

MAGYAR-AMERIKA

IRÁSBAN ÉS KÉPBN

*Amerikai magyar uttörők és
vezetőférjak arcképes életrajza*

*Magyar egyházak, egyletek, köz-
intézmények története és működése*

II

Szerkesztette:
KÁLDOR KÁLMÁN

Kluksu a
HENNARIAN PUBLISHING CO
701e Ginnery Bldg.
St. Louis, Mo

Ara ney dollar

A HEGYTETŐRE ÉRTEM

MAHOLNAP csaknem három esztendeje annak, hogy nekivágtam annak a hatalmas hegynek, amelynek ma ormán állok, a mai Magyar-Amerika történetének megörökítéséhez. A nagy amerikai sikszágon mendegélő utasnak milyen szelid lejtőjű magaslathoz látszott ez a hegy, amelynek oldalát ezer és ezer széles koronájú magyar tölgy borította, hogy azok felett gyepes, virágos színekben pompázzék a felő. Ugy éreztem, hogy ez éppen olyan könnyű és kedves munka lesz, mint a jó erdészé, akinek egyebet se kellennem, csak számon tartanom minden egyes fát, törzset; feljegyznem, hogy mikor ültetődött oda, ahol van, mikor és hány ágal hajtott, milyen nagyra nőtt, miként állta az élet, a nehéz amerikai élet viharát? Mert olyan az amerikai magyar élet, mint egy hatalmas erdő, tele életerős, egészséges tölgyekkel, amelyek külön is, együtt is nagy értéket képviselnek és igazi díszei az új hazának.

A látszólag szelid lejtésű hegy azonban tele volt szivettépő, nehéz kúpaszkodókkal, telketirtó, fáradtságos munkával. Egyik tölgyről a másikig hej be keserves volt sokszor az út. Mértőjódos kitérőket kellett gyakran bejárnom, hogy a számontartásra érdemes új törzset megtaláljam. És közben fájt érzéssel kellett szemem hunynom az élet villámai által lesújtott, lassan porladó, a földön heverő fák vagy elsenyvedő cserjék felett, amelyek az amerikai élet nehéz viharaival szemben nem tudták helyüket megállni.

Az erdő csak messziről szép igazában, ahol a szem nem láthatja annak gyengéit és elpusztultjait. Azokat a fákat, amelyekhez hasztalan fűződött a nagyranövés reménysége... amelyek kidőltek vagy elsalnyultak. Erdész se tartja számon ezeket és a "Magyar Amerika Írásban és Képen" szerkesztője se vágthatott rovást felőlük. Erdésznek, írónak csak az erdő szépséges egészéről volt szabad beszámolni, mert a történelmirás rendje az, hogy csak az előrehaladásról, a sikerről tesz jelentést. Besenyők, aratók, és hasonló nemzetek felől a történelem csak annyit mond, hogy voltak és elmúltak, mert gyengéknek bizonyultak arra, hogy az emberiség történelmének mezején helyüket megállják.

Akikről a "Magyar Amerika Írásban és Képen" számol ad, azok olyanok, mint a palotai erdő kiváltságos tölgyei. Az egyikről azt mondják, hogy "Mátyás király fája", mert valaha Mátyás, az igazságos hűsöll annak árnyékában. A másik talán Kintzsi, a harmadik Gara nádor, a negyedik Bakács prímás fája. De mindegyik különb az állagnál és a néphét azt tartja róluk, hogy elmulhatalnok. A közfel fogás csak ezeket tartja számon és az a könyv, amely a mai amerikai magyarságot örökíti meg, szintén csak az állagnál ki-magaslókat vehette tekintetbe.

Ezeknek az egyéniségeknek kiküldetése, összeválogatása tette nehezzé az utat, amelyet be kellett járnom, hogy ezzel a könyvvel a tetőre érjek. A széles koronájú, hatalmas törzsű, minden viharral dacoló tölgyek ninesenek egymás társaságában. Az erdő zöldje ugyan messziről egybeolvad és egységes képet mutat, de felettébb fáradtságos azoknak a tölgyeknek egyenként való kiküldetése, amelyek az erdő igazi karakterét adják.

Csaknem három esztendőbe került ennek a munkának elvégzése és a három esztendő során be sokszor fogott el a kishitűség, hogy én ennek a hegy-

nek ormára soha fel nem jutok, a vállalt feladatot soha el nem végzem. De most, mikor fáradtan bár, itt állok a hegytetőn, milyen mélységes lelki gyönyörűséggel nézem az erdőt, amelynek nemcsak egészét, de minden érdemes törzsét külön-külön is ismerem. Ha kétszer, ha háromszor olyan fáradtságos lenne, ha ötször olyan hosszú ideig tartana, ma se haboznék, hogy előlről kezdjem az egész munkát, mert hiszen ebben a gyönyörűséges erdőben, ebben a szép Magyar-Amerikában ott vagyok én magam is, az én husomból való magyar hus ennek a Magyar-Amerikának minden tagja, akikhez én elválaszthatatlanul hozzá tartozom.

Ha engem tanítani kellett vagy lehetett volna arra, hogy mi a magyar szülőháza iránti szeretet, ha tanítani kellett vagy lehetett volna arra, hogy természetes és mesterséges választófalak dacára miért magyar minden magyar, aki a szülőháza földjén született és miért nem lehet soha más, ennek a munkának végzése közben tanultam volna meg azt. Mert ahová utam vezetett, ott mindenütt romlatlan magyar érzést, testvérséget, szeretetet találtam. Olyan erőnyelket, amelyeknek igaz magyar zamatát Amerika se tudta átformálni a maga olvasztó kohójában.

A változásoknak, amelyeket a mai világesemények csaltak ki a lelkekből, — Magyar-Amerikában nyomat se találtam. Inkább azt tapasztaltam, hogy ha valahol magyar maradt a magyar, mentes minden külső befolyástól, ősi nagy erőnyelveihez ragaszkodó, jellemének tisztaságában megmaradó, úgy Amerikában van ez így. Jobbak, igazabbak és magyarabbak itt a magyarok, mint bárhol a világon. Bárhol... talán még a szülőhazával szemben is.

Ezért vagyok büszke arra, hogy a mi hegyünk tetejére feljutottam. Ezért vagyok büszke arra a munkára, amelyet nagy fáradtsággal végeztem, mert hiszen ez a könyv, "Magyar-Amerika Irásban és Képben" az igazi magyarok emlékoszlópa, azoké a magyaroké, akikre — ha a szükség úgy hozná magával, — egy új magyar hont lehetne építeni.

És az én lelkemet büszkeséggel tölti el az a gondolat, hogy ennek a magyarságnak én lehettem az emléket állító krónikása, saját koromnak — Névtelen Jegyzője.

Isten velünk, magyarok!

St. Louis, Missouri, U. S. A., 1939 április 25.

KALDOR KALMAN

NEW YORK

Magyar Amerika élete New York városában kezdődött és ma is ott áll a tetőfokán. A nagy világváros magyar telepe százezer lélek körül mozog, tehát hatalmas várost alkotna a szülőházában, míg a végtelen New Yorkban csak egy maroknyi csoport, amely a tömegben nyomtalanul tűnnék el, ha a tagjaiból kiadó intellektuális erő, tudomány, művészet, ipar és kereskedelem terén az átlagból magasra nem emelné ki. De az alkotó magyar tehetségnek New York olyan cselekvési teret nyitott, amelynek mezéjén legjobb magyar erőink nagyra nőhettek és nemzetünk nevének hírt és dicsőséget szerzhettek.

Ha teljes biztonsággal nem is mondhatjuk meg, hogy mikor lépett az első magyar Amerika földjére, de annyi bizonyos, hogy a szabadságharcban dicsőségesen résztvevő színmagyar huszárok századának minden egyes tagja New York városában jelentkezett szolgálatra és a kinevezési okmány szerint Washington György az amerikai lovasság kiképző tisztjévé a New York városában élő Kováts Mihály ezredest nevezte ki. Azt a Kováts ezredest, aki a charlestoni ütközetben életét adta az amerikai szabadság kivívásáért.

A páratlan iramban fejlődő New York azonban a szabadságharc magyar hőseit és a magyar nevet végleg elfeledte volna, ha 1851 december 14-én a new yorki kikötőbe be nem érkezik a Humboldt nevű gőzhajó, amely Kossuth Lajost hozta Amerikába. A magyar fajjal kapcsolatosan olyan cseménye volt ez New York városának, amely azóta is történelmi emlékezetességű és amely örökre szívesen látottá tette a magyart a nagy világvárosban.

Kossuth nyomán egyre sűrűbben jöttek a magyar bevándorlók, akiknek tulajdonképpeni része a new yorki kikötőbe érkezett és bár tömegük igen nagy hányada szétszóródott az országban, a tehetségükben és erejükben bizók New Yorkban maradtak és feleltek minden téren a versenyt azokkal, akik már az új hazában születtek vagy abba náluk korábban vándoroltak be. Így alakult ki gyors ütemben a Second Avenue kezdeti részén és környékén az első nagy magyar és önálló jellegű kolónia, amely mindig vezető helyet töltött be Magyar Amerika életében.

Kötetek kellenének New York város magyar életének ismertetésére. A hetvenes években már tízezer lelket számláló new yorki magyar kolónia indított meg minden akciót, ami szerves magyar életet teremtett Amerikában. Ott alakultak az első magyar egyesületek; ott jelent meg az első amerikai magyar újság; ott tartotta Aszalay már 1851-ben az első magyar nyelvű Istentiszteletet. A kisebb telepekről New York felé nézett az amerikai magyarság, onnan várta az irányítást társadalmi, gazdasági, tudományos és művészi téren, sőt még a politikában is. New York városának már 1869-ben volt két magyar hivatalnok, magyar kerületi politikai vezetője és nyolc évvel később magyar szocialista pártja. És ami fajunkra jellemző, volt vagy tíz magyar kormánya is, ahol kedvére mulathatott vagy busulhatott a magyar, mert az első magyar cigánybanda 1875-ben telepedett le New Yorkban.

AZ ELSŐ MAGYAR TEMPLOM

A múlt század nyolcvanas évei során lendült fel teljes erővel a magyar kíváncsiorlás, szaporodtak az egyetek rohamosan és New Yorkban egyre erősebb lett a vágy, hogy magyar nyelven dicsérjek az Urat. Felébredt ez a vágy a vidéki magyarság körében is, amely azt New Yorknál hamarabb valósította meg, de ez nem csodálatos. Templomot, hitközségi épületeket könnyebben lehetett szerezni az első vidéken, mint a drága New Yorkban, amelynek voltak ugyan virágzó egyesületei, de azok bérelt helyiségekben működtek, amit hitközség nem tehetett meg. A new yorki reformátusok végül az ezermester öreg Nyitraihoz, az első amerikai magyar könyvkereskedőhöz fordultak, aki kapcsolatot teremtett a Board of Home Missions of the Reformed Church in the

United States egyházi testülettel, amely 1895-ben Demeter Bertalant kihozatta Sárospatakról az első new yorki magyar lelkésznek, idősb. Kalassay Sándorral együtt, ak' Mount Carmelbe ment igehirdetésre. Demetert azután itt szentelték fel lelkésznek a német református papok.

A két new yorki lap, a Magyar Nemzetör, amelynek Erdélyi Gusztáv volt a tulajdonosa és szerkesztője, meg a rövidebb életű Magyar Híradó minden lehető támogatást megadtak az új hitközségnek, amely azonban csak akkor indult erős lendületnek, amikor 1898-ban Kuthy Zoltánt választották lelkészének.

De még Kuthy vas energiája mellett is jó pár évig tartott, amíg saját templomot szerezhettek, amelyet a hetedik utca 121 száma alatt 1903 április 5-én szenteltek fel. Ez volt az első Isten háza New York városában, amely magyarok tulajdonában volt. Ezt az első templomot a hitközség 1914-ben eladta és a hatvankilencedik utcában a 344 száma alatt építették fel a végleges templomot, amely ma is a hitközség birtokában van.

Kuthy Zoltánnak 1921-ben Budapesten bekövetkezett váratlan halála után a hitközség élére nem pályázat, hanem meghívás útján Dr. Takaró Géza került Magyarországról, aki népes budapesti gyülekezetétől vált meg, hogy amerikai hittestvéreit szolgálja. A széles látkörű, nagy műveltségű Dr. Takaró Géza, akit időközben esperesnek is megválasztottak, a nehéz küzdelmek között, amelyeket a hitközség anyagi terheivel folytat, időt és alkalmat talált arra, hogy szülőhazája trianoni sérelmeit az amerikai közvéleménnyel megismertesse és éppen nagy sikerű munkája révén érte el azt a kitüntetést, hogy a híres new yorki Columbia egyetem előadójának hívták meg.

A New Yorki Első Magyar Református Egyház egyik főgondnoka egyébként néhai Berkó D. Géza, az Amerikai Magyar Népszava kiadótulajdonosa és főszerkesztője volt.

A SZT. ISTVÁN EGYHÁZ

A New Yorkban nagysikerű Szent István Egy'et kérésére a new yorki érsek hozzájárult ahhoz, hogy katolikus papot

hozat a magyar katolikusok részére és felkérte Samassa József akkori egri érseket, hogy egyik fiatal papját küldje ki hozzá. Így érkezett 1901 december 5-én New Yorkba néhai Ft. Perényi László, aki 1902 augusztus havában megalakította a new yorki Szent István hitközséget. Jó ideig az egyik new yorki lengyel katolikus templom vendégei voltak a new yorki magyar katolikusok, majd 1905 szeptember 5-én felszentelte a new yorki érsek az első new yorki magyar katolikus templomot a tizennegyedik utca 420 száma alatt. Két évvel később Perényi plébános visszatért Egerbe és utódja Ft. Kovács Lajos lett, akit négy évi sikeres munka után Ft. Frohlich János plébános követt. Utódja 1922-ben ideiglenesen Ft. Kemenes István volt, de közben a new yorki bíboros érsek már a Ferenc rendi-ekkel tárgyalt és még 1922-ben erre a szerzetes rendre bízta a magyar katolikus templom gondját, amely azt át is vette és első plébánosának Ft. Peeri Bonaventurát jelölte ki. Ft. Peeri Bonaventura alatt a hitközségi tagok száma négyszeresre növekedett és így a régi templom kicsinynek bizonyult. Így került sor arra, hogy fél millió dollár költséggel megteremtsek az Első Avenue közelében, a nyolcvankettedik utcában azt a bazilikaszerű új templomot, amely a magyar alkotó erőnek legszebb díszje Amerikában. A világhírű jakói templom mintájára készült a new yorki magyar katolikus templom, amelynek főbejárata felett a kiváló magyar szobrászművésznek, Finta Sándornak Szent Istvánt ábrázoló márvány domborműve foglal helyet. Olyan szobrászi alkotás, amely önmagában is érték.

Ennek a hitközségnek Ft. Raffinszky Romuald jelenlegi roebingi lelkész volt a plébánosa, míg most Ft. Fehér Péter ferencendi atya intézi a hitközség sorsát, hívei és feljebbvalói legteljesebb megelégedésére.

NAGYOBB EGYHÁZI ÉLET

Az első két egyház főleg az épületek helyhezköttöttségénél fogva nem tudta az igényeket teljesen kielégíteni. New York város óriási terjedelme újabb és újabb egyházak keletkezését tette szükségessé,

másrészt a felekezeti különbségek is megkövetelték azt, hogy újabb hitközségek alakuljanak. Ezek közül való volt a külön görög katolikus szertartású hitközség megalapítása, valamint az a missziós munka, amelyet egyes szerzetes rendek Amerikába kilátogató tagjaik révén New York harlemi és Bronxi részében végeztek. Ebben a jezsuiták, majd még erősebb mértékben a magyar Ferencések jártak mindig elől.

A lutheranus hitűek megalakították a maguk ágostai evangélikus hitközségét, majd a távolcső 116-ik utcában alakult meg a presbyterian egyház fenhatóság alá tartozó református egyház, melynek mai lelkésze a hitéletben oly tekintélyes szerepet vivő Harsányi család tagja, Dr. Harsányi László. A független egyházmegyéhez tartozó református templom viszont a tizennegyedik utcában van és lelkésze Nt. Ladányi Zsigmond.

Rendkívül erős szervezetű és az izraelita hitéletben tekintélyes pozíciónak örvendő New York városában a Magyar Izraelita Hitközség, amelynek élén Dr. Schönfeld Lázár főrabbi, Nagy Károly város egykori papja áll, aki a román uralom nyomása elől menekülve fogadta el a new yorki meghívást.

A kevésbbé népes vallás felekezetek közül a baptistáknak is van New Yorkban önálló magyar hitközségük és két imaházban gyülekeznek a Pünkössti szertartásokat folytató hívek.

EGYLETI ÉLET

A számarányhoz mérten százával vannak New Yorkban kisebb és nagyobb magyar felekezeti, társadalmi és biztosítási egyesületek, köztük a négy nagy magyar biztosító egyesületnek fiókjai de sulyban és erkölcsi tekintélyben két intézmény emelkedik ki a sorokból.

Az első a New Yorki Magyar Segély Egylet, amelynek taglétszáma ugyan csekély, de erkölcsi és vagyoni ereje annál nagyobb.

A világháboru előtti időben a magyar kormány támogatásával egy, a bevándorlókat segítő Magyar Menház volt New Yorkban, amelynek vezetését hosszú ideig a kiváló Goydich István, ma a North German Lloyd érdemes főtisztviselője vé-

gezte. A világháboru alatt ezt az intézményt a magyar kormány, az elkobzást elkerülendő, a New Yorki Magyar Segély Egyletnek engedte át, amely a feleslegessé vált épületet eladta és tekintélyes tőkét jótékony célokra használja. Ugyeit már hosszú évek óta a kiváló Alexander E. nő, az Alexander hirdetési vállalat tulajdonosa vezeti, aki igaz tisztességgel látja el a dolgokat a felebarát, szeretet jegyében.

A másik nagy intézmény, a New Yorki Magyar Önképző Kor a 79-ik utcában levő pompás saját épületében, ez évben ünnepelte meg fennállásának 50 éves évfordulóját. Az ötven év alatt a magyar irodalom és művészet érdekében az Önképző igazán dicséretreméltó munkát végzett és egész Amerikára kiterjedő tekintélyre tett szert. Elnoki székét mindig az arra leg-hivatottabb emberek töltötték be.

Szép pályát futott be New Yorkban a Magyar Betegsegélyző és Önképző Egylet és a Kossuth Egylet is, a jótékonyaság terén pedig szinte páratlan tevékenységet fejtett ki a Jótékonycélu Disznó Asztaltársaság, amely New Jersey állam Dayton városkájának határában ingyen nyaralót tart fent saját birtokán és a felebaráti szeretet jegyében igazán áldásos munkát fejt ki a szegény sorsu magyar gyermekek részére.

A new yorki magyar egyesületek általában mind egészségesek, életerősek és a magyar nemzeti érzés fenntartásának javára hasznosan fáradoznak.

A MAGYAR SAJTÓ

Az első magyar napilapot New York városában Erdélyi Gusztáv alapította Magyar Nemzetőr néven és fenn is tartotta mindaddig, amíg élt. Halála után a lap megszűnt és helyét valamivel későbbben az Amerikai Magyar Népszava foglalta el, amelyet Berkó D. Géza alapított és fejlesztett nagygyá. Kiváló öröket vont maga köré és a legjobb lappal szolgált a magyarságnak. Hosszu éveken át néhai Kende Géza volt a lap szerkesztője, majd Biró János, Dr. Góbi Dr. Miklós Oszkár töltötték be ezt a pozíciót. Erős lendületet adott a lapnak a csak nemrégien elhunyt Roboz Hugó, aki a Hearst lapok külföldi szerkesztője lett és akit Déri Imre, Szabados Zádor, Nadányi Pal követtek.

A lap jelenlegi szerkesztője Franklin Fonyó Aladár, aki azelőtt tíz éven át a Szabadság szerkesztői székét töltötte be. Ugy Berkó D. Géza, mint kiadó utódja, Wregrzynek Ferenc ideje alatt és ma is páratlanul jeles szolgálatokat nyújtott a lapnak és az egész amerikai magyarságnak Székely Izso kiadóhivatali igazgató, akinek szervezési képessége szinte mesebe illő. Elődje, a jeles Alexander Ernő volt, aki két évtized óta önálló és nagy sikerű hirdetési vállalatot tart fent, amely előkelő amerikai cégeket és nagy hajózási vállalatokat képvisel.

Hetilapok egész serege jelent meg az évtizedek során New Yorkban. A huszonöt éves jubileumát ez évben ünneplő Magyar Bányászlapot szintén New Yorkban indította útjára Himler Márton és csak később vonult onnan az ország belsejébe. A ma élő hetilapok sorában kimagasló helyet foglal el a demokratikus harccokat nagy erővel folytató magyar emigráns: Gondor Ferenc "Az Ember" című hetilapja, amely küzdő szerepet visz az amerikai magyar közeletben és országos olvasó köre van tengerparttól tengerpartig.

A new yorki magyar egyletek érdekeit szolgálja a Brown Ka oly kiadásában és Szerényi Simon szerkesztésében megjelenő "Égletti Élet" című hetilap.

A MAGYAR MŰVÉSZET

Ami művészi tehetséget Magyarország szült, az ha Amerikába jött, elsőnek New York városában próbálkozott sikert aratni, mert ez országos sikert jelentett. Hollywood csak később alakult és vitte a magyar tehetségek egész sorozatát a maga külön birodalmába.

Ha jöttek festők: Halmai Arthur, Márk Béla, Pogány Wili és a többiek, New Yorkban telepedtek le. Sikeres szobrászaink közül ma is ott él Finta Sándor. Zenészeink bevették a világhírű new yorki Metropolitan Opera házat és nemzeti büszkeségünk hogy az elűzött cár udvarából New Yorkba menekült és ott telepedett le korunk legnagyobb hegedű művészeinek, Heifetznek, Zimbalstnak, Misha Elmának mestere: a nyelvében és szívében ma is magyar Auer Lipót.

Külön tanulmány kellene annak felsorolására, hogy mit adott a magyar te-

hetség és művészet New Yorkon keresztül egész Amerikának. Meghódította a színpadokat, helyet szerzett magának a múzeumokban, olyan nevet szerzett az amerikai közönség előtt magának, amely szinten versenyen felül áll.

És ami a szűkebb kört illeti, New Yorkból indultak utnak az amerikai magyar szintársulatok előbb Miskolczi Henrik, majd néhai Heltay Árpád és utódaik vezetése alatt, hogy édes anyanyelvünkön szolgálják nemzetünk kulturáját, mindenütt az országban, ahol csak magyar telep van. New Yorki magyar színművészeink igazán vándor apostolai voltak kulturánknak és tiszteletünkre érdemesek.

Otthon van és otthon volt nagy időktől fogva New Yorkban a magyar tudomány is. Legismertebb képviselője, néhai Dr. Gauster Árpád volt. Az egyetemeken, college-kben igen sok a magyar tanárok, előadók száma, akikkel méltán büszkélkedhetik az amerikai magyarság.

A magyar vonatkozású érdekeket páratlan berendezettséggel szolgálja New York városában a Magyar Nemzeti Múzeum kötelekébe tartozó Hungarian Reference Library, amelynek élén Dr. Telkes László igazgató áll.

REGI DAL . . . REGI DAL . . .

Óreg amerikai magyarok szíve mélabusan rezdül meg, ha eszünkbe jut a régi new yorki magyar negyed a maga jellegzetesen kedvs helyeivel. A Little Hungary, a Cafe Boulevard, a Second Avenue kávéházai, Balogh bácsi kedves kávépince-étterme, Péter Lajos közismert Rákóczi szállodája a negyedik utcában, Mocsár és Török Pista szalonjai, ahol ex-husár kapitány Almássy Józsa volt a ceremónia-mester . . . Csupa olyan hely, ahol mindig otthon volt a magyar, akár aznap szállt le hajóról, akár évek óta ásta a szemet vagy hordta a bigányt a vasgyáiban . . .

New York szüdületes fejlődése mindennek véget vetett. De ha lakóhelyében szét is szórta az egykor tömör magyar negyedet, a felkéből nem tudta kiölni az összetartozandóság érzését.

ALEXANDER ERNŐ.

az Alexander Advertising Agency, Inc. tulajdonosa, a New Yorki Segélyegylet pénztárnoka, az Amerikai Magyar Kereskedelmi Kamara alelnöke

1482 Broadway, New York, N. Y.

Született: 1886 febr. 4. Boroszló, Saros m.

Az amerikai magyar élet egyik legismertebb, legjellegzetesebb alakja Alexander Ernő. Nálánál jobban senki nem ismeri az amerikai magyarságot. A magyar kereskedelmi élet jeleseit csakugy ismeri, mint az egyleti és társadalmi közelet tagjait. Összeköttetései messzi ágazók: egy perc alatt megtudja mondani, mennyi a magyar egyletek száma Amerikában és a kisujjában van, hogy, például Bethlehemben hány magyar család lakik. És mert üzlete megkívánja — épily pontosan tudja a többi nemzetiségek számarányát is.

Amilyen otthon van Alexander Ernő a magyar életben, épugy odahaza van az amerikai üzleti és társadalmi életben is. A new yorki magyar éttermek megbecsült vendége Alexander Ernő — de ép oly udvariasan hajlik meg sudár alakja előtt az Astor Hotel főpincére is. Alexander Ernő arca igen jól ismert a Times Square tájkán. Talán az egyedüli new yorki magyar, akire ráillik az a tipikusan kedves amerikai jelező: "Man about town."

Evtizedek óta ott van a magyar közélet legelején. 1903-ban érkezett Amerikába, hosszú éveken keresztül ügyvezető-igazgatója volt az Amerikai Magyar Nép-szavának, majd megalapította — közel negyedszázaddal ezelőtt — saját hirdetési vállalatát, melyet a legtekintélyesebbek egyikének épített ki. Közmondásszerű az a lelkiismeretesség és pontosság, amivel üzletének vezetését és ügyeit intézi.

Értékét felismerve, a New Yorki Segélyegylet igazgatójának, majd pénztárnokának, az Amerikai Magyar Kereskedelmi Kamara alelnökének választotta meg. Tagja számos Klubnak, a Merchants Associationnek és a New York Advertising Clubnak is.

Barátaival szemben lojális, udvarias és előzőkeny. És csak a Mindenható tudja megmondani, mennyi azoknak a száma, akiket "pillanatnyilag" kíségetett. Gavalér, bőkezűen áldozatkész, a nyilvánosságot kerülő, nevére féltékenyen büszke, igazi gentleman Alexander Ernő . . .

BASKY ANTAL,
szobrász, a Basky Foundry tulajdonosa

209 East 39th Street, New York City, N. Y.
Szül.: 1879 június 6-án, Kiskunlétcháza, Pest megye.

Szobrász és üzletember. Hísz tehetségében, itélő-képességében, meglátásában. Intelligens, csupaszív ember, ki jó ott is, hol elfűsultnek kellene lennie.

Gyerekek pelyhedző állu fiatalember volt, mikor kitérkezett. Egyedül, barát nélkül, senkihez. De — tudással jött ki. A most is vele élő édesapja, a 85 éves Basky Lukács ácsműhelyében Erzsébet-falván tanulta ki az ácsmesterséget. Már 6 éves korában fur, furag. Tizenhárom éves nem volt, mikor felüött emberek dolgoztak keze alatt.

Nem látott lehetőséget az óhazában El. el. ahol tehetsége kibontakozhat. Svájcba megy, majd Párisba. Keresztülmegy a lázadó fiatal évek minden keservén, szépségén.

1900 május 11-én érkezik ki. Két nappal később már munkája van. Dolgozik Hoboken, N. J.-ben, a Buffalo-kiállításán. Vele született tehetsége a szobrászat felé vész. Ahol dolgozik, észreveszik rátermeltségét, tudását. Pár évvel kijövetel után családot alapít, szüleit, testvéreit kihozatja. Neje Veszely Mária, kivél megértő házascéletet ő. Egyetlen leányuk Mária Lillán.

Násztra Párisba ment. Bekerül a világhírű Roden mesterhez. Pár évvel ezelőtt hasábokat írtak az amerikai szaklapok róla. Abastone néven ismert műkve a szobrászár majdnem nélkülözhetetlen kelléke lett.

Vállalatában, mely saját házában van, 6-9-en dolgoznak. Alkalmazottal — ezt az idegen is észreveszi — rajonganak érte. Minden szép magyar kulturmogalom pártfogója.

BERKÓ A. LAJOS,
ügyvéd

Suite 803, 561 Fifth Ave., New York City
Szül.: 1902 augusztus 14., New York City.

Az Amerikai Magyar Népszava egykori társ-tulajdonosának és később nyomdavezetőjének, a Zemplén megyéből ideszármazott Berkó Jenőnek itt született ügyvéd fia, még ma is szerves részét képezi az amerikai magyarságnak és erről az anyai örökségről nem is mond le soha.

Már fiatalon érzett hajlamosságát az ügyvédi pálya iránt, középiskolái elvégeztével tehát beiratkozott a St. Lawrence University jogi fakultására, ahol 1925-ban elnyerte az ügyvédi — L.L.B. — képesítést. Így tehát egyike volt azon keveseknek, akik 21 éves korukban ügyvédi oklevelüket a kezükbe tartották.

Az immár másfél évtizedes ügyvédi karrierje alatt sok magyar fél igazát védte a bíróság előtt. A legnagyobb nevezetességgel bíró kliense azonban nem kisebb személyiség, mint maga Ely Culbertson, akl elismerten a világ egyik legnagyobb bridge játékos. Hozzá kell még tennünk azt is,

hogy nem csak a kliens, hanem maga az ügyvéd is kiváló bridge játékos.

Élénk társadalmi életet él és a magyarsághoz fűző kötelekét azzal is dokumentálta, hogy évek óta tagja a Verhovay Segély Egylet 83-as ifjúsági osztályának, a multban azonban sokkal nagyobb részt kért magának a magyar társadalmi mozgalmakból.

New Yorkban nősült és felesége amerikai leány, a Joplin Mo.-ból származó Pansy Maness. Édesatyját, Berkó Jenőt már évekkel ezelőtt elszállította a halál, édesanyja azonban jó egészségek örvend.

BROWN KÁROLY,
a The Printing House of Charles Brown,
Inc. nyomda és az "Egyleti Élet" hetilap
tulajdonosa

1459 Third Avenue, New York, N. Y.
Született: 1886 július 27-én, Kiszvárd, Szabolcs m.

A magyar egyleti életnek fanatikus rajongója Brown Károly. A nyomdaművészetet Kiszvárdán tanulta, majd Budapesten a híres Riegler József Éle nyomdában tökéletesítette. 1904-ben jött Amerikába, ahol több mint harminc év óta saját nyomda-üzemét vezet. Éveken át több magyar lapot állított elő, majd megalapította az "Egyleti Élet" című hetilapot 1921-ben, amelyet tekintélyes sajtóorgánummá épített fel. Nyomdájában általában 8-10 szakembert foglalkoztat.

Annak, hogy Brown Károly milyen erős híve az egyleti élet gondolatának, bizonyítéka a következő: Elnöke volt a New Yorki Kossuth Egyletnek, az Első Magyar Önképző Egyletnek, az Ugoasai Egyletnek, elnöke és alapító tagja volt a Kiss József Odd Fellows Páholynek, az Amerikai Magyar Zsidó Szövetségnek, a Cionista Egyletnek, tagja a Humboldt Lodge szabadkőműves páholynek, továbbá a Disznó Asztaltársaságnak is, amelynek számára megvásárolta a gyermekotthont és éveken át igazgatója és elnöke volt. Tagja ezen kívül az I. W. O. Betegséggyűzőnek, a Munkás Dalárdának, a Bridgeporti Rákóczi Segélyző

Egyesület New Yorki 23-ik flókjának és több más egyletnek.

Brown Károly 1907-ben nősült és harminc évi boldog házasság után 1937-ben elvesztette nejét. Mind a négy gyermeke college-végzettséggel bír. József fia, aki apjával a nyomdát vezeti, egyáltalán ügyvédnek készül. Gertrude férje Berger Sándor, Mildred férje Birnoff M. és Lillian leánya az egyetlenre jár.

A new yorki magyar közélet igen sokat köszönhet Brown Károlynak, aki egyénileg is és lapja révén is, sok közérdekű munkát végez.

BOCK PRESSING MACHINE COMPANY

1 East 15th Street, New York City, N. Y.

Magyar, ha megállsz egy férfitól az üzlet előtt és a kirakatban megpillantod a legújabb divatu férfiruhát, amely úgy áll a próbahabán, mintha csak odaöntötték volna. Jusson az eszedbe hogy a ruhát egy olyan gép vasalta ki a legnagyobb tökéletességgel, amelyet két magyar fivér gyárt — Böck János és Böck G. József. A Böck névvel ma már több mint kétezer vasológép van a legelőkelőbb amerikai szubócégek tulajdonában és olyan elismert férfidruvatekik világmárkák, mint a new yorki Rogers-Deet-cég is a Böck-féle géppel vasaltatja férfiruha remekét, mielőtt a kirakatába kltenné.

Ismerkedjünk meg tehát közelebbről a két fivérrel.

BOCK JANOS, a társaság elnöke,

Született: 1902 december 6-án, Temesváron.

Édesatyja, a Magyarországra származott porosz nemes, papnak akarta nevelni, de a János (únak) annyira megtetszett a csillogó-villogó huszár uniformis, hogy elhatározta, ha felnőtt, beléne huszár lesz, annál is inkább mert — mi tagadás — nem volt sok kedve hogy az iskola padját köptassa. Az apa és a fia közötti eltérésben tragikus hirtelenséggel tett pontot a világháború, melyben a forrón szeretett atyját elszóltotta a halál — és így rámaradt a választás, hogy milyen módon keresse meg a kenyerét, ha felnőtt.

A családi vagyont a Nagybeeskereken lévő Magyar Király szálloda képviselte, amelyet ötvégeyen maradt édesanyja a tragikus esemény után eladott. Ezzel egyidejűleg pergett le az óhaza felüldarabolása is, nem lohogott többé Nagybeeskereken a magyar zászló és erre a katonasorba kerülő Böck János pedig ahelyett, hogy megéltje, mint teljesedik be gyermekkorának egyetlen igazi vágyán és beálljon huszárnak, hátat fordított szülőhazájának és kijött az Új-Világba.

1921-ben érkezett New Yorkba és munkát szerzett, mint épületlakatos. Három éven keresztül folytatta ezt a mesterséget, majd pedig állást váltott az U. S. Hoffman ruhavasológép-gyárban. Évek multával annyira megismerte a gépet, annak elkönyvelt és hibált, hogy sikerült bizonyos javításokat eszközölni azon. Itt született meg a Böck-féle ruhavasáló masina.

Az új gép gyártására azonban csak később, 1928-ban került sor. Ugyanis ez év augusztusában nyitotta meg saját üzemet. Itt aztán behízigonyosodott az, hogy nemcsak elsőrangú szakember, és szorgalmas munkás, aki leveszi a kabátját és odaáll a géphez, hanem egyben kiváló és nagy körültekintéssel rendelkező üzletember is, aki képes volt saját pénzével egy üzemet megkezdni és több, mint 12 éven keresztül, jobban-rosszban egyaránt üzemben is tartani, anélkül, hogy más embernek, vagy a banknak a segítségét kellett volna igénybe venni!

A kiváló üzletember azonban egyben jó magyar ember is. Mint bázgó katolikus, a Szent István Egyházközségnek a tagja, a multban pedig elnöke volt a Szent Imre Körnek. Résztvett számos magyar mozgalomban és tagja a Dicső Jótékonyos Egyletnek és a Szent György Szövetség 20-as flókjának.

Házasságát 1928-ban kötötte, ekkor esküdött a kassai származású Roklozky Matilddal. A házaspár frigyéből két gyermek származik, a kis János és Matild.

BOCK G. JÓZSEF, a társaság titkára és pénztárnoka

Született: 1905 márc. 1. Nagybeeskerek.

A két, nagy karriert befutott Böck-fivér fiatalabbikja, aki fivérével és édesanyjával egyidőben, 1921-ben érkezett ki az Új-Világba. A kis család, amely azóta Amerikában újabb gyökeret engedett, a jobban és a rosszban kitartott egymás mellett, úgyhogy allg másfélévtizedes amerikai lét tartózkodás után, mindnyájan tekintélyt, vagyon, megelégedést és boldogságot mondhatnak a magukénak.

Böck G. József ideérkeztekor a hátyja mellett dolgozott, mint épületlakatos és ugyancsak követte át további állásába, míg végül megalakult a családi gyár, amelynek Waterlil, N. Y.-ban levő üzemében mintegy 30 ember nyeri a kenyerét. Neki azonban színházi ambíciól is voltak, számos műkedvelő előadásban vett részt, Rédey Miklósnál képezte a hangját. Ezek az ambíciók akkor érték el tetőpontjukat, amikor a New Yorki Broadway-i előadott "János Vitézben" ő alakította Bagó szerepét. Igazi ambíciója azonban még mindig az üzlet, ahol rendkívül munkabírással és nagy szakértelemmel dolgozik.

Miként a fivére, ő is nagy részt vesz a new yorki magyar életben, tagja a Szent István Egyháznak, a Szent György Szövetség 20-as flókjának és a Szent Imre Körnek. Ezenkívül pedig részt vesz minden jó célt szolgáló magyar mozgalomban.

1932-ben nősült, hitvese a Newburgh, N. Y. születésű, magyar származású Toma Juliska, aki a házaspár Florence leánykájának az édesanyja. A családhoz azonban hozzátartozik fivére családja is és szeretett édesanyjánk, született Franz Emma, akivel együtt laknak Flushing-i otthonukban és aki német származása dacára még ma is oly magyar érzelmű, hogy nem kíván addig visszamenni az óhazába, amíg nem leng ott a magyar lobogó!

**BRANKOVICS JANOS,
nyomdatulajdonos**

251 East 82nd Street, New York City.

Szül.: 1875. nov. 26-án, Felső Ittebe, Torontál m.

A new yorki magyar nyomda ipar egyik nevezetessége, aki az anyanyelvén és az angol nyelven kívül tökéletesen ír és beszél még más öt nyelven is és aki 25 éves amerikai itt tartózkodása alatt a város egyik legnépszerűbb nyomdászává küzdötte fel magát.

Mikor 1913-ban, már mint meglett férfi, 38 éves ember, kikerkezett az Újvilágba, hosszú és változatos nyomdász-szakmai múltja tekintetével vissza. A mesterségét Nagy-Kikudán tanulta meg, utána felköltözött Budapestre és ott dolgozott szakmájában. Pest után Németország következett, ahol 12 esztendőn keresztül dolgozott a német nyomdaluiparban és csak aztán, a világháború kitörését megelőző esztendőben jött ki az Egyesült Államokba. Itt aztán dolgozott Clevelandban és Detroitban, Youngstownban pedig egy román nyomda vezetője lett. 1919 óta van saját vállalata, és 17 éve van üzlete jelenlegi helyén, ahol 3-4 embert alkalmaz.

Élénk érdeklődést tanúsít a magyar társadalmi mozgalmak iránt, bár nem vesz aktívabb részt ezekben. Tagja a Szent István Római Kath. Egyháznak, a Nemzeti Demokrata Pártnak és Odd-fellow Páholynak.

**Dr. CUKOR BÉLA,
magyar borok importörje
az Amerikai Magyar Kereskedelmi Kamara
igazgatója**

2 Park Avenue, New York City.

Szül.: 1884 ápr. 25. Szolnok, Jász-Kun-Szolnok m.

A világhírű magyar nemes borok Amerikába való behozatalával kapcsolatban alig van ember, akinek oly sok és nagyra tartó érdekeltséget mutat, mint ezen Kunságból ideszármazott magyar ügyvédnek, aki több mint 30 éves amerikai itt tartózkodása alatt úgy kereskedelmileg, mint társadalmilag sok tevékenységet fejtett ki a magyar ügyek mellett.

Édes apja, Dr. Cukor Ferenc nyomát követve, ügyvédnek készült. Középiskoláit Szarvason, az ottani Református Főgimnáziumban végezte. A gimnáziumi tanulmányai befejeztével a budapesti

m. kir. Ferenc József tudományegyetemi jogi fakultásán megszerezte jogi és államtudományi doktorátusát. Innen a Magyar Bank és Kereskedelmi Részvénytársasághoz került alkalmazásba, amely az 1907-es év folyamán a fiatal titkári minőségében lévő ügyvédet kiküldte az Egyesült Államokba.

Amerikai karrierjét, mint bankember kezdte meg és a new yorki pénzügyi világban 20 éven keresztül tartott különböző előkelő pozíciókat. Az ezen idő alatt az általa lebonyolított üzletek szinte csillagászati számokat közöltek meg, mert közel 100 millió dollár érő értékpapírt helyeztet el, amelyből mintegy 36 millió dollár magyar közhatalmú kötvény volt. A pénzügyi körökben a legelőkelőbb bankcégekkel volt összeköttetésben és éveken keresztül a legelőkelőbb nemzetközi bank résznek az August Belmont & Co.-nak volt alelnöke.

A harmincas évek elején azonban a különböző európai pénzügyi megszorítások folytán az európai értékpapírpiaclet elvesztette régi nagy dimenzióit. Közéjükben a szeszitalom is megszűnt. Így megalkalmozta a Danube Products Inc. névvel újabb üzleti vállalkozást, amelyet arra a célra alapított, hogy az Egyesült Államokban piacot teremtsen a kiváló magyar fajtáborok számára. Ez a vállalkozása arról is inkább sikeres volt, mert előkelő olaszai összeköttetésénél és kitűnő üzleti nevével fogva a magyar állam rábízta a Magyar Királyi Állami Mintagazdaság, a Herceg Eszterházy Hírbizomány és az állami ellenőrzés alatt álló Tokajhegyfalvi Bortermelők Pénzeszközvetítő, képviselőit az Egyesült Államok területére. Két és fél esztendőn keresztül sikeres propagandát fejtett ki a magyar borok mellett Amerikában, miután üzletét beolvasztotta az Egyesült Államok egyik legelőkelőbb és legrégibb hordozócégbe, a new yorki Julius Wile & Sons and Co. Inc. cégbe. A magyar borok amerikai propagandáját azután innen végzi, nagy lelkesedéssel, melyek ma már az Egyesült Államok minden részében kaphatók és alig van olyan előkelő üzlet és étterem, amelynek borlapján nem foglalnának helyet a magyar fajtáborok.

Az ahazában, önkéntesi minőségben a 7-es lovassági tüzérezrednél szolgált. Amerikai itt léte alatt nem kevesebbszer, mint 59-szer tette meg az utat Budapest és New York között, amely egymagában is szinte rekordszámba megy.

Házassága Amerikában történt, de hitvesét, szül. Brieger Verát a sors tragikus módon elragadta mellőle, amikor 1935-ben elhalálozott. A boldog frigyből két fiú született, akik mindketten egyetemet végeztek. Az idősebbik fiú, Richárd, egy előkelő new yorki társaságbeli leányt, Margery Gregoryt vett feleségül és kiváló pozíciót tölt be a R. H. Macy Department Storeban. A fiatalabbik fiú, Clarence B. Cukor, nyja mellett dolgozik.

Cukor doktor régi támogatója a magyar ügyeknek és sokat fáradozott a magyar-amerikai kapcsolatok kimélyítésén. Több előkelő társadalmi pozíciót tölt be, így tagja és igazgatója az Amerikai Magyar Kereskedelmi Kamarának is.

DR. CHOLNOKY TIBOR,
sebészorvos

19 East 80th Street, New York City
Született: 1904 május 30, Szatmár-Németi,
Szatmár m.

A világhírű angol drámaíró, George B. Shaw: Vissza Methuzsálenhez! című és az emberi öröklétről szóló darabjának egyik szereplője arról panaszkodik, hogy az átlagban 60 évre szabott emberi élet túljelentően túlsúlyos ahhoz, hogy ezalatt maradandót tehessen alkotni. Már jóval túl van a huszadik évén, mikor kikerül az iskolából és mire pedig az iskolában tanultakat össze képes egyeztetni az élettel és egyéni élettapasztalataival, élete alkotó periódusának országrészt már maga mögött hagyta és csak néhány éve marad arra, hogy eleget tehessen emberi élet hivatásának, vagyis hogy munkásságával a társadalom javát és az emberiség egyetemes előrehaladását szolgálhassa.

Egy briliáns magyar orvosra maradt az a feladat, hogy Shaw ezen mélyenszántó állítását kétségbevonja. A cáfolat, hacsákunk előre, nem egy heves vita közepette történt, ahol a két ellentét a szöveget a logika klasszikus szabályai szerint folytatta le s amelyek végeztével az agg drámaíró megtörve hajította meg markáns fejét és beismerte, hogy az ellenállhatatlan érvekkel szemben vesztett. Dr. Cholnoky Tibor, fiatal hazánkfi, talán nem is ismeri George B. Shawt, de ha ismerné is, akkor is amellett szól a valószínűség, hogy nem szállt vele vitába arról, hogy 3-4 esztendő-e az emberi élet alkotó periódusa, avagy több? Az érvelés teljesen személyi összeköttetésről mentesen történt, ami a tudományban végeredményben teljesen mindegy. Dr. Cholnoky Tibor ugyanis belbizonyította, hogy 34 éves kora dacára, az orvostudomány továbbfejlesztésének nagy és nemes munkáján nemcsak, hogy teljesen felkészült, hanem, hogy már eddig is tizenkét

esztendő komoly és értékes alkotó munkát hagyott a háta mögött.

Hét éves amerikai it-tartózkodás után az Unió egyik legregélyebb orvosképzőjének, a new-yorki Columbia egyetemnek sebészeti osztályán működik, valamint a kész orvosok továbbképzésére felállított Post-Graduate Medical School and Hospitalban előadó az electromos és dugaból sebészetről, ugyasztán a magyarlakta vidéken levő Lenox Hill Hospital egyik sebésze, New York legregélyebb kórházának a Gouverneur Hospital osztályos sebésze és főnöke a daganat és rák osztálynak. Tudományos könyveknek, cikkeknek és előadásának oldalakat tesz ki a listája. Amerikai karrierje azzal kezdődött, hogy 1931-ben ösztöndíjjal kapott a Minnesota államban levő Rochesterbe a Mayo Clinichez. Az amerikai tanulmányt folyamán véglegjárta New York, Boston, Philadelphia, Baltimore, Cleveland, a New York államban levő Rochester és a Yale egyetem kórházait, hogy a m. kór, vállás-és közoktatásügy miniszterhalm adta ösztöndíj előírásai értelmében részletesen tanulmányozhassa a sebészet előrehaladását az Unióban.

E magasröptű karrier a párisi Sorbonne egyetemen kezdődött, ahol 1926 december 21-én doktorált, majd két évvel később egy újabb doktori oklevelet nyert a budapesti magy. kir. Pázmány Péter orvosegyetemen. Néhány hónappal később, 1928 szeptember 1-én herendelt az egyetem 100. számú Verebélyi professor vezetés alatt működő sebészeti klinikára, ahol összesen négy évig volt műtő orvos. Két évig tartó működés után a Magyar Sebész Kamara sebész specialitástal oklevelet ad. Ennek megtörténtével, 1930-ban a rák villanysebészeti és rádióterápiák gyógymódtjának tanulmányozása céljából európai körútra indult és felkerest Berlin, Koppenhága, Stockholm, London, Páris, Bern és Bécs rákintató intézetét.

Az elfolytató esztendőben, 1931-ben kintazott Londonba és Amsterdamba, majd Párisba menve résztvett a III. Nemzetközti Radiológiai és Electroterápiai Kongresszuson, ahol a villanysebészetről tartott előadása folyamánként nagy választották meg a Kongresszus azon albízottságába, amely az újdonsült tudomány szakkifejezést volt hivatva a különböző kultúrnyelvekre átfordítani és egységesíteni.

Első amerikai útja előtt egy hónappal, 1931 novemberében, az electromos sebészettel kapcsolatos személyes tanulmányairól tart előadást a Magyar Orvos Egylet előtt. Azután következik amerikai tanulmányútja, amelyet négy hónapra megszakt, hogy Budapestre visszatérjen, sebészi továbbképzési kurzusokat venni. Újra vissza az Egyesült Államokba és itt öt hónapon keresztül ráksebészettel kapcsolatos electromos műtéteket tanulmányoz a Stuyvesant Square Hospitalban. A következő évben Münchenben van, ahol Lexer tanár klinikáján tanul plasztikus sebészetet, utána Bécsbe megy, ahol Böhrer tanár mellett esontrepedéseket tanulmányoz. Még 1932 decemberében visszatér a Stuyvesant Square Hospitalba, hogy folytassa felfeszaktott kutatásait.

onnan a Post Graduate Hospital bőz. és rákosztályához kap 1934-ben kinevezést. Jelenleg is itt operál és tanít. Egyidőleg vezet egy elektro-sebészeti klinikát és működik mint dr. Carl Eggers Columbiáj egyetemi sebész tanár assistense.

1934-ben a new yorki Orvosi Akadémia tagjai sorába választja és 1945-ben az "American College of Surgeons" San Franciscóban fellow-jává avatja.

Cholnoky Tibor dr.-nak már 1926-ban francia nyelven, Párisban megjelent egy tudományos értekezése. Egy évvel később résztvett több magyar orvosi könyv és számos tudományos cikk franciára való lefordításában.

Rövid-bullájú a dithermiáról írt 310 oldalas angolnyelvű munkáját 1937-ben nyomtatta ki a Columbia University Press. Több mint 60 szaklapban megjelent "review"-jét nagy elismeréssel fordított az az eső angol nyelven megjelent szakmunkái. A rákkutatás területét és az emlő betegségeket érintő szakcikkeit két világrész orvos sajtója adta közre. Amerikán itt tartózkodásának jóformán minden esztendőjében bemutatott az Amerikai Magyar Orvos Egyletnek. — az Amerikai Orvos Akadémia sebészeti osztályának az előrehaladottabb rákbetegség kezelésének fázisait 1936 óta négy tudományos kiállítást rendezett — hármát meghívásból — különböző orvosi egyesületek felkérték, hogy főleg az elektromos és plasztikus sebészet problémáit körükben vitassa meg, erről a témáról és a rákkutatásról három nyelven két világrészben tartott 1930 óta angol, német és francia nyelven több mint 15 előadást orvosi kongresszusok, orvos társaságok és több kórház orvosai előtt. Tudományos kutatásaira hivatkozást tesznek műveikben magyar és idegen orvosprofesszorok. Ez év elején meghívásra, Bostonban a New England Medical Centerben tartott sikeres előadást. Az "Előrehaladott rák sebészeti kezeléséről" című könyve kiadás alatt van. S készül több munkáját összefoglaló Atlantic Cityben az International Cancer Congress előtt felolvasni.

Fiatalos munkaerejét mindez nem merítette ki, mert állandóan részt vesz a magyar társadalmi körökben segítséggel vagy tanácsal, bár nyilvános elismerést nem kér érte. Így kevesen tudják, hogy a Budapesti Egyetemi Énekkar, amely nagy sikerrel járta meg az Egyesült Államokat, dr. Cholnoky Tibor segítségével jött át az Új-Világra. Jelenleg pedig azon dolgozik, hogy az amerikai magyarságnak saját Magyar Kórházai lehessenek.

A fiatal magyar orvos már évek óta házas. Az amerikai származású Louis Marie St. John-nal, akivel nemcsak ideális házasságot él és aki a fiatal pár kislányuk és két leánykájának édesanyja, hanem a magyar ügyeknek szentel igen sok időt, amiért is nem rég Magyarország kormányzója egy magas kitüntetéssel dekorálta, az amerikai magyarság érdekében kifejtett áldásos működéséért.

A DANUBIA MAGYAR FILMVÁLLALAT

Igazgatók: Láng Jenő, Black Béla és Szemes Dezső

749—7th Avenue, New York City.

Ötödik esztendeje annak, hogy megalakult New Yorkban a Danubia Pictures, Inc., azzal a céllal, hogy a gyönyörű irammal előretört magyarországi filmgyártás legjobb darabjait rendszeresen biztosítsa az amerikai magyarság számára.

Pionír-munka volt a DANUBIA munkája, nemcsak pénz s komoly hozzáértés kellett hozzá, de a rajongó hit a magyar kulturában s az áldozatos magyar készség, hogy ami szépet és jót fel tud mutatni a magyar filmgyártás, az váljék az amerikai magyarság közkincsévé is.

Nehéz, küzdelmes harc volt, a DANUBIA azonban becsülettel állta meg a helyét. 5 év alatt 50-nél több magyar hangos filmet hozott át Amerikába.

A magyar film ma diadallal járja a maga útját Amerikában, a magyar filmben ma az amerikai magyarok százezrei gyönyörködnek nap nap után és emellett, a magyarországi filmgyártás számára jelentős pénzforrást jelent az állandó amerikai piac — ezek a kézzelfogható eredményei a Danubia öt esztendő munkájának, annak a tengernyi gondba, rengeteg energiába és súlyos áldozatokba került munkájának, amelyet a Danubia tulajdonosai: Láng Jenő, Black Béla és Szemes Dezső végeznek 5 esztendő óta.

Láng Jenő éveken keresztül magyar lapokat szerkesztett Amerikában, a megalapítója volt a Philadelphiai Függetlenségnek és szépirodalmilag is kiválóan értékes munkát végzett, azonkívül, hogy hat évig managere volt New York egyik legnagyobb amerikai mozijának.

Black Béla, a magyarországi Stollwerk-gyár volt vezetője, a 19-ik honvéd-ezred volt főhadnagya, 27 éve van New Yorkban és nemcsak az üzleti életben, de társadalmilag is osztatlan megbecsülést szerzett.

A vállalat harmadik tagja Szemes Dezső, aki-nek már Magyarországon is értékes film kapcsolatai voltak, társtulajdonosa volt a budapesti City mozinak s arany-vitézségi-éremes honvédőhadnagyként verekedte végig a háborút.

Mindhárman kiváló kulturáltságu, üzletileg s társadalmilag is sokra értékelt magyarok, akik a magyar filmkultura amerikai sikereiért 5 éve folytatott hozzáértő, becsületes s áldozatos munkájukkal minden elismerésre rászolgáltak.

DAVID FERENC KÁROLY,

magyar temetkezési vállalkozó

348 East 55th Street, New York, N. Y.

Született: 1870 február 12-én, Eperjes, Száros m.

Igazi, régivágású amerikai-magyar, aki jóval a századforduló előtt jött ki az Új Világba és itt még akkor találta meg a boldogulás útját, amikor az amerikai magyarok zöme még el se szánta magát arra, hogy áthajózzon az óceánon és új otthonot keressen magának Amerikában. A siker azonban nem változtatta meg ezt a derék magyar embert, ugyanaz a közvetlen természet ő ma, mint amikor az élet apró-cseprő gondjait komoly fejlődéseket okoztak és a majd egy fél évszázados amerikai itt tartózkodása dacára ép oly jó magyar ő ma, ugy gondolkozásban, szívben és beszédben, mint amikor először lépett az Egyesült Államok területére.

Szülföldjét, a magyar regényirodalomban oly sokszor megörökített vadregényes fekvésű Eperjest, tizenkilenc esztendősen hagyta el, 1889 október 26-án lépett amerikai szárazföldre és azóta is állandó lakosa New York városának.

Már kora ifjúságában érte meg az élet. Még óhazai tartózkodása alatt sajátított el egy mesterséget, az akkor oly jól jövedelmező kocsi-gyártást, de egyidejűleg egy üzlet vállalkozásába fogott — és temetésrendező lett. Az új hazába érve képesített mesterségében keresett elhelyezkedést, amely nem is okozott különösebb nehézséget, mert akkoriban, jóval a századforduló előttől kezdve, komoly hiány mutatkozott szakemberekben az Új Világban. A fiatal magyar tehát szorgalmasan dolgozott és szabad idejében azzal a tervvel foglalkozott, miként is lehetne egyszer a saját gazdája.

Az elkövetkező évek munkával telték el. Míg eleinte csupán a kocsi-gyártás szakmájában igyekezett kényerét megkeresni, az idők folyamán érdeklődése lassó-lassan arra a kérdésre összpontosult, hogy milyenek a kilátásai annak az üzletágnak, amellyel még az óhazában megpróbálkozott. Mivel mindig megfontolt ember volt, először elsajátította az amerikai eljárást és csak azután, 1904-ben nyitotta meg temetkezési vállalatát, amely jelenleg is üzemben van és szépen prosperál.

Régi amerikai magyar lévén, nagy és tevékeny részt vett a magyar társadalmi életében. Számos egyesületnek a tagja, több egyesületnek volt éveken keresztül tisztviselője és jelen volt több magyar akció alapításánál, így alapító tagja a Szent Erzsébet Római Katolikus Egyháznak Azonkívül megbecsült tagja a National Funeral Directors' Association és a Metropolitan Funeral Directors' Association egyesületeknek.

Huszonhét esztendősen nősült és 1897 évben vezette New York városában az oltár elé Szederkényi Annát, aki a Zemplén megyei Varránóból származott az új hazába.

A boldog és ideális frigyből három gyermek származott, akik ugy a közbeszülésben és közszeretetésben élő házaspár, mint az amerikai magyar második generáció hílszkeségei. A Dávid gyermekek közül kettő (a Gyula és Péter és Stephania pedig leány. Mindhármán a családi vagyon dacára komolyan fogják fel az életet és atyjuk üzletében szorgalmaskodnak.

FÁY ZOLTÁN,
a Hungarian Club Restaurant, Inc. elnöke

181 East 87th Street, New York City
Szül.: 1882 február 3-án, Nagy Bátor, Abauj m.

A honfoglalás korabeli Fáy család amerikai leányát Fáy Zoltán, aki a nagyváradi katonai hadapród-iskolát végezve a kussai 5-ös huszárezredhez vonult be mint tiszt, hol hat éven át szolgált.

Amerikába 1907-ben jött és megérkezésének napján az Amerikai Magyar Népszava napilap költelkébe lépve annak pittsburghi üzletvezetője lett ahol meg is nősült. Felföldy gyógyszerész leányát. Felföldy Irént vette feleségül.

Pittsburghból az akkor nagy lehetőségeket nyújtó kanadai Montreal városába ment át Fáy Zoltán, ahol kilenc éven át jó forgalmú üzlete volt, amelyet eladva 1923-ban visszatért a szülőhazába, ahol az amerikai és kanadai magyarság különleges viszonyainak ismerterésével tett értékes szolgálatakat.

A Magyar Reviztós mozgalomnak éveken át egyik vezető embere volt. A Tengerentúli Magyarok Világszövetsége Fáy Zoltán erőfeszítésére jött létre és annak állandóan vezető embere volt. A híres New Yorki Magyar Napok rendezése szintén Fáy Zoltán nevéhez fűződik, aminek kétségtelen jele az, hogy az akciónak három ízben volt az elnöke és a szép sikerű munkát ennek következtében állandósították.

Az élőszó erejét nem találván elegendőnek, Fáy Zoltán tollával is pártatlan energiával barcolt a magyar faji és nemzeti érdekekért. Az amerikai magyar lapokon kivül reméltek ekkor jelent meg a budapesti sajtóban és ha a háború utáni években Magyarország közvéleményének az amerikai magyarság felel alkotott véleménye lényegesen megváltozott, abban igen nagy része van Fáy Zoltán erőteljes felvilágosító írásaival, amelyek új perspektívákat tártak fel. Minden írását és minden cselekedetét a magyar nemzet és az adott helyzetben az amerikai magyarság iránti kurve szerepet jellemzi. Fáy Zoltán nyolc ízben látogatott el a szülőhazába.

A társadalmi életben rokonszenves Fáy Zoltán a kors két rendkívül tehetséges gyermekével ajándékozta meg. Edith leánya "Bob" Lawrence felesége, azé a Bob Lawrenceé, aki a nagybíró Al Whiteman társulat jeles baritonistája, ismert new yorki énekművész, aki az 1926-os országos rádjó versenyben a nagy aranyérmert nyerte. Maga Edith és hűga, Viola, mindkettően elsőrendű balettszülő-táncosnók és az Albertina Rush Balleti Társulat tagjai.

A szűkebb magyar életben Fáy Zoltán a Verhovay Segély Egyesület 35-ik főlkjének régi tagja és alelnöke volt a New Yorki Ifjúsági Körnek és Dal Testületnek. Igazán értékes munkáját azonban országos jelentőségű magyar mozgalmak lezárására használta.

FT. FEHÉR PÉTER, O. F. M.
a New Yorki Szt. István római katolikus hitközség plebánosa

114 E. 82nd Street, New York City.
Szül.: 1892 május 10-én, Felsőterek, Pest megye.

A népes és impozáns new yorki Magyar Római Katolikus Hitközség közbeesülésben és közfelfüggetlésben élő plebánosa, aránylag fiatal kora dacára, még jóval innen van az ötven éven, két világrészben is szép pályafutásra tekinthet vissza az Anyaszentegyház kebelében.

Már zsenge ifjúságában határozta el, hogy életét az egyháznak szenteli. Iskoláit a kalocsai Jezsuita Plarista gimnáziumban végezte, onnan belépett a rendbe. Pécsen noviciát, majd filozófiát hallgatott Baján és teológiai tanulmányait Gyöngyösön végezte el.

Huszonnégyszázöt éves korában, 1916-ban érkezett el életének azon legszentebb pillanata, amikor is pappá szentelték, majd hamarosan plebános lett Dunaföldváron, ahol hat esztendőig volt plebános, innen Szolnokra került, két évig mint plebános, 5 káplánnal. Az Egyesült Államokba 1933-ban, 41 esztendőskorában jött ki, állandóan New Yorkban tartózkodott és 1936 augusztus óta pedig plebánosa a new yorki hitközségnek.

Hivatásánál fogva irányító szerepet visz a magyar egyházi mozgalomban. Egész életét a szorgalmas és kitartó munka jellemzte, mindig sokat dolgozott és népes plebánusokat látott el. Ugy odabaza, mint az új hazában számos missziót is tartott.

Ft. Fehér Péter egyénisége, hitbiztosága és tudása külön fényt kölcsönöz a new yorki magyar római katolikus hitközségnek.

ABA FINTA SANDOR,
szobrász, író, költő

1 Sheridan Square, New York, N. Y.
Született: 1881 június 12-én, Turkevo, Jász-Nagy-Kun-Szolnok megye

A művészet különböző ágai között vegdőlő lélek Finta Sandor. Hétének, gondolatának a legkülönbözőbb utakon akar kifejezést adni. A szobrász vésőjéül az író tollához fordul, hogy azt viszont a festőművész esetjével cserélje fel, mindig kutatva azt, amivel a gondoltnak tökéletesebb formát adhat. Nagyot, szépet, maradandót tud alkotni mind a három téren és annak idején a magyar

FÁY ZOLTÁN,
a Hungarian Club Restaurant, Inc. elnöke

181 East 87th Street, New York City
Szül.: 1882 február 3-án, Nagy Bátor, Abauj m.

A honfoglalás korabeli Fáy család amerikai hajtsa Fáy Zoltán, aki a nagyváradi katonai hadapród-iskolát végezve a kassai 5-ös huszárezredhez vonult be mint tiszt, hol hat éven át szolgált.

Amerikába 1907-ben jött és megérkezésének napján az Amerikai Magyar Népszava napilap kötelékébe lépve annak pittsburghi üzletvezetője lett ahol meg is nősült. Pelföldy gyógyszerész leányát, Pelföldy Irént vette feleségül.

Pittsburghból az akkor nagy lehetőségeket nyújtó kanadai Montreal városába ment át Fáy Zoltán, ahol kilenc éven át jó forgalmu üzlete volt, amelyet eladva 1927-ban visszatért a szülőhazába, ahol az amerikai és kanadai magyarság különleges viszonyainak ismertetésével tett értékes szolgálatait.

A Magyar Revíziós mozgalomnak éveken át egyik vezető embere volt. A Tengerentúli Magyarok Világszövetsége Fáy Zoltán erélyes kezdeményezésére jött létre és annak állandóan vezető embere volt. A híres New Yorki Magyar Napok rendezése szintén Fáy Zoltán nevéhez fűződik, aminek kétségtelen jele az, hogy az akciónak három ízben volt az élöke és a szép sikerü munkát ennek következtében állandósítottuk.

Az élöszó erejét nem találván elengedünk, Fáy Zoltán tollával is paratlan energiával barcolt a magyar fajl és nemzeti érdekekéért. Az amerikai magyar lapokon kívül tenérek cikke jelent meg a budapesti sajtóban és ha a háboru utáni években Magyarországi közvéleményének az amerikai magyarság felől alkotott véleménye lényegesen megváltozott, abban igen nagy része van Fáy Zoltán erőtéljes felvilágosító írásaiknak, amelyek új perspektívákat tárnak fel. Minden írását és minden eszékedetét a magyar nemzet és az adott helyzetben az amerikai magyarság iránti kurac szeretet jellemzi. Fáy Zoltán nyole ízben látogatott el a szülőhazába.

A társadalmi életben rokonszenves Fáy Zoltán a sors két rendkívül tehetséges gyermekkel ajándékozta meg. Edith leánya "Bob" Lawrence felesége, azé a Bob Lawrenceé, aki a nagyhírű Al Whiteman hírszóló jeles baritonistája, ismert new yorki énekművész, aki az 1936-os országos hírló versenyben a nagy aranyérmét nyerte. Maga Edith és huga, Viola, mindketten elsőrendű balettszóló-táncosnők és az Albertina Rush Ballet Társulat tagjai.

A szaklebb magyar életben Fáy Zoltán a Verhovay Segély Egylet 35-ik főnökjének régi tagja és alelnöke volt a New Yorki Ifjúsági Körnek és Dal Testületnek. Igazán értékes munkáját azonban országos jelentőségű magyar megmozdítások javára használta.

FT. FEHÉR PÉTER, O. F. M.
a New Yorki Szt. István római katolikus hitközség plebánosa

414 E. 82nd Street, New York City.
Szül.: 1892 május 10-én, Felsőerek, Pest megye.

A népes és impozáns new yorki Magyar Római Katolikus Hitközség közbecsülésében és köztisztelőiben élő plebános, aránylag fiatal kora dacára, még jóval innen van az ötven éven, két világrészben is szép pályafutásra tekinthet vissza az Anyaszentegyház kebelében.

Már zseme Ifjúságában határozta el, hogy életét az egyháznak szenteli. Iskoláit a kalocsai Jezsuita Piarista ghanasztumban végezte, onnan belépett a rendbe, Pécsi úrvicári, majd filozófiár hallgatót Baján és (theológiai) tanulmányait Gyöngyösön végezte el.

Huszonnégy esztendőskorában, 1916-ban érkezett el életének azon legszentebb pillanatá, amikor is papá szentelték, majd hamarosan plebános lett Dunaföldváron, ahol hat esztendőig volt plebános, innen Szolnokra került, két évig mint plebános, 8 káplánal. Az Egyesült Államokba 1933-ban, 41 esztendőskorában jött ki, állandóan New Yorkban tartózkodott és 1936 augusztus óta pedig plebánosa a new yorki hitközségnek.

Hivatásánál fogva irónyító szerepet visz a magyar egyházi mozgalomokban. Egész életét a szorgalmas és kitartó munka jellemzte, mindig sokat dolgozott és népes plebánokat látott el. Úgy odahaza, mint az új hazában számos missziót is tartott.

Ft. Fehér Péter egyénisége, hitbiztosága és tudása külön fényt kölcsönöz a new yorki magyar római katolikus hitközségnek.

aba FINTA SÁNDOR,
szobrász, író, költő

1 Sheridan Square, New York, N. Y.
Született: 1881 június 12-én, Turkeve,
Jász-Nagy-Kun-Szolnok megye

A művészet különböző ágai között vergődő lélek Finta Sándor. Illetének, gondolatának a legkülönbözőbb utakon akar kifejezést talni. A szobrász vésojéte) az író tollához fordul, hogy azt viszont a festőművész ecsetjével eserdője fel, mindig kutalva azt, amivel a gondolatnak tőkéletesebb formát adhat. Nagyon, szépet, maradandót tud alkotni mind a három téren és annak idején a magyar

művészet-történelem tilnolva fog tanakodni, hogy melyik csoportban jelölje ki Finta Sándor részére az igazi helyet.

A honfoglalásra visszatekintő kunok véréből származó, őtélis természetű aba Finta Sándor végig-harcolta a világháborút, amelyben az egyik magyar rohamcsapat parancsnoka volt és a leszerelés után a szobrász művész vésőjéül ragadta fel. Tehetségét a szűkebb magyar hazában számos szobor hirdeti. Meroy Adolf szobra Budapestén, a hatvani és turkevei honvédszobor, a világháború magyar hőseinek emlékműve Hevesen és Kecskeméten, a Bánkban halhatatlan szerzőjének, Kalmár Józsefnek és Szegedy Györgynek szobrai Kecskeméten.

A művész tehetség állt a trianoni határokat is. Román földön Nagyváradi városn őzi a Jellinek család birtokában egyik szobrászi alkotását. Jugoszláv uralom alatt Csurog és Ujvidék kirják vésőjének mesterei alkotását. Az egykor esz-szlovák, ma tót köztársaságban szobrai állnak Nyitrán, Munkán és Pöstyénben.

Miközben művészi szobrai alkotja, az 1918-ik év során nőül veszi Budapestén Kántor Katalint, aki egyetlen fiával, ifjabb Finta Sándorral örvendezett meg. Az egyre nehezülő magyar viszonyok között alkotással kiállítják a szépművészeti kiállításon és a magyar kormányzat művészeti és régészeti szakértője lesz. De a művész lélekre oly kedves elismerés és siker a leromlás folytán már nem adhat kenyeret és bár közben a portraifestészet téren is maradandó dolgokat alkot, végül nehéz szívvel utnak indul, egyelőre Dél-Amerika felé.

Brazília a vándoruton az első állomás. Petropolisban és Rio de Janeiroban értékes szobrászi alkotások hirdetik maradandóan Finta Sándor tehetségét addig is, amíg végre kttáru előtte az Egyesült Államok kapuja és 1923 március 7-én Finta Sándor kiköt New Yorkban.

A világ legnagyobb városa szívesen fogadja a magyar művészt, akit hírneve már megelőzött. Ennek az országnak legnagyobb művészeti intézménye, a new yorki Metropolitan Museum of Arts és ebben foglal helyet Finta Sándor márványszobra, amely Hayes lőborost ábrázolja. Kéves magyar művész jutott el ebbe a Muzumba. A festők közül ott van Munkácsy Mihály két képe. A magyar szobrászok közül csak Finta Sándor vésőjének alkotása előtt nyílik meg a hírnévre féltékeny intézmény ajtaja.

A rendelések egyre gyakoribbak lesznek. Tanítványok csoportosulnak Finta Sándor köré, majd a First Presbyterian Art School igazgatójának hívják meg és később New York város tiszteletli meg azzal, hogy a művészetek tanárának nevezi ki. Előadásokra is egyre gyakrabban hívják muzeumok, klubok és egyetemek, mint a hethelmi Lehigh University, az eastoni Lafayette College, a St. Lawrence University és számos más intézmény.

Az amerikai körökben elért siker dacára Finta Sándor mindig megmarad igaz magyarnak. Tagja lesz az Amerikai Magyar Református Egyesületnek, a new yorki Független Református Egyháznak, alapítója és elnöke a Kovács ezredes Társaságnak, elnöke az Amerikai Magyar Revíziós Szövetségnek és részt vesz minden magyar megmozdulásban, amely a magyar haza és magyar faj javát próbálja szolgálni.

Közben a művész lelkében egyre erőteljesebben zng a harc, amely a kifejezés módjainak leg-erőteljesebb eszközeit keresi. A Kintzi Pálra emlékeztető természetű Finta Sándor önmagával küzdve tollat vesz kezébe és írni kezd. És az őstehetség ezen a téren se hagyja cserben. A világhírű könyvkiadó cég, a Harper & Brothers kiadásában megjelenik a "Herdboy of Hungary" című könyv Finta Sándor tollából és páratlan sikert arat. A Literary Guild of New York hajtja meg zárlját Finta Sándor irodalmi alkotásai előtt, mert hiszen a jobbnál-jobb írások egész tömegével szolgál az amerikai közönségnek.

Sikert arat a művészet minden ágában, amivel csak próbálkozik Finta Sándor és ennek a sikernek títka az, hogy romatlan magyar lelke van benne minden alkotásában. Azt adja mindig, ami önmaga — és kunok véréből származó magyar.

GALAMBOS L. LÁSZLÓ, képkeret-vállalkozó

1133 Lexington Avenue, New York City, N. Y.
Szül.: 1887 március 2-án, Gyöngyös, Borsod megye.

A new yorki 1133 Lexington Ave. alatt pazar eleganciával berendezett "show room", ahol előkelő amerikai és magyar egyaránt megfordul, egy olyan utnerikai magyar tulajdonában van, akinek regényes életéről könyvet lehetne írni, ha az illető hajlandó lenne változatos életével előlesekedni.

Elszűzben 16 éves korában, 1903-ban fordult meg az Újvilágban, ahol ezen szakmában azonnal munkát talált. Itt tartózkodása azonban nem bizonyult állandó jellegűnek. Az óhaza és az Újvilág közötti utat sokszor tette meg. A világháború éppen odahaza találta és így a 34-es kassai ezredben küzdötte végig a nagy háborút és szívében ma is sok melegséggel gondol vissza Magyarországra, annak dacára, hogy az Egyesült Államoknak is derék polgára, akinek képkeret vállalat, amelyben 4-5 embert alkalmaz, egy minden tekintetben sikeres kariert reprezentál. Galambos flóközlete, mely a magyarok által is sűrűn látogatott, a 309 East 79-ik utcában van.

Élénk részt vett a magyar társadalmi mozgalmakban. Jelenleg tagja, a múltban pedig alelnöke volt a New Yorki Magyar Ifjúsági Körnek.

1915-ben nősült, neje miskolci születésű és Guthy Ország Béla, nyug. MÁV főfelügyelő, Magda leánya, aki a házaspár 2 leányának és 1 fiának édesanyja. A Galambos gyerekek mindhárman szépen beszélnek magyarul.

FONYÓ ALADÁR
a "Amerikai Magyar Népszava"
felelős szerkesztője

380 Second Avenue, New York, N. Y.

A Budapesten megjelenő "Pesti Napló" amelynek hasábjain 1865-ben Deák Ferenc a történelmi nevezetességű "Husvétl cikkek" című megnyilatkozását írta. Mester Sándor szerkesztésében jelent meg az utolsó tizenöt éve és az a kiváló szerkesztő írta:

— A jó szerkesztőnek csak munkája eredményét ismerik, nem egyéniségét.

Ez Fonyó Aladárnak, az amerikai magyar szerkesztőnek a mértéke. Egyéniségét tudatosan rejtette mindig a szerkesztésében megjelenő lap mögé, mert az újságot tartotta a fontosnak, nem a személyt.

Fonyó Aladár 1913 áprilisában jött Amerikába és októberben már a new yorki Egyetértés napilap munkatársa volt. Később Heltay Árpád magyar szótárszótárának titkára lett, majd az "Előre", akkor szocialista újság munkatársa. Innen hivta meg Kemény György Clevelandba a "Magyar Hírlap" napilaphoz, ahonnan a Szabadság szerkesztőségébe költözött át. Közben a "Magyar Hírlap" Detroitba ment és 1917-ben annak főszerkesztője lett 1919 őszéig, amikor néhai Dr. Cherna Endre hívására a Szabadság szerkesztői testületét vállalta. Előbb az állásban 1931 júliusáig maradt, mint a lap főszerkesztője és General Manager. Lemondása után rövid időre a "California Magyarok" szerkesztését vállalta, majd 1933-ban New Yorkba költözött át, ahol előbb az Amerikai Magyar Népszava belső munkatársa és később annak felelős szerkesztője lett.

Mint detroiti szerkesztő írta meg Fonyó Aladár nagy értékű tanulmányát, amelynek "Múlt, jelen és jövő" a címe. Huszenhat évi újságírói és szerkesztői pályafutásának jogos büszkesége az, hogy egyetlen sajtópere sem volt, aminek a jelentősége ez: igazat írt. És ennél értékesőbb nem lehet mondani egy újságíró felől.

FÓTHY FISCHER ERNŐ,
zeneszerző

1 West 47th Street, New York City.

Termékeny tehetségekben gazdag a new yorki magyar kolónia. A világ legnagyobb városában az elhelyezkedés nehéz, — tízezerrel élnek ott művészek, akik megélhetésüket kénytelenek reálsabb pályán megkeresni.

Fóthy Fischer Ernő, a jönevű magyar zeneszerző, akinek dalait két világrész magyarsága énekli, gyorsan belátta, hogy a zeneszerzés egymagában csak szárny keveret fog nyújtani ott, ahol a siker eléréséhez nemesak tudás, de egy nagy adag szerenese is kell. Elsnajátította tehát az ötvös-művészetet és ma New York egyik hatalmas felhőkarcolatjában van jönevű vállalata, amely egyike a legismertebbeknek az aranyverés terén.

Színházi és művész körökben, épp olyan jóhang-

zásu neve van Fóthy Fischernek, mint a vésőjénet az ötvösök között. A barátai azt mondják róla, hogy a szíve helyén egy darab vaj van, amely olvadni kezd egy szép magyar ítem hallatára.

Európai színházemberek, művésztsáral nagy számban keresik fel a kiváló embert.

GARTNER LAJOS,
hajójegyiroda tulajdonos

207 East 84th Street, New York, N. Y.

Született: 1886 június 1. Kelemer, Gömör megye.

Gyöngéd lelki ember Gartner Lajos, akitől barátai tréfásan mondogatják, hogy még a sükettel is halkán beszél, hogy a kiabálással testi gyengeségére ne figyelmeztesse.

Gartner Lajos mlután Miskolcon alkalosan letette a középtiskolai érettségi vizagát, 1910-ben Amerikába jött és rövid ideig a nagy Bortfeld német talált alkalmazást, majd az "Egyetértés" napilap költelékébe lépett, ahonnan az American Express Companyhoz hívták át. Nyolc évi gyakorlat után megalapította mai önálló és kitűnő hírnevű hajójegyi, pénzküldő és közjegyzői irodáját, amelynek ma is mlra és vezetője.

Gartner az új világban, 1912-ban vette nőül a Borsod megye Goszli községéből származó Bródy Erzsébetet. Két leányuk: Mary és Evelyn igaz magyar szellemben nevelkedtek, zamatos, borsodi kifejtéssel beszélnek magyarul.

Az amerikai magyar közéletben Gartner Lajos mindig tevékeny részt vett. Tagja a new yorki Önképzőkörnek, a Rákóczi, a Kuruc és a Verhovay Segely Egyesületnek a Rákóczi és a Kuruc Egyesületeknek bizalmi férfit és az Önképzőkörnek korábban titkára volt. Sokat olvasott, képzett komolyabb ember, aki a magyar közügyek áldozatkész pártfogója.

GÖNDÖR FERENC,
"Az Ember" szerkesztője

326 East 79th Street, New York, N. Y.

Ki tudhatná, hogy hol vette, de annyi bizonyos, hogy a törökök nagy prófétájának lelkét örökölte Gündör Ferenc. Amiben hisz, annak fa-

natikus híve amit nem hisz, annak fanatikus elensége. Ugy harcol, mint azt a törökök szent könyve, a Koran írja el:

— Akin a szó nem fog, annak a kard fokával verd fejébe az igazságot.

Ujságlírónak annyi harca nem volt a közélet terén, mint Gándör Ferencnek. Kezde a háború előtt Nagyváradon, ahol a szociáldemokrata párt zászlaja alá esküdött el nem muló, örök hitveset, majd a budapesti "Népszava" szocialista napilap szerkesztőségében folytatta a küzdelmet, minden és mindenki ellen, amit és akit igazságtalannak tartott, majd megalapította Budapesten "Az Ember" című hetilapot, hogy teljesen függetlenül harcolhasson ideáljairért.

És itt, a Budapesten megjelenő "Az Ember" szerkesztői székében derült ki, hogy kétféle Gándör Ferenc van. Az egyik a gyengeséget, kíméletet nem ismerő, maga mögött erkölcsi hullákat hátrahagyó publicista és a másik a hétköznapi lány szívű, felebaráti szeretettel teljes lélek, aki a magyar bolshévizmus rémnapjában oroszán módjára harcolt éppen azokért az újságlírókért, akikkel lapjában legvéresebb csatáit vívta. Ez a nemes szívű munkája majdnem tulajdon fejébe került. Napokig tartó buzdosás után tudott a Lenin-fiók elől Bécsbe menekülni, ahol folytatta "Az Ember" kiadását addig, amíg az emigráció Amerikába sodorta, ahol ma is a változatlan régi, harcos szellemben folytatja lapjának szerkesztését és kiadását fanatikus hittel harcolva a gyengékért, a szenvedőkért és főleg azért, amit a maga meglátése alapján igazságának tart.

Gándör Ferencnek vannak barátai, vannak ellentélei de olyan nincs, aki jellemének makulátlan tisztasága előtt kalapot ne emelne. Arra szíjeltett, hogy egész életén át szegény legyen, mert az apostolok sorsát választotta. Az amerikai magyar közéletnek kiváló és súlyos értéke Gándör Ferenc és "Az Ember".

HATTAYER JÓZSEF,

A Magyar Nap elnöke, a Brooklyni Független Polgári Kör elnöke

542 Rockaway Ave., Brooklyn, N. Y.

Született: Szomod, Komárom m.

A New Yorki magyar közéletnek egyik legtevékenyebb tagja aki üzleti sikerei mellett sem feledkezett meg arról, amivel magyar műveltünk tartozik.

Évek óta elnöke a New Yorki Magyar Egyetemesi Bizottságnak, amely a minden évben megtartandó Magyar Napot oly nagy sikerrel szokta berendezni. Ugyancsak elnöke a Brooklyni Független Polgári Körnek, melynek alapító tagja is. Tagja és élénk résztvevője a Verhovay 83-as, a Bridgeporti 67-es és a Rákóczi 23-as osztályoknak és mindenütt mint lelkiismeretes és szorgalmas embernek ismerik. Közmondás már New Yorkban,

hogy amit Hattayer József kezd el, az jól lesz elvégezve.

20 éves korában érkezett Amerikába mint képzett kőfaragó. 23 éve van a fenti cím alatt levő saját házában gyönyörűen kifejlesztett kőfaragó és szobrász műhelye és a magyar közéletben való szereplése példaképe lehet azoknak, akik anyagi függetlenségük dacára is készséggel szolgálják a magyar közéletet.

HERBST ZS. SÁNDOR, magyar cukrász és réteskészítő

1443 Third Avenue, New York City.

Szül.: 1875 jan. 10. Pusztán Szent Margitta, Bihar m.

Bár manaprag nevét a leghíresebb rétes viselő és szinte valószínűs fogalomná lett New York magyarjai és amerikaiak között cukrászati remekelő több mint 3 évtizedes amerikai itt tartózkodásának oroszlandrészénél, óhazai foglalkozásával, asztalosmesterséggel kereste a kenyerét.

Az asztalosmesterséget Miskolcon és Budapesten tanulta és három és fél esztendőn keresztül Párisban dolgozott, még pedig az 1900-ban megtartott világlágyállításra is készültek az akkor mintegy 25 éves fiatalembernek munkái.

Az Egyesült Államokba 1906-ban érkezett meg. 9 éven át Steinway zongoragyárában kereste meg kenyerét és az akkoriban épült Plaza Hotel famunkáin is dolgozott. Később újságstandje volt. New Yorkból, Akron, Ohlora utazott és ott dolgozott egy esztendőn keresztül, onnan Clevelandba ment, ahol esemeüzletet nyitott és 2 és fél évig tartotta fenn ezt a üzleti vállalkozását.

Visszatérve New Yorkba, régi mesterségében dolgozott egy esztendőig, majd fűszerüzletet nyitott, amely 8 évig állt fenn. A fűszerüzletében megkezdte a hazai mintájú kiflik árúszállítását, amelyet már saját maga készített, felesége pedig olyan híres réteseket sütött, hogy ismerősök egymás után kérték el a sütőrecepteket.

Lassanként arra a gondolatra jött, hogy meg kellene próbálkozni a rétesek üzletszerű sütésével és 1931-ben cukrászüzletet nyitott, amely csakhamar a legkeresettebb üzletekké nőtte ki magát a szakmában, úgyhogy szinte egyértelmű ma már New Yorkban nevével a jó, magyaros ízű rétes térszta. Réteselt nem csupán a magyarok, hanem az amerikaiak is vásárolják, nagyon sok vendéglőt lát el rétesrel, amelyet ma már két, hatalmas truck szállít ki a város különböző pontjaira. Az üzlet ezen nagyarányú fellendülése azonban annak is tudható be, hogy a család minden egyes tagja versenyt dolgozik az alkalmazottakkal.

Mint régi amerikai magyar nagy érdeklődést mutatott mindig a magyar mozgalmak iránt. Nincs olyan magyar újság, könyv, nyomtatvány vagy program amelyet nem támogat. Az Uniónak 28 éven át volt tagja, a Pannonia és a Emanuel Newman pályoloknak pedig jelenleg is régi, megbecsült tagja.

Odahaza nősült és 1905-ben vezette oltár elé a Pelsőz, Gömör megyei származású Friedman Ber-

tát, aki a házaspár két fiának és egyetlen leányának édesanyja. A fiúk, Arthur István és József, mindketten a Columbia Egyetemen nyerték el gyógyszerész képesítésüket, de míg apjuk a gyalut, úgy ők a gyógyszerész diplomájukat cserélték fel a pékséggel. A házaspár Erzsike leánya, kinek férje Lichtman Sándor, maga is elsőrendű szakács.

HORVÁTH TESTVÉREK.

hus és fűszerüzlet tulajdonosok

482 Amsterdam Ave., New York City.
Születtek: Tasnád, Szilágy megyében.

A hangya igyekezetére lehet hasonlítani azt a vasszorgalmat, ahogy a Horváth-fiúk dolgoznak. Barátságos mosolyuk nyíltszívű, szelők, erősenük mindig nyitva áll, ahol szép magyar megmozdulásról van szó. Béla még háború előtt jött ki Amerikába.

Horváth Ferenc és testvérei is végigmentek a "zöldkor" nehézségein: de 1924 március 15-én már saját üzletük volt. Ferenc tagja a Szent Imre Körnek és műkedvelő és sportkörüket, főleg hírközlés terén különösen ismert. Zoltán kivételével mind nős: mind magyar lányt vett el feleségül. Zoltán Californiában volt nemrég, Imre vezeti a másik üzletet (1493 York Ave.) Gábor rétes-lapot készít, Ferenc neje, Fille Rózsika, Imre neje, Szefcsik Aranka és Gábor neje Bonyhay Ilonka, Horváth Imrénének két gyermekük van: Imre és Barbara.

Édesanyjuk, született Szabó Ágnes, korábban elhunyt, édesapjuk Horváth Imre még él az óhazában; ugyszintén az óhazában élnek még asszonytestvéreik: Gizella, férj. Erdős Gyuláné és Margit, férj. Vitéz Orbán Sándorné.

KREMER ÁRPAD,

ügyvéd, a M. Kir. Konzulátus jogtanácsosa

270 Broadway, New York City.
Született: 1877 április 12-én, Budapesten.

Bár alig volt 15 esztendő, amikor elhagyta az óhazát, ahol utoljára a világháború kitöréséig élte, 1914-ben fordult meg, mégis igazi, szívvel-lélekkel magyar ember, akiri az új hazában az óhazáért elvégzett működéséért a magyar kormány magas kitüntetéssel jutalmazott meg.

A magyar fővárosban született és ugyancsak Budapesten járt gimnáziumba. A sors azonban úgy határozott, hogy mint 15 éves fiú, kikerül az Egyesült Államokba, ahol hamarosan beleszokott az új életkörülményekbe, tanulmányait szinte megszakítás nélkül folytatta, úgy hogy 7 éves new yorki írt tartózkodás után, 22 esztendőskorában kész ügyvéd volt. Felavatása után kb. egy évig egy ügyvédi irodában gyakorolt, azután saját ügyvédi irodát nyitott, amely azóta az előkelő Kremer and Leavitt ügyvédi irodává fejlődött.

Még egész fiatal ügyvéd volt, amikor 1905-ben a new yorki osztrák-magyar főkonzulátus jogtanácsosává nevezték ki. A világháború folyamán a new yorki svéd főkonzulátus képviselte az osztrák

és magyar alattvalók ügyeit; a svéd főkonzulátus osztrák-magyar osztályának jogügyeit a magyar származású ügyvédre bízták.

A világháború után úgy a new yorki m. kir. főkonzulátus, mint az ottani osztrák főkonzulátus jogi képviselőit látta el és 5 éven keresztül mint a new yorki lengyel főkonzulátus jogtanácsosa is működött.

Erdemei elismerésül a magyar kormány 1936-ban a magyar érdemrend tiszti keresztjével tüntette ki, míg az 1937-es esztendő október havában az osztrák érdemrend I. osztályú lovagkeresztjét kapta meg. Ausztria önállóságának megszűnte óta a német főkonzulátus egésze alatti bonyolítja le a függő osztrák jogügyeket.

A magyar társadalmi akciókban is jelentős szerepet játszott. A New Yorki Magyar Segélyegyletnek évek óta igazgatója és elnöke és régebben minden magyar akcióban részt vett. A nagy befolyású new yorki Tammany Society-nek is tagja, a nemrég megszűnt Austria-America Society-nak pedig igazgatója és pénztárnoka volt. Régebben a Verhovay Segély Egylet főigazgatója (tisztségét is látta el).

A kiváló magyar ügyvéd minden és az egyik new yorki szállodában tart fenn magának lakosztályt.

KULMAYER MARTON,

étterem és szalon tulajdonos

1507 York Avenue, New York City.
Szul: 1880 dec. 17. Lajoskomárom, Veszprém m.

Széles körben örvendő köztisztelőnek Kúlmayer Márton, aki negyven év előtt, 1899-ben, szeptember 17-én érkezett Amerikába és itteni életét Virginiában szentbányászattal kezdte, majd két évig Chicagóban a szállodai és étterem üzletben kereste és 1902 óta van New Yorkban, ahol 1912 óta van saját jól menő étterme és szalona. Kúlmayer, aki magyar célokra mindig szívesen és jókedvvel áhöz, a Verhovay életben jelentős szerepet visz, hiszen negyven éve tagja a nagy magyar egyletnek. Most a 35-ik osztályhoz tartozik, de korábban három évig a 83-as osztály pénztárnoka volt.

A közbecsülésben álló magyar, aki régi polgár és a Mouseheart örökös tagja, 1907-ben New Yorkban nőül vette néhai Ft. Hédly Jeromos római katolikus pap húgát, a Pápiról származó Hédly Teréziát. Az üzlet híres konyháját neje vezeti kitűnő szakértelemmel. A házasságból származott első fiú, Nándor, a Schlute Cigar Company managere János édesapjával osztja meg az üzlet gondjait és Gyula a legkisebb fiú. Kúlmayer New Yorkban 508 East 57th Street alatti saját házában lakik.

EDMUND J. HORWATH
az Amerikai Magyar Kereskedelmi
Kamara elnöke

19 East 47th Street, New York City
Született: 1884 május 17-én, Sárvár, Vas megye.

Nemcsak termetre, de teljesítményben is ki-
magaslik embertársai közül, mert egyike azok-
nak, akik zsenialitásukkal hozzájárultak az ame-
rikai élet és így általában az emberiség fejlődé-
séhez. Ma, mikor tételeit egyetemeken tanítják,
szinte elképzelhetetlen, hogy honfitársunk újításal
nélkül a hatalmas arányú amerikai szállodai ipar
elérte volna jelenlegi óriási méreteit. Tehetségét
az élet két kézzel jutalmazta, de a siker dacára,
ma is ugyanaz a finom, halkszava kulturált, sze-
rény, adakozó, izzágvérig magyar ember, mint aki
három évtizeddel ezelőtt kijött az Uj-Világba, hogy
új lehetőségeket keressen ki.

Előkelő, régi család sarja, aki iskoláit Sárvá-
ron, Kőszegen és Szombathelyen végezte, majd az
érettségi után a bécsi kereskedelmi akadémiára hallga-
tóvá lett. Az egyetemmel egyenrangú közgaz-
dasági iskola elvégzésével néhány évig még Euró-
pában tartózkodott, majd az 1907-es esztendő fo-
lyamán Ernő fivérével együtt átjött az Uj-Világba.
Hatalmas közgazdasági tudással rendelkezvén, ha-
marosan felismerte a szálloda iparban kínálkozó
lehetőségeket és néhány évi tanulmányozás után
megnyitotta 1910-ben a Horwath & Horwath Hotel
Accountants irodát. Ellentétben a többi üzleti
könyvszakértőkkel, amelyek tevékenysége csupán
annak felülvizsgálására szorítkozik, hogy az üz-
leti könyvekbe nem esztek be számolási vagy
könyvelési hibák, a Horwath & Horwath cég
iniciatívát adott a szállodáknak a könyvelésre,
sőt az üzletvezetésre vonatkozóan. Elgondolásunk,
mely ma már annyira átment a közudatba, hogy
a gigászi méretű amerikai hoteliparban alig akad
olyan modern vezetésű szálloda, amely nem al-

kalmazta a Horwath & Horwath könyvelési me-
lhódust valamilyen formában, amely lényegileg
abból áll, hogy a szállodai ipar minden ágazatát
ellenőrizni lehet az üzleti könyvekből. Ennek az
újításnak a jelentőségét csak akkor lehet teljes
egészében értékelni, ha elgondoljuk, hogy hány
különböző szolgálatot nyújt egy szálloda, amely-
nek jövedelmét a Horwath féle könyvelés előtt
nem lehetett ellenőrizni és a szálloda tulajdono-
soknak az alkalmazottak becsületességére kellett
alapozniok az üzleti jövedelem beszolgáltatását.

A Horwath & Horwath cég hamarosan nö-
vekedni kezdett és ma a legnagyobb 12 amerikai
városban van irodája, ahol többszáz könyvelési
szakértő keresi meg a kenyerét. A cégnek pedig
1914-ben tagja lett Horwath Ernő és 1919-ben a
legfatahbb fivér, John N. Horwath is.

Edmund J. Horwath idővel olyan nagy névre
tett szert, hogy egy új céget alapított, amely tisz-
tára üzleti könyvelések ellenőrzésével foglalkozik.
A cég neve Edmund J. Horwath & Co., Public
Accountants and Auditors. Az 1936-os esztendő
folyamán pedig elvállalta a legnagyobb hollandi
utazási iroda, Lissone-Lindeman, hágai cég ame-
rikai képviseletét és Horwath Travel Service Inc.,
névvel New Yorkban és számos európai nagy-
városban irodát nyitott.

Rendkívül nagy társadalmi életet él. Számos
magyar egyesület tagja és az Amerikai Magyar
Kereskedelmi Kamarának 1928 óta elnöke. A
Budapesti Gyógyfürdő Szövetség tiszteletbeli el-
nökének választotta meg. Tagja a rendkívül
exkluzív New York Athletic Clubnak, ugyancsak
a National Democratic Clubnak, Kentucky állam
pedig többszörösen kitüntette, mégpedig tiszte-
letbeli ezredesnek és tengeragnak nevezte ki, a
Hudson folyam tengeragnya címmel.

Egyik főszórakozása az utazás és így számos
alkalommal látogatta meg az óhazát és a nagyobb
európai városokat. Azonkívül foglalkozik csilla-
gászattal, ugyanis ez a tudomány is a számokon
alapszik, de mint tözsgyökeres magyar ember, sze-
retet gazdálkodik és kertészkedni is.

Külön fejezetet tölt meg hatalmas és vagyont
erő képtárának leírása. Nincs is talán olyan ame-
rikai magyar, akinek képei vetélkedhetnének a
rendkívül összeget reprezentáló Horwath-féle kép-
gyűjteménnyel, amelynek katalógusában megtalál-
hatók olyan nagy nevű festők, mint Rubens, Fer-
dinand Bol David Teniers, Sr., Ferrari, Carracci,
van Ostade, Peter Breughel és Cornelius Dusart,
valamint két eredeti Munkácsy festmény és Rá-
kóczi fejedelem udvari festőjének, Kopeckzy Já-
nosnak három munkája, összesen 253 kép.

Edmund J. Horwath, aki a New Yorki katho-
likus egyház tagja, már az Uj-Világban nősült
és hitvese a dalmáciai Itagusa városból származó
urihölgy, Christine de Caboga. New Yorki lakásán
kívül, az előkelő Westchester Countyban, Lewis-
borokban van birtoka, a Twin Maple Farms, ahol
nyaranta a hatalmas parkban és üvegházban hódol
szüvevényeknek, a kertészkedésnek.

M. J. KOVACS.
szőrme üzlet tulajdonos

153—155 West 72 Street, New York City.
Született: 1889 március 13-án Budapesten.

New York városa nem csupán az Egyesült Államoknak, hanem az egész világnak egyik legnagyobb szőrme feldolgozó központja. A hatalmas méreű szűcsiparban munkát talál a New Yorkban fellátható minden nemzetiség, tehát joggal következtethető, hogy a magyar akarat, a magyar szaktudás és a magyar munkaképző megtalálja ebben az iparágban is az érvényesülési lehetőséget, sőt van olyan magyar ember is, aki a szőrmeiparban valami formában nagy pozíciót tölt be. A következtetés helyes, mert M. J. Kovács, magyar szűcsmester neve nem csupán az előkelő vásárlókörzéség körében, hanem a szakmában is egyaránt nagyszerű hangzású.

Üzletében előkelő hölgyek egymás kezébe adják a kilyncset, a pompás megjelenésű divatmodellek pedig vagyontérő prémeket mutatnak be a vevőknek. Egy-egy bunda egy-egy vagyon, amiről a polgári jóléteit magának kiverekedő amerikai magyar csak hallott, avagy olvasott, vagy filmen látott esetleg. A sok különböző nemes szőrme az üzletben hosszú egymástutánban sorakozik. E sorok írója is kénytelen bevallani, hogy itt látott először szőrme-jacketet, amelyet Kovács mester egy előkelő hölgy részére készített orosz roboly (Russian Sable) nemes préméből, amelynek készpénz értéke \$15.000 tett ki jó amerikai dollárokkban. Ilyesmi nem tartozik a ritkaságok közé a 72-ik utcai üzletben.

E nagy karriert befutott new yorki magyar egész fiatalon jött ki az Újvilágba. Még középiskolába járt, mikor 1904-ben, itt lakó szülei, kihívták Amerikába és az év márciusában meg is érkezett New Yorkba, ahol megtelepedett. Eleinte iskolába járt, majd hajlamai a szűcsiparhoz vonzódták és egész fiatalon kezdett hozzá, hogy a mesterséget

kitanulja, még pedig olyan alaposan, hogy kiemelkedett a hétköznapi szűcsök sablonos egyszerű technikájá közül.

A muló évekkel egyre nagyobb és több tapasztalatra tett szert, de már jóval meghaladta a 30-ik élet, amikor először jött arra a gondolatra, hogy saját üzletet nyisson. Erre a sor csak 1922-ben került. Ugyanis a new yorki 5-ik Avenen egy fényes szalont nyitott, melyet évekig vezetett.

A depresszió beállta előtt a szőrmeüzlet pangani kezdett, jó előérzése megérezte az előjövendő üzleti válságot, üzletét eladta és Canadában, Montreal városában átvette L. P. Lázár, tíz különböző canadai városban üzletekkel bíró legnagyobb canadai szőrme-cég gyárigazgatói (manager) állást. Későbbben visszatérve New Yorkba, mint divatalkotó (creator) működött a legjelentősebb new yorki cégeknél.

Az 1934-es év nagy jelentőségű volt az életében, mert ekkor a megalakuló N. R. A.-ben rendkívül jelentős pozícióra nevezték ki. Tagja lett ugyanis a United States Government által kiküldött Special Fur Commissionnak mint Technical Expert és advisor, ami már azért is nagy jelentőségű volt az életében, valamint büszkeség, mert a kormány több mint 50 Commissiót küldött ki különböző iparágak felülvizsgálására, de ő volt az egyedüli európai, és magyar, aki mint a Commissio tagja beutazhatta az Egyesült Államokat, Keletről-Nyugatra, Északról-Délre, minden jelentősebb várost meglátogatva, a szűcsipari munkások helyzetén javítani igyekezett. Több mint 15.000 mérföldet utazott be rövid pár hét alatt és az általa benyújtott tanulmányt a Government ki is nyomatta, és ezt minden nagy szűcsipárnak megküldölte, mint a szűcsipar 20-ik század alapelméletét.

1927-ben újra üzletet nyitott, amely csakhamar New York egyik leglátogatottabb exclusive szőrme-üzlete lett ma és rendelői a legjobb izléssel bíró hölgyek sorából kerülnek ki.

Ennek óta pedig, hogy a nyár folyamán társult üzletébe Mme E. Kunst, aki egyik legszakértőbb hölgye New York városának, valamint kellemes és derűs modora nagy behatással van az üzleti légkörre. Mrs. Kunst szintén a legrégebb new yorki és magyarok egyike.

Bár egész fiatalon került ki az Újvilágba, amelynek évtizedek óta polgára is, nagy tevékenységet fejtett ki a magyar társadalmi életben. A régi New Yorki Magyar Ház mozgalomnak lelkes előjárója volt. 25 éve tagja a nagy Verhovay Segély Egyletnek, jelenleg a new yorki 394 angol osztály tagja. Alig van tisztség, amelyet az egylet kebelében be nem töltött volna. Elég legyen annak a felemlítése, hogy a Verhovay Segély Egylet 50 éves New Yorkban megtartott aranyjubiléumon mint első igazgató és értelmi szervező egyike volt azoknak, akik ezen nagyszabású ünnepélyt diadalra vezették. Tagja a Bridgeporti Rákóczi Egylet, Bridgeporton, Conn. létező Anyaszentjának.

Tevékenységgel ezzel még koránt sem merülnek ki, mert az amerikai társadalmi életből is kiveszi

a részét és pedig elég alaposan. Ugyanis tagja a Scottish Rites Szabadkőműves 30. Páholyának, mely egyike a legrégebb és legelőkelőbb Páholyoknak Amerikában. A Páholy maga több mint 200 éves. George Washington, valamint Kossuth Lajos is élvezte ezen páholy vendégszeretét annak idején. Ugyancsak tagja a Longl-Grotto-nak, a Universal Brotherhood of Odd Fellows, jöteknyságukról híres egyesületeknek.

M. J. Kovács már régen családapa, 22 éves korában nősült, van egy szép felnőtt fia és egy férjezett leánya, akik bár amerikai szülöttek, de a magyar nyelvet büszkén és hibátlanul bírják egy írásban, mint beszédben. Családi otthona szépen és modernül berendezett és magyaros vendégszeretettel váró otthon. A falról felénk tünik fekete hársnyhátteréből egy művészién beállított magyar motívum: a magyar árvalányhaj, és ennek ragyogó fénye az esti kivilágítás és az amerikai rádiók egyik legerősebb és legnagyobbja mellett hallgatják Budapestrol jövő magyar szívet lelkesítő cigány zenét boldog és megértő családi körben.

A boldogság könnyen megérthető, mert kedves neje magyaros háziasszony, akinek kedves lényé és jóízű humora teszi zamatossá életét a még alig 50 évet megért embernek, aki szép családot, karriert és gyönyörű emlékeket mondhat magáénak.

DR. KERESZTURI KAMILLA,

**a New Yorki Magyar Orvosszövetség elnöke,
a Columbia Egyetemen gyermekspecialista**

1225 Park Avenue, New York City
Született Budapesten

A kiváló magyar gyermekorvosnőnek sok kutatómunkája jelent meg angol, de francia nyelven is. E munkák nagyjából a gyermek tuberkulózissal foglalkoztak és a tüdővész családból származó gyermekek immunizálására irányultak. Kereszturi Kamilla több mint 12 éve praktizál New Yorkban és ez alatt az idő alatt sok elismerést szerzett nem

csak önmagának, hanem a magyarságnak is.

Kereszturi Kamilla oly családból származott, amelyben az volt az elv, hogy nemességét mindenki egyéni kiválóságával maga tartozik megszerezni. Apja, ki gazdasági tanácsos és a magyar

mezőgazdasági kísérletűgy szolgálatában töltötte élete javarészét, arra tanította leányát, hogy mindenkit meg kell értenie. Kötelező volt az iskolában a templombajárás. Apja minden héten más felekezetű templomba vitte. Megmutatta neki a gyűjtőfoglázat, hogy a fegyencek iránti részvétet ébresszen benne. Német kisasszonyul tudatosan zsidó nőt fogadott, hogy antiszemita érzés ne tudjon helyet találni lelkében. Az élet, sajnos, sokat leszed abból, amit a szülői szeretet a gyermekre felad, de Kereszturi Kamilla ma is az, aki gyermekkorában volt. Bár mint orvos több ember helyett, nemét megtagadó energiával dolgozik és bár saját személyét illetőleg mindig igénytelen volt, 12 évi orvosi gyakorlatából nem szerzett vagyont, mert az orvostudomány komercionálása nem érdekli. Mindig nemeslelkű volt, megaláztatást nem tűrt. Irigységet, bosszúállást soha nem ismert. Szerencsésen egyesíti magában a munka bírást egy szellemi, mint fizikai téren. Nemcsak kiváló tanuló volt mindig, hanem elsőrendű sportember is.

Középfiskoláit Budapesten végezte, orvosi diplomáját a pécsi Erzsébet tudomány egyetemen szerezte meg. 1920-tól 1926-ig a Balaton és a Duna női uszójának volt, de rövid távon is, mell- és hátszással több, mint 50 érmet nyert. Az uszáson kívül sziklamászásban, tenniszben, korcsolyázásban, szíszben és tornában is elsőrangú eredményeket mutatott fel.

1926-ban jött Amerikába és itt a Sea View kórházban bronchiákó orvosnő volt. Az elkövetkező esztendőkhben már New York város egészségügyi hivatalában nyert alkalmazást, ahol Dr. William Hallock Park főorvos mellett végezte a gyermek-tuberkulózis körébe vágó tanulmányait. Ebben a hivatalban 8 éven keresztül dolgozott. E tudományos kutatómunka után a Columbia egyetem gyermekgyógyászati osztályán kapott kinevezést és egyidejűleg orvosi rendelőt nyitott 1225 Park Avenue alatt, ahol csupán csecsemő- és gyermek-betegségek gyógyításával foglalkozik.

Orvosi munkásságát sok elismerés érte. A New York Academy of Medicine már évekkkel ezelőtt tagjának választotta. A Board of Pediatrics of America pedig elismerte hivatalos gyermekorvosnak. 1938-ban az a kitüntetés érte, hogy a New Yorki Magyar Orvosegyesület elnökévé választotta. Dr. Kereszturi Kamilla az első orvosnő, aki ezt a tisztséget betölti.

Nagy elfoglaltsága mellett a sportnak is juttat idejéből. Így 1932-ben a Los Angelesben megtartott olimpiáson az uszás bírálóbizottságának volt tagja.

Kereszturi Kamilla férje, Dr. Harry Greer Cayley a Harvard egyetemen végezte tanulmányait és jelenleg a Stephens Collegeben tanít. Idáig egyetlen gyermekük, W. Paul Kereszturi Cayley, jelenleg 5 éves.

KESSLER GYULA,
a Julius Kessler, Distilling Co. Inc. elnöke,
 405 Lexington Ave., New York City.
 Született: 1885-ben, Pásztó, Heves megyében.

Az amerikai magyarság egyetlen és igazi "grand old man"-je Kessler Gyula, akit nem az amerikai ipar és kereskedelem terén való alkalmi tettek naggyá, akiknek nem az ad tekintélyt, hogy az amerikai legfelsőbb négyeszetek is befogadtak körükbe, hogy szabad bejárása van a Belmontok, Astorok, Oelrichsek és társnik palotájába, családi otthonába, hanem az, hogy szíve van. Szíve, amelynek magyar voltát soha meg nem tagadta, amelynek magyar voltát mindig büszkén hangsúlyozza, szíve, amely lágy, emberséges, mások bánatával együtt vérző, nyomorúságot enyhítő, szenvedést segítség nélkül nem tűrő.

Kessler Gyula neve külön klasszist jelent a maga nemében. Valami különleges eseménye van ennek a névnek, amely az amerikai üzleti életben jutott az emberek ajkára.

Ez a név a Kessler Gyuláé... Julius Kessler, így ismernek egy öreg urat, túl a nyolcvan éven, egy magyar férfit, aki a patriárechák korában fiatalosan, legényesen felreapott kalapjában évűzedről-évűzetre ismert és kedvelt tudott maradni az Egyesült Államok százhuszmilliós lakosságának.

Köteteket írnak össze arról a regényes pályafutásról, amit "Ófelsége, a Whiskey- király" beírtott. Romantikus történet ez, könyvre méltó. Akkor kezdett a maga lábán járni, amikor a vasutvonalat építeni kezdték. A vad Nyugatot össze akarták kötni a Kelettel és a közbüleső államokban nagy felfordulást, sok változást és mindenféle üdvös fellendülést hozott a Közép-Nyugaton átvonuló, hegyen-völgyön, sívaton-prairiken keresztül fektetett vasuti sín.

Egy ügyes magyar fiú bolyong ezen a vidéken: Kessler Gyula. A denveri és más vidék, angol lapok riportere, akit a lap kiküld, hogy tu-

dósításokat küldjön, miként halad az ürdönz-
 új vasparipa pálya. Persze hogy romantikus f-
 landvagy futi a fiatalembert, hiszen másként nem
 menne riporternek. Hiszen hírlapírást is csak
 kénytelenségből választja, mert katonai akart len-
 ni, hogy az indiánokkal harcolhasson. Be is állt
 volna Custer tábornok seregébe, jelentkezett is, de
 amikor a nyurga fia korát kérdezték, az akkori
 idők szakállas marcona ezredese visszalátta a pe-
 hedző hajszu fiút:

— Nehéz sor ez, ösém, fiatal vagy még hoz-
 zá... Jelentkezz pár év múlva.

De Kessler Gyulának akkoriban mégis csak
 kellett a veszedelm, a kaland és a viszontagság.
 Pár hónap múlva tehát a vakmerő fiú már öszvé-
 hátton járja be a hegyekben dolgozó munkások
 telepeit és felismerve a konjunkturát, italokat
 szállít nekik. Itt kezdődik egy barátság, amit
 nem volt képes elmosni az idő és itt érvényesül
 egy olyan művészet, ami más környezetben is
 bizonyára hírnevet szerzett volna, a derűs-kedvű
 magyar fiúnak, Kessler Gyula ugyanis megsze-
 retelte magát az egész vidékkel.

Igy emelkedett fokról-fokra a magyar Kessler
 Gyula Amerikában és végül elérkezett oda, hogy a
 világháború előtti években már az óriási whiskey-
 tröszt mindenható feje volt és milliókat komman-
 dított, pénzben is meg gallonokban is. Vezetése
 alatt hatalmas eredményeket ért el a tröszt; de
 Kessler Gyula legnagyobb érdeme hogy a selejtes
 termékeket kiküszöbölte az iparból.

Mikor a világháború során Amerikára rá-
 borult a szárazság, Kessler Gyula a legteljesebb
 törvényisztelettel adta fel elsőnek magyetekintélyi
 pozícióját és minden erejét arra szentelte, hogy a
 háború óriási rombolását enyhítse sokágu és
 áldozatkész jóságával. A szibériai hadifoglyok
 hazahozatala, a magyarországi inséges gyermekek
 segélyezése és száztíz más háborúsidőbeli, vagy
 ezt követő jótékonyági mozzalom legbőkezübb tá-
 mogatója ő volt.

Tizennégy évi emberbaráti munkának szánt
 tevékenység után a prohibíciót eltörölte Amerika
 és Kessler Gyula ekkor újra visszatért nyolcvan
 éves korában első tevékenységi teréhez. Neve
 ismét országos jelentőségű lett Amerikában és
 nem szabad felednünk, hogy ezt a csodálatos üzleti
 reneszánszot, ezt a lavinaszerű új emelkedést,
 nyolcvan éves korában érte el. Kessler Gyula
 tehát csodat művelt kora meghazudtolásával is.
 Ma is fürgén utazgat az országban, a társaságok-
 ban tultsz a fiatalokon is és minden sikere da-
 cára is kedves, közlekeny, szeretetreméltó.

De új, óriási kiterjedésű üzleti elfoglaltsága
 közepette is megmutatta Kessler Gyula, hogy
 szíve-lelke változatlanul magyar maradt. Mikor
 1938 során Detroitban három napos tanácskozá-
 sok során megalakult az Amerikai Magyar Szö-
 vetség, a hosszú tanácskozásokon állandóan ott
 volt Kessler Gyula és elsőnek lépett be az alapító
 tagok sorába. Elsőnek, mert adhatott neki bár-
 milyen sikerket az amerikai élet Kessler Gyula
 mindig az, akinek született — igaz-várás magyar!

DR. KLEIN ZSIGMOND,
Egyetemes orvos tudor és urulógus
a N. Y. E. M. Önképzőegylet disztagja

308 East 73th Street, New York City
 Született: 1886 március 17-én, Hajdudorog, Hajdu m.

A New Yorki magyarok egyik régi, nagy társadalmi szerepet vívó orvosa, aki több mint 3 évtizedes amerikai ittéléte alatt úgy is mint orvos, mint magyar ember és mint emberbarát, egyforma szeretettel és népszerűséget vívott ki magának.

Gimnáziumi tanulmányait Budapesten kezdte, orvosi diplomáját azonban már New Yorkban, a New York University Bellevue Medical Collegeben nyerte el. Hosszu és kiterjedt praxisa alatt olyan névre tett szert hogy 1927-ben a New Yorki Post Graduate Hospital orvosi továbbképző tanfolyamának tanári karában kapott helyet és a Gouverneur Hospital urulógiái klinikájának főorvosa lett.

Társadalmi működése egy külön hatalmas fejezet. Működése főképp a New Yorki Magyar Önképző Egyesületre szorítkozott, amelynek 26 éven át orvosa volt és ma tiszteletbeli orvosa. A legnagyobb amerikai magyar mulatság, az 1922-ben a 34th Streeti Armoryban 6.000 ember részvételével lefolytatott Magyar Parasztbál az ő szervezőképességének tudható be. Az Önképzőnek disztagja és 3 éven át volt elnöke, az 50 éves jubileumi bálzottságnak elnöke, 14 más egyesület orvosa volt, a Buffalóban megtartott nemzetgyűlés tb. titkárnak választotta meg. Disztagnak a 78-ik utcai m. izr. hitközségnek. Tagja számos amerikai egyletnek, így az összes orvosi egyletnek, beleértve a Magyar Orvosi Egyesületet is. Az Egyleti Életben megjelenő Önképző Egylet hivatalos rovatának első vezetője volt. Alapító tagja az első Független Magyar Pályolyoknak.

A rendkívül impozáns társadalmi élet mellett, amelyeknek csak egy töredékét soroltuk fel, ideális családi életet él. Házassága 1917-ben történt és hitvese, az Ugoosa megyei Szöllősből ide származó Farkas Anna, aki a házaspár 2 gyermekének édesanyja. Az idősebbik, Alice, a New Yorki Hunter College tanulója, Marion pedig középiskolába jár.

KOLONICS ENDRE JÓZSEF,
a Graybar Garage, Arctic Restaurant és
az Autótető- és Kanavász cikkek gyárának
tulajdonosa

3 Knickerbocker Avenue, Brooklyn, N. Y.
 Született: 1888 július 4-én, Réde, Veszprém m.

Még 1906-ot írtak, amikor a rédei fiatalember hajója amerikai kikötőben horgonyt vetett. Csakhamar felült egy vonatra és a pennsylvániai Berwickbe igyekezett. Két év után Passaicba, ugyan-

is ott öbuzai mesterségében, a szíjgyártásban találta magának munkát, hol rövidesen foreman lett. 1911-ben Brooklynban telepedett meg. És azóta el sem mozdult onnan.

1915-ben megnyitotta az első üzemet, amely automobil-tetőket és egyben kanavász árucikkeket állított elő. Ez az üzem mind a mai napig működésben van. 1928-ban a mellette levő telkeken egy hatalmas garázst emelt és amely "Graybar Garage" néven előnyösen lett ismertté Brooklynban.

Mindkét üzem jól ment, Kolonics egész nap el volt foglalva, de estői szabadok voltak. Megtervezte hát az étermet és kalarélt és ma 20 embernek ad kenyeret Kolonics Endre.

Ezzel bemutatuk Kolonics Endre Józsefet, a folyton dolgozó üzletembert, vessünk tehát egy pillantást a magánéletére. Mint buzgó egyházi, még passaicai tartózkodása alatt tagja lett a Pádai Szent Antal Egyletnek, valamint a Verhovay 35-ös fiúknak. Brooklynban pedig addig buzgólkodott, míg sikerült megalapítani a Brooklyn Polgári Kört, amelynek egyben első pénztárnoka is volt.

Hitvesével ideális házasságot élnek. Esküvőjük 1909-ben, Passaicban volt megtartva, mikor a 21 éves fiatalember oltár elé vezette Becey Erzsébetet aki Veszprém megyéből, Ugod községhől jött ki az Új-Világba.

A házaspárnak három gyermeke van, akik mind komolyan fogják fel az életet. Endre fia az apja mellett dolgozik, Erzsike is megkeresi a saját kenyerét, de közben szorgalmasan tovább képezi magát az iskolában, míg Károly fia csak az iskola elvégzése után készít magának terveket az életéről.

DR. KOVÁCS RICHÁRD,
Egyetemi tanár, orvosi szakíró és a New
York Physical Therapy Society v. elnöke

1100 Park Avenue, New York City
 Született: 1884 május 8-án, Nagybecskerek

A modern orvostudomány egyik legjelentősebb vívmánya, az úgy nevezett Természetes gyógy mód, amely azt tűzte ki céljál, hogy a természet erejével kezelje ki a betegeket. Az Új-Világban az orvostudomány ezen ágazatának egyik legnagyobb tekintélye honfitársunk, dr. Kovács Richárd.

Előkelő dél-magyarországi család szülöttje, elemi és középiskoláit szülővárosában végezte el és miután a nagybecskereki Piarista gimnáziumban érettségi diplomáját megszerezte, a budapesti m. kir. Ferenc József tudomány-egyetem orvosi szakára lépett, ahol 1906-ban orvosnak avatták. Tu-

dományszomja azonban elvitte Berlinbe, hogy az ottani egyetemen tovább képeztesse magát. Az elkövetkező években azután mint orvos, a budapesti, bécsi és hamburgi kórházakban működött. Mint egész fiatal orvos, több magyar nyelvű szakkönyvet írt és fordított, melyeket egy emberöltőn át használtak, mint egyetem tanckönyveket.

1910-ben az egyik óceánjáró orvosa lett, néhányszor megfordult hajóval az Atlanti oceanon Európa és Amerika között, de még ugyanazon esztendőben elhatározta, hogy az Új-Világban marad. New Yorkban megletelepedett, a törvény által megszabott módon levizsgázott és állami engedélyt kapott arra, hogy orvosi rendelőt nyithasson. Azóta is New York Cityben működik.

Az ílestopva már majdnem három évrizedes amerikai ittélé az elismerés, kitüntetés és siker érte a kiváló magyar orvostudort. Nem csupán az amerikai magyarság, hanem a legelőkelőbb amerikai orvosi szakkörök is felismerték kiváló szakértelmét és csakhamar megtisztelő meghívásokban részesítették. A New York Physical Therapy Society a multban elnökének választotta meg, az American Physical Therapy Association volt titkára, a Committee of Physical Therapy of the Medical Society of the County of New York jelenlegi elnöke, az Egyesült Államok legnagyobb orvosi egyesületének, az American Medical Association-nak pedig a természetes gyógymódvizsgálására kiküldött bizottságnak tanácsadója. Az előkelő angol folyóirat, a British Journal of Physical Medicine, beválasztotta szerkesztői bizottságába.

A kiváló magyar orvos azonban gyakorlati téren is nagy eredményekről számolhat be. Jelenleg a new yorki Polyclinic Medical School természetes gyógymód tanszékének klinikai előadó tanára és ugyanezen egyetem kórháza természetes gyógymód osztályának pedig igazgató-főorvosa. Ugyanezen tisztelet ölti be a Manhattan State, City és West Side kórházakban és orvosi tanácsosa a Hackensack kórháznak, a Jamaica L. Len levő Mary Immaculate kórháznak és a Wingdale-ben levő Hartem Valley State Hospitalnak.

Mint orvosi szakíró, nagy névre lett szert Amerika legkiválóbb orvosait kérte fel az Appleton-Century könyvkiadó vállalat, hogy az orvostudomány egy-egy fejezetéről könyvet írjanak. A természetes gyógymódról ebben a kiadásban honfitársunk írt könyvet amelynek Nature M. D., a címe. Ugyancsak könyvet írt a villany gyógymódról Electrotherapy and the Elements of Light Therapy címmel. Cikkeit pedig számos folyóirat közli, ugyszintén számtalan szakelőadást tartott meg.

A magyar orvosnak az Új-Világban egyik legnagyobb kitüntetés az volt, amikor 1936-ban a londoni orvosi kongresszusra Hull külügyminiszter őt küldte ki az U. S. A. képviseletében. Ezzel azonban nemcsak önmagának, hanem a magyar névnek is dicsőséget vivott ki Dr. Kovács Richárd, aki éveken át szerkesztője volt a Jó Egészség című, New Yorkban megjelenő közegészségügyi magazinnak is.

Dr. MÁRK BÉLA ALBERT, ügyvéd

1128 Lexington Avenue, New York City
Szül.: 1891 január 29, Magyar Géres, Szatmár m.

Dr. Márk Béla Albert pályája úgy indult, hogy a kurucz Szatmár megyében éri el csuespontját. Szatmár városában a református gimnáziumban tette le az érettségi vizsgát, majd a budapesti Pázmány Péter tudományos egyetem jogi karának hallgatója volt és szigorlatának letévése után jogtudori oklevelének birtokában annak a kornak legkiválóbb hírnevű szatmári írodájában, Dr. Kelemen Samu volt függetlenségi párti országgyűlési képviselő mellett lett ügyvédtöltő. Ebben a tisztségében érte a világháború, 1914 augusztus 1-én, a mozgósítás első napján bevonult a hadseregbe és a háború utolsó napjáig állandóan katonai szolgálatban volt. Az első tizenegy hónapot a tűzvonalban töltötte mint közkatona, majd az olasz hadterén súlyosan megsebesült, hadi rokkantnak nyilvánítták és a kassai hadbírószághoz osztották be. Mint a hadbírószághoz jegyzője szerelt le.

A nehéz idők jobbrafordultát remélve Dr. Márk 1919-ben Budapestre ment, ahol teljes sikerrel tette le a magyar ügyvédi vizsgát, de ez az értékes oklevél reá nézve értéktelenné lett azzal, hogy Szatmárt a románok bekebelezték. Ekkor jött a hívó szó Californiában élő bátyjától, mire szüleivel 1920 végén Amerikába jött és 1921 januárjában a Kiss Emili bankház kötelékébe lépett, ahol néhai való Kiss Emilnek bizalmas személyi titkára lett egészen addig, amíg a nagy ember barát váratlanul meghalt. A haladásra vágó Dr. Márk Béla Albert közben beiratkozott a new yorki jogi egyetemre és annak szorgalmas látogatója után 1931-ben New York államban letette az ügyvédi vizsgát.

Nevének nagy tekintélyt ad az, hogy nemzetközi értelemben való jogász lett ezzel, akinek két egyetem, a budapesti és a new yorki adott ügyvédi oklevelet. Erre az új hazában gyakorta példa gyanánt hivatkoznak.

A régi magyar és fiatal amerikai ügyvéd 1931-ben nyitotta meg New York városában ügyvédi irodáját és nyomban tagja lett a new yorki városi, megyei és állami Ügyvédi Kamaráknak. Nagy elfoglaltsága dacára azonban vezető harsos maradt minden amerikai magyar és főleg a new yorki mozgmozdulásoknak.

Jó ideig elnöke volt a Queensi Magyar Demokrata Klubnak és a Yorkville Magyar Demokrata Klubnak, tisztviselője és jogtanácsosa a Verhovay Segély Egylet 35-ik és 83-ik osztályának, majd kezdeményezője és elnöke a new yorki Magyar Reviziós Gyűlésnek, amelynek 1938 november 13-án tartott nagygyűlésén háromezer ember volt jelen. Nevével minden magyar akcióban találkozunk New York életében, akár politikai, akár jótékonyági, egyleti vagy egyházi ügyekről van szó. Számos magyar és amerikai testület ügyése.

Dr. Márk 1922-ben nőt vett a Budapestre való Hartman Lilyt és a boldog házasságukból származott Tamás fia már a High Schoolba jár.

FL. MEDVECZKY MEDÁRD,
szentferencrendi áldozópap
h. tartományi főnök

205 Major Ave. Arrochar Park, Staten Island,
 New York, N. Y.

New York városának közvetlen tőszomszédságában fekszik sőt egyenesen a városba van bekebelezve, mint annak negyedik kerülete a kies fekvésű Staten Island vagy Richmond County, amelynek Arrochar-Park nevű kis városkájában a magasan kiemelkedő Szent József dombon fekszik az Isteni Szeretet Leányai Társulatának anyaháza. Ennek az anyaháznak lelkesze 1934 óta Medveczky Medárd, az Amerikában működő magyar Kapisztránus Ferencrend tagjainak a főnöke.

Fl. Medveczky 1930 október 22-én a rend előljáróságának kiküldetése folytán érkezett Amerikába. Azóta az Atlanti tengertől a Csendes Óceánig bejárta a magyarlakta kolóniákat, buzdítva és szervezve a magyar lelkeket.

Mostani állomáshelyéről, a Zárda ültatás lelki világában kíséri figyelemmel rendjének Amerikában kifejtett munkásságát, amely vezetése alatt felfokozódott és a katolikus és magyar nemzeti fel fogásnak nagyon érdemes szolgálatokat nyújt.

MÁRKUS ALFRÉD,
a Cunard White Star Line főtisztviselője

25 Broadway, New York, N. Y.

Márkus Alfrédet születe végzet szerű szülők költik a nagy hajózási vállalathoz a Cunard Line-hoz. A Cunard Flomét látogató nagy hajóján, a Carpathián érkezett 1904 január 25-én Amerikába, ahol nyomban a Hugo Lederer bankház kötelékébe lépett, de már egy év után áthívták a Cunard new yorki központi irodájába.

Ahol két és fél évet töltött. Abban az időben még ezer veszélynek volt kitéve a bevándorló Amerikában és ezek orvoslására alapította meg Amerika közéletének legkiválóbb előkelőségeivel együttesen az országos tiszteletnek örvendő Miss Frances A. Kellor, a North American Civic League for Immigrants nevű intézményt, amely a vezető amerikai bankár, Pierpont Morgan nővérének, Anne Morgannak ajánlására Márkus Alfrédot hívta meg tisztviselőjének.

Ebben az időben Charles Hughes, — ma a Supreme Court elnöke, volt New York állam kormány-

zója és Márkus Alfrédnak nagy része volt a bevándorlókat védő új törvények előkészítésében. Ennek eredménye lett az, hogy mikor New York államban a bevándorlókat védő hivatal felállította, a buffaloi iroda vezetésével Márkus Alfrédet bízták meg.

A világháború idején a szövetségi kormány által elismert Hűség Liga Hükári teendőit látta el Márkus Alfréd, majd 1922 március 22-én visszatért a Cunard Line kötelékébe, amelynek magyar osztályát vezeti azóta is és páratlan szolgálatkészsége, végtelen előzetekénysége révén Amerikaszerte köztisztviseltnek örvend a magyarok körében.

DR. MOLNÁR KALMÁN,
ORVOS

225 East 73rd Street, New York, N. Y.
 Született: 1897 november 20-án, Nagykőrös

Már mint kész orvos, aki nagy óhajai multtra tekinthet vissza, érkezett ki az Egyesült Államokba 1935 augusztus havában, ahol elsőrangú szakképzettsége és orvosi rátermettsége hamarosan megtalálta az utat arra, hogy népszerűvé legyen a new yorki magyarság között úgy is mint orvos és úgy is mint ember.

Középszkoláit Szekesfehérváron fejezte be, ahol leérettségizett. Utána beiratkozott a m. kir. Pázmány Péter Tudomány-egyetem orvos' fakultására de időközben eleget tett hazafiai kötelességének és a világháborúban szolgálatot teljesített 1924 júniusban nyerte el orvosi diplomáját, mikor is beosztást kapott az Új Szent János kórházba. 1928-tól 1935-ig pedig mint az Országos Társadalombiztosító orvosja működött. Ebben az évben következett el amerikai útja és azóta New Yorkban tart fenn rendelőt.

A magyar általános társadalmi mozgalmakban hamarosan feltűnt és nemesak tagja, hanem egyben orvos is a Református Egyesületnek, a Bridgeporti Rákóczi és a Verhovay Egyesületnek. A Magyar Orvosi Egyesületnek, ugyancsak az amerikai orvos testületeknek megbecsült tagja.

New Yorkban nősült 1934-ben. Híve az amerikai születésű Kish Alce.

NADEL HUGÓ,
férfiruha kereskedő

104 Fifth Avenue, New York, N. Y.
 Született: 1897 június 29-én Budapesten.

Nadel Hugó, a férfiruha szakmában már a szülőhazában is jó hírnévnek örvendett, mikor a világháború után leromlott viszonyok Amerikába hozták 1922 októberében ahol szintén a férfiruha üzletben helyezkedett el. A jó modoru és a szakmát teljesen ismerő kereskedő a szállóházában a legnagyobb cégeket képviselte és itt pár év alatt egyike lett az üzletág legmegbecsültebb tagjainak.

Önálló üzletében állandóan öt-hat embert fog-

lakoztat és úgy szabázza, mint elárúsítói mind magyar származásnak.

Nádel Hugó, akit otthon Nemes Hugó néven ismertek, mert csak a sajátos amerikai viszonyok készítették könnyebben elismarjtható régi nevének újból való felvételére, a világháború során a 32-es közös gyalog ezred kötelékében az orosz és az orosz hadterében küzdött éveken át. Amerikába érkezése után nyomban tagja lett az Első Magyar Önképző Körnek és a Kultur Szövetségnek és olyan üldözatkész pártfogója minden magyar és minden emberbaráti közölgyeknek, hogy ha New Yorkban ilyen természetű utalóról van szó, a szemek rögtön Nádel Hugó felé fordulnak.

És nem is esalódnak benne soha!

NAGY BERTALAN,

Korona dugó gép gyáros, az Első Magyar Református Egyház gondnoka

125 Nastrand Avenue, Brooklyn, N. Y.
Született: 1885 dec. 12-én, Tiszaujvárt, Ungarság m.

Húszkét éves korában jött ki az Egyesült Államokba mint képzett és már több éves praxissal rendelkező géplakatos, aki annyira értette és szerette mesterségét, hogy nemcsak egy sikeres gépet talált fel, hanem évtizedek óta saját maga gyártja is a gépeket, amelyet a világ négy táján vásárolnak és használnak.

A géplakatos mesterséget a legnagyobb magyar gyárüzemben, a budapesti Dambius gépgyárban tanulta ki, jelenleg Ganz-Dambius, ahol egyhuzamban 4 és fél esztendőig dolgozott. A magyar fővárosból Bécsbe ment, ahol 2 esztendőig dolgozott, Bécsből pedig 1905-ben az Egyesült Államokba jött. Tizennégy esztendő munka után, 1919-ben megnyitotta a jelenlegi gyárát, amelyet a saját találmányu korona-dugó (crown cork) gépek előállítására rendezett be. Az üzem az évtizedek folyamán virágzik és jelenleg 25 ember dolgozik a gyárban, amely a sikeres múlt után egy még reményteljesebb jövő elé néz.

Részvett az általános amerikai magyar mozgalomban és tagja volt a Társalgó Egyletnek. Ma is oda tartozik a Bridgeporti Szövetség 67-es fióklához, az Első Magyar Református Churchnek pedig köznevelésben álló tagja, jelenleg gondnok fél esztendőn keresztül pedig főgondnoka volt.

New Yorkban az 1907-es évben nősült. Híve az Világi Erzsébet, aki a Zemplén megyei Lelész községben született és a házaspár két gyermekének anyja. Bertalan fiuk a gyárban, apja mellett dolgozik, Iema lányuk pedig NI. Rácz Gyűző, Passate, N. J.-i református lelkész híve. A Nagy-házaspár, akinek családi házuk 6012 Woodbine Street, Ridgewood, Brooklyn-ban van, 1931-ben hosszabb óhazai látogatást tettek.

NAGY LAJOS,

kocsigyártó és kovácsműhely tulajdonos, a Jótékonycélu Disznó Asztaltársaság diszelnöke

499 East 165th Street, New York City.

Szül.: 1876 március 2, Szentos, Csongrád megye.

Az 1900-as esztendőben, 24 éves korában jött ki Amerikába, amikor már odahaza, Oroszában Békés megyében saját kocsigyártó-műhelyt mondhatott a magáénak. Egyenesen New York Citybe jött és itt is telepedett meg véglegesen.

Az Új-Világba érve azonnal mesterségénél talált elhelyezkedést és öt évi munka után megnyitotta saját amerikai műhelyét is amely jelen helyen áll 32 esztendője, saját házában.

Sikerei mellett nem feledkezett meg azokról, akikre nem mosolygott a szerenese. Nemes szívvel már régen tanulmányoságot tett az, hogy a szegény gyermekek felnevelésével és nyaraltatásával foglalkozó Jótékonycélu Disznó Asztaltársasággal annak ítefén ő reorganizálta, amelynek éveken keresztül elnöke volt, majd pedig 1922-ben, Balhazár Dezső debreceni református püspök diszelnökké avatta fel.

Tagja még a Társalgóknak az Odd Fellows Universal Lodgenak, a 116-ik utcai Református Egyháznak, valamint a Dalárdának is, ahol régebben tisztséget is elvállalt.

Még az óhazában házassolt és felesége, szül. Köösmanja Mária, aki a Nógrád megyei Lasonc Apátfalváról származik, a Társalgó Nőegylet pénztárnoka és akivel két ízben 1927-ben és 1937-ben óhazai látogatást tett.

A Nagy-házaspárnak gyermekei ninesenek és ezét is viselik a szívükön a szegény gyermekek sorsát.

PALOUSIK JÁNOS,

3036—34th Street, Astoria, L. I., New York City.
Szül.: 1893 április 16-án, Nagykövesd, Zemplén m.

Születéhez, néhai Palousik Andrásához és most is élt édesanyjához, szül. Bodnár Mártaéhoz érkezett ki 1903 február 22-én. Tipikus amerikai életet élt. Első pár dollárját, mint fiatal gyermek kovácsinas minőségben kereste. Azután volt gépész, mozdonyvezető, villanyszerelő, taxi vállalkozó, üzletember. Kedvelt tagja a magyar társalgóknak.

1911 február 4-én nősült. Neje, a Kibavaskut, Vas megyei származásu Shapthlirt Anna, Boldog házasságukból származott gyermekeik közül Albert és György már nős Vilmos még a születő házánál van.

Magyar ügyekben főleg a Dalárda terén rendkívül aktív tevékenységet fejtett ki; volt tiszteletbeli elnöke és elnöke is; jelenleg is tagja.

POLACHEK ZOLTAN,
mérnök,
szabadalmi ügyvivő, irodatulajdonos

1234 Broadway, New York City.
Született: 1893 május 8-án, Hatvan, Heves m.

Neve közszájon forog, nemcsak az amerikai magyarság között, hanem az egész országban, mint Amerika egyik köztismert szabadalmi ügyvivője. Mérnöki diplomája megszerzése után, a szabadalmaztatásokra összpontosította érdeklődését, úgyhogy ma nemcsak New Yorkban, hanem Washingtonban is van irodája és hozzáértésére van az a tény, hogy számos szaklap szabadalmi rovattal szerkeszti.

Gyermekkorában került ki az Egyesült Államokba, iskoláit New Yorkban végezte, majd beiratkozott a Columbia egyetemre, ahol megszerelte mérnöki oklevelét. Hamarosan észrevette, hogy a szabadalmaztatás terén egy olyan embernek, akire üzletfelei megbízhatnak, nagy lehetőségek vannak, és 1919-ben megnyitotta szabadalmi ügyvivői irodáját, miután előzőleg az amerikai hadseregben a világháború alatt a francia és a belga frontokon szolgálatot teljesített.

Szabadalmi ügyvivői irodája, ahol 6-8 irodakísorúnyon belül alkalmazást, állandó fejlődést mutatott fel, amely a legnagyobbtól a legkisebb szabadalmilag egyformán foglalkozik mindennel, ügyfelei közé tartoznak magánszemélyek, de gyárosok sőt egyetem tanárok is.

Annak ellenére, hogy egészen kicsi korában hozták szülei az Egyesült Államokba és itt végezte iskoláit, igen jól beszél magyarul és énteklidők a magyar szabadalmi ügyek iránt.

PRAGER SÁNDOR,
üzlettulajdonos

1683 First Ave., N. Y. City, N. Y.
Született: 1894 január 30-án, Nyírmedgyes, Szatmár megyében

17 éve van az új hazában, de a lehetőségeket hamar észrevette. Pár évig sógoránál dolgozik, majd vágya az önállósítás felé hajtja. Üzletet nyit, most két szép üzlete is van.

1924-ben nősült, Neje a Gergelyi, Bereg megyei születésű Róth Bertha, Megérett házasságukból két fiú származott, Mrs. Prager múlt évben volt látogatóban új hazában.

Tagja a Kossuth Egyletnek és szívesen pártfogol magyar megmozdulást. Szülei rég elhaltak.

Háboruban a 11-es honvédeknél szolgált, géppuskás volt és ha valamilyen régi barátára ráismer — szívesen felelevenitené a háborús emlékeket.

Prager közvetlen modern, barátságos ember, sok őszinte barátja van. Vállalatában 4-5-en dolgoznak.

SALGÓ LAJOS,
Salgó & Co. Leather Goods cég tulajdonosa

42 W. 33rd Street, New York City.
Szül.: 1887 szept. 28, Bares, Somogy megye.

Nem sokkal a századforduló után még nem is egészen husz éves fiatalemberként jött az új hazából New Yorkba. Mestersége azonban már a kezében volt, otthon kitanulta a bőrárú készítést és ezzel vitte arra, hogy az Új-Világban ugy az üzleti mint a társadalmi életben szép sikereket mondhat a magáénak.

Amerikába való megérkezése után egy bőrárú műhelyben nyert alkalmazást, rövidesen aztán superintendens lett egy nagyobb gyárban és 11 évig maradt meg ebben az állásban, míg aztán 1926-ban önállósította magát és saját üzemet vezet, amely állandóan emelkedő tendenciát mutat.

Élelnek részt vett a magyar társadalmi mozgalmakban, ahol nagy népszerűsége és tekintélyre tett szert. Tagja a Központi Egyletnek a Jókai Lodge-nak és a Pannónia Odd Fellows Lodge-nak. Mind a három egyletben éveken át választották meg a tagok az egyletük elnökének. Mikor pedig az 1927-es év folyamán a Jókai Lodge 25 éves jubileumát kezdték megünnepelel ugyancsak órák hárukt az a bizsereg hogy az előkészítő bizottság elnöke legyen.

Házasságát 1908-ban New York Cityben kötötte hitvese az ugyancsak magyarországi származású Reichenau Lilly. A házaspár frigyéből három fiú született, Sándor és Róbert akik edesapjuk bőrárú gyárában dolgoznak és Oscar, aki a Farmingdale L. L. Agricultural College hallgatója.

SZABÓ ISTVÁN,
ékszerész

320 East 86th Street, New York City
Született: 1879 jan. 31-én, Rimaszombat, Gömör m.

Huszonegy éves volt, amikor 1904 április havában kijött az Egyesült Államokba. A fiatal ember azonban már képesített ékszerész volt, aki több idegen országban tökéletesítette tudását.

Nem volt az Új-Világban se barátja, se rokona, mikor ideérkezett, csupán szaktudása amelyet az új hazában tanult és Németföldön és Párizsban szerezte meg a továbbá ismereteket. Így aztán nem volt nehézsége, hogy elhelyezkedést találjon, azonnal állást kapott, mint ékszerész és nyolc esztendőn keresztül dolgozott, míg végre megnyitotta üzletét és így saját gazdája lett. Az üzlet, a New Yorki Yorkville szívében áll és a magyarok általában előszeretettel keresik fel, ha vásárolni akarnak, vagy ékszer, vagy órajavitásra van szükségük.

Korábban sok magyar egyletnek volt tagja és több ízben bizviseléséget is vállalt a magyar társadalmi vagy egyházi megmozdulásokban.

New Yorkban 1908-ban nősült és hitvese, Budnár Jolánka, aki Szendrőd, Borsod megyéből származott Amerikába. A házaspár frigyéből 4 gyermek született, 1 fiú és 3 leány, mind a négyen kitünően beszélnek magyarul.

DR. SCHWARTZER F. OTTÓ,
orvos és egyetemes orvostudor

323 E. 68th Street, New York City
Született: 1880 augusztus 4-én, Budapest

Az amerikai magyar életben kiválik egy egyéniségben, mint tudásban. Külsőjében magán hordja annak a bélyegét, hogy életét a tudománynak szentelte, magas, rigamos testalkatát nagyvelésű homlok ékesíti, amely mögött embertársait gyöttrő betegségek orvosságának kincstárát rejt, tekintete pedig az orvos tekintete, amelyet betegben és barátban egyaránt csupán az érdek, hogy kinek mi a bánatuma és mi lenne annak a bánatolomnak a leghathatóbb gyógyszere. Orvosi mivoltával járó elhivatottságban éli le érdemeiben és teljesítményekben gazdag életét.

Családi példákön okulva már gyermekkorában határozta el magát, hogy orvos lesz. Ezzel csak nagynevű nagyatya és atya által lefektetett családi tradíciókat folytatta, ugyanis a nagyatya által alapított ideggyógyintézet, a Schwartzey szanatórium olyan nevet szerzett, hogy az óhazában a név szinte egyértelmű volt az ideggyógyintézetrel általában és alapítója pedig jóval a világháború kitörése előtt megkapta tudományos munkásságának elismerésül I. Ferenc József királytól a magyar báróságot úgy a maga, mint az ivadéka számára.

Iskolázottságát Budapesten nyerte el és pedig középiskolai tanulmányait a Mintagimnáziumban végezte, ahol letette az érettségi vizsgálatot. Ennek befejeztével beltrközött a budapesti Pázmány Péter m. kir. tudományegyetem orvosi fakultására és bár tanulmányainak folytatását betegsége hosszabb időre megszakította a szüzforduló után röviddel a budapesti egyetemen egyetemes orvostudorrá avatták, ahol letette a doktorátust.

A karrierje tálcán állt előtte, mert nem kellett

volna egyebet tenni, mint a családi szanatóriumba orvosnak belépni, ő ellenben más módon gondolkozott, a tudáshoz a tanulás mellett a gyakorlat is szükséges. Így tehát egy szépen berendezett és már születésétől fogva reá váró iroda elfoglalása helyett elment praktizálni, majd a hon közigazgatása tartott szolgálatára igényt és évenként keresztül Veszprém vármegyében viselt különféle tisztaégeket.

A világháború kitörésével a beteg katonák ápolását váltotta magára és a Vörös Kereszt Egylet igazgatójának választotta meg. A Vörös Kereszt körül szerzett érdemeinek elismerésül nyerte a következő kitüntetéseket:

Magyar Vörös Kereszt Rend Tiszti Díszjelvénye a hadiélettéményel.

Ferenc József Rend Lovagkeresztje.

A Magyar Királyi Polgári Hadi Érdemkereszt Második osztálya.

A Porosz Királyi Vörös Kereszt Díszében Második és Harmadik osztálya.

A Bolgár Királyi Polgári Érdemkereszt Harmadik Osztálya.

Az 5 nagyszerű kitüntetés betekintést mutat abba a pompás munkába, amit dr. Schwartzert 616 katonának ápolása körül oly nagyszerű szak tudással kifejtett!

A világháború elmúltával tovább praktizált az óhazában. Negyvennégy esztendőskorában, 1924-ben pedig új lehetőségeket keresve kijött az Új-Világba, megtelepedett New York Cityben letette a New York állam által előírt különbözőzeti vizsgát és elkezdte a praktizálást.

Amerika megérdemelt hűközséggel bánt el a kiváló magyar orvossal. Az új hazá iránti érzelmiből aztán lemondott bárói rangjáról és megszerezte magának az amerikai polgárságot. Így lett a jó és kötelességtudó magyarból, jó amerikai.

Ma New York magyar körnevét szerező előkelő vidékén, a hatalmas felhőkareolóban elhelyezett New York Hospital főszomszédságában van előkelően és minden modern orvostudományi kellekkel felszerelt rendelőirodája, ahol betegel közt egyaránt találunk egy magyart, mint amerikát vagy bármely más New Yorkban lakó nemzetiséget. Az orvos minden származású beteg hűtalmára talál irbalzsamot.

Tudja egy a New Yorki Magyar, mint több más orvosgyesületnek. Mint buzgó katolikus, a római katolikus egyház kebeléhez tartozik.

Házasságát még a béke évében kötötte Budapesten, ahol nagy pompával vezette oltár elé menyasszonyát, egy Nyitra megyei geatry-leányt, nevező Vály Beátát. A holdog frigyből öt gyermek származott és pediglen négy báróksasszony és egy fia. A négy leány közül kettő és pedig az édesanyja nevével viselő Beáta, valamint Pálma az óhazában vannak férjvel, Matild leánya Farkas Lajos Marylandi gazdasz hívtése, míg a legkisebbik, Márta, még édesatyjával él. Egyetlen fia, ki atyja nevét viseli, kereskedelmi pályán keres boldogulást.

SCHÖNBERG MIKSA,
a Flex-Arch Shoe Inc., tulajdonosa

1460--3rd Avenue, New York, City.
Szül.: 1886 október 25-én, Tapolybanfalva.

Hajdanában, ha Amerikáról esett a szó, mindenki egy tudta, hogy az Ujvilág a "self-made-man" hazája. Itt nem jön az tekintetbe, hogy ki hol született, mik voltak a szülei, mennyi pénzt hagytak rá, mert ha van tehetsége, munkabírása és érvényesülési vágya, akkor el is fog érni egy bizonyos pozíciót.

Az első angol kifejezés, amelyet az ö hazában Schönberg Miksa megtanult, "self-made-man" volt. Ez a szó tetszett neki és elhatározta, hogy kijön Amerikába és maga is "self-made-man" lesz. Ha majd Eperjesen elvégzi iskoláit. Az iskolát elvégezte, de a kalendárium éppen 1914-et mutatott. — Sarajevóban kipattant egy szikra, amely lángba borította a túlfűtött vén Európát és az amerikai tervekkel várnia kellett, mert bevonult a 32-es vadászokhoz, kikerült a tűzvonalba, ott átvezényelték a tüzérséghez, először a 15-ös tábori tüzérséghez, majd a 6-os hegytüzérezredhez osztották be és így az olasz és az orosz frontokon kitüntetéssel küzdötte végig a világháborút.

Végül is 1920-ban megvalósult amerikai utja, amikor követte ide hátyját, aki Poughkeepsieben lakik. Az érvényesülésének utja nem volt rózsával behintve, de az intelligens, tettevagyó, a ma is fiatalos külsejű és az akkor mindössze 24 éves ifjú, könnyű szívvel nézett elé a küzdelemnek és mintha csak egy Horatio Alger regény, lapjaiból lépett volna ki, elvállalt minden becsületos munkát, mert tudta, hogy csak ez az út vezet el az érvényesülés felé. Így tehát volt villanszerelő, kifutófiú, dolgozott a Singer varrógép gyárban, készített női alsóneműt és zongorát és alkalmazást kapott egy dohánygyárban, sőt még mint láncmester is megkereste a kenyerét. Szinte hánmulatos, hogyan is tette meg az utat a kulandos fiatalos évekből addig az előkelő üzleti és társadalmi pozícióig, amelyet jelenleg betölt.

Ma Schönberg Miksa egy rendkívül választékos ízléssel és gazdagon berendezett new yorki üzlet, a Flex-Arch Inc. tulajdonosa, ahol őt alkalmazzák keresni meg a kenyerét, míg a gazda, aki a lábgyógykezelések valóságos professzora, megfelelő cipővel és tanácsokkal látja el a vevőket. Üzlete ugyanis beteg lábakra készített gyógycipők eladásával foglalkozik, de kezelést is ad a betegeknek, ugyanis egy teljesen modern, eredeti és nagyserű eredményeket felmutató gyógymódot talált fel, amelynek egyik főerőssége az, hogy kompl-

kálthab láb-bajokon operáció nélkül tud segítséget nyújtani.

A gyógymódjáról egyébként angol nyelven könyvet is írt, amely nagy feltűnést keltett a szakkörökben. Tevékenységének elismerésül a Yorkville Chamber of Commerce beválasztotta az igazgatósági tanácsába.

Magánéletét illetőleg 10 éve házas, felesége a pozsonyi születésű Diamond Rózsika, aki a házaspár 5. illetve 9 éves kisfiának és kisleánykájának az anyja. Két évvel ezelőtt körülutazta Európát, hogy a gyógycipőket tanulmányozza és meglátogassa özvegy édesanyját, két nővérét és két fivérét. Két testvérhátja, Schönberg Lajos és Samu Amerikában élnek.

DR. SCHNEEWEIS NÁNDOR,
látyszerész

150 East 79th Street, New York City
Született: 1897 július 25-én, Petrozsény, Hunyad m.

Szülei három éves kisfiuként hozták ki Erdélyből New Yorkba, itt járta az iskoláit, ahol egészen amerikai lett és csak később, mint férfi tanult meg újra magyarul, hogy hasznos és áldozatkész tagja legyen az amerikai magyar társadalmiuk.

Szemészeti tanulmányait a Baltimoreban levő Johns Hopkins egyetemen kezdte el és a világhírű Columbia egyetemen, New Yorkban, fejezte be. Több mint 20 esztendeje van szemorvosi rendelője, ahol tudásával és elhivatottságával áll a szembetegségekben szenvedők rendelkezésére.

Magyar szíve már a világháború kitörésekor, ulig 17 éves korában, odavezette a magyar ügyekhez, felajánlván a célra tehetségét és munkabírást. Mint a N. Y. Magyar Jótékonyági Liga elnöke, állást és annálvalót juttatott a nélkülöző magyarok ezreinek New Yorkban, amely munkáért díszoklevéllel tüntették ki és nagy bankettet is adtak tiszteletére. Valóságos szenvedélye lett a jótékonykodás és a levelek száza bizonyítják, hogy nemes munkája nem veszett kárba. Az Arad és Vidéke Egyesület 1937-ben megtisztelte azzal, hogy elnökének választotta meg. A Harlemi Jótékony Férfi és Női Egylet dísztagja a Dísznőnásztársaság tagja, a Ligonieri Árvaház new yorki bizottságának főellenőre és a 116-ik, valamint a 89-ik utcai Református Egyház kebelébe tartozik.

Az 1925-ös esztendőben járt az ö hazában, ahol tanulmányozta a budapesti szemorvosi klinikát is.

A királó magyar szemorvos már hosszabb idő óta házas ember. Hívtese ugyancsak magyar származású, a Pest megyei Törökszentmiklósról idekerült Stein Rózsika. Az ideális házasságból egy fiúgyermek született, Arthur Lincoln, aki a Columbia Egyetem hallgatója.

STEFANCSIK TESTVÉREK, a Cypress Knitting Mill tulajdonosai

409 Woodbine Street, Brooklyn, N. Y.

A céget, amellyel két keze munkájával keresett pénzen alapított a két Stefancsik fivér, 1922-ben jegyezték be New York állam törvényel alapján és azóta az üzlet állandó fejlődését mutat.

STEFANCSIK ANTAL

a Szent Név Társulat alelnöke,

a Harlemi Jótékonyági Egylet dísztagja
Szül.: 1894 aug. 6-án, Gyertyánliget, Máramaros m.

Tizenhétévesen emigrált Európából, 1912-ben Amerikába már előzőleg ideérkezett édesanyja kihuzatta magához. Az amerikai élet első tíz esztendeje hosszú, szorgalmas és kitarító munkássággal telt el. De hamarosan megtalálta az érvényesülés módját, amelynek első feltétele a munka és a pénz megtakarítás, ugyilgy alig 28 éves korában, fivérével megnyitotta Brooklynban a kötözémet, amely az idők folyamán egyre bővült, növekedett és egyre több és több embernek adott megélhetést. Ez az a teljesítmény, amelyet az Újvilág nagy férfiai elvártak az Európából idezármozókól és amely sikerért csak kálapot lehet emelni.

Az életben kivívott sikerének dacára nem feledkezett meg azokról, akikkel nem bínt oly durán az élet. Hosszu idők óta jelentékeny összegeket áldoz jótékonyági célokra és egyike azon amerikai magyaroknak, aki egy becsületos cél érdekében mindig ott volt és ott is lesz, ha a szabhe kell benyulni.

Tagja így a mindenkor jótékonyággal foglalkozó Dísznászaltársaságnak, ugyisintén a Harlemi Jótékonyági Egyletnek, amely a közel-múltban, érdemei elismeréséért dísztagnak választotta meg.

Mint hitű katolikus tagja ugyancsak a Szent István Egyháznak, amelynek jelenleg kollektora is, a Szent Név Társulatnak pedig alelnöke. Pórfilas énekhangja pedig sokszor megesendül a Szent István Dalárdában, amelynek hosszú idők óta egyik oszlopa.

Már rég polgára az új hazájának, ahol 1919-ben esküdött, még pedig testvérével egy szerezre, 1919-ben. Hltvese Nagy Mihály Zemplén megyei származású Paulna Paula, akivel ideális házasságot él és aki Ernő fluk édesanyja.

STEFANCSIK GYULA,

Szül.: 1892 jun. 30-án, Gyertyánliget, Máramaros m.

A két nagy amerikai karrierét befutott Stefancsik-fivér idősebbike, aki édes anyját, a szépségségi származású Moszkói Annát követte az Újvilágba, hogy itt érvényesülhessenek és egy boldog családi élet alapjait rakhassák le, amikor annak ideje elkövetkezett.

Egy esztendővel testvéréce után, 1913-ban jött ki Amerikába és itt az első időkben az óházában tanult mesterségét, a horbéllyágot folytatta. Csakhamar észrevette ő is az érvényesülés útját és testvérel egyetemben majd egy évtizedig dolgozott azon, hogy meglegyen a módjuk egy gyár

megnyitására. A két fivér kötözeme 1922-ben meg is nyílt és azóta is fejlődő tendenciát mutat.

A példás megértésben élő két testvér élete jóformán azonosan pereg le az Újvilágban, mert mindent közös megbeszélés alapján végeznek el, legyen az üzleti, családi, avagy jótékonyági ügy. Ugyanazon társadalmi és jótékonyági egyletek tagjai mindketten és még házasságuk is egyidőben történt, mert ő is 1919-ben vette el Kovács Mariska, budapesti származású leányt. A házaspárnak gyermeke nincs.

Talán helyénvaló itt megemlíkezni a két Stefancsik-testvér édesanyjáról. A fluk még alig 5-6 évesek voltak, amikor elhunyt a férj, a családapá, aki a kis család mindennapiját előteremtette. Az özvegyen maradt flutalasszony kijött Amerikába és két keze munkájából nevelte ott honhagyott gyermekét, majd amikor azok ember-számba mentek: kihuzatta őket magához. Ma boldog együttélésben él az agg nutróna, flai körében.

SIKET IMRE, üzlettulajdonos

a Verhovay S. E. 83-ik fiók elnöke,
a 69-ik utcai Ref. Egyház tiszviselője

402 East 78th Street, New York.

Szül.: 1890 jul. 5, Csenger Bagos, Szatmár m.

Siket Imrénnek elől amerikai állomása Brídgeport volt, ahol 15 éven át kereste kenyerét, majd New Yorkban a vendéglői szakmában helyezkedett el és évek óta sikerrel folytatta azt.

Erős tevékenységet fejtett ki mindig magyar közügyekben, főleg a revizió érdekében, de igen sokat tett a Verhovay érdekében is, amelynek 83-ik fiókjá elnökének

választotta. Ennek a Verhovay osztálynak 1-2 év alatt 150 új tagot szerzett, megnyerte ezzel a Verhovay Segély Egylet egyik magyarországi utazási díját és mikor a szülőhazából visszatért, annak emlékére bankettet tartott a fiók tiszteletére.

Egész családjával együtt tagja a new yorki 69-ik utcai Első Magyar Református Egyháznak, amelynek egyben számvizsgálója is. Ugyancsak tagja a new yorki Magyar Nap Bizottságnak és a Lákóczi Egylet 23-ik fiókjának. A magyar egyházak és egyletek körében már Brídgeporton is érdemes munkát végzett Siket Imre, aki régl amerikai polgár, de szíve mindig hazahuzta, és nejevel és Imre fiával többször járt Magyarországon.

Siket Imre 1914-ben Brídgeporton nőtől vette az Eperjes városába való Walyus Karolint. Elő flai, Imre egy előkelő étterem pénztárnoka, Jolán leánya New York városában Ragány István neje. Erzsike leánya pedig teljes szépségipóllási gyakorlatot szerzett ugyancsak New Yorkban.

SZENTMÁRIAY J. ZOLTÁN,
huszlettulajdonos

1540—2nd Avenue, New York City, N. Y.
 Szül.: 1894 jun. 8-án, Nyíregyháza, Szabolcs m.

Régi nemesi családból származik. Édesapja, néhai Szentmáry Gyula, Szabolcs megye utbiztososa volt, édesanyja szül. Gurzó Mária még él.

1291-ben érkezett Amerikába Szentmáry Zoltán. Átment a "greenhorn" élet szokásos keservein, de hat évvel megérkezése után már önálló volt. Üzlete egyike a yorkvillei magyar negyed legismertebbjének.

1931-ben nősült. Neje a Tokaj, Zemplén megyei származású Erdély Jolánka. Zoltán és Denezs fiacskájuk szépen beszél magyarul, a kis Gloria 1938-ban született.

Oldalúza végigszenvedte a háborút, küzdött Oroszországban, Romániában. Kétszer sebesült. A 65-ik ezredben géppuskás volt. Tagja a Verhovay Segély Egyletnek és szíve-lelke mindenütt ott van, ahol magyar ügyekről van szó. Vállalatában öten dolgoznak.

Szentmáry Zoltán a háború után érkezett magyarok csoportjához tartozik; rátermettsége és tehetsége révén sikeres üzletember vált belőle, de most is olyan szerény és most is olyan magyar, mint amikor az újjilág partjait megpillantotta.

Dr. SZÓÓ JÓZSEF, orvos

226 East 79th Street, New York City.
 Szül.: 1897 okt. 13-án, Egerfarnas, Borsod m.

Miköz a fiatal magyar orvosnemdék a kiváló tagja 1924-ben, mindössze 27 éves korában kijött az Egyesült Államokba, egy küzdelmekben és tanulásban eltöltött életet hagyott maga mögött, hogy az Új Világban képzettségével és tudásával állhasson az amerikai magyarok rendelkezésére.

Egerben végezte el középiskolai tanulmányait. Diplomáját a budapesti m. kir. Pázmány Péter Tudomány-Egyetem orvosi fakultásán nyerte el 1922-ben, de időközben 1915—18 alatt résztvett a világháborúban, szolgálatot teljesített az orosz, román, olasz és a francia frontokon és mint tartalékos hadnagy, két kitüntetéssel, szerelt le.

Két évi európai praxis után ideutazott New Yorkba, ahol 1926-ban megnyitotta orvosi rendelőjét és a kolónia egyik népszerű orvosa lett.

Nagy társadalmi tevékenységéről tett tanúbizonyságot. Tagja a Verhovay és a Bridgeporti Rákóczi Egyletnek, azokivül tagja és egyben orvos is az Első Magyar Betegsegélyző Egyletnek, a Rákóczi Kurucz és a Harlemi Jótékonyági Egyletnek és a Szent István Római Katolikus Hitközségnek.

New Yorkban nősült, felesége a budapesti születésű Reichardt Mariska, aki a 116-ik utcai Református Egyház tagja.

SZEMERE GYULA,
színész, színházigazgató

1459 Third Avenue, New York City
 Született Budapesten

Julius de Szemere, vagyis Szemere Gyula, színész, író, konferanszié, a "Mester", jelenleg színházigazgató New Yorkban.

Szemere, az ország szerte ismert szellemes bohém, aki közelebb van az ötvenhez, mint a negyvenhez, Budapesten született, az édes apja államvasuti műszaki hivatalnok volt, A Zerge utcai realban érettségizett.

Kisebbségű családi jelenetek után végre beiratkozhatott a budapesti Országos Magyar Királyi Színművészeti Akadémiára, amelyet kitüntetéssel és a nagy állami ösztöndíjjal nyerve, végzett el. Az első szerződése a budapesti Vigaszínház volt. Majd leszolgált az önkéntes évét az egyik pesti tüdő ezrednél és aztán a Nagy Endre Kabaréban játszott. Később az Apolló Kabaréban, amelynek egyik alapító tagja és rendezője volt — aratta alkerelt, míg ki nem ment a harctérre, ahol negyven hónapos szolgálatból huzullicsétel a tiszvonalban töltött. Hét kitüntetést szerzett, mire lezerelhetett és az Apolló Kabaré tárt karokkal várta vissza az ő hősét.

Közel két évtizedes pesti szereplése után, Rózsashegyi Kálmán, a Nemzeti Színház örökös tagjának társaságában 1926 őszén kijött Amerikába.

Ugy megszerelte ezt az országot, hogy bár otthon, a Nemzeti Színházhoz szerződés várta, itt maradt közlünk. Azóta többször kint volt a "roadon". Sok barátot szerzett nemcsak magának, de az igaz művész színházjának is. Volt színész és színházi szerző (több darabját és két egész estét heróif revüjét adták elő) rendező, színházigazgató, újságíró, importer, sőt egy ízben dressmaker shopja is volt. Jelenleg mozi, a new yorki Modern Playhouse managing director.

Bátran elmondhatjuk, hogy a legnépszerűbb színész Magyar-Amerikában, igaz pesti művész. Jószívú url bohém, aki nyitott szívvel és — ami színészeknél is ritkaság — nyitott zsebbel segít embertársain, New Yorkban ép úgy, mint mindenütt, ahol csak járt. "Mester" jelzővel szólítja mindenki. Idegen, jóbarát egyaránt. Ezt még az amerikai angol színészek és újságírók adták neki. Remek alakító színész, pompás előadó és színpadkőző szellemes konferanszié. És amellet url jó puftás, egyszerű közvetlen igaz pesti bohém. Mikor a Fifth Avenuei előkelő lakásán megkértük, hogy mondjon valamit életéből, azt felelte: Hol volt, hol nem volt... Thats all!... ez ő, ez a szerénység ő reá val.

DR. SEBES (SPEED) BÉLA.

ORVOS

205 East 78th Street, New York City.

Született: 1894 július 12-én, Pécsen, Baranya m.

Érettségét Gyöngyösön, szigorlatát a budapesti egyetemen tette le. 1918-ban kapta meg diplomáját. A háború alatt a Légrady hadikórház és a Ferenc József Kereskedelmi Kórháznak volt orvosa, majd a MÁV rendelőintézetének bőrgyógyász és urológiai osztályán, ugyancsak a Kálvária-téri víz és ideggyógyintézetnek volt orvosa.

1921-ben érkezett New Yorkba és egy évvel később nyitotta meg rendelőjét, melyet a magyarság nagy számban keres fel.

Orvosa volt a Pannonia Odd Fellows páholyának, a Rákóczi 23-ik fiókjának, a Rákóczi Kuruc-Egyletnek, a Széchenyi Egyletnek, az Arad és Vidéke Bs. Egyletnek és az E. M. Amerikai Bs. Egyletnek is. Meghívást kapta az Önképző, Arad és Vidéke, Pannonia és a W. O. W. testületeknek.

1930-ban nősült. Első szerelmét: Engel Ibolykát, az Amerikai Magyar Bank volt hivatalnoknőjét vette nőül, akivel rendkívül boldog házasságot él. Cynthia Éva leánykájuk teszi tökéletessé a kis családot boldogságát, aki ép oly szépen beszél nyelvünket, mint szülei, akik 1935-ben és 1938-ban voltak magyarországi látogatásban odabaza.

SZÉKELY IZSÓ.

Az Amerikai Magyar Népszava igazgatója

380 Second Avenue, New York, N. Y.

Régi tényezője az amerikai magyar életnek.

Pályafutását a régebben olyan nagy és előkelő John Németh bankégnél kezdte, ahonnan azonban csakhamar meghívták a Transatlantic Trust Companyhoz, hogy a hatalmas bankvállalat magyar üzletét megszervezze.

A háború kitörése véget vetett a szép magyarországi bankéretté válásnak s Székely Izsót, a Transatlantic többi vezető igazgatójával együtt internálták a háború tartalmára, mert intranszigiens magyarsága mögött egy ideig, a háború híztörtéjében, Amerika-ellenes érzelmeket sejtettek.

Mikor a híztéria megcsökkent, az amerikai kormány meggyőződött róla, hogy aki szülőhazáját olyan nagyon szereti, az hűséges polgára tud lenni ennek a Hazának is és Székely Izsót a legteljesebb elégtétel mellett bocsájtották szabadon, hogy értékes munkáját tovább folytathassa.

Akkor került Székely az Amerikai Magyar Népszava igazgatói székébe s néhát Berkó D. Géza igazán a legválságosabb napokban talált benne lojális munkatársat és hűséges barátot.

Székely azóta mindig azon a helyen maradt s egyre értékesebbé vált úgy az amerikai ma-

gyarság, mint az Amerikai Magyar Népszava számára.

Oroszlánrésze van abban, hogy a new yorki hatalmas napilap a tipikusan hűséges amerikai polgár hívtallása mellett, mindig és megszakítás nélkül a magyar nemzetség érdekeit szolgálta s hogy a legnehezebb órákban is szószólója maradt megcsönkített szülőföldünknek.

New York magyar életének a krémjét megszervezte, amit rajta kívül talán senki nem tudott volna megtenni, mert fizetési zsenialitásán kívül, vagy azzal párosulva kivételes szervezői képesség.

New York magyar társadalmának, egyetemi és egyházi életének színes, fáradhatatlan barcosa, katonája és vezére s méltán éri az az általános megbecsülés, amiben nemcsak barátai, de az amerikai magyarság összessége is részesül.

Épen ilyen fáradhatatlan munkása azonban minden magyar ügynek és az Óhazából átlátogató tanulmányutazók, művészek, írók természetesen tartják, hogy első útjuk Székelyhez vezet, aki az amerikai magyarság kapuit mindig megnyitja előttük.

TYUKODI ANDRÁS.

Rooming House tulajdonos,
a Rákóczi Segélyző Egyesület központi
ellenőre és a 23-ik fiók elnöke

168 West 83rd Street, New York City.

Szüli: 1884 szeptember 21. Alsómagy, Abauj m.

A magyar amerikai egyetemi életnek ez a közfiszteletnek örövendő barcosa 1901-ben jött Pittsburghba. Ott két évig dolgozott, majd hánya munkával próbálkozott Sherock, Pa. telepén. Onnan 1905-ben hazament, de 1906-ban már visszatért Avelara, Pa., ahonnan 1919-ben Bridgeportra ment. Ott ötszerezletet folytatott majd

1921-ben New Yorkba ment át, ahol fűszer és szalonizlete volt, majd rooming house-t vásárolt.

Három ízben látogatót a szülőhazába, ahol két évig önálló vállalatot is folytatott, de Amerika újra és újra visszahozta.

A magyar közéletben éveken át volt Tyukodi András a nagy Verhovay felügyelő bizottsági tagja és konvenciósi delegátusa sőt ma is kerületi delegátus. De központi ellenőre volt a Rákóczi Egyletnek is, a 23-ik fióknak elnöke és két éven át kerületi szervezője, akinek érdeme a 125-ik fiók megalapítása. Delegátusa egyben a new yorki Magyar Nap bizottságnak is és részese minden magyar akciónak.

Első nejét, akit 1906-ban a szülőhazában vett nőül, elvesztette baláieset folytán és 1917-ben az Abauj megye Gagy Vendégi községbe való Dzapin Borbálát vette nőül. Elemér és Ernő fia iskolába járnak, Margit leánya New Yorkban Takács József, Róza leánya pedig Nagy József neje.

Nt. Dr. TAKARÓ GÉZA,

esperes, a New Yorki Első Magyar Ref.
Egyház lelkésze

344 East 69th Street, New York City
Született: 1881 december 3-án, Izsák, Pest m.

A középiskoláit Kecskeméten, a teológiát Budapesten végezte el, a kápláni- és lelkészépesítő vizsgák letétele után négy évig a budapesti Imdomány-egyetem orvostan hallgatója volt és egy évig Skóciában is járt az orvos egyetemre. 1906-ban segédlelkész lett Rákospalotán, 1907-ben budapesti hitoktató és segédlelkész Kőbányán, ahol később 15 éven

át, mint rendes lelkész működött. Számos külföldi konferencián vett részt mint hivatalos delegátus, így az első Protestáns gyűlésen (Róma, 1907), a Vasárnapi Iskolák Világgyűlésén (Zürich, 1913), a C. E. európai gyűlésén, (Berlín és Genf, 1906) és a World Alliance for Promoting International Friendship (Koppenhága 1922 és Philadelphia 1923) 1921-ben pedig a hazai református egyház nevében írta alá a tiffini egyezményt. 16 éves budapesti lelkészi működése folyamán bevált szottlák a Budapest székesfőváros közgyűlésébe és tagja volt az öt-tagú országos film-vizsgáló bizottságnak, ugyiszintén helyet foglalt a Nemzeti Szövetség központi igazgatóságában, amelyek első körzeti elnöke volt.

Amerikába 1923-ban Balthazár püspök és gróf Degenfeld kérésére jött ki.

Az Új-Világban nagy egyházi tevékenységei mellett a Columbia egyetemen a magyar nyelv és irodalmi előadói tiszjét tölti be és elnöke a Finn-Ugor Institute magyar osztályának. Az Amerikai Magyar Református Egyesület new yorki osztályának, a Keleti Magyar Református Egyházmegyének, az Amerikai Magyar Ifjúsági Körnek, a Turul Társaságnak, a Progresszív Ligának elnöke, a "Reformátusok Lapjának" szerkesztője, a Greater New York Federation of Churches és a new yorki Yorkville Civic Council tagja.

Házasságát 1912-ben kötötte, amikor Budapesten oltár elé vezette Francsek Irént, aki a házaspár 7 gyermekének anyja és maga is nagy társadalmi tevékenységet fejt ki, mert a Pro Hungaria és a Lorántffy Zsuzsanna egyesületek elnökeje. Gyermekük Erika, Magdolna, Gedeon, Melitta, Zsolt, Edit és Viola. Erika, mint az Amerikai Magyar Népszava által hirdetett népszerűségi verseny győztese 1935-ben Budapesten járt, ahol előbb mint az egyetem szociálpolitikai Intézetének hivatalnoknője, majd mint annak angol nyelvoktatója működik.

TÓTH LAJOS,

a Horwath & Horwath cég beltagja,
az Első Magyar Ref. Egyház főgondnoka,
a Cornell University tanára

551 Fifth Avenue, New York, N. Y.
Született: 1893 jan. 14-én, Nagy Szalonta, Bihar m.

Husz éves korában került ki az Egyesült Államokba, Nagybátyjának, Németh János bankárnak a meghívására jött ide és ezzel egy impozáns és sikeres amerikai magyar karrier indult meg.

Arany János városában született és a nagyszalontai főgimnáziumban végezte el középiskoláit, utána a Keleti Kereskedelmi Akadémiába iratkozott be, innen jött ki az Egyesült Államokba, hogy nagyhátyja bankházában megkezdje pályafutását. Néhány évi munkálkodás után az akkor már nagy lyben felfelé törő Horwath & Horwath céghez került, amelynél az utolsó 20 esztendő t töltötte és amelynek jelenleg beltagja. Munkássága nemcsak üzleti jellegű, hanem tudományos is. Horwath Ernővel egyetemben írtak egy bibliografiai tankönyvet: Hotel Accountant címmel, amely a cég által lefektetett újfajta szállodai könyvelési technikát tárgyalja. 1924-ben pedig az a meg-tiszteltetés érte, hogy a Cornell egyetem a szállodai könyveléstan tanszékének előadó tanárává kérte fel, mely tanszéknek most is rendes tanára. Tóth Lajos elismert szakteknitely a szálloda és étteremüzlet terén. — egész esomó a nevezett üzletággal foglalkozó folyóiratok száma, amelyeknek szerkesztőségi munkatársa. A világháború alatt az amerikai hadseregbe besorozták, de 4 hónapon belül kimentették.

Nagy társadalmi életet él, sok előkelő amerikai club tagja, de nem feledkezett meg magyarságáról se és élénk érdeklődést tanúsít az általános magyar mozgalmak iránt. Az Első Magyar Református Egyház 69-ik utcai templomának főgondnoka.

Az utolsó két évtizedben két ízben is megjárta az óhazát és pedig az 1923-as és az 1930-as esztendőkhben, ahol hosszabb körutazásokat tett.

Ideális házasságot él és házasságából két szép kisleány született.

VITÁRIUS GYULA,
kötyszerész, sérvkötők és orthopedia szak-
üzlet tulajdonos

448 East 138th Street, New York City, N. Y.
Született: 1890 május 5-én, Debrecenben.

Neve évtizedek óta óta egyértelmű Magyar-Amerikában mindennemű kötyszerészeti, sérvkötői és orthopediai cíikkel. És aki a kényes izléssá magyar közbőség igényelt ki tudja elégtelni, még pedig évtizedeken keresztül, az megeredmény a sikert.

Debrecenben, szülővárosában, tanulta ki a mesterségét, a melyhez hű maradt mind a mai napig. Alig volt 18 esztendő, amikor testvérbátyja, aki már itt élt Amerikában, magához hívta New Yorkba. A fiatalember az elevontorral felutazott a Bronxba, leszállt a 138-ik utra állomáson. Ez történt 1908-ban. Ma, harminc évvel később még mindig ott van.

Az általános magyar mozgalmakban évtizedek óta jelentős szerepet vitt. Résztvevett több magyar akcióban és tagja volt különböző magyar egyesületeknek. Mint lelkes református a 69-ik utcai New Yorki Első Magyar Református Egyháznak a tagja. Az egyházi életben azután jelentékeny szerepet is vitt, ahol már előjárónak, pénztárnoknak, és gondnoknak is megválasztották.

Házassága 1912-ben történt, és pedig romantikus körülmények között. Együtt nőtt fel Debrecenben Madarász Erzsébettel, a gyermekkori pályaságából szerelem lett és amikor Amerikában eleendő pénzt gyűjtött, hajójegyet küldött és aráját a hajóról egyenesen a new yorki anyakönyvvezetői hivatalba vitte. A boldog házasságból 4 fiú és egy leány származott. A legidősebb fiú, Gyula, aki maga is nő és Farkas Stellával kötött házasságából született a harmadik Vitárius Gyula, a kötyszerüzemben dolgozik édesapja mellett, a második fia, Károly, aki Eagle cserkész, és a new yorki magyar cserkész csapat egyik alapítója és vezetője. A két kisebbik fiú, Dániel és György iskolába jár, míg egyetlen leányuk, Erzsébet hivatalnoknő a Wall Street egyik tőzsdebizományosi irodájában, Mind a négy Vitárius-fiu cserkész.

Az óhazában 1925-ben fordult meg Vitárius Gyula és a látogatásra magával vitte legidősebb fiát is. Míg Károly fia 1938-ban ment át az óhazába, mint az Amerikai Magyar Népszava második generációs versenyének ez évi győztese.

Dr. WINTER MIKLÓS,
fogorvos

966 Lexington Avenue, New York City.
Szül.: 1884 jun. 20, Szepes Körtvélyes, Szepes m.

Dr. Winter Miklós Magyar-Amerika egyik legbiztosabb kezű fogorvosa, igaz magyar és igaz amerikai polgár.

Középiskolát Kassán végezte, a premontrei rend főgimnáziumában tett érettségit, majd beiratkozott a budapesti Tudomány Egyetem orvosi fakultására, ahol 2½ évig volt, majd Berlinbe ment, ahol orvosi diplomát szerzett,

ugy hogy amikor 1907-ben az Egyesült Államokba érkezett már okleveles orvos volt. Itt a new yorki Columbia Egyetemen egy év alatt megszerzte a fogorvosi oklevelet és azóta a fogászatban specializálja magát és nagy hírnévre és népszerűsége telt szert.

A világháború kitörésekor 1918-ban bevonult az Egyesült Államok hadseregébe és a háború végén főhadnagyi rangban szerelt le.

Dr. Winter Miklós évtizedek óta oszlopos tagja a new yorki magyar társadalmi életnek. Legerősebb tevékenységet ugyan mindig a New Yorki Magyar Önképző Egyesület kötelékében fejtett ki, melynek több ízben elnöke is volt, de munkáját mindig nagy erővel és még nagyobb anyagi áldozatkészséggel szentelte a magyar haza érdekeit célzó megmozdulásban. Tevékeny szabadkőműves is, aki páholyának kötelékében több ízben viselt tisztséget. Erős sullyal szerepelt végül New York város politikai életében is.

Dr. Winter a szülőházát két ízben látogatta meg nejével, az amerikai magyar színpadok egykori büszkeségével, Dobó Bócskéval, aki a magyar kultúra érezhető veszteségére vonult vissza a világot jelentő deszkáktól amikor dr. Winter felesége lett.

Közegészségügyi és főleg a fogászatot érintő és a szaklapokban helyet foglaló tanulmányain kívül gyakorta találkozott nevével az amerikai magyarság napilapjaink hasábjain. Írásában mindig a magyar közérdekekért harcolt és ékesszólásával mindig odaadó figyelmet parancsolt megszólalásának.

WISZTREICH EDWARD
gyógyszertártulajdonos

a New Yorki Első Magyar Önképző Egylet
elnöke

1601 Second Ave., (cor. 83rd St.) New York City.
Született: 1901 május 11-én, Szomolnok, Gömör m.

Amikor a fiatal gyógyszerész, 17 évvel ezelőtt megérkezett New Yorkba, diplomáján kívül magával hozott egy nagy adag emberszeretetet, lelkesedést és sok tudást, amit szívesen osztott meg embertársaival.

Befelvetette magát a társadalmi és egyleti életbe és mihamar vezető tényező lett a Kossuth és az Önképző Egyletben.

Az előbbinél számos újítást valósított meg, az utóbbi pedig éppen most, 50-ik jubileus évében ültette az elnöki székbe. Kelle ennél szebb elismerése a munkáinak amit Wisztreich Edward oly sok kedvvel, tudással és szeretettel végez esztendőik óta.

Közben elvégezte a Columbia Egyetem bakteriologia-tanfolyamát és pedig oly sikerrel, hogy az egyetem később instructorának hívta meg.

Középiskoláit Selmehányán végezte. Érettségi után beiratkozott a budapesti m. kir. tudományegyetemre. A háború utolsó évében besorozták az alig 17 éves fiatalembert, de aktív szolgálatra már nem került sor.

1922-ben azután, mint diplomás gyógyszerész kiérkezett New Yorkba és 1935-ben megnyitotta gyógyszerertárát, amely rövid néhány év alatt központja lett egy a közéletnek, mint azoknak, akik üzleti ügyben keresik fel a népszerű patikát.

A New Yorki általános egyleti életben már régóta számottevő tényező. Az Önképző Kör régi tagja, tisztviselője és az 1939-es, 50 éves jubileumi évben elnöke és az "Egyleti Életben" megjelenő rovatának szerkesztője. A Kossuth Ferenc Egylet az ő kezdeményezésére változtatta meg az egylet nevét Kossuth Egyletre. Az egyesület kulturbizottságának 11 esztendőn keresztül volt elnöke. Ugyancsak neki tudható be az a nemes mozgalom, amelyet a Kossuth Egylet jótékonyági akciója keretén belül folytatnak le és amelyet évek óta megismételnek. A Kossuth Egyletnek az "Egyleti Életben" megjelenő rovatát is ő szerkeszti. Erdemei elismeréséül 1934-ben az egylet bankettel adott tiszteletére, amelyen 300 vendég jelent meg. Ezenkívül elnöke volt a Kulturszövetségnek, az Amerikai Magyar Zsidószövetség igazgatósági tagja és a Transylvania páholy kebelébe tartozik.

Háromszor járt az óhazában és legutóbbi látogatása alkalmából hívet is hozott magával, a Szabadszállás, Pest megyei születésű Heisler Ilonkát, aki 6 éves György fiuk édesanyja.

WEISS MÁRK,
rabb' nus, házasságközvetítői és esketési
iroda tulajdonos

1417 Grand Concourse, Bronx, N. Y.
Szül.: 1881 szept. 10-én, Sarud, Heves megyében.

Régi magyar család sarja, aki odahaza elvégezte a hivatásához szükséges iskolai képesítéseket. Itt New Rochelle, N. Y.-ban, majd Franklin, N. J.-ban lakott, végül New Yorkban telepedett meg.

1923-ban érkezett ki Amerikába, mint férj és családapa hogy új életet teremtsen. Házasságközvetítő irodája van és hosszú évek alatti hatalmas lajstrommá nőtt fel azoknak a neve, akiknek frigye, közreműködése révén kötött meg. Nemcsak New Yorkban, de széles Amerikában is általánosan ismert az irodája.

Alapos vallási kiképzetést nyert az óhazában, mint rabbi és kántor, és az óndai izr. hitközség-nél 17 esztendőn keresztül működött kántori minőségben. Magyar dalokat komponált, amelyek közül egynéhány népdal igen sikerült szerzemény. Amerikába érve azután találmányokkal is foglalkozott, három alkotását szabadalmaztatta.

Természetesen élénk érdeklődést mutat a magyar társadalmi mozgalmak és összefüggételek iránt. Tagja a Beek St.-i magyar templomnak is.

Házassága az óhazában történt, 1905-ben. Hitvese Weinberger Selma, aki Vásárhely, Zemplén megyei születésű és a házaspár 4 gyermekének édesanyja. A gyermekek mind magyar születésűek. Ernő 29 éves, Béla 27 éves, Miklós 25 éves és egyetlen leányuk, Ibolyka, 19 éves. Mind a négyen természetesen elsornguan beszélnek magyarul.

ZEIF MÁRTON,
a St. Francis Hotel tulajdonosa,
a Szatmár és Vidéke Egylet disztagja

124 West 47th St., (near Broadway), New York City
Szül.: 1886 április 30-án, Borhid, Szatmár megye.

A new yorki színházi negyed szívében lévő impozáns szállodáról, a St. Francis Hotelről, bizony kevesen tudják, hogy egy derek és régi amerikai tulajdonosa, aki hosszú amerikai tartózkodása alatt sem üzleti, sem társadalmi, sem családi vonatkozásban nem feledkezett meg magyar származásáról.

Fiatalon, 18 éves korában, 1904-ben lépett először amerikai földre és azonnal a szálloda szakmában keresett elhelyezkedést. Szorgalmas, nagy szakképzettségű embernek bizonyult hamarosan és a lehetőség kapuja gyorsan megnyílt előtte. Szakmájában lépésről-lépésre haladt előre, úgy hogy hamarosan maga is szálloda tulajdonosává lett. Je-

tenleg több szállodát mondhat a magáénak, de legnőszkébb a St. Francis Hotelre, amely a 124 West 47th utcában van és amelyet hét éve vásárolt meg. A St. Francis Hotel ugyanis az egyetlen magyar szálloda New Yorkban, ahol pontos kiszolgálásban részesítik és minden new yorki információt szívesen megadnak.

Nagy társadalmi tevékenységet folytat, a Szatmár és Vidéke Egyesület alapítója és egyetlen dísztagja, többszörös elnöke, a Kiss József Odd Fellows Lodge pedig a múltban Grand Masterének választotta meg.

Salt Lake City, Utah-ban történt esküvője és a házasságból három gyermek származott, akik egytől-egyig magyar szellemben lettek felnevelve és mind a három beszél magyarul. A legidősebb fia Sándor, aki a szálloda jelenlegi menagere.

ZIMMERMAN LAJOS, a Hungária Étterem tulajdonosa

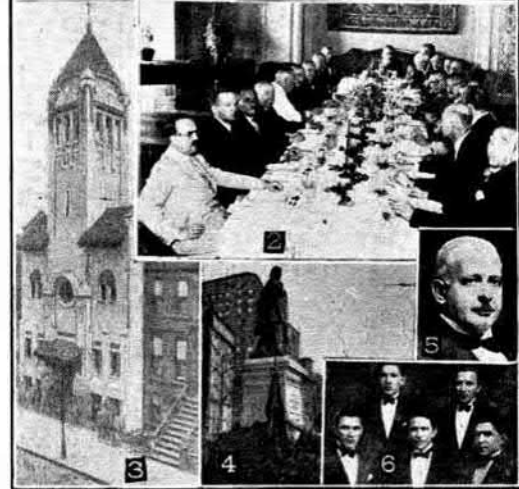
163 West 46th Street, New York.
Született Ágcsertyő, Ung megyében.

A nagy világváros, New York színházi, művészi és társasági központjának egyik legjellegzetesebb, legmarkánsabb egyénisége a mindig elegáns megjelenésű, magyar Zimmerman Lajos, aki nélkül ez a szingardag és változatos negyed talán el se képzelhető. Ha izmos, a régi idők huszárcapitányaira emlékeztető, egyenes gerincű alakja, cigányosan barna arca feltűnik a szomszédos Times Square környékén ösztönszerű érdeklődéssel szegződnek reá a szemek, mintha éreznék, hogy ural van dolguk.

Talán ez vonzza "egész New Yorkot" a tulajdonában lévő Hungária étterembe és kabaretbe. Zimmerman Lajos üzlete inyeneknek való magyar konyhájával, kitűnő magyar boraival és italival szolgál vendégeinek, három elsőrendű floor show keretében esténként. Figyelmes házigazda

Zimmerman Lajos, akinek egyénisége annyira kidomborodik a tömegből, hogy az adja a Hungária igazi becsét és az vonzza magához az amerikai és a magyar társadalom színe-javát. De becézhetik azok Zimmerman Lajost, mert a dolgok vége csak az, hogy Zimmerman lassan odahúzódik magyar vendégei közé, hiszen szíve azok közé húzza, ahol legjobban érzi otthon magát.

1. A new yorki Szent István R. K. Hitközség előjárósága. — 2. Amerikai magyar közéleti emberek Budapesten. — 3. A new yorki 89 utcai ref. templom. 4. Kossuth Lajos new yorki szobra. — 5. Salgó Lajos new yorki gyáros, ismert egyetli vezérőmbor. 6. Az 5 Horváth fivér, akiknek több fűszerüzletük van New Yorkban.

n. Kohányi Tihomér,
a Szabadság napilap
megalapítója

néhai Berkó D. Géza,
az Amerikai Magyar Népszava szerkesz-
tője és tulajdonosa

n. Dr. Cserna Endre,
a Szabadság volt
szerkesztője és
tulajdonosa

ZSILINSZKY MIHÁLY,

**a Sternberg Dental Laboratories társ-
tulajdonosa, a Skeet-Shooting (céllovészet)
amerikai bajnoka**

114 West 44th Street, New York City.

Szül.: 1888 szeptember 20., Békés Csabán, Békés m.

Sajátságos jelensége az amerikai életnek az, hogy a sikert minden téren tiszteli és becsüli de rokonszenvvel, sőt szeretettel csak olyan emberek iránt viselkedik, akik a sport mezéjén váltak ki az átlagosak sorából és emelkedtek magasra. Ennek adott kifejezést a nagy amerikai ló Sinclair Lewis, akit mikor a Nobel díjjal tüntették ki földalmi munkásságért, tisztelői a New Yorkban rendezett ünnepségen ekként becsülték:

— Ön ma egyike a legnagyobb amerikai férfiaknak.

Amire Sinclair Lewis mélabusan felelt:

— Lehet hogy engem nagyon becsülnék, de Babe Ruthot szeretik.

Zsilinszky Mihályról beszélve minden amerikai magyar tiszteltetéllal hallaná, hogy gyártelepén hatvan munkásnak ad állandó kenyeret, de ha hozzáadjuk ehhez azt, hogy Zsilinszky Mihály egyben az amerikai Skeet lövészet bajnoka, a nagy ezüst serleg-verseny győztese, akkor, mikor erről beszélünk felcsillog minden magyar szemé, kidomborítja mellét, mert úgy érzi, hogy Zsilinszky a legnépszerűbb téren, a sport téren szerzett dicső-

séget a magyar névnek. Hatvan munkással dolgozó gyártelep sok van Amerikában, magyar kézen is több de Skeet lövészeti champion, bajnok nagyon kevés. Ebben az országban ahol legalább egy millió ember hódol ennek a rendkívül nehéz sport ágnak, igazán kifünően kell kezelje a vadászfegyvert az, aki a bajnokok sorába emelkedik.

Magyarországon nevelkedett. A 101. számú császári és királyi közös ezredben tett eleget Békés Csabán katonai kötelezettségének, majd 1911-ben megnősült otthon és ebből a házasságból született otthon Ilonka leánya és később, mert a Zsilinszky-család 1913 december 18-án Amerikába érkezett, Irénke leánya, akik mindketten elsőrendű fogtechnikusok. A család Brooklynban, 1258 East 7th Street alatt saját házában lakik. Maga a családapa, Zsilinszky M., a Sternberg Dental Laboratories társatulajdonosa, amely cég a szakmában a legnagyobb forgalmat érte el az Egyesült Államokban. Speciális tudást igényel ez, amely teljes mértékben megvan Zsilinszky Mihályban és amelyet kitünő nevelés utján leányának is át tudott adni.

Zsilinszky Mihály kedvelt sportja a vadászfegyverrel való céllovés. Évtizedeken át ezt hajtó gép által egy irányba dobtat agyag-galambokkal gyakorolták, míg mintegy 12 év előtt lassan teret kezdett hódítani a sokkal nagyobb ügyességet, biztosabb kezet, élesebb szemet igénylő Skeet lövészet amelyről a sportoló nem mindig egy irányba hajtott agyag-galambokra lő, hanem az agyag-galambok a legkülömbözőbb irányokból jönnek lövésre. Annyira megközelíti ez a sport az igazi vadászatot repülő vadakra, hogy egyetlen évtized alatt egy millió körüli hívet szerzett magának. Az amerikai sportlapok ma már hasábokat szentelnek a Skeet lövészetnek és a bajnokok neve országosan ismeretes.

Arra, hogy valaki jó Skeet lövő, sőt bajnok legyen, nem lehet nevelődni. Erre születni kell és a mi magyar Zsilinszky Mihályunkban megvan minden kellek, ami hivatottá tette a bajnokságra. Megrendülhetlen hidegvér és nyugalom, amit a gyakorlat oda tökéletesített, hogy semmi se lept meg többé.

A férfi akarat feltétlen uradma alatt álló idegzet és lélek az ami Zsilinszky Mihályunknak e téren a bajnokság dicsőségét biztosította. Annyi bajnokjelölt között igazi siker ez, amelyre nemcsak Zsilinszky, de minden magyar éppen olyan büszke lehet, mint mikor a két magyar baseball bajnokról Medwickről vagy Soltészról, a golf bajnokokról a két Koosis fluról vagy Makórol, a tenisz bajnokról beszélünk.

A sikert úgy üzleti, mint sport téren amerikai versennyel szemben és amerikai körökben érte el Zsilinszky Mihály, de ennek dacára lelkében jó magyar maradt. Nagy nyit fektetett arra, hogy gyermekei is megismerjék és megszeressék a szülőházát és ezért nevelnek kisretében leányul báromfzben látogatták már meg a szülőházát, amelyről Zsilinszkyt csupán árlási elfoglaltsága tartja távol.

BUFFALO

Ha hinni lehet azoknak, akik a mult-ról úgy emlékeznek, hogy mi "úgy hallottuk", akkor Buffalóban már ott ragadt őt olyan magyar emigráns, akik Kossuth Lajossal 1851-ben Amerikába érkeztek. de kétségtelen, hogy a legrégebb magyar kivándorlók egyike. Ujházy László hónapokig tartózkodott ott, mert leveleiben ezt a tényt többször említi. Az is bizonyos, hogy 1878-ban már egy magyar vendéglő vagy korema lehetett Buffalóban, mert erről írott bizonyítékok vannak, de igazában csak a mult század nyolcvanas éveinek vége felé mentek oda főleg Győr és Komárom megyéből a magyarok, meg a veszprémi Lovászpátona községbeliek.

Az egyre rohamosabban fejlődő acélipar vitte oda a magyarokat, meg a világ egyik csodáinak, a Niagara Fallsnak közelsége vagy amint néhai Monsignor Böhm Károly emlegette tréfás módon:

— Buffaloba azért kívánkozott a magyar, mert még Californiában se terem olyan jó bornak való szálló, mint Buffalo környékén.

Ennek dacára hosszú ideig tartott, amíg a buffalói magyarság egységes cselekvésre adta fejét és 1906-ban Ft. Frohlich János pébános vezetése alatt megteremtette a Szt. Erzsébet hitközséget. Nincs abban semmi titkolni való, hogy az amerikai magyar egyházak közül ez ment át a legtöbb nehézségen. Alapítása után három évvel talán már meg is szűnt volna, ha segítségére nem siet 1909-ben az apostoli lelkű Ft. Böhm Károly, a későbbi pápai prelátus, az első amerikai magyar katolikus pap, akit ez a kitüntetés érte, aki azután rendbeszédte huszonnégy évi működése alatt az egyházat. Távozása után még nagyobb zavarok következtek be, amíg végre a tevékeny és érdemes Dr. Zákány Gyula plébánost kérte fel a bajok elsímitására, amit Ft. Zákány teljes sikerrel meg is tett. A zavaros ügyek rendbejöttek és ma a hitközségnek nyolc osztályos iskolája van körülbelül 150 növendékkel, akiket magyar apácák tanítanak.

Sokkal simább és egyenletesebb menetű volt a Tóparti Egyházmegye kötelekébe tartozó Buffalói Első Református Egyház élete, amelynek élén ma Nt. Nagy András áll és a Buffalo West Sidei Református Egyház, amelynek érdemes lelkesze a magyar közügyekben annyira tevékeny Nt. Laky Zsigmond, aki egyházát a legszebb irányba vezette és fejlesztette.

A Buffalóval összenőtt Lackawanna város római katolikus hitközségének neve a Nagybaldogasszony egyház és plébánosa a buffalói plébános, Ft. Dr. Zákány Gyula, aki a nehéz gazdasági válság éveiben aggmenházat is teremtett előregedett hívei részére és azt kizárólag saját erejéből tartja fent.

Lackawannának a presbyterian kötelekébe tartozó magyar református egyház is van, amelynek lelkesze Nt. Fűrjész Béla, második nemzedékbeli, de szüleihez méltan igaz és jó magyar. Lutheránus és baptista egyházak szintén vannak itt.

A Buffalóhoz ugyancsak hozzánt Depew város úgy magyar társadalmi, mint hitéletét Buffalóban és Lackawannán éli, noha a telepnek tekintélyes számú magyar lakosa van.

A Buffalo és környéki magyarság értéseiire jellemző az, hogy mikor 1929-ben a nagy Magyar Nemzetgyűlés megtartására került a sor, azt a buffalói magyarság lelkesen hívta meg és az ország minden részéből összeseregglő ezernyi magyart olyan fogadtatásban részesítette, amely előtt mindenki tisztelettel emelt kalapot.

Magyar megmozdulások során Buffalo, Lackawanna és Depew telepei mindig azok között szerepelnek, akik a legtöbbet erejükhöz és számarányukhoz mérten igen sokat áldoznak. Így tettek legutóbb a "Magyar a magyarért" mozgalom során is. A három telepnek egyébként kitűnő hetilapja van, a "Buffalói Híradó", amelyet Szely József odaadó figyelemmel és mindig igaz magyar szellemben szerkeszt és állít elő saját nyomdájában.

BALLA ALBERT,
fűszer és csemege kereskedő

164 E. Ulka Street, Buffalo, N. Y.
Született: 1877 december 24-én Debrecenben.

Jóérzésű, csupa szívember, akinek háza nyitva van minden magyar számára. Támogat minden érdemes magyar mozgalmat és ott is van mindenütt, ahol tenni kell valamit.

Harminc év óta tagja a Magyar Bs. Szövetségnek és azoknál tagja a Szent István Egyletnek. A Debreceni Collegiumból kikerülve, a kereskedői pályára lépett és kereskedői kiképzését Abauj-szántón nyerte el. Sóváry Kálmán fűszer és csemege üzletében. Mint segéd: Debrecenben, Nagykárolyban és Budapesten elsőrangú üzletekben működött; ezek között a neves Brázay Kálmán-nál is. Először 1903-ban nősült; főnökének leányát: Magdics Lujzát véve feleségül. Ugyanakkor átvette főnökének Bajza utca 42 sz. alatti üzletét és azt egész kijöveteléig vezette.

Amerikába 1904 decemberében jött. New Yorkban telepedett le, ahol öt évig lakott. 1909-ben érkezett Buffaloba, ahol különböző üzletekben dolgozott. Közben magyar és német import üzletet nyitott és elnöke volt egy korporációnak is. Jelenleg nyolc éve állandóan üzletben van. Az itteni üzleteket is mindig hazai tapasztalatai alapján vezeti és szorgalmán, becsületességén kívül ez az eredménye annak, hogy igen szép sikereket ért el és jelenleg két gyönyörű háza van. Első felesége halála után, másodszer 1925-ben Buffalóban nősült, ahol a Keszthely, zalamegyei igen kedves egyéniségű Nagy Annát vette feleségül, akivel azóta példás, boldog házasságban él. Egyetlen fia: Albert, az E. A. hadseregében szolgál.

Első üzletük eladása után 1935-ben hat hónapra Magyarországra utaztak üdülésre, ahol legtöbb idejüket feleségének születéshelyén: a csodás-fekvésű Balaton melletti Keszthelyen töltötték el. Ezek felejthetetlenül szép napok voltak és mint ő maga mondja: a jóízű badaesonyi bor még most is

a szája ízében van... A vakáció alatt alkalma volt visszaemlékezni egykori katonáskodására is, melyet a debreceni 39-ik háziezredben töltött el. Ottlétükkor örökbe fogadták Mrs. Balla nővérének bájos kisleányát Margitot, akit azóta saját leányukként nevelnek. Ime: egy szép amerikai magyar élet dióhéjba foglalt pályafutása!

FAZEKAS ISTVÁN,
szalonos (saját ház)

511 Ontario Street, Buffalo, N. Y.
Szül.: 1893 március 15-én, Abauj megye.

Már több, mint 32 éves Amerikás. 1906-ban érkezett Torrington, Conn.-ba. De másfél év után Berwick, Pa.-ba ment. Ám itt sem volt maradása. Fél esztendő múlva már So. Bethlehemben próbál szerencsét, hol csak három hónapig maradt.

Újra neki vágott az országnak, teljesen egyedül, társalonnal járta a nagy utakat.

Ha lehetett: jumpolva ment tovább; ha így nem lehetett: gyalog, az apostolok lován... Pár hónapig dolgozott Franklin Furnace-ban. Majd White-bor, N. Y.-be, innét pedig 1910-ben Lackawannába került és azóta állandóan itt is él. 1921-ben saját üzletet nyitott és saját házában lakik. Mindez persze így nagyon egyszerűen hangzik. De annak, aki végig küzdötte, végig szenvedte és végig harcolta ezt az életet: bizonyára nem volt ilyen könnyű!

New Yorkban 1918-ban kötött házasságot a gönci származású Csorba Zsuzsannával, akivel azóta boldog házasságban él. Gyermekük közül: István katona Honolulu-ban az U. S. repülőosztágánál, Edward High School-ba jár; Emma Business College-be jár. Fazekas István régi jó műkedvelő, aki sokat szerepelt és szép sikerei voltak. Mostani kedvence szórakozása a halászat és vadászat.

Tagja a Verhovaynak, az Árpád Egyletnek; a Rákóczi Egylet 68-ik osztályának, amelynek 11 éven át elnöke is volt. Már régebben amerikai polgár, de természetesen, hogy itt született gyermekeit magyar szellemben nevelje.

Fazekas István nemcsak az üzletét és házát építette fel; hanem a gyermekei jövőjét is! Amikor ő volt ebben a korban: róla bizony nem gondoskodott senki... Ott volt előtte a nagy élet és a nagy országot; azon elfundulhatott kedve szerint, de soha senkisésem mondta meg neki, hogy hol van a házfedele és hol van terítve számára az ebéd vagy a vacsora...

JUHÁSZ ISTVÁN,
fűszer, húсарu, ital és gazoлин kereskedő
a Magyar Demokrata Klub diszelnőke

3621 River Road, Township of Tonawanda,
 Buffalo, N. Y.

Szül.: 1879 dec. 26. Tornaszentjakabon, Abauj m.

A Juhász-család abauji birtokán gazdálkodva jó magyar élet vért Juhász István, de Kossuth-felé huzó függetlenségi szellemének nem izlett az, hogy a császárt szolgálja a király helyett és a fekete-sárga egyenruha elől 1901-ben Amerikába jött. A Pennsylvania államban lévő Ponsutawney-be érkezett, de már 2 hónap múlva Pittsburgba költözködött, abouinan ugyanazon év szeptember 8-án Buffaloba jött. Ugyanaznap, amikor Mc Kinley elnököt letterfette (György merényl). Két évvel később, 1903 május havában nőül vette a zempléni Mezőzomborban született Gézy Máriát, akivel 1905-ben rövid látogatásra hazatért, de 3 hónap múlva visszatértek Hamburg Streeten levő üzletükbe.

1908 szeptemberben ismét utnak indult a kis család, hogy véglegesen megtelepedjenek a Zemplén megyei Mezőzomborban levő birtokukon. A következő év októberében Juhász Istvánt besorozták a 34-ik kaszai gyálogezredbe, hol becsülettel kiszolgált a három esztendő.

A katonai szolgálattól idő letelte után, Juhász István visszatért gazdálkodni mezőzombori birtokára és a község szavazata a világot látott, szélesebb tudású embert községi tanácsosnak választotta meg.

A tekintélyes nagyközségi tisztiszéki becsületés közben is állandóan eszébe jutott Juhász Istvánnak a sok lehetőség, amit Amerika nyújtott azokban az időkben és a világot bejáró eseményekkel, valamint családi életével kapcsolatos emlékek. Eszébe jutott gyakran, hogy Buffaloba azon a napon érkezett, amikor egy anarchista letette William McKinley elnököt. Juhász akkor szemtanúja volt a merényletnek, majd annak, amikor Teddy Rooseveltt alelnököt a buffalói Wilcox Buildingben, a Delaware és North St. sarkán becskették az Egyesült Államok elnöki

székébe. Amyira közel jutott akkor a nagy Roosevelthez, hogy 1936 április 9-én igazgatósági tagja lett a "Theodore Roosevelt National Memorial Association"-nak, amely a kiváló elnök emlékét oly kegyelettel örökíti meg a nemzet életében és hagyományában.

Saját családi életének amerikai emlékeit is mindig ott éltek Juhász István lelkében. A díszes esküvő Buffalóban, amelyre, mivel akkor magyar templom még nem volt a városban, Hegyi Antal plébánost hívták meg az ohioi Fairport városból és Pennsylvania leghíresebb magyar cigányait, Kelemen Lászlót és Jánost hozatták el.

Talán a szabadabb amerikai élet emléke is ott égett Juhász István lelkében addig, amíg végül 1911-ben visszajött családjával együtt Amerikába, ahol már 1904 óta állandó üzletember volt és telepedett végleg Buffalóban.

Az új hazában Juhász István jó magyar lélekkel vette ki részét a magyar akcióból. Előke és alapítója volt a Szent István Anya Egyletnek és az első osztályának is. Diszelnőke a Buffalói Magyar Demokrata Klubnak és már 1905-ben delegátusa az Amerikai Magyar Szövetség clevelandi alakuló közgyűlésének oros oszlopa a buffalói hitközségi és egyesületi életnek. Közben jelentős tényező lett az amerikai közcéletben is. Nyolc éven át hítes tolmácsa volt Buffalo városának.

Üzleti tevékenységét 1904-ben a Hamburg Streeten nyitott magyar vendéglővel kezdte és már ekkor bevonásztatták a megyei Liquor Dealers Association tagjál közé. Másodszori visszatérése után szintén üzletet kezdett, majd az 1923-ik esztendő során a River Road 3621 száma alatt egy hatalmas épületet állított fel, amelyben összpontosítania tudta minden üzleti tevékenységét, a szállodáját, a vendéglőjét, a fűszer és húсарu üzletet. Ehhez később újabb épületet is csatolt, majd gazdán állomást létesített, hogy a forgalmat minden téren kielégíthesse páratlan arányú dacára.

Ehhez a nagy arányú üzleti tevékenységhez segítő társak kellettek, akiket jól nevelt, komoly gondolkozású és apjukhoz hasonló szorgalmú fiakban, ifjabb Juhász Istvánban és Juhász Józsefben talált meg, akik nős emberek és rdesapjukkal együttesen vesznek részt az üzlet vezetésében.

A maga részéről alapítója és híve a Szent Erzsébet Római Katolikus Hitközségnek egész családjával együtt, de ugyanakkor mindnyájuk tagja a nagy Református Egyesületnek is, mert Juhász István szerint minden telekezeti intézményünk egy-egy magyar végvár, amely fajlságunkat őrzi a nyomtalan beolvadástól.

A hosszú amerikai élet során a Buffalóban gyakran megforduló amerikai magyarság megismerte a tisztességes, becsületes hírnévnek őrrendő Juhász nevet és ma már anny esengése van annak minden amerikai magyar telepen. Becsülék Juhász Istvánban a jórevaló, a törhetetlen magyart, a kereskedői tisztesség mintaképt, a hűsöges jó barátot, az áldozatos lelkű felebarátot, szóval mindazt, ami egy lassan alkonya felé hajló emberi életet igazán értékeské tehet.

GALAMB JÓZSEF,
szalonos

2070 Clinton St., Buffalo, N. Y.

Született: 1885 január 6-án, Mogyorókövek, Vas m.

Az ember csak akkor veszi észre, hogy elszabadt az idő, amikor számolni kezdi. — 1900 máj 39 évvel ezelőtt volt és akkor jött Amerikába, Passaicba, 15 éves korában Galamb József. Tíz évig ott is maradt és mindenhez hozzáfogott, ami akadt. 1916-ben ment Buffaloba, N. Y. és szépen ott is maradt. Küzdelme azonban nem maradt med-

dő; 18 év óta már saját üzlete van. De amíg idáig jutott, annak nagy sora van és sok küzdelem és próbálkozás előzte meg. De Galamb József erős fából van faragva, győzte a küzdelmeket.

Passaicban nősült 1905-ben. Felesége: Szőlősy Aranka a veszprém megyei Homokböröngényről való. Hűségese, segítős élettárs, jó feleség, jó anyja, jó üzletasszony. Mind a ketten tagjai a Szent István Egyletnek, felesége azonkívül tagja a Magyar Nők Egyletének is. Gyermekük: József, William, továbbá Rózsika, férjhezott Mrs. Franc, akiknek ismert virágüzlete van; továbbá Honka, férj. Mrs. Chamberlain; végül Laura és Beatrice, akik odahaza vannak. Családi életük nyugodt, szép családi élet. Az élet nehézségeit válvetve, közös erővel igyekeznek leküzdeni. Sok barátjuk van és nagy népszerűségnek örvendenek, mert senkit nem bántanak és mindenkihez jók és barátságosak. A szalon kedvenc találkozóhelye a magyaroknak, ahol a barátságos Galamb József és családja foglalkozdik.

JANOSI KÁROLY,
a Charles Janosi Florist tulajdonosa

1410 Jefferson Avenue, Buffalo, N. Y.

Született: 1886 október 20-án, Aradon.

Virágüzletét 10 évvel ezelőtt Buffalóban nyitotta meg. De eredetileg magyarországi tanult kertész. Ukcszólván beleszállott a kertészetbe. Édes apja városi főkertész volt és egyben szakelődő az állami tanítóképzőben. Mielőtt Amerikába jött 12 évig saját virágüzlete volt Aradon. Tulajdonképpen a román megszállás

miatt jött ki Amerikába. Háború alatt a 33-as gépfegyveres háztűzrednél szolgált. Felesége: Szabó Róza, 14 éves kora óta virágkereskedésben tanult és így szintén szakmabeli, ami nagy előnyére vált az üzlet felvirágztatásának. Művészelkű emberek, akik a virágot és a zenét szeretik. Gyermekük egy időben sokat szerepeltek, mint zongora és hegedűjátékosok. Károly Technical High Schoolt végzett; Évike pedig High Schoolba jár. Őket mutatjuk itt be a képen.

Mindenkor pártolta a fellazolásra érdemes magyar mozgalmakat. Mind a ketten oly jó magyarok, amilyen kevés van Amerikában. Szép üzletüket, szorgalmuk és szakértelmük virágzott fel. Vevőik 98%-a előkelő amerikai vevő, akik méltányolják tünem és olvós munkájukat. Üzletükben állandóan 4-5 személy foglalkozdik. Jánosi Károly ma is olyan töbrölmezzett magyar, mint mikor érkezett. Amerikai polgárok és hü flái fogadott hazájuknak, de lelkiükben megmaradtak jó magyaroknak is.

MATKOVITS JANOS ÉS NEJE
a "Golden Barrel" mulató és vendéglő tulajdonosa

660 Tonawanda Street, Buffalo, N. Y.

Szüli: 1891 július 7-én Horvátkümle, Moson megye.

Ezt az életrajzot ott kell kezdni, hogy Matkovitsékat ismerik és szeretik Amerikaszerre. De ez könnyen érthető is, mert kedves, igen jó megjelenésük mind a ketten; szeretőreméltónk és vendégszeretőek. Így az áttunató színészek és újságírók örömmel keresik fel és élvezik a piratlanul kedves és tökéletes vendéglátást. Matkovits János nagy-

szervi szakács, aki Clubbokban és a Statler Hotelekben dolgozott. Mrs. Matkovics pedig személyének különös varázsával hat mindenkiire. Házuk gyönyörű sarokház; Igazi dísz a buffaloi magyar negyednek. Kötő magyar konyhája külsimert, de az étkozókön kívül a táncolók is nagyszámban keresik fel. Színes, mozgalmas Night Club élet is van népszerű helyiségükben. Jelenlegi üzletében már 8 éve van, de előzőleg 8 és fél évig már Clevelandban is volt.

Amerikába: Buffaloba 1912 február 7-én érkezett. Közben Cleveland, Ohioba ment, ahonnét 1924-ben jött vissza Buffaloba. Azóta állandóan ott is tartózkodik és üzletében jelenleg 6 embert foglalkoztat. Tagja a Szent Erzsébet Róm. Kath. Egyháznak; a Verhovaynak a Református Egyletnek, a Szent István Egyletnek és a Munkás Bs.-nek.

A nősüléssel nem sietett, mert olyan méltó élet-

párt, amilyent ő keresett nem könnyű találni. De végül mégis megtalálta. 1931. augusztus 14-én, Buffalóban, N. Y. oltárhoz vezette a Rakamaz, Szabolcs megyei születésű Ling Etelt akivel azóta példás, boldog házasságban élnek. Mrs. Ethel Matkovits tagja a Hungarian Mothers Clubnak; a Buffalói Szent István Bn. Egyletnek; a Magyar Nők Szövetségének; továbbá a Magyar-Német Nőegyletnek is. Mrs. Matkovits férjének jobb keze és az egész üzletnek jó szelleme. Mindenkihez van egy-két kedves szava és mindenki számára van egy-egy röpke mosolya. Éppen ezért közös tulajdonosai úgy a Golden Barrelnek, mint a gyönyörű háznak.

Családi életük meglít, meleg napsugaras. Mintegy jutalma és kibékítője annak a sok és nehéz küzdelemnek, mely mindent megelőzte. Szerencsére mindkettőjüknek volt hozzá lite, ereje és bátorsága, hogy az élet küzdelmeivel szembenézzenek és a nem mindig mosolygós életet barátságosabbra hangolják. Pedig sokak szerint, akik tanulmányozták az életet: ez a legnagyobb művészet. És abban is sok igazság van, hogy a környező tárgyak szinte visszatükrözik gazdáik legjellegzetesebb tulajdonságait. Vannak helyek, ahol nem lehet megmagyarázni miért: minden komor, hideg és barátságatlan. Pedig a magyarázat egyszerű: A hely és annak minden tartozéka, egyszerűen visszavetítik gazdáik lelkületét. Viszont a "Golden Barrelben" minden mosolygós, minden derűs, barátságos és hívogató, mert a "Golden Barrel" is visszasugározza, mintegy visszaleheli gazdáik barátságos, meleg és derűs lelkületét! És a Matkovits házaspár pont ilyen!

NAMÉNYI L. BERTALAN.

132 Military Road, Buffalo, N. Y.

Született: 1878. április 23-án, Füllő Kérés, Abauj m.

Közel 36 évvel ezelőtti jött ki Budapestről tanulmányra az Új-Világba, hogy technikai szakképzettségét gyakorlatilag gyarapítsa, az itteni életet, szokásokat megismerje és céljainak elérése után végleges tartózkodásra visszatérjen az óhazába.

Amerika és Kanada nagyrészt elutasította s végül Cleveland, Ohio-ban állapodott meg, ahol a YMCA ajánlatára egyik ottani nagy gyárban mint Asst. Chief Draftsman alkalmazást kapott. Néhány év után a gyártól, értékes munkájának elismeréseképpen, néhány hónapi szabadságot kapott, amit óhazai látogatására használt fel. Otthon tartózkodása alatt, mint tartalékos honvéhadnagy eleget tett hadgyakorlati kötelezettségének. Miután állása itt biztos volt, rövidesen visszatért Clevelandba.

1907-ben, Lackawanna, N. Y.-ba ment egyik lelkész barátja meghívására, ahol s akinek ajánlatára rövidesen megszerezte az összes hajóstár-

szaságok képviselőjét és irodát nyitott. Ott két éven át igazgatója volt a Presbyterian Union of Buffalo fennhatósága alatt működő "Social Center" nevű intézménynek. Irodáját 1909-ben áttette Buffalo, N. Y.-ba. Hogy irodájával kapcsolatban honfitársainak jogi ügyekben is segítségére lehessen tanácsaival; a buffalói Egyetemen 1911-ben elvégezte a jogot és tagja lett a "Phi Delta Phi" Legal Fraternity-nek.

Nagy tevékenységet fejtett ki a magyar társadalmi megmozdulásokban. Titkára volt a Buffalói Nagybizottságnak. Részt vett az AMOSZ előkészítési munkálataiban és a megalakulás után a buffalói csoport titkára lett. Egyik kezdeményezője, alapító tagja és titkára volt a buffalói Cultural Club-nak. Éveken keresztül képviselte a Szabadság és az Am. Magyar Népszava napilapokat. Lelkes Boys Scout csapat-szervező. Tagja a 32-es Szabadkőműves páholyoknak és a Shrinereknek. Pár év óta a város építészeti irodájában dolgozik mint rajzoló.

1920-ban nősült. Felesége a katolikus pápi családból származó Simcsik Gizella. Két gyermekük van — Alice és Albert.

PALÓCZY ELEK, fűszerkereskedő és mészáros

236 Essex Avenue, Buffalo, N. Y.

Született: 1892. febr. 4-én, Nyír-Bogota, Szabolcs m.

A világháború kitörésének évében, 1914-ben érkezett ki, mint huszonkét esztendőes fiatalember. Utja egyenesen a New York állambeli Buffalo városába vezette és ott azonnal munkába állott az egyik gyárban. Négy esztendő szorgalmas munka után a fiatal magyar már megnyitotta a saját üzleti vállalkozását — és pedig egy szalon. Az üzlet azonban nem volt a kedvére, tehát amint alkalma nyílt tudni, háttáfordított a szalonosságnak és megnyitotta fűszerkereskedését és mészárszékét, amelyet 1925-ben jelenlegi helyiségébe költöztetett és azóta is ott áll és nagy keresettségnek örvend.

A népszerű magyar üzletember, aki az elmúlt esztendőben saját automobilján három havi európai autótúrát tett és ezalatt nemcsak Magyarországot és a megszállt területen fekvő Arad városát látogatta meg, hanem végigjárta Angliát, Franciaországot, Svájcot és Németországot is, részt vesz minden magyar társadalmi megmozdulásban. Egyébként pedig a West Sidei Református Egyház kebeléhez tartozik.

Régi polgár, hogy ezzel is lerőfja háláját az új házának, amely sikert, saját házat és olyan üzletet adott cserébe, szorgalmas munkájáért, amelynek lebonyolítása érdekében 3—4 teherautót tart.

TARAJOS MIHALY,
pálinka és borüzlet tulajdonos

798 Tonawanda Street, Buffalo, N. Y.
Szül.: 1885 május 19, Sárközujlak, Szatmár megye.

Egyike azoknak a telkes magyar buffalói üzletembereknek, akik évente, már 12 év óta jelentékeny összegeket áldoznak arra, hogy fentartsák a buffalói magyar sportegyletet.

1903 december hónapban érkezett Niagara Falls, Canadába, ahol 3 évig dolgozott. Innét Dayton, Ohioba szállította a sors és itt 7 évig munkálkodott. Buffalo, N. Y. 1914-ben jött és azóta itt állandóan üzletben van. Szalonja és étterme is volt. Jelenlegi üzletét 1933 óta vezeti szép eredménnyel. Társulajdonosa a Riverside Shaw House-nak is.

1907-ben nősült. Felesége, akivel boldog házasságában él a Sárközujlak, Szatmár melé Kovács Veronika. Gyermekai közül János a Woolly Bus Line alkalmazottja, Mihály és Gyula üzletemberek, Olga a munkának segít; Jolán tanítónőnek készül és a State Teacher College hallgatója.

Tagja a Woodman of the World-nak és a Riverside Business Men's Ass.-nak. Tagja továbbá a Buffalo Hungarian Educational Club-nak, melynek fentartására állandóan áldozatot hoz. Felesége a Szent István Egylet és a Woodmen of the World tagja. Saját házában az emeleten lakik és több ingatlama van.

Elfoglaltsága miatt nem vállal tisztségeket az egyletekben, de részt vesz minden általános mozgalmamban. Az a véleménye róla, hogy sokkal könnyebben a zsebébe nyúl, de nem szeret szerepelni. Régen amerikai polgár, de érzésben és lélekben mindenkor nagyon jó magyar maradt. Szívesen pártfogol minden nemes ügyet és nemcsak nyílt szíve, de nyílt zsebe is van a pártolásra érdemes magyar ügyek számára. Van, akinek a sok küzdelem közben elomlott az érzése, de őt a küzdelem

inkább megnemesítette. Csuládi élete is igen szép; szereteten és megértéssel alapul. Ez a fundamentum és erre van felépítve a családi élet! Igen érdekes, nem mindennapi egyéniség, aki az egész életet a saját régen leszűródött és megtízelt tapasztalatok alapján szemléli.

Egyformán derűs szemmel tekint a múltba és a jövőbe. A múlttól nem fél a jövőben pedig szárdán bizik. Ebben a bizalomban pedig egyformán van élettapasztalat és büles Isten-hit! Felesége méltó élettárs és minden munkájában vagy elgondolásában hűséges, odaadó segítőtárs.

VARGA JÓZSEF,
festőművész

2052 Niagara Street, Buffalo, N. Y.
Született: 1876 nov. 22-én, Vág, Sopron megyében.

Mély meglátású ember, aki egész életében a szép és a nemes után kutatott, hogy azt művészi csejével megfesthesse.

Mint érett férfi, 33 esztendő korában, az 1909-es évben érkezett ki először az Egyesült Államokba, múltán odahaza, Székesfehérváron és Budapesten már elsajátította a művészet elemét és tudását saját erejéből és éstelenségével az idők folyamán művészetté érlette. Első amerikai állomása New York volt, innen azután rövidesen Buffaloa költözött, ahol véglegesen meg is telepedett és hírnévre tett szert.

Három évtizedes amerikai tartózkodása alatt is jó magyarnak maradt meg, aki kikéri részét a magyar társadalmi megmozdulásokból. Tagja a St. Francis Xavier Róm. Kath. Hittközségnek, az I.W.O. buffalói magyar osztályának, valamint a helybeli sportpályát fentartó egyesületnek.

A kiváló magyar festő és kiállító művész még az oházában nősült és neje, szül. Berniel Katalin, aki az üzletet vezeti, anyja a két művészi tehetséggel megáldott Varga fiúnak, Józsefnek és Péternek, akik atyjukkal együtt dolgoznak.

ZIMMER IGNÁTZ,

szalonos, a Bridgeporti Szövetség igazgatója és a 319-es buffalói flók elnöke

357 Ontario Street, Buffalo, N. Y.
Született: 1879 okt. 26-án, Szépláda, Temes megye.

Kevés magyar ember van Buffalo városában, aki annyit fírdozna és áldozna a magyar megmozdulásokért.

Régi amerikai. Huszonöt esztendő fiatalember volt, amikor 1904-ben kijött az új házába. Amerikai tartózkodásának első 10 esztendjét egy utógárdában töltötte el, majd megnyitotta saját pénzküldő- és hajójegy fírdóját, amelyet a világháború után eladott és azóta étterme és italmérse van, amely ugy

a kitünő italokról, mint hitvesének, Mrs. Zimmernek nagyszerű főztjéről ismeretes.

Szívvél-lelékekkel támogatta a magyar társadalmi akciókat. Egyik megalapítója a Szent Erzsébet Római Katolikus Egyházközségnek, amelynek ő is rendezte az 1938-ban megtartott 30 éves jubileumi ünnepségét. Nagy része volt az 1938-as Magyar Nap megszervezésében, s munkássága elismeréséül a 100-as bizottság bankettet adott tiszteletére.

Az Önképzőkör tisztviselője és volt elnöke, egyik megindítója a Petőfi-szobor mozgalomnak, a Bridgeporti Szövetség igazgatója és a helyi osztály elnöke. Sokat áldoz templomokra és egyéb nemes célokra, úgyhogy a magyar eserkész-csapat díszoklevéllel tüntette ki és tiszteletbeli tagjának választotta meg.

Amerikai utazásának érében, 1904-ben nősült meg Szeged városában és Hoffner Évát vezette az Oltár elé. Felesége is oszlopos tagja és megértő támogatója a templomoknak és a Római Kath. Együletnek. A boldog frigyből két leány született, Katalin, aki Szóka József hitvese, míg Karolin Such Károly neje.

TONAWANDA

MOLNÁR KÁROLY,

a "Blue Eagle" Night Club, szalon és
étterem tulajdonosa

541 Main Street, Tonawanda, N. Y.

Szüli: 1900 nov. 11-én, Kánya, Tolna megye.

Tíz éves fiúcska volt, amikor szülei 1910-ben szülőföldjéről Kanadába vitték, ahol el-sajátította az angol nyelvet és amint elég erősnek érezte magát hogy a saját erejéből tartsa el magát nekivágott az Egyesült Államoknak hogy megalapítsa a jövőjét.

1918-ban Buffalóban a 18 esztendő fiatalember beáll az U. S. A. hadseregbe, katonai szolgálatának befejezése után pedig gyárban dolgozik.

A józan gondolkozásu, törekvő fiatalember 1930-ban önállóítja magát a Kenmore Avenuen, három évvel később pedig átköltözteti üzletét a Main Street-re, a házat megveszi és megnyitja a Blue Eagle Night Club-ot, ahová műsoros előadás, híres zenekar és jó ételek vonzzák a közönséket. A Night Clubban egyébként nincs se minimum se "cover charge" és ezért ugy a Kanadából átrándulók, mint az Amerikából idejövők egyaránt kedvelik a kellemes szórakozóhelyet.

Nagy magyar és ősel vérének, mint katonai

képzettségének egyforma szerepe van abban, hogy főszórakozása a vadászat.

Kanadában nősült és hitvese az Albertai születésű magyar leány, Topa Margit, aki a házaspár két gyönyörű leánykájának, Margitnak és Piroskának az édesanyja.

LACKAWANNA

BODNÁR MIKLÓS,

szalontulajdonos

Az "Árpád Egylet" elnöke, a Független
Polgári Kör igazgatósági elnöke

2026 Hamburg Turnpike, Lackawanna, N. Y.

Szüli: 1891 szept. 12-én, Tiszalök, Szabolcs megye.

Jó arcu magyar ember, kedves, mosolygós szemekkel, amelyek visszatükrözik meleg barátságos egyéniségét. Törhetetlen magyar érzésű ember, aki a magyar érdekek kedvéért habozás nélkül feláldozza személyes érdekeit. Legkedvesebb álma, hogy az amerikai magyarságot szeretné egy táborban látni! Minden általános magyar mozgalomnak vezető embere. Közéleti szereplését 50 dolláros adománnyal kezdte el. A Petőfi-szobor mozgalomnak egyik lelkes és első megindítója, egyben adományozója. A Lackawanna Ref. Egyház tagja és jelenleg presbitere.

1917-ben nősült meg Lackawannában. Felesége Pillion Erzsébet, a zempléni származásu néhai Pillion Péter neves üzletember leánya, akinek édes anyja ma is üzletben van. Közéleti tevékenységének felesége hű osztrályosa és tagja ugyanazon egyleteknek, amelyeknek férje tagja vagy vezetője; azonkívül a Verhovay Segély Együletnek is. Egyetlen fiúgyermekük: Miklós Béla, a Cornell University hallgatója.

1907-ben jött Buffalo, N. Y.-ba, az akkori súlyos depresszió évében. És életét éhezéssel kezdte a dollárok hazájában. Félméteres hó alól kapargálta ki az őszel lehullott almát, hogy egy kis élelemhez jussanak. Végre kő és homokbányákban kezdett dolgozni, de két év múlva már forman lett, majd vállalkozó és assistant superintendent. Évekig dolgozott az acéltelepen is. 1921-ben nyitott üzletet és 1924 óta állandóan jelenlegi helyén van saját üzlete. Mr. Bodnár 1926-ban, Mrs. Bodnár pedig 1930-ban volt Magyarországon, ahonnan mindketten gazdag emlékekkel megrakodva tértek vissza.

JUHÁSZ MIHALY, üzletember és vállalkozó

54 Steelawanna, Lackawanna, N. Y.

Szüil.: 1865 október 25. Szent Jakab, Borsod megye.

Tevékeny, gazdag életéről igen nehéz szigorú sorrendben írni. Olyan mozgalmas ez az élet, hogy filmről is órákig tartana végig nézni. Ötven évvel ezelőtt, 1889-ben jött ki Amerikába. Első állomása Mingo Junction, Ohio volt. Itt természetesen munkát vállalt, amilyen akadt. 1893-ban So. Chicagoba ment, ahol a vasolvasztó kohóknál dolgozott. És a súlyos munka mellett, szabad óráiban találmánnyal foglalkozott, amit el is adott Két év múlva Steubenville, Ohio-ba ment, innen pedig Bellaire, Ohio-ba. Munkáját mindenütt megbecsülték és szerették, de ő látni, tapasztalni akart. 1896-ban Punxsatawney, Pa.-ban állapodott meg. Csupa olyan városnév, amelyekről a mai kivándorlók jóformán nem is hallanak Buffaloba 1901 augusztus 25-én érkezett, azon a történelmileg nevezetes napon, amikor egy anarchista merénylő McKinley elnököt meggyilkolta. Itt két évig maradt. Ekkor építették fel a Bethlehem Steel Co. telepét Lackawannán és ő odament dolgozni. Ekkor vette meg a telep sarkán lévő birtokot, mely ma is az övé. Oda építette az első magyar házat kuglizóval együtt. Ettől kezdve többé nem dolgozott gyárban. De később a gyár előmunkásnak hívta meg, amelyet elfogadott és mint ilyen két évig dolgozott.

Már egy egész élet állott mögötte, amikor mások még nem is gondoltak a kivándorlásra. 1916-ig üzletben volt. Ekkor elhatározta, hogy nyugalomba vonul. Pedig hol volt akkor még a nyugalom! 1936-ban ismét elhatározta magát arra, hogy üzletet nyisson. Ma is tovább vezeti jóforgalmu butcher shop-ját és grocery store-ját.

A buffalo-vidéki társadalomnak mindenkor egyik legtevékenyebb tagja volt. Lackawannában alapító tagja és elnöke az Árpád Egyletnek, alapító tagja és elnöke a Verhovay 84-ik fióknak. A Nagyboldogasszony R. Kath. Egyház alapító

tagja, amelyhez egymaga \$500-t adott. 1893-ban, 46 évvel ezelőtt, lett amerikai állampolgár. De szívében, lelkében mindenkor megmaradt jó magyarnak. Mielőtt kijött, otthon a katonáskodásból is kivette a részét, szakaszvezető volt a 34-ik gyalogezredben.

Első felesége, küzdelmének első részese 1918-ban meghalt. Másodszor 1925-ben nősült, de pár év múlva második feleségét is elvesztette. Harmadszor 1935 július 7-én nősült. Felesége a mskolci származású Germuska Józsefné, szül. Cslzmadia Erzsébet, aki jelenleg az üzletet vezeti és akinek szép és gazdag társadalmi tevékenység virágzott az életben. Connellsvillebe jött ki 1923-ban, majd Newton Fallsba ment. Onnan került Pittsburghba 1932-ben, ahol élénk részt vett a Tulipán Klub, a Pro-Hungária, a Verhovay és a Munkás Bs. Egyletekben, valamint az International Institute-ban is tevékenykedett. Tagja volt a Magyar Egyetemi Szoba Bizottságnak és távozásáig ő rendezett meg minden Pittsburgh-vidéki magyar kiállítást. 1934-ben a nem kevesebb mint 18 nemzettel megrendezett kiállítást, a Carnegie muzeumban szintén ő vitte sikerre. Ámde amilyen vesztesége volt távozása a pittsburghi magyar kolóniának, Buffalo magyar társadalma annyival gazdagodott, mert Buffaloba telepedése után sem maradt télenül ez a csupa-szív asszony. Tagja a Buffalo és Környéke Nőegyletnek, pénztárnoka és tisztviselője a Független Polgári Körnek, melynek zászlót ajándékozott és amelynek ő a keresztanyja is.

Egészen méltó élettársa lett tevékenységben, alkotásban, munkában és társadalmi mozgalmakban is gazdagmultu férjének. Mindketten tagjai a Nagyboldogasszony róm. kath. templomnak és derüs életkedvvel, a jövőbe és Istenbe vetett keresztényi bizalommal folytatják életüket és rendkívül hasznos közéleti tevékenységüket.

IVÁN SANDOR.

étterem és szalontulajdonos

2256 Hamburg Turnpike, Lackawanna, N. Y.

Szüil.: 1879 november 11-én, Alsóság, Vas megye.

Mielőtt Iván Sándor 1906-ban Amerikába, Bethlehembe, Pa. érkezett, otthon, a Veszprém megyei Dobán háza és birtoka volt amelyet eladott. De máskülömben sem jött ki egészen üres kézzel, mert a szabóságot már otthon kitanulta és itt is folytatta. De hamarosan a lackawanna-i acélgyárban kezdett dolgozni, hol

később foreman lett. A sors úgy hozta, hogy egyik helyről folyton a másikra dobta. 1907-ben Lackawannában, N. Y. találjuk, majd Flint, Mich.-ben, azután Greenville, Pa.-ban, ahol a Református Árvaházban, mint kertész dolgozott három évig. Így lett szabóból acélmunkás, azután kertész,

majd ismét laundryman. De 1915-ben végleg letelepedett Lackawannában, hol üzletet nyitott. 1923 óta van étterme és szalon üzlete.

A Verhovay egyik legrégebbi tagja, de tagja az Árpád Egyletnek is. Résztvett kedves feleségével együtt a Verhovay Conneauth, Ohioi 220-ik fiók alapításában. A Verhovay 84-ik fiók volt tisztviselője. Alapítótagja Lackawannában ugy a Róm. Kath. mint a Ref. Egyháznak. A Kath. Egyház alapítása alkalmával ő adta az első 100 dolláros alapítványt.

Othon a községi 18 gyalogezredben szolgált. Utána 1905 február 28-án feleségül vette a Doba, Veszprém megyei születésű Papp Máriát, aki alapító tagja a Verhovay, Conneauth, Ohio Egyletnek, a Szent Erzsébet Egyháznak, a Magyar Anyák Egyesületének és a W. O. W.-nek. Gyermekük közül Sándor és József az üzletben vannak. István fiuknak pedig saját taxi vállalatja van. Mária leányuk, (érj). Stantey Pandosky, aki az acélgár megtörtölt munkása.

ÖZV. PILLION PÉTERNÉ,
szül. Pálóczy Erzsébet,
üzlettulajdonos

23 Lebanon Street, Lackawanna, N. Y.
Született: Vámosujfalu, Zemplén megyében.

A Buffalovidéki magyar társadalom egyik legkitünőbb magyar asszonyát mutatjuk be. Özv. Pillion Péterné, 42 év óta van Amerikában, férje halála óta tovább vezeti magyaránny üzletét.

Gyermekei között van két orvos, egy ügyvéd, egyik leánya Bodnár Miklós ismert itteni üzletbemből van férjével.

KOVÁCS ELEK,

étterem és szalontulajdonos

45 Wilkesbarre St., Lackawanna, N. Y.
Született: 1880 május 31-én, Komady, Bihar m.

Iha az ember szembenéz vele, dehogy is sejténé, hogy a pápaszemés, csillogó szemű, bankár kinézésű ember nem az iskola padjaiban, de a magyar ugaron tanulta meg mindazt, ami az embert sikeressé teheti.

1907 tavaszán érkezett New Yorkba és nem sokkal később — miután több nagy várost bejárta — Lackawannán telepedett le, ahol közel két évtizeden keresztül dolgozott egy ottani gyárban. Mint nős ember jött ki és csak a háború után hozatta ki nejét és két fiát, akiket egy akkor vásárolt, négy családos szép házban helyezett el.

1932-ben üzletet nyitott, mely a magyarok kedvelt találkozó helye. Tagja az Árpád Egyletnek, a

Független Polgári Körnek és az egész család nit-buzgó tagja a Nagyboldogasszony Római Kath. Egyházközségnek.

Feleségével, a Zsaka, Bihar-megyei illetőségű Vajna Máriával, — aki az üzletben hű segítő társa — 1903-ban kelt egybe. Elek nevű fiuk a Független Magyar Polgárok Egyesületének alelnöke. Gyula fiuk pedig apja üzletében dolgozik.

DEPEW

BANDY ANDRÁS,

hotel és étteremtulajdonos (saját ház)
A Verhovay 290 fiók titkára, a Magyar Demokrata Club ig. tagja

5521 Transit Rd. Depew, N. Y.
Született: 1891 szeptember 17-én, Magyarsáros, Kisküküllő megye

Nemcsak küzdelmekben, de eredményekben is gazdag mull áll mögötte. 1906-ban, 15 éves korában érkezett Depew-be és azóta állandóan ott él. Első dzsábjá a Boros Sándor-féle grocery store-ban volt, mint clerk. De 1917-ben saját üzletet kezdett. És két évvel később, 1919-ben már megvásárolta volt gazdájának házat és azóta állandóan ott

van üzlete. Jelenleg állandóan 5—6 embert foglalkoztat.

A magyar közéletből mindentéle formában kiveszi a részét. Tagja a Ref. leányegyháznak és a Buffaloi Kultur Clubnak. A Verhovay 6-ik kerületnek több ízben elnöke volt és delegációban is több ízben vett részt. A magyar egyleteken kívül élénk részt vesz az amerikai közéletben is. Tagja az Erie County Demokrata Egyesületnek. Mint delegátus részt vett az 1938-as rochesteri konvención. Kinevezése útján 3 évi assessor volt Depew-ben. Tagja továbbá a Depew Chamber of Commerce-nek, valamint az Eagles nek is.

1915-ben nősült Depewben. Felesége a doboz', hékésmegyei születésű Sándor Róza akivel boldog házasságban él. Gyermekük: Mariska, Mrs. James Coughlin, rochesteri üzletember neje; István, sikerrel végezte el a High Schoolt. 1927-ben feleségével együtt látogatóban voltak Magyarországon. Itteni küzdelmeit szép siker koronázta: neve nemcsak helyben, de messzi vidéken is jól ismert.

BRIDGEPORT

Mint Amerikában mindenütt, úgy Bridgeporton is a "falú vége" felé telepedett le a magyarság, mert a lakberek ott voltak a legolcsóbbak és a pénztelen, vagyontalan bevándorló ott élhetett meg legolcsóbban. A gyárak is ott voltak a közelben, nem kellett nagy utat tenni, hogy az ember munkába állhasson.

Akik azonban csak a mai Bridgeportot és annak West End részét ismerik, azok el se tudják képzelni, hogy a kezdet kezdetén milyen elhagyott, milyen sivár volt ez a rész. Ahol ma elsőrendű bérházak, pompás utcák és uttестek vannak, oda 1910-ig csak a Hancock Avenuen át lehetett bejutni, mert a Bostwick és Howard utcák víz alatt álltak. A tenger dagálya elzárt minden más utat a magyar negyedbe. A Raybestos-gyár mai óriási telepének helyén kezdetben még halászgátak a magyarok és a Black Rock negyedbe csak a magas vasúti töltésen keresztül lehetett átjutni.

A Bridgeporton letelepedett magyarok érdeme az, hogy a tengert visszaszorították, hogy az árteret feltöltötték, hogy virágzó negyedet teremtettek ott, ahol kezdetben csak bűzös mocsarak voltak. És mikor elérték azt a pontot, ahol már a tenger maradt az ur, akkor oldal-irányba kezdtek terjeszkedni a magyarok. Kiepitették a Black Rock negyedet, a Villa Parkot és összekötötték Bridgeportot Fairfielddel úgy, hogy a két város ma már lényegileg egy, csak közigazgatásilag van külön adminisztrációja.

EGYHÁZI ÉLET.

A múlt század kilencvenes éveiben már tekintélyesre növekedett bridgeporti magyar telep ereje két irányban keresett és talált érvényesülést. Az egyik a hitélet mezeje volt, a másik a biztosító egyletek. Mindkét téren nagyot és maradandót alkotott a magyar képesség.

A bridgeporti magyar római katolikusok alkotó erejét a Szent István Róm. Katolikus Hitközség nagy arányai hir-

detik nemcsak a templommal és plébániai, meg iskolai épületekkel, hanem a Szent István Hall-al is, amelyhez fogható és mérhető épület kevés van Magyar-Amerikában. Az alkotások tömege annak a páratlan szívósságu és előrelátó tehetségű munkának köszönhető, amelyet a Hitközség plébánosa, Ft. Csernitzky István fejtett ki, aki ma az amerikai magyar katolikus klérus köztiszteletben álló Doyenje.

Ft. Csernitzky István 64 év előtt Homonnán született, a budapesti egyetem theologiai szakát végezte, 1896-ban szentelték fel és azután három évig a gróf Révay-családnál volt nevelő, majd Sárospaton hitoktató. Amerikába 1904-ben jött és West Virginia bányavidékén tevékenykedett, majd az "Amerikai Magyarok Vasárnapja" szerkesztője lett Clevelandban és 1908-ban South Norwalkra, majd 1914-ben Bridgeportra nevezték ki plébánosnak.

A magyar görög katolikusok szintén már évtizedek előtt alkották meg a maguk hitközségét és építették fel a Szent Háromság templomot. Ennek a virágzó hitközségnek ma Ft. Gulyássy Emil a plébánosa és a hitközség igaz magyar voltára jellemző az az igazi szívből fakadó lelkesedés, amivel a derek magyar görög katolikusok a Felvidék egy részének az idegen járom alól való felszabadulását és a magyar hazához való visszacsatolását ünnepelték.

A bridgeporti Szent István Hitközségből kiágazott és Fairfielden lévő Szent Imre Hitközségnek Ft. Bíró Benedek Ferencrendi szerzetes a plébánosa, akinek odaadó munkája és bölcs körültekintése révén az egyház ma már szilárd alapon áll és további erős fejlődés felé tekinthet. A gyönyörű templom egyike az ország legszebb magyar templomainak.

A magyar reformátusok első bridgeporti hitközsége az Evangelical and Reformed Church angol nyelvű egyház meggyéjéhez tartozó Bridgeporti Első Magyar Református Egyház lett, amelynek temp-

loma és lelkészi épülete a Pine Street 227 száma alatt van. A hitközség lelkésze az érdemes Nt. Ludman Sándor, aki ma a református lelkészi kar egyik nesztorja. Hatalmas, anyagiakban is erős hitközség ez, amelynek arányai mellett másodlelkészre volt szüksége és erre a tisztségre ifjabb Nagy Emil lelkészt hívták meg, aki a bethlehemi Nt. Nagy Emil református pap tehetséges fia.

A világháboru előtt tudvalevőleg kísérletek történtek arra, hogy az amerikai magyar református hitközségeket a szülő hazai zsinat keretébe helyezték. Ezt az ajánlatot a Bridgeporti Első Magyar Református Egyház tagjainak többsége nem fogadta el, mire a hitközség két részre szakadt és a magyarországi zsinat felé hajló csoport Nt. Komjáthy Ernő lelkész vezetésével megalakította a Bridgeport és Vidéki (State Streeti) Magyar Református Egyházat, amely a világháboru befejezése után az Evangelical and Reformed Church keleti egyházmezejéhez csatlakozott. A nagyra fejlődött hitközség alapító lelkészének nyugalomba vonulása után a hitközség vezetése Nt. Böszörményi M. István református lelkész kezébe ment át és a fiatal lelkész erélyes vezetése alatt a legzebb virágzásnak örvend.

A Pine Streeti vagy mint népiesen mondják, az Öreg Református Hitközség 1926-ban a Fairfielden lakó reformátusokat önálló hitközség alapítására ösztönözte, ami teljes sikerrel meg is történt. Nt. Urbán József (ma mckeasporti független református lelkész) vezetése alatt megalakult a Fairfieldi Magyar Református Egyház, amelynek élén ma Nt. Péter Antal áll. Erős, életképes hitközség ez, amelynek taglétszáma még mindig növekszik.

Az izraelita vallásu magyarok 1903-ban alakították erős és virágzó hitközséget Bridgeporton, amelynek nemcsak jótékonyági munkája híres, de amely jelentékeny áldozatokat hozott mindig a magyar haza és a magyar közügyek javára.

EGYLETI ÉLET.

Ami most már az egyesületi életet illeti, vannak Bridgeportnak nagyon erős helyi jellegű testületei is, mint a hatalmas Szent László Egylet, de a város igazi hírnevét a két országos nagyknak köszönheti. Az egyik a Bridgeporti Szövetség, amelynek élén ma Dezső János elnök és Walkó János titkár állnak, míg a másik a Rákóczi Egylet, amelynek Varga István az elnöke és Vasas József a titkára. Ez a két hatalmas testület országosan ismert biztosító intézmény, amelyeket félszázados sikeres múltjuk után nem is kell részletesen tárgyalni, hiszen azok ott állnak mindig az amerikai magyar közélet előterében és annak vezető intézményei. Mindkét intézménynek hatalmas palotája van a városban.

A MAGYAR SAJTÓ.

Bridgeport magyar nyelvű sajtója negyed százados multra tekinthet vissza. Az eredetileg "Bridgeport" című hetilap csak most változtatta nevét "Egyetértés"-re és a Csongrádi Kornél szerkesztésében megjelenő lap mintha most érkezett volna el új lendületének küszöbére.

Üzletemberek és hivatásosak, orvosok, tanárok, ügyvédek, mérnökök százával élnek Bridgeporton és szereznek tekintélyt a magyar kolóniának. Köztük már sok a második nemzedékből való, érdemes utód, akire a szülők joggal lehetnek büszkéek, mert a magyar fajnak méltó hajtásai.

A bridgeporti magyar telepből mellék-hajtásokként ágaztak ki kisebb csoportok New Havenbe, Wallingfordra, South Norwalk és Stamfordra is. A korábbi időkben kisebb ágak mentek Danburyba, Torringtonba és Hartfordra, de ezek állandóan fentartották Bridgeporttal való összeköttetésüket, amelyet Connecticut államban a magyar gócpornak tartanak.

És joggal tartják annak, mert ha mi, magyarok, büszkéek lehetünk valamelyik amerikai telepünkre, úgy bizonyára Bridgeport városa az.

BALKÁNYI ANTAL,
fényképezési műterem tulajdonos,
író és költő

1222 State Street, Bridgeport, Conn.

Született: Homonnán, Zemplén megye.

Nem gondolt ugyan Balkányi Antalra, de róla is vonatkozik Petőfi Sándor keserű felkiáltása: "A költő és a sorsharag egy anyaméltban született..." Balkányi Antal, akít kiváló költői tehetséggel áldott vagy veri meg a sor, akinek számos gyönyörű verse jelent meg amerikai és magyarországi lapokban, akinek jeles elbeszélései mindig tetszést keltettek, akinek két színdarabját adták elő sikeresen, akinek két verses elbeszélése jelent meg könyvalakban, kegyerét ha művészi munkával is, de mégis testi munkát igénylő foglalkozással, fényképezéssel kell megkeresnie. Az Isten áldotta költői tehetség megszületésére csak akkor kerülhet a sor, ha azt a mindennapi kenyér gondja, a munka utáni késel órákban megengedi.

Balkányi, akinek már otthon is, Sátoralmahelyben és Debrecenben volt műterme, 1914-ben egyedül jött Amerikába. Gyermekai otthon maradtak, két leánya ma már Debrecenben van férjhez. Amerikai életét Johnstownban kezdte, ahol másfél évig volt, majd Detroitban 12 éven át tartott műtermet és végül Bridgeportra költözött át véglegesen, ahol 1937-ben újra megnősült és Eisler Emmát vette feleségül.

Balkányi, akinek már otthon is, Sátoralmahelyben és Debrecenben volt műterme, 1914-ben egyedül jött Amerikába. Gyermekai otthon maradtak, két leánya ma már Debrecenben van férjhez. Amerikai életét Johnstownban kezdte, ahol másfél évig volt, majd Detroitban 12 éven át tartott műtermet és végül Bridgeportra költözött át véglegesen, ahol 1937-ben újra megnősült és Eisler Emmát vette feleségül.

Mély érzésű, embertársai iránt felebaráti szeretettel viseltető lélek Balkányi Antal, akinek nevét gyönyörű írásai öröklétek meg iródmunkában.

BAKONYI SANDOR,
üzéttulajdonos

181 Columbia Street, Bridgeport, Conn.

Szült: 1890 szept. 11-én, Szent Miklós, Zala megye.

Egyike azoknak, akik az óhazában tanult mesterséget folytatva, itt, az új hazában, önzéssel tekinthetnek vissza szaktudásuk és szorgalmuk eredményeire. Magyarországi képesítésű négyzuros és hentes-mester, aki 1913 december 14-én érkezett Amerikába és megérkezte után azonnal Bridgeportra jött, itt üzletet nyitott és azóta megszakítás nélkül él itt.

Felcséggével a zalamegyei Petesháza községben született Mocsnik Donával, 1914 október 12-én kö-

tött házasságot Bridgeporton. Házasságukból két gyermek született: Ilonka és József.

A Bakonyi házaspár boldog egyetértésben és két szép gyermeket nevelve, minden idejüket és tehetségüket üzletük fellendítésére fordították és szorgalmuk eredménye szemmel látható.

Bakonyi, aki Flumában a 20-ik m. kir. honvéd gyalogezredben szolgált, ma is mintaképe a keménykötésű és önzérletes zalamegyei magyarnak és a város egyik legképzettebb iparos. Tagja a Szent István Róm. Kath. Magyar Egyháznak és a Rákóczi Egyesületnek.

BARNA PÁL,

az 1848-as Bs. Egylet jegyzője

182 Hewitt Street, Bridgeport, Conn.

Szült: 1877 aug. 4-én, Abanujvillánykőfalva, Abanuj m.

Élettörténete és családjának története érdekes, mert változatokban bővelkedő.

Ott kellene kezdenünk mikor 1901-ben Barna Pál kiérkezett az óhazából nővéréhez. Tizenkét évig volt ollógyárt munkás és mikor 1913 januárjában immár harmadszor hazament, a háború otthon is találta. Becsülettel harcolta végig a háborút, a 9-es honvédezedhez volt beosztva; előbb Galléban, majd Romániában harcolt. 1922-ben az itt született 2 idősabb fia, Pál és György, 1927-ben a családjába, két évvel később Mrs. Barna Mariakával és Margittal, Andrásossal és Antallal érkeztek ki végleg az új hazába. Barna Pál jelenleg a Locksteell Chain Co.-nak megbecsült alkalmazottja, a két idősabb fiának szép üzlete van.

1900 július 5-én nősült. Neje a Vilmánykisfalva, Abanuj megyei származású Orosz Róza, kivel példásan boldog házasságot él. Barna Pál alapítótagja és jegyzője a 48-as Betegségélyző Egyesületnek. Nevüket ismeri és tiszteli Bridgeport magyar társadalmá. Vendégszerető, igaz magyar ház. Mrs.

Barna még az óhazában, meggyeszerzte ismert hírnök művészeti munkája révén okleveles kiténtetést kapott. Egy ilyen kiténtetés nagyságát minden magyar háziasszony értékeli! És joggal!

Nemcsak a szülők, de a család minden egyes tagja is tevékeny részt vett a magyar társadalmi életben. De különösen ki kell emelni Barna Mária szereplését. Kivételes színjátékos tehetséggel és szép hanggal megáldva eleinte mint műkedvelő aratott sikereket. Hozzáértők erős unszolására később művészi kiképzést nyert és New Yorkban, ahol Gyenge Annával, a nagy művésznővel is szerepelt együtt. — a kritika a legelismerőbb módon nyilatkozott róla.

Néhány évvel ezelőtt az Amerikai Magyar Nép-szava országos szépségversenyén díjat nyert. Két évvel ezelőtt volt az óhazában, ahonnan sok kellemes emlékekkel tért vissza.

BANDRÉ GYÖRGY,

a Verhovay S. E. 68-ik fiók titkára

198 Hansen Avenue, Bridgeport, Conn.

Szül.: 1870. feb. 4-én, Magyar-Bödön, Abauj m.

Bár mint óhazai képesített szabómester, minden lehetősége megvolt arra, hogy a vagyonszerzést tűzze ki életcéljává, mégis mikor a 20 éves Bandré György 1890-ben amerikai partra lépett és megismerte a műhelyekben akkor divó "sweatshop" rendszert, félretette a pénzgyűjtés gondolatát, és elhatározta, hogy az Újvilágban csupán a közös és az amerikai magyarok helyzetének feljavításáért fog küzdeni.

Feleségével együtt alapító tagja volt a Református Együletnek és ugyancsak ő volt aki legelőször indult el, hogy mint szervező, tagokat szerezzen a Rákóczi Együletnek.

1898 óta állandó bridgeporti lakos és Bridgeportra való költözésével egyidejűleg vette feleségül az ugyancsak Abauj megyei Gönczből való Németk Katahit. A házasságból 6 gyermek származott: György, aki az Auacouda Wire Co. Indiana állambeli telepén van állásban, Bertalan, aki az apa szenvedélyét, a kertészkedést választotta pályájának, Katalin lánya férjhezett Bodnár György-né, Boriska, férjhezett Mrs. Gilbert Hart; Teréz, férjhezett Mrs. Raymond Jenning és Honka, aki a McKesson Drug Co. egyik főnökének titkára.

Ugy a kiterjedt család, mint a közjóért mindíg sikereszállo Bandré György tagja a Rákóczi Együletnek, a Református Egyesületnek, a Verhovay Segély Egyület 68-ik fiókjának, 15 éve ügyvezető titkára, a Kálvin János Együletnek és a State Street Református Egyháznak számottevő tagja.

BRODY S. KÁROLY, ügyvéd, a Rákóczi Egyület jogtanácsosa a Hungaria Club elnöke, a Magyar Republikánus Club tb. elnöke

945 Main Street, Bridgeport, Conn.

Szül.: 1894 május 24-én, New Yorkban, N. Y.

Brody S. Károly, noha amerikai születésű magyar ember, kitünően beszél magyarul és egyike a legagilább közéleti férfiaknak Bridgeporton, ahol mint Rákóczi Egyület ügyésze fontos szerepet tölt be a magyarság között.

Brody ügyvéd, a Shapiro, Goldstein and Brody ügyvédi cég tagja és 1918 óta folytat ügyvédi gyakorlatot. Mielőtt Bridgeportra jött volna, New Yorkban élt. Tagja a Rákóczi Együletnek, elnöke a Hungaria Clubnak, hízteletbeli elnöke a bridgeporti American-Hungarian Republican Clubnak és számos magyar és amerikai szervezetnek a tagja. A Temple Szabadkőműves Lodge-nak Past Master-e és aktív részt vesz politikai és polgári mozgalmakban. A Republican Central State Committee tagja a 21-ik szenátori kerületben, National Judge Advocate General Jewish War Veterans of America, tagja továbbá a Boy Scouts of America végrehajtó bizottságának Bridgeporton és a Business Men's Clubnak Black Rockon.

35 éve él Bridgeporton és első unokatesvére Dr. Brody Károlynak, aki a Francia Orvosi Akadémia Laureate-ja. Ő volt a legifjabb (32 éves) és az első idegen orvos, aki valaha is elnyerte ezt a kiténtetést.

BÓDI GÁBOR, üzlettulajdonos

399 Maplewood Ave., Bridgeport, Conn.

Szül.: 1895 március 4-én, Palló, Ung megyében.

1912-ben érkezett Amerikába, amikor még alig volt 17 éves. Tele önbizalommal és szép tervekkel érkezett ide, a tejjel mézzel folyó igéret földjére, amelyről otthon a faluban oly esztelen dolgokat hallott.

Bekerült a rézbányába Calumet, Mich.-ben, ahol megszakítás nélkül három évig dolgozott. Azt mindnyáján tudjuk, hogy a rézbányász sorsa nem gyöngyölet, de Bodi Gábor nem törődött semmivel a minél nehezebb volt a munka, annál jobban igyekezett, hogy a többi munkások között kiünjön. Pedig de sokszor volt közel a kétségbeeséshez! Hányszor sóhajtott fel: "Bárcsak beszakadna ez a bányá!" De ez csak pillanatokig tartó csüggedés volt.

Dolgozott Akron, Ohio-ban és Cleveland, Ohio-

ban is, 1917-ben pedig Bridgeport, Conn.-ra költözött.

Bridgeportra való költözése után rövidesen, — már 1920-ban üzletet nyitott és azóta állandóan saját üzleteit vezeti.

Amilyen derekasan megállotta helyét a bányában, ép oly hozzáértéssel vezette üzletét is. Ma a város legtekintélyesebb kereskedői közé tartozik és Maplewood Avenue 999 szám alatti üzletében, amely a saját házában van, négy segédei alkalmaz. Magas színvonalon vezetett mészáros, hentes és fűszerüzlete van, ahol a legfinomabb árukat tartja raktáron a jobb osztályokhoz tartozó vevőközönsége részére és trakkját gyakran látja az utcákon, amint a megrendelt árukat szetve szállítják a vevők házához.

Már Jómódu üzletember volt, amikor 1922-ben feleségül vette néhai Giezey István bridgeportli, azelőtt Szendrő, Borsod megyei lakós leányát, Giezey Irmát.

Bódi Gáborné nemcsak a háztartás vezetését és gyermekeik nevelését tartotta egyedül kötelességének, de ez a derék magyar asszony jóban, rosszban hűséges osztályos társa volt derék férjének a az üzlet vezetésében is részt kért magának. A harmonikus családi élet és a házastársak együttes munkálkodása tette lehetővé azt, hogy Bódiék oly gyönyörű eredményre tekinthetnek vissza.

Boldog házasságukból két gyermek származott, derék szülők szeméremfiai: Shirley és Olga, akik iskolába járnak.

A Bódi házaspár a magyar egyetli és társadalmi életben is tevékeny részt vett minden magyar ügy támogatásában.

A BRIDGEPORT CASKET HDW. CO.

122 Bennett Street Bridgeport, Conn.

tulajdonosai:

**PÁSZTOR JÁNOS,
elnök**

Született: 1890 május 9-én, Walston Penna.

**STANDISH (STANKOVICS) J. LAJOS,
titkár-pénztáros**

Szül.: 1891 azept. 11-én, Bridgeport, Conn.

Felemelő példája annak, hogy a második magyar generáció mily tisztelettel adózik szülei hazájának és egyben jó polgárai szülőföldjüeknek. Ez a két bridgeportli üzletember, akiknek egyike az óhazában járta iskoláit, a másik pedig magyar lányt vett feleségül, de azért szolgált az Egyesült Államok hadseregében és annyira megbecsült ember, hogy a megye egy magas tisztséggel tüntette ki.

Az egyik fiatalember 29 éves volt, a másik meg harminc, amikor Bridgeporton lerakták annak az üzemmek az alapját, ahol ma 15 ember ke-

rel meg a kenyerét. Az idősebbik Pásztor János, aki 9 éves korában látogatónak ment a Borsod megyei Galvács községbe és onnan csak 17 éves fiatalember korában tért vissza Bridgeportra, a kenyérkeresést gyári munkával kezdte meg, kitanulta a géplakatosságot és mesterségében hosszú évekig dolgozott. Időközben megismerkedett Standish-sal és 1921-ben megalapították gyárukat. Ekkor Pásztor János már 9 éves házas volt, mert 1912-ben esküdt a Branford, Conn.-i szültesen Varga Máriával, kinek édesapja, Varga Ferenc, a Veszprém megyei Vursányról származott.

A Pásztor házaspár azelőtt élénk részt vett a magyar egyetli életben, de mióta kiköltöztek az 5456 Park Avenue 6 és fél akoros telken épült házukba, amely messze van a magyar fertálytól, kevesebbet járnak az egyletekbe. A házaspárnak négy gyermeke van, akik közül János a gyárban dolgozik, apja mellett, Tivadár iskolába jár, Mariska lányuk a General Electric üzemben hivatalnoknő és a kis Dávid Noel 10 pedig mindössze egy éves, tehát különösebb foglalkozás után még nem nézett.

A cég másik főnöke, Standish (Stankovics) J. Lajos, akinek elhunyt édesatyja, a néhai Stankovics József, Sajókaza, Borsod megyei származású és egykoron Bridgeport megbecsült polgára, fiatalon kezdte meg az élet iskoláját, mert 13 éves korában tanulta ki a géplakatosságot. Mesterségét annyira megszerette, hogy soha más munkát nem is vállalt. Annyira értette az üzletnek minden csinját-buját, hogy még nem is volt 18 éves mikor már egy hasonló üzem megkezdésénél közreműködött. Egy évvel később, 1910-ben pedig egy gyár megkezdésénél újból felkérték, hogy működjön közre.

Üzleti képességeit akkor ismerték el hogy négy évvel ezelőtt a West Side Bank megválasztotta igazgatójának és így ő lett az elnökség legfiatalabb tagja. 1937-ben elnöke volt a Black Rock Businessmen's Asszociationnak. A Fairfield County tiszteletbeli sheriffnek választotta meg és ő a második, aki e tisztséget elnyerte. Tagja még az Engineer's Society-nek, az Elk-eknek és a Szabadkőműves Páholyoknak. Béke idején pedig az Egyesült Államok 104k tábori tüzérezredben szolgált, és közismert arról, hogy jó magyar.

Felesége a Borsod megyei Felső Kelecsényen született Imri Erzsébet, akivel 1913 február 6-án esküdt meg, aki két gyermekük anyja. Lajos fiuk Philadelphában elvégezte a University of Pennsylvania-t és apja mellett dolgozik Betty lányuk pedig 2 éve a Russell Sage College hallgatója.

* * *

Ime dióhéjban egy tipikusan sikeres magyar vállalkozás Amerikában. Vállalkozói szellem, munkatudás szorgalom és megbízhatóság indította utnak a vállalatot és ugyanezen tulajdonságok azok, melyek tovább fejlesztették.

CZIGLAR JÓZSEF,
restaurant és szalon tulajdonos

Seaview and Stratford Ave sarok, Bridgeport, Conn.

Született: 1866 márc. 1-én, Tiszapolgár, Szabolcs m.

A magyar, ha Bridgeporton a Seaview és a Stratford Avennek keresztléséhez ér, bizonyos megilletődés fogja el. Itt áll ugyanis az East Side egyik legismertebb salója és étterme, amelynek tulajdonosa, a 72 éves, galambhöz Cziglár József, az Egyesült Államok egyik legöregebb amerikai magyara, aki nem kevesebb, mint 52 éve, hogy a Szabolcs vármegyei Tiszapolgárról áthajózott Amerikába.

Mozgalmas és sikeres pályafutása alatt Cziglár József elkerült sok magyarokta városba, megismerte az amerikai magyarokat, örömeiket, bánatukat, megosztotta a gondjait, segítette a részvevőket, részt vett a magyar mozgalomban, jelen volt egyesület- és egyház alapításoknál, míg önmagának becsületos munkával, kitartással, polgári jölétei biztosított, családot alapított és az emberek szeretetét és megbecsülését nyitja ki.

Bár Amerikába érkezésekor először a Darien, Conn.-ban levő farmon kezdett dolgozni és ottan néhány hónapra Phoenixville, Pa.-ba ment, de rövidesen elkerült Bridgeportra, ahol megtelepedett és azóta is ott tartózkodik. Itt nyitotta meg 1890-ben a Cziglár Hallt, amely csakhamar Amerikaszcze közismert helyé lett. A salón és restaurant szakmát oly alaposan megismerte és annyi odaadással dolgozott benne, hogy azóta is megmaradt ennél az üzletágnál.

Áldozatkészsége közismert. Minden becsületos magyar és társadalmi mozgalomra adakozott, de tucatszámra segítette az amerikai magyar élet jelesét és nem akadt olyan közéleti szolgáló intézmény vagy újság, amelyel Cziglár József súlyos összegekkel nem támogatólt volna. Mint a

legtökintélyesebb üzletemberek és családapák egyike, 19 éves kérésztől volt a Szent István templom első trustee-je, Rákóczi Egylet alapító tagja volt, de odatartozik a Szövetség, a Szent László Egylet, a Fairfielden levő Szent Imre hitközség, valamint a Woodmenekhez is.

Hármas volt a gyermekáldás az Abant megyéből származó Orosz Borbálával kötött frigyén, akivel 1921-ben otthon is látogatóban volt, utóttán 20 évvel előzőleg egymaga is odahaza járt. József fiuk az üzletet vezeti, Jánosnak saját szép üzlete van, míg Borbála lányuk tanít a Bassick High Schoolban.

Az anyai éven át boldog családi életén fájdalmas sebet ütött az, hogy Cziglár Józsefné, szül. Orosz Borbála az 1939-ik év elején örök nyugalomra tért és a magára maradt férj és apa most már csak gyermekeinek szeretetében talál elvesztelt párjáért megnyugvást.

Tekintélyes közéleti szava van Bridgeport angol társadalmában is. Szavára felfigyelnek mértékadó körök, kik régen megismerték benne a komoly, értékes üzletembert; szakmájának egyik legalaposabb ismerője a városban. Nagy az ut a Szabolcs megyei Tiszapolgártól Bridgeportig. A távolságot talán csak egy hidalhatja át. Egy munkás szép élet visszaemlékezése és e tekintetben Cziglár József — ki igazán a régiak közül való — közvetlen egyszervéségében, emberszeretében, áldozatkészségében igazi mintája a becsületos munkában eltöltött hasznos, példaadó öregamerikasoknak.

CZÉL IMRE,
az Aviation Piston Ring Co. képviselője

100 Black Rock Ave., Bridgeport, Conn.
 Született: 1886 július 7-én, Fony, Abauj Torna m.

1902 szeptember 10-én érkezett Amerikába, tizenhat éves korában és itt tökéletesítette mesteriségét, mint szakképzett gépész, mintá és szerzőkészítő. Jelenleg a Sterling, N. J.-ben lévő Aviation Piston Ring Company kereskedelmi képviselője.

1910 január 21-én feleségül vette Helmeczy Jullannát, nkl Csepely községben, Ung megyében született. Zavartalan boldogságban és tökéletes harmóniában élnek mintaszerű házasságukat, amelyből két gyermekük származott.

Huszonhét éves Imre Jenő fiok szülő szerint a kormányznak dolgozik Coshocron, O.-ban mérnöki minőségben.

A második gyermek. Jolán Blanche, a General Electric Co., irodájának hivatalnok.

Büszkék lehetnek gyermekükre, akik a második generáció sok tehetséges és szép eredményeket elért tagjai között is a legelső között foglalnak helyet.

CSONGRÁDI KORNÉL.

az "Egyetértés" szerkesztője és kiadója

628 Bostwick Ave. Bridgeport, Conn.
 Szül.: 1877 január 18-án Szeged, Csongrád megye.

pénztárnokává választották.

Az amerikai magyar sajtó egyik régi, kipróbált tagja Csongrádi Kornél Virágzó lapvállalata és nyomdája van Bridgeport városában. Újságírói sikereinek és népszerűségének jele gyanánt kartársai a Keleti Magyar Lapszövetség elnökévé és az Országos Lapszövetség

Változatos élete volt Csongrádinak Amerikában. Mint képzett nyomdász 1906-ban jött ki és végigjárta az országot, New Yorktól Californiáig. Nyomdása volt számos magyar lapnak: Clevelandban, Pittsburghban, Newarkon, New Yorkon, Passaicon. Dolgozott Fecsó Imre napilapjánál Clevelandban, a Katolikus Zászlónál Pittsburghban, majd Newarkon — saját szavai szerint — az ablakmosástól a fazék eladásig mindennel foglalkozott, ami tisztességes kenyérkeresetet biztosított. Később a Szabadsághoz került, majd az Egyetértés new yorki naplup, később a passaicí Szabad Sajtó szerkesztője lett és úgy ment Bridgeportra, ahol legnagyobb sikerét érte.

Csongrádi Kornél 1913-ban nősült meg. Felesége, Ádám Mária, Sátoralfajuhelyen született. Négy gyermekük van: József Kornél, mérnök, Gizella Amella, Irén Mária, mindketten hivatalnoknők és a még iskolába járó Gloria.

Szükebb otthonában tagja a Bridgeporti Szövetségnek, a Rákóczi Egyletnek, a Verhovay Seregély Egyletnek, a Szent László Egyletnek és a W.O.W Szövetségnek, valamint a társadalmi testületeknek és a Szent István Róm. Kath. Hittársaságnak.

A korábbi időkben, amikor a lapkiadás, lapszerkesztés és üzleti élet gondjai nem vették annyira igénybe, az érdekes írások egész sorozatát nyújtotta Csongrádi Kornél tehetséges tolla az amerikai magyarságnak. Novelláinak, költeményeinek száza jelentek meg a különböző újságokban, úgy az ő hazájában, mint ideit. Évek óta a napi politikát, a társadalmi helyzetet fontosságát boncolja, szemé előtt tartva mindig a magyar érdekek megvédését. Megfontolt véleményének teljes súlya van az amerikai magyar közéletben.

CHOPEY JENŐ,

az Amerikai Betegsegélyző és Életbiztosítási Szövetség kp. számvevője

700 Maplewood Ave., Bridgeport, Conn.
 Szül.: 1900 március 17, Nyírmada, Szabolcs m.

töltte, ahonnan 1913-ban édesatyja, Chopey Gábor, főreg. katolikus lelkész hazavitte Máramaros-

Iamert a me-ri-ka-i ma-gyar pa-pi cu-lád ta-g-ja, ak-i le-kész é-de-sa-ty-ja, az I-s-ten í-gé-jét hí-r-de-té-be-n, mint 3 é-ve-s kis-fi-ut ho-zott ki elő-ször Sz-a-b-o-l-c-s-ból P-h-a-e-n-i-x-vá-l-lé, Penn-a.-ba. Tíz é-ve-g tar-tó első a-me-ri-ka-i tar-tó-zo-kolá-sá-nak na-g-y-o-b-b-rés-zét az-on-ban Perth Am-boys-ban töl-tö-tte, ahon-nan 1913-ban é-de-sa-ty-ja, Chopey Gá-bor, fő-reg. ka-to-li-kus le-l-kész ha-zavi-tte Má-ra-ma-ro-s-

szigetre. Itten, Nagykárolyban és Debrecenben végezte a középiskoláit, majd beléptetett a debreceni egyetemre.

A világháború után, 1921-ben, Lorain, Ohio-ban van, egy évvel később Wilkes Barrebe utazik, ahol nagybátyja görög katolikus pap és itt a Liberty State Bank-ban lel alkalmazást. Egy éves itt tartózkodás után Conemaugh, Penna-ba megy és 1924 június végén Bridgeportra utazik, ahol véglegesen meg is telepedett és ma már, mint képesített accountant, az Amerikai Betegség- és Életbiztosító Szövetség számvéveje.

Nagy társadalmi életet él, tagja a Szövetségnek és a Szentháromság Görög Kath. Egyháznak, a Bridgeporti Calvert Clubnak, a Conard White Star Travel Clubnak és a New Yorki National Travel Clubnak. A Szövetségnek pedig 1932 óta megválasztott tisztségviselője is.

Chapey János, aki jelenleg még nőfeln, szeretett édesatyját 1930-ban vesztette el. Édesanyja, született Krisztalussy Nutália, pedig darval és krisztalussy Krisztalussy György, máramarosi görög katolikus pap lánya, aki fiával együtt lakik Bridgeporton.

DERY GERGELYNÉ. sz. Bozory Rozália, üzlettulajdonos

883 Black Rock Turn Pine, Fairfield, Conn.
Született: Vértsektelely, Komárom megye.

Az öseinktől örökölt nyugtalan magyar vér hozta ki ezt a derék magyar asszonyt is 1905-ben az újvilágba. Férje, Dery György két évvel ezelőtt hunyt el váratlanul és az özvegyen maradt asszony gyermekel és unokákkal szeretetében, próbál feladni.

1908 Jan. 9-én ment férjhez. Házasságából hat gyermek származott: Erzsike, Ilonka,

Rózi, Teres, György és Imre. Két szép kis unoka díszli a családi együttest. Mrs. Dery született Bozory András és Juhász Erzsébet régen elhunytak; emléküket most is kegyelettel őrzi.

Rendkívül agilitás, széles látókörű üzletasszony, ki férjével együtt szép üzletet épített fel. Jelenleg italkiméresi üzlete van saját házában és a város határában egy modern Tourist-Camp-je, mely egyike a legjobban felszereltnek a városban.

Megboldogult férjével 1933-ban ünnepelték az ezüstartakalmukat, az a szeretet, melyet barátaik akkor mutattak irányukban, jellemezte a tiszteletet frántuk.

Mrs. Dery minden szép magyar mozgalom lelkes támogatója.

DEZSŐ JÁNOS

az Amerikai Magyar Segélyző Szövetség elnöke

1412 State Street, Bridgeport, Conn.
Szül.: 1871 január 6-án, Göncz, Abauj megye.

A legismertebb amerikai magyarok egyike Dezső János. Ötven éve van Amerikában és több mint 25 éve él a Bridgeporti Szövetség elnöki székhelyében, amely keze alatt nőtt nagyra és ha a sors úgy akarja még nagyobbra fog nőni. Dezső János mindenesetre úgy akarja és olyan kemény gerincű, vasakaratu férfi, hogy amit akar, azt keresztül is tudja vinni. A mi amerikai magyar viszonyaink között valóságos csoda az, hogy valakit nyolc ízben egymásután választanak meg egy olyan nagy biztosító intézet elnökének, amilyen a Bridgeporti Szövetség. Az a tény, hogy Dezső János ezt a tisztséget negyedszázadnál hosszabb idő alatt elnevelte nélkül érte meg, mutatja legjobban jellemének igaz értékét. De ezt megelőzőleg pénztárnoki, illetve számvévi és ellenőri tisztséget töltött be a központban, melynek 32 év óta tisztségviselője.

Előrelátóan liberális gondolkodás, megértő szellemű és józanul ítélő esze tette hívatottá arra, hogy az amerikai magyarság egyik súlyos egyéniségű vezérémbere legyen.

1889-ben telepedett le Dezső János Bridgeporton, ahol egyik alapítója volt a Magyar Református Egyháznak, majd pénztárnoka és főgondnoka éveken keresztül. Alapítója és elnöke a Bridgeporti Üzletemberek Egyesületének, Gyűlésvezető elnöke a Pittsburgi Magyar Nemzetgyűlésnek, Pénztárnoka a Buffalóban alakult AMOSZ-nak. Alelnöke volt a Bridgeporti West Side Bank-nak és sokáig igazgatósági tagja.

Magyar közügyekben számtalan cikket írt a magyar sajtóba és bár lelkének minden idegszála a Bridgeporti Szövetséghez fűz, tagja az Amerikai Magyar Református és Rákóczi Együletnek is.

Magyar szíve többször húzta haza. Résztvett a budapesti Washington-szobor leleplezésén, majd nejével együtt 1912-ben látogatta meg a szülőhazát. Az 1938-ik esztendő során a Bridgeporti Szövetség kiküldetésében vett részt a Külföldi Magyarok Világkongresszusán és annak konvencióján többször elnökölt. Felszólalásai nyomán megismerte

a világ magyar közvéleménye is Dezső János kiváló kvalitásait és törhetetlen magyarságát.

Dezső János, aki gönczi születésű, 43 évvel ezelőtt nőül vette Bridgeporton az ugyancsak gönczi születésű Molnár Erzsébetet. Házasságukból öt gyermek származott: Dezső Gyula, édes apjának real estate irodáját vezeti, Dezső Réka Albert Bridgeport város egyik előkelő cégnek alkalmazottja, Dezső Gizella a West Side Bank tisztviselője, Dezső Aranka pedig a család lelkének, Dezső Jánosnének gondjait osztja és egyházi a háztartás vezetésében.

Képzett iparosként jött Dezső János Amerikába. Ottanról a husyigó ipart tanulta és ezt az üzemet folytatta évtizedek át Bridgeporton is, addig amíg a real estate üzletre nem tért át.

A magyar női Bridgeporti Szövetség, amelynek Dezső János az elnöke és vagyonekezelője, ma már teljesen leköti minden idejét és munkakeréjét. Égy hosszú életen át kifejtett hasznos munka és áldásos tevékenység elismerése gyanánt nevét és egyéniségét az amerikai magyarság tisztelttel és becsüléssel veszi körül.

FARKAS LAJOS, garáztulajdonos

334 Hanover Street, Bridgeport, Conn.
Született: 1895 június 8-án, Gáva, Szabolcs megye

Farkas Lajos ismert és tiszteltben élő honfitársunk 1912-ben jött Amerikába és Kalamazoo, Mich.-ben élt öt esztendőig, míg 1917-ben Bridgeportra jött és azóta állandóan itt él. Saját garázsa van a fenti címen 1930 óta és 2-3 embert alkalmaz az üzletében.

Farkas Lajos a Káivn János Egylet tagja és a State Streeti Ref. Egyházhöz tartozik, míg a felesége a Szent István Róm. Kath. Hitközség tagja. Nagy elfoglaltsága miatt csak kevés időt szentelhet a magyar mozgalmaknak, de amikor azok anyagi támogatásáról van szó, Farkas Lajosra mindig számíthatnak. Régi polgára az Egyesült Államoknak.

Bridgeporton nősült. Felesége, született Danchák Borbála bridgeporti születésű. A Farkas házaspárnak négy gyermeke van, Borbála, Erzsike, Lajos és István. High Schoolba és az elemi iskolába járnak még. Mind a négy gyermekük beszél magyarul. Édesapja, Farkas József, korábban elhunyt, édesanyja, szül. Horváth Erzsébet, az óhazikban él.

FLEISCHER GYULA, a Bridgeport Beverage Co. elnöke, a Magyar Izraelita Hitközség elnöke

1862 State Street, Bridgeport, Conn.
Szül.: 1879 jan. 9-én, Mórcaesen, Győr megyében.

Közvetlenül a századforduló után, pontosan 1902-ben egy izzó augusztusi napon egy 23 éves fiatalember lépett amerikai partokra, aki a távol Győr megyei kis Mórcaese községéből indult el szerencsét próbálni. A fiatalember neve: Fleischer Gyula, foglalkozása: képesített fűszerkereskedő, aki azonban hamarosan beletanult az Új-Világ szellemébe.

Azonnal beállt egy gyárba munkásnak és 2 évi kitartó munka után elegendő pénzt gyűjtött össze arra, hogy üzletet nyithasson.

Az elkövetkezendő nyolc esztendőben Fleischer Gyula szorgalmával elérte azt, hogy megvehesse alapját a jelenleg is virágzó Bridgeport Beverage Company-nak. Ezen gyár vezetésének, amelynek jelenleg is elnöke, szentelte több életét.

Fleischer Gyula magánélete is érdemekben gazdag. Nemcsak a kereskedelmi életben, hanem a jótékonykodás terén is vezető szerepet játszott. A nemes munkában nagy segítségre talált élete társában, akinek idővel elhalálozása után, 1923-ban újból megnősült és második felesége, Fleischer Matild, aki a Veszprém megyei Pápából származik, azonos odaadással és buzgalommal töltötte be a Fleischer ház urasszonyának tisztjét.

Fleischer Gyula jótékonyági működésének egyik kimagasló mozzanata az volt, amikor közvetlen a háború utáni időkben munkát, fáradságot nem kímélve, segítette hogy 20 ezer dollár általános jótékonyági célokra összegyűljön. Könnyen érthető, hogy ilyen szereplés után jelenleg is elnöke a magyar Izraelita Hitközségnek, valamint a Bridgeporti Első Magyar Izraelita Betegsegélyező Egylet s a Rákóczi Egyletnek is tagja.

Hat gyermeke van a Fleischer házaspárnak, 4 fiú és 2 leány. Három fiú már kész orvos, Arthur Salt Lake Cityben, József East Alton, Ill.-ban és Mihály Washingtonban végez kísérleti munkát az orvostudomány terén, míg Jack, a legfiatalabb az Ohio Universityben tanul és máris a football csapat managere. Rózi és Flóra lányuk pedig New Yorkban saját kenyerüket keresik meg, mint bivatalknok.

GÁSPÁR TESTVÉREK, Real Estate iroda tulajdonosok

359 Pine Street, Bridgeport, Conn.
Születtek: Felső Mórán, Abauj megye.

Édes anyjuk, néhai Gáspár István földbirtokos, korai elhalálozása után, fiatalon özvegyen maradt édes anyjukkal gyermekkorukban jöttek az Egyesült Államokba.

Mint mindenki ők is "amerikáisan" megpróbálták a kezdés nehézségével, először a gyár-

ban, majd fűszerüzlettel, amelyet 1918-ban adtak el. Azóta állandóan Ingatlanforgalmi irodájuk van a saját házukban, amely egyike a legrégibbeknek a magyarok között. Házak, farmok, üzletek, eladását és cserélését, valamint kölcsönök folyósítását közvetítik.

Bár az egész család, hokros üzleti teendőik mellett nagy társadalmi életet él, különösen Gáspár Piroska érdemeit elismerést, mert nem tulzias azt

állítani, hogy nem volt olyan nagyobb magyar mozgalom, amelyben részt nem vett volna. Különböző tevékenységei folyamán elnöke volt egy fél-fuvar egyesületnek, többek között a Vörös Kereszt Egyesületnek (a világháború alatt a Woodman Kossuth Női Osztályának, a Polgári Kőr Női Osztályának, a bridgeporti magyar szegényeket segélyező Jótékonycehu Nőegyletnek és a Magyar Női Körnek).

A háború után történő segélyezési akciókban nagy része volt, mert önmaga is sokat adott és sokat is gyűjtött. Nemes munkájáért járó elismerés nem is maradt el, mert többek között Angusta királyi hercegnő és Winter Károly, new yorki magyar királyi főkenézul megleghangú leveleikben tolmácsolták köszönetüket.

Üzleti elfoglaltságon kívül ez már egymaga is rengeteg tevékenységről tesz tanúbizonyságot és ha valakit, úgy Gáspár Piroskát illeti meg a "hontelény" jelző. Mindezek mellett beletartozott számos amerikai Clubba, többek között a Business and Professional Women's Clubba is és Direktora a Travelers Aid Societynek.

A két fivér pedig a Rákóczi Eglek tagja és János, aki tisztán csak az üzlettel foglalkozik, szerénységével oly sok magyar rokonszenvét nyerte meg, úgy, hogy számosan tisztára csak azért keresik fel, hogy üzleti tanácsokkal lássa el őket.

A bridgeporti angolnyelvtű lapok sokat emlékeznek meg Gáspár Piroska közéleti szerepléséről. Ahol alkalma van, fáradlatlanul dolgozik, hogy az amerikai közvéleménnyel a magyar faj szépségét megismertesse.

Gáspár Piroska és fiverei, akik közül Károly a Református Egyesületnek, János pedig az itteni nagy Rákóczi Egleknek tagja, ma is, akárcsak a múltban, örömmel és odaadással állnak minden magyar ügy mellé, akár egyetl, akár társadalmi, akár egyházi ügyről van szó. Megmaradtak anti-nek elindultak: melegsziük igaz magyaroknak!

GALBICSEK LAJOS, a Howard Ave., Laundry tulajdonosa

1214 Howard Ave., Bridgeport, Conn.
Született: 1888 aug. 20-án, Békés Csabán, Békés m.

Galbicssek Lajos, Bridgeport egyik köztismert és megbecsült magyar üzletembere 1906-ban jött Amerikába és először Paulsboro, N. J.-ben egy vasgyárban dolgozott, majd még abban az esztendőben Bridgeport-ra költözött. Eleinte gyárban dolgozott, majd kenyeres lett. Mintegy 20 évvel ezelőtt megalapította a jelen üzletét, a Howard Ave.,

Laundryt, mintán öt évet töltött előzőleg a laundry üzletben. Az óházában a szabó ipart tanulja ki és mint szabó dolgozott is. Galbicssek sokszor 18 emberrel dolgozik és három telehantója szedi össze a ruhát a városban.

Nagy elfoglaltsága miatt tisztóséget nem vállalhat az egyletekben, de tagja a Rákóczi Egleknek, a Református Egyesületnek, a W. O. W.-nek, a Kossuth Egleknek és a fairfieldi református egyháznak. A magyar ügyek támogatásában nem marad hátra és a jó szíve és magyar érzése mindig az elsők közé helyezi a támogatás terén.

Galbicssek Lajos 1908-ban nősült, feleségül véve Marinka Juliannát, aki Pátróhán, Szabolcs megyében született. A házasságból hét gyermekük született: Lajos, aki az apjával dolgozik, János, aki házfestő, Gyula most végezte a High Schoolt, Juliska is az apjával az üzletben foglalkozkodik míg Margit egy más üzletben dolgozik. Elemér és Mihály High Schoolba járnak.

A Galbicssek családnak szép otthona van Fairfielden, a 224 Fairfield Avenue alatt.

GYURCSÁK ÁRPAD, 14 zongoraművész, zenetanár

95 Waldorf Ave., Bridgeport, Conn.
Született: 1896 június 17-én, Wilkesbarre, Pa.

Ritka művészi képességekkel megáldott zenész és mesteri zongoraművészkében sok gyönyörűséget talál a bridgeporti magyar közönség. Rendkívül rokonszenves egyéniség, aki Amerikában született, de ha Budapestén, a Váci utcában találkoznánk vele, senki sem mondaná, hogy valaha is járt Amerikában. Tösgyökeres magyar művész, aki modorban, megjelenésben és úri gondolkodásában is egy igazi magyar gentleman.

Kedvence hangszer a zongora, de kitűnően játszik hegedűn is. Rajongóan szereti a magyar zenét és a magyar hallgató nőták és topogós csárdások mestere.

Martin Strukul híres német hegedűtanár tanítványa. Kedves Imre, ismert zeneszerzővel együtt szerkesztette a híres "Kedves Albumot".

Mindig elsőrendű zenekarokban játszik, de nemcsak mint tökéletes zongorista, hanem mint zenetanár is nagy népszerűségnek örvend. Tanít zongorát, hegedűt és Piano accordiont. Tanítványai közül számos kiváló zenész került ki.

Néhai édesanyja Gyuresák Ferenc, aki Abauj-Torna megyében született, már régen elhunyt, de édesanyja a Szabolcs megyei születésű Kovács Erzsébet itt él Bridgeporton.

Akinek oly sok a barátja, az rossz ember nem lehet és csakugyan, Gyuresák Árpád életrajzát rövid pár szóba lehet süntetni, ha elmondjuk róla: "Derék, jó ember és kitűnő zenész!"

GREGA, DEZSÓ, üzletember

az Amerikai Magyar Segélyző Szövetség pénztárnoka

315 Hancock Avenue, Bridgeport, Conn.
Szül.: 1882 jun. 28-án, Kassán, Abauj megyében.

Grega Dezsó, aki minden magyar helyi és országos megmozdulásban élénk szerepet játszott a század eleje óta. 1903-ban jött Amerikába és New Yorkban dolgozott 15 évig a Pártos patikában mint hivatalnok, majd Bridgeportra ment és ott önálló üzletet nyitott. Grega kereskedőnek tanult az óhazában és ma is jólmenő Dry

Goods üzlete van a 315 Hancock Avenue alatt, Bridgeporton.

Hét esztendő óta pénztárnoka az Amerikai Magyar Segélyző Szövetségnek és hivatalát tiszteleggséggel, hozzáértéssel tölti be. Mielőtt a Szövetség pénztárnokává választották, Grega az Egyesület trustee-ja volt három cikluson keresztül.

Elnöke volt amerikai pályafutása alatt a new yorki Szent Imre Ifjúsági Körnek, egyháztanácsosa a new yorki Szent István Róm. Kath. Egyháznak és tisztviselője a bridgeporti Szent István Egyháznak is. Egyik alapítója volt Grega a Magyar Cserkész csapatnak, egyben elnöke is egy ízben.

Több ízben járt odahaza, utoljára 1929-ben. Mikor 1912-ben látogatóban járt az óhazá-

ban, feleségül vette régi szerelmét, Szomoray Erzsébetet. (Jászó, Abauj megye) és kilozta magával. Három gyermekkel áldotta meg a házaspárt a Gondviselés: Egy fiú és két leány. Dezsó az egyetemre jár még. Mariska férjnél van, férje Strobl Lajos gyári munka-vezető, míg Margit, aki szintén férjezett, Csontos Béla bridgeporti garázs-tulajdonos felesége. Mariska a Farmers Bank megbecsült hivatalnoknője évek óta, míg Margit a YMCA titkára.

HAVANICS ISTVÁN,

hajójegyiroda tulajdonos, a West Sidei Polgári Kör elnöke

1118 Pembroke Street, Bridgeport, Conn.
Született: 1879 április 10-én, Nagysáros, Sáros m.

Havanics István azok közé tartozik, akik egy emberöltőt töltöttek el a munkájukat érdeklében kifejtett áldásos munkássággal. A Szabadság Munkás Dalvéda egyik alapítója volt New Yorkban, első gondoka volt a 78-ik utcai Munkás Otthonnak és tagja a Magyar Dal Körnek.

Eredetileg műasztalosságot tanult Eperjesen és más európai országokban, majd 1888-ban jött először Amerikába a szüleivel. 1894-ben visszatértek az óhazába, de pár évvel később visszajött és New Yorkban élt, ahol kitüntetéssel végezte el az esti High Schoolt, annak rajz és építészeti szakát.

Élénk társadalmi tevékenységet fejtett ki már New Yorkban is, majd 1915-ben Bridgeportra költözött, ahol rövidesen asztalos műhelyt nyitott, majd később hajójegyirodát. Polgárosodási ügyekben sok magyarnak volt segítségére és az elve az, hogy felejtse el az óhazai politikát és szenteljék a tehetségüket és tudásukat az amerikai élet felvirágoztatására.

Polgártársai megbecsülésének jele az is, hogy a West Sidei Polgári Kör elnökének választotta, míg 1935-től 1937 végéig városi sheriff volt.

New Yorkban élénk részt vett a munkás unió mozgalmakban és mint szociális érzékű embert Bridgeporton megbecsülték a honfitársaink.

Havanics István 1907-ben nősült New Yorkban. Felesége, Toporczer Juliska rózsahegy-i születésű, aki szintén igen fiatal korában került Amerikába, de azért jól beszél magyarul.

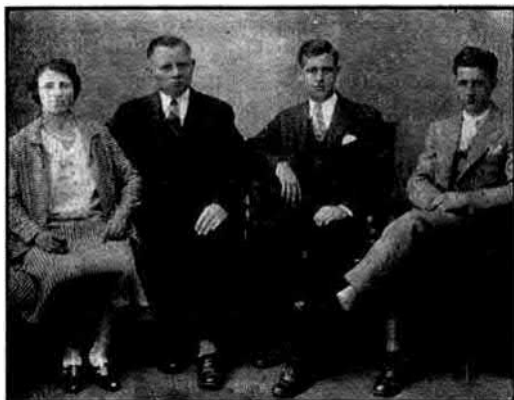
A Havanics házaspárnak öt gyermeke van: Jenő, aki egy new yorki Woolworth üzletben helyettes manager, István, tornatanár egyik bridgeporti High Schoolban, Juliska, ugyancsak tanítónő Bridgeporton, Evelyn még a High School növendéke és a legkisebb, Lillian, az elemi iskolába jár.

Havanics István mögött egy szép és konstruktív élet áll.

GÁLL N. ISTVÁN,

221 Orland Street, Bridgeport, Conn.

Szül.: 1884 április 13-án, Kékese, Szabolcs megye.

Gáll N. István és nejeének élete a legmagasabb megnyilvánulása az önzetlen és mindent feláldozó szülői szeretetnek. Férj és feleség egész küzdelmes életüket gyári munkában töltötték el és gyárban dolgoznak még ma is. Mások virágzó üzletek tulajdonosai lettek s kereseljük feleslegéből oly tőkét tudtak biztosítani maguknak, ami öreg napjaik gondtalanságát biztosítja.

Két, kivételes tehetséggel megáldott fiuk neveltetésére áldozták fel minden megtakarított fillőrt. Most pedig kimondhatatlan boldogságot szerez számukra, amikor látják, hogy az áldozat nem volt hiábavaló.

Az idősebb fiú: Alfred Ernő, a Notre Dame Egyetemen mérnöki pályára készült és jelenleg társ-szerkesztője az Andrew Geyer Inc. nagy new yorki kiadóéeg folyóiratainak.

A fiatalabb fiú: Edward, már két ügyvédi oklevél tulajdonosa és jelenleg Budapesten van, ahol a New Yorkban székelő Institute of International Education alapítványi ösztöndíjával folytat további tanulmányokat az ottani egyetemeken. Szerkesztője volt az egyetemi újságnak és elnöke több diákklubnak. Két ügyvédi oklevele van. Az egyik District of Columbia, a másik pedig Connecticut állam területén jogosítja fel az ügyvédi foglalkozás gyakorlására. A Magyar Kultuszminisztérium kérésére, a Leland Sanford University, California részére Xántus Janus világhírű magyar tudós munkásságáról bővebb adatokat szerzett be magyarországi időzése alatt.

Gáll N. István 1901 évben jött Amerikába és 1909-ben Bernardsville, N. J.-ben kötött házasságot a Tényőfalú, Győr megyében született Katona Erzsébettel. 1912-ben költöztek Bridgeportra és azóta állandóan itt laknak. Gáll a McKesson gyárban, felesége pedig a Harvey Hubbel gyárban dolgozik. Tagjai a Rákóczi Egyletnek és a Szent István R. Kath. Magyar Hírközseggnek. Minden szép magyar ügy őszinte pártfogói.

GROSSINGER ABRAHAM

üzlettulajdonos

525 State Street, Bridgeport, Conn.

Született: Nagypalád, Szatmár megye.

1913-ban érkezett New Yorkba és rövidesen Bridgeporton telepedett le. Itt jegyezte el feleségét, az Abanaj megyei Boldogkőújfalui származású Klein Ilonát, akivel 1916 július 16-án történt egybekelésük óta a legboldogabb házasságot élők.

225 State Street alatti fűszerüzletük kedvelt vásárló helye egy a magyaoknak, mint a könyvkereskedőknek.

Boldog házasságukból két kislányuk származott: Sylvia és Dorothy. Mindketten már kora ifjúságtól nagy hajlandóságot mutattak a táncművészet iránt és a szülők nagy áldozatokkal tanították mindkét leányukat, úgy hogy ma már ugy Bridgeporton mint New Yorkban elismert nevéik van. A két testvér a legkitűnőbb magyar táncosnők közé tartozik és valahányszor fellépnek, akár amerikai, akár magyar közönség előtt, a közönség frenetikus tapsviharral üdvözlí őket. Hírnevük olyan nagy, hogy a new yorki Daily Mirror amelynek rendezésében magyar nap lesz bemutatva május 7-én a Világkiállításán New Yorkban, Sylvit és Dorothy-t kérte fel Bridgeport városából a magyar táncok bemutatására.

Sylvia 1938 január 31-én egy magyar művészből alkalmával együtt szerepelt Lukács Pál molesztárral az előkelő Park Hotelban, aki a kis táncosnőnek nagy jövőt jósolt.

Bizonyosra vesszük hogy a két kis művésznőről — akiknek fényképét itt bemutatjuk — még sokat fogunk hallani.

IFJU HAJDU JÁNOS, 24
karnagy és zenetanár

199 Fairfield Ave., Bridgeport, Conn.
Született: 1907 április 8-án.

Művészi heggedő játékkal a legelső közösküzdött fel magát Connecticut állam területén és ezért mindez elsődrendű zenekarok élén szerepel.

Fiatal kora dacára elismert zene-pedagógus, aki a heggedőn kívül zongorát, cimbalmot, banjót, gitárt, mandolint, csellót, violát, azonkívül zeneelmélet és összhangzat-

tant is tanít. Játékának mindenkit ámulatba ejt, de tanításra nagy elméleti tudása teszi hivatottá. Tanítványai közül kivételes tehetségű zenészek kerültek ki. Ezek közül ki kell emelni a következőket: Zelle János, Simon Zoltán, Karalus Emil, Schaffer Edmund, stb.

A Szabadság Munkás Dalárdának karmestere volt öt évig, jelenleg pedig a nagy Rákóczi Dalárda karmestere, ami nagy kitüntetés számba megy.

Több helyi színházban is játszott négy éven át.

Büszkeséggel töltheti el, mert kiváló szakmájának elismerése, hogy a So. Norwalki és Danbury-i zeneiskolák vezetésére is őt kérték fel, ami rendkívül elfoglaltá teszi, úgy hogy a zenekari munkára mindig kevesebb és kevesebb ideje marad, - a zenekedvelő közönség nagy sajnálatára.

Ma már kiforrott művészi egyéniség, aki önmagából is meríthet inspirációt és fokról-fokra tökéletesítheti önmagát. De azt mindig készséggel elismeri, hogy régi mesterének, a nagy zene-mesternek, Szabó Miklósnak, sokkal tartozik, mert ő volt az, aki a fiatal ember csapongó fantáziáját keretek közé szorítva a tökéletességre vezető helyes irányt megmutatta.

Professzorai voltak még: Arthur Baecht belga, és Samuel Gardner orosz mesterek, ugyancsak Kedves Imre, Székely Andor és Zsiga Lajos énektanárok is. Hajdu János hallgatója volt a híres new yorki Julliard Foundation zeneakademiának.

Fiatal hitvese Bridgeport, Conn. születésű Csehy Margit, és az a harmonikus boldogság, melyben hájos egyéniségű feleségével él, nemcsak magánéletét aranyozza be, de művészetét is érettebbé és még kiforrottabbá tette.

Tagja a Rákóczi Egyletnek és az International Workers Order-nek is. Magyar mozgalmakban mindig tevékeny részt vesz.

Édesatyja a Rodrog Szerdahely, Zemplén megyei születésű Hajdu János, édesanyja pedig Morvai Julianna, aki Ó-Fehértó községben, Szabolcs megyében született.

Ifju Hajdu János Amerikában született, amerikai nevelésben részesült és amerikai a szó leszzo-

rosabb értelmében. De az ősi fajhoz való ragaszkodása egyúttal igazi magyarrá is avatja és szívben-lélekben is híven ragaszkodik a magyar tradíciókhoz. Magyarul pedig úgy beszél, mint akármelyik tozsgyökeres magyar. Az amerikai magyarság büszke lehet arra, hogy a második nemzedék tagjai között olyanok is akadnak, mint Ifju Hajdu János.

JAKAB ANTAL, 25
építési vállalkozó

60 Circular Ave., Bridgeport, Conn.
Született: 1890 január 20-án Szatmár, Szatmár m.

Mintrépede a szorgalmas, becsületos magyaroknak, akit megbecsül és ismer Bridgeport magyar és angol társadalma.

Ódáhaza okleveles építőmester volt és mikor 1913 június 5-én Amerikába érkezik, rövidesen szakmájában helyezkedik el.

Nem várta sem rokon, sem barát, még ismerős sem, Anit kivívott magának, azt mind szorgalmának és rátermettségének köszönheti, Sikere mellett megmaradt szerénynek, magyarnak.

Közműves munka volt legelső jobbjá Bridgeporton, \$1.70-et keresett naponta. Megakarta tanulni az amerikai építlet tervezést, Emiatt egészen lent kellett kezdenie.

Ma? Két gyönyörű apartment house-nak tulajdonosa és szakmájának egyik tekintélye a városban. Mindkét háza 12-12 családos, ezek egyikeben ő maga is lakik családjával és a két, egymás mellett levő ház a környék újsze. Vállalatában 8-10 embert foglalkoztat és nem kell profélának lenni annak a megjövendölésében, hogy ha a jobb idők bejönnek, Jakab Antal ismét nem fogja győzni a házépítési rendeléseket. Most is, a "depressziós" időkben állandóan elfoglalt.

1913 decemberében nősül. Neje az ugyancsak Szatmári születésű Dorka Juliska, Irénke leányuk iskolába jár, Antal a college-t végzi, orvos lesz.

Alant mutatjuk be az egyik apartment házat, a másik a csoportképekben található. Egyleti téren a Rákóczi Egylet tagja és minden arra érdemes magyar ügyet szívesen pártol.

HAJDU MIHALY, üzlettulajdonos 26

424 Bostwick Ave., Bridgeport, Conn.
Született: 1883 február 14-én, Kenézlő, Szabolcs m.

1905-ben jött Amerikába, Miklós fivérének biztatására, akl már előbb kijött és átsetett a kezdet nehézségeit. Fiatal lelkében ott égett a vágy, hogy az új hazában becsületet szerezzen a magyar névnek.

Az első fióben nem volt valami rózsás az élete. Eleinte hajórakodó munkás volt, később pedig vasöntődében dolgozott, ami elég nehéz munka volt egy tapasztalatlan fiatal embernek. Az önállóság utáni vágy arra sarkallotta, hogy az első alkatonnal, amikön már elég erőt érzett magában, belevágta fejéjét a nagy fába és megnyitotta első üzletét. Huszonöt éve önálló üzlettulajdonos. Ma megbecsült tagja a magyar társadalomnak és szakmájában elsőrendű helyet vívott ki magának, mint hentes és mészáros mester.

Amikön Hajdu Mihály üzleti sikereiről beszélünk, nem szabad figyelmen kívül hagyni, hogy munkájában egy hozzáértő, szorgalmas és törekvő munkatársa volt, derék felesége, Zombor Erzsébet, akivel 1907 június 29-én kötött házasságot. Hajdu Mihályné Bereg megyében született. Édesanyja, Zombor Ferenc, itt él Amerikában, de édesanyja, néhai Bencze Mária, már régebben elhunyt. Hajdu Mihály édesanyja id. Hajdu Mihály, még az óbázában élt, édesanyja, született Szokola Mária, itt Amerikában hunyt el.

A Hajdu házaspár holdog megelégedéssel tekinthet vissza az Amerikában eltöltött évekre.

Margit leányuk Doby Lajos jelenü üzletember felesége, Mihály fiuk önálló üzletember, de még nőien és Bridgeporton, State Street 1350 szám alatt van szép üzlete. Teljesen atya nyomdokain halad, hozzáértéssel és ügyességgel vezet szépen fejlődő üzletét. Imre fiuk 2 éves járt az egyetemén és most mint rajzoló, felelősségteljes állást foglal el.

Hajduék Bridgeporton, Lenox Ave., 47 szám alatt saját házukban laknak, a Bostwick Ave.-n lévő üzletük is saját házukban van, de van még sok egyéb ingatlanuk is.

Amily derekasan megállotta helyét az élet küzdelmeiben, ugyan olyan buzgalommal vett részt minden közérdekű mozgalomban is. Tagja a helybeli görög katolikus egyháznak, valamint a Szent László Egyletnek is. Mester a szakmájában, de nem csak a bártot tudja forgatni, hanem arról

nevezetes, hogy egyuttal igen ügyes tollforgató is. Sok jellegzetes ügyes írás került már ki tollából és ötletes, mindig nagyhatású hirdetéselt ő maga szokta megszövegezni a lapokba.

Életének leghőbb vágya, hogy látogatást tegyen az óhazába.

HORVÁTH MIKLÓS, gyógyszertár tulajdonos 27

378 Bostwick Avenue, Bridgeport, Conn.
Szül.: 1886 december 9-én, Kassán, Abauj-Torna m.

Valaha Magyarország egyik gyöngye volt Kassa, ahonnan Horváth Miklós négy éves korában jött Amerikába, nehál édesapjához, Horváth Istvánhoz, még 1889-ben. A 78 éves édes anyja Bridgeporton él. — egyike a legrégebb telepe-seknek.

Horváth Miklós tehát amerikai ember az "olvasztó kemence" minden törvénye szerint, — mégis szintiszta magyarság jellemzi. A Washington College of Pharmacyt végezte.

Huszonhat éve áll fenn a gyógyszertára jelenlegi helyén. A Rákóczi Egylet tagja, valamint hu tagja a Szent István Róm. Kath. Egyháznak is.

Horváth Miklós 1910-ben nősült South Norwalkról. Felesége Oravetz Erzsébet, aki Erdő-bénye Zemplén megyei születésű. Házasságukat négy gyermekkel áldotta meg az Isten. Miklós fia gyógyszerésznek tanult Mildred férjnél van Mór Tamásnál, South Norwalkon, Grace Mary okleveles gyógyszerész, aki kifizetéssel szerezte meg az oklevelet, míg Marion a telefon társaságnál dolgozik.

A nagy magyar kolónia egyik megbecsüléshen élő polgára Horváth Miklós.

HERMAN ISTVÁN, fűszerkereskedő 28

163 Denver Ave., Bridgeport, Conn.
Szül.: 1884 márc. 27-én, Hernád Pere, Abauj m.

Az abauji kuruc ifudékok közül való, aki életrealóságát röviddel Amerikába érkezete után mindjárt bebizonyította.

1904-ben érkezett Bridgeportra és még ugyan-

abban az évtizedben üzletet nyitott. Jelenlegi üzletében 21 éve van, és közbecsülésnek örvend nemcsak szomszédai, de az egész magyarság körében.

Áldozatos tagja a Görög Kath. Hitközségnek, a Szent László és Rákóczi Egyleteknek. Minden magyar ügynek szíves támogatója.

Üzletében hűséges munkatársa felesége, a szintén Hernádperei illetőségű Reich Erzsébet, akivel 1905 október 6-án kötött házasságot. Régi iskolai ismeretség újított fel a szerelem által, mert a Herman házaspár még a perei gör. kath. iskola padjaiban ismerte egymást.

1920-ban mindketten hazamentek félévi látogatásra és visszajöve, újult erővel fogtak munkához, melynek nemcsak szép anyagi eredménye, de embertársaik megbecsülése is lett.

JACOBY FERENC, a Franklin Furniture Co. tulajdonosa

1483 Main Street, Bridgeport, Conn.
Szül.: 1879-ben, Kisgéres, Zemplén megyében.

Élettörténetéből, ha tömören is leírva, a munka, az alkotás vágy domborodik ki jellemzően. Üzletember akart lenni és az is lett.

Tizennégy éves korában kerül ki 1892-ben édesapjához, az azóta elhunyt Jacoby Hermanhoz. Első keresete \$3.00 volt havonként, de abból is spórolt. Husárú üzletben dolgozott; majd — nevelve emlékszik vissza — kancókkal kereskedett a 90-es években, — azóta is a maga ura! Két gyönyörű üzlete van, egyik Bridgeport szívében, a downtown közepén hatalmas több emeletes saját házában, másik So. Norwalkon. Vállalatai több mint 25 embernek adnak kenyeret.

1902-ben nősül. Boldog házasságából származott egyetlen leánya: Gladys.

Magyar vevőköre igen kiterjedt — hutoráru tekintetében szaktekintély a városban.

DR. KÁLMÁN JENŐ, ORVOS

1389 Fairfield Ave., Bridgeport, Conn.
Született 1898 március 12-én, Budapesten

Dr. Kálmán jóval a háború után, 1924-ben. (mászatra) jött Amerikába és mindössze csak 12 éve tartózkodik Bridgeporton, mégis egyik leismertebb orvos na a városban.

1923-ban nyert orvosi diplomát. A budapesti egyetemen majd a Pázmány Péter, később az Erzsébet egyetemen végezte tanulmányait. Az

őházában a Szent István kórházban, a Röntgenológián és a helygyógyászatot tanult. A Röntgenológián mint asszisztens működött.

Mikor 1924-ben Amerikába jött Dr. Kálmán, először a new yorki Roosevelt kórházban működött és 1926-ban jött Bridgeportra, ahol magánpraxist folytat és egyben a St. Vincent kórház orvosa.

A háború alatt 1916-ban vonult be a 38 gyalogezredhez és végig küzdötte a háborút, 1918 novemberében mint hadnagy szerelt le.

Magyar mozgalmakban mindig résztvevett és az Egyetemi Énekkarnak ő volt a tiszteletbeli bridgeporti menagere, amikor az Amerikában járt. Előadásokat szokott tartani, választmányi tagja az International Institutumnak s ugyancsak tagja a Bridgeport Symphony Society Igazgatóságának is. Magyar vonatkozásban tagja a Rákóczi Egyletnek, a Református Egyesületnek, a Szövetségnek és a 48-as Egyletnek.

Dr. Kálmán neje, szül. Grosz Mici, ismert zongoraművész, szintén budapesti születésű. 1932-ben jártak az őházában látogatásban és Dr. Kálmán ott bizonyos tanulmányokat végzett. Egy leánygyermekük van.

A Griffin Avenuen van az otthonuk.

KEDVES IMRE, zeneszerző és karnagy

250 Pine Street, Bridgeport, Conn.
Született: 1887 október 7-én, Hejce, Abauj-Troba m.

Szegény munkás emberek gyermeke és úgy nőtt fel, mint a mezők vadvirága. Szerette a zenét, szerette a dalt. Rajongó lelke művészi szépségek után vágyott, de életének sanyarúságai sokáig lenyűgözve tartották magasba szárnyaló vágyait.

Tizenöt éves korában jött Amerikába és a Bridgeporti vasöntödében kapott alkalmazást. Első keresetéből hegedűt vett és ezzel vette kezdetét művészi pályafutása. Ámbár akkor még a kottát sem ismerte, mégis kicsalta olcsó hegedűjéből azokat a meleg, érzelmes hangokat, melyek életet adtak a lelkében szunnyadó édes melódiáknak.

Évek múltán Chicagoba került, ahol egy jó-

nevű magyar zenetanártól, Galaska Jánostól nyerte el az első oktatást. Megtanulta a kottalírást és zeneelméletet is, de közben az ottani gyakorlatban dolgozott, hogy kegyerét megkeresse. Chicaeoból So. Norwalk, Conn.-ra, ottani pedig Bridgeportra került.

Bridgeporton már feladta a gyári munkát, mert nagyszámúban jelentkeztek tanítványok. A bridgeporti "Szabadság" munkás dalárdának hét éven keresztül volt a vezetője. A wallingfordi római katolikus Dalárának megalkotója és vezetője volt és karnagya lett a 40 tagot számláló Rákóczi dalárdának.

De igazán művész egyénisége szobrász-szerű műalkotásaiban kristályosodik ki. Ezek a gyönyörű magyar dalok melódiáktól zsongó művészelképének igaz kristályesopplói. Mint mélyérzésű verselő, legtöbb szövegének szövegét is maga írta.

Jelenleg Kedves Imre egy nagyszabású munkán fáradozik. Ötven, még eddig ismeretlen magyar dalt foglalja egy gyűjteménybe, amely a zenekarok egybehangzó véleménye szerint szenzációnak lesz. A gyűjtemény dalai a zenei érzékenységgel minden skáláját befedelik. A dalok egy-egy csapatot ismertetve, hogy egy-egy dalosport egy teljes és tökéletes hangverseny programot alkot. De a csoport minden egyes dala önálló egység, amely, mint magánzám is nagy hatású válik ki.

A now havent radó állomását leadott állandó jellegű magyar óra páratlan sikere is nagyrészen Kedves Imre és kitűnő radló zenekarának érdeme.

KISS MIHÁLY, 32

606 Pine Street, Bridgeport, Conn.
Született: 1876. nov. 15-én, Alsó-Gagy, Abanji m.

Mint saját műhelytel rendelkező kovácsmester munkája el az ömleszt 1903-ban.

Minden mozgalomban ott van és jelenleg is tagja a Rákóczi, Szent László, és Szent János Egyletnek és a Szent Háromság Gör. Kath. Egyház kebelébe tartozik. A múltban, akár a jelenben számos egyetemi tisztséget viselt, így a Szent János Egyletnél számvizsgáló, a Rákóczi Egyletnek volt alelnöke, később számvizsgálója és jelenleg a 13-as bizottság tagja.

Első hitvesével, aki leánynevén Petkovics Margit és a Borsod megyei Sajókazáról való, a 5-ik honvédegyezredben való katonaközlés után esküdt meg odahaza, 1900-ban. A házaspárnak 15 gyermeke született, akik közül 10 életben van, de a gyermekek anyját 1937 július 14-én ragadta el a halál, gyászba borítva a családot. A gyermekek: Mihály, a Body Shop tulajdonosa, István, János, József, László, András és a leányok: Erzsike, Chester Zombato, helybeli villanyszerelő felesége, Anna, Szaniszló Ferencné, Stamford, Conn.-i lakos,

Piroska, férj, Csozszor Gáborné, Bridgeport-i lakos és Margit, a legkisebbik gyermek még iskolába jár.

Február 24-én nősült másodszer. Neje a kassai származású Jakubik Anna, akivel megértő házasságot kötött.

KUNDRÁTH ISTVÁN, 33 (X) a Rákóczi Segély Egylet pénztárnoka, borbély mester és Ingatlanforgalmi iroda tulajdonos

348 Pine Street, Bridgeport, Conn.
Szül.: 1879. Jan. 8-án, Felsőtelekeken, Borsod m.

Jelenleg még 14 éves se volt, amikor Amerikába került, de nemcsak azonosította magát az amerikai magyarsággal, amelynek közkedvelt, és népszerű tanja a sokoldalú és derűs Kundrath István, aki 1897-től kezdve Bridgeportban él és egyaránt ismernek, mint borbélymestert, ingatlanforgalmi iroda tulajdonosát és a Rákóczi

Segély Egylet pénztárnokát.

Piatul volt, hamar megismerte Amerikát és az amerikai életet, tehát kitartott a megválasztotta mesterségénél, a borbélyaságnál, amelyhez, mint közbizalmat élvező ember, hozzávette az ingatlanforgalmi irodát is és mind a kettő olyan jómén-telének bizonyult, hogy már 32 évvel ezelőtt 348 Pine Street alatt üzleti és lakóházat épített fel, ide hozta ki az Abanji megyei Kányulól fiatal feleségét, Szaniszló Máriát, aki a tanító lánya, utána nősült és céljából az óhazába utazott. Házasságukból egy fiuk született, Mihály, aki képesített villanymérnök és jelenleg általános biztosítási irodája van.

Kundrath István a Rákóczi Egylet 32 éves tagja, 31 éve tiszviselője és 20 éve pénztárnoka. Azonkívül a Társadalmi Bizottság és a Magyar Köztársasági Párt pénztárnoka is volt és tartozott az American Socialist Partyhoz. Piatuladók éveiben nagy sikerei voltak, mint munkedolónak.

KUCSERA JÁNOS ÉS NEJE, 34

415 Hancock Avenue, Bridgeport, Conn.
Született: 1885 május 1-én, Csozsznek, Veszprém m.

36 éves amerikkás lesz máholnap Kucsera János és ny omaga, mint élettársa, a szabolcsmegyei Nyírtashól származó Gyüre Borbála, két nemes cél megvalósításán törekedett. Az egyik: becsületes munkával egy polgári jólét megteremtése, a másik: az árva gyerekek felségítése.

Mozgalmas élete volt New Yorki partraszállásától kezdve, mely

1903. nov. 15-én történt. Hamarosan Hastings-on-the-Hudsonba került, majd 1906-ban, Yonkersban megtartott esküvője után Passaicba költözött, ahol 1914-ig tartózkodott. Ekkor Newton, Conn.-ban farmot vásárolt és ott dolgozott egész 1919-ig. Ezekután Bridgeportban éttermet nyitott. 1921-ben visszaköltözött a farmra 2 év múlva újra Bridgeportban van, itt mézszárszékot nyit, amely hamarosan nagyforgalmu üzletté lendül, ahol sok ember talál kenyeret, de mégis a Kucsera házaspár dolgozik a legtöbbit, 1932-ben és 1934-ben óhazai látogatást tett a házaspár, a második ut előtt tulajdoltak üzletükön.

Az egyházi életbeli szereplésnél meg kell említenünk azt, hogy Kucsera János a passaicai róm. kath. egyháznak hosszú éveken át volt a kurátora, jelenleg pedig a Szent István egyház áldozatos tagja.

KATONA GYÖRGY, 35 üzlettulajdonos

980 Wordin Ave., Bridgeport, Conn.
Született: 1884 január 15-én, Nyírbétek, Szabolcs megye

Katona György küzdelmes élete a legszebb bizonyíték arra, hogy a magyar fajban gyökeredző ősi erő és tehetség szorgalmas munkával és kitartással párosulva, mindig rendkívüli eredményeket hozott Amerikában.

Amerikába 1910-ben érkezett, Washington, Pa. és Canesburg, Pa.-ben a bányában dolgozott, ami közös sorsu volt az akkoriban bevándorolt magyaroknak 1920-ban, amikor Bridgeportra érkezett, önálló üzletet nyitott és azóta állandóan a maga gazdája.

A magyar egyleti életben tevékeny részt vett. A Verhovay Egylet 222-ik számú fiókjának pénztárnoka volt és számos magyar egyletnek volt tagja. Most már visszavonult a közéleti szerepléstől, de szíven-lélekben még mindig ott van, ha magyar ügyről van szó.

Még az óhazában nősült és a falujabeli Talbos

Máriát vette feleségül 1910-ben. Három gyermekük van György fiuk gyógyszerész, József repülő pilóta és a legkisebb gyermek, bájos leánykájuk, Mariska. Gyermekük nevelésére sokat áldoztak.

Az óhazába is ellátogatott Mariska leányával 1929-ben, mert szíve-lelke ellenállhatatlanul vonzotta a magyar rőghöz.

Szülei, Katona Mihály és édesanyja, néhai Molnár Terézia, már régen az anyaföldben pihennek, de emlékkükel kegyeletos szeretettel őrzik.

Katona Istvánt a 15-ös huszároknál szolgálta le, amire érthetőleg még mindig szívesen gondol vissza a ma is katonás megjelenésű Katona György.

ID. KÖTELES ISTVÁN. 36

az Amerikai Magyar Református Egyesület
vezértestületének tagja, a State Streeti
Ref. Egyház tb. gondnoka

72 Waldorf Ave., Bridgeport, Conn.
Született: Göncz, Ahaaj-Torna megye

Egyetlen gyermeke lévén születnek, tanulni küldték. A Szepes megyei Iglón 3 évig járt középiskolába, de közben édesapja k'vándorolt és a fiatal gyerek utána vágyott. Kijött édesapjához a Pennsylvania állambeli Phoenixville-be, magára hagyva édesanyját, mert b'zen az volt a szümbása, hogy rövid idő múlva visszatér. 1886 június havában érkezett Amerikába, de iskola helyett üzletben kezdett dolgozni. Majd később saját üzletét vezette közel egy negyedszázadon át, Phoenixville-en és Bridgeporton.

Id. Koteles István törzsökös tagja magyar közéletünknek. Már 1889-ben alapítója és tiszviselője volt a phoenixvillei Első Magyar Betegsegélyző Egyletnek, amely ma is működik. 1894-ban megalakította a Református Egyesület 27-ik osztályát, amelynek ügykezelője volt. 1900-ban a Ref. Egyház megalakításánál működött közre és segített felépíteni egy gyönyörű templomot.

Bridgeporton 12 évig segédtitkára volt a Rákóczi Egylet központj hivatalának és 1910 óta vezértestületi tagja az Amerikai Magyar Református Egyesületnek, melynek előbb alelnöke, kilenc éven keresztül elnöke és éveken keresztül számvizsgáló tiszviselője volt. Ugyancsak évek óta elnöke a Bridgeporti Egyesület első számú osztályának is.

Egyházi téren 1902 óta rendes tagja a Pine Streeti Református Egyháznak, ahol minden tiszteletbeli állást betöltött, 6 éven át volt főgondnok, jelenleg tiszteletbeli gondnok.

1938 nyarán az a kitüntetés érte, hogy egyik vezetője volt az Amerikai Református Egyesület által hazaküldött delegációnak és 52 év után v. szonlalta szülőföldjét.

Id. Koteles István nős, családos ember. Feleségével, a gönczi származásu Papp Erzsébettel Bridgeporton kelt egybe és boldog házasságot kötött István, Ernő, Irén; férj, Lúk Jánosné és Ida nevű gyermekekkel áldotta meg az ég.

KRÓZSER FERENC,
étterem és mulatóhely tulajdonos

161 Columbia Ave., Bridgeport, Conn.
 Szül.: 1890 szept. 26-án, Zsuzta, Abauj megyében.

Arcára van írva a vendégszeretet. 32 éve van Amerikában. Tíz centes órábért kezdte a bridgeporti Malleable Iron Worksnál. Olégyárban volt a legközelebbi munkája és keresztülment a zölkör elményein. Beutazta fél Amerikát, barátai vannak Detroitban, Clevelandban, Canadában. Legutóbbira 3 éve volt otthon hogy még most is ősi matróna-korú édesanyját özy. Krózsfer Jakabné szül. Kocsis Borbált meglássa. Egy hét híján 25 éve nem látta az édesanya fiát; de az anyai szívet megváltoztatni nem lehet. Felesüköt zokogása bizonyította, hogy megismerte fiát.

Huszonhárom éve önálló üzletember Krózsfer Ferenc. Legújabb üzlete 1934 május 8-ika óta áll fenn.

Első házasságából származott gyermekei: Ferenc és István. János és Veronika második házasságából származtak.

Egyföldi tőren Krózsfer Ferenc a Szent László és Rákóczi Egylet tagja. Egyházi tőren a Szent István Egyházhoz tartozik melynek korábban 10 évig kúrátorja is volt.

KOVÁCS PÁL,

a Park City Pattern Works társtulajdonosa

593 Gregory St., Bridgeport, Conn.
 Születési: 1890 október 24-én, Kánó, Gőmör megye

Már megjelenése is elárulja a sikeres embert. Kellemes, csiszolt modoru. Igazi self-made man, kinek nem nyultak a hána alá segítők karok, de amit elért, saját erejének, kitartásának, tudásának köszönheti.

Pedig nála is nehéz volt a kezdet, de életu során sohasem csüggedett el. Vitte a tudat, hogy többre van hivatva, mint amit és így sikerült

biztos megélhetést, szép polgári jólétet és polgártársul meglecsülését kívánia magának.

1907-ben érkezik mostohaapjához, Bridgeportra. Acélgyári, nehéz munka vár a 17 éves bevándorlóra. Foundry munka következik utána, de lázadózt egész lénye az ellen, hogy másnak dolgozzon. Próbálkozni kell! Ez volt jelszava és ez az amerikai elgondolás lett irányadó életelve. 1926-ban előbb 4-en, majd egyik angol társa kiválása folytán harmadmagával megalapította a Park City Pattern Works gyáriumet, amelynek ma is hárman a tulajdonosai. Szakember lett, elismert tekintély munkájában. A gyár, melyben Kovács Pál az egyik partner, 25-25 munkást alkalmaz és a rajzolástól kezdve a befejezésig ugyszólván minden minülő munkát elvállalnak. Rendeléseket kapnak messze vidékekről, mert vállalatuk szinte egyedülálló. Diadalmasan dacolt a gyár a depressziós időkkel és most is évről-évre fejlődik. Valahogy a gyár visszatérőzi Kovács Pál egróniségét, akaraterejét és szaktudását.

1912 augusztus 10-én nősült. Nejét, a Szabolcs megyei származásu Bodnár Juliannát két évvel ezelőtt a Sors kegyetlensége elszóllította avéj közül. Édesanyjuk ebent a Kovács gyerekeknek, de apjuk szeretete próbál mindent kárpótolni az árváknak. Ferenc és Erzsike még iskolába járnak. Pál édesapjának segít a gyárban. Béla és Margitka iredai állásban vannak.

Nagymérvű vállalatja vezetése mellett a magyar ügyekkel érthetőleg nem tud annyit foglalkozni, mint szeretne. Tagja a Rákóczi Egyletnek és a magyarság tudja Bridgeporton, hogy ha érdemes és szép magyar vonatkozásu ügyről van szó, Kovács Pál érdeklődésére lehet számítani.

Élete és megérdemelt sikere ebben összpontosítható: a szaktudás a kezében volt, a cél előre lebegett. Céljától soha el nem tért és így sikere elmaradhatatlan volt.

Egy ő mint családja, osztatlan szeretetnek örvendenek Bridgeport magyar társadalmában.

Kovács Pál lakóháza

LESKÓ JÁNOS, temetkezési vállalkozó

Született 1889 nov. 26-án, Hejce, Abauj megye

Connecticut állam egyetlen magyar temetkezési vállalkozója. — Leskó János, akl apjával együtt építette fel a vállalatot és most az ő fia is. Ifj. Leskó János vele együtt működik. Ez az egyedüli hasonló magyar vállalat Amerikában, amely három generáción át egy család vezetése alatt áll.

Foglalkozására nézve bulzsamozó Leskó

János, valamint a fia is, akl 1937-ben tette le a vizsgát Connecticut és New York államokban.

Leskó János 1909 óta van az üzletben, amit együtt kezdett az édesapjával annak idején, miután apja, néhai Leskó János Pocsahomas, Virginiahól mint ifjú ember visszatért Magyarországra, ahol a mostani idők, Leskó János született, de még fél éves korában már hozta is vissza az édesapja és öt év múlva Bridgeportra kerültek. Itt végezte az iskoláit is és később a Barnes Embalming Schoolban szerezte meg a diplomáját.

Mrs. Leskó édesanyja, szül. Karafa Borháza, akl Csecesén született, ma is él Bridgeporton.

Felesége, született Sánta Anna, aklvel Bridgeporton esküdött meg és akl leánya a néhai Sánta Istvánnak, Győrben, Abauj megyében született.

Mrs. Leskó első elnöke volt a Szent István Iskola Mothers Clubnak.

A Leskó házaspárnak négy gyermeke van. János, a legidősebb, aklról már fentebb szoltunk, Helen, akl graduált ápolónő, Imre, és Mariska, aklk High Schoolba járnak.

POOR ISTVÁN, fűszerüzlet tulajdonos, a Kálvin János Egylet elnöke

97 Orland Street, Bridgeport, Conn.

Szül.: 1882 június 16-án, Ujhértón, Szabolcs m.

Poor Istvánnak, saját házában van népszerű fűszerüzlete 1920 óta, állandóan ezen a helyen.

1906-ban jött ki Amerikába Poor István és Bridgeporton telepedett le, ahol azóta állandóan tartózkodik.

Közismert egyleti és egyházi ember, akl mindig kivette a részét a közügyekből, az egy-

ház iránti kötelezettségéből. A State Streeti Református Egyház tagja, de tagja és elnöke a Kálvin

János Egyletnek és a Rákóczi Egyletnek is tagja. Minden magyar mozgalomban élénk részt vett Bridgeporton és lelkes munkája, valamint közismert önzetlensége és jóindulata számos barátot szerzett neki a magyarság körében egész Connecticut államban.

Poor István a State Streeti Ref. Egyháznak volt gondnoka, a Rákóczi Egyletnek központi pénzügyi bizottsági tagja. (Trustee) volt.

Mielőtt Amerikába jött volna, Poor István kiszolgált a katonai ével Szatmár Németben.

1909-ben nősült Bridgeporton, feleségül véve Szabó Etelkát, akl Mátészalkáról, Szatmár megye, került Amerikába. Mrs. Poor tagja a Kálvin és a Rákóczi Egyleteknek, volt elnöke és jelenleg pénztárnoka a W.O.W. magyar női osztályának.

A Poor házaspárnak három gyermeke van: István, akl egy butcher üzletben manager, József, akl szintén a népszármási iparban dolgozik és Etelka, hivatalnoknő.

MANDY SAMUEL, hentesüzlet-tulajdonos

425 Hancock Ave., Bridgeport, Conn.

Szül.: 1897 február 3-án, Mátészalka, Szatmár m.

Rütermetség, hozzáértés, szorgalom — ez a három szó talán legjobban kifejezi a lényét, ez magyarázza meg sikerét. Magyar föld ringatta bölcsőjét, de gondolkozásában amerikaiává lett. Ezt igazolja üzleti sikere.

Pedég, mint sok más, lent kezdte ő is. Hísz fiatal gyerkőc volt, mikor kikerkezett, 1912-öt írtak akkor, midőn

hetedmagával kikerkezett és megállította a Szabadság szobrót Mandy Samuel. Együtt jött a családdal. Ugy az ő, mint édesapja, néhai Mandy Samuel előrelátása volt, hogy a 15 éves gyermek, fiatal kora dacára, kitanult mesterséggel érkezett az újvilágba. Husipáros volt. A hentesmesterségnek kevés olyan szakembere van azéles Amerikában, mint a bridgeportói Mandy Samuel. Más városok üzletemberei felkeresik, messzről, rendelésüket leadni. Emel jobb ajánlólevél nem kell...

Jó tanítómestere volt. Édesapjától tanulta mesterségét, kinek Mátészalkán volt hentes üzlete. Talán ötöle örökölte, talán vele született sok más jó tulajdonsága. Ragyogó tisztaságn vállalatában, — melyben csak magyarokat alkalmaz — figyelem és udvarlanság a jelző. Valahogy meglátszik: itt szívesen adják egymásnak a kilincset a vevők. Egy barátságos szó, egy öszinte "Adjon Isten!" és a vevők megismerik, meglátnak, megérzik benne a becsületes üzletembert.

Önállóság volt a vágya gyermekkorától. Tizen-

hét éves korában már a Swift and Co. húsgyárában találjuk. Itt tökéletesíti szak tudását, eltanulja a nyelvet. Még egész fiatal ember, mikor New Brunswick, N. J.-ben üzletet nyit. A város szívében, a legszebb helyen, a French Street-en volt egy gyönyörű üzlete. Nagy koncepciója üzletében, a lehetőségeket azonnal meglátja. Munkahelye, hozzáértése párosulva van vas szorgalmával.

Édesapja, ki 2 évvel korábban hunyt el New Brunswick magyarságának egyik köztisztviselőben álló tagja volt. A Johnson and Johnson kötszergyár megbecsült alkalmazottja volt és a new brunswicki Református Egyházban vezető szerepet töltött be. Házánál megfordult gróf Károlyi Mihály és Balthazár Dezső püspök is. Mándy Sámuel édesanyja, szül. Kovács Julianna, valamint 2 fiai és 2 nőszonyjával élnek New Brunswickban.

1919-ben nősült. Neje, a Vikta, Szatmár vármegyeli születésű Konez Jolán. Megértő hitvese, ki vel boldog egyetértésben él.

Ézletét 1933 óta vezeti jelenlegi helyén. Váltalásban 6-7-en dolgoznak; alkalmazottai tisztelik benne a főnököt, szeretik benne az embert. Példamű szorgalommal dolgozta fel szép üzletét.

Olyan általános jellegű magyar megmozdulás, mely akár jótékony, akár túrsadalmi célok felé irányult, nem volt New Brunswickban és Bridgeporton, hol az ő szívére ne számíthattak volna. Szíve erszénye mindig nyitva állott szép magyar mozgalmak segítésére, jóllehet elfoglaltsága miatt részlegesen nem vállalhat. Tagja a Rákóczi Egyletnek és a Református Egyháznak.

Ahol megfordulnak, csak barátok vannak a Mándy házaspárnak. Megismerte és megszerette őket Bridgeport magyarsága is és a tisztelő és becsület, melyben részük van, megérdemelt.

PALINKÁS JÁNOS,

1373 King's Highway, Fairfield, Conn.
Szül.: 1878 március 1-én, Gönc, Abaujtorna m.

Életéről való beszámoló ismét szép bizonyítéka annak, hogy a magyar életvesztő, boldogul akárhol a föld hátán. Abaujtóból került ki ő is, ottan, ahonnan a legtöbb amerikai magyar.

1902-t írtak, mikor kitérkezett azóta elhunyt bátyjához. Egyenesen Bridgeportra jön, itt is telepszik meg. Kitanult szőlőparosként érkezik meg a szabadság országába.

De itt Amerikában, más az élet mint odahaza. A suját kitanult iparban nem tudván azonnal elhelyezkedni, acélgyárba kerül, mint megannyi ezer más magyar. Ról Mill következik utána, majd egy nagy Electric Co.-nak dolgozik. Mindenütt becsülettel állja helyét. Négy évvel megérkezése után a fiatal Palinkás János, önműködés után vágyik. Mészárszéket nyit. De élete, munkája változatos lesz ezután is. "Bartender" lesz a "butcher"-ből. Nem csatangol sehová, érzi, látja, hogy a lehetőségek Bridgeportban is meg vannak.

Ismét üzletet nyit. Ezúttal szalonüzletet, melyet szépen felvirágoztat. Utána társba megy egy sződuvlygyárba, melyet segít naggyá tenni. Kissé

megrongált egészsége miatt jelenleg a munkától visszavonulva, meleg családi körben, izléseken épített és szépen berendezett saját házában, szeretettel között él. Nagyapa lett közlen, de lelke friss maradt és akik Pálincás Jánost ismerik és szeretik, tudják, hogy szíve meglöbbsen mindegyik szép magyar ügy hallatára.

1904-ben nősül, két évvel kijáratela után. Szép, megértő házasságle volt a főnökje anyagi sikerének, és annak, hogy most, munkától visszaterve élvezheti a polgári jólétet. Párátimul odmadó, hűsősége hitvese a Zsigárd, Pozsony megyei származású Erdélyi Mária; négy nemesi család sarja. Kinek szülei Erdélyi Zsigmond és neje Nemesnyéki Takács Mária már rég elhunytak.

Egyleti, egyházi tekintetben is élénk szerepet vesz Pálincás János. Tagja a Rákóczi Egyletnek, a Szent László Egyletnek, a Református Egyesületnek, a Woodman of the World magyar osztagjának.

Két szép leányt nevelt fel Pálincás János és neje, Mariska és Anna — mindkettő meglepetésje a szüleit tisztelő gyermekeknek. Mariska férjhezmenetele előtt városi tanítónő volt. Most Tarnóczy Ferenc felesége. Férje a Szent István templom orgonistája és Mariska is gyermekkorra óta énekel, zongorázik és hangja, játéka sok gyönyörűséget szerzett már a Bridgeport és környéki magyaroknak. Evelyn leánykájuk, — immár a harmadik generáció — igaz magyar szellemben lesz felnevelve. — Annuska, aki ma is megbecsült hivatalnoknője a McKesson-Robbins orvosgyárnak. Paulovits Géza üzletember hitvese. Egy kis gyermekük van. A család anyai ágát illető történethez még hozzátartozik, hogy Mrs. Pálincás egyik közeli családtagja valamikor Kínában hitértő volt és egy másik hozzátartozója a nagytudású Dr. Erdélyi László szegedi tanár.

Lelkében egyszerű, szerény ember maradt Pálincás János. Jót tenni, példaműködő életet élni, — ez volt a Pálincás házaspár jelszava. A pénz sohasem vakította el őket. Gyermekeiknek és unokáiknak magyar szellemben és vallásos szellemben való felnevelése volt életük célja. Einnél szebb örökséget pedig sem adhatnának utódaiknak.

RINKÓ JÓZSEF,
építőmester, a Szt. László Egylet bizalmi
férfia

977 Wordin Avenue, Bridgeport, Conn.
 Született: 1875 március 15-én, Felső-Méra Abauj m.

Bridgeport város egyik legismertebb és legrégebb magyar építő mestere, aki munkálkodik akár jók a vi-szonyok, akár nem.

Mint fiatal házase-mber, 26 éves korában jött ki az ő hazából. Ér-deklődését az építkezé-sék kötötték le, mert hltt abban, hogy Brid-geport meg fog növe-kedni.

A magyarság társa-dalmi mozgalmában fontos szerepet játszik. Tagja a Rákóczi Egylet-nek, a Szent László Egylet jelenlegi trusteeje és mint buzgó katolikus a Szent István Egyház ke-belébe tartozik.

Hívésével, a leánykorában már 4 évet Ame-rikában töltött Schubert Máriával, aki a megyéje-belí Felső Szendből származik, az ő hazában es-külték meg, mintán Rinkó József három évig vi-selte a kassai 9-es honvéd gyalogezrednél a király kabátját. Az esküvőt követő esztendőben kijöttek Amerikába, de már 1903-ban és 1907-ben is meg-fordultak az ő hazában látogatóban.

Rinkó Józsefné, közismert tagja a Woodmen of the World magyar osztiályának és minden jó-ságos magyar mozgalomban ott van. A házaspár három gyermek áldását bírja, József fluk, aki még az ő hazában született, az apja mellett dolgozik, a két fiatalabb pedig már amerikai születésű, így Lillian, aki édesanyjával 1930-ban látogatóban volt odahaza, hairdresser, míg Ernő flvére apja üzleté-ben munkálkodik.

RITZ AMBRUS

171 Andover Street, Bridgeport, Conn.
 Szül. 1892 márc. 21, Szamosdob, Szatmár megye.

1910-ik évben jött Amerikába Bridgeporton lakó nővéréhez. Vasúti lett. A zongora-gyárban talált alkalmazást. Jelenleg a város legelső vegytisztító gyárában dolgozik.

1922-ben nősült Bridgeporton és a Németszent-király, Veszprém megyei származású Link Maris-kát, néhai Link János és a most is élő Kiss Mária leányát vette feleségül.

Ritz Ambrus a legtehetségesebb színjátézők közé tartozik. A magyar rádió programmok egyik leg-népszerűbb éneke, akinek különösen vidám kup-léit szeretik.

Két gyönyörű gyermeke: Albert és Eleonora, a tánc terén egész szokatlan sikereket ért el. Fiatal

koruk dacára kiforrott tehetséggel járják a legnehe-zebb táncokat is.

A Rákócziak jubileumi ünnepségeinek egyik fénypontja volt a Ritz-gyermekek szereplése, akik a világhíres magyar toborzó táncolták.

Képünkön be is mutatjuk a népszerű testvér-párt.

SCHWARTZ HARRY,
ügyvéd, városi ügyész

955 Main Street, Bridgeport, Conn.
 Szül.: 1900 január 4-én New Yorkban.

Harry Schwartz egyike a fiatal magyar ügy-véd generáció ismert és agilis tagjainak, akit Bridgeporton a polgármester háromszor egymás után nevezett ki városi ügyésznek. Először 1931 január 1-én, majd 1936-ban és újra 1938-ban ne-vezte ki a polgármester ezt a tehetséges fiatal ügyvédet.

Schwartz Harry a new yorki és a Pennsylv-aniai Egyetemen végezte tanulmányait és az ok-levelet a New York Universtyn nyerte el.

Schwartz ügyvéd ügyésze az országos jellegű Bridgeport-i Szövetségnek, amelynek egész ifju kora óta tagja.

Mr. Schwartz tagja volt az Officers Training Corps-nak a háboru alatt és egyike a legtiszteltebb embereknek a városban.

Nagy elfoglaltsága miatt nem vehet részt a magyar mozgalmakban, de mindenki tudja, hogy ott van minden magyar megmozdulásnál és a segítő kezét mindig ott látják a magyarok.

Édes apja és édes anyja Bridgeporton élnek.

Felesége, szül. Altha Gray, leánya Edward W. Graynek, volt New Jersey-i kongresszusi képviselő-nek. Gyermekeik niúcsenek.

SEBESTYÉN LAJOS,
fűszerkereskedő és mészáros

633 Pine Street, Bridgeport, Conn.
Szül.: 1899 aug. 19-én, Varsány, Veszprém megye.

Veszprém megyei Varsányból hosszú az út Bridgeportig, de Sebestyén Lajos 19 éves korában már megtette az utat, hogy egy szorgalmas, munkás élet alapjait idejében lerakhasa az Újvilágban. Egyenesen Bridgeportra ment, ott megtelepedett, dolgozott, családot alapított és ma már a "magyar soron", a Pine Streeten jömeneteli üzlete és

saját háza van.

Sebestyén Lajos első amerikai éveit gyári munkával töltötte és ott dolgozott, ahol az izzadságtól verejtékező munkások vasuti lokomotívokat építettek. Vagy 11 évig kereste gyári munkával a kenyerét és egy évvel később, hogy feleségül vette a Szatmár megyei Pénhőgyarmatról származó Kovács Zsófiát, 1920-ban gondolt egy merészet és üzletet alapított, 16 éve szolgálja ki a vevőit.

Társadalmi mozgalmakban élénk tevékenységet vállalt és a State Street-i Református Templom és a Kálvin János Betegsegélyező Egylet tagja. Egyetlen gyermekük Lajos, aki 1929-ben édesanyjával látogatásban volt otthona. A fiatal Sebestyén Lajos vegyészettel halgat az egyetemen és a State Street-i eserkészecsapat tagja, mely csapatot a Sebestyén-házaspár egy Budapestről hozott magyar zászlóval újindokozott meg. Mrs. Sebestyén pedig a Lovántffy Zsuzsanna Noegylet népszerű tagja és egyúttal elnöknője.

SEBESTYÉN GYULA,
üzlettulajdonos

320 Iranistan Ave., Bridgeport, Conn.
Szül.: 1884 nov. 27-én, Varsány, Veszprém megye.

Megjelenése, jó modora, szívesége elárulja, hogy közkedvelt ember és ugyanakkor sejteti az emberrel, hogy mi a titka sikerének. Melegszívű

magyar, aki jó ott is, ahol közömbösnek kellene lennie.

1905 december 3-án pillantja meg az ígéret földjét. Egyenesen Bridgeportra jön, növényéhez. Szaktudás, nyelvtudás hiányában a gyár vonzza magához. Szorgalommal, becsülettel dolgozik. Pénzt takarít meg és 7 évvel megérkezése után szalonüzletet nyit; majd 1919-ben jelenlegi üzlet-helyiségében saját házában fűszerüzletbe kezd és azt ma is folytatja. Szép családi háza van 585 Pine Street alatt.

Tagja a Rákóczi Egyletnek, a Szent László Egyletnek, a Woodman of the World magyar osztályának; egyházi téren a Szent István Egyház hitbuzgó tagja, családjával együtt.

Első neje, szül. Kolos Irma, ki Perbenyik, Zemplén megyéből került ki, 1916-ban elhunyt. Gyula, Mariska és Jolánka maradtak árván. Másodszori házasságából, az Agád, Zemplén megyei származású Rózsa Honával kötött frigyéből Ernő fiuk származott. A gyerekek mind szépen beszélnék magyarul. A Sebestyén család minden magyar akcióban teljes szánival vesz részt, azokra készséggel áldoz és jótékonyága révén közbecsület és köztiszteltet szerzett Bridgeporton a névnek, amely a legszélesebb körökben ismeretes, mint a magyar tisztesség képviselője.

SEBESTYÉN ISTVAN,
üzlettulajdonos

240 Newfield Ave., Bridgeport, Conn.
Szül.: 1906 március 17-én, Veszprémvarsány, Veszprém megyében.

A háború után érkezett magyarok egyik értékes tagja. Mindenki kedvelt, üzletében udvarias, előzékeny és "Steve"-nek, ahogy vevői hívják, mindenkinek van egy mosolya, egy kedves szava.

1923 szeptember 20-án érkezik ki. Három évig dolgozik az Acme Stear Co.-nál; majd lakatgyárhoz keresi kegyerét. Később hátyja

üzletében tanulja meg üzletágát és 1932 óta a maga ura. Virágzó üzlete van, mely állandóan fejlődik.

Tagja a Rákóczi Egyletnek; egyházi téren a Szent István Róm. Katol. Egyházhoz tartozik.

1925 november 26-án nősül. Neje a bridgeporti születésű — szülei révén Abaujából ideszármazott — Bartók Anna. Boldog házasságából két szép fia származott: a 8 éves Imre és a 4 éves István.

Ha elfoglaltsága miatt nem is vehet részt a magyar ügyekben, azok iránt állandóan érdeklődik.

SZTANAY ERZSÉBET,
üzlettulajdonosnő

107 Columbia Street, Bridgeport, Conn.
Szül.: 1882 feb. 6-án, Felső-Czécze, Abauj-Torna m.

A maga nemében páratlan Sztanay Erzsébet életrajza, amely egy magányos nő kiemelkedő pályafutásáról és kitartó munkáiról kiemelkedő gyönyörű eredményekről számol be. Csaknem négy évtized szakadatlan munkája és a munka maradandó emlékei a papírra vetett betűn és ékesebben bizonyítják egyedül kiváltságát és a küzdelmes

amerikai életre való rátermettségét.

1899 év január havában érkezett Amerikába és hat hónapig New York városában volt alkalmi munkában. Onnan Derby, Conn.-ba költözött, ahol mint raktárnok és könyvelőnő működött munkaadóinak legnagyobb mezelegedésére.

1911-ben Bridgeportra költözött és 11 évig megskatálás nélkül a Warner Bros Co. Inc. üzemiében dolgozott. Az 1922-ik esztendő nagy fordulópontot jelent életében. Megtakarított (tökejéből) árnállo üzletet nyitott Columbia Street 107 szám alatt, amely szakszerű vezetése alatt évről évre fejlődött, elannyira, hogy 1937 évben üzletét teljesen átépítette és a legmodernebb felszereléssel és gazdag áruvárral most már igazán abban a helyzetben van, hogy a legkényesebb igényű vevőket is kielégítheti.

Virágzó üzlete, háza és a legutolsó modelű Cadillac autója üzleti téren való kiválóságáról tudnunkok, de a legmaradandóbb emléket mégis — a közügyek terén és egyházi szolgálatában kifejtett buzgó munkájával és páratlanul hőkezű áldozatkészségével állította magának.

Derby-ben való tartózkodása idején a Rákóczi Egyet 10-ik számú fiókjának megalakításában tevékeny részt vett, mint alapító tag és zászlóhordó később pedig a titkári teendőket látta el rika hozzáértéssel és buzgalommal.

Bridgeport-i szereplése főleg a Pine Street-i Első Magyar Református Egyház érdekében kifejtett munkálkodásból merül ki, ám bár az egyházi ügyeken kívül is minden magyar ügynek lelkes pártfogója szokott lenni. Ugy az egyház, mint az egyház kebelében működő egyesületek is sokat köszönhetnek Sztanay Erzsébetnek buzgó munkálkodásáért és sokakat megszégyenítő, páratlanul hőkezű áldozatkészségéért.

Bridgeporton, Columbia Court 17 szám alatt, saját házában lakik.

TÓTH ISTVÁN,

a Szent István R. K. Egyház trusteeja,
a Strafford Republican Club titkára
gazolin állomás és fűtőolaj üzlettulajdonos

1671 Fairfield Ave., Bridgeport, Conn.

Tóth István 1910 július 14-én az Abauj megyei Vízolyban, Tóth Géza, 1915 ápr. 18-án, Bridgeporton született.

"Helyet az ifjuságnak!" szlogenjévé lett huncé két világháborúban, de a nemes jelszó megvalósítása nem mindenkié, akik között két Tóth fivérnek, akik közül az "öregebb", István is mindössze 28 éves.

Oreg emigrációs Tóth Pál és felesége, Tóth Anna, akik ma Straffordon, saját házukban élve, büszkélkednek a két fiuk sikerén. Megadták a gyermekeknek a szükséges iskoláztatást, Géza kereskedelmi kurzust végzett el a High Schoolban, míg István a High School elvégzése után a General Electric "Tool Designing" kurzusát is kijárta, amely mérnöki előképzést nyújt. 1934-ben a két fivér aztán megalapította a Toth Brothers Heating Oil and Gasoline Dealer üzletet és az idő igazolta a két fivér hitét és munkakelvét, mert ma már a Fairfield Avenue-i üzlet 5 alkalmazottal dolgozik és ezret is meghaladja azon állanító vevők száma, akiknek rendszeresen szállítanak fűtőolajat.

A két Tóth-fivér részt vesz egy bridgeport-i magyarság, mint a város társadalmi és közéletében. Tóth István így a Szt. István Egyház ellenőre s tagja a Szt. László Szövetségnek, a Rákóczi Egyetnek és a St. Stephen Guildnek. A cserkészélet iránt tanúsított rendkívül tevékenységet Bridgeport város azzal jutalmazta meg, hogy elnyerte a City Commissioner of Boy Scouts hivatalát. Mivel pedig a bridgeport-i magyar kolónia mind a hét cserkészcsapatának megalapítása az ő érdeme. Így amikor 1933-ban a cserkész világtalálkozást Gödöllőn tartották meg, a bridgeport-i magyarság vendégeként részt vett azon, miután már előzőleg az 1931-es Szent Imre évben is oda-haza járt.

A cserkészzel nem merül ki Tóth István tevékenysége. Tagja a National Guardsnak, ahol az őrmesteri rangot nyerte el. Mint közismert pártfőnök a Strafford Republican Club titkáriának választotta meg, miután már előzőleg a város közrendészeti bizottságának is tagja volt a közelmúltban. Alkalmazottai mind magyarok!

Üzletük éjjel-nappal van nyitva és úgy a helybeli mint a vidéki áttutató magyarnak gyakran keresik fel őket, hogy autójukat megöltésék.

**SZENCZY BÖZSI,
énekművésznő**

643 Bostwick Ave., Bridgeport, Conn.
Született: Nagyuzar, Zemplén megyében.

Fetvidéki régi nemesi családból származik és mint egész kis leányka jött ki Amerikába szüleivel s azóta Bridgeporton él. Hájas, közvetlen egyéniségével és kedvesen finom motorával ezer és ezer barátot szerzett magának és végülén népszerű lett Bridgeporton.

Szülei: néhai Szenczy Zsigmond és édesanyja, szül. Pánthy

Annalie, már régebben elhaltak. Mindent a legnagyobb kegyelettel gondolt velük.

Kitűnő hangja már gyermekkorában feltűnt és színjátszási lehetőségét céltudatosan kifejlesztette. Eleinte munkedvelő előadásokon szerepelt sikeres sikerre halmozva és elérkezett oda, amikor művésze már hívatássá vált. Ma a legkiválóbb énekes és előadó művésznők közé sorolható és a szakértők véleménye szerint magas ívelésű művészi pályafutás előtt áll.

Kitűnően zongorázik és régebben a Carteret, N. J. Református Egyház orgonistája volt. A magyar rádió programokon is kivételes sikerrel szerepelt és ezzel csak tetézte népszerűségét.

Tagja a State Streeti Első Magyar Református Egyháznak és tevékeny részt vesz minden társadalmi és kulturális magyar mozgalomban.

Egy hájas leánykája van: Janet, aki minden tekintetben hasonlít édesanyjára.

VARGA KÁROLY,

a Rákóczi Segélyegylet kp. számvizsgálója

63 Whitler Street, Bridgeport, Conn.
Szül.: 1879 febr. 11-én, Szepsi, Abauj megyében.

Varga Károly egyike a bridgeporti magyarság legismertebb és legbecsültebb egyetli és közéleti férfialnak, aki hosszú évtizedekig fejtejt ki és fejt ki ma is üdvös és hasznos munkálkodást, főként a Rákóczi Egylet sorában, amelynek érdekeiben minden szabad idejét feláldozza és amelyre mindig szívesen áldoz. A Rákóczi Egylet számvizsgálója, 1907 óta tisztviseelője, 1915 óta központi tisztviseelője, míg 4 éven át házigazdája és 4 éven át jegyzője volt a Rákóczi Egyletnek.

Varga Károlynak 1921 óta saját műhelye van és mint cipész is kiváló nevet vívott ki magának az Ipari világban.

Amerikába 1903-ban érkezett és egy év múlva Bridgeporton telepedett le. Azóta itt tartózkodik

és csak egyszer volt az óhazában látogatóban 1906-ban, alig három évvel a megérkezése után.

1905-ben nősült Bridgeporton, feleségül véve Tóth Rozát, aki Pere, Abauj megyéből jött Amerikába. Mrs. Varga is tagja a Rákóczi Egyletnek és a Szent László Egyletnek. Egy fiuk van, János, aki egy biztosító társaságnál dolgozik.

A Vargacsalád Fairfielden, 26 Kenwood Avenue alatt lakik.

VASAS JÓZSEF,

a Rákóczi Egylet központi titkára

624 Bostwick Ave., Bridgeport, Conn.
Született: 1882 márc. 22-én, Hernád Vécse, Abauj m.

Az amerikai magyar közélet egyik legismertebb és legkiválóbb munkása Vasas József, aki 1910 óta majdnem minden közérdeku magyar ügynek lelkes harcosa volt és ma is az egyetli élet egyik legmagaslóbb állását tölti be, 1918 óta foglalja el ezt a felelősségteljes hivatalt, amely egyik legismertebb magyar emberré tette szüzet Amerikában.

1903-tól mindaddig, amíg a Rákóczi Egylet központi titkára nem lett, a Szent László Róm. Kath. Betegsegélyző Egyletnél töltötte be a titkári állást, vagyis 15 esztendőig. Ez alatt az idő alatt mint gyávi munkás egy vasüntőedében dolgozott és állandóan bridgeporti lakos volt.

Mint egyszerű földműves fiatal ember jött Amerikába, Bridgeporton nősült, bár neje passzaféi lakos volt, de még az óhazából ismerték egymást. Mrs. Vasas leányneve Nyíri Rozália volt és az Abauj megyei Felső Mórától való.

A Vasas házaspárnak hat gyermeke van. Valamennyien felsőbb iskolát végeztek. A Vasas gyerekek nevei: József, Béla, Gyula, Margit, Mariska és Anna. Egyik fia gyávi munkás, a másik bankban dolgozik; egyik lány férjnél van, Varga Istváné. Az ötödik meg ügyvédi irodában dolgozik, a legkisebb pedig a Public School tanulója.

A Vasas család kedves, barátságos otthona Bridgeporton a 247 Harborview Avenue alatt van. Boldog, szép családi élet jellemzi ennek a kiváló magyar embernek életét.

Az amerikai "self-made-man" kifejezés illik legjobban rá Vasas Józsefre, aki saját vas szorgalmából képpezte ki magát arra a nagy feladással járó tisztségre, amelyet tisztelettel és becsülettel tölt be az egyik legnagyobb amerikai magyar biztosító intézmény körében és amelynek tagsága, tehát egész magyar Amerika készséggel ismert el Vasas hivatottságát.

VARGA ISTVÁN,
gyáros,
az "American Bottling Co." tulajdonosa,
a Rákóczi Segély Egylet elnöke, a West
Side Bank igazgatója stb.

87 Ellsworth Street, Bridgeport, Conn.
Szül.: 1877 augusztus 18-án, Császá, Ung megye.

Amerika magyarjai között számosan vannak olyanok, akik évek múltával tetemes vagyonra tettek szert, sőt olyanok is vannak nagy számmal, akik dicsőszolgálatokhoz nevezhetők. De olyanok akik a magyar közéletben a vezérel szerepre felelőskedve ebben a vezetői szerepben évtizedeken át megmaradni tudtak és egyéniségük helyéget az amerikai magyar közéletre előreláthatóan rányomni tudták. — Igen kevesen vannak. Ezek közé a kivételes tehetségű magyar vezér-egyénségek közé tartozik Varga István, a Bridgeporton székelő Rákóczi Segély Egylet elnöke, aki nemcsak ezen nagy magyar intézmény hatálmassá fejlesztése körül, de a magyar kultúra terjesztése, a magyarság gazdasági és kulturális színvonalának felemelése, a magyarság politikai súlyának és tekintélyének felfokozása körül és vallástéren is, hervadhatatlan érdemeket szerzett.

Egyike azoknak a keveseknek, akik saját egyéni érdekelket mindig aló tudták rendelni a közérdeknek és a közügyek szolgálatában nem igyekeztek maguknak anyagi előnyöket szerezni. Közéleti szereplése tiszta, és jellemének szina felületén homályos foltot nem találhat senki sem. Közéleti szereplése nagy áldozatokat rótt reá és nagyban hátráltatta saját üzleti ügyének vitelében. De ezt az áldozatot is szívesen meghozta magyar vérel érdekében. Nem becsvágyó ember és sohasem áhítozott magas polera és róla igazán elmondható, hogy nem az egyéni érvényesülés, vagy a hírság, hanem egyedül és kizárólag honfitársainak meghecsültése és szeretete emelte a vezérel polera. Azt pedig, hogy honfitársai bizal-

nukkal nem méltatlan embert tiszteltek meg, sokszorosán bebizonyította azáltal, hogy a vezérel polcon évtizedeken át megmaradt, dacára annak, hogy több ízben tett kísérletet arra, hogy a magánéletbe visszavonuljon. Polgártársainak sübgető kérelmére továbbra is helyén maradt, mint a jó katona, aki nem hagyja el őrhelyét.

1897-ben 18 éves korában került Amerikába és azóta egész életét nehéz munkában és a közös szolgálatában töltötte el. Mint fiatal ember megtanulta a géphímző ipart és tizenegy évig ezzel kereste kenyerét. Azután többféle üzleti vállalkozásba fogott és szorgalma, valamint kivételes üzleti érzéke révén állandóan gyarapodott.

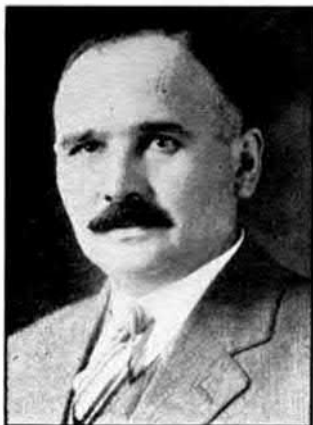
Az "American Bottling Co. Inc." céget, melynek ő az elnöke és részvénytöbbségének tulajdonosa, 1923-ban alapította. Azóta ez a vállalat évről-évre fejlődött és kiváló minőségű gyártmányai révén nagy népszerűsége telt szert. Modern felszerelésével ez a vállalat ma a legelsőek közé tartozik, ahol 11 embert foglalkoztat.

A Rákóczi Segély Egyleten kívül a Bridgeporti Szövetségnek, a Verhovay Segély Egyletnek, és a Woodmen of the World-nak is tagja. A bridgeporti Szent István Római Katolikus Magyar Egyháznak évek óta gondnokja és áldozatkész tagja és a Polgári Körnek is egyik legagilisabb katonája. Huszonöt éven át volt tisztviselője a Szent László Egyletnek, de nemcsak vallási és kulturális téren, hanem a gazdasági életben is méltó képviselője a bridgeporti magyarságnak, mert hosszú idő óta igazgatósági tagja a West Side Bank-nak és alelnöke a West End Building Loan Co.-nak.

Feleséget az óházából hozott magának. Közéletben álló nevével, aklnek leányneve Masztelyák Mária, szülőfalujában, Császá, Ung megyében esküdött meg és példis házasságukból három gyermekük született. A legidősebb fia, István, egyetemet végzett és egy évig magyar, egy évig pedig francia ösztöndíjat élvezett. Jelenleg kormányhivatalnok New York államban. A második fia, Lajos, szintén egyetemet végzett ember, a New York University volt hallgatója. Jelenleg utyjának társa az American Bottling Co. Inc. vezetésében. Kiváló üzletember, a Catholic Guild tagja és megalapítója. A harmadik gyermek egy bájos fiatal leányka, Anna, aki még a High Schoolban tanult.

Ezen női szűk határnál között nehéz lenne Varga István áldásos és közhasznú életéről hű képet festeni, de rövid életrajzának befejezésésképen példaképpen állíthatjuk oda a második és harmadik magyar generáció tagjai elé ezt az izg vörig magyar tehetséget.

Jelszava: "Magyar — maradj meg magyarnak és kötelességed, hogy segítsd a magyart". Ezt a jelszót híven követte egész életén át és egy, nemzetségéhez híven rászokódó magyar büszke öntudatával haladva, a göröngyös uton elérte azt hogy ma, nemcsak Bridgeport, de egész Magyar-Amerika vezető egyéniségei közé tartozik. Álnia és kívánsága, hogy a nagyobb amerikai magyar egyletek egy táborba tömörüljenek.

WALKÓ JÁNOS.

az Amerikai Betegsegélyző és Életbiztosító
Szövetség központi titkára

1412 State St. Bridgeport, Conn.

Született: 1875 november 13. Szák, Komárom m.

Amerikában a magyar kiválóság gondolatainak a legnagyobb híve — Walkó János. Szerte a magyar földnél a magyar fajnál, a magyar szellemnél, a magyar erőnél jobb nincs a föld hátán. S ha mindnyájan olyanok lennénk, mint Walkó János, akkor a magyar teremtő akaratnál sem lenne külön.

Az életet a magyar földnél kezdte, mint egyszerű falusi gazda gyermeke. Husz éves kora előtt gazdasági iskolai képzettséget szerzett s majd mikor megérezte, hogy a magyar nemzeti gondolatnak a határon keresztül jobb szolgálatot lehet tenni, Budapestre költözött és belépett két legkiválóbb szaklapunk kötelékébe, ahonnan az akkor már nehéz megélhetési viszonyok miatt Amerikába jött — mint sok más is — néhány évre.

Az új világban eredeti szaktudása alapján a tájkerítésben talált kegyeret, majd vasakarata és a jobb kereseti lehetőség a trentoni Roebling gyárba vitte, ahol kilenc és fél évig dolgozott, mint dróthyujtó s közben a trentoni magyar közéletben kifejtett tevékenységével országos hírnévre tett szert, melynek következtében a Bridgeporti Szövetség 1915-iki clevelandi konvenciója beválasztotta őt a központi vezetőségbe.

Mint trentoni dróthyujtó kilenc és negyed évig volt a trentoni Kossuth Ferenc egyletnek a titkára, mely akkor 998 taggal bírt és az amerikai magyarság legnagyobb helyi egylete volt. Titkára és rendezője volt a Társaskörnek, jegyzője volt a Polgár Körnek, de vezető és munkás szerepet vitt minden magyar megmozdulásban, sőt ugyanakkor egy barátjával hetilapot indított.

Mint a Bridgeporti Szövetség titkára, Walkó János volt az, akinek fáradaírói nem ismerő munkálkodása következtében került ki a Szövetség válságos helyzetéből. Ő hívta össze a pittsburghi Nemzetgyűlést, mely a legelső együttes gyűlése volt az amerikai magyarságnak. A nagy bányászsztrájk idején sok ezer dolláros gyűlési akciót kezdet és vezetett le a magyar bányászok javára. Ugyanezt tette a passai szövősztrájk idején.

Válságosan nehéz korszakon vezette keresztül a Bridgeporti Szövetséget Walkó János fáradhatatlan és szakértő munkája, mely mellett azon-

ban fáradhatatlan tevékenységet fejtett ki minden más magyar mozgalomban is. Közpöke volt a buffalo Nemzetgyűlésnek, majd a depresszió idején vezetője és irányítója volt a bridgeporti közsegélyző szervezetnek, mely a Walkónál látható checek szerint sok ezer dollárral segítette a rászoruló családokat. Közben jegyzője és pénztárnoka volt a bridgeporti Nagybizottságnak, hitványozója és alapítója volt a bridgeporti magyar intelligenciából álló Hungarian Clubnak. A szerb atrocitások idején a két János, már mint Dezső és Walkó János kezdeményezésére a négy országos egylet küldött táviratot a genfi Nemzetek Ligájához védelemért.

Ezer és egy olyan magyar érdekeket szolgáló munkában való részvétel hírdeti Walkó János tevékenységét, ami másnak talán eszébe sem jutott volna. Nem eszta, ha névtelül országosztó ismerik, személyét pedig becsülik.

Magánéletében Walkó János nős ember. A Csikesatószezen született csikszentsimoni Csáthó Teréz vette nőül s két gyermekük van. János fuk okleveles gépészmérnök és okleveles tanár, 28 éves kora óta ipariskolai igazgató. Teréz lányuk pedig okleveles tanító.

Érdekes epizód, amire Walkó János büszke is, hogy e sorok írásakor 89 éves édes anyja még él és "legidősebb" Walkó János névre hallgat. Ennek az első gyermeke a bridgeporti Walkó János, akinek iskolaigazgató fia szintén Walkó János és ugyancsak Walkó János névre van keresztelve az ő első gyermeke is. Négy nemzedék hordja ma a magyar történelemben gyakran előforduló Walkó nevet a János keresztnévvel.

A Walkó család Fairfielden a saját házában lakik, melynek színt és hangulatát a benne felhalmozott temérdek könyv adja meg, mert Walkó Jánosnak kevés olyan könyvet lehet ajánlani, amit nem venne meg.

Walkó János 1923-ban látogatott első ízben az óhazába, másodszer 1938-ban, amikor a Szövetség megbízó levelével vett részt a Magyarok Világkongresszusán és az amerikai magyarság szeretett vezéralakját melegen ölelte keblére az óhaza magyarsága is.

**ZÁMBORY GUSZTÁV,
üzlettulajdonos**

417 Myrtle Ave., Bridgeport, Conn.

Szül.: 1886 dec. 28-án, Ibrány, Szabolcs megye.
Vállalkozásában sikeres, családi életében boldog Zámbery Gusztáv, aki egyike Bridgeport tekintélyes üzletembereinek. Mindég az volt Zámbery Gusztáv életelve: "Segíts magadon, az Isten is megsegít!"

1908 december 5-én nősült. Neje az ugyan-csak Ibrányi születésű Veres Zsuzsánna, néhai Veres Ferenc és neje néhai Veres Klára leánya. 1938 májusában ünnepelte a Zámbery házaspár 30 éves házassági évfordulójukat.

Zámbery Gusztáv szülei, Zámbery Tamás és édesanyja néhai Sipos Mária rég elhunytak; az óhazában él két asszonytestvére és egy öccse.

Ha a magyarlakta negyedik való távolláság és üzleti elfoglaltsága távol is tartja most a magyar közügyektől - érzésében tiszta magyar maradt a Zámbery család, akikre az amerikai magyarság mindig számíthat.

FAIRFIELD

**FTD. BIRÓ BENEDEK,
a Fairfieldi Szent Imre Római Katolikus
Egyházközség plébánosa**

King's Highway, Fairfield, Conn.
Született: 1891 február 7-én, Fogarason

Szelíd, közvetlen, egyszerű, igazi lelkipásztori megjelenése és modora volt az a varázsvessző, amely egy évtizedes amerikai itt tartózkodása alatt megnyitotta az utat a szívekhez és amely révén az amerikai magyar egyházi és közeletheben egyaránt szeretet és tisztelet veszi körül.

Az európai műveltségű, költői tehetségű és mély vallásos érzésű fairfieldi magyar római katolikus plébános Erdély szülőlttje és a déli Kárpátok hatalmas bércei lábánál nevelkedett fel és járta ki középiskoláit. A gimnáziumi tanulmányait Székelyudvarhelyen, Marosvásárhelyen és Szászvároson végezte, ahol megszerezte érettségijét. Az egyetemi tanulmányait a még magyar Kolozsváron folytatta, ahol tanári oklevelet szerzett. Innen a bajor fővárosba, Münchenbe vitte tudományssomja és az ottani egyetemen 2 esztendeig hallgatott filozófiát, majd visszatérve Erdélyországba, a nagy Hunyadi Jánosunk városában, Vajdahunyadban hallgatott teológiát. Először Csíksomlyóba került tanárként és itt 12 évig működött, ahol az iskola katedrójáról tanította Isten igéit. Utja 1928 novemberében vezette az Egyesült Államokba és a fiatal szerzetes nagy tudása és megértő szíve révén csakhamar

vezetőjévé és tanácsadójává lett azoknak a magyar híveknek, akik nyájához tartoztak.

Ideérkezésekor először Barberton, O.-ban volt lelkipásztor, onnan Bridgeportba került és egy éves működése után Fairfield plébánosává lett, amely egyházközsége érdekeiben maradandó érdemeket szerzett. Ugyanis az ő közreműködésével és buzdításával lett meg a pénz, amelyen 1932-ben a gyönyörű új templomot felépítették, úgy hogy a Hartfordi püspökség kebelébe tartozó 300 abauji és szabolcsi eredetű magyar családnak saját temploma van.

Irodalmi működése is azánottevő. Irodalmi és történelmi munkatársa az Erdélyi Lapoknak, több dolgozata jelent meg az 1964-ben elhalálozott erdélyi papköltőről, Károni Jánosról és vallásos hazafias és tudományos cikkeinek se szeri se száma.

**DICSŐ GUSZTÁV,
fűszerüzlet és mézszárszék tulajdonos és
a Fairfieldi Ref. Egyház presbitere**

549 King's Highway, Bridgeport, Conn.
Született: 1892 július 28-án, Mármaroszigeten

Európában még ahig csillapodtak a világháború felkorbácsolta kedélyek, mikor 1921-ben Amerikába érkezett egy 29 éves fiatal ember, aki nevéhez méltóan, mint a 10-es és 12-es honvéd gyalogezred katonája küzdötte végig a világháborút.

A rövidre tervezett látogatásból letelepedés lett, mert anyyira beilleszkedett az Új-Világba.

Egy éven belül elvette a South Norwalk-i születésű Lóvay Piroskát és a fiatal házaspár egy komoly, nehéz és becsületes munkával elért sikeres élet megalapításához fogott.

A derék, szorgalmas és mintás életet élő házaspárt a bridgeporti magyarság szeretetére fogadta. Dicső Gusztávot a Rákóczi 69-es osztály elnökének választotta és a fairfieldi Református Egyháznak egykor főgondnoka és még mai is, bokrós elfoglaltsága dacára, presbitere. A Fairfieldi Nagybizottság is elnökének választotta, de ma, mikor feleségével és síkere osztályrészesével együtt éjjelt nappallá téve küzdenek, hogy négy leányuk, Piroška, Margit, Erzsike és Irénke jövőjét biztosíthassák és a maguk öregkorát gondtól mentesítsék, nem jut idő a lársadalmi mozgalmakra, a néhány szabad percüket arra szentelik, hogy kisleányaikat magyaros és vallásos szellemben nevelhessék fel.

Dicső Gusztáv utójára 1926-ban járt odahaza, hogy jelen legyen édesapja arcképének letelepezésén, amelyet az Ipartestület festetett meg és amely az Ipartestület épületének egyik dísz.

KÁLLAY GYÖRGY, étterem tulajdonos

973 Kings Highway, Fairfield, Conn.
Született 1890 május 7-én, Szatmárzsadány,
Szatmár megye

Megvan benne mindaz a tehetség, amire a magyar bevándorlónak szüksége volt, ha a küzdelemes amerikai életben eredményt akart elérni.

1907 március 29-én érkezett Amerikába és az American Crane Company-nál dolgozott 14 évig, ami nem volt könnyű munka. 1921-ben feladta a gyári munkát, hogy önálló üzletet nyisson.

A Kállay György fajtájú embert a gyári munka nem elégíthette ki és csak arra volt jó, hogy az üzletnyitáshoz szükséges tőkét megszeresse. Tizenkét évig kuglító pályákat tartott fenn és volt heites és mészáros üzlete is.

1937-ben felépítette Fairfielden a környék egyik legszebb házáat, Kings Highway 973 szám alatt. Üzlete, a Kállay Grill, bárhol is becsületet szerzene a tulajdonosának.

Tagja a görög katolikus egyháznak és tagja a 48-as Betegsegélyző Egyletnek is. Soha sem vonja ki magát, ha valami magyar ügy érdekében kell áldozatot hozni. Neje jobbkeze vállalatában!

1914 október 24-én nőül vette a Szamosdóh, Szatmár megyei születésű Ritz Flóráit és ebből a házasságból két figyermekke származott, György és János. Az óhazában két testvére él, az egyik Kolozsváron, a másik Szatmár Zsadányon.

KISS GÉZA, a Supreme Dairy Co. Inc., elnöke

264 Fairchild Avenue, Bridgeport, Conn.
Született: 1892 márc. 12-én, Salánk, Ugoesa m.

Kiss Géza, Supreme Dairy Company-ja a legnagyobb magyar vállalatok egyike Bridgeporton. Géza fiával vezetik az üzletet, amely nyolc teherautóval és 15 emberrel dolgozik.

Kiss Géza 1912-ben jött Amerikába és eltelepedett Galridge, Pa. településre, ahol mint bányász kereste a kenyerét három esztendőn át. Onnan Bridgeportra jött, ahol szintén három évet töltött elástásban, majd visszament Pennsylvániába és ezután

Claibornba vetette a sorsát. Itt 1918-tól 1927-ig dolgozott, amikor Bridgeportra jött és társasviszonyban üzletet nyitott. Ma saját tulajdonában vezeti vállalatát. Tagja a Fairfieldi Ref. Egyháznak, amelynek 1937-ben gondnoka volt és elnöke a Férfi Klubnak.

Kiss Géza Galridge-en nősült. Felesége született Lengyel Márta Felső Nyárádról, Borsod megyéből került Amerikába. Három gyermekük van. Géza, aki édes apjával az üzletet vezeti, Honk, aki Business College-ba jár és Béla, aki még a High Schoolt végzi.

Kiss Géza elfoglaltsága miatt nem igen vesz részt ma már magyar mozgalmakban, de erős magyar fejszeretete és meleg szíve mindig odavonzza a magyar mozgalmak mellé áldozatkésztes rokon szívevel. A bridgeportli magyarság egyik kiváló és jelentőséges tagja Kiss Géza és mint ilyen komoly megbecsülés és szeretet övezi a magyarság részéről.

PANDER JÓZSEF, fűszerüzlet és mészárszék tulajdonos

751 Kings Highway, Fairfield, Conn.
Szül: 1898 július 21-én, Uregrasa, Körös-Belovar m.

A háború után érkezettek közé tartozik, kit munkája, önállóság, törekvése az új hazában rövid idő alatt az átlag ember fele helyezte.

1924-ben érkezik Bridgeportra. Tejes üzletben dolgozik, ami később sajátjává lett! Utána tilgyár üzemet kezdett, később üzletet nyit. 1937-ben beköltözött saját pompás téglapületebe, mely a

környék egyik díszje. A háborút otthon végigküzdi. Két és fél évig volt katoná és mint szakaszvezető szerel le.

Tagja a Szt. Imre Hitközségnek, hol 2 évig a Holy Name titkára volt, valamint volt a Szt. László egylet 6-ik fiókjának jegyzője. Neje az Oláhregyletnek tagja.

Odahaza 1922 május 1-én nősül. Neje a Körös Belovar megyei születésű Szarka Mária, a most is óhazában élő Szarka János és neje leánya. Boldog házasságúktól származott fiacskájuk, József, iskolába jár.

SALAMON JÓZSEFNÉ, üzlettulajdonos

48 Churchhill Avenue, Fairfield, Conn.
Született Kajár, Győr megyében

Gyermekeit rajonganak érte, ismerősei, barátai szeretik. Mindenki értékeli benne a nehezen

dolgozó anyát, ki a társadalmnak hasznos gyermekeket nevel fel.

Nyolc évvel ezelőtt veszítette el férjét, a Kujár, Győr megyei származású Salamon Józsefet. Üzletét azóta egyedül, gyermekei segítségével vezeti saját házában. Minden szép magyar ügynek támogatól, a Szt. Imre R. K. Egyház hitbu tagjúl, Mariika és József az üzletben segítenek. Lawrence jönevü autómechanikus.

Mrs. Salamon szüleit Tóth Józsefet és nejét Gergely Annát régen elvesztette; emléküket most is kegyelettel őrzi.

A gyermekek magyar szellemben vannak felnevelve; mindégylük szépen beszél magyarul.

SZABÓ ANDRÁS,

fűszer és mészárszék üzlettulajdonos

937 Kings Highway, Bridgeport, Conn.
Szül.: 1889 nov. 20-án, Tisza Tivadaron, Bereg m.

Szabó András még egész fiatal ember és egyike a legsikeresebb magyar üzletembereknek. Két fűszer és mészárszék üzlete van, egyik a fenti címen Bridgeporton, a másik Stratfordon, a 257 Roosevelt Street alatt. Az egyik üzletet a felesége vezeti. Mindkét jól menő üzlete a saját házaiban van.

Tizenhat éves korában került ki Amerikába és Flemington, N. J.-ban, majd Poughkeepsieben él, míg 1916-ban Bridgeportra került. Azóta állandóan itt él a családjával.

Szabó András nagy elfoglaltsága mellett is kivészi részét az egyetli életből. Tagja az 1848-as Bs. Egyletnek és a Szent Imre Egyháznak. Mrs. Szabó, akivel Poughkeepsieben esküdt meg Szabó András 1913-ban, Újbányán, Bars megyében született. Két ízben volt elnöknlője a Szent Margit Öltáregyletnek.

A Szabó-házaspárnak három felnőtt gyermeke van. Béla, aki az üzletben foglalatostokdik, József és Erzsike, aki elnöknlője a Mária Leányok Egyesületének a Szent Imre Egyházban. Nagyszerű három gyerek a Szabók két fia és egy leánya. Ritka szép egyetértésben élnek és sok örömet szereznek szüleiknek.

SO. NORWALK

PESTI JÓZSEF, Gasoline állomás tulajdonos

198 Ely Avenue, So. Norwalk, Conn.

Barátságos, csupaszív ember, mindenki kedvelő. Egyik ismert, közbecsülésben álló tagja a So. Norwalk-i magyar társadalomnak.

Harminehárom évvel ezelőtt, 1905 március 29-án érkezik Amerikába. Homokhordáson kezd, 1929 óta önálló üzletember. Jó menetelű gazolin állomása van háza mellett.

Családjával együtt tagja a Szent László Róm.

Kath. Egyháznak. 1908 január 15-én vette nőül Iona Jolánt, kivel boldog házasságot él. Gyermekeik: Károly, Leona, Olga.

Pesti József támogat minden arra érdemes, szép magyar ügyet. Mint nevetve mondja: "Valahogy engem mindég megtalálnak, ha erről van szó". De igaz is, hogy jó szíve, barátságos lénye közismert a vidéken.

NOVÁK LAJOS,

üzlettulajdonos, a Ref. Egyház gondnoka, a Keleti Egyházak Presbyteriumának elnöke

21 Ford Pond, East Norwalk, Conn.
Szül.: 1882 január 3-án, Göncz, Abauj-Torna m.

1899 február haviban érkezett Amerikába, ahol Newark, N. J., Cleveland, Ohio, Stamford, Conn. voltak azok a helyek, ahol hosszabb-rövidebb ideig élt.

1912 évben költözött East Norwalk, Conn.-ba, ahol azóta állandóan tartózkodik és a Ford Pond 21 szám alatti, saját házában lévő Original Tavern tulajdonosa.

Közéleti téren tevékeny életre tekinthet vissza.

Agilis tagja a Rákóczi, Verhovay, Hutvadi és a Református Egyletnek, ahol megelőző időkben vezető szerepet játszott és különféle bizottságokban szerepelt.

A So. Norwalki Magyar Református Egyház másodízben megválasztott pénztárnoka és gondnoka.

1904 május 16-án feleségül vette az Abauj-Torna megye, Újfalu községből származó Balázs Borbálát, akivel zavartalanul boldog családi életet él. De a családi élet boldogságát egyhőre megzavarta Gizella leányuknak, ölete vltágában, 21 éves korában történt gyászos elhunyt. A gyászlaburult szülők egyetlen vigasztalása Lajos fink maradt. Kiváló sikerrel végezte iskoláit és ma református lelkész Logan, West Virginiában.

Novák Lajos mintaképe a törekvő magyar embernek, aki üzleti rátermettsége, szorgalma és kitartása révén szép eredményeket ért el.

Magyar református hitének egyik erős oszlopa Novák Lajos, aki nemesak anyagilag áldoz a South Norwalki Magyar Református Egyház javára, de egyben hitbuzgó arunkása is annak. Ezt a készségét ismerték fel és becsülték meg azzal hitbeli testvérei, hogy egyrészt az egyháznak gondnokává választották, de ugyanakkor más kltüntetés érte. Az Amerikai Magyar Keleti Egyházak presbitériuma, amelynek hatásköre számos egyházra terjed ki, Novák Lajost ültette az elnöki székbe az 1929-ik év során üszületének és megbecsülésének jeléül.

SHELTON

HUSZTI SANDOR. fűszerüzlet és mészárszék tulajdonos

98 Center Street, Shelton, Conn.
Szül.: 1882 április 15-én, Oléava, Szatmár megye.

Saját házában lakik Huszti Sándor, a város egyik legbecsültebb polgára, aki arról is nevezetes, hogy 12 élő gyermek apja.

Huszti 27 esztendeje lakik Sheltonban. Előzőleg South Riveren, N. J. államban élt, majd két esztendeig járta a magyar telepeket és dolgozott bányákban, vasutaknál. 1903-ban jött Amerikába és New Brunswickon vette feleségül nejét, Konez Veronikát 1907-ben. Mrs. Huszti, Vitkán, Szatmármegyében született.

Hat fiuk, Sándor, István, Lajos, József, Mihály és Károly közül a két első és Mihály az édes apja üzletében foglalkozkodnak míg hat leánya közül Mariska és Erzsike férjvel vannak. Az első Mrs. Victor Cook, az utóbbi Mrs. Walter Karul, Jutiska, Eszter, Veronika és Irénke és Károly még a családi fészeken vannak.

Huszti Sándor tagja a Rákóczi Egyletnek, a Bridgeporti Szövetségnek, az Első Magyar Betegsegélyző Egyletnek és a new haveni Munkás Egyletnek. Az Első Magyar Betegsegélyzőnek pénztárnoka volt 12 esztendeig.

Nehéz munkával, ezernyi gonddal kellett életében megküzdnie. Páratlanul odaadó, jó hitvese segítette mindenben. Most, szép polgári jólétben, gyönyörű családjától körülvéve joggal élvezi gyermekei szeretetét, polgártársai becsületét.

KARAKÓ GÉZA.

Package Liquor Store tulajdonos

128 Center Street, Shelton, Conn.
Született: 1890 február 19-én, Királyhelmecz,
Zemplén megye

Nem kevéssel járult hozzá, hogy Shelton és vidéke magyarsága egyes-bujos dolgai különösebb bonyodalom nélkül intéződnek el rendszerint, hogy elmennek a 128 Center Street alá és ott kikérik az üzlet tulajdonos, Karakó Géza

tanácsát. A tanács minden alkalommal megszívlelendő, mert egy olyan ember adja, aki 32 tavaszt ért meg Amerikában és aki saját erejéből vitta ki, hogy családjá polgári jólétben él. Ez a derék magyar ember ismeri Amerikát.

Alig múlt el 16 éves, mikor Királyhelmecsről elindult Pittsburghba és ott első munkáját egy fűszerüzletben kapta. Multak az évek, Karakó Géza átköltözött New Yorkba, ahol két éven keresztül egy írvaházban volt gazdasági felügyelő. Itt szokott hozzá, hogy mások baját, fájdalmát a szívén viselje. New Yorkból Bridgeportba vezetett élete útja, ahol üzlete is volt. Innen pedig 1915-ben Sheltonba költözött, ahol 4 évvel később üzletet nyitott. Az üzletet 1934-ben megnagyobbította és azóta az új helyiséget üzemből tartja. Egy kőhajtsányira a pálinka üzlettől, 76 Center Street alatti confectionery üzlete van, amelyet felesége vezet.

Minden magyar mozgalomban szívvel-lélekkel részt vesz. Tagja a Rákócziinak és az Első Sheltoni Magyar Egyletnek. A multban pedig tisztséget vállalt a New Haveni Munkás Egyletben is.

Hat évet töltött az Új-Világban, amikor 1912-ben New York Cityben oltár elé vezette a csepp-köbarlangjáról világhíres gomör megyei Dobslánról származó Hekó Ibonkát aki a házaspár egyetlen gyermekének, a most High Schoolba járó Ferenc fiúnak az édesanyja.

GAZSI ANDRÁS.

üzlettulajdonos

az Első M. Betegsegélyző Egylet elnöke

140 Center Street, Shelton, Conn.
Szül.: 1885 márc. 19. Boldogkőváralja, Abauj-tornai

Egyike Connecticut állam legismertebb magyarjainak. Ismerosai, barátai vannak szerte az országban.

1901 május 1-én látja meg a Szabadság szobrát, Bridgeporton telepszik meg, 12 évig dolgozik egy ollógyárban; jár Canadában is, 3 évig üzletelt, majd 1916-ban Sheltonba jön és azóta is itt tartózkodik. A helybeli magyarság egyik legértékesebb tagja.

Régeen amerikai polgár; 1908-ban otthon járt családjával együtt. Tizenkét éve elnöke az Első Magyar M. Bs. E.-nek, 14 évig ügykezelője volt a Bridgeporti Szövetségnek. Most ismét az. Al-elnöke a sheltoni Magyar Politikai Klubnak. Őt magyar együletnek tagja! A Szent László Egyletnek ügykezelője.

1906-ban nősült először. Első neje elhunyt, 1922-ben vette nőül az Abaujvár, Abaujmegyei születésű Patrick Erzsébetet, kivel azóta is megértő házasságot él. József fia és Margitka leánya dolgoznak. András iskolába jár.

Családjával együtt minden szép magyar mozgalomnak lelkes támogatója.

SALLÉR OTTÓ,
gazolin állomás tulajdonos

280 Howe Avenue, Shelton, Conn.
Született: 1875 okt. 18-án, Nagykanizsa, Zala m.

Mikor a trianoni békediktátum Magyarországot megsoronkította, az amerikai kontinensen elsőnek Shelton, Conn.-beli magyarság emelte fel tiltakozó szavát az óhazát ért sérelmekért, mikor megalakította a Sheltoni Revíziós Ligát. Egy javakorabeli derék magyar embert választott meg a Liga pénztárnokául, neve Saller Ottó, aki mikor a századforduló előtt a csász. és kir. haditengerészettől viselte 4 éven át a császár kabátját, közlebről megismert egy hazájabeli tengerészkadettet, akinek a nevét a későbbi években a világhír vitte szárnyra. Az a pólai tengerészkadett, aki alatt Saller Ottó szolgált, nem volt más, mint nagybátyul Horthy Miklós, Magyarország kormányzója.

Már elmúlt 37 éves, amikor átjött az Új-Világba 1913-ban, hogy mint géplakatos, aki a MÁV. gépgyárban dolgozott, miután előbbi állásában a Déli Vasutak műhelyében letette a gépész vizsgát, maga, valamint családja számára megélhetést teremtsen.

Utja egyenesen Sheltonba vitte, ott megtelepedett és 19 évig egyhuzamban dolgozott a szakmájában. Végül 1932-ben elhatározta, hogy gazolin állomást nyit, az ötletet megvalósította és mind a mai napig üzemben is tartja.

Munkája közben időt talált arra, hogy részt vegyen a magyar társadalmi megmozdulásokban is. Tagja a New Haveni Első Magyar Betegsegélyző Egyletnek, miután 17 évig tisztviselője is volt, ugyancsak a Szent József Katolikus Egyháznak is.

1935-ben súlyos tragédia érte, ugyanis ekkor hátrahozott el hitvese, akivel 1928-ban még odahaza járt látogatón. Házasságukból három gyermek született, két fiú, Ottó és István. Mind a ketőjük masinista és New Havenben dolgoznak. Az egyetlen leány Ilonka pedig Parázs György hitvese.

— ◆◆◆ —
NEW HAVEN

MÉSZÁROS MIHÁLY,
Gazoline Station tulajdonos

Humphrey és Mill River sarkán, New Haven, Conn.
Született: 1887 április 10-én, Lócs, Sopron megye

Sorozásnál a 11-es vadászokhoz osztották be, majd onnan átvezényelték a pénzügyőrökhoz, ahol 11 évet szolgált és mint szemlész szerelt le. 1905-ben jött ki Amerikába, sokat utazott, elment egészen Indianapolisig, de végül is New Havenbe telepedett meg. Munkát szerzett a zongoragyárban, ahol hosszú esztendőkn keresztül

túl kereste meg kenyerét. Az utolsó 14 éve aztán saját üzlete van, a saját házában levő gasoline töltő állomás, amely ismert és népszerűségnek örvend.

Jelen van minden magyar mozgalomban, a multban pedig jelentős részt is kért magának az egyetli munkákból is. Így tisztviselője volt az Amerikai Magyar Betegsegélyző Egyletnek, amelynek jelenleg is tagja, ugyancsak az Első Magyar Munkás Betegsegélyzőnek és a 1848-as Egyletnek is régi oszlopa.

Házasságát New Havenben kötötte, amikor 1910-ben oltár elé vezette Németh Rózát, aki a veszprém megyei Ostfáasszonyfa községből származik. A Mészáros házaspár büszkesége egyetlen gyermekük, László, aki a világhírű Yale egyetemen szerezte meg mérnöki oklevelét.

— ◆◆◆ —
ROWAYTON

STELKOVICS MIKLÓS,
kertész

1 McKinley Street, Rowayton, Conn.
Szül.: 1887 dec. 1-én, Varpelét, Heves megyében.

1906-ban jött ki Amerikába. Mint kertész nyert alkalmazást és azóta is állandóan ezt a szép foglalkozást gyakorolja.

Üsszes elődei kertészzel foglalkoztak és atya is, némi Stelkovics József, dohánykertész volt a kitűnő dohányyárról híres Varpelét községben.

1910 szeptember 3-án vette feleségül Szakács Veronát, a Zemplén megyei Nagytürkány községből, akivel azóta a legboldogabb családi életet éli. Felesége mintaképe az odandó magyar hitvesnek.

Házasságukból négy gyermek szünnemzett. A legidősebb Albert, tehetséges és törekvő fiatal ember. Öt évig Magyarországon folytatott tanulmányokat, Jászapátiiban és Egerben, jelenleg pedig levizsgázott és kinevezett középiskolai tanár.

A másik három szép gyermek, Vince, Mariska és Walter, mind beszél magyarul!

Hitbuzgó hívei a Szent László Római Kath. Magyar Egyháznak, és tagjai a Szent József, a Rákóczi és a Verhovay Segély Egyletnek.

Súlyos csapás érte a családot 1938. dec. 9-én, 21 éves Vince fiuk váratlan elhunytával.

WALLINGFORD

BIHARI SÁNDOR, színművész

Cherry Street, Wallingford, Conn.

A magyar kultúrának egyik érdemes és tehetséges uttörője Amerikában Bihari Sándor, aki már harmincöt év előtt komikus szerepben játszott New York-ban, majd arra törekedett, hogy a nagy metropolisznak állandó magyar színháza legyen. Megteremtette a Thália színtársulatot, az első igazán művészi Irányú színpadi vállalkozást New Yorkban Heltay Árpád, Thury Bona, Rédey Miklós, Horváth Lajos, Lukács Márton, stb. voltak ennek a nagy-szerű társulatnak tagjai, mely Bihari Sándor vezetése alatt végkutatza a nagyobb magyar telepeket és hódította meg a publikumot a később állandósított magyar színtársulatoknak.

A világháború okozta változások Bridgeportra vezették Bihari Sándort, ahol csaknem husz évig tartózkodott és ezen idő alatt is állandóan fáradozott azon, hogy a magyar színpadi kultúra művész magasztos tartsa a köréje csoportosuló kitűnő műkedvelőkkel. Ezt az igazán érdemes munkát folytatja négy év óta nejével együtt, aki szintén elsőrendű színművész. Wallingford városában ahol mint elsőrendű rendezőt és természetesen szereplőt ismeri a magyarság, amelyet Bihari Sándor művészete állandóan magyarnak tart meg.

KOVÁCS BÉLA.

a Kovacs Bros. fűszerüzlet társtulajdonosa

126 So. Cherry St. Wallingford, Conn.

Szül.: 1892 okt. 14-án, Mátészalkán, Szatmár megye.

A Kovacs Brothers üzletet három testvér bírja és vezeti; Kovács Béla, Ferenc és Endre. Rótkaság ha három megértő, derék fivért találunk Amerikában egy üzletben foglalkoskodni. Megértő, szép egyetértés jellemzi a három fivért, akik megbecsülést és szeretetet vívtak ki maguknak Wallingfordban a magyarság és az amerikaiak között egyaránt.

A társaság legidősebb tagja Kovács Béla, aki Mátészalkán nevelkedett, az édesapja oldalán, aki kereskedő ember volt és a fiát is erre a szakmára nevelte. Az óhazai háború előtti viszonyok, no meg a fiatal lelkesedés és talán a kalandvágy hozta Amerikába Kovács Bélát, aki 1909-ben érkezett meg az új hazába és azóta állandóan Wallingfordon tartózkodik.

A közbeesülésnek örvenlő Kovács Béla tagja a New Haveni Munkás Egyletnek, a Ref. Egyesületnek, a Zrinyi Miklós Egyletnek és a Magyar és Tót Egyletnek, ahol megbecsült helyet foglal el a tagság között.

Kovács Béla 1911 április 1-én nősült, feleségül

véve Kovács Juliannát, aki Órfaluban, Szabolcs-megyében született. A házasságot nyolc gyermek kel áltotta meg az ég, négy fiával és négy leánnyal, akik közül Béla vezeti a bridgeportli üzletet, Endre egyetemre jár, Margit hivatalnoknő, Sándor és Mirtilda High Schoolba járnak, míg Etelka, Lajos és Ella iskolás gyermekek még.

MUSHINSZKY ISTVÁN,

szabómester és üzlettulajdonos,
a Rákóczi Egyesület pénztárnoka,
a Wallingford Building & Loan Ass'n
igazgatósági tagja

24 Center Street, Wallingford, Conn.

Szül.: 1885 jún. 8-án, Abonykeresztén, Abony m.

Wallingford város legmegbecsültebb magyarjai közé tartozik Mushinszky István szabómester. Nemcsak arról nevezetes, hogy kitűnő ruhákat készít, amelyekel az óhazai Szepsiben kifertt szabómester 6. 3. a szezonban pedig meg több alkalmazott segítségével készíti el, hanem ugyanannyi elismerést mint közéleti ember, egyházi, pénzügyi szakértő, példás férj és kitűnő szülő, aki mindig ott volt, ha az amerikai magyar mozgalomnak támogatásra vagy egy tekinthetős ember jóindulatára volt szükségük.

Egy cent nélkül kezdte el amerikai pályafutását, amikor 1905-ben, 20 éves korában az Abonyi megyei keresztetéből áthajózott az Újvilágba, Wallingfordba tartott, ahol egy szabóüzletben kapott alkalmazást. Három évvel később megvásárolta az üzletet és ugyanazon a helyszínen azóta is üzemből tartja kiűnő üzletét. Egyidejűleg érdeklődni kezdett a város társadalmi és politikai életéért, melynek ma már egyik vezető embere. A Rákóczi Egyletnek immáron 26 éve pénztárnoka, ugyancsak vezető tagja a Róm. és Gör. Katolikus Szent László Egyletnek, a Knights of Columbusnak, valamint a helybeli Róm. Kath. Egyháznak. A Wallingford Building and Loan Association igazgatójának választotta meg és érdekeltége van a Wallingford Bank and Trust Company-nál is.

A New Haveni születésű, de magyar származású Janesik Máriával a polgárosításával egy évben kötött házasságából hét gyermek született: Ede, Rosemary, Mary Theresa, György, Anna Mary, Robert és Betty Ann, akik még mindannyian iskolába járnak és a házaspár büszkeségét képezik.

WASHINGTON

NT. BORSY-KEREKES GYÖRGY, az Amerikai Magyar Református Egyesület szervező-titkára

1726 Pennsylvania Ave., Washington, D. C.
Született: Diósgyőv, Borsod megye

Ez a kiváltságos elméjű ember elemi iskolát Diósgyőron végzte, majd a miskolci gimnáziumban szerzett érettségi bizonyítvánnyal bölcsész-tudományi tanulmányokat folytatott a debreceni és budapesti egyetemeken, hogy végül a teológiára térjen át a sárospataki, majd a debreceni kollégiumban. Itt virradt rá az 1914-ik

esztendő, amikor negyvenkét református teológus társával együttesen lemondott hadmentességi jogáról és belépve a hadseregbe, elvégezte a tiszti tanfolyamot, mire a debreceni 3-as honvéd gyalogezred kötelékébe nyert beosztást háborús szolgálatra az olasz harctéren.

A fiatal magyar katonatiszt az olasz határon megsebesült, hadi fogságba került és csak 1919-ben térhetett vissza Magyarországra, ahol rövidesen letette a felkészítő vizsgákat. Teológiai oklevele birtokában egy ideig a Menekültügyi Hivatal biztosa lett Hont, Nógrád és Heves megyékre kiterjedő hatáskörrel, majd néhai Raltbazar Dező püspök hívására Debrecenbe ment és a nagynevű püspök magántitkára volt 1922-ig.

Itt érte az egyik miskolci napilap meghívása, amelyet elfogadott és gyorsan kibontakozó újságíró tehetsége nevét rövid idő alatt ismertté tette. Mint megalapozott nevű hírlapíró ment fel Budapestre, ahol egy és ugyanazon a napon kapta meg segédlelkész kinevezését néhai Haypál Benő budai lelkész mellé és a McKeesporti Magyar Független Református Egyház meghívását, hogy vállalja a hitközség rendes lelkész székét.

Borsy-Kerekes György az amerikai meghívásnak tett eleget. Sikeres munkát fejtett ki McKeesporton, ahonnan Youngstownba hívták meg és ebben az állásban érte az a megfeszítettetés, hogy lelkészválasztásai esepesenek választották. Ezt a tisztségét 1935-ig tartotta, amikor az Amerikai Magyar Református Egyesület konvenciója országos szervező titkárrá választotta. A nagy biztositó intézmény életében új és annyira fontos hatáskört Borsy-Kerekes György olyan sikerrel töltött be, hogy az igazgatóság jelentése szerint nem egészen négy esztendő munkássága alatt a testület taglétszáma ötven százalékkal növekedett.

Az írói tehetség már tizenöt éves korában érvényesülést keresett és ebben a fiatal korban már sürin jelentek meg Borsy-Kerekes György írásai a református ifjuság óhazai "Szövetség" című lapjában. Már gimnáziumi tanuló korában munkatársa volt több miskolci lapnak, majd mikor egyetemi hallgató lett, egyre több és több írása jelent meg budapesti, debreceni és sárospataki lapokban, sőt a sárospataki ifjusági folyóiratnak szerkesztője is lett.

A háború tűzében megizmosodott tehetségét a hadifogság ideje alatt állandó tanulmányokkal fokozta és szülőföldjére való visszatérése után az Egyetértés, a Magyar Jövő, a Független Újság, a Pesti Hírlap, a Magyarság, az Est, a Pesti Napló, stb. hasábjai nyitak meg előtte. Egy évig volt mindössze Amerikában, mikor átvette a "Magyar Egyház" szerkesztését és a lapot magas irodalmi színvonalra emelte tíz évi munkássága alatt. A "Református Újság" szerkesztői tisztségét 1932-ben vette át, de időközben szerkesztője volt az Amerikai Magyar Hírlapnak is és számos cikket írt az amerikai magyar naplós és heti lapokba. Maradandó alkotása két könyv, amelyek közül az egyik Magyarországon és a másik Amerikában került ki a sajtó alól "Egyetlen Új" cím alatt.

Borsy-Kerekes György műveltsége, kivételesen széles látóköre, intrazigens magyarsága, felelősségteljes közéleti integritása arra predesztinálja őt, hogy Magyar-Amerika vezető ember közt különös befolyást gyakoroljon Magyar-Amerika életére és sorsára. Sokan joggal látják benne azoknak a nagyon keveseknek az egyikét, akik konszolidálni tudják az amerikai magyar életet, a második nemzedék bekapcsolásával.

KIRALY IMRE, Az Amerikai Magyar Református Egyesület főpénztárnoka és az Amerikai Magyar Szövetség pénztárnoka

1726 Pennsylvania Ave., Washington, D. C.
Született: 1883 július 28., Háromszék megye.

A magyar fajához, magyar voltához hű, határozottan ragaszkodó székely ifjú megindult a háromszéki székely szegénységből, temérdek szenvedés árán elvégezte kínos Kolozsvári tanfolyamot, amian az oklevél birtokában lzzó székely vére tovább tanulásra hajszolta. Útnak indult a felvidéki felé és ott az állami falpari

szakiskolában megszerezte a faipari szakrajz tanítói oklevelet is. Ilyen képzettség alapján nevezték ki a nyíregyházi református népiiskolához és a városi iparos tanonc iskolához 1904-ben, ahol a háborús évek kivételével, amikor katonai szolgálatot teljesített, 1921-ig tanított, majd 1921 augusztus 21-én Clevelandba ment rokonok látogatására, ahol ott is maradt.

A clevelandi west sidei Magyar Református Hittársaságnak szakképzett tanítónak volt szüksége. Ide hívták és Király Imre ezt végezte 1928-ig, amikor az East Sidei Hittársaság sokkal nagyobb iskolájára hívták meg. Ennek a Hittársaságnak kebelében végzett munkáját hirdeti a híres clevelandi Bethlen Otthon, amely Király Imre páratlan energiája nélkül soha nem valósult volna meg és nem lenne a clevelandi magyar élet hatalmas emlékoszlopa.

Az 1936-ik év során az Amerikai Magyar Református Egyesület központi pénztárnokának választotta meg és azóta Washingtonban dolgozik páratlan tisztákuességgel az egyetemes amerikai magyar élet javára.

Király Imre életéről, munkásságáról csak epizódszerűleg lehet emlíkezni, de ezek az epizódok éppen elég fényt vetnek jellemére.

A világháború kitörésekor 1914-ben az általános mozgósításkor mint póttartalékos vonult le a 24-ik honvéd gyalogezredhez és 37 hónapig volt állandó haretéri szolgálatban. Hat hónap alatt őrmester lett, három kitüntetésben részesült. Tizenhét ízben sebesült meg és a csatatéren maradt, még újabb négy kitüntetést nyert, majd hadnaggyá léptették elő és mint tiszti szerelt le a háború végétől.

Az Egyesült Államokban az első pillanattól kezdve teljes erővel kapcsolódott be minden magyar megmozdulásba. Először lett Clevelandban az Egyesült Magyar Egyetemenek és mikor a Petöfi-szobor megalkotása és telepítése körül kifejtett munkássága véget ért, akkor az Egyesült Egyetemen örökös elnökének választották meg. Különös figyelmet fordított az ifjúság nevelésére, a második és utolsó következő nemzedékek magyar szempontból való megmentésére és elérte azt, hogy tanítványai közül többen igen előkelő társadalmi vagy hivatalos pozícióba léptek be Cleveland és Ohio állam közéletében.

Megírunk, hogy a Bethlen Otthon mit köszönhet munkájának, mint az építő bizottság elnökének, de talán éppen ilyen nagy érdeme az, hogy a clevelandi Kultur Kerl és Király Imre közdeményezésére létesült.

A székely haladtnívágás őszöne arra bírta, hogy az Oberlinben lévő híres egyetemen a teológiai fakultásra iratkozzék be, de mikor az Amerikai Magyar Református Egyesület főpénztárnoka lett, e tanulmányait félbe kellett szakítsa. De előbb-utóbb be fogja fejezni, mert a székely vér nem hagy abba semmit, amhez kezdett.

Király Imre 1913-ban Nyíregyházán nőt vett Völgyi Jolánt. Gyermekük: a College végzett Imre, Jolánka és Kató, szüleikkel vannak Wash-

MOLNÁR ISTVÁN,

Az Amerikai Magyar Református Egyesület titkára, Toledo város nyugalmazott rendőrtisztje és a Magyar Erdemrend tiszti rendjelének tulajdonosa

1726 Pennsylvania Ave., Washington, D. C.

Született: 1875 nov. 28-án, Forrá, Abauj megye.

Molnár István nevének említésekor tiszteltetl háfol meg Magyar-Amerika és akkor igaz magyar voltát a Magyar Erdemrend tiszti rendjelének adományozásával a hivatalos Magyarország is elismerte. Molnár István élete annyira össze van forrva az amerikai magyarság történelmének egy hosszú korszakával,

hogy a kettőt egymástól elválasztani nem lehet.

Molnár István édesapja jómódu kovácsmester volt Abaujban és gépész akart lenni a fiatal Pista gyerek is. Anyja a sárospataki főgimnáziumba küldte, de a kálvinista fej sehogyse fogta a latint, a hatodikban beszakundált és 1892-ben Amerikába jött "javulni". Meg is javult itt! A legjobb amerikai magyarok sorában is az első padban ül!

Molnár István véglegesen Toledoiban állapodott meg és az ottani vassgyárban mint vasöntő dolgozott. 1898-ban, amikor a spanyol-amerikai háború volt Molnár már az Egyesült Államok katonai egyenruháját viselte, Philadelphia mellett "grizte" a tengert. — nem is bántotta azt senki ellenség! Ott van azóta is a nagy víz, mindég! Spanyolt persze nem látott, se élve, se halva!

A katonai mundérból kikerülve 1900-ban Toledo város rendőre lett. Csaknem negyedszázadig tartó szolgálata után, mint rendőrtiszt vonult nyugalmába 1923 október 31-én és azóta páratlan munkásságát teljesen az Amerikai Magyar Református Egyesület felvirágoztatásának szentelte, mint annak központi főtitkára.

A kezdő, a fiatal Amerikai Magyar Református Egyesület már 1902-ben felismerte a Molnár Istvánban rejlő tehetségeket és először ellenőrének, majd három évre elnökének választotta és 1908-ban a főtitkár székbe ültette, amelyet azóta megskatitás nélkül foglal el.

Molnár István 1901-ben Toledoiban nősült meg. Felesége a szabóeski kisvárdai Berecz Etel, Pál fia, az International Harvester Company tisztviselője a németországi Düsseldorfban, István fia Toledo-ban a nyilvános iskolában tanít, János Kentucky állam Newport városában zeneiskolai felügyelő,

Etel leánya ugyancsak Newporton a High School tanára.

Az amerikai magyar közéletben Molnár István olyan munkát végzett az Amerikai Magyar Református Egyesület nagygyűléseinél, amely annak jóformán minden ágára kiterjed. A toledo-i Magyar Református Egyháznak alapító tagja és éveken át tisztviselője volt. De hitén túl résztvett teljes erejével minden magyar megmozdulásban és érdemeit már tíz évvel ezelől azzal ismerte el az egész amerikai magyarság, hogy a buffaloi Nemzetgyűlés vezetését rá, mint elnökre bízta, aminek pártján tapintattal tett eleget.

Molnár István neve fogalom, amely az érebe öntött egyéni tisztességet, a hajthatatlan öszinteséget és az igazságot való magyar fajiságot jelent. Olyan ember, akit talpig férfink tartanak. Szól-

egyes gerince, amelyet az előrehaladott kor se tudott meghajtani, az élet minden körülménye között szilárd maradt. Mert tudta, hogy jól akar és semmit mást, csak jól, elgondolássalhoz, meggyőződéséhez mindig szilárdan ragaszkodott. És ez tette lassanként országos hírvé.

Tudják róla, hogy megalkuvást nem ismer és főleg hivatalos kötelességeiben hajszálat se enged az igazságból. Azt mondják róla: árvák és özvegyek védelmezője, magyar fajának, hitének erős oszlopa, megbízható barát, jó férj és jó apa. Mi többet lehetne kívánni még olyan embertől is, mint Molnár István!

Negyvenhatévi íti tartózkodás után, 1938-ban visszament szülőföldjére, amikor részt vett a Világkongresszuson is.

A WALLINGFORDI MAGYAR NŐI KÖR, WALLINGFORD, CONN.

ALAKULT: 1935. Szeptember 12-én, 42 taggal.

Célja a magyar szellem ápolása és a jótékonyság gyakorlása, ahol és amikor szükség van arra; a magyar származású gyermekek összetartása és a magyar nyelv gyakorlása. Jelenlegi taglétszáma 50.

Első tisztviselői a következők voltak:

Elnök: Bosnyák Józsefné; alelnök: Buza Józsefné; jegyző: Kovács Ferencné; titkár: Kőcs Péterné; pénztárnok: Sári Andrásné; ellenőr: Vig Istvánné.

Jelenlegi tisztviselők: Elnök: Bosnyák Józsefné; alelnök: Buza Józsefné; jegyző: Kovács Ferencné; titkár: Nidermajer Viktorné; pénztárnok: Saier Ottóné; ellenőr: Barta Lajosné.

ELSŐ SOR: balról jobbra: Madár Istvánné, Balog Ferencné, Saier Ottóné, pénztárnok; Kovács Ferencné, jegyző; Bosnyák Józsefné, elnök; Barta Lajosné, ellenőr; Bai Andrásné, Iván Jánosné.

MÁSODIK SOR: Csapó Istvánné, Vánéku Jánosné, Könyű Györgyné, Szalkó Jánosné, Porci Jánosné, Cservák Józsefné, Kucu Jánosné, Geszty Istvánné, Cetnár Jánosné, Tachi Józsefné.

HARMADIK SOR: Kámán Péterné, Kovács Béláné, Szegedi Miklósné, Hacku Mihályné, Jakab Menyhértiné, Klusócki Gusztávné, Szahó Józsefné, Gombita Sándorné, Turj Miklósné.

TRENTON

New Jersey állam fővárosának, Trentonnak jelszava magyarázza meg legjobban azt, hogy miért lett egy tekintélyes magyar kolónia székhelye. A város hivatalos jelszava ugyanis ez:

— Trenton készíti — a világ megveszi.

Annyi különböző ipari termékeket készítő gyára van Trentonnak, hogy a legkülönbözőbb ágakban járatos kézművesekre volt állandóan szüksége és ezek sorában a jelesen képzett magyar iparosokat vonta magához. 1880 és 1896 közt már tekintélyes magyar kolónia épült fel Trentonban, amelynek közéleti tevékenysége egyletek alakítása, egyházak szervezésének előkészítése és a magyar érzés ápolása felé irányult. A telepnek igen nagy lendületet adott az, amikor a Roebing drót és kábel gyár megnyitotta kapuit a magyar munkások előtt és volt idő, mikor ebben a világhírű gyárban a dolgozó kezek fele tiszta magyar volt.

A magyarok számának szaporodása vonta maga után azt, hogy tagjai közül a vállalkozóbb szellemek a kereskedelemre és önálló ipari termelésre tértek át, jelentős magyar üzleti életet teremtettek, ami viszont hivatásos pályán működő egyéneket vont Trentonba, amely a New Jersey állambeli magyar élet gócpontja lett.

AZ ELSŐ EGYLET ÉS TEMPLOM

A legelső állandó jellegű trentoni magyar megmozdulás a Trentoni Első Magyar Társalgó és Betegsegélyző Egylet megalakítása volt 1889-ben. Harminckét évi működés után ez Trentoni Magyar Egylet név alatt folytatta munkásságát.

A Trentoni Első Magyar Kossuth Ferenc Keresztény Betegsegélyző és Temetkezési Egylet volt a második alakulás 1894-ben, amely 1924-ben szintén a Trentoni Magyar Egyesületbe olvadt be. Ennek az egyletnek kötelékében ismerkedett meg az amerikai magyar egyleti élettel Walkó János, aki két évtized óta a Bridgeporti Szövetség páratlan szorgalmu központi főtitkára.

Két nagy és erős magyar egyesülete volt már Trentonnak akkor, amikor 1894-ben erőteljes mozgalom indult meg a városban acélból, hogy a magyar reformátusokat hitközségbe szervezze. Előbb református egyletet alakítottak, majd mikor Nt. Jurányi Gusztáv elvállalta a lelkészi állást, hitközségé alakultak át 1897-ben, amikor Nt. Csánfordi Ferenc lett a lelkész. A templomot és lelkészi épületet 1898-ban építették fel, de csak 1889-ben szentelték fel és adták át hivatásának. Pár hónappal később Nt. Virág István foglalta el, majd Vajó Sándor és 1910-ben Nt. Korocz Géza követték, akinek vezetése alatt a templomot ujjaépítették. Közben a református csoportok között folyó küzdelmek során a nagy trentoni magyar református egyház a Független Magyar Református Egyházmegye megalakulásakor annak kötelékébe lépett.

Tízennyolc évi szolgálat után a hitközség vezetésétől Nt. Korocz Géza megvált és helyére Magyarországról Nt. Béky Zoltánt hívták meg 1928-ban, aki azóta is nagy sikerrel vezeti az egyházat, melynek részére pompás iskolai épületet emelt, mely egyike a legszebbeknek. Nt. Béky Zoltán erős, markáns egyénisége a független csoport kötelékében olyan méltánylásra talált, hogy 1939-ben a keleti kerület eszterévé választották.

KATHOLIKUS EGYLET ÉS TEMPLOM

A Független Magyar Református Egyház alapításával egyidejűleg alakult meg Trentonban az Első Szent István Király Magyar Római és Görög Katolikus Betegsegélyző, Temetkezési és Templomi Egylet is, amely azután hatalmas tényezője lett a magyar római katolikus hitközségnek megteremtésének. A hitközség alapítási munkákat a Szent István Egylet már 1899-ben megkezdte, mindjárt el is érte azt, hogy a trentoni Chestnut Avenuen levő katolikus plebános, Ft. Csaba György személyében magyar káplánt alkalmazott, aki ugyan később bridgeporti plebános lett, de elég sűrűn járt Trentonba, hogy a ró-

mai katolikus hitéletet a magyarok körében fentartsa.

Az 1903-ik év során jutott a Szent István Egylet abba a helyzetbe, hogy a trentoni római katolikus megyés püspök engedélyével megalakíthatták a Szent István hitközséget, amelynek első plebánosa Ft. Dr. Virágh Pál lett. A püspök később Ft. Eller Ferencet hozatta ki plebánosnak Magyarországról. Egy évvel később a hitközség már telkeket vásárolt a Genessee Streeten, de közben Ft. Eller visszatért Magyarországra és helyére Ft. Radóczy Károly plebános jött, aki a templomot tényleg felépítette és azt James A. MacFaul püspök 1905 május 31-én szentelte fel.

Radóczy plebános a hitközségi iskola vezetésére 1914-ben az Isteni Szeretet Leányai című apácarend tagjait hívta meg, majd 1920-ban Magyarországra ment plebánosnak és utódja Ft. Dr. Szabó János lett, aki ernyedetlen munkával hatalmas, négy emeletes iskolai épületet állított a templom mellé. Ft. Dr. Szabó Jánost végül a magyar hercegprimás hazahívta és a Budapest Csillaghegyi plebánia vezetésével bizta meg, mire helyét a trentoni püspök előbb Ft. Csányi Kornél Lászlóval, majd véglegesen Ft. Kiss A. Gyula plebánossal töltötte be, akinek vezetése alatt a hitközség ma is teljes sikerrel virágzik. A fiatal, harcoss lelkületű papot népe szereti és igazi lelkiatyát lát a nagytudású plebánosban, akinek működéséről könyvünk más helyén számolunk be részletesen.

Az évek során sok más erőteljes magyar egyesület alakult Trentonban, mint a Trentoni Magyar Társas Kör, amely sok ideig pompás klub helyiséget tartott fent és sokat tett a magyar kultúra terjesztése érdekében. Hatalmas testületté fejlődött a Trentoni Első Magyar Görög Katolikus Pócsi Szűz Mária Betegsegélyző, Temetkezési és Templomi Egylet is, amely igazi célját 1917-ben valósította meg.

A magyar voltukhoz mindig hű görög katolikusok külön hitközséget és templomot akartak maguknak, amelyben magyar nyelven dicsérhessék az Urat és erre a görög katolikus püspökségtől 1917-ben kaptak engedélyt. Ekkor megvásárolták a Hudson és Adeline utcák sarkán levő német lutheránus templomot, amelyet átala-

kitottak és amelynek első plebánosa Ft. Lukács C. János lett, akit később Ft. Iváncsó László, majd az áldott emlékü Ft. Csopey Gábor látta el a plebánosi teendőket, akinek halála után, 1931 óta Ft. Artim Mihály lett a plebános. Ft. Artim Eperjesen végezte el a kollégiumot és Ungvárott szentelték pappá. A hábo-uban mint a 11-ik honvéd gyalogezred plebánosa vett részt és több kitüntetést szerzett hőses magatartásával. 1918-tól 1926-ig Abaujszolnokon volt lelkész és onnan jött Amerikába.

A MAGYAR OTTHON

Az 1928-ik év során Nt. Rácz Győző megalakította a Kálvin János Magyar Református Egyházat, amely 1931-ben Nl. Gulyás Károlyt, majd 1923-ban Nt. Hunyady Lászlót választotta lelkészének és jelenleg az erős radikálizmusáról ismert Nt. Kovács Imre vezetése alatt áll és amelynek kötelékébe mintegy 30 család tartozik.

A trentoni magyar baptisták hitközsége 1920-ban alakult meg saját imaházával.

Különös jelentősége volt Trentonban a Magyar Otthon megalapításának, amelyet az egyesületek 1919-ben részvénytársasági alapon csináltak meg és amely hatalmas két emeletes épületet állított fel a Hudson és Genessee utcák sarkán. Az intézmény ma is áll és gyűlésteremmel szolgál minden kulturális akciónak, előadásoknak és nyitva van egyleti gyűlések részére is.

A MAGYAR SAJTÓ

Annak, hogy Trentonban a magyar élet olyan szépen fejlődött, igazi oka abban keresendő, hogy mindig volt magyar sajtója és pedig jó sajtója. 1906-ban Dr. Antal Jenő megalapította a "Magyar Köztársaság" néven az első magyar hetilapot, amelyet 1909-ben a "Trenton és Vidéke", azután 1911-ben Walkó János szerkesztésében a "Magyar Hírlap" követte. Ezekből alakult ki Zámory Sándor erélyes keze alatt a "Függetlenség", amelyet Zámorytól, aki ma a Perth Amboyban megjelenő magyar lap tulajdonosa, Orosz Antal vett át 1920-ban és amely szerkesztésében egyike a legélénkebb hetilapoknak.

Az 1919-ik év során jelent meg Geren-

day Mór szerkesztésében a "Jersey Híradó", amely szintén tekintélyes szerepet tölt be Trenton magyar életében. A két trentoni magyar hetilap hivatását becsülettel, törhetlen magyar szellemben tölti be és diszei az amerikai magyar újságírásnak.

Egységes, erejét ismerő és céltudatosan működő erő a trentoni magyar kolónia, aminek legjobb bizonyítéka az, hogy mikor az egész New Jersey államot átölelő és vagyonában erős New Jersey Magyar Egyletek Egyesülete nevű viszontbiztosító intézmény központi székhelyének kijelölésére került a sor, a passaicai érdekeltség ajánlatára egyhangulag Trentonnak adták ezt a megtiszteltetést. Azért, mert mindenki tudta, hogy a magyar érdekek védelme ott kitünő helyen van.

Trentonhoz kb. tíz mértföldnyire fekszik Roebing, ahol a híres acél-sodrony gyárvállalat első telepe van. Több százra tehető az ittlakó magyarok száma, akik gyönyörű r. k. templomot, paróchiát, iskolát építettek. A hitközség vezetője a nagytudású ferencrendi szerzetes pap: Raffinszky Romuáld, aki példás összetartást hozott létre a magyar kolóniában. A trentoni g. kath. és a független református egyházaknak vannak itt leányegyházai. Több egyesület és egy szép Magyar Ház teszik teljessé a magyarság társadalmi életét.

ÁRI BÉLA ALBERT.

**N. J. állami adóügyi h. osztályfőnök
a Verhovay Segély Egylet igazgatósági tagja**

State House, Trenton, N. J.

Szül.: 1908 május 30-án, Trenton, N. J.

A második magyar generáció egyik jellegzetesen nagyszerű példája Ári Béla Albert karrierje. Civil Service vizsga alapján New Jersey állam magas állásban lévő tisztviselője. Ári Béla utlag 30 éves korában és hogy milyen lelkes és jó magyar ember is, arra nézve bizonyosság a magyar társadalmi és egyetemi életben kifejtett áldásos tevékenysége. Öt éve van már jelen hivatalában, mint az adóügyi hivatal osztályfőnöke az állam fővárosában, közben van ideje arra, hogy mint a Verhovay S. E. igazgatósági tagja, ahová 1935-ben választotta be a konvenció, az Ifjúsági és a cserkész osztály szervezésének szentelje és ebben a minőség-

ben 1938 nyarán Magyarországra utazott, mint a Verhovay díjnyertes csoport vezetője.

Ári Béla Albert iskoláit Trentonban és az egyetemet a híres Rutgers Collegeban végezte, ahol megszerezte a számvevői mérnöki oklevelet.

Ári Béla Albert szülei, Ári Menyhért, (Kisléta, Szabolcs m.) és édesanyja, szül. Pásztor Mária (Pálháza Abauj m.) fiukat jó magyar szellemben nevelték és ennek tulajdonítható, hogy olyan készséges és tehetséges szolgálja a magyar ügyeknek. Az ifjú Ári elnöke volt a helybeli Ifjúsági "Arató Körnek", alelnöke a Nagybizottságnak és alelnöke a Magyar Republikánus Körnek is. Ugyancsak hitközségi tagja a Független Ref. Egyháznak.

Ári Béla még nőtlen és szüleiivel 512 Woodland St. alatt lakik. Élénk részt vesz a város társadalmi életében. Tagja a Szabadkőműves Pükholyának és több amerikai testületnek is.

AGÓCS ISTVÁN, Machine Operator

212 Fulton Street, Trenton, N. J.

Született: 1890 augusztus 22-én, Almágy, Gömör m.

Egészen fiatal tin, mindössze 16 éves volt, mikor a világ nagy mágnese, Amerika ide vonzotta és 1906-ban érkezett meg Almágyról Dayton, Ohio-ba, egy jötemenőre. Első munkáját a Malleable Iron Works vasöntödében nyerte. Innen Pennsylvaniába megy, hirtelen lesz a vasuton Iunon New Jerseybe kerül. Trentonban telepedik meg és 1909 óta állandó trentoni lakos. Első munkáját Roebingben találja, az ottani hatalmas acélodrottyárban, majd sörkőhordó lesz, később express vállalatba kezd és jelenleg, mint machine operator dolgozik.

Tagja a Szent István Egyletnek és a Woodmen of the World magyar osztályának. Korábban házviselője volt a Rákóczi Egyletnek ellenőri minőségben. Trentonban 1909 február 16-án volt az esküvője. Neje, Bartha Ida, aki a Szatmár megyei Bere községből két évvel a házasságot megelőzőleg, 1907-ben jött ki tevérbátyájához az Egyesült Államokba. Egy édesapja, Bartha Sámuel, mint édesanyja, szül. Keresztési Eszter, már elköltözött az élők sorából. Agócs édesapja, már elhalálozott, de édesanyja, szül. Varga Apollónia, jó egészségnek örvendő ől omlaza Gömör megyében.

A házasság boldog frigyéből egy gyermek származott, a szép Margit leányuk, akinek John Zimmermannal való boldog házasságában tragikus hirtelenséggel telt pontot a halál. A fiatal özvegy kísérelésére Janika.

Agócs István, aki saját házában élvezti boldog házasságának örömeit, már évtizedek óta polgára új hazájának. Sok-sok nagyon jó és meghitt barátjuk van.

Agócs István, aki saját házában élvezti boldog házasságának örömeit, már évtizedek óta polgára új hazájának. Sok-sok nagyon jó és meghitt barátjuk van.

BEITEL JÓZSEF,
a Kossuth Egylet v. elnöke

339 Center Street, Trenton, N. J.
Szül.: 1874 nov. 20, Nagybozsya, Abauj megye.

Ma már visszavonult és egy kemény munkában eltelt életben szerzett bölcsességgel nézi a fiatalokat, de még nem is olyan rég aktív harcosa volt a magyar ügyeknek. A munka azonban, amely immáron élet-szükségletté, szokássá és szinte második természetévé vált, még most is olyan fontos életében, hogy nem tud lemondani róla.

Már képezített asztalos volt, amikor elhagyta az őtazát és 1900-ban kijött az ittlakó testvéréhez Amerikába. Harminc esztendővel ezelőtti munkát nyer a hatalmas Swan and Co. Department Store-ban, amelynek mind a mai napig alkalmazottja, ahol szaktudása és munkabírása révén egy munkaadó, mint a munkástársak megbecsülését vívta ki a maga számára.

Régi harcosa a magyar társadalmi megmozdulásoknak és tagja a Verhovay Egyesületnek, a Woodmen of the World magyar osztályának és a Kossuth Egyletnek, amely munkássága elismeréséül 4 esztendőn keresztül egyfolytában elnökévé választotta meg. Mint buzgó katolikus, a Szent István Róm. Kath. Egyház kebelébe tartozik.

Még az őt hazában nősült és 1897 május 23-án vezette oltár elé mátkáját, Hornyák Erzsébetet, aki megértő és szerető élettársnak bizonyult. Örökbe fogadott fiuk neve William Beitel.

BEYTEL LAJOS,
a N. J. Egyletek Egyesületének központi pénztárnoka

719 Division Street, Trenton, N. J.
Szül.: 1884 május 4-én, Nagy Bozsya, Abauj megye.

Tizenyolc éves sem volt még, amikor bucsut bucsú szülőföldjének és átlutázott az Atlanti óceánon az Új Világba. 1902 óta állandó lakosa New Jersey állam székhelyének.

Egész életében dolgozó ember volt. Husz éve, hogy a Magneste Pigment Company alkalmazottja, maga és családja már régóta saját házában hajtja

esténcént nyugovóra a fejét. Ami a magyar mozgalmakat illeti, résztvett a Református Egyház újjászervezésében, amelynek jelenleg is tagja, a Magyar Otthon építkezésénél részvényeket is vásárolt, jelen volt a New Jersey Egyletek Egyesületének alapításánál, melynek ma központi pénztárnoka.

Trentonban, 1906-ben vezette oltár elé Pandák Máriát, aki a Zemplén megyei Vilyből származik. A házaspár négy gyermeke mind iskolát végzett, Bertalan a Highway Department alkalmazottja, a Woodmen of the World, a N. J. Egyletek és a Református Egyház tagja, Lajos szemüveg csiszoló, Erzsike, Mizers Lászlónak és Margit pedig Kedves Józsefnek a felesége.

A Beitel család Trenton magyarságának egyik igaz értéke.

BODNAR JÁNOS,
Gasoline Station tulajdonos

Corner South Clinton és Russel, Trenton, N. J.
Szül.: 1899 június 24-én, Trenton, N. J.

Mindig jóleső érzés a "második generáció" egy olyan tagjával összekerülni, aki nem tagadja meg szülői hazáját, hanem magyaros érzéssel a szívében jó polgára annak a földnek, ahol először látta meg a napvilágot.

Bodnár János szülei, Bodnár Ferenc és neje, néhai Balog Mária még a múlt században vándoroltak ki az Abauj megyei Göncz községből Trentonba, ahol 1899 június 24-én született meg János fiuk. Bodnár János szülővárosában végezte el iskoláit, utána pedig mint gépész és szerelő nyert alkalmazást egy helybeli gyárban. Ezek a felszerelési munkálatok sokszor más városokba is elvitték. 1933-ban azonban felhagyott a gyári munkával, önállósította magát és népszerű gázolin állomásán 5. sokszor több alkalmazott is kényeret talál.

Részt vesz a magyar társadalmi akciókban és tagja a Szent István Egyletnek. A magyarok szeretik és üzletét pártolják. Trentonban nősült, felesége a Hulmaj, Abauj megyei néhai Magyar József és Takáts Jufanna, Juliska leánya, aki a Bodnár házaspár 3. iskolába járó fiának, Józsefnek, Jánosnak és Ferencnek az édes anyja.

BOROS JÁNOS,
a Szent István Egylet alelnöke

852 Cedar Lane Ave., Trenton, N. J.
Szül.: 1886 december 25-én, Somodj, Abauj m.

Amerikába 1905-ben jött ki az itt lakó testvérénéljéhez, mint 15 éves fiatalember, aki abban bízt, hogy az Új-Világban új lehetőségek nyílnak meg előtte. Ideérkezésekor zongoragyárban kapott először alkalmazást, majd egy acélgárban kereste meg kényerét.

Hosszu, céltudatos, nehéz munkával végre beteljesül a vágya, hogy önálló legyen, és először

mint contractor a saját gazdája lesz. Mint 21 éves legényember, megjárja az óházát és három hónapig tartózkodik atyja, Boros Ferenc, portáján.

Igazán szakmájához a virágkertészkedéshez, csak később kezdett hozzá. Ma már nagy üzlete van, ahol 3-4 ember keresi meg a kenyerét.

Izíg-vérig magyar ember, aki új hazájának is odnadóm hű polgár. Szívéhez legközelebb a Szent István Egylet áll, lévén buzgó római katolikus és ennek felvirágoztatására sok tevékenységet fordított. Borost az egylet tagjai immár két éve választja meg a Szent István Egylet alelnöki tisztjére.

Holdog családi életet él szeretett hűvese oldalán, akit első felesége (előző) elhalálása után vezetett az oltár elé. Hűvese a Deveserből ide származott Kalapos János és néhai neje, szül. Zupko Mária, Janet leánya, akit Brooklynban született. Három fiúval büszkélkedhetik Boros János. Az ifjabbak János és Béla az első, míg Henrik fia a második frigyből született.

BRODA ISTVÁN, a Szent István Egylet v. elnöke

811 Quinton, Trenton, N. J.
Szül.: 1874 június 21-én, Detektenger, Abauj m.

Egyike a legrégebb élő magyar-amerikásoknak. És ugyan akkor egyike a legtevékenyebb magyar egyleti férfiaknak, kik időt, fáradságot nem kímélve dolgoznak a magyar közéletért.

1891-ben jön Trentonba. Kertész lesz; majd 18 évig watchman a híres roebbingi drótygyárban. Jelenleg visszament kedvence foglalkozásához; ismét kertész lett.

1931 június 3-án nősül másodikszor. Neje Annyal Juliska, a Mátészalka, Szatmár megyei születésű Annyal János leánya. Broda István első, néhai Godfréd Máriával kötött házasságából négy gyermek származott: János, József, Holén és István. Állandóan trentoni lakos volt Broda István, ismeri és hecsüli nevét az egész környék magyar sága. Tagja a Szent István Egyletnek és a N. J. M. E. E.-nek; korábban a Szent István Egyletnek 16 évig elnöke volt. Reméljük és kívánjuk, hogy munkagérsége ezután sem hagyja cserben: Immár 41 éve tagja a Szent István Egyletnek, de betegséget sohasem kapott!

BUKOVITS JÓZSEF, üzlettulajdonos

314 Morris Avenue, Trenton, N. J.
Született: 1885. február 19-én, Csobád, Abauj m.

Tizenhét éves volt, amikor utnakindult szülőföldjéről, hogy kijöjjön az Új Világba, Galeton, Pa. volt az első állomása Évek múltával azután Trentonba költözött és egy acéldrótygyárban lett alkalmazást.

Öt esztendő amerikai it tartózkodás után

történt házassága. Felesége Abauj megyei származású Varga Róza és édesatyja, Varga István ma is itt él Deveserben, bár édesanyja, szül. Verpecz Zsuzsanna már nem tartozik az ölék sorába. Elhunyt édesapja nevét viselő Bukovits József özvegy édesanyja, szül. Szarka Mária, jó egészségek örvendve él Csobádon.

Régi trentoni lakos lévén, ötének részt vett a magyar társadalmi mozgalmakban. Tagja a New Jerseyi Magyar Egyletek Egyesületének, valamint a Szent István Egyletnek is. Mint hűbuzgó katolikus, régi tagja a Szent István Egyháznak.

A holdog és ideális frigyből két gyermek született, egy leány Honka és egy fiú, József. Honka középiskolai tanulmányai elvégzésével business college hallgatója lett, diplomát szerzett és ma hivatalban dolgozik. József szintén egyetem elvégzettségét nyert és iskolai tanulmányainak befejeztével Mexikóba is megfordult hosszú tanulmányútján. Jelenleg tanár és a spanyol nyelvet tanítja.

CSATÓ ISTVÁN,

a Szent István H. Község trusteeja

1023 Adeleine Street, Trenton, N. J.
Szül.: 1886 jún. 26-án, Szentistván, Borsod megye.

Harmathetvény éve él az Új Világban. Castelle, Pa.-ban töltötte majd elment Galeton, Pa.-ba és 19 esztendőn keresztül él a klavárvosban, hol hörgyárvan dolgozott. Trentonban 1925-ben telepedett meg, ahol már régen saját családi házában lakik, és az Essex Rubber Company-nak régi, megbecsült munkása.

Rajongó szeretettel ápolja az iteni matyó kultuszt. Rengeteg matyó bímzése van.

Mint buzgó katolikus, a Szent István Egyház tagja, amely azzal tisztelte meg odandásáért, hogy trustee-nak választotta meg.

Három éves amerikai it tartózkodás után, 1908 július 25-én nősült, és a néhai Homovics István és neje, a néhai Makranzi Teréz Abauj megyei Felsőszendiben született Veronika lánya, a felesége, akit három fiuk, Sándor, István és Albert és Honka lányuk, édesanyja felesége és leánya 1930-ban 3 havi látogatásban voltak az óházában. Ugy Csató Istvánt mint családját ismerik és becsülik Trenton és környéke magyar társadalmában.

DOBÓ ALAJOS,
üzlettulajdonos

1101 Division Street, Trenton, N. J.
Szül. 1894. márc. 29-én, Szentlíván, Borsod m.

A magyar matyóvidék fővárosa, Mezőkövesd mellől, Szentlíván községből jött az új hazába. Tizenöt éves korában jött ki. Dolgozott és ma is dolgozik, de emellett van egy üzlete, melyet neje vezet.

Mint jó magyar ember, résztvevett az összes nagyobb magyar társadalmi mozgalmakban. Tagja a Rákóczi Egyletnek, melynek pénztárnoka is volt. A Szent István Hitközségnél is élénk tevékenységet fejt ki, úgy hogy már kurátornak és trustee-nek is megválasztották.

Házassága 1918-ban történt és életpárjárul az ugyancsak a Szentlíván községből származó Kürthy Margitot választotta, aki nagy odaadással tart ki férje ideátját mellett. A házaspár egyetlen gyermeke a kis Lajos fiú, akit magyarság szellemében nevelnek. A megértő és munkás életnek a másik eredménye egy szép családi ház. A matyófonók és matyózkodalmak népszerű felelevenítésével elismeréseméltó érdemeiket szereztek a matyó kultuszuk.

Dobó Halász, a trentoni üzlettulajdonos édesapja jó egészséggel örvend. Felesége, szül. Barany Erzsébetet elszáította mellőle a halál. Dobó Alajosné szülei, Kürthy Mihályés neje, Barua Anna mindketten élnek.

ÖZV. DANKA JÓZSEFNÉ,
szül. Méhes Anna
üzlettulajdonos

425 Beatty Street, Trenton, N. J.
Született: Érvásul, Bihar megye.

Szorosan hozzátartozik Trenton magyar társadalmához, inasolya, beszéde, egész kellemes egyénisége ott van mindenütt, ahol egy fiatal magyar asszony munkája magyar ügyeket előrevihet.

1912-ben érkezik ki az új hazába. Férjhezmegy, de a sors kegyetlen akarata férjét 1934-ben elszakítja tőle. Mrs. Danka

üzlete 8 éve áll fenn; szorgalmas, becsületes munkával iparkodott mindég, hogy magának és fiacskájának: Virgíl Józsefnek tisztességes megélhetést biztosítson. Szülei: Méhes Demeter és édesanyja szül. Penyeg Mária rég elhunytak; az ó hazában él még 2 bátyja és 1 nővére. Egyházi téren a Gör. Kath. Egyházhhoz tartozik.

A szülőföld szeretete immár harmadszor vízi tengeren túlra Mrs. Dankát. Ez idén a Trentoni Függelenség előfizetésversenyében lett legelső és igaz baráti szeretet kiérté utjára július 26-án, mikor is pár hónapi látogatába az ó hazába utazott.

FREUND ISTVÁN,

városi alkalmazott, a New Jersey Egyesült
Egyletek anyaosztályának elnöke, a Magyar
Otthon alelnöke

963 Quinton Street, Trenton, N. J.

Szül.: 1882 július 20, Tees, Veszprém megye.

A trentoni városháza azon osztályán, ahol a szorgalmas íjváros vezeltitása felől gondoskodnak, az egyik fontos állásban dolgozik hosszú évek óta egy magyar ember, akit bár csak néhány éve haladta meg az ötvenet, mégis Trenton egyik legregibb amerikai magyarjai közé tartozik.

1899-ben érkezett Freund István Trentonba az ó hazából és azóta is ott él. A munkájában, akár lakóvárosán sem sokat változtatott, mert egyidejűben 25 évig dolgozott a Pennsylvania vasutnál, meléltt alkalmazást vállalt volna a trentoni városházán.

Annál változatosabb a társadalmi élete, mert valóságos lista telik ki azokból az egyesületekből, amelynek tagja, többnyire pedig díszes pozícióban. Így a New Jersey Egyesült Egyletek anyaosztályának elnöke, 10 éve alelnöke a Magyar Otthonnak s tagja a Verhovay 13-as fióknak. Éveken át volt elnöke és pénztárnoka a Magyar Otthonnak, ugyanígy, hitbuzgó katolikus létére tagja, 10 éven át elnöke és 12 éven át trusteeje volt a Szent István Egyletnek, öt éven át pedig elnöke volt egy a Republikánus Clubnak, mint a Batthányi Egyletnek, a konvención pedig kor-elnök. Egyik legszebb társadalmi tevékenységét a Nagybizottsággal kapcsolatban fejtette ki, melynek megalakítása a nevéhez fűződik.

Trentonban, 1907-ben volt az esküvője a Zemplén megyei Leleszből származó Tóth Máriával, aki szintén sok társadalmi akciókban vesz részt és a Szent István Egyletnek tagja. Három gyermekük közül János fiok vegyész mérnök Trentonban a megyénél. Vilmos mérnöknek készült a Rutgers Collegeban, egyetlen lányuk Mariska pedig dr. Kondor József trentoni orvosnak a felesége aki 2 kis lánygyermek édesanyja.

GNANDT ISTVÁN,
tejkereskedő és üzemtulajdonos

823 Genessee Street, Trenton, N. J.
Szül.: 1835 nov. 19-én, Szaniszló, Szatmár megye.

Karrierje még az óbázában kezdődött meg, ahol mint elképzett géplakatos és gépész, repülőgépvárban dolgozott, majd előmunkás lett. A világháború kitörésével az osztrák-magyar hadsereg repülőlovaszárjához vezényelték és ott szolgált a végig a háború. 1921-ben Trentonba jött ki, hogy új életet teremtsen magá és családja számára.

Néhány évi itt tartózkodás után alkalmaztatást nyert, mint szerszámkészítő és négy és fél évig dolgozott gyárakban. Időközben rájött, hogy a tejüzemben szerzett szakismeretét is értékesíteni lehet, felfigyelt a gyári munkával és alapját vetette jelenleg virágzó szép tejtulajdonosnak, amely az évek folytán egyre növekedett.

Résztvev az általános magyar mozgalomban, tagja a Római Katolikus Egyháznak, ugyancsak a Magyar Demokrata Körnek. Budapesten, 1919-ben nősült, felesége Popovics Rózsa, aki a Szatmár megyei Mező-Petrőn született és a házaspár 3 leányának anyja. Erzsike lányuk New Yorkban van férjével Stern Gyula festővállalkozóval. Aranka az egyik new yorki kórházban ápolónő, Honka pedig Trentonban, a családi házban vezeti a Helen Beauty Shopot.

GROSZ ANTAL,
magánzó

18 Hewitt Avenue, Trenton, N. J.
Szül.: 1881 okt. 16-án, Oros, Szabolcs megyében.

Már mint Budapesten képezett pék érkezett ki 1905-ben az Egyesült Államokba. Első állomása New York volt, ahol három esztendőn keresztül dolgozott, eleinte másnak, majd saját üzletében. 1908-ban aztán Trentonba utazott, ahol megtelepedett és azóta se költözött el onnan. Üzlete közel 30 évig állt fenn, de 1937 decemberében felhagyott az aktív munkával, hogy egészségileg rendeződhessen.

Első feleségét korán ragadta el a halál az étek sorából, 1928-ban másodszor is megnősült, amikor is a Szatmár megyei Mezőfőnyből származó

Schrády Rózsikát vezette az oltár elé, aki aktív részt vesz a trentoni magyar társadalmi akciókban és tagja a helybeli Szent István Római Katolikus Egyháznak.

Őt gyermek büszke atyja Grosz Antal. A legidősebb fia Milton, a Wolfner's Academy tanára, Márton Californiában dolgozik mint repülőgép mechanikus, Vilmos női fodrász, Szilvia lánya Brooklynban van férjével Vass Jenőnél, míg a legfiatalabb leány, May, a Prudential Life Insurance Co. hivatalnoknője.

GERENDAY MÓR,
a "Jersey Híradó" szerkesztő-kiadója

27 Hancock Avenue, Trenton, N. J.
Született: 1877 április 28, Székelyhíd, Bihar m.

A földi kerékének leggalamblelkűbb szerkesztője, aki lapjában soha senkit meg nem bántott. A nyomdász-ságot Budapesten az Athenaeum és a Légrády cég üzemében, tehát a legjobb helyeken tanulta, ahonnan a Fiumei napilaphoz került nyomdavezetőnek és ahol megalakította a Fiumei Magyar Kört, amelynek

titkára lett. Fiumei tevékenysége alatt vette föl a Sajtó Juhászait és nejevel együtt 1906 március 1-én érkezett New Yorkba, ahol felesége ma is él. A kenyérféreszt Trentonba vitte 1907-ben, ahol saját nyomdavállalatát 1909-ben alapította és a legnagyobb készséggel állott kezdtől fogva a magyar sajtó szolgálatára. Volt idő, amikor egyszerre nyolc magyar lap készült üzemében, ilyenkor már csak egy lépés volt a saját lapalapítás és 1919 óta szerkeszti a tekintélyes Jersey Híradó című hetilapot.

A trentoni magyar közélet minden megmozdulásában ott volt Gerenday szerkesztő, aki jóformán minden egyesület tagja. A New Jersey Egyesület Egyleteinek és a Rákóczi trentoni osztályának éveken át elnöke is volt, a trentoni Nagybizottságnak pedig ma is tevékeny tagja. A New Jersey Magyar Lapszövetség megbízásából ment 1929-ben Magyarországra, a Külföldi Magyarok Világ Kongresszusának első konvenciójára. Ekkor az időben elnöke volt a tesületnek.

Példásan boldog családi életéről származó fia, Miklós, István és György pár év előtt átvették édesapjuktól a Technical Press nevű nyomdai vállalat vezetését. Leánya, Blanka, New York városában Bárány György sikeres hirdetői iroda tulajdonos neje.

Az ipari szervezkedésnek nincs erősebb híve

Gerenday szerkesztőnél, aki fiaival együtt hűség-
ges tagja a nagy nyomdász uniónak.

Szerény, a mások érzékenységet észlelve tartó lélek Gerenday szerkesztő, aki csak "akkor beszél más nyelven, még angolul is, ha muszáj", mert a magyar nyelvénél szebbet saját háza szerint csak egyet ismer: a telebaráti szeretet jótékony-
ságának szavát, mininek langja sínes, csak eslekedetet.

HAJDU JÁNOS.

702 Division Street, Trenton, New Jersey.
Szül.: 1881 nov. 1-én, Rozsnyó, Gömör megyében.

Hajdu János és családja igazán típusa a nyíltszívű, barátságos magyaroknak. Tizen-
nyolc éves pelyhedző állta fiatalember volt, amikor meglátta a Szabadság szobrát.

Odahazulról mint kő-
posztó, kitanult asz-
falos indult el. De
nyelvtudás hiányában
szakmájának eleinte
vajmi kevés hasznát
vettette. Keserű es-
munka volt a foglalk.

Kilencven centét dolgozik vasuton; léglagyárban
nyeli utána a port, majd leszáll a bányába, hogy
kenyerét keresse. Jelenleg immár 12 éve me-
hesült alkalmazottja a Stern and Co. gyárnak, hol
szakmájában helyezkedhetett el.

1907 május 6-án nősül. Neje a Trenton, N. J.-i
születésű Kocsik Mária, a most is élő Kocsik István
és néhai Megulesz Rozália leánya. Elza leányuk
Kovács Gyula felesége; Rozsika, Varga József
neje. István fiuk pedig Margaret Francis Larkint
bírnja nőül, Mrs. Hajdu a háború után nőfőlé 6-
huzament az óhazába.

Ha aránylagosan visszatavonult életet is
Hajdu János, minden érdekli ami magyar. Tagja
a Szent István Egyletnek és a New Jersey Ma-
gyar Egyetetek Egyesületének. A régi Társas-
körnek alapítótagja volt!

JUHÁSZ GYÖRGY, a Szent István Egylet jegyzője

1208 Genessee Street, Trenton, N. J.
Szül.: 1893 nov. 16, Nyír Pilis, Szabolcs megye.

A trentoni és a közeli roeb-
lingi egyházi és társadalmi
életnek egyik legszámtalvobb
tagja Juhasz György, aki 1908
szeptemberében telepedett meg
Roebtingben. Alapító tagja volt
az ottani Társaskörnek, mely-
nek hét éven át pénztárnoka, a
Szent Imre Körnek, melynek 7
évig elnöke, valamint a Nagy-

boldogasszony Róm. Kath. Hittársaságnak, hol 3 éven
keresztül kurátor volt. Kedvelt és ismert műked-
velője volt az ottani társadalomnak.

Trentonban tagja a Szent István Egyletnek és a
Rákócziak 20-ik osztályának, valamint a Pécsi Szűz
Mária Egyletnek és a Szent Miklós Magyar Görög
Kath. Egyletnek is. Olyan ember, akire a magyar-
ság minden mozgalmában számíthat.

Első feleségével való házasságából származott
Etelka kisleánya, majd nejeinek halála után 1929-
ben nőül vette a Szatmár megyei Csomakőz köz-
ségből származott Tölgyes Terézt, aki szintén egy kis-
leányt, Margitkát hozta a házhoz, aki első házassá-
gából származott. A megértő tergynek gyümölcse
a kis Irén és a pár hónapos Róbert, akik nővérekkel
együtt aranyozzák be a Juhasz házaspár ot-
tonát.

Mrs. Juhasz tagja a Szent István és Szűz Mária
Női Egyletnek is és boldog örömmel segí férje te-
vékenységeiben.

Ft. KISS A. GYULA, római katolikus plébános

210 Genessee Street, Trenton, N. J.
Szül.: 1899 június 24, Káld, Vas megyében.

Ft. Kiss A. Gyula a katolikus
egyház terelesu
militáns papja
közül való, aki fő-
leg az amerikai
magyar viszo-
nyoknak a túlzott
radikális elemek
által okozott za-
varai között nyu-
latta meg azt,
hogy erélyvel és
bátorsággal kell
szembeszállni a
közérdeket emé-
tő t ö r e k v é s e k k e l
szemben. Hálára
és elismerésére
méltó szolgálatot
tett ezzel Magyar-
Amerikának, mert

kváltotta az ellenállást a batortalnabbakból is ép-
pen akkor, amikor arra a legnagyobb szükség volt.

Gimnáziumi tanulmányait a kiváló benecsek
keze alatt Pápán végezte. Alig töltötte be 18-ik
életévét, amikor a világháború utolsó évében a
haza őt is kizsoltotta az iskola padjából. A böcsi
83-as K. u. K. (közös) gyalogezredben szolgált.
Mint az önkéntes zászlóalj legjobb lövésze és a
tisztí iskola legjobb tanulója, soronkívül kapta az
első csillagot és egy gyönyörű zsebhórát, melyet ma
is szeretettel őriz többi háborus emlékei között.
Az olasz front poklából szerencsésen kikerülve,
mint zászlós szerelt le.

A világháború után a szombathelyi teológiára
ment, ahol 1924-ben gróf Mikos János püspök szen-

telle pappá és ugyancsak Szombathelyre hit-tanárnak nevezte ki. 1925-ben már Belgiumban és Hollandiában magyar gyermekmentő akcióban dolgozik nagy sikerrel. Szervező képességeit püspöke felismerve az egyházmegyei kancelláriába hívta vissza püspöki titkárnak. Majd 1930-ban a közszeg katonai reáliskolához került, hol mint katonajogi (kapitányi rangban) a magyar hadsereg jövője tisztjélt, a kadétoikat tanította és nevelte Krisztus és a magyar haza hátró harcosaiáé.

Amerikába 1931-ben jött Ft. Kiss A. Gyula és előbb a New Jerseyben lévő Perth Amboyban volt a magyar hitközség köplánja, majd 1933-ban a trentoni megyés püspök előbb Woodbridgere, aztán 1934-ben Carterettre nevezte ki plébánosnak és mikor Trentonban erős kezű lelkipásztorra lett szükség, 1937-ben, ennek a nagy hitközségnek plébános székébe ültette, amit ma is sikerrel tölt be.

Hitközségének szűkebb keretein felül országosan ismerette lett Ft. Kiss A. Gyula az ő írásai révén, amelyek az amerikai magyar lapokban láttak napvilágot és amelyek a stílus tökéletes ereje mellett világos okfejtésükkel jelezték mindig azt az utat, amelyen az amerikai magyarságnak haladnia kell.

Ez a magyar, sőt amerikai szempontból annyira értékes munka ha a közjó ellenséggel részéről gyűlölködő megszólításokat váltott is ki; világos bizonyítéka annak, hogy a Ft. Kiss A. Gyula által kijelölt út a helyes és ép ezért minden jó és derék magyar előtt általános tiszteletet és becsülést szerzett nevének.

Az 1928-ik év során a katolikus eucharisztikus világkongresszus hazavitte látogatába Ft. Kiss A. Gyulát, aki a szülőföldről lelkileg telfrissülve tért vissza Trentonba, hogy megkezdett munkáját folytassa és mindnyájunk javára teljes sikerre vigye.

KISH BÉLA,
Ingatlanforgalmi Iroda tulajdonos
a Szt. István Egylet "Mortgage Biz." tagja
a Demokrata Klub Biz. elnöke
486 Chestnut Street, Trenton, N. J.
Született: 1895 szeptember 4. Trenton, N. J.

Itt született az új hazában, azt sem mondhatjuk róla, hogy kijött, hogy életet és otthon tereitson nyárnak. Az Fjellágban nevelkedett, itt nősült, itt családapa és az a tisztelet és szeretet, mely őt és családját a trentoni magyar kolóniában körüveszi — megérdemelt!

Tökéletesen beszélt, ír, olvas magyarul, és a szíve is magyar!

Édesapja, néhai Kish István és édesanyja néhai

Frankó Zsuzsanna kbl. 60 évvel ezelőtt vándoroltak ki az abanymegyei Gönczöböl. A fiatal Kish Béla 17 éves korában kitanulja a szerszámkészítést; később real estate üzletbe kezd, vállalkozó lesz. A háboru alatt ezen üzletét abbahagyja, Wilmington, Delawareben dolgozik az államnak; háboru után ismét ingatlan forgalmi üzletét kezd folytatni és azt nagyon szépen feldolgozza.

Tagja a Szent István Egyletnek, a Mortgage Bizottságnak, Chairman a Demokrata Klub Végalmi Bizottságnak, korábban 5—6 évig Hüköru volt a Magyar Otthonnak. 8 évig Jegyzője volt a Szent István Egyletnek. Bájos modern neje az Eger, Heves megyei születésű Gruzsi Erzsébet, a Verpelét, Heves megyei illetőségű Gruzsi János és Korka Borbála leánya. A boldog frigyből két gyermek származott. A szép kis Erzsike a High School után a Rider Colleget végezte el és jelenleg az Unemployment Compensation Office Secretary-je. A fiatalabb Béla szintén college tanuló.

Szép családi otthonukban, megérdemelt polgári jólétben él a Kish család. Kérdemelték a trentoni magyar és angol társadalom szeretetét és megbecsülését, és ez a jó név a legnagyobb kincs, amire vigyáznak, ha nem is büszkélkednek vele. Nem lenne teljes a dőhében megírt életrajz ha meg nem említenénk Kish Béla egyetlen gyengéjét. Álmából is felkelne halászná. Ugy mondják, ő tudja mondani a legnagyobb fish-storykat Trentonban.

KRAUN ADOLF,

a Lincoln Laundry tulajdonosa

1212 East State Street, Trenton, N. J.
Szül.: 1892 március 3., Magyar, Szatmár megye.

1912-öt irtak, mikor New Yorkba érkezett. Nem volt válogatós, hogy milyen munkát vállalt el, hanem azzal kereste meg a kenyerét, amivel alkalma nyílt.

Rövid New Yorki tartózkodás után Chicago környékére költözött és három évi nehéz munka után visszatért New Yorkba, ahol rövidesen üzletet nyitott. 1919-ben Trentonba ment és azóta is állandó lakosa New Jersey állam székhelyének, ahol több, mint egy évtizede, mint egy nagy mosoda tulajdonost ismerik, akiknek üzeme egyre nő. Jelenleg 20 alkalmazottal dolgozik vállalatában és a tisztításra váró árut három teherautója gyűjti össze a városban.

Résztvevő mindíg a magyar általános mozgalmakban és régebben az Amerikai Magyar Társadalmi Clubban tisztséget is vállalt. New Yorkban, 1918-ban nősült meg, felesége, szül. Weinberger Helen, aki a Herceg megyei Nagybercegből származik, és az 1937-es év folyamán hosszabb látogatásban volt odahaza, a házaspár négy gyermekének édesanyja. A legidősebb fia, Márton, a Lincoln Laundryban dolgozik az édesapja mellett, Zselma leányuk ápolónőnek készül és a két iker, Herman és Heriett, jelenleg még iskolába jár.

IN MEMORIAM

Néhai KOMÁR JÓZSEF ÉS TRENTONBAN ÉLŐ ÖZVEGYE, a Batthányi Egylet volt elnöke

142 East Front Street, Trenton, N. J.
Született: Tés, Veszprém megyében.

Mint ideális férj, legjobb apa, dolgozó ember, és igazi magyar, Komár József, a Trentoni magyarság egyike legnépszerűbb embere, halála után is idekíváncsók ezen könyv lapjaira.

Már érett ember volt, amikor otthagya a Dunántúli hazáját és a Veszprém megyei Tésből kiköltözött családjával Trentonba. Munkát az American Bridge Company-nál talált és megérkezésétől egészen a pár évvel ezelőtt történt elhunytáig egyhuzamban egyazon gyárban dolgozott.

Egész életében közszertetnek örvendett. Részt vett egyesületek alapításában, tagja volt az egyháznak és az egykori neves Batthányi Egylet népszerűségéért megválasztotta elnökének is.

Példás házascéletet élt. Az óhazában 1885-ben esküdt és hitvesül a Veszprém megyei Hántából származó Lóth Annát vette. A mindörökké boldog Irigyből négy gyermek származott, két leány, Juliska, aki Berecz Zsigmond, és Teréz, aki Molnár József neje. A házaspár két fia Lajos és József. Ugy a két fiu, amint a két vő, üzletemberek.

A hét kis unoka mindegyike rajong a nagyanyáért. Hátha még unyapjuk is velük lehetne!

Özvegye most is siratja szeretett ucát, akit elszóltott mellőle a végzet. Gyermekek, unokák ragaszkodása az, mely örök korát bearányozza!

LOTH JANOS, szabómester

1012 Hudson Street, Trenton, N. J.
Szül.: 1881 szeptember 8-án, Hanta, Veszprém m.

Huszonegy esztendő volt, kitanult egy mesterséget, a szabóságot, azzal az alapossággal, ahogy azt az óhazában tanítják a vidéki szabóműhelyekben és mivel világot akart látni és a lehetőségek országával meg akart ismerkedni — kijött az Új-Világba, ahol mesterségével, amely minden nyelven beszél, lerakta egy új élet alapjait. Kijövelele előtt 3 évtől dolgozott Bécsben.

Mint igazi magyar szelű ember, állandóan figyelemmel kísérte a magyar mozgalmakat. Ev-

tizedek óta tagja több egyesületnek, így a New Jersey-i Magyar Egyletek Egyesületének, a Bridgeporti Szövetségnek és a Woodmen of the World magyar osztályának.

Egy éves amerikai út tartózkodása után, 1906-ban történt esküvője. Helyese az Abauj megyei Nagybozsvából lehozarmazó Reytel Erzsébet, aki három gyermekkel ajándékozta meg szeretett urát és ugy a két fiu, Bertus és Elemér, mint egyetlen leányuk, Olga, igazi magyar szellemben nevelődtek fel. Jelenleg már két kis unoka is tartozik a családnak.

MÓZER MIHÁLY.

Mózer & Brem Coal Co. társtulajdonosa, a Magyar Otthon pénztárnoka

329 Mulberry Street, Trenton, N. J.

Szül.: 1885 október 10-én, Usonaköz, Szatmár m.

Az 1921-ik év utolsó napján érkezett meg Trentonba a világháború vérzivatarát akkoriban még ki nem hevert Európából, hogy új életet teremtsen az Újvilágban. Mózer Mihály ekkor már moglett ember volt, a harminchatodik életévét taposta, tizenegy éves házasa, akinek lelki szemel előtti csupán egy cél lebegett, hogy családjának jövőjét biztosíthassa.

Kitartó munkájának meg is lett az eredménye, de kilenc hosszú év telt el, míg ezt elérhette. 1930-ban saját gazdája lett, megnyitotta szénüzletét amelyet most Mózer és Brem Coal Company címen ismernek a trentoni magyarok. Most már kellemes érzés visszaemlékezni a küzdelmek éveire és beszélgetni a világháborúról, amelyet a 6-os tüzérezredben küzdött végig, sőt olasz hadifogoly is volt egy évtől.

Az általános magyar mozgalmakból is derekasan kivette a részét. A Szent István Egylet tagja, egyelben alelnöke is volt. A Magyar Otthonnak pedig pénztárnoka és huzamosabb ideig üzletvezetője volt. A falubeli Linzenburg Erzsébettel kötött házasságából származik István fia, aki az üzletben segít és mint működvelő nagy népszerűsége tett szert.

LAMPERT LAJOS,
a Lampert's Dairy Co. tulajdonosa

815 Franklin Street, Trenton, N. J.

Szül.: 1892 Jan. 24-én, Nagy Gyimóth, Veszprém m.

A fiatalabb amerikai magyarok azon csoportjának, akik műtermetségük és tehetségük révén az Új-Világ üzleti életében is érvényesültek és sikerről számolhatnak be, egyik markáns és népszerű egyénisége a közismert trentoni tejüzem-tulajdonos, Lampert Lajos. A fiatalon elért siker előfeltételeként míg 20 éves korában jött ki Amerikába, utja egyenesen Trentonba vezetett és 1912 óta állandó lakója New Jersey állam székhelyének.

Az az üzem, amely ma 10 embernek ad kenyert és számtalan fogyasztót lát el elsőrendű minőségű tejjel és tejtermékekkel, nem egy nap alatt lett létrehozva valamely bank elhatározásából, hanem közel két évtizede épült fel egy nagyon szerény kezdetből. Az üzem fejlődése pontosan összeesik, tulajdonosa, Lampert Lajos érvényesítési küzdelmeivel.

Ez a hure távol 1912-ben, egy trentoni műhelyben kezdődött el, amikor még az üzem nem is létezett, csak azon igyekező és törtető ember fantáziájában, aki 9 éven keresztül küzdött egy ideálért és csupán 9 évi gyűrt munka után voltak meg az anyagiak arra, hogy végül 1923-ban Lampert Lajos hitelt fordíthasson a gyárnak és a saját ura legyen az újonnan megalapított Lampert's Dairy Companyban.

Az előindulás jól sikerült és bár 1923 óta mindmáig sok nap telt el, de olyan nap még nem volt, amikor nem fordult volna meg a fiatal üzletember agyában az a kérdés, hol és mivel fejleszthetném és tőkésíthetném az üzemet? Irjuk ide csak azt az egy tényt, hogy még az 1938-as évben is teljesen újá lett alakítva és a legmodernebb gépek kerültek használatba az üzemben.

Vessünk most egy futó pillantást ennek a magyar embernek a magánéletére. Elsősorban

is állandó támogatója és hő tagja a magyar társadalmi megmozdulásoknak. Tagja a Woodmen of the World és a Magyarok Hazáért egyesületének és a helyi Szent István Egyletnek. Továbbá pedig, hogy fiatalon nősült és egy éves amerikai út tartózkodás után, 1913-ban feleségül vette Szalai Borbálát, aki a Bosod megyei Szent Istvánból származik. Esküvőjük Trentonban volt megtartva és házasságukból három gyermek származott, két fiú és egy leány. A gyermekek, akik megkapták a megfelelő nevelést és iskolázatást, de nem élnek gazdag szülők gyermekeiként bonyáskodásban, hanem mindnyájan hasznos és dolgozó tagjai a társadalomnak. A két fiú, Lajos és Vilmos, akik a tejjáadásban nőttek fel, apjuk foglalkozását választották életfoglalkozásuknak és ott dolgoznak az apa mellett a tejjáadásban. Egyetlen leányuk Erzsike, aki saját szépségápolási intézetét vezet szép eredménnyel.

A házaspár megjárta az óhazát is és pedig 1938-ban Lampert Lajos járt otthonában, négy évvel előtte, 1934-ben a felesége volt látogatásban Magyarországon.

1938-as óhazai látogatása alkalmával Lampert Lajos fellátogatott Pestre, megnézte Lilla-téren, élvezte a Balatont, látta Fehérváron a vitézi avatást és Keszthely, Balacsony, Siófok, Tihany... mind mind felejthetetlen emlékek lettek.

Lampert Lajos édesapja Lampert Ferenc és édesanyja szül. Wurm Erzsébet korábban elhunytak, Nejének sem él édesapja, de anyja szül. Baranyai Borbála még él az óhazában. Mrs. Lampertnek az óhazában él 3 férfi, egy nőtestvére, férjének otthon él ugyancsak 3 férfi és egy nőtestvére, míg Amerikában egy nőtestvére tartózkodik. A Lampert gyermekek írnak, olvasnak magyarral.

A Lampert Dairy Co. új telepe

**MIZSANKÓ FERENC,
hajóügy és pénzküldő irodatulajdonos**

Szül.: 1889 április 19-én, Kisléta, Szabolcs megye
702 Cass Avenue, Trenton, N. J.

Egyike az igazán régi amerikaiaknak, és ha pár év múlva fia megnősül, leánya férjhez megy és unokák lesznek — immár a negyedik generáció alapját rakta le a Mizsankó család.

1901-ben érkezett Amerikába édes apjához, az 1930-ban elhunyt Mizsankó Józsefhez, aki még 1891-ben jött ki az újvilágba. Édes apjának átvette vállalatát 1920-ban, immár 37 éve ugyanazon helyiségben van a jörfoglalma iroda. Előzőekeny modora és üzletágában való jártassága közismert: igen nagy magyar üzletkőre van. 1917-ben katoná volt a U. S. Army-ban; 1932-ben Délamerikát is megjárta.

1920-ban nősül. Neje a bukaresti születésű Jonesen Margnret, kívül boldog házasságot él Gyermekel: Ferenc, Dorothy, Norman és György. Ferenc immár három éve az Augusta Military Academy kitünő tanulója.

Mizsankó Ferenc családjával együtt a Róm. Kath. Egyház hívbuzgó tagja.

MEGULESZ JÁNOS,

a Verhovay 13-as fiók elnöke, a Magyar Otthon igazgatósági tagja, diplomás gépész és városi alkalmazott

1228 St. Broad Street, Trenton, N. J.

Szül.: 1874 október 13-án, Garadna, Abauj megye.

1893 szeptemberében jött Amerikába és a pennsylvaniai Clarendonba került, ahol a 19 éves fiatalember sok keserves napot látott, mert az akkor uralkodó depresszió révén 9 hosszú hónapig keresztül nem jutott munkához. A segítségét akkoriban nem is ismerték és Megulesz János többször sírt mint öközett, ha eljött a vesző naja.

Ma szerencsére mindez csak emlék, ha keserves emlék is, amelyet a jónakban, küzmegekésülésben élő derék magyar ember, nem hogy eltagadna, sőt inkább bizonyos belső megelégedéssel gondol arra, hogy bármilyen rosszul is kezdődött részére amerikai élete, az akadályokat le tudta győzni és hasznos tagjává lett a társadalomnak, díszévé vált magyarságnak. Mint diplomás gépész a trentoni városiüzán fűtő és gépész, amely természetesen Civil Service alkalmazás.

Egyike a legrégebb trentoni magyaroknak,

mert 1901-ben költözött oda, és még az év másjában elvette Szalki Ágnes, aki Forró Eneáról, Abauj megyéből származik. A hosszas trentoni élet alatt rendkívül aktív részt vett a magyar társadalmi mozgalmakban. A Verhovay 13-as fiók alapítótagja és jelenleg is elnöke, és a múltban több más tisztséget is vállalt az egyesületben, a Magyar Otthon igazgatósági tagja, a Szent István Róm. Kath. Hítközség alapító tagja és a Hűközi 20-as fióknak is tagja, egykori delegátus és mint régi republikánus, sokáig tagja volt a magyar bizottságnak. A Verhovay 1-es fiók, amely Weston, Pa.-ban van, az ő lelkes munkássága révén jött létre.

A házaspár 3 fia közül kettő, János és Gyula, a Highway Dept.-ben dolgozik, míg Ernő egy szügyár utazója. Egyszeren leányuk Ágnes tanítónő és képesített ápolónő, a szegény gyermekek általai algámjének, Richard F. Cousinnek, a hívese.

MELEG JÁNOS,

819 Division Street, Trenton, N. J.

Szül.: 1864 június 21-én, Garany, Zemplén megye.

Katonás, kemény természetű ember, munkája be van építve a trentoni közfalakba, szemé előtt nőtt fel Trenton, látta hogyan jöttek létre a magyar egyletek és erősödött a magyar társadalom.

Meleg János ugyanis 1882 óta tartózkodik az Egyesült Államok területén, 1883-ban Trentonba költözött és azóta ott él, dolgozik magáért, családjáért és az amerikai magyar mozgalmakért.

Mind a mai napig is dolgozik, mint felügyelő rólban a szivargyárban, ahová ezelőtt 20 évvel belépett és a megheesülés, ami Meleg Jánost ér, annak az embernek szól, aki 56 éves amerikai múltja alatt mindíg támogatta a magyar mozgalmakat.

Igy egy félszázaddal ezelőtt alapítója volt a Dalévlőnek. Tagja az Egyesült Társalgó és Betegsegélyző Egyesületnek és a New Jersey-i Magyar Egyletek Egyesületének. Tiszviselője is volt számos más egyletnek. A Műkedvelő Kör alapításában is résztvett, rendező is volt és ha pénz kellett a Körnek, adott, sőt sokszor egész zenekart is beállított a saját költségére, pedig messze volt attól, hogy dicsgazzag lenne, mert gyári munkával kereste meg a kenyerét.

Első neje Szántó Klemma volt és Trentonban 1888-ban történt házasságuk után 46 évi boldog megértésben éltek együtt, míg 1933-ban elragadta a halál.

Mikor érkezett Amerikába — vízholdáson kezdte. Nem ismert senkít, nem volt, aki kiségitő közel hóna alá nyúlt volna, 90 centet kapott naponta, dolgozott óeskavas üzletben, volt

shipping clerk, gumgyári munkás — minden, ahol becsületes munkával kenyerét kereshette.

Mikor Meleg János Amerikába érkezett — csak elvétve lehetett hallani egy-két magyar szót. Később, ahogy a bevándorlás nagyobb arányú kezdett lenni — minden figyelmét a küzművelődés elősegítésére fordítja. Minden gondolata az volt, hogy az ittlévő amerikalaknak bebizonyítsa, hogy az Izsakadi magyarság egy művelt nemzet idegenbe került árvái.

MOLNÁR JÓZSEF,

a Trentoni Református Egylet jegyzője

627 Anderson, Trenton, N. J.

Szület.: 1885 nov. 2-án, Göncuzszka, Abauj megye.

Regen, több mint 28 évvel ezelőtt 1910-ben hagyta ott szülőhazáját. Neki vágott a nagy ismeretlenek, hogy részt vegyen az élel küzdelemben. Dolgozott, munkálkodott és megmaradt magyarnak és vallásosnak. Pennsylvania-ban, mint kokszlángos kereszte első pár dollárját. Bányavidékre került Brownsville, majd Windley, Pa. ha. Kétféle évi kemény munka után Michiganban találjuk: ott farmer lesz, majd egy Okla. énkormánylaton keresi becsületes kenyerét. 1920 óta Trentoni lakos!

Részt vett állandóan magyar ügyekben. Már a legelső években presbiter lett, pénztárnok, majd elnöke lesz a Református Templom Egyletnek Trentonban, tíz éve jegyzője a Református Egyletnek, a Független Ref. Egyház háromszor választotta meg pénztárnokául, 12 évig presbiter volt. 1907-ben nősül. Neje az Alsószendrő, Abauj megyei születésű Deke Mária. Hat szép gyermekük van. István nős, Mariska, Varga József neje és két gyermek: Elsie és József édesanyja, József, Jolánka, Teréz és Erzsike szülei háznál vannak. Szüleit: Molnár Józsefet és édesanyját, szül. Gáspár Máriát rég elvesztette. Píntalos megjelenésű, komoly, értékes magyar, olyan akikre az amerikai magyar élet mindenkor számíthat.

OROSZ ANTAL,

a "Függetlenség" szerkesztő-kiadója

200 Genesee Street, Trenton, N. J.

Született: 1897 július 3. Orosz, Szabolcs megye.

Orosz Antal szerkesztő a világot járta körül, hogy amerikai magyar lepszervező lehessen. Műtán közép és felső iskoláit Nyíregyházán, Ungváron és Debrecenben elvégezte, a világháború során a 65-ik közös gyalogezred zászlósa lett és 1916 augusztus 31-én orosz fogságba esett a csataterén. A távol Szibéria legmesszebbmenő pontjára vitték. Vlagyosztokba, ahonnan 1919 november 1-én angol katonák jöndulata megszökötte és a Csendes tengeren keresztül Kanada legnagyobbik kikötőjébe, British Columbia-ba, Vancouverbe vittek. Szülei már rég amerikai lakosok voltak, Trentonban éltek és hozzájuk igyekezett.

1920 januárban érkezett meg Trentonba és a Philadelphai Egyetem mérnöki osztályára iratkozott be, de közben alkalma nyílt a trentoni "Függetlenség" című hetilap átvételére és ezzel a legnehezebb amerikai pályával jegyezte el magát — amerikai magyar újságra lett.

A küzdelemes, de magyar szívnék anyyira kedves munka közben 1923 február 11-én nőül vette öreg amerikai Párléy István és neje leányát, Párléy Rózsikát és a boldog házasságukból két gyermek, Gladys és ifjabb Orosz Antal származtak. Orosz Antalné a Rider College oklevelének tulajdonosa és önműlő virágüzletet folytat.

Kérs tollu, szókínmondó bátorságu szerkesztő Orosz Antal, akinek szava: nemcsak a helyi közélet, de Magyar-Amerika is felfigyel. Számos területnek megbeszélő tagja, egyházának hit fia, nemzeti érzésekben gazdag, kedvelt szónok: egy szóval: egész ember Orosz Antal!

HJ. DUCH ANDRÁS

Megeyi
főügyész

County

Court House,
Trenton, N. J.

A második honvédek kiváló sarja ifjú Duch András, akit néhány évi ügyvédi gyakorlat után először trentoni helyettes várost bírónak neveztek ki, majd megeyi főügyész lett. — Trenton magyar életében nincs olyan esemény, ahol ott ne volna áldozatra és munkára készen.

PAPP MIKLÓS,
festővállalkozó, a New Jersey Magyar
Egyletek Egyesületének főtitkára

111 Cummings Avenue, Trenton, N. J.
Szül.: 1884 május 15-én, Szatmár-Nemetlen.

Egy érkezett Amerikába, hogy mikor megnősült, mászatra az Újvilágba jött, és egy évre New Yorkban megtelepedett. Ez 1910-ben történt, 1911-ben átköltözött Trentonba és azóta is ott lakik.

Huszonnyolc éves amerikai itt tartózkodása alatt, mint hazuról képesített festő, állandóan a szakmájában dolgozott és jelenleg is a Roebli-ne-

féle gyárban talál alkalmazást. Egész amerikai ittléte alatt egyforma fontosságot tulajdonított annak, hogy úgy erkölcsileg, mint anyagilag támogatassa a magyar mozgalmakat, amellyel a magyarság szeretetet és elismerését vívta ki.

Gondnoka volt a Független Református Egyháznak, amelynek buzgó tagja, a pénztárnoki tisztet az egyháznál ugyancsak ő töltötte be hazamosabb időn keresztül. Mikor pedig megalakult az Iskolaépítési Bizottság, pénztárosnak megválasztották oda is. A New Jersey Magyar Egyesületek Egyesületének megalakulása óta főtitkára, a Magyar Orthonak tagja, ugyancsak tagja és tisztségelős a Magyar Republikánus Clubnak. Odabaza pedig az 5-ik gyalogezrednél Törökországban állomásozott.

Felcséje Guthy Mária, aki a Bereg megyei Vadszorosnaményban született. Tagja a New Jersey Egyletek Egyesületének, a Templom Egyletnek, a Nő Egyletnek és a Lorintffy Zsuzsanna Egyletnek.

POSTA GYÖRGY,
gyógyszerész, a Post Pharmacy tulajdonosa

201 Division Street, Trenton, N. J.
Szül.: 1899 február 12-én, Hajdudorog, Hajdú m.

Azt mondja a költő, hogy egyszerű külsők mögött rendszerint nagy tettek rejlének. Áll ez a mondás a Hajdusághól a trentoni Division Street hat évvel ezelőtt átplántált magyar patikusra, aki sokat beszélhetne a hivatásról tanult személyes vívószegéről és gyors elhatározásáról.

A régi nemesi királyi teli Fekete Posta családból származó Posta György patikusnak készült, de mellette egyetemre járhatott volna, bevonult katonának a Debrecenben székelt 3-ik honvéd gya-

logezredhez, hogy a haza iránti kötelességét leróhassa és miut hadapródjelölt szerelt le. A budapesti egyetem gyógyszerészi diplomáját 1924-ban szerezte meg és éveken keresztül különböző magyar városokban üzte pályáját, míg 1931-ben M^é száros József trentoni huszagyvágónak odabaza látogatóban lévő Honka lányával meg nem ismerkedett. Az ismeretségből szerelm lett, a szerelmbe pedig házasság és Posta György és fiatal neje még abban az évben betelepülés céljából Trentonba jöttek, ahol a magyar gyógyszerész patikát nyitott.

A Posta-házaspár népszerű a trentoni magyar társaságban. Posta György, aki már amerikkal polgár lett, több magyar egyletbe tartozik, így tagja a Szent Miklós Görög Katli. Egyletnek, a Szent István Egylet és a Verlovay 13-as Pököjének is. A házaspárnak két fia van: Alan és Gerold.

PARICHY ISTVÁN,
szalon és étterem tulajdonos

204 Genesee Street, Trenton, N. J.
Szül.: 1873 szeptember 1-én, Garany, Zemplén m.

Patriarchális megjelenésű, igazi izig-végig derék magyar, egy a "régiek" közül, aki négy hosszú évtizeddel ezelőtt lépett partra az Egyesült Államokban és akiben az emberek úgy a korát, mint derék magyar voltát egyformán tisztelik.

1898-ban érkezett az új hazába és a 25 éves fiatalember nagy igyekezettel látott hozzá,

hogy egy új élet napjait rakja le.

Dolgozott vasuton, posttőgyárban és a Roebli-lingi hírneves acéldrót gyárban is. Az első hét osztendő elmúltával azután saját gazdája lett és jelentős helyén, saját házában nyitotta meg éttermét és szalonját, amely mind a mai napig közismert és közkedvelt úgy a helybeli magyarok, mint a lakosság közt általában. Az üzlete pedig valóságos központja lett a magyar életnek és ha felel beszélni tudának, úgy több évtizedre visszamenőleg éiregélhetnek a sok magyar hájmulatság, összejövetel és egyesületi gyűlés történetét.

Társadalmi tevékenységei évtizedekre visszamenőleg számottevőek. Jelenleg is több egylet tagja és mint hídhú református a Református Egyház kebelébe tartozik.

Boldog frigyében életitársa Blaskó Mária, aki az Abauj megyei Pálhúzáról származott az Új-Világba. Az ideális házasságból két leány származott, Rózsika, aki Orosz Antalnak, a Függetlenség című amerikai magyar heilap szerkesztőjének a hitvese, míg Mariska leányuk Erdey János felesége.

PENTEK MIKLÓS,
az Amerikai Magyar Független Ref. Egyház
Kelet-Egyházmegyéjének gondnoka

617 Division Street Trenton, N. J.
 Szül.: 1880 aug. 23-án, Tarnócz, Ung. megyében.

Az óhazából 24 éves korában jött ki Trentonba, ahol csakhamar alkalmazást nyert a Roebbing gyárban és 33 éve ott dolgozik megszakítás nélkül. A legmegbízhatóbb, a legnagyobb szakértelemmel rendelkező és a legszorgalmasabb alkalmazottak egyikének ismerték el munkahelyén, ahol szép

fizetést és pozíciót ért el.

A magyar társadalmi mozzalmban évtizedeken jelentős szerepet játszott, a régi Kosuthi Egyház éveken keresztül ismételtlen megválasztotta az elnöki székbe, a Ref. Egyháznál gondnok, a Magyar Ottomány pedig 5 éven át pénztárnoka volt. A Verhovay 13-as fióknál tisztviselői hivatalú volt. Jelenleg is tagja a Független Református Egyháznak, amely egyházi tanácsosnak választotta meg, tagja a Református Betegségélyezőnek és a Verhovay fióknak is. Jó szívével részt vett sokat adományozott a háborús jótékonyági cselekedetekre és annak idején beavasztották a Liberty Loan elnöki bizottságba.

A végzet az 1937-ik év június 24-én elragadta szereneti hitvesét, született Domonyi Máriát, akit még az óhazában vezetett az oltár elé. A házasságból három gyermek származott: István, aki gépész, Erzsike, aki férj, Mrs. Paul Recht, és Emma, aki a Roebbing gyárban hivatalnoknő.

PENTEK KAROLY,
a Verhovay Segély Egylet 13-ik fiókjának
pénztárnoka

252 Adeline Street, Trenton, N. J.
 Szül.: 1878 október 6-án, Tarnócz, Ung. megyében.

Amikor ideérkezett, 1891-ben, egy amerikai női valóságos csoda számú ment.

Végigélte a kívándaráló magyarok sorát. Harmalich úr o m esztendővel ez előtt, 1905-ben került először Trentonba és azóta is ottan él. Munkái a Roebbingben levő hatalmas drótygyárban talált és ott is dolgozott egyházamban 16 esztendőn keresztül. Megpróbálkozott üzleti vállalkozással is, sőt farmer is volt. Az 1908-as esztendőben pedig beállt az Egyesült Államok hadseregébe, ahonnan három esztendő múltával szerelt le. Az elmulit őt esztendőben egy felelősségteljes államtalálást nyert el és most is a State Highway Electric Divisionnál van alkalmazva.

Hatvan életévétől negyvenhatot az Új Világban töltött el és így érthető, hogy nagy része volt az amerikai magyar társadalmi életében. A Verhovay Segélyegylet 13-ik fiókjának évek óta pénztárnoka. Egyébként a legrégebbi tagjai közé számítható, mert ideestve 12 éve tag. Mint hitvány református a Református Egyház kebelébe tartozik és 7 éve a Református Egylet pénztárosának választotta meg.

Éskövője 1899 június havában történt. Hitvese, az Ung. megyei Dóbóruscákából származott ide és a néhai Jäger Miklós és neje szül. Holowács Julianna, Zsófia leánya. Házasságukból két leánygyermek született, Margit leányuk Styles Tivadarné és a kis 6 esztendő is Genevova leánykájuk az egyetlen unoka. A kisebbik leányuk, Erzsike, John Smith hitvese.

DR. REICH VILMOS,

magyar ügyvéd és az Ügyvédi Kamara
alelnöke

86 E. State Street, cor., Broad Street, Trenton, N. J.
 Született: Szegeden.

New Jersey állam ügyvédi közötti előkelő helyet tölt be, aki 1906, mint három évtizedes amerikai állampolgár alatti számtalan esetben vívta ki a törvény előtti honfitársai igazát.

A Tisza-parti metropolisban, Szegeden szüle-

tett, itt is végezte el elemi- és középiskoláit. Érettségi után kijött az Újvilágba. 1906-ban beiratkozott a new yorki egyetemre jogot hallgatni és ügyvédi diplomáját a New York University nyerte el. Mint végzett ügyvéd Phillipsburg, N. J.-be költözött, ahol három és fél esztendőig joggyakorlóként működött az egyik előkelő ottani ügyvédi irodában. 1914-ben azután Trentonba költözött, ahol véglegesen le is telepedett és 959 So Broadway-n a magyar negyedben levő saját házában van jelenleg is nagy látogatottságnak örvendő ügyvédi irodája, a State Street irodáján kívül.

Ügyvédi hívatása, jogi szakudása szervező és szónoki képessége révén természetesen résztvesz az elsők között az amerikai magyar társadalmi megmozdulásokban. Rengeteg magyar egyesület tagja, ahol népszerűsége és tudása miatt ügyesnek és jogtanácsosnak választják meg. Egyik emlékezetes társadalmi sikere a Magyar Republikánus Club megszervezése, ahol oly nagy tevékenységet fejtett ki, hogy a Club első elnökének őt választotta meg. Azonkívül a város angol társadalmi életében is szerepet játszik és számos előkelő amerikai klubnak is aktív tagja.

Ügyvédi működésének egyik legemlékezetesebb sikere az volt, amikor 1937-ben, az Ügyvédi Kamara, a Bar Association elnökének választotta meg a magyar ügyvédet.

Dr. Radványi Vilmos a new yorki születésű Katica Friedmanban odanádó életpart talált, akivel 1931-ben óhazai látogatást is tett. A boldog házasságot két gyermekkel áldotta meg az ég, a fiúk neve Erwin és a kis lány pedig Floche.

RADVANYI FERENC.

a Capitol Body and Fender Works és Gasoline Station tulajdonosa

756 East State Street, Trenton, N. J.

Szüle: 1897 március 20-án, Mátészalka, Szatmár m.

A trentoni East State Streeten emelkedő Capitol Body and Fender Works és egy hatalmas, esaládi ház a szemmel látható eredményei annak a briliáns amerikai-izű karriernek, amit ez a fiatalos külsejű, nagy tudású és büszkés szorgalmu derék magyar ember nem egészen három évtizedes amerikai it tartózkodása alatt befutott. Sikereinek eszközei csupán a nehéz, megfeszített munka és az érvényesülési vágy, mert mindent két keze munkájával, külső támogatás nélkül ért el ebben az életben. Egyike ő azoknak az amerikai magyaroknak, akikre valóban ráillik a "self made man" kifejezés.

Az óhazát 1909-ben hagyta el és Amerikába érve, egyenesen Trentonba ment, ahol azóta is éllandó lakos. Itt tartózkodásának első évében gyárlan nyert alkalmaztatást, azonban elője az volt, hogy idővel önállóíthassa magát. Tervének megvalósítása csak hosszú évek munkájával sikerült, de ma már több, mint 18 éve, hogy saját gazdája és 10 év óta üzemenek forgalma

anyira emelkedett, hogy a jelenlegi, nagyobb telepet kellett elfoglalnia. A műhely forgalmára jellemző az, hogy a műhely és a gasoline station együttesen 10. sokszor pedig több munkásnak is alkalmaztatást nyújt.

Mindennek dacára az üzem tulajdonosa, nagy elfoglaltsága mellett is talál arra mindig időt, hogy résztvegyen a magyar közügyekben és ha szükséges nemcsak erkölcs, hanem anyagi támogatást is nyújtson a neves célokra. Tagja a

helybeli Református Egyháznak, amely egy esztendőre presbiternek is megválasztotta, ugyancsak tagja a Református Szövetségnek. Egy ízben elnöke és övéken keresztül igazgatósági tagja volt a Magyar Otthonnak. Azonkívül öfnek szerepet vitt a Verhovny Szegély Egyesületben és a Rákóczi Egyesületnél, amelynek jelenleg is tagja, bár az üzlet túlságosan lekötli, hogy különösebben nagy szerepet vállalhasson az együleti életben.

Az 1916-os esztendőben házasodott, amikor a Bihar megyei Nagy Létárád származó Vida Rozskát vitte az oltár elé, aki a házaspár négy fiának édesanyja. A fiúk: Ferenc, József, Károly és János atyjuknak egyszerű szeretőhársal a megszabásu üzletben.

A házaspár 1922-ben hosszabb látogatást tett az óhazában és ugy odaát, mint Trentonban egyformán elismert lett arról, hogy mintaképe a hájos és vendégszerető magyar családotoknak.

Radványiék esaládi háza 2235 Liberty Street alatt van. Impozáns, tetszetős ház, ahová a napi munka után örömmel megy laza a szerető esaládi körbe egy ember, aki ugy önmagának, mint a magyarságnak csak jónevet és megbecsülést szerzett az új hazában.

SAMU MIHÁLY,

szalon és étterem tulajdonos

190 Hancock Street, Trenton, N. J.

Szül.: 1884 március 12-én, Garany, Zemplén m.

Egyike Trenton ismert és becsült magyar üzletembereinek, egy mosolyos, egy közszóritásos, egy szíves szava van mindenkihez.

Tízennyolc éves fiatalember volt mikor kikerkezett Amerikába. Foundry munkán kezdte és volt gumógyári munkás, volt hentes, candy store-ja is volt.

Szülei Samu Andras és Sántha Zsuzsánna, utóbbi Szilvnyeg, Zemplén megyei illetőségű volt, rég elhaltak, valamint 5 évvel ezelőtt elhalt neje, a Borsod megyei Szendrő községből származó Tumor Borháló is, mivel 1904 július 30-án váltott irlyvet.

Egyetlen fia Mihály, üzletében jobbkeze apjának. Intelligens Jánodora magyar fiatalember, ki 1938 április 23-án hagyta fel a legényéletet. Neje Nagy Anna, Nagy István leánya, szintén beszél magyarul. Képfunkón az ifjúpárt mutatjuk be. Idősb Samu Mihály tagja a Református Egyletnek. Hat évvel kifizetete után 3 évre hazament; a 12-es közös huszárezredben szolgált.

SIMICSÁK JÓZSEF,

virágkertész és költözködési vállalkozó

2545 Liberty Street, Trenton, N. J.

Született: Nyírábrány, Szabolcs megye

Hárminec éves amerikai Trenton népszerű virágkertésze és költözködési vállalkozója, aki a Nyírségből került át az Újvilágra és itt tartózkodásának első nyolc évét a pennsylvániai Coatsvilleben töltötte, ahol gyárakban dolgozott egy rövid ideig, aztán összetakarított pénzével üzletbe fogott.

1917-ben költözött át Simicsák családjával Trentonba, hol mészárszéket és butorizletet nyitott, aztán költözködési vállalatba fogott, míg végül 1932-ben eleget tett régi vágyának és még a nyírségi pusztákon szerzett természetismádatának és József fiával virágkertészetbe kezdett, amelyet a költözködési vállalattal együtt mind a mai napig folytat is.

Simicsák József egész családjával együtt élénk részt vesz a magyar egylet életben. A Szent István Egyletnek volt elnöke és alelnöke, a Pócsi Szűz Mária, a Szent István Róm. Kath. Egyház

és a Rákóczi Egylet tagja. Odahaza is járt két leányával 1938-ban, míg felesége, szül. Briz Verona aki a Szabolcs megyei Nyír Gelséről származik, 1925-ben járt az önzában.

A Simicsák házaspárnak öt gyermeke van, akik az egy János kivételével mind Coatsvilleben születtek. A legidősebb Ferenc, aki tanult géplakatos és a költözködési vállalat vezetője, József a virágkertész, akóresak testvérecese János. A két leány közül Mariska, kellemes énekhangja révén közkeveltségnek örvend, Erzsike pedig a 828 So. Broad Street virágüzletet vezette, egyben a Trenton Jersey Híradó angol rovatának vezetője.

SZEMAN JENŐ,

szalon tulajdonos, a New Jersey Magyar Egyletek Egyesületének központi elnöke és a N. J. State Athletic Commission birkozó osztályának bírja

629 Cass Street, Trenton, N. J.

Szül.: 1890 szept. 4-én, Pálháza, Abauj megye.

Típfőcs, régi amerikai magyar, aki már zsonge ifjkorban, 3 éves korában szakadt el az önzától, de szíve, tehetősége és erszénye mindig nyitva állt, ha magyar ügyekről van szó. 1893-ban hozták ki Wilmingtonba, 7 éves korában visszakérült Abauj megyébe és 1905-ben, 15 éves korában másodsor is visszahozták Wilmingtonba. Öt évvel később Trentonba került és azóta is trentoni lakos. Képesítésre nézve vasöntő, de annyira sokoldalú ember, hogy volt már contractor, buntalanforgalmi iroda tulajdonos és más vállalkozásokkal is megpróbálkozott, míg 17 évvel ezelőtt, a jelenleg oly nagy népszerűsége szerzett szalonját megnyitotta.

Társadalmi tevékenységeiről külön könyvet lehetne írni. A nagy és tekintélyes New Jersey Magyar Egyletek Egyesületének az aktív elnöke, 8 évig elnökölt a Magyar Otthonban, 4 évig a Demokrata Körben, a Polgári Társaságban tiszteviselőséget vállalt és a Rákóczi, a Pócsi Szűz Mária, és a Szent István Egyletek, valamint a Szent Miklós Görög Katholikus Egyház tagja, a New Jersey State Athletic Commission birkozó szakosztályának bírja és tagja a Trentonban székelő Democratic Executive Commissionnak. A nevé viselő Seaman Baseball csapat pedig ugy 1930-ban, mint 1931-ben megnyerte a városi bajnokságot.

Híve Mészáros Mária, aki trentonl születte, de apja Mészáros János az Abauj megyei Gánchől származik. A házaspár két nagyreményű fia pedig már maguk keresik meg a kenyérüket.

SZMUTKÓ ISTVÁN,

a Szent István Egylet pénztárnoka

324 Genesee Street, Trenton, N. J.
Szül.: 1891 január 29-én, Nagykapos, Ung megye.

Huszonegy esztendőskorában, 1912-ben jött ki Amerikába sógorához, aki Johnstown, Pa.-ban élt abban az időben.

Első munkáját egy vasgyárban nyerte.

Johnstownból Homesteadba került és ott dolgozott. Az 1915-ös esztendőben azután Trentonba jött és azóta is ott él. A Rochlingi drótygyárban dolgozik.

Neje a Szatmár megyei Csomaközben élő Linzenhold Ignác és nejének, szül. Feigl Mariának, Hóza leánya. A boldog és megértő frigyükből két fiúgyermek született és e két gyermek magyaros és valláserkölcsös neveltetésért boldogan robotol az apjuk és az anyjuk. István fiuk életét az Isten szolgálatában kívánja eltölteni és lévén mintaképe a vallásos, magyar ifjaknak, most, 21 éves korában, már 2 éve hallgat theológiát a Techny, Ill.-ban lévő St. Mary Mission Houseban, mintán középiskoláit a Sacred Heart Mission House-ban végezte el. A kisebbik fiu, a 12 éves Ferkó, még alsóbb iskolába jár.

Szmutkó István élénk részt vesz a magyar életben. Tagja a Rákóczi Egyletnek és a Woodmen of the World magyar osztályának. Mint hitbuzgó katolikus a Szent István Egylet tagja, amely már másodszer választotta meg pénztárnokának.

TAMÁS GYÖRGY,

708 William Street, Trenton, N. J.

Szül.: 1891 március 12-én, Kiskálló, Szabolcs megye.

A három tagból álló Tamás család, apa, anya és leányuk, mind őszinte, jószívű és barátságos emberek.

A család feje tizenkilenc esztendőskorában, amikor először lépett amerikai partra. Eleinte egy drótygyárban dolgozott, majd később egy acélgyárban kapott munkát és az acélgyártásnál dolgozik ma is, mint egy trentoni acélgyár megbecsült alkalmazottja. Jelenleg a Rákóczi Egy-

letnek tagja és a Református Egyház kebelébe tartozik.

Három éves amerikai itt tartózkodás után, 1913 augusztus hó 30-án történt házassága. Felesége, Sittár Etelka, Boldog és megértő frigyük drága gyümölcse Ilonka leányuk. A szülők áldozatot nem kímélve taníttatták gyermeküket. A trentoni High School elvégzése után beírták a New Jersey College for Women intézetbe (New Brunswick), melyet nagy sikerrel végzett el és tanárnői oklevelet szerzett. Tehetségének elismerésül azután 1925-ben a trentoni Junior High Schoolba kapott kinevezést, ahol immáron három esztendeje az angol és a latin nyelvek tanárnője. Disze és ékesége a trentoni amerikai-magyar második generációnak, aki nem csupán mint született amerikai leány érték, hanem tökéletesen beszél magyarul is. Képünk a Tamás-házaspár 25 éves lakodalmi évfordulójára alkalmat készült.

TINDIK JÁNOS,

fiúszerezlet és mézszárszék-tulajdonos

150 Home Avenue, Trenton, N. J.

Szül.: 1886 dec. 14-én, Pácsvetri, Szabolcs m.

Annak dacára, hogy jóformán 25 éves se volt, amikor a Nyírségből átjött az Egyesült Államokba, már odahaza is volt saját hentes üzlete és vendéglője. Trentonban telepedett meg, de egy év múlva lement West Virginiába, ahol bányákban dolgozott. A bányász-mesterséget tovább folytatta és dolgozott Coloradoban,

Wyomingban és New Mexicóban is. A világháború kitörésével egy időben, 1917-ben aztán visszatért a magyar lakta Coatsville-ba, ahol megnyitotta első üzletét. Hat évvel később visszatért Trentonba, ahol első amerikai évét töltötte, de már mint üzletember érkezett meg ide 1923-ban, ahol a Home Avenue-n üzlethelyiséget bérelt és mind a mai napig itt is áll az üzlete.

Tindik János tagja egy a Szent István Egyletnek, mint a Szent István Egyháznak, valamint a Rákóczi Egyletnek is. Régebben a Verhovay-nak is tisztviselője volt.

Felesége, szül. Káposztás Mária, aki Kisléta, Szabolcs megyei származású, aki odahaza is járt 1930-ban, — a házaspár 6 gyermekének anyja. A három fiu, József, a már nős János és Lajos az apjuk üzletében dolgoznak, a három lány Ilonka, Annuska és Juliska, közül a két első az 1938-i Eucharisztikus Kongresszusra edes apjukkal hazautaztak és magukkal vitték autójukat is, hogy megtekinthessék az óhazának minden jelentősebb városát.

TITKA ANDRÁS,
a Református Egyház presbitere

1635 S. Clinton, Trenton, N. J.
Született: 1895 szeptember 9-én, Bés, Ung megye.

Alig volt tizenhat esztendő, mikor kiérkezett az Újvilágba. Jersey Cityben élt nővéréhez és a fiatal gyerek ember rögtön munka után látott. Beutazta fél Amerikát; járt East Chicago, Indianában, volt Congo, Ohioban, Woodriveren, Ill.-ban, volt drótygyári munkás, volt bányász, dolgozott az American Steel Co.-nál és immár 20 éve cukrász; 3 éve

a Matussek Bakery Co. megbecsült alkalmazottja. Korábban önállóan, saját üzlete is volt.

Tiszta magyar érzésű ember. A Református Egyháznak presbitere, egyetértően a Hátközlő Együlethez tartozik.

1916 november 18-án nősül. Neje a nyírpliszi, Szabolcs megyei születésű Szabó Anna, néhai Szabó György és a most is Trentonban élő Bürszem Mária leánya. Egyetlen gyermekük: Erzsike magyar és vallásos szellemben lett felnevelve. Titka András szülei: Titka András és neje, szül. Fekete Erzsébet otthon élnek.

Egy Titka András mint családja minden szép magyar mozgalom őszinte pártfogói.

VARGA JÓZSEF,
képesített mészáros

1390 Chestnut Ave. Trenton, N. J.
Szül.: 1908 július 11-én, Göncz, Abauj megye.

Fiatal ember és fiatal amerikai magyar, de 7 éves amerikai itt tartózkodása alatt megszerettette magát egy honfitársaival, mint az új baba polgáraival, amely a hazai nevelésnek és széleskörű szakképzésnek tudható be, amelyet a fiatal amerikai magyar tökéletesen elsajátított.

Huszonhárom éves korában, 1931 szept. 22-én lépett először amerikai partokra. Első utja a Connecticut állambeli South Norwalkra vezet, ahol elhelyezkedést talál, de csupán néhány hónapig tartózkodik ottan, mert időközben állást szerez magának Trentonban, a Delaware Packing Company-nál. Azóta is a hatalmas húsfeldolgozó

üzemben dolgozik, amelynek megbecsült alkalmazottja. Ezt a megbecsülést pedig hatalmas munkabírásával és rendkívül szakudásával szerezte meg és így, amit az új hazában elért, azt saját szorgalmának tudhatja be, mert önmaga dolgozta fel magát jelenlegi pozíciójába. Részt vesz a magyar társadalmi mozgalmakban.

Miskolcson 1930 október 11-én nősült, hitvese Hajdu Rózsika, aki a Trentonban élő és közmegbecsült Hajdu János leánya. A házaspár boldog frigyéből, egy kisfiú, József Róbert, született aki jelenleg 6 esztendő és folyékonyan beszél magyarul.

Varga József szülei, Varga János és neje, szül. Ádám Klára, élnek, két testvére, Honka és Mariska az Egyesült Államokban, South Norwalkon laknak.

Kifejezett típusa Varga József a komoly, őhazait nevelésű, intelligens fiatalembereknek.

Dr. VARGA GYÖRGY, gyógyszerész,
gyógyszertár tulajdonos
a Magyar Otthon és az Amerikai Magyar
Demokrata Kör elnöke

506 So. Broad Street, Trenton, N. J.
Szül.: 1895 február 18-án, Töketerebes, Zemplén m.

Érdekes és eseményekkel zsúfolt élettel büszkélkedhetik Dr. Varga György, aki mint állam-tudományi doktor végül a gyógyszerészetet választotta szakmának, miután tanítóképzőt végzett Ungvárott, reál érettségit tett Kassán, majd latin különbözetest, hogy jogot tanulhasson. Később a közoktatásügyi miniszter kinevezte kereskedelmi tanári címmel és szabadságra jött ki először Amerikába. Másodszor 1920-ban jött ki és Trentonban telepedett le. Eleinte ügyvédi irodában dolgozott,

később a pillal egyetemen gyógyszerészeti tanulmányokat hallgatott és letette a vizsgát. 1925-ben nyitotta meg a patikáját.

Trentonban is zsuffolt életet él Dr. Varga György. Elnöke a Magyar Orthonak, elnöke volt a Geo. Washington ünnepély rendező bizottságnak, két ízben volt elnöke az Amerikai Magyar Demokrata Köznek, elnöke a Bevándorlók Demokrata Szövetségének, tagja a Demokrata Párt Steering Committee-jének, elnöke a Polgárosító Bizottságnak.

Orthon végigküzdötte a háborút. A 11-es, 9-es és a 10-ik ezredeknél szolgált mint önkéntes és mint főhadnagy szerelt le két kitérítéssel. 1927-ben volt odabizna és nevével együtt, akit ott hon vett nőül, tért vissza. Két évvel később együtt mentek haza látogatni. Dr. Varga Györgyné, szül. Bacsinszky Mária a nagy-ruszkai görög kath. plébános leánya. Három kis gyermekük van: Tódor György, Szilárd Ferenc és Miklós Orosz.

Dr. Varga az államtudomány doktori címet Pozsonyban szerezte 1919-ben, mint rokkant katonatiszt. Két lábsebet kapott és miáhatt gyógyult, hallgatott jogot.

Vargák a szomszédos Crossvilleben, saját háztölcükön laknak.

Dr. VÁCZI ISTVÁN, orvos, orr, torok és fül specialista

983 South Broad Street, Trenton, N. J.
Szül.: 1895 április 20. Nagykároly, Szatmár megye.

Édesapja Nagykováoly városában gyakorló orvos volt és mikor Dr. Váci István ugyanott elvégezte teljes sikerrel a pláriszók vezetése alatt álló gimnáziumot, Budapestre ment, ahol a Pázmány Péter Tudomány Egyetem orvoskari szakának hallgatója lett. Orvosi oklevelének megszerzése után a fővárosi Szent István kórházban és a Révész utcai kórház sebészeti osztályán dolgozott, majd gyakorló orvos praxist folytatott mindaddig, amíg tizenöt év előtt Amerikába költözött át. Szakorló orvos korában három évet töltött a világháború során katonai kórházakban is. Oklevelét kitérítéssel szerezte meg.

Az új világban Dr. Váci István New Jersey államban szerezte meg a gyakorlatra jogosító képességét és irodáját Trentonban nyitotta meg, ahonnan tizenöt év alatt csak akkor volt távol, mikor hat havil tanulmányokra visszatért Magyarországra és az egyetem első számú sebészeti klinikáján specializált orr, fül és torok bántalmak ellen.

Egyre növekvő és rendkívül kiterjedt gyakorlata mellett Dr. Váci István alkalmat talált arra, hogy további tanulmányokat folytasson a Columbia Egyetemen, a New York Post Graduate kórházban, olyan sikerrel, hogy a kórház kérésére a Columbia

Egyetem a kórház orr, torok és fülgyógyászati osztályán asszisztenssé nevezték ki. Közben az orvos szaklapokban néhány feltűnést keltő tudományos cikke jelent meg, amelyek közül a heveny fehérvérűség egyik áldozatáról írt körísméje külön kiadásban is megjelent.

Az 1938-ik év során Dr. Váci István a trentoni 983 South Broad Streeten lévő házáat, elsőrendűen berendezett magánkórházzá és kltikává alakította át és gyakorlatát most abban folytatja. Orvosa egyébként a Prudential Life Insurance Co.-nak, a Református Szövetségnek és az Ancient Order of United Workers nagy amerikai biztosító intézménynek, a magyar életben pedig a trentoni Nagybizottság tagja, de tevékeny munkát végez minden általános jellegű magyar megmozdulásban is.

Dr. Váci István, akit 1927-ben Trentonban nőül vette Kall Margitot, akit Szatmára való, nevének házaságában még házasságuk első évében, majd az 1933-ik év során látogatta meg szülőfaluját.

A nagy olvasottságu, széles műveltségű orvos természetesen tagja az American Medical és a Mercer County Medical Associationnak.

VERÉB FERENC,

a Független Református Templomegyelet levelező titkára

251 Cummings Avenue, Trenton, N. J.
Szül.: 1887 dec. 13-án, Novaj, Abauj megye.

Azon réglivágásu amerikai magyar emberek közül való, akiknek az élete a kenyérkereset és a magyar ügyek pártfogása között oszlik meg.

Itélte alatt dolgozott bányákban, volt kocszhúzó, Trentonban pedig egy ideig a drótygyárban kereste kenyerét, jelenleg pedig a llolemgyár megbérsült alkalmazottja.

Tagja a Verhovay Egyeletnek, a Rákóczi Egyeletnek, amelynek 20-as számú főlkja fáradhatatlan munkásságáért három éven keresztül ismételtelen elnökének választotta. A Verhovay Egyelet pedig 18 éves tugsága alatt hét éven keresztül választotta meg elnökének.

Mint híthú református, tagja a trentoni Független Református Egyháznak, valamint a Református Templom Egyeletnek, ahol jelenleg a levelező titkári tisztséget tölti be.

Ideális házaséletet él és hitvese típusa a derék, odaadó feleségnek és a jó magyar háziaszozonynak. Felesége is tagja több magyar egyeletnek, így a Lorántffy Zsuzsanna Nőegyletnek is. Az 1913 március 30-án történt házasságuknak most ünnepelték meg 25 éves évfordulóját. Felesége néhai Janóczky András és özvegye, szül. Beke Borbála, Teréz leánya.

VIROK JÁNOS,

a Szent István Egylet titkára

161 Tremont Street, Trenton, N. J.

Szül. 1890 márc. 12-én, Détér, Gömör megye

Majdnem azt mondhatnánk Virók Jánosról, hogy a második generációhoz tartozik, hisz alig volt 6 hónapos mikor 1890 szeptemberében szülei kibozták.

Szülői felte mindenütt ott van, ahol magyar mozgalmakról van szó. Tagja a Verhovay Segély Egyletnek, a Rákóczi Egyletnek, a Szt. István Egyletnek. Utóbbinak immár egyfolytában 7 éve titkára, közel 20 éve aktív szerepet visz az egylet életében.

Hosszu évek óta a roeblingi drótgár megbecsült alkalmazottja saját házában lakik: őt és családját ismeri és becsüli Trenton magyar társadalmá.

1911 június 20-án nősül, Neje Szalay Borhála, K. a Poméenes, Abauj megyéből ideszármazott néhai Szalay István és a most is élő Kalapos Mária leánya. Boldog házasságukból származott gyermekek: a 14 éves János és a 12 éves Erzsike magyar szellemben vannak felnevelve, Virók János szülei Virók András és édesanyja szül. Bödi Erzsébet rég elhaltak.

1908-17-ig volt a U. S. Army katonája. Barátai, ismerősei vannak szerte az országban.

ZSIZSERI MIHÁLY,

a "Modernist e Beauty Shop" szépitészeti műterem tulajdonosa

23 North Warren Street, Trenton, N. J.

Szül.: 1906 aug. 22-én, Nagykálló, Szabolcs m.

Fiatalon jött Amerikába és a High School elvégzése után a kozmetikát választotta életpályájának. A Beauty Parlor, amely Trenton Down Town részének egyik legforgalmasabb pontjában van és az üzletben a nagy szakértelemmel rendelkező tulajdonos mellett hét leány vár a vendégekre.

Házassága 1927 június 12-én történt. Akkor vezette az oltár elé néhai Parkas József leányát, Sárikat, akivel ideális házasságot él és aki nem csupán otthonukban tölti het elsőrendűen a háziasszony szerepét, hanem ott dolgozik az üzletben és urának valóságos jobbkeze.

ROEBLING

DÉZSI SAMUEL SANDOR, gyógyszerész,
gyógyszertár tulajdonos

Roebling, New Jersey.

Szül.: 1905 dec. 23-án, Nagybánya, Szatmár megye.

Szüleivel 1913-ban, hét esztendőskorában érkezett ki az Egyesült Államokba. Tökéletesen beszél ír és olvas szülőföldjének nyelvén.

Édesapja, Dézsi János és édesanyja, szül. Varga Anna, akik ma jó egészségnek örvendőek és gyönyörködnek szeretteik sikereiben. Amerikába való megérkezésükkor Burlington, N. J.-ben iskoláztatott fiukat, aki a

High School sikeres elvégzése után Philadelphíába utazott és az ottani egyetemen beiratkozott a gyógyszerészeti fakultásra ahol gyógyszerészi diplomáját el is nyerte.

Egyetemi tanulmányainak sikeres elvégzése után visszatért Roeblingbe.

Bár egész fiatalon került ki Amerikába, megmaradt igazán jó magyarnak. Részt vesz a magyar társadalmi akciókban és mindenütt ott van, ahol magyar ügyeken segíteni lehet. Tagja a roeblingi Római Katolikus Egyháznak. Ugyasziúten az Odd Fellows páholy kebelébe tartozik.

Fiatalon nősült. Házassága 1929 március 10-én történt. Hívesének leány neve Hara Margit, aki néhány hónappal ezelőtt egy kisleánykával, Helénával, ajándékozta meg.

A derék házaspár az 1937-es esztendő folyamán hosszabb európai körútra indult és a szeptember és október hónapokat az óhazában töltötte. Visszatértek alkalmával barátai és az ösztönözésükre, melyek a város lakosságának szíves megjelene.

FÜRJÉSZ JÓZSEF,

a Rákóczi Egylet fellebbezési tanácsának
elnöke

110—6th Avenue, Roebing, N. J.

Szül.: 1872 márc. 19-én, Hernádszurdok, Abauj m.

Igazi régi amerikai magyar, az áldott humora, örökké kedélyes örökifjú Fürjész József.

35 éves volt, amikor 1907-ben partra lépett az Új Világban. Miért jött Amerikába? Talán világot látni, talán új életet kezdeni. Először munkáját Eleanor, Pa.-ban nyerte, ahol mint szénbányász dolgozott. Más világ volt az, mint szülőföldje a vadregényes Abauj, de Fürjész megszokta az új környezetet és mindaddig munkálkodott a bányában, amíg egy lezuhant széndarab meg nem ütötte a fejét. Mi tagadás — megijedt, de ijedtségét átálta bevallani, így hát azzal fordított hátat a bányának, hogy el kell utaznia nagynénje temetésére.

Bridgeportba vltte innen az útja, ahol az ollógyárban kapott állást. Üzletet nyit, de vállalkozása nem sikerült. Feladja és Roebingbe megy. Ez történt 1910-ben. Állást kapott a Roebing-i drótgtyárban és azóta állandó munkása a világhírű iparüzemnek.

A nagy New Jersey-i Magyar Egyletek Egyesületének alapításánál jelen volt. A nagy Rákóczi Egyletnek hosszú évtizedek óta ismert és tevékeny tagja, amely megválasztotta a Fellebbezési Tanács elnökének. Ugyazintén alapítótagja a Református Egyesületnek is.

1907 szeptember 27-én nősült, hitvese a vele egy faluba való Tapa Zsuzsanna, néhai Tapa András és néhai Pajkos Erzsébet leánya. Négy szép gyermekük van, József, aki szerelő Bridgeporton, Béla, a család büszkesége, aki Lackawanna, N. Y. református lelkésze és aki több ízben járt az óházában. András, mechanikus, míg a legfiatalabb, Ferenc, East Orange-ban High School tanár. Az egyetlen Ferenc kivételével, mindhárom Fürjész fiu nős és apa.

SZAKÁCS JÓZSEF,

76 Anboy Street, Roebing, N. J.
Szül.: 1892 dec. 15-én, Hadad, Székely m.

Igazi típusa azoknak a régvágású amerikai magyaroknak, akiknek utoljára munkabírás volt.

Egy esztendővel a világháborn kitérése előtt, 1913 április 20-án lépett először amerikai partra, 21 éves volt. Összejárt egész Amerikát, megfordul Daytonban, Detroitban és West Virginiában, Colorado Springsben, Buffalo, Denver, Chicagóban is járt. Végül elkerül Roebingbe.

Tagja a Független Református Egyháznak, valamint a Kálvin János Egyesületnek is. Régebben tagja volt a New Jersey Magyar Egyletek Egyesületének és tíz éven keresztül viselt itt tisztelet, és pedig hat esztendőig mint pénztárnok. A Független Református Egyház kebelében is többféle tisztelet viselt. Négy évig algonduka, éveken át gondnoka volt. Tíz évig pénztárnoka volt az Egyesült Egyletek I-ik osztályának.

1923-ban nősült és az év február 3-án Jersey Cityben vezette ottár elő Soltész Etelkát, aki 1921-ben jött ki Amerikába a Zemplén megyei Lengyelségre községből és aki a néhai Soltész Márton és özvegye, szül. Hegedűs Jolán leánya.

Ugy Szakács József, mint neje kiveszik részüket a magyar társadalmi akciókból.

PÁL GYÖRGY, szalon-tulajdonos

Roebing, New Jersey.
Szül.: 1892 január 22-én, Kállósemjén, Szabolcs m.

A magyar vándorló vér hozta őt is az új hazába, melyet fiatalon, alig 14 éves korában látott meg. Nem álmodozott légvárakról, Munka, takarékoság, becsületes polgári jölet kiharcolása volt főcélja.

1908-ban érkezik ki nagynénjéhez. Keserves kómalmi, lelket-testet álló robotban keresi meg az első dollárjait. Bridgeport, Conn.-ba, majd Philadelphióba kerül. Ott már önálló lesz 1921-ben, vendéglőt nyit. Azóta is a maga ura! Négy évvel ezelőtt került Roebing, New Jersey-be, a híres drót-városba, hol jömenetelű szalon üzlete van.

Barátai vannak mindenütt, ahol megfordult. Kellően modern, megnyerő külsejű üzletember, ki szívvel, lélekkel pártol mindent ami magyar.

Tagja a Szent István Egyletnek és a New Jersey Magyar Egyletek Egyesületének. Egyházi

téren a Görög Kath. Egyházhhoz tartozik. Születés ideje Pál György, édes anyja, szül. Pénzes Márta, régen elhunyt.

1915. április 12-én nőül Hridgeporton. Bújos modern neje a Nagykapos, Ung megyei illetőségű E. néb. Juliana, kivél boldog házasságot él és k férjének minden vállalatában segítség kezet ad. Helen Mariska és György gyermekeik az amerikai második generáció tipkusan kedves, modern típusú, kik azonban anyanyelvüket nem felejték el és kiket magyar és angol társadalmában egyformán kedvelnek. Nagyon valószínű, hogy utra könyvünk meg jelenik, a két szép Pál leány menyecske lesz.

Ft. RAFFINSZKY ROMUALD Plébános, Ferenc rendi szerzetes

Roehling, N. J.

Született: Kúpolna, Heves megye

A gyöngyösi Ferenc rendi rendház szerzetes állomány felettes egyházi hatóságának felhívására jött Amerikába ahol először a roehlingi plébánia vezetésére kapott megbízást, majd 1933 augusztusában a nehéz anyagi gondokban levő new yorki Szt. István r. k. egyház vezetőjévé vette át, de visszavágyva a esztendősebb vidék már megszokott környezetébe, 1934 június elején visszatért a Roehlingben levő Márk Mennybemenetel római katolikus hitközség élére plébánosnak, ahol kiváló irodalmi munkásságának nagyobb erőt lehet elegend.

Ft. Raffinszky Romuald vezetése alatt a roehlingi hitközség lelki élete a legörvendetesebb fejlődésnek indult. A hitközség iskolája, amelyben az apácák tanítanak, erős lendületet mutat Ft. Raffinszky közel alatt és a hitközség belső életében páratlan összhang van, amelynek hatására gyakran nyilvánul meg a hívek részéről a közlétszéletnek és hűrsülésnek örvendő plébánosnal szemben.

A katolikus hitélet terén Ft. Raffinszky szin-

te uttörőnek mondható munkát végez irodalmi és újságírói terén. A hitbúléselet alapos ismerete és a hitoktatásban való jártassága az egész magyar Amerikára kiterjedő népszerűséget adott Ft. Raffinszky írásainak, úgy, hogy a hitéletre vonatkozó kérdéseket tartalmazó levelek egész tömege keresi fel még a legmesszebb vidékekről is roehlingi plébániáján.

Minden egyháztól távollevő apró hányatelepek és kis közösségek magyar katolikus népéhez Ft. Raffinszky írásai viszik el az egyház tanításait és az amerikai magyar katolikus klérus egybehangzó véleménye szerint ezen a téren a roehlingi plébános olyan missziós munkát végez, amely úgy magyar, mint katolikus szempontból elsőrendű értékű.

BORDENTOWN

PFEIFFER ANTAL ÉS NEJE, csirkefarm tulajdonosok

Prison Road, Bordentown, N. J.

Szül.: 1889 febr. 14-én, Mezöpetre, Szatmár m.

A házastársuk közötti igazl megértésnek és közös munkának igazl példái. Míg a férj a gyárban dolgozik, addig felesége tudtságot és munkát nem kímélve vezeti a hatalmas csirkefarmot, amelynek ellátása számos férfi energiájának is sok lenne.

A férj régi amerikai, 1908-ban, 19 éves korában jött ki az Egyesült Államokba.

Roehling, N. J.-ben élő testvérhattyájához, Harmadik esztendője dolgozik a hatálmás üzemből, amelynek mind a mai napig megbecsült alkalmazottja. Hívése első férje néhai Miklós Gedeon volt.

A bátoru kléruse előtti esztendőben, 1913-ban házament látogatába és a világháború szálbföldjén talált. Az 1920-as esztendőben utatán visszatért Amerikába. A farm 67 akor terjedelmű, esztendőt már 3 és fél ezer csirke is volt ott egyidőben, amelyet az az igazl magyar munkabírással és szorgalommal rendelkező asszony keze, táplál egy maga.

A házaspár élénk részt vesz a magyar társadalmi akciókban. A férj mint hitbúzó katolikus a Roehlingi Szent István Egyházhöz és a Woodmen of the World magyar osztályához tartozik, míg felesége a Szűz Mária Baylet huzgó tagja.

Házasságuk 3 évvel ezelőtt történt. A házban az egyetlen gyermek a 18 éves Arthur Árpád, aki Mrs. Pfeiffer első férjével való házasságából származik.

LÁSZLÓCZKY ISTVÁN, a Millside Farm Dairy tulajdonosa.

Millside Farms, Riverside, N. J.
Született: 1889 március 5-én, Kolozsvár

A régi magyar kincses Kolozsvár levegője és hangulata köszönti azt, akit jószerecséje látogatóha vagy vendégnek visz New Jersey állam Riverside városának határára a Millside Farmra, abba az uralt kastélyba, amely a Lászlóczy házaspár családjáé. Csak a sírva síratott Erdély népe nyújthatott igazibb, melegebb vendégszeretettel, magyarabb érzéssel, mint ez az urilak, amely saját uszodájával mindent megad a kényelem terén, amit az ember elképzelhet. Az amerikai élet rohamában a mesebeli kauszálíbon forzó tündérkastély hatását kelti Lászlóczyék család' otthona.

Lászlóczy István Kolozsvárott végezte a Lutheránus főgimnáziumot és ennek mag'is előképzettségével jött Amerikába nagyhátyjához, az országosan ismert Szepessy József élelvelindí bankárhoz 1907-ben és miután ott öt éven át kereste kenyerét, az amerikai hadi tengerészet kötelékébe lépett 1912-ben és ebben az értékes jalkólabán volt 1914-ig, amikor visszatérve a polgári életbe, Youngstown városába ment, ahonnan több kirándulást tett Philadelphijába. E kirándulások során ismerkedett meg Czira Arankával, akit 1917 január 3-án ottárhoz is vezetett. A philadelphiai római katolikus magyar templomban elsőnek a Lászlóczy házaspár esküdött egymásnak örök hűségel.

A fiatal házaspár sokkal jobban beaneelt az amerikai viszonyokban, hogysem önállóságra ne törekedett volna. Érett megfontolás után és mert a férj a magyar sziv a mezőgazdálkodás felé buzta, 1921-ben kisebb arányu tejüzletet kezdtek, amelyet vas szorgalommal fejlesztettek addig, amíg önálló tejgazdasággal kapcsolhatták össze ugy, hogy ma saját telenszetük részére 104 akoros birtokuk van a legmodernebb módon felszerelve.

Az üzlet fejlődése azonban túlnötte azokat a kereteket, amelyek egy önálló birtok szolgálhat,

bíszen ma naponta 10.000 üveg (teffel) szolgálunk a közönségnek és a forgalmat mintegy 35 kihordó kocsit és 66 alkalmazott bonyolítja le. Ez azt vonta maga után, hogy Lászlóczy a New Jersey áll miheli farmerekkel kössön szállítási szerződésekot a nyers anyag biztosítására. A Philadelpiától, illetve a vele szemben levő Camden várostól kezdve Burlington megyén át Trentonig az egész terület bent van Lászlóczy üzletkörében, amelynek specialitása az új "cream top" üveg, amely vendkívül népszerű.

Egyetlen ember ezt el se láthatná, de a gazda szerencsésjére a hűsöges életúrs, Mrs. Lászlóczy vezeteli a központi iródat teljes szakértelemmel.

A magyar közéletben jószívvvel nyújtott adományok után jól ismert a Lászlóczy név, noha a végtelenül elfoglalt üzletember személyesen nem is vehet részt a magyar jellegű megmozdulásokban. Ami az amerikai közéletet illeti, egészen természetes, hogy üzletének természeténél fogva Lászlóczy jó tagja a South Jersey Milk Dealers Associationnak, a New Jersey State és Camden Chamber of Commerce-nek az Elks és a Kiwanis cluboknak.

Az üzlet magyarányn kiterjedtsége és a szép család szinte parancsolóvá tette Lászlóczyékra azt, hogy otthonuknak éljenek. Ez váltotta ki viszont hennük azt az érthető óhajást, hogy az otthoni minél kellemesebbé tegyék és így született meg az a csodálatos uril ház, amelyhez hasonlóval kevés amerikai magyar díszkedhetik. Egészen természetes, hogy ez a pazar ház azután kedvenc találkozó helye lett a Lászlóczy család sok jóbarátjának.

A zavartalanul boldog és megértő házasságunk több hajtása van. Lászlóczy Robert a híres Rutgers College-ban már két évet végzett, mint egyetemj hallgató, Lászlóczy Imre Bordentownban, az amerikaszeri híres katonai iskola növendéke, abban a Bordentownban, amely a nagy francia császár, Bonaparte Napoleon öccsének lakóhelye volt. Lászlóczy Russell még az alsóbb iskolába jár, míg Mildred a Hackettstownban levő St. Mary's College növendéke.

A Lászlóczy kastély és park-részlet

NEW BRUNSWICK

A legmagyarabb amerikai város az Egyesült Államokban a New Jersey államban lévő New Brunswick. A város nem nagy, lakosságának száma alig 35,000 és ezek között annyi a magyar, hogy tulsúlyba jutottak. Külön negyedek alkottak, de számbeli fölényüket ennek dacára soha nem éreztették, hanem olyan szoros együttműködésben maradtak a benszülött amerikai elemmel, hogy azok féltékenységét soha fel nem kellették.

French Streetnek hívják New Brunswick egyik főutcáját és bár annak dényugati része, jóformán öt lépésre a központi negyedtől, már tiszta magyar és jobban illetné meg a Magyar Street vagy a Kossuth Street név, a régi szóhoz ragaszkodtak. Ez az utca a magyar negyed életének a központja. Magyar cégtáblák, felírások is mutatják, hogy itt magyarok élnek. A magyar üzletek tulajdonosai versenyt tartanak a város többi üzletemberével.

New Brunswick nem a régi magyar telepek közül való. Lassan szivárogtak csak oda a magyarok, de az első leteleplők gyorsan terjesztették a város hírével, hogy ott nemcsak a férfiak, de a nők részére is van munka.

Amerika, sőt talán a világ legnagyobb kötszergyára, a Johnson and Johnson-cég telepe New Brunswickon van. A cég jellemzésére elegendő, ha annyit mondunk, hogy nyomban a világháború után az amerikai Vörös Keresztessel a gyárral küldött egy millió doboz kötszert Magyarországra és ezt a vattát kilencven százalékban magyar nők keze csomagolta.

Míg a férfiak, az erős izmu magyarok, a nehéz munkát követelő vas és gépgyárakban dolgoztak, addig a nők előbb az orvosi kötszergyárakban találtak alkalmazást, majd odavonult egyik nagy szivargyár is és az is százával alkalmazta a magyar nőket az üzemben. Sőt mikor a szivargyár igazgatósága tudtára ébredt annak, hogy a magyar nőknél jobb munkakerőket nem találhat, akkor magyar üzletvezetőket, managereket állított gyárának élére elismerése jeléül.

EGYHÁZI ÉS EGYLET ALAPÍTÁSOK

A new brunswicki magyar élet alig kezdett kialakulni, máris egyletekbe tömörült. Fiókokat szervezett ott a Verhovay, a Bridgeporti Szövetség, majd a Rákóczi Egyet is és 1903-ban kialakult a katolikus vallású magyarokban az a vágy, hogy saját templomuk legyen.

A hitközség megalakítása körül nem voltak nehézségek. Az akkori trentoni püspök nagyon megértő ember volt és az első kérésre hozzájárult ahhoz, hogy hitközséget szervezenek a new brunswicki magyarok. Ha a célra megfelelő alaptöket gyűjtenek. A jó keresetű magyarok páratlanul rövid idő alatt szedték össze a megkívánt tőkét és jellemző, hogy a gyűjtés során bőkezűleg adakoztak a reformátusok is és abban az időben nagy összeggel, ötvenötven dollárral járult a templom alapozásához két izraelita vallású magyar is.

Igy jött létre a Szent László Hitközség, amelynek ma pompás és díszes temploma közelében elsőrendű plébánia épülete is van, hatalmas iskolával együtt.

A hitközség életében csak egyetlen egy izben volt valami zökkenő, amelyet az egyházmegyei főhatóság, a trentoni püspök akként oldott meg, hogy a hitközség vezetésére a Ferenczrendi szerzeteseket hívta meg. Egyetlen tragikus eset kivételével azóta erős fejlődésen ment át a hitközség, bár szomorú emlékü esemény az, hogy egy sötét éjszakán tűz ütött ki a plébánián, amely áldozatul követelte a szerzetes-plébános életét. Káplánja könnyebb égési sebek árán menekült ki az égő épületből.

A virágzó Római Katolikus Egyház plébánosa ma Ft. Kiss Szaléz ferences szerzetes, akinek egyéniségéről könyvünk más helyén számolunk be ahhoz méltóan. ...A nagy lelkipásztori munkában méltó segítő társa Ft. Gerencsér I. Tarzicius szerzetes áldozár, aki New Brunswickon született és annak első amerikai földről származó magyar papja. Ft. Gerencsér ifjú korában hazatért Magyarországra, ott lépett a Szt. Ferenc rend kötelékébe, annak szemé-

riumában végezte egyetemi tanulmányait, majd visszatért Amerikába és a washingtoni római katolikus egyetemen fejezte azokat be. Huszonnégy éves korában szentelték áldozórára és első miséjét a new brunswicki magyar templomban mondta azon magyarok között, akik büszkék arra, hogy sorukból került ki az életbe, magas hivatására.

Idők múltán a magyar görög katolikusok is megalakították a maguk hitközségét, melynek Szent József Magyar Görög Katolikus Egyház a neve. Ennek a hitközségnek temploma a High Streeten van és plébánosa Ft. Fedás Tivadar, ez az igaz lelkü magyar, aki hiveinek élő mintával szolgál a magyar haza és a magyar nemzeti iránti szeretetben.

A magyar reformátusoknak két templomuk is van New Brunswickon. Az egyik a presbyterian egyházmegye fenhatósága alá tartozik, temploma a Schuyler Streeten van és lelkésze Nt. Papp Károly, aki az 1938-ik év során hiveinek egész sorát vezette a szülőhazába, hogy a nagy református világtalálkozón romlatlan ősiségük és magyar voltak mellett tanúságot tegyenek.

A másik new brunswicki magyar református egyház a Reformed Church in America fenhatósága alatt áll, szép temploma a Division Street-en van és érdemes lelkésze Nt. Kósa András, aki ugy egyházában, mint a magyar közéletben és amerikai társadalomban is öregbíti nemzetünk hírnevét.

A MAGYAR ÜZLETI ÉLET ÉS A MAGYAR SAJTÓ

Amint a magyarság szaporodott New Brunswickon, úgy váltott ki egyre több és több olyan embert kebeléből, akik önállóságra törekedve üzleti vállalkozásokba bocsátkoztak. Szinte csodálatosképpen a magyar korcsmák után az első magyar vállalkozás egy könyvnyomda volt, amelyet Nikelszky alapított, aki egyben mindjárt egy magyar nyelvű hetilapot is kiadott. Mikor ez a nyomdai vállalkozás megszűnt, akkor az érdemes Kormos Hugó bocsátotta ki pompásan szerkesztett hetilapját. Később Dr. Csema Imre kiváló orvos vállalkozott egy új lap kiadására. Ma mindkét

ujtság jelentős tényező a város kereskedelmi életében.

Mintegy tizenhét év előtt erőteljes mozgalom indult meg a new brunswicki magyarság körében, amelynek eredménye az lett, hogy megalakították a Magyar Building and Loan Associationt, amelynek tisztviselői és igazgatósági tagjai ma is mind magyarok. Elnöke ma Gyarmati Lajos, pénztárnoka Bíró Péter és titkára Kósa Imre. Ez magyar intézmény, amelyre New Brunswick magyarsága joggal lehet büszke.

Bármi történt az amerikai magyarság körében, abból New Brunswick mindig kivette a maga részét teljes önfeláldozással és áldozatkészséggel. A város népe megőrizte magyar jellegét, magyar érzéseit és éppen ezért szerzett magának olyan becsületet és tekintélyt. A második nemzedék tekintélyes része a helyben lévő Rutgers College révén kitünő egyetemi nevelést kapott és temérdek képzett embert adott az amerikai közéletnek.

BADICS SÁNDOR, villanyszerelési vállalkozó

158 Lou's Street, New Brunswick, N. J.
Született: 1897 május 6, Szegény, Vas vármegye

New Brunswick legrégebbi magyar villanyszerelési vállalatának tulajdonosa 11 esztendősen legényke volt amikor édesanyja a Kis Vas vármegyéből magával hozta az Új Világba, hogy az egyetlen fia új otthonát és reményteljesebb jövőt teremthessen magának. A kis legény azóta derék férfivá serdült és megfelelő szeretett édesanyja hozzáfűzött reményeinek, mert New Brunswick magyar társadalmának és egyben a város üzleti életének egyik ismert emberévé lett.

1908-ban érkezett meg az Új hazába. Alig volt akkor 11 éves kiején. Két-három évvel később már pénzt keresett, hogy azzal is édesanyján segítsen. Eleinte — mint gyermek — pár dollárt azzal keresett, hogy az egyik kuglizópályán volt bábuálgató. Később falpapírozó munkát végez a fiatal Badics Sándor, majd géplakatosságot sajátítja el és úgy keresi kenyerét. Ha volt egy kis szabad ideje, villanyszerkezetekkel bibelődött — az érdekelte mindég. Később esti iskolába járt, iskoláztatja magát és tanulmányozza a villanyosság technikáját, úgy hogy rövidesen ebben a szakmában talál elhelyezkedést. És 1920 óta már mint saját gazdája dolgozik.

Csaknem két évtizeden keresztül volt tagja a Szent Imre Herceg Egyletnek. Mint jeles sportember, nagy szerepet visz a New Brunswicki Magyar Athletikai Klubban. Ezen egyesületben sok-

éves tagsága alatt jóformán minden tisztséget betöltött, kezdve az ajtóőről, egészen az egyleti elnökségig. Hithű tagja az Evangélikus Egyháznak is.

Boldog és mintás házasságot él. Az 1926-os esztendő folyamán esküdt, amikor is az ugyancsak Vas vármegyei Németújvár községből ide származott Damascus Katalint vette az oltár elé.

1933-ban, 25 esztendőes amerikai fittartózkodása megünneplésére, hitvesével együtt hazamejt, hogy újra megpillanthassa a hazai szent rögöt és hat hetes ott tartózkodás után tért vissza Amerikába. Látogatása főleg szült az édesanyjának, özv. Badics Istvámnénak szült, Szabó Annának, aki jelenleg a Vas megyei Kemenesmihályfalván él.

A családban egyedül viseli a Badics nevet, mert mindkét testvére asszony, Lydia nővére West Virginiában él, míg Erzsike nővére New Yorkban tartózkodik.

Típusa Badics Sándor a munkás, szorgalmas, sokoldalú egyéniségnek, aki az időknek elött is megbecsülést szerez a magyar névnek és bár természetesen odaadó hű polgára fogadott hazájának, lelkében ott él a szülőhaza szeretete is.

IFJ. BALINT SÁNDOR.

az OK. Printing Service tulajdonosa

97 Harvey Street, New Brunswick, N. J.
Született: 1909 július 29-én, New Brunswick, N. J.

A második generáció értékes tagja. Itt iskolázott, itt tanulta a nyitandósságot és szépen, modernül berendezett üzlete van, amelyet 1932-ben nyitott meg. Vállalatában három dolgoznak.

Tagja a Szt. Imre, a Kossuth Egyetnek, a Református Szövetségnek, Egyházi téren a Somerset utcai Református Templom tagja. Szült id. Balint Sándor és neje szült, Kovács Terézia, Ung megyéből származtak ide.

1931-ben nősült. Neje a New Brunswick-i születésű Juronics Ilonka, kívül holdog házasságot él. Gyermekel: legifjabb Sándor illi és Dorothy.

Minden magyar ügy érdekl. Ifj. Balint Sándort és azokat szívesen pártolja.

BESSENYEI ALBERT,

fűszerkereskedő és olajvállalat tulajdonos
a Ref. Egyház v. algondnoka

586 Hamilton Road, New Brunswick, N. J.
Született: 1895 május 5-én, Beregdéda, Bereg m.

A hűres és a magyar történelemben több ízben előforduló Beszenyei nemesi család leszármazottja. Rendkívül szorgalommal dolgozó kedves, közvetlen ember, akinek minden gondolata a családjá és a föld, ahol először pillantotta meg a napvilágot.

Az 1907-es esztendőben jött ki az Egyesült Államokba, amikor forrón szeretett, néhai édes-

atyja, Beszenyei János, aki már előzőleg jött ki az Új Világba, hazament az akkor 12 esztendőes Albertért és annak 8 testvéérért, akik közül heten ma az Egyesült Államokban tartózkodnak. Mint a terjedelmes család egyik tagja, hamarosan megismerkedett az étellel, fiatalon tanult meg dolgozni, hogy szeretett szültet segíthesse és így, mire 21 esztendőes lett már megnyitotta saját üzletét. Azóta is a saját gazdája és üzlete — fűszerkereskedés és olajvállalat — egyre fejlődik.

Tagja több magyar társadalmi egyesületnek, így a Woodmen of the World magyar osztlányának is. A Református Egyház kebelébe tartozik, amelynek két esztendőn keresztül volt algondnoka.

Fiatalon nősült és esküvőjét 1913 június havában tartotta meg, amikor oltár elé vette Koszkuless Zsuzsannát, néhai Koszkuless János, Csázlócz, Ung megyei lakos leányát, Frigyükhöz szültet 2 kislányukat elragadta a halál, de a szültök szeretetreméltóságával rendelkező Albert fiuk ma 17 esztendőes, aki mellé magukhoz fogadták a veje egykori és ugyancsak Albert nevű rokont, Beszenyei Albertné elhalt fivérének árváját.

A házaspár az 1926-os évben teléves látogatást tett az olajzában.

CZIKÓ GYULA, szabómester

53 Easton Avenue, New Brunswick, New Jersey.
Szült: 1888 ápr. 21-én, Csikszentgyörgy, Csik m.

Jóka Mór aranytollára való ennek a székely szabómesternek regényes élete, aki 17 esztendőes korában elviszi a pálmát és a 300 forint első díjat Budapest legjobb szabómesterei elött.

Mint fiatal mesterlegény, a pesti Ipartestület első díjával a zsebében, elindul világot látni. Elkerül az 1900-as évek március Párizsába, onnan lemegy Monte Carlóba.

megfordul a híres osztrák fürdőhelyen, Ischlben, ahol I. Ferenc József töltötte a nyarat, jár Badenben ahol a volt monarchia gazdagjai üdülnek.

Mindenütt ollóval és tüvel keresi meg a kenyérét. Az 1910-es években azután átrándul Angliába, ahol megéri a világháborút és internálótáborba kerül, de egyidejűleg dolgozik is. A világháború elmúltával Yorkshíreben önálló lesz, de már 1920-ban áthajózik az Új Világba és bár se barátja, se rokona nincs itt, — hamarosan újra a maga gazdája lesz. Üzlete azóta is fennáll és népszerű a magyarság között.

Az angliai Blackpoolban nősül 1911-ben, hitvese Patson Theresia, aki angliai születésű és nem beszél magyarul. A házaspár Angliában született három gyermeke. Gizella, férjhez Mrs. Charles Bolee; Winfred, aki szintén asszony és két gyermek anyja és Dorothy. Egy fiuk, Bernard és leányuk Mildred, Amerikában született.

Czikó Gyula, a Polgári Körnek volt tükörja és jegyzője is.

CZIROK KÁROLY,

fűszerkereskedő és mézárós
a Szt. László R. K. Ifitközség v. főgondnoka
a Magyar Building & Loan Association
Igazgatósági tagja

28 Easton Avenue, New Brunswick, N. J.
Szül.: 1887 márc. 19-én. Pórszalók, Veszprém m.

A megbecsült és derék New Brunswicki magyar üzlettulajdonos, aki előtt tisztelettel emeli meg a környék magyarsága a kalapját, 19 éves korában jött ki az Egyesült Államokba.

Az 1906-os esztendőben jött ki az Új Világba, ahol a New Jersey-i Alpha körképben tartózkodott és azóta elhalálozott testvérbátyja.

A fiatal ember első dolga az volt, hogy munkát szerezzen magának és dolgozni kezdett egy cementgyárban 10 cent órabérért. Utána már jobb állást kapott, mert a vasutnál dolgozott, ahol másfél esztendőig tartotta munkáját. Innen Milltown, N. J.-be ment az ottani Tire Companyhoz, és 13 és fél esztendőig dolgozott a gyárban egyhuzamban.

Mikor 1922 júniusában megtelepedett New Brunswickban, már összetakarított pénzű imponáns közházat vásárolt és megnyitotta jelenlegi üzletét, ahol a derék, barna arcú, őszhajú egészséges magyar ember megszerezte magának a környéken lakók szeretetét és megbecsülését. De megbecsülék ám Czirik Károlyt városzerte is!

Igazi rékl harcos! Aktív részt vesz a magyar társadalmi akciókban, támogat minden becsületos

magyar megmozdulást. Tagja a Szent László Róm. Katolikus Egyháznak, melynek 5 évig főgondnoka volt, a N. J. M. E. E. helybeli osztályának ellenőre, a múltban pedig pénztárnoka is volt. A Building Loan Association egyik igazgatósági tagja.

Huszonnöve évvel ezelőtt, 1910 július 23-án nősült. Hitvese a Veszprém vármegyei Csét községből ideszármazott Kádi Ágnes, aki a néhai Kádi István és az özvegyben élő özvegye, szül. Német Veronka leánya. A boldog frigyből egy leány származott, Jolánka, aki Héra János hitvese.

Az előző generáció a néhai Czirik Máté és neje, szül. néhai Hajas Mária, akiknek frigyéből Czirik Károlyon kívül még két fia, Lajos és János és három leány, Mária, Lina és Ilka származott. Czirik Károlynénak Ernő fivére itt él, míg Mária nővére az özvegyben tartózkodik.

Dr. CSEMA J. IMRE, orvos

a "Magyar Hírlap" tulajdonosa

151 Somerset Street, New Brunswick, N. J.

Született: 1893, június 1-én, Kassa

Csak Magyar Amerika várt ki olyan életet, mint amilyen a Dr. Csoma Imréé. Szülei három leánytestvérével már 35 év előtt Amerikába jöttek, míg a család fia otthon maradt, hogy tanuljon. A budapesti Tudomány Egyetemen teljes sikerrel szerezte meg az orvosdoktori oklevelet, majd 1914-ben bevonult a hadseregbe, három és fél évig a harcterekeken járt, három kitüntetésben részesült és mint ezredorvos szerelt le 1921-ben. Orvostan-hallgató korában a Budapesti Egyetemi Athletikai Klub jeles labdarúgó volt, majd a háború után újra szervezte a csapatot és előkészítette az egyetemi Stádium építését.

Dr. Csoma 1923-ban családjának meglátogatására jött Amerikába és itt is maradt. Édesapja még örvendhetett fia sikerének pár évig, de 1926-ban örök nyugalomra tért. A fiatal orvos egy évet New Yorkban töltött, majd rendelőjét New Brunswickon nyitotta meg, ahol főleg a magyar revizlós mozgalom körül fejtett ki pompás tevékenységet. New Brunswick 200 éves jubileumán a magyar csoport vezetője lett és a Társadalmi Biztosítás érdekében Washingtonba menő küldöttség magyar delegátusa volt. Tagja a Szent Imre Egyletnek, a Verhovaynak, a Woodmennek, az Ancient Order magyar testületeknek, illetve osztályoknak, míg amerikai vonalakban a Y. M. C. A., az Elks, valamint az Orvos Egyesületek tagja. Elnöke volt a Hungarian-American Athletic Clubnak is.

A körülmények adottsága folytán Dr. Csoma Imre nagy áldozatkészséggel indította meg a New Brunswickon megjelenő Magyar Hírlök című élénk hetilapot, amelynek ma is tulajdonosa.

BIRÓ PÉTER,

hajójegy, pénzküldés, biztosítás és közjegyzői irodatulajdonos. a Kossuth Klub elnöke, a City Planning Commission tagja, a Magyar Building Loan Association pénztárnoka

108 French Street, New Brunswick, N. J

Szül.: 1898 nov. 23-én, Szamoskeér, Szatmár m.

Tipusa azoknak a magyaroknak, akiknek utitársolyában munkabírás és intelligencia volt. Végig élte az amerikai magyarok sorsát. És büszke rá — joggal, mert ő is lent kezdte mint megannyi más. A nagy háború kitérésének évében, 1914-ben látja meg a Szabadság szobrát! Egyedül jött ki Amerikába Biró Péter. Sem biztatás, sem kedves rokoni szó nem fogadta itt.

Előtte volt az ismeretlen világ, sem pénze nem volt, sem a nyelvet nem bírja. Ott kezdte ő is mint csaknem mindenki: a gyárban, ahol 5 évig dolgozik. De egyrészt egészsége nem bírja, másrészt leküzdhetetlen benne az önállóság utáni vágy — farmot vásárol. Majd hamarosan real estate üzletbe kezd! Közben dolgozik mint gépész is és esténként folytatja üzleti tevékenységét! Társult — majd mint az a self-made man-eknél szokásos — kivásárolta a céget és ma Middlesex megye legforgalmasabb hajójegy irodája az övé!

Lelkiismeretes munkája, szorgalma és becsületessége, hozzáértése Biró Pétert az első magyarok közé emelte.

Kedvelt személye ott van minden nemes mozgalmánál! Tagja a Kossuth Ferenc, Szent Imre Herceg és a W. O. W. Egyleteknek, a Magyar Atléta Klubnak, a Református Egyháznak és az E. M. Presb. Egyháznak is. Elnöke a Kossuth Klubnak

és pénztárnoka a Magyar Building Loan-nak.

A bennszülött amerikai is hamarosan észreveszi rátermettségét, tudását, korrektségét! Tagja a City Planning Commissionnak, az egyedüli magyar kinevezett tag! Tagja a Delinquency Commissionnak (ifjúsági bűnözők javítása) és becsület tagja az Elks, Eagle, Turnverein Ancient Order of United Workmen-nek; valamint — last but not least — a "Rotary" Klubnak. — mely egymagában is nagy megtiszteltetés.

1917-ben nősült Biró Péter. Felesége szül. Varga Éva. Nagy Gejőczi, Ung megyéből kerül Amerikába. Boldog házasságukból 3 gyermek származott: Béla, ki már husz éves, még tanul, Péter a Riders College hallgatója, kiváló uszó, hivatásos életmentő és a kis 2 és fél éves Viola. A két amerikai magyar ifju fényképét más helyen mutatjuk be.

Megérdemelt polgári jólétben, saját szép házában, 276 Hamilton Avenuen, élvezi Biró Péter munkájának gyümölcsét.

A magyar rög termelte férfi megmaradt szívben magyarnak. Felfigyel és szívből pártol minden szép magyar megmozdulást. És az a szeretet és közmegbecsülés, mely őt New Brunswick angol és magyar társadalmában körülveszi — megérdemelt!

BÉRES ISTVÁN,

a Red Lion Tavern tulajdonosa

Georges Road, RFD 4, Route 25, Maple Meade,
New Brunswick, N. J.

Szül.: 1896 április 7-én, New Brunswick, N. J.

Szülei (öb. mint egy félvé-
százada vándoroltak ki a
Zemplén megyei Ilse község-
ből az Új Világba, ahol édes
apja örök álmra hnyta le
szemét, míg özvegy édes anyja,
szül. Lázár Mária, Ameriká-
ban tartózkodik és gyönyör-
ködik derék fia boldogulásá-
ban. Az iskolai elvégzése után
iskolán, az élet iskoláján ment keresztül, volt
börtönőr, mechanikus — de bármilyen pályát is
választott, mindenütt megálta a helyét.

Jó és hűséges polgári szülőházájának, szolgálta
két esztendőt az USA hadseregében, a világháború
folyamán és jelenleg is az American Legion köte-
lékébe tartozik, de nem feledkeztek meg szülei ha-
zájáról sem és az amerikai magyar mozgalmakról.
Tagja a New Jerseyi Magyar Egyesületek Egy-
letének és mint hívhő református, a Református
Egyesület kebelébe tartozik.

ECKERT JÁNOS,

sírkővállalat tulajdonosa

French and Oxford Streets, New Brunswick, N. J.

Szül.: 1885 június 21-én, Temesvár, Temes m.

Fiatalon jött ki az Egyesült
Államokba, ahol 1903-ban lépett
először partra. Hazáról ké-
pesített kőfaragó volt, itt is
megbecsülték munkáját.

Itt tartózkodása alatt jár
Philadéphiában, Atlantic City-
ben és Baltimoreban, majd
megtelepszik New Brunswick-
ben. Az utolsó harminc év
óta át itt sírkővállalata.

Három éves amerikai itt tartózkodás után,
1907-es esztendőben nősül és neje Becker Katalin,
akí Bogács Torontólból származott az Új Világba.
A frigyüöt egy gyermek született, a ma 13 éves
János fia.

Szülei, a néhai Eckert Mihos és neje, szül.
néhai Augustin Katalin, New Brunswickban tér-
tek örök nyugvóra. Ői testvére él az Egyesült Álla-
mokban, akik mind a Római Katolikus Egyház
tagjai.

Régi polgár. Az 1929-es esztendőben családjá-
val együtt másfél havi látogatást tett az óhazában.

DEÁK KÁROLY,

a Somerset Ave.-i Ref. Egyház főgondnoka

85 Plum Street, New Brunswick, N. J.

Szül.: 1885 június 15-én, Ilse, Zemplén megye.

Ismét egy életrajz, mely gazdagabbá teszi
ennek az országos műnek amenny is bő tartalmát.

1911-ben Jon kl. Keasby, N. J.-ben telepszik
le, rövidesen New Brunswickbe kerül, ahol hosszú
évek óta megbecsült alkalmazottja a Johnson and
Johnson vállalatnak. Kulandos életrajz nem haj-
totta városról-városra, New Brunswickben tele-
pedett le és itt szerzett magának, családjának
megérdemelten sok barátot, tisztelt. Két éve
viseli a Somerset Ave.-i Ref. Egyház felelősség-
teljes tisztjéi, főgondnokságát. Tagja a Rákézi
Egyletnek, a Woodmen of the World magyar osz-
tályának is.

Pártnakul boldog házasságlete szept. 18-án im-
már 35-ik évébe fordul. Még odabaza nősült. Neje
az ugyancsak Ilse-i születésű Vécsey János és
Vécsey Julianna lánya, Erzsébet, ki vallásos és
magyar szellemben nevelte gyermekét Erzsébet-
tet, ki Vager Ferenc hitvese. A kis Olga és Fe-
renc unokák szintén szépen beszólnék magyarul.

FOZMAN JÓZSEF,

az Alpine Tavern tulajdonosa

61 Harvey Street, New Brunswick, N. J.

Szül.: 1892 február 22-én, Orkény, Győr megye.

Egészen fiatalon, 17 esztendő korában hagyta
el az óhazát, hogy az Új Világban új otthon t-
eremtsen magának. Mikor 1909-ben amerikai par-
tokat ért, már nővére itt várta.

Mint izlg-vérig magyar ember, dolgozni jött az
Egyesült Államokba és a sovány, vékony ember,
kettő helyett is dolgozott, mert jóformán itt tartó-
zkodásának első napja óta munkálkodik. Eleinte
roll-millben, majd vasgyárban talál kenyeret és a
huszonkilenc esztendő amerikai tartózkodásána
csak a legutóbbi években cserélte fel a gyári mun-
kát saját üzletével. Az utolsó negyedérvben nyí-

tolta meg az Alpine Tavernt, amely máris nagy népszerűsége telt szerit.

A szorgalmas munkálkodás mellett mindig talál magának időt arra, hogy résztvegyen a magyar társadalmi mozgalmakban. Régi népszerű tagja a Woodmen of the World egyesület magyar osztályának, ahol korábban tisztviselő is volt. Ugyancsak tagja a Szent László Egyháznak.

Családi életét is boldogság és megelégedés jellemzi. Fiatalon nősült, 1913 június 28-án vezette oltár elé Háklár Annát, aki a Vas megyei Rábakéthelyben élő Háklár Imre és Kőncz Teréz leánya, és aki férjének példás élettársa a már özvlakodalmat is megért házasságát folyamán.

A népszerű házaspár frigyéből három gyermek született, Anna, aki Tomory Gyula hitvese és egy szép kisfiú édesanyja, Elza, aki M. Banjovéchoz ment feleségül és házasságából egy kislány született. A Fozman házaspár harmadik gyermeke fia, aki az apja után a József nevet viseli és a vállalkásban a három alkalmazott mellett serényen dolgozik.

Mrs. Fozman is páratlan nagyhassal veszi ki részét a magyar mozgalmakból. Segédjegyzője a Szent Imre Egyletnek. Kiseb testvére van, mind az ö hazában; a Rábakéthelyi Háklár Imrénék ő az egyedüli Amerikába szakadt ivadéka. Férjének két testvére az új hazában, hárman pedig az ö hazában élnek.

Hurátuk és tisztelőik ragaszkodását és szeretetét legméltóbban kifejezte 25 éves házasságát évfordulójuk tiszteletére rendezett "surprise party", melyen elhunozták őket a szeretet látható jeleivel.

GYÜMÖLCS JÓZSEF, szén és olajkereskedő

Lincoln Highway, Voorhis St., New Brunswick, N.J.
Született: 1883 március 25-én, Ungváron, Ung m.

Gyümölcs József is azok közé a magyrok közé tartozik, akik elmondhatják magukról, hogy "self-made-man"-ek. Nemesuk a nagyszámú brunswicki magyarok, hanem az egész város lakosságának tisztelete és szeretete veszi körül ezt a derék magyar embert, aki minden magyar közügyet támogat és szerénységével mindenki szeretetét kiérdemli.

Gyümölcs József 1907-ben jött Amerikába, hét esztendő New Yorkban töltött, ahol mint hentes dolgozott, miután már Budapestén kitanulta volt az ipart. 1914-ben jött New Brunswicken, ahol eleinte hentesüzlettel voltuk, majd 1929-ben a szénüzletbe fogott és azóta is a közben felnőtt fiatal ezt az üzletet vezeti.

Gyümölcs József 1913-ban nősült, Mrs. Gyümölcs, Győrki Mária volt lánykorában Makón, Csanád megyében született. A házasságából öt gyermek származott: József, aki az üzlet könyvelője, Imre, szintén az apja üzletében dolgozik, Mariska meg High Schoolba jár. A nyolc éves János és a legkisebb a 4 éves Tibor. A nagyobb fiuk hegedűt játszanak, míg Mariska kintő zongorista.

A Gyümölcs-család otthona a 146 French Street alatti házban van.

Dr. FEHÉR MEDARD LÁSZLÓ ANTAL, sebész-orvos, városi orvos

177 Somerset Street, New Brunswick, N. J.
Született: 1899 augusztus 26-án, Budapesten.

Dr. Fehér László 1907-ben jött Amerikába, alig nyolc éves korában a szüleitől, édes apja, Fehér János, budapesti rendőr volt, édesanyja, született Simon Jullanna már Amerikában nevelte fel fiát.

Dr. Fehér végigjárta az amerikai orvosok minden stádiumát, szorgalma és tudásfgya folyton előbbre vitték. Iskoláit a Szent Háromság parochiális osztályában kezdte Passaicban, majd az ottani High Schoolban folytatta.

A new yorki Fordham Egyetemről a Jefferson Medical College, Philadelphióba került és miután a St. Agnes kórházban egy évi gyakorlatot szerzett, megkapta az orvosi oklevelet. 1925 szeptemberében telepedett le New Brunswickon, ahol azóta folytat gyakorlatot.

Nagy és felelősségteljes munkája közben Dr. Fehér talál időt arra is, hogy mint orvos külső keretek között is segítse az emberiséget. Így vizsgáló orvosa és felülvizsgáló orvosa a Metropolitan, New York Life és a N. W. Life Insurance Társaságoknak, a St. Peters és Middlesex kórházaknak Staff Orvosa, míg 1928-ban a Post Graduate kórházban volt a sebészeti és gyermekszülés tanfolyamon. 1930-ban városi orvosnak nevezték ki, ami méltó és érdemes kitüntetés volt számára. Mialatt a Fordham Egyetemen tanult, tagja volt a Students Army Training Corps-nak is, ahonnan "honorary discharge"-al távozott.

Dr. Fehér elnöke a County Seat Building Loan-nak hat év óta és a Rutgers Medical Club, ugy-szintén az országos, megyei és városi Orvos Egyletsétek tagja, valamint a Lawrence County Golf Clubhoz tartozik.

Dr. Fehér, Garfieldből, N. J. nősült, feleségül véve Magocsy Margitot, akinek édes anyja, özv. Magocsy Sándorné most is Garfieldon él. Három gyermekük van: János, Margit és Dorothy.

GERENCSÉR IMRE,
fűszerkereskedő és mészáros
a Magyar Building & Loan Ass'n
igazgatósági tagja

172 Hamilton Street, New Brunswick, N. J.
Szül.: 1878 nov. 5-én, Nyárád, Veszprém megye.

1909-at írtak, amikor 22 esztendő soraiban kijött az Egyesült Államokba. Első évében sok megpróbáltatásan esett keresztül. Dolgozott szilvagyárban és cementgyárban, volt vasúti munkás és tüzelő, pedig hazulról mint képesített ács érkezett ide. Több, mint egy negyed évszázad telt el, amikor 1926-ban megnyitotta jelenlegi

üzletét, amely 12 esztendő s fennállása alatt egyre nagyobb és nagyobb bevőkört szerzett.

Résztvesz a különböző magyar társadalmi akciókban. Tagja a Szent László Római Kath. Egyháznak, a Szűz Mária Egyletnek és a New Jersey-i Magyar Egyletek Egyesületének. A közel-múltban pedig a Magyar Building and Loan Association beválasztotta igazgatósági közé. Ugyancsak tagja a Verhovay Segély Egyletnek is, melynek elnöki székét is betöltötte.

A világháború befejeztével, 1919-ben nősült. Felesége néhai Szopkó József leánya, Mária, és a boldog frigyéből három szép leányka, Olga, Margit és Judika származott, akik hármias okul annak, hogy a házaspár boldog és megelégedett életet él.

HARDY GÉZA, üzletember
a Verhovay Segély Egylet 52-ik fiókjának
pénztárnoka

80 French Street, New Brunswick, N. J.
Szül. 1883 november 16-án, Vár, Veszprém m.

Röviddel a századforduló után, 1903-ban jött ki mint fiatal ember az új hazába, bár édesanyja révén nemest vér folyik ereiben. — Mikor 20 esztendő s korában egy havas február reggelén kiérkezett Amerikába, letelepedést helyre Alpha, N. J. volt, hol mint gyári munkás keresi meg kenyerét. Pár év múlva elhagyja Alphát, átkerül New Brunswickra. Az

óta is ott tartózkodik. Rövidesen megnyitja fűszer és mészárszékét. Az évek múltnak és elhatározza, hogy rendkívül szakértelműből tükér kovácsol. Nyolc évvel ezelőtt megnyitja jelenlegi üzletét, ahol dohány nagybanul elárusításával foglalkozik. És az az üzlet, tekintettel arra, hogy teljesen kiváló korekt szakértő kezében van, egyre népszerűbbé lesz.

Magyar ügyekben élénk szerepet vesz. Tagja a Verhovay Egylet 52-ik osztályának, immár 15 éve ott pénztárnok. Tagja azonkívül a Szt. Imre Egyletnek és családjával együtt a Szt. László egyházhöz tartozik.

Huszonnyolc esztendővel ezelőtt, 1910-ben történt esküvője és Kovács Veronikát vezette az oltár elé, aki Veszprém vármegye Bakonyrági néhai Kovács Antal és Réfy Judith leánya. A házaspár boldog és példás frigyéből öt, becsületes magyar szelleműben nevelt gyermek született: Károly, akinek hitvese Földi Mária. A többi gyermekek: Gizella, Ibolya, Géza és Edward.

Ugy a szülők, mint gyermekeik általános közbeesülésnek örvendének nemcsak a magyarság, de az amerikaiak körében is.

HOMMER PÁL,
visszavonult üzletember

75 French Street, New Brunswick, N. J.
Szül.: 1881 június 6-án, Jászberény, Jásznagykun-szolnok megye.

Kövés amerikai magyar éri meg azt, hogy férfikorának delén nyugalomba vonulhat és a két keze munkájával megkeresett pénzének kamatából élhet. Ezen Kunsághól az új hazába vándorolt derék magyar ember azonban szerencsés életbeosztással rendelkezik. Fiatal évében sikerült annyit megtakarítania, hogy a középszerű és három, nagy New Brunswickban lévő házának jövedelméből akkor járhatja a nyugdíjot és személtődhet odahaza, amikor indult el élvonulni is tudja.

Huszonöt esztendő s volt, amikor 1906-ban először lépett partra az Új Világban és mint az óhuzában kitanult szakképzett mészáros, hamarosan állást kapott egy vágóhidon, hol négy évig dolgozott egyhuzamban.

Próbálkozott azonban más mesterséggel is és

nem utasított vissza semmit, ami becsületes kegyeret jelentett. Első üzleti vállalkozását 1917-ben nyitotta meg egy barátjával. Később sógorival együtt nyitott New Brunswickban a 75 French Street alatt mézsárszékot és fűszerüzletet, amely olyan jól ment, hogy a két magyar ember polgári jólétét egy egész életre biztosította.

Hat esztendővel ezelőtt amikor 51-ik életévébe lépett, felhagyott mindennemű üzleti vállalkozással és azóta szerettel családjának él, akikkel az üzletől való megválása után hazalátogatott. Harmadik európai utjáról 1938 nyarán érkezett haza. Erre az óhazai látogatására magával vitte hatalmas új Bútek kocsiját is, hogy a megérdemelt vakációját maga és családja jobban élvezhesse.

Házasságát 1918 január 13-án kötötte és a Csanád megyei Makó városból ídeszarmazott Gyürky Viktorlát vezette az oltár elé. A boldog frigyből három gyermek származott, Sándor, Erzséke és Pál, ki a Troy, N. Y.-ban lévő egyetlen vegyészmérnöki fakultásának nagy látványzó hallgatója.

JÁNOSSY (JOHNSON) ISTVÁN

118 Somerset Street, New Brunswick, N. J.
Szül.: 1883 július 29-én, Nagykanizsa, Zala m.

A szép amerikai ünnepnapon, Memorial Day-kor, 1906 május 30-án érkezett Amerikába és ha eddigi életét, gyönyörű és ártatlan életét látjuk, akkor elmondhatjuk, hogy Jánossy Istvának minden oka meg van arra, hogy boldog legyen. Itt eltöltött élete a szorgalmat és kitartó munkát példaképe, mert a nap minden órájában

dolgozik, hogy megtudja jutalmát, boldog családját otthonát.

1911-ben nősült New Brunswickban, nőül vevén a Borsod megyei Borsod községből ídeszarmazott Bartha Domkát, akivel azóta boldog és megértő házasságot él és nevelik fel gyönyörű családjukat.

Mindig a mesterségénél dolgozott, de közben, 1923-tól 1930-ig ruháüzletük volt a 99, illetve 83 French Street alatt. Ezt azonban, amikor a rossz munka viszony bekövetkezett, feladták. Amikor polgár lett Jánossy István, kérelmezte nevének megváltoztatását az amerikaiakban hangzó Johnson névre, mely néven már ezelőtt is ismerték. A Johnson név tulajdonképpen egyenes fordítása a Jánossy névnek, de a magyarság csak mint Jánossy ismeri a családot, mely különösen ismert és kedvelt gyermekeik révén, amennyiben a fiuknak saját zenekaruk van és bálkon, bankettekén, rádióan állandóan szerepelnek.

A Jánossy Testvérek Zenekara 1931-ben alakult és azóta többszáz mulatságon szerepelt. Tu-

lajdonképpen mind a hat testvér zenei pályára készült, de Olga, a házaspár egyetlen leánya feladta azt és egy nagy női divatruha üzletben foglalt el állást. A fiúk közül Gusztáv, aki ösztöndíjas tanulója volt a New Yorki Philharmonikus Zenekarnak, múlt év október óta a Mineapoliszt Symphony Orchestra megbecsült tagja. Igen tehetségesek a többi fiúk is, Vilmos, aki ugy a nagybőgőt, mint a clarinót mesteri módon kezeli, szintén ösztöndíjas tanulója volt a New Yorki Philharmonikus Zenetársaságnak. A másik három fia, akik közül Tamás mindössze 20, Henry 18, János pedig csak 17-ik évében van, még folytatják zenei tanulmányukat és tökéletesítik tudásuk technikájukat. A Jánossy Testvérek Zenekarnak Tamás a prímása, Henry a brácsása, János pedig a gondnokán játszik. Mind az öt testvér kíváló zenei hallomással bír, ami predisztinálja őket arra, hogy képességeiket előtérbe vigyék. Valahányszor elfoglaltságuk megengedi, az öt Jánossy testvér együtt lép fel.

A Jánossy család gyermekei nemcsak a szülőik, de az egész magyarság őszinte büszkeségét

JELINEK FERENC.

hentes és mézsáros üzlettulajdonos

181 French Street, New Brunswick, N. J.
Szül.: 1901 augusztus 30-án, Gyarmat, Győr m.

Óhazai képzettségű, tanult hentes Iparos Jelinek Ferenc, aki csak nyolc évvel ezelőtt jött Amerikába, de máris jelentős szerepet visz Iparában, New Brunswickban, a környéken és messzi államokban is ismerik a maga készítetté húsárul. Hisz még a 3000 mértföldnyire eső Washington államból is érkeznek hozzá rendelések.

A French Street-i üzlet szinte látképe az életől és ez is Jelinek Ferenc egyszerű egyéniségét jellemzi. Meglátszik rajta is, az üzleten is és mindenben ami vele összefügg, hogy otthon tanult hentes mester, aki meggyőzően és szeretettel kínálja az ármit, pompás és izletes különlegességeket, amiket úgy kezelnek az üzletben, mint ha gyé-

mánt darabok volnának. De azok is, mert a saját vágású bizókat dolgozza fel nagy szakutudással.

Mielőtt Amerikába jött volna Jellnek Ferenc, az óházában 18 esztendőig dolgozott Győr megyében. Két év óta saját üzlete van. Csak 1930 októberében jött Amerikába, de ma már 4-5 embert alkalmaz az üzletében.

Még az óházában nősült Jellnek Ferenc, nőül véve az amerikai születésű Matthes Katalint, Matthes József panonhatali gazdálkodó leányát. Mrs. Jellnek édes apja olasz születésű, de édes anyja magyar volt, míg mostohaanyja német származású. A testvéreése Ethiópiában van. Addis Abbabában szolgál mint olasz katona. Egy nővére Budapesten él. Mrs. Jellnek zárdában nevelkedett és büszkes tagja férjével együtt a Szent László Róm. Káth. Egyháznak.

A Jellnek házaspárnak három gyermeke van: Gertrude, Irénke és Ferenc. Mrs. Jellnek a forgalmas üzletben hűséges segítőtársa a férjének és a több reudbell segítőg mellett is szükség van az ő ügyes kezeire.

Közdeményezését vágy és erős akarat jellemzi Jellnek Ferencet. Átérez az amerikai szellem jelentőségét az üzletben és igazl rátermeltséggel állta meg a helyét abban a versenyben, mely főleg üzleti téren oly sokat követel. Egy ő mint családja minden szép magyar mozgalom lelkes pártfogól.

FR. KISS SZALÉZ.

Szentferencrendi áldozópap, new brunswicki plébános

215 Somerset Street, New Brunswick, N. J.
Született: 1904 július 27-én, Szegeden

Hja ember Középsiskoláit a szegedi piaristáknál kezdte, majd mikor Szent Ferenc Rendjébe lépett 1920 október 3-án s ott a noviciátusi évet kitöltötte Egerben folytatta a észterei Rend főgimnáziumában. Bölcsészeti s hittudományi tanulmányainak elvégzése után 1928 szeptember 2-án szentelték pappá. Előljárój mindjárt a pécsi Szeréfi Kollegium élére állították, hogy a Rend előkészítő szeminariumának növendékelt vezetése. Közben Pécaett igen nagy lelkipásztori működési feltett ki. Ékeseszló a tüzeg házsedelt zsufolt templomok halgatták. Gyónatószékhéhez igen sok nép tömött. Közben miselókra is járll s lelkigyakorlatokat is tartott. Emellett a bölcsészettanból tanár vizsgát tett s nemsokára elkerült Jászherénybe, hol a bölcsészettan tanóra s a papnövendékek lelkigazgatója lett. Lelekes munkatársa volt a Korunk Szava katolikus orgánumbak, de más lapokba is küldött cikkeket.

Amerikába, mint missionárius került ki 1937 februárjában. A keleti résznek jóformán összes magyar templomaiban tartott igen eredményes missziót. Később elvállalta a new brunswicki plé-

bánia vezetését. New Brunswick magyarsága hamar megszerette a lelkes magyar papot, ki ott van minden magyar mozgalom élén s lelkesít, vezet minden vonalon. Teljesen rendbehozta a régi Szt. László iskolát, az ifjúság számára praktikus szórakozó helyiségeket csinált s a munkában nem ismerve fáradságot, állandóan tervezi, hogy a hitközséget magas színvonalra emelje s a magyarságunk tekintélyét öregbítse. Szent István évében hatalmas katolikus magyar napol rendezett New Brunswickon, melyre a magyarságunk oly nagy ünneplő tömege sereglett össze még a vidékről is, amilyent még New Brunswickon soha sem láttak.

KÓSA IMRE.

hajóregy és pénzküldő iroda tulajdonos, a Magyar Building Loan titkára, a Magyar Revizós Bizottság titkára stb. Middlesex Megye Választási Biz. tagja.

203 Somerset St., New Brunswick, N. J.
Szül.: 1895 febr. 22-én, Oleva, Szatmár megyében.

New Brunswick 12 ezer lelket számláló magyar kolonijának egyik kimagasló egyénisége Kósa Imre, aki egy és más tekintetben rekordot is teremtetett.

Ugyanis ő az első magyar ember, akit New Jersey állam kormányzója két ízben is kinevezett a Választási Bizottság (Board of Election) tagjává.

1935-ben a megyei Demokrata Párt városi Commisionernek jelölte és így tehetsége és önzetlen munkássága a magyarság egyik vezető egyéniségévé emelte Kósa Imrét.

Általános biztosítás, ingatlan forgalmi és hajóregyiroda tulajdonos Kósa Imre és a 203 Somerset Street alatti üzletébe ezrével járnak a magyarok és más nemzetiségűek, hogy tanácsot és segítséget kérésék.

17 éves korában, 1912-ben jött Amerikába és már 18 éves korában megnősült. Felesége, szül. Biró Jullanna, szamoskeői, Szatmár megyei születésű. Két gyermekük van: James A. Kósa, aki kiszolgált katona már és Lillia Margaret, aki 13 éves.

Kósa Imre alapítója és titkára a Magyar Building Loan-nak, az amerikai magyarság egyik legfejlettebb pénzintézetének, tagja a Kossuth, Szent Imre Herceg, Woodman of the World, német és sport egyesületeknek, elnöke volt a Middlesex megyei Nagybizottságnak, valamint a new brunswicki Nagybizottságnak. A Somerset utcai Magyar Ref. Egyház tagja. Számos tisztviselői

állást töltött be az egyesületekben. Kosa Imre minden közérdekű magyar ügynek szervezője és támogatója volt és ma is két-három polgárosodási iskolának a vezetője a megyében. Titkára a Revíziós Bizottságnak.

Kosa Imre egyik legnagyobb érdeme, hogy polgárosodásra serkenti a magyarságot és maga mutatja az utat nekik nemcsak szóval, hanem tettekkel is.

KOCSIS GYULA.

mészáros és fűszerkereskedő

210 French Street, New Brunswick, N. J.
Szül. 1888 márc. 17, Balaton-Ederics, Zala m.

Szép és impozáns sarokház lárdetl fenn-
uen gazdjának tehetségét, munkabírását és az új hazában elért sikerét az érvényesülésért vívott nagy küzdelemben.

18 esztendő volt, amikor először lépett szárazföldre az Új Világban, de a fiatal ember még ugyanazon esztendőben visszatért szülőföldjére. Egy év

mulva megégyeszer megteszi a Balaton-Ederics és Amerika között nagy utat, de ekkor már elhatározza, hogy itt marad és kivívja magának a megfelelő helyet a nap alatt.

Első munkáját a South Riverben levő agyaghányában teszi. A munka nehéz, a fiatal magyarról gyöngyözik dolog közben a verejték, de összeszorítja fogait és dolgozik. Agyában azt a tervet forgatja, hogy egyszer ő is önálló lesz. Az önállósításnak pedig egyetlen módja az, hogy első alaptőkéjét az üzletembernek magának kell befektetnie, tehát megtakarítja keresetét.

A nagy küzdelemnek meg is látszik az eredménye, mert rövidesen megnyitja üzletét. Az üzlet azóta is nő és gyarapszik, gazdjára pedig 21 éves korában, 1919-ben felépül magának egy sarokháza. Egy újabb magyar, akinek érdemes volt az Új Világba kijönni.

Mint majd minden más amerikai magyar, őt is érdeklik a magyar társadalmi megmozdulások és így tagja a New Jersey-i Magyar Egyesületek Egyesületének.

Az élet hamarosan megkomolyította és így már 22 esztendő korában volt benne elegendő felelősségérzet, hogy megnősüljön és 1910-ben oltár elé vezeti aráját, Andrusza Máriát, aki a Szatmár megyei Mária Pócs községből származott az Új Világba. Házasságukból 3 fiu, István, Gyula és Bálint és egy leányuk, Mariska született. István fiuk és Mariska leányuk már mindketten házasok és Istvánék családjában már kislány is van.

KORMOS HUGÓ, "A Magyar Hírnök" szerkesztője és kiadója

164 No. 8th Ave. (Highland Park),
New Brunswick, N. J.

Szül.: 1893 márc. 27-én, Zsámbék, Pest megye.

Szerény, halkszavú ember léte Kormos Hugó neve fogalom, ahol ismerik. Egy tekintélyes hetilap kiadója és szerkesztője, a liberális világnézet kiemelkedő képviselője, akit New Brunswickon mindenki tisztelet és becsület tisztá és munkálatlan emberi felajánlásaiért, öszlute, becsülettel munkájáért amelyet lapjában hétről-hétre kifejt.

Az óhazában kereskedelmi iskolai érettséget tett, majd újságitró lett. Felesége, akit a művészvilág Olga von Till néven ismer — elsőrangú zongoraművész, akit New Brunswickon kívül New Yorkban és Newarkon is tart fenn zeneköziát.

Kormos 1928-ban vette át a lapot, melyet rövidesen egyik legtekintélyesebb magyar lapváltatattá fejlesztette.

KUPLEN MARGITKA, Relief Investigator

222 Humilton Street, New Brunswick, N. J.
Született: New Brunswick, N. J.

A második generáció egyik kedves, tehetséges és bájos tagja, aki fiatal kora dacára olyan pozíciót tölt be, amely tudást és még nagyobb emberismeretet kíván. A közegéletre szoruló lények ellenőrzésének munkáját főnökeinek legnagyobb megalégedésére látja el.

Amerikai születése dacára a magyar nyelvet úgy bírja, hogy

az ember azt hinné, hogy egy pesti urifélinnyal társalog. A magyarság iránti szeretetét és megbecsülését szülei oltották belé, akik mindketten Vas megyei származásúak és pedig édesapja, Kuplen János, Zsida községből, édesanyja, szül. Kozó Anna, Rábakethelyből való. Középiskolát New Brunswickban végezte, utána, 1930-ban beiratkozott a New Jersey College for Women egyetemre; tanulmányai befejeztével 2 és fél esztendőig irodában dolgozott. Egy év óta a város relief investigatorjaként működik.

Nagy társadalmi életet él. Tagja a városbeli Magyar Nők Demokrata Clubjának, valamint a Young Democrat's Club-nak is, ahol két esztendőn keresztül viselte a titkári tisztséget.

LAKATOS GÁBOR,
az Eagle Wet-Wash Laundry tulajdonosa

27 Dennis Street, New Brunswick, N. J.
Szül.: 1887 november 5-én, Adorján, Szatmár m.

A város Ipari negyedében, a saját épületében van közismert és nagy forgalmu Wet-Wash laundrija Lakatos Gábornak, aki egyike azoknak a magyaroknak, akik szorgalmukkal és pihenést nem ismerő lelkiismeretes munkával küzdötték fel magukat a mai jelentős pozíciójukba. Lakatos Gábor férfi kora delén van, kemény és lelkes üz-

letember, aki minden jó mozgalmából kivette a maga részét és azzal, hogy ma is 21 embernek ad kegyeret az üzletében, értékes polgára fogadott lakóinknak.

Lakatos Gábor 1906-ban jött Amerikába, Perth Amboyban él 12 esztendőig, ahol alig három évi tartózkodás után, már saját üzlete volt. 1918-ban költözött Brunswickra, ahol állandóan lakik azóta és a mai nagy üzemet 15 évvel ezelőtt alapította.

Tagja a Woodmen of the Worldnak és egyházi élete a Szent László Róm. Kath. HUKöztséghez köti.

Lakatos Gábor Perth Amboyban nősült 1907 június 7-én, nőül véve Szarvas Múriát, aki Balajt községből, Borsod megyéből került Amerikába. Gyermekük nincs. A 26 Harvey Streeten a saját házukban laknak.

LAMPERT ISTVÁN,
a New Jersey Egyesült Magyar Egyletek
alelnöke, az első osztály elnöke

21 Fremont Street, New Brunswick, N. J.
Szül.: 1878 május 14-én, Gyömény, Győr m.

Ha komoly, régi, igaz értéket mutatunk be Magyar-Amerikának, nem kell megszébb mennünk, mint Lampert István, igazl típusa a magyar ügyek fáradhatatlan harcosának. 1903-ban érkezik ki testvéréhez.

Hosszu évek óta a Johnson and Johnson Co. megbosült alkalmazottja. Tíz éve megszaktítás nélkül központi alelnöke a N. J. M. E. E.-nek, és elnöke az első számú fióknak. Elfoglaltsága sokoldalú.

Tagja a Szent Imre Herceg Egyletnek, korábban Verhovay tag. Egyik legerősebb oszlopa a N. J. M. E. E.-nek, az egylet érdeke szívével van összekötve.

1905-ben nősül Neje a Szerecseny, Győr megyei származású Lőrincz Erzsébet, akivel hat magyarul szépen beszélő gyermeket neveltek fel.

Az egykori 17-es honvéd ma is ott áll a helyén!

MATÉ GUSZTÁV,
a Szent Imre Egylet jegyzője

35 Robinson Street, New Brunswick, N. J.
Szül.: 1892 június 21-én, Panyola, Szatmár megye.

Szerény jüérérsü ember, aki sosem kívánt többnek látszani, mint ami — egy derék, dolgos, intelligens és barátságos amerikai magyar.

Husz esztendő korában hagyta el az óházát. Mikor az 1912-es esztendőben amerikai partra száll, egyenesen Waterville, N. Y.-ba tart. Itt kapja első munkáját is, ahol napi másfél

dollárt keres. Később a vasuton kezd dolgozni, majd elkerül Detroitba, ahonnan rövid tartózkodás után az Indiana államban fekvő Hammond városban kap munkát. Csak később kerül el New Brunswickba, ahol megvásárol és telelepszik véglegesen.

Amerikai tartózkodása alatt állandóan éretkezést tartott fenn a magyar társadalmi egyesületekkel. Elsősorban is a Rákóczi Egyletbe csatlakozott, majd beavatkozott a Szent Imre Egyletbe, ahol oly népszerűséget ért el, hogy ma már hat esztendeje megszaktítás nélkül az egylet jegyzője. Ugyanakkor tagja a Református Szövetségnek, valamint az angol Mooseheart páholyának is. A Ref. Egyháznak éveken át volt a jegyzője, a Ref. Egylet 32-ik osztályának 2 éven át volt elnöke.

Esküvője 1917 október 6-án volt, feleségül vette a Szatmár megyei Mátészalkából ideszármazott Csutka Múriát. A házaspár boldog frigyéből két szép gyermek született: Márta és Anna.

MOLNÁR IMRE, kereskedő
a New Jersey-i Magyar Egyletek Egyletének főellenőre

40 Hartwell Avenue, New Brunswick, N. J.
Szül.: 1883 április 5-én, Pörszadók, Veszprém megye.

A magyar ügyek régi, kipróbált harcosán, aki egyben New Brunswick egyik derék magyar üzletembere, első tekintetre fellelhetők azok az okok, amelyért a magyarság szeretete és tisztelete veszi körül, mert maga ő a megtestesült jándulat, okos-

éág, szívelyesség és becsületesség, akiben vezérben és üzletemberben egyaránt bízni lehet.

A Dunántulról 18 éves korában, 1901 március 5-én jött ki Amerikába. Mikor New Brunswickben meglepedett, a magyar kolóniához állg tartozott néhány család. Az élet pedig nehéz volt és küzdelmes, vasutakon dolgozott és napi 10 nehéz, verjétkes óráért \$1.10 volt mindössze a kereset. Utána vasgyárban dolgozott, az olvaszó kemence mellett majd mind bányász, bejárja Pennsylvániát és Ohio-t. Közismert fűszerkereskedését és mészár-székét 1921-ben nyitotta meg.

Sok magyar egyletnek népszerű és megbecsült tagja. Több hivatali tölhött be a Verhovay-nál és a New Jersey-i Egyletek Egyesületénél, amelynek 1924-1929 években titkára volt, majd számvizsgáló később foellenőr, amely tisztségre most újból megválasztották.

Házasságát 1902-ben kötötte és a Veszprém megyei Kupból ideszármazott Molnár Lujzát vette feleségül, aki a néhai Molnár Pál és özvegye, szül. Horváth Anna leánya és aki 1929-ben meglátogatta az ö hazát. A házaspár négy gyermeke közül Géza, akinek Magyar Mariška a neje, Mariška, aki Adamszki György hitvese, Helén, Rojtna Lajos neje, még Erzsike leányuk a szülői házban tartózkodik.

MEZEY A LAJOS, ügyvéd

15 Paterson Street, New Brunswick, N. J.
Szül.: 1905 november 11-en, Budapestben.

Majdnem azt mondhatjuk róla, hogy a második generációhoz tartozik, hiszen alig volt 7 éves, mikor 1912-ben érkezett az Újvilágba szülőföldről. — Egyenesen New Brunswickbe jön és 14 évesen te elemi és középiskolai tanulmányait, a New Jersey-i Law Schoolban szerzi meg diplomáját 1929-ben és azóta folytat ügyvédi gyakorlatot. Édesapja: Mezey Sándor régl ismert és becsült tagja a

New Brunswick-i magyar társadalomnak. Mezey A. Lajos tagja az Elks, a Masonic Kluboknak, azonkívül az American Bar Ass'n, a New Jersey Bar Ass'n és a New Brunswicki Bar Ass'n tagja.

1931-ben nősül. Neje a New Brunswick-i szül-

letésű Shirley Kreeger, kivel boldog házasságot él. Egyetlen gyermekük: Frederic.

Számottevő értékes tagja a New Brunswicki magyarságnak.

PAUK JÁNOS,

husáru üzlettulajdonos
a Gör. Kath. Egyház v. gondnoka

117 French Street, New Brunswick, N. J.
Szül.: 1892 szept. 25-én, Munkácson, Bereg m.

Életét a New Brunswick-i magyarok csak nagy hívják — fehér üzlet, mert a szép, tágas és modernül berendezett helység oly tiszta mint egy papika. Legelsőként volt Pauk János, aki felismerte és megszerette a vásárló közönséggel azt, hogy árul izléses, hóféhér, ragyogó Uszta világhírhíttűszekrényből kerülnek előadásra.

Tízennyole esztendőskorában bagyja el az ö hazát, nekivág az ismeretlen Amerikának! A fiatalos lelkesedés mellett azonban a fiatalember kezében már egy komoly mesterség is van. Odahaza, Szernyencsár, Bereg megyében kitanulta a gépkabosságot. Munkácson felszabadul és mint mondja, még most is csak szeretettel gondol vissza régl tanítómesterére, Ali Kálmánra.

Eleinte egy harisnyakötődében talál alkalmazást az újvilágban. Kéne évvel azután hogy 1910 ujén napján partot ér, a Nelson Streeten megnyitja első üzletét. Ezt 9 évig vezette és 10 éve áll második szép üzlete, a N. B. City Meat Market.

Korábban, a régebbiek még emlékeznek rá, — míg üzlete nem kötötte le teljesen — működvelő körökben élénk szerepet visz; most is érdekel követi a gyermekek fejlődését és főleg sport tevékenységüket figyel; dijakat is oszt ki közöttük. Minden templomnak, felekezeti-különbség nélkül, bőkezű támogatója. Két másik üzletársával együtt ingyenes magyar piknikeket rendezett. Mint mély vallásos érzésű ember, a Gör. Kath. Egyház alaptótagjai közé tartozik és háromszor viselte a gondnoki tisztséget. Tagja a Szent György Szövetségnek is!

Életében nagy nap volt 1914 augusztus elseje. Ugyanis akkor esküdött örök hűséget szíve válaasztójának, a Császlócz, Ung megyei születésű Fodor Veronikának. Ki azóta is hűséges megértő életetjárja. A boldog házassághól két szép gyermek származott: a bájos Margitka, ki Eöry István neje

Kath. Egyháznak másodjében gondnoka. Tagja a Szent Imre Herceg Egyletnek és három éven át volt főtájkára.

Minden magyar mozgalomban és különösen a magyarság társadalmi életében visz jelentős szerepet. 1925 óta igazgatósági tagja a Magyar Bulldog Loan-nak, míg a Magyar Athléta Clubba még 1916-ban iratkozott be.

Ifj. Radics Tamás 1921-ben vette nőül az amerikai születésű Fekete Annát és a házasságból három gyermekük született: Tamás, Anna és Erzsike. Anna a St. Peters High School növendéke, míg a két ifjabb a Szent László iskolába jár még.

RÁCZ DEZSŐ.

gazolin-állomás és autó-alkatrész tizlet tulajdonos

60 Easton Avenue, New Brunswick, N. J.
Született: 1903-ban, New Brunswick, N. J.

Szülei, Ráczy György és neje, szül. Szabó Erzsébet a régi New Brunswicki magyarok közé tartoznak, akik a századforduló táján jöttek a Szatmár megyei Mátészalka városából az új hazába. New Brunswickben született Dezső fiuk, akit három éves korában hazavitték. Nyolc év múlva, a világháború kitörésének évében visszatértek New Brunswickbe és bár nekik ma újabb az óhazájában élnek Ráczy Dezső 1914 óta állandó lakója New Brunswicknek, ahol iskoláit végezte és ahol munkálkodik fiatalon, 23 esztendőskorában már saját üzletet nyitott.

1926 augusztus 26-án nősült, hitvese a New Brunswickben élő Farkas László úr született Lidia leánya, aki példás és ideális hitvesnek bizonyult. A házaspár a magyar Református Egyház kebelébe tartozik.

Másfél esztendővel ezelőtt öröme állt a házhoz mert testvérőse az óhazájában sikerrel doktorált Dr. Ráczy György visszaérkezett és a kiváló hazai képesítésű fiatal orvos ma már a Middlesex kórház orvos, ahol szép jövő előtt áll. Az óhazájában élő szülőik, akikkel a két fia és családjuk állandó levelezésben állnak, örömmel ehtelve nézik, hogy gyermekeik mily nagy értékei a magyar társadalomnak.

SINLEY L. ROBERTNÉ.

a Rákóczi Grove tulajdonosa

Clyde Lane R. 2., New Brunswick, N. J.
Született: Mezőtarpa, Bereg megyében.

Jószívű, jóérzésű, vallásos magyar nő, akinek mindenkihez van egy kedves szava és jó tanácsa. Maga penltu valóságos könyvmoly, aki rengeteg könyvet és újságot olvas, mert minden érdeklődése a magyarság és a hit körül forog.

Magyar érzelmei nem csupán abban találtak megnyilvánulást, hogy bőkezű támogatója az amerikai magyar sajtónak, hanem részt vesz a magyar társadalmi egyletek életében is. Tagja a Lorántffy Zsuzsanna Egyletnek és a Református Szövetségnek is.

Férje, Robert L. Sinley, nuzól származásu em-

ber, aki szereti és megbecsül a magyarságot. Leányuk, Elizabeth Margaret, édesanyja szeretetétől soggalva megtanulta tökéletesen a magyar nyelvet.

Sinley L. Róbertné, leánynevén Esze Zsófia, első házasságából származó gyermekel közül Etelka leánya Beregnemesen él. Gacsáfi Gyula hitvese és három gyermek anyja. Miklós fia a világháborúban hősi halált halt. Jolánka leánya, Mándy Samu, Bridgetport, Conn.-i jómódú üzletember hitvese és Zsuzsanna Mária leánya is asszony és 4 gyermek anyja.

SIMON FERENC.

a Continental Hotel és szalon tulajdonosa

135 French Street, New Brunswick, N. J.
Szül.: 1892 február 5-én, Vajafala, Veszprém m.

Megjelenésre alacsony és derűs arcú ott ül a földudat és az udvariasság. Tizenhét esztendőskorában érkezett meg Amerikába, az azóta már jobblétre szeűdült Imre bátyjához. Dolgozott Berlinben, Sharon, Pa.-ban, majd gumigyárban, később repülőgépgyárban, onnan jött vissza New Brunswickba.

1921-ben lunch roomot nyit, amely 2 esztendőig áll, 1923-1927 években újabb a Mark Truck alkalmazotja, majd 6 évig újabb üzletember, mésszárszöke és fűszerüzlete van 5 Prospect Street alatt, majd a 186 Hamilton Street alatt szalont nyit és 1934-ben meevásárolja a jelenlegi hatalmas vállalatát, a 135 French Street alatt, amely jelenleg is üzemben van és nagy népszerűségnek örvend.

1916-ban nősült és hitvese, szül. Soós Rozália, a Győr megyei Tétbő származott az Új Világra. A boldog frigyéből született, Margitka leányuk.

Tagja a Woodmen of the World magyar osztályának. Atyja odabaza él, akit valóságosleg rávidesen meglátogat. Egyetlen fivére, József, a világháború alatt orosz hadifogságba esett, akitől 15 év óta nincs életjel: — nővére, Zsófia, New Brunswickban van férjvel.

SZABÓ PÁL.

szalon és étterem tulajdonos

Patricks Corner, New Brunswick, N. J.
Szül.: 1873 jan. 7-én, Kerkanémetfalva, Zala megye.

Egyike New Brunswick legismertebb magyarjainak.

A férfielelet derekán, 40 éves korában érkezik ki az újvilágra. Életét lent kellett kezdenie, amit szöszertint kell venni, mert 1913-ban már a bányában találjuk Welch, W. Va.-ban. Három évig ott dolgozik; utána New Jerseyba jön, Milltownban vendéglőt nyit; majd eszirkemarketja volt. Farmer lesz ezután; azóta is farmereskedik; 2-3 farmja van, ott éri magát legjobban. Szép mulatóhelye évek óta a környék magyarságának kedvelt találkozóshelye.

Tagja az E. M. Ref. Egyháznak (korábban

előjáró is volt) és évekig volt tisztviselője az A. O. of U. S. magyar osztálynak. Kiszolgált katonát; odahaza 28-as huszár volt!

Neje, az ugyancsak Kerkanómetfalvi születésű Kriszi Rozália, 5 éve halt el; emlékéit most is kegyelettel őrzi. Mariska leánya a Smith College-t végezte Bridgeporton. Szabó Pál minden szép magyar mozgalmat pártol!

SZABÓ FERENC,

**a "The Hub Tavern" tulajdonosa,
a Magyar Bldg. Loan Ass'n igazgatósági
tagja, a Kossuth Ferenc Bs. Egylet jegyzője**

111 French Street, New Brunswick, N. J.

Szüll: 1899 november 7. Mátészalka, Szatmár m.

Még a gyermekkor hamvasodott a végén, amikor 1912 december 21-én, 13 éves korában Amerikába: New Brunswickra érkezett. Amerikai élete tehát a szilveszter estével kezdődött. De az egész élete azért nem volt csupa szilveszter. 11 éves korában már fűszerüzletben dolgozott. Később földfelszámoló munkával kellett birkóznia. De erős volt, fiatal volt és bízott a jövőben.

Eljött az ideje a családlapításnak is. 1922 május havában oltárhoz vezette a Keasby, New Jersey születésű Deák Erzsébetet, akivel ma is boldog házasságban él. Gyermekük: a szép jövőjű Henka, a High School tanulója. Családi életük egyenletes, szép és harmónikus.

1924-től 1931-ig fűszerüzlete és mézszárzéke volt a 150 Patterson Streeten. Mielőtt ezt az üzletet eladta: már 1922 december hónap megváltotta mostani halmérséi üzletét, a 114 French Street alatt, mely nagy népszerűségnek örvend, amíg az üzlet igazi forgalma inkább a nagyban elárulás, amely egyre emelkedőben van.

Közéleti szereplésére és nagy társadalmi tevékenységére leginkább a következő adatokból lehet következtetni: Tagja a Magyar Református Egyletnek; a Kossuth Ferenc Bs. Egyletnek, melynek egyben 16 év óta jegyzője is. Tagja továbbá az Evang. Egyletnek; a Liquor Ass'-nek; az Adófelvetők Szövetségének; a Demokrata Körnek; a helyi Nagybizottságnak és az Amerikai Magyar Református Egyletnek. Tíz éve direktora és négy éve számvizsgálója a Magyar Building and Loan Associationnak.

Minden természetesen csak a kerete egy rendkívül sokoldalú és hasznos társadalmi tevékenységnek. És már csak leszűrt eredménye sok-sok küzdelmes esztendőnek, mely mindezeket megérlette és létrehozta.

TAKÁCS JÓZSEF, ügyvéd, a Szent László Róm. Kath. Hitközség gondnoka

46 Bayard St. New Brunswick, N. J.

Született: 1909 május 21-én, New Brunswick, N. J.

Második generációs, akinek élete méltó mintaképe lehetne sok ezer itt született magyar ifjúnak. A Villanova Egyetem elvégzése után a Mercer Beasley Law School-ban nyerte el ügyvédi diplomáját 1934-ben és azóta a magyarság egyik legkeresettebb ügyvédje. Tudását és tehetségét nemcsak a magyarság, hanem az amerikai körök is felfismerték és jogtanácsosa a Middlesex County Welfare Board-nak a városi Italmérők Egyesületének a Magyar Athletikai Körnek, a Borough of Jansburgnak. Tagja az összes hivatalos Ügyvédi Kamaráknak.

Amilyen szép társadalmi életet folytat az amerikaiak között, egy pillanatra sem feledkezett meg magyarságáról. Szüleitől Takács József a Vas megyei Farkashid származott volt üzletember és ma is élő édesanyja (született Kovács Terézi) vallásos nevelést adott fiúknak, aki elemi iskoláit is a Szent László iskolában végezte. Később a Szent Név Szövetség tagja lett, majd az egyházi Boy Scout csapat egyik vezetője. Ez év folyamán pedig a hatalmas hitközség egyik gondnokává választotta meg hitvesével bízva. Az egyházon kívül tagja a Szent Név Társaságnak és a Szent Márta Egyletnek és a Demokrata Club-nak is és magyarságára és katholicus múltjára jellemző, hogy ez év tavaszán résztvevő a Buda pesti Eucharisztikus Kongresszuson. Fialtal ember

TRASKY ISTVÁN, szalontulajdonos

245 Hamilton Street, New Brunswick, N. J.

Szüll: 1895 július 19-én, Szárta, Ung megye.

Barátságos, szelvényes ember Trasky István. 1912-ben jött ki az újházába, szerezését próbálni. Eleinte szövetgyárban dolgozott, aztán kertész lesz. Elkerült Bridgeport, Conn.-ba, hol négy és fél évig dolgozik az acélkohók mellett. Onnan Perth Amboyba megy; majd ellenállhatatlan vágy fogja el, megnézi az áldott szülőházát; 1920-ban 2 évre hazamegy. Visszajövele után megnősül. Neje az ugyancsak Szárta, Ung megyei származású Varga Erzsébet, ki sajnós hosszú évek óta betegeskedik.

Három szép gyermeket neveltek fel. Béla, Irén, és Lillian — mind beszél magyarul! Trasky István rég elvesztette szüleit: Trasky Pétert és édesanyját szül. Tóth Máriát. Ha nem is vállal tisztséget magyar egyleti életben, magyar ügyeknek őszinte pártfogója. Tagja a Kossuth Egyletnek és a Református Szövetségnek és az angol Mooseheart pátholynak.

pálya utazott, hogy az ottani világhírű zene-centrumokban tudását tovább fejleszthesse.

Természetes, hogy első útja a györmegyei kuria felé vezetett, ahol az excellenciás ur és családja boldog örömmel köszöntötte és ölelték keblükre az Amerikában született, de magyarul tökéletesen beszélő, írni, olvasni tudó nagyműveltségű leányt, akit hosszabb időt töltött közöttük. Szabó Honka, — akit elismerően egyike a város legszebb leányának — szem előtt tartva az amerikai elvet: "az idő pénz", Európában autót bérelt, hogy így gyorsabban és nagyobb kényelemben teljesse meg az utat, mert az olaszországi világhírű kulturavárosok mindegyikében, valamint a magyarországi és európai nagyvárosokban is tett látogatást. Vilsszatérte után már várta a Piscatawai Township Iskolaszék meghívása, a zenefelügyelői állás betöltésére, melyet 1938 őszén el is foglalt.

Bár az új háznak már régen látszólag esküdött, de az óhazáról sem feledkezett meg Szabó Bilit néni sem a magyarokról, kiknek ügyével, amennyire csak elfoglaltsága megengedi, még mindig foglalkozik. Tíz esztendővel ezelőtt pedig az egész család meglátogatta Magyarországot, a szülőföldet és az ott élő édes véréket, majd bejárták az óhazát és Európa nyugarészét.

A new brunswicki magyar társadalomban tehát nagy kulturértéket képvisel a Szabó család. Ugy a főszüzadtől még jóval fiatalabb apa, nyia, mint a két gyermek értékes munkát végeznek, mert egy szebb és nemesebb emberi társadalom jövőjének előkészítésén munkálkodnak.

TAKÁCS JÓZSEF, szalontulajdonos

73 French Street, New Brunswick, N. J.
Szül. 1887 július 16-án, Varsány, Veszprém megye.

New Brunswick egyik közmegbecsülésben élő magyar üzletembere. Takács József, egyike azoknak az amerikai magyaroknak, kik az érvényesülésért vívott nagy küzdelemben bíztak úgy saját

képességeikben mint abban, hogy az Új-Világ a lehetőségek hazája.

1904-ben érkezett ki az Egyesült Államokba, hogy itt életet kezdjen. Paterson, N. J.-ben vasgyárban kerest először kenyerét. Selyemgyári munka következik utána, majd Scranton, Pa.-ban leszál a hányák mélyébe. — minden munkát elfogad, hogy becsületes kenyerét megkeresse. Később New Brunswick-ban mint a Mitchell gummigyár foremanja dolgozik. De mindegyik egyetlen törekvése van: önállóan lenni. Ezen vágya teljesül is 1920-ban, 1926 óta pedig saját házában van hatalmas vállalata, városszerte közismert és keresett kuglizóval együtt.

Családjával együtt léthá tagja a Somerset Avenuei Evangélikus Egyháznak és nejevel együtt a Szent Imre Herceg Együlethez tartozik. 1910-ben nősül. Neje a Bakonytamás, Veszprém megyei születésű Vági Lidia, kivel igen megértő és boldog házasságot él. Szép családot neveltek fel és a gyermekek mind jól beszélnek magyarul.

József húzas, neje Hersku Mariska, Imre fiuk, Mőgor Róza férje, míg a fiatal Etelka, Hansperger Albertné, allg pár hónapja van férjnél. Zoltán az egyedül nőtlen a fiuk közül. Colleget végzett, elsőrangú futballista. Kedves, közvetlen modoru az egész városban közismert és közkedvelt Takács-család, kiknek 8—9 évvel ezelőtt készült családi fényképét fentebb mutatjuk be.

VARGA SÁNDOR, gazolin és fűtőolaj kereskedő

Franklin Park, New Brunswick, N. J.

Szorgalom, tehetség és rátermettség ez a mi Varga Sándort egyfélévé tette New Brunswick egyik legismertebb és legmegbecsültebb kereskedőinek.

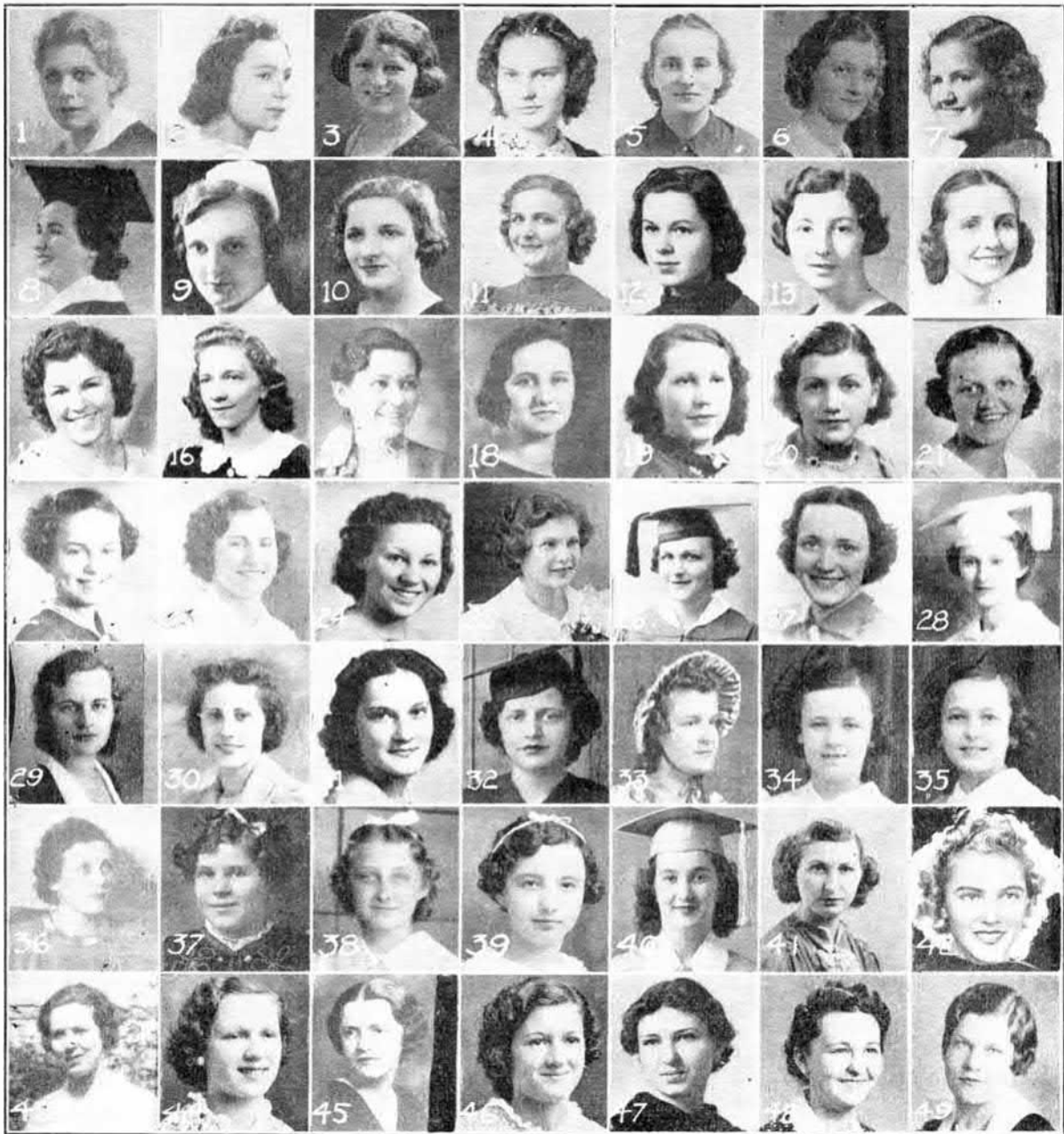
Harmine évvel ezelőtt jött Amerikába Varga Sándor és ebből 22 évet töltött New Brunswickon. Előzőleg beutazta Amerika nagy részét, mint lelkes magyar, akit tanulni akart és az életet akarta kitapasztalni, megfordulni mindenfelé Amerikában és már Floridában jár majdnem 30 évvel ezelőtt. Járt a nyugaton, a középsyugaton, különböző üzleteket alapított, mindig megbecsülést szerezve, ha nagy vagyont nem is.

Mielőtt Amerikába jött volna, altiszt volt a nagykanizsai 20-ik gyalogezredben és mint kiszolgált katona vette kezébe a vándorbotot.

1915 óta él New Brunswickon Varga Sándor, aki 1920-ban nősült. Mrs. Varga leányneve Vascsák Erzsébet volt és Mezőhomok, Bereg megye a születési helye. Mrs. Varga nagy segítségére van a férjének az üzletben, nyomasak két gyermekük is, Gyula és Jolánka, akik még a High Schoolba járnak.

A Varga-család saját házában lakik, a Franklin Parkon, ahol ezen kívül még három háza van Varga Sándornak.

MAGYAR ROZSAK...

1. Pál Honka, Trenton, N. J.	17. Shirley M. Erzsike, New Brunswick	34. Csandor Honka, Allentown
2. Nagy Adèle Matthei, Bethlehem	18. Horváth Mariška, Trenton	35. Csandor Erzsike, Allentown
3. Dudar Mariška, Perth Amboy	19. Nemes Margit, Trenton	36. Jánosy Olga, New Brunswick
4. Miss Gyurmeles, Perth Amboy	20. Tengeri Honka, Perth Amboy	37. Tika Erzsike, Trenton
5. Szaló Mariška, New Brunswick	21. Horváth Erzsike, Trenton	38. Váner Olga, New Brunswick
6. Kovács Erzsike, Bethlehem	22. Dorosy Ida Ella, Trenton	39. Szaló Honka, New Brunswick
7. Adam Lenke, New Brunswick	23. Nemes Juliska, Trenton	40. Fűrjesz Honka, Roseland
8. Szaló Honka, New Brunswick	24. Dildonez Honka, Trenton	41. Ivan Erzsike, Perth Amboy
9. Megulesz Agnes, Trenton	25. Lampert Erzsike, Trenton	42. Babonier Evelyn, Philadelphia
10. Kovács Katalin, ferj. Horvath Andrásné, Bethlehem	26. Mizda Juliska, Trenton	43. Cziko Gizella, New Brunswick
11. Mizdas Juliska, Trenton	27. Monar Teréz, Trenton	44. Mate Mariška, New Brunswick
12. Miss Juhász, Trenton	28. Kisk Erzsike, Trenton	45. Tamás Honka, Trenton
13. Terh Agnes, Rockyville	29. Bukovics Honka, Trenton	46. Mate Annuska, New Brunswick
14. Molnár Erzsike, New Brunswick	30. Nemes Mariška, Trenton	47. Tindik Annuska, Trenton
15. Székely Margit, So River	31. Csáto Honka, Trenton	48. Csandor Margit, Allentown
16. Kovács Irén, Bethlehem	32. Tamas Honka, Trenton	49. Czibok Johanka, New Brunswick
	33. Eszl Anna, Woodbridge	

PERTH AMBOY

Arra a kérdésre, hogy mi vitte az első magyarokat Perth Amboyba, határozott feleletet nem tudott soha senki adni, legfeljebb néhai Szilveszter Károly, aki 1908-ban Kohányi Tihomér kérdésére, 86 esztendőskorában körülbelül ekként választott:

— “En Zemplénből már 1884-ben eljöttem Amerikába hatodmagammal és napokig csavarogtunk már New Yorkban, amikor az ágens megkérdezte tőlünk, hogy mennénk-e Amboyba vályogot vetni? Menniünk volna mi már akkor akárhová, mert igen kellett a munka és el is vittek minket hajón oda, de már akkor volt ott egy pár magyar család, mert azoknál kaptunk hiteltbe burdot, bár a nevüket elfeledtem, mert hogy régen volt, meg azután ahogy pénzünk lett, elmentünk négyen Clevelandba, mivel hogy a vályogvetés még se izlett. Csak annyit mondhatok, hogy mi Amboyba azért mentünk, mert ott kaptunk munkát, másutt meg nem.”

EGYLET ÉS EGYHÁZ ALAPÍTÁS

Annyi bizonyos, hogy a téglagyártási iparág már a szabadságharc idején is ki volt fejlődve Perth Amboyban, mert hiszen a város maga is arra a szinte porcelán finomságu agyagra lett alapítva, amelyet a környéken bőségben találtak. Es így néhai Szilveszter Károly okadatolása egészen helyén való. Különösen abban, hogy mikor még rokonok, jó barátok, ismerősök, falubeliek nem várták a magyart jóindulattal az új világban, hanem maga volt az úttörő, akkor odament, ahol munkát kapott és kenyeret tudott keresni.

Akármiilyen ok vitte azonban a magyart Perth Amboyba, annak híre egyre jobban terjedt és a múlt század kilencvenes éveinek elején már jelentékeny számú magyar lakott a városban. Mutatja ezt az, hogy a Verhovaynak már ebben az évtizedben megalakult az első amboyi fiókja, amely ugyan fél évi működés után vesztetelni kezdett, de azután rohamos fejlődésnek indult és nagyra nőtt.

A magyar erő ebben a városban is el-

sőnek a hitélet terén mutatta meg akaratát. Perth Amboyban is magyarul akartak Istenhez fohászzkodni a magyar lelkek és nem sok unszolás kellett hozzá, hogy hitközségbe verődjenek. A kerbeli amerikai magyar észjárás tapintatlanságát mi sem mutatja jobban, mint az, hogy a templom építésére és pap küldésére a váci püspököt kérték, aki azután kijárta nekik levelezés útján, hogy a trentoni püspök színe elé kerüljenek. Ötezer dollárnál többet adtak össze a perth amboyi római katolikusok a templom alapítására, mely Magyarok Nagyszonya név alatt jött létre és előbb az erélyes Grosz Ferenc, majd Szmoliga Béla plébánosok vezetése alatt egyik legnagyobb és legerősebb róm. kath. hitközség lett. Ma Ft. Horváth Lőrinc a hitközség plébánosa, akit a pennsylvaniai McAdco városból hívott meg a tisztségre a püspök és akinek gyakorlott kezén a hitközség virágzó életnek örvend.

A görög katolikus magyarok Perth Amboyban szintén elég korán szervezkedtek és megalakították a Szent Mihály hitközséget, felépítették a maguk templomát, iskoláját, plébánosi lakát és élénk hitközségi életet teremtettek. A görög katolikus magyarok erejét Perth Amboyban mi sem mutatja jobban mint hogy ott központosult és nőtt nagyra a Szent György Görög Katolikus Szövetség, amelynek hálózata fiókosztályai révén az egész országra kiterjed és amelynek anyagi alapjai teljesen szilárdak. Hatalmas, erőteljes biztositó szövetség ez, amelyre joggal lehet büszke az egész amerikai görög katolikus élet, amely teljességében van érdekelve a szép intézményben. Az egyháznak egyébként ma a kiváló Ft. Szabó Miklós a plébánosa, aki szentszéki tanácsos.

A református hitközségi szervezkedés 1903-ra megy vissza, amikor Perth Amboy központtal egyben Woodbridge, Carteret és South River részére kerestek telkészt és találtak is Nt. Vajó Sándor személyében, aki azonban Woodbridgen telepedett le, ezzel a Perth Amboy-al csaknem összenőtt

városkában, mire a perth amboyi reformátusok a kiváló magyar tanárt és műkritikust, Dr. Kacziány Gézát hívták meg lelkészükknek, aki a presbyterian egyház segítségével meg is alakította a hitközséget. Később ez a testület a magyarországi egyetemes konvent védnöksége alá helyezkedett, majd mikor a háború elmúlt, a hitközség Dr. Nánássy Lajos lelkésznek, a jelenlegi ligonieri Árvaházi igazgatónak vezetése alatt a Független Református Egyházmegyéhez csatlakozott, ami 1929-ben, Dr. Nánássy Lajos távozása után szakadásra vezetett.

Az eredeti egyház Dr. Vincze Károly esperes vezetése alatt Független Amerikai Magyar Egyház név alatt megtartotta a Kirkland Placen lévő templomot és egyike ma is a legerősebb református egyházaknak Amerikában.

Azok, akik a független egyház kötelekéből kiváltak, az új egyházat Kálvin János név alatt az Evangelical and Reformed Church keleti egyházmegyéjének kötelekébe tartozva alakították meg és annak ma Nt. Szabó Antal a lelkésze, aki hivatását erős lelkipásztori buzgalommal látja el.

A magyar lutheránusok egymagukban nem lettek volna elég erősek arra, hogy hitközséget alakítsanak és így a derék vendekkel fogtak kezét és együttes erővel építették fel Perth Amboyban a maguk templomát, ahol T. Szathmáry hirdeti az Igét.

WOODBRIDGEI MAGYAR ÉLET.

Az egyre erősödő perth amboy-i magyar telepből kiáradó élet teremtette meg a környék magyar életét. A közeli Woodbridge városkába szép számú magyar család telepedett át, akik előbb református hitközséget alapítottak, amelynek ma Nt. Hunyady László a lelkésze, míg a római katolikusok a Karmelhegyi Boldogasszony hitközség pompás templomát építették fel, amelynek Ft. Lényi Vince a nagy erélyű és buzgó hitéletű plébánosa.

A gyönyörű templomot Szmoliga Béla akkori perth amboyi plébános építette 1921-ben, majd Ft. Dr. Hudecz Rudolf, 1925-től pedig Ft. Kiss Aladár 1928-ig volt itt a lelkész. Önálló plébániát 1928-ban kapott Woodbridge és az első plébánosa Feisz Hugolin volt. Két év múlva Father

Barabás és Jászay majd Kasztowszky Imre volt a plébános. Utána Ft. Gáspár János, majd Ft. Kiss Gyula következett, azonban őket is áthelyezte a püspöki intézkedés. Így került a hitközség élére 1934-ben a jelenlegi plébános, akinek sikerült konszolidálni a hitközség életét.

Lényi plébános vezetése alatt a hitközség vagyoni helyzete lényegesen erősödött, amiben nem kis része van Tóth István és Koblász János gondnokok lelkiismeretes munkájának akik főleg akkor munkálkodtak az egyház javára páratlan buzgósággal, mikor a plébános Kovács Istvánné és özv. Rizsák Rezsóné hitközségi tagok kíséretében az 1938-ik év során a woodbridgei magyarságot képviselték a budapesti eucharisztikus kongresszuson. A hitközség évente körülbelül 14,000 dolláros költségvetéssel dolgozik.

A woodbridgei magyarság erős szerepet játszik a kis városka életében és helyet tudtak biztosítani a maguk részére a város adminisztrációs vezetésében is. Valamennyi woodbridgei magyar végleg le van telepedve, saját házában lakik.

Ugyancsak Perth Amboyból indultak a magyarok Fords, majd Carteret és South River felé, sőt még a távolabb eső Flemington városába is becsátottak ágat, aminek látható jele az, hogy a Független Magyar Református Egyház fiók-egyházat tart fent Flemingtonban, abban a városban, amelyben a Lindbergh fiúcska elrablóját, Richard Hauptmant halálra ítélték.

MAGYAR EGYHÁZAK A KÖZELBEN.

A magyar telepek erejét legjobban egyházaikból lehet megítélni és így azokról nyujt beszámolót a következő adathalmaz:

Carteret városában a Szent Erzsébet Római Katolikus magyar nyelvű hitközség plébánosa Ft. Hajós Mark, Ferenc-rendi szerzetes, aki a hitközség népét nagy lelki buzgalommal vezeti.

A református magyarok hitközsége a független egyházak kötelekébe tartozó és lelkésze az érdemes Nt. Daróczy Sándor Cartereten.

Nt. Daróczy Sándor Püspökladányban született, iskoláit Debrecenben végezte és ott avatták lelkésszé is. 1922-ben Ame-

rikába jött, a princetoni egyetemen theologiai tanulmányokat folytatott, majd a McKeesporton lévő független református egyház lelkésze lett. Neje Olchváry Irén, aki Irén és Károly gyermekeivel ajándékozta meg. Sikeres munkájának elismerése gyanánt egyhangulag hívták meg Carteretbe és az 1939-ik év során az Amerikai Magyar Független Református Egyház főesperesévé választották.

South River városában a magyar katolikus hívek lelki szükségletét a Szent István vértanuról nevezett templom látja el, amelynek plébánosa az ókori nyelvek nagy mestere, az esztergomi szeminárium volt tanára, Dr. Mosonyi Lipót.

A presbyterian egyházhoz tartozó reformátusokat, időnként Nt. Papp Károly new brunswicki lelkész szolgálja be áldozatkész missziós munkájával, míg a hívek más részére a beszolgáltatást Hartó András hittan hallgató látja el.

Az egyre táguló perth amboyi magyar

keretek közül nagyszámu magyar ment Fords, meg Metuchen községekbe és még több huzódott ki a közeli földbirtokokra, úgy, hogy hozzávetőleges számítás szerint a környékbeli magyar farmerek száma legalább ötszázra rug. Valamennyi sikeres ember, hiszen vérében van a földművelés tudománya és a föld szeretete, ami nélküli jó mezei gazdálkodás el se képzelhető.

Hivatásos és kereskedelmi és ipari üzletekben elhelyezkedett magyar üzletemberekben sincs hiányosság Perth Amboyban, ahol a magyar élet igen tevékeny menetű, ami nem is csoda ott, ahol a helyi lap szerkesztője a páratlan agilitásu Zám-bory Sándor, aki talán nyugodni se tud, ha nem történik valami. A lüktető erőtel duzzadó nagy magyar életnek méltó tükrét adja vissza a "Hiradó", mely kedvelt vendég minden magyar házban.

Becsülete és tisztessége van Perth Amboyban a magyar elemnek, amely ezt tisztességgel ki is érdemelte

ÁRPÁD JÁNOS, üzlettulajdonos

367 Fayette Street, Perth Amboy, N. J.
Szül.: 1880 január 10-én, Borosjenő, Arad megye.

Miđön kijött az Újvilágba már maga mögött hagyott egy emberöltőt, végigküzdte a világháborút és mégis, mikor ide kiért, fiatalos ambícióval látott neki, hogy helyet verkedjen ki magának a nap alatt.

Már az óházában is mint kereskedő működött, míg a világháború kitörését követő pár héten belül be-hívták katonának. A 2-es honvédeknel szolgált vértig a világégést, állandóan a fronton volt, míg az egyik offenzívánál az olasz fronton fozságha nem esett. A világháború befejeztét követő néhány esztendőn belül, 1923-ban aztán kijött az Újvilágba és megtelepszik New York Cityben. Négy és fél esztendőn keresztül él itt és mint intelligensebb ember, szakmájában nyer elhelyezkedést. Az elmúlt évtizedben Perth Amboyban él, ahol 1928-ban üzletet nyitott és amely üzletet feleségével együtt látják el.

A nagyforgalmu üzlet vezetése a házaspár idejének nagyrészét lefoglalja és bár nagyon érdek-

lik a magyar mozgalmak, a visszavonult életet élő emberek nem vesznek aktív részt az egyeteli életben.

A népszerű és tekintélyes házaspár esküvője 1928-ban New Yorkban lett megtartva és az Abauj megyei Szántólól Amerikába származott Kovács Zsuzsanna volt a menyasszony, aki férjének szerető és megértő hitvesévé lett. Az 1938 év nyarán három hónapot töltött a magyar föld szent rögén Árpád Jánosné, ahol meglátogatta 74 éves édesanyját, özv. Kovács Ferenéné, szül. Dobowitz Lidiát.

ANDRÁSSY GYULA, a Szűz Mária Egylet Elnöke

422 Division Street, Perth Amboy, N. J.
Szül.: 1884 március 6-án, Pápateszér, Veszprém m.

Nem ismer nagyobb örömet, mint a magyar mozgalmak érdekében való munkálkodást.

Régi amerikai magyar. 1902-ben érkezik ki az Újvilágba. Másfél esztendővel azután megtelepedik New Jersey államban, ahol eleinte vezető munkát vállal el. Püszkebevezkedés után nyitott annak idején

Perth Amboy város magyar környékén és öt esztendőig vezette az üzletét. Az utolsó tizenhárom évben mint a General Cigar Company alkalmazottja működik a feljebbvalói nagy megelégedésére.

Tevékenykedését főleg egyházi jellegűek és a Szűz Mária Egylet azután hogy 14 éven át derekasán hitte el az egylet alelnöki tisztjét, előknek választotta meg. Neje 24 éve tagja és volt tisztségviselője a Szent Erzsébet Egyletnek. A házaspár, ki a Római Katolikus Hitközség tagja, 1904 január 28-án esküdött örök hűséget a Vas megyei Magyarokból létesített Haktár Teréznek, aki három gyermekkel ajándékozta meg szerető férjét. Róza leányuk Sheller András neje és 4 kis gyermek anyja, Izabella leányuk Tóth Halász hitvese és a házaspárnak 2 gyermeke van, Gyula az egyetlen fia a köznevelésintézetben élő Andrássy házaspárnak.

BALINT ANTAL ÉS NEJE

381 Amboy Avenue, Perth Amboy, N. J.
Szül.: 1873 okt. 13. Nagyvárad, Ung. megye.

A nagyváradi 15-ös huszár regruta leszokálta katonaevelti, kifjött Amerikába, rövidesen megtalálta hozzá szeretett hitvesét, dolgoztak magukért, a közért, hat gyermeket felneveltek és mára körülbéreztek, elshaptak az évek, szép emlékek maradtak meg és egy négy családos saját ház, ahol most élvezik egy munkásélet gyümölcsét, hozzátoldván azt az örömet, amelyet a gyermekeik és a másokkal való jótévesz meg-szerezhet.

A Perth Amboy magyarjai által megbeszélte és a 39 éve közöttük élő Bálint házaspár már évek óta nem úgy tekint az életet, hogy mit lehet kapni, hanem, hogy mit lehet adni. A férjével falubeli Bálintné, született Kára Erzsébet, mindig jelen volt, ha egy magyar célért, legyen az társadalmi vagy egyházi, tenni és dolgozni kellett. Mrs. Bálint elnöke és egyik szervezője volt a Független Református Egyháznak, amelynek első templomára a házaspár \$300 kölcsönpénzt adott. A Független Református Egyház új templomát építtetett Perth Amboyban, erre is pénz kellett. Bálinték tehát újra a zsebükkbe nyultak és aján-dékképp egy száz dolláros bankót húztak ki onnan. Bálintné ezenkívül végigjárta a barátokat ismerő-

söket és az ismeretlen egyháziakat is és közel ezer dollárral tért vissza a kollektálás körülről.

A háborus jótékonycélu mozgalmak: az özvegyek és árvák, a szilárdai hadifoglyok, a vak katonák, stb. javára rendezett mulatságok vezetői között csakugy jelenvolt Mrs. Bálint szorgalmas és áldozatos munkásságával, mint mikor az amerikai magyar sztrájkoló hányászkok javára kellett gyűjtenie.

A Bálint-házaspár tagja a Modern Woodmen, a N. J. Egyletek Egyesületének és természetesen a Független Református Egyháznak. Bálintné pedig, aki kétszer volt litogatóban odahaza, élénk tevékenységet folytat a Royal Neighbor Egyesületben, amelynek évtizedes és népszerű tagja. Azonkívül résztvesz minden magyar szervezkedésben és elismerten kitűnő tanszerző.

A házaspár 1897-ben kelt egybe odahaza, 1899-ben jött ki Amerikába és négy fiuk és két leányuk született: István, Antal, Dezső, Ádám, Vernon (férjezet: Katalin Antalné, Plainfield, N. J.) és Erzséke.

BAGITS JÁNOS, üzlettulajdonos

335 High Street, Perth Amboy, N. J.
Született: 1902 február 12-én, Perth Amboy, N. J.

Az amerikai-magyar második generációhoz tartozik, mert Perth Amboyban született, de szíve szerint a magyarsághoz húz.

Ehünyet édesatyja, néhai Bagits János és özvegye, szül. Tamasik Borbála, 1908-ban visszatértek az Ung vármegyében lévő Kécskére és magukkal vitték öt gyermeküket. Ott nevelkedett fel Bagits János is és szakmát tanult ki. 1922-ben visszatért Perth Amboyba, ahol eleinte gyári munkát végzett, de esakhamar üzleti vállalkozásokba kezdett, amelyek hamarosan mekhozták a polgári jólétet. Egyidejűleg mint eladó elhitta egy gyár képviselőjét.

Rendkívül energikus és nagy munkabírási fiatalember. Üzleti vállalkozásai az utóbbi években oly kitűnően prosperáltak, hogy Andicot, N. Y.-ban levő üzletét nemrégiben átadta fivérének, Bagits Józsefnek.

Több egyesületnek volt tagja és a New Jerseyi Magyar Egyletek Egyesületének pedig két esztendőn keresztül mint pénztárnoka működött.

Felesége, aki a Borsod megyei Ostorosból származott az Újvilágba és leánynevén Molnár Murriska, megérdemült életjármak bizonyult. Frigyükből egy leányka — a 10 éves Annuska — származott, aki eszes, intelligens és az apja büszkesége.

BLASKÓ JÁNOS, a Boulevard Garage tulajdonosa

520 Bruce Avenue, Perth Amboy, N. J.
Szül.: 1891-ben, Margitta, Bihar megyében.

Igazl technikus, aki elhmi a gépekért. Tudása és szakértelme nagy és tágaskörű. Saját házában lévő javító műhelye egyike a legnépszerűbbeknek.

1911-ben érkezett Amerikába. New Yorkban egy szenttelepen kapott munkát, hol előmunkássá léptették. A gépek iránti érdeklődése következtében kitanulta a géplakatossgot és 1926-ig ebben a szakmában dolgozott. A világháború idején Newarkba, majd 1920-ban Perth Amboyba ment, ahol véglegesen metelepedett. Idestova két évtizede, hogy beiratkozott a Második Magyar Betegségélező Egyletbe Newarkon és bár 18 esztendeje elhagyta ezt a várost, ottan barátai, örömmel figyelik karrierjét. Egyébként több más egylet tagja és családjával egyetemben a Római Katolikus Egyház kebelébe tartozik.

1916-ban vezette oltár elé a Vas megyei Baltazárról ideaszámazott Dalia Máriát, akit megértő és ideális feleségnek bizonyult. A boldog frigyből három gyermek született; egyetlen fiuk, Ulfes, N. Y.-ban lévő Cornell Egyetem nagyjőrőjű hallgatója, akit úgy mint tanuló és mint sportember egyaránt kiváló. Két szép lány, Róza és Mary egészítik ki a boldog családi kört.

CSIPÓ LAJOS, **hajójegy, pénzküldő és biztosítási iroda** **tulajdonos**

310 Maple Street, Perth Amboy, N. J.

Szül.: 1881 nov. 1-én, Sajókaziuc, Borsod megye.

Perth Amboy város szívében van Csipó Lajos forgalmas hajójegy és pénzküldő irodája, ahová üzleti ügyekben tanácsért, pontos és pedáus kiszolgálásért jár a magyarság messze vidékről is. Csipó Lajos 1907 óta van üzletben. Azóta sok ezer embert segített a polgárosodásban. Valóságos "keresztapja" a magyarságnak ebben a tekintetben. Ő alapította a Middlesex County Magyar Demokrata Ligát és aktív részt vett minden magyar megmozdulásban.

Csipó Lajos múltán kiszolgált a katonai évek a kassai 34-eseknél, 1903 május 7-én jött Amerikába és South Riveren telepedett le, ahol gyárban dolgozott. A tulajdonos hamarosan észrevette, hogy művelt emberrel van dolga, megvette foremannak, majd három évvel később üzlethez segítette.

Néhány éven át South Riveren volt hajójegy és pénzküldő üzlete. 1912-ben, az egyházak és egyletek unszolására Perth Amboyba tette át üzletét.

Két évtizeden át ott volt mindenütt, ahol segítségére és hűls vezetéssre volt szükség. 1919-től 1928-ig állami bankja volt, de megérezvén a nagy összeomlást, idejében, 1928-ban visszafizette mindenki betétjét kamattostul és banküzletét becszűntette. Csipó Lajos tagja a Független Ref.

Egyháznak, résztvett a South Riveri Ref. Egyház megalapításában. Tagja a W. O. W. magyar osztályának és egész családjával tagja a Ref. Szövetségnek.

Hat-hét ízben járt látogatóban az óbázában Csipó Lajos, 1927-ben nősült, feleségül véve Kopár Honkát Hopelawn, N. J.-ből. Két gyermekük van: Vilma és Arnold, akik elemi iskolába járnak.

Csipó Lajosnak számos barátja van a város vezetői között, akik megbeszülk benne a szorgalmas, becsületos üzletembert. Saját házában lakik, 219 Water Street alatt, Perth Amboyban.

DICKER GEZA, **üzlettulajdonos**

295 Smith Street, Perth Amboy, N. J.

Szül.: 1886, Búd-Szentmihály, Szabolcs megye

Már kész ipar volt a kezében, amikor 21 esztendőss korában elhagyta szülőföldjét, hogy kijöjjen az új hazába. 1907-ben lépett először amerikai partokra és azonnal szakmájában, a pékségben kezdett dolgozni. Öt éves itt tartózkodás után már meg volt az elegendő tőke ahöz, hogy önálló lehessen és 26 esztendővel ezelőtt megnyitotta New York Cityben első pékségét, később átköltözött New Brunswick, N. J.-be és az elmúlt kilenc esztendeje Perth Amboy, N. J.-ben tartja fenn igen szép és modernül berendezett sütődéjét.

Huszonhat éve nős és 1912-ben esküdött meg az Abauj megyei Harnádvécsébből ideaszámazott Botzán Berthával, akit megértő és szerető feleségnek és nagyszerű anyának bizonyult. A boldog házasságból két fia származott, akik közül Irving, a magyar második generáció egyik büszkeacége, akit fiatal kora dacára is nagy karriert futott be és jelenleg az ország fővárosában, Washingtonban működik, ahová kinevezését nemsokkal ügyvédi diplomája elnyerése után kapta meg. Középiskolált a Perth Amboy High Schoolban végezte 1931-ben, innen a philadelphiai University of Pennsylvania egyik fakultására, a Wharton School of Finance-re iratkozott be, ahol a négy éves kurzust három és fél év alatt tette le és elnyerte a Bachelor of Science diplomát. Innen a Columbia egyetem jogi osztályára iratkozott be és ügyvédi diplomájú megszerzése után a Reconstruction Finance Corp. nevű szövetségi pénzügyi ellenőrzési szerv hivatalnokának hívták meg.

DEMCSÁK ALBERT,

a Kellner Bros. Inc., husfeldolgozó üzem elnöke

Cor. Elizabeth és Huntington, Perth Amboy, N. J.
Született: 1882 március 24, Eperjes, Sáros megye

Perth Amboy egyik legnagyobb tekintélyű magyar üzleti vállalkozója, akitnek három különböző városban levő üzeme 21 embernek ad kenyeret. 25 éves korában érkezett Amerikába, két hónapos new yorki tartózkodás után Perth Amboyba ment, ahol azóta is lakik.

Hároméves esztendővel ezelőtt lépett be először a Kellner Bros. Inc., Perth Amboyi gyárának a kapuján, hogy munkát keressen és a munkavezető, akit alkalmazta, nem is sejtette, hogy a komoly, igyekvő magyar fiatal ember évtizedek múlva elnöke lesz az üzemnek.

E születe regénybeli hő karral mellett ideje volt, hogy társadalmi aktiókban is részt vehessen és mint buzgó katolikus tagja a Magyarok Nagyasszonya r. k. egyháznak. Esküvője alig néhány héttel Amerikába való megérkezése után 1907-ben történt, az eperjesi származású Szabó Annával, a nélkül Futher Kovács Lajos New Yorkban megeskette.

A házaspár két gyermeke közül Emil az apa mellett dolgozik az üzletben, míg Albert iskolába jár. Demcsák Albert, aki katonaéveit a 89-ik ezredben Lengyelországban szolgált le, a 1925-ös év folyamán feleségével és Emil fiával az óhazában járt látogatón.

DUDITS JÓZSEF,

üzlettulajdonos

419 Smith Street, Perth Amboy, N. J.
Született: 1889 július 28-án, Jéke, Szabolcs megye

Csupa derű és kedvesség, akit szeretetreméltóságával ugy az üzleti életben, mint a társaságban mindenkit barátjává nyer meg.

Élete bizony göröngyös volt, amelyet nem egyengetett rokon vagy ismerős, mert amit elért ebben az életben, azt mind két keze munkájának és saját rátermettségének köszönheti. 17 éves volt, amikor először lépett partra az Egyesült Államokban. A Pennsylvania állambeli bányákban kezdte meg az amerikai munkáját és három esztendőn keresztül dolgozik, küzködik a majnában, majd gyárban dolgozik. Jobban vigyáz a nehezen megkeresett pénzére, mint azelőtt és megvalósul a vágya megnyitja Perth Amboyban az üzletét, amelyhez fűzött reményeiben nem csalatkozott. Az üzlet fejlődik, neve egyre ismertebbé lesz a környéken, ami nem is meglepő, mert minden kinek megadja a pénzért az elteremtéket.

Résztvesz a magyar akciókban, tagja a Rá-

kóczi Egyletnek és a Woodmen of the World magyar osztályának. Mint vallásos ember, a Görög Katolikus Egyház kebelébe tartozik.

Házasságát az 1910-es esztendőben kötötte és életpárjává Hamarica Borhálát választotta, aki az Ung megyei Budaházból származott az új házába. Frigyükből négy gyermek származott, két fiú, Lajos és Péter és két lány, Emma és Erzsike. Erzsike leányuk maga is asszony és két szép kis gyermek édesanyja.

ÖZV. DUDOR JÁNOSNÉ,

Szül. Szabó Magdolna

371 Inslee Street, Perth Amboy, N. J.
Szül.: Lice, Gömör megye

A magyar nagyasszonyok jutnak a látogató eszébe, amikor szemtől-szembe ül vele. 1897-ben jött Amerikába. Innátr 42 esztendeje tapossa Amerika földjét. Gyermekét rajongó szeretettel csüngnek rajta, otthonát hozzáféréssel vezeti, szép ingatlanját okosan kezeli. Lelkében megmaradt egyszerűnek, vallásosnak. Tíz évvel ezelőtt elhunyt férje. Kivel együtt kezdte meg életét Amerikában.

Nem tudná hirtelen elsorolni Mrs. Dudor azt a sok magyar egyletet, ahová tartozik. A Szűz Mária Egylet, a Pissaceti Közérdékű Szövetség, a Modern Woodmen magyar osztálya, a Woodmen of the World Kéknefelejtés osztálya, a Royal Neighbor, a Szent Margit Egylet, stb. mind-mind büszkesz tagját tisztelt személyében. Hílbuzgó katolikus, ki templomát jószívvvel támogatja.

Kora dacára fiatal a lelke, mely minden szép magyar mozgalom után érdeklődik.

Nyolc szép gyermeket nevelt fel, kik mindannyian a második magyar generáció hírszekeréi lehetnek, mind szépen beszél magyarul, névszerűn Erzsike, Mariska, Katalin, János, József, István, Helen és Jolánka, akik közül Erzsike férjénél van, míg József nős.

FRIDRICH FERENC,

szalontulajdonos

697 Charles Street, Perth Amboy, N. J.
Született: 1882 július 19, Tolcsva, Zemplén megye

Bölcsője ott ringott, ahol a világ legjobb bora terem, de a szőke Tisza szegélyezte Hegyaljáról elköltözött nem sokkal később, ahogy a ráтары 14 es huszároknál leszoigálta a katona éveit és azóta az Új Világban él.

1906-ban ért az Új Világba, Buffalóban egy évig élt, majd Canadába mint ezüsthányász kereste meg a ke-

nyerét. Visszatért az Egyesült Államokba, végül utazta a nyugati államokat, de végül is Perth Amboyban állapodott meg. Itt a sors összehozta egy megyéjébeli szép leánnyal, Csirke Máriaival, aki nagy-tárkányi születésű és 1908-ban megesküdtek. Üzletét 1922-ben nyitotta meg, mely a magyarság kedvelt helyévé lett.

A Fridrich házaspár nagy társadalmi életet él. Üzletük hármikor a magyar egyletek rendelkezésére áll, hogy ott gyülekezzenek. Fridrich Ferenc tagja a Modern Woodmen, Woodmen of the World, Szent György, Rákóczi, Demokrata Klub, és Öreg Amerikás egyletnek, valamint a katolikus egyháznak. Fridrich Ferencné pedig a Modern Woodmen alelnöke, a Szent Margit Betegsegélyző pénztárnoka és tagja a Royal Neighbor, a Szűz Mária, a Demokrata és a Rákóczi Egyletnek is.

A Fridrich házaspár közkedveltségére jellemző hogy a múlt évben megtartott 30 éves házassági évfordulójukon több százan jelentek meg.

GAYDOS JÓZSEF, városi rendőr

784 Amboy Avenue, Perth Amboy, N. J.
Született: Nyír-Tass, Szabolcs megye

Megjelenésére is rendőr, markáns arcu, keménykötésű régi amerikai magyar, aki több, mint két évtizede, hogy a New Jersey állambeli Perth Amboy város közhiztonságának egyik jelentős tényezője.

Huszonkét esztendő volt, amikor 1906-ban kijött az Egyesült Államokba édesatyjához, a jelenleg az óházában tartózkodó Guidos Györgyhez.

Hamarosan csatlakozik az Egyesült Államok hadseregéhez. Három évi katonáskodása alatt megjárta a Philippini szigeteket is. Leszerelése után a Perth Amboy városi rendőri testületéhez lesz kinevezve. Ennek immár 21 éve. Ő volt az első magyar kinevezett városi alkalmazott Perth Amboyban.

Amellett, hogy hű polgára az új hazának, részt vesz a magyar társadalmi akciókban is. Tagja és egyidőben elnöke a Modern Woodmen Árpád osztályának. Híve jelenleg is titkár ugyanott a női osztálynál. Maga és családja a r. k. hitközség kebelébe tartozik.

1913 július 19-én esküszik meg a Szabolcs megyei Nyír-tét községből ideszámrazott Gervay Zsuzsánnával, akinek anyja, Gervay István ma is Detroitban tartózkodik. A házaspárnak egyetlen gyermeke van, a sportszerető, jó megjelenésű Józsi fia; aki a közelmúltban töltötte be 20-ik életévét.

GERGICS GYÖRGY, előmunkás a Modern Woodman Árpád-osztályának pénztárnoka

808 Amboy Avenue, Perth Amboy, N. J.
Született: 1889. Ivánc Vas vármegye

A magyar szorgalom és munkaszeretet iskolapéldája, aki egy harmincnégy esztendő amerikai tartózkodásából harminchárom évet egy és ugyanazon munkahelyen dolgozott végig.

Tizenhat éves fiatalember volt, amikor bucsút mondott szülőföldjének és kijött az Új Világba. Ideérkezése után csakhamar állást kap a Perth Amboy városában levő hatalmas Barber Company gyártelepén. Ez harminchárom esztendővel ezelőtt történt. Immár 22 éve mint foreman dolgozik itt felelősségteljes állásban.

Jóindulatú ember, aki számos magyar mozgalomban vett részt. A Modern Woodman Árpád osztályának pénztárnoka, Híve is résztvevő a magyar mozgalomban. A Royal Neighbor egylet Fehér Lillom osztályának megszaktítás nélkül 13 esztendőn át elnököje. Alapítója volt a Mothers' Clubnak, sőt korábban az Ottáregyletnek is elnököje volt.

E boldog megérésben élő házaspár 1911 február 22-én esküdött és ekkor lett a Zala megyei Kerkakutasból ideszámrazott Horváth Sziddónia Gergics Györgyné. A fr'gyből négy gyermek származott: az iradalmi tehetséggel megáldott Ilonka, aki Juhász József híve, a másik Irénke, aki Tóth Sándor felesége és egy kisleányka anyja. A két fiú, Béla és György, hasznos tagjai a társadalomunk.

ÖZV. GRUMAN IMRÉNÉ, a "Budapest-csárda" tulajdonosa

347 Grove Street, Perth Amboy, N. J.
Született: Nagyszőlős, Veszprém megye

Nagyszőlősen született és innen követte urát az 1912-es esztendőben az Új Világba, aki előre utazott, hogy megkönnyítse az életet híve számára, mire az Amerikába kiérkezik. Január 10-én kötött ki a hajó, amely a fiatalasszonyt hozta. Majd két és fél évtizedig, pontosan huszonhárom esztendőig tartott a hű az önállóságért és nem csak a férj, hanem az asszony is dolgozott, pénzt keresett, házat vezetett. Az 1934-es esztendőben megnyitották Perth Amboyban a "Budapest-csárdát", amely azonnal népszerűvé lett a városban. Nem telt el azótaiban egy esztendő és 1936-ban a férj elhunyt és így az özvegyre és Mariska és Gizella lányára maradt a feladat, hogy az üzletet vezessék, amelynek nagyszerűen tesznek eleget. Legidősebb lánya Ilonka, Csizsár Béla híve.

Nem csupán jó üzletasszony, hanem vallásos lélek is, aki a Római Katolikus Hitközség kebelébe tartozik és tagja egy a Szent Margit, mint a Szent Erzsébet Egyletnek is.

Gruman Imréné 1930-ban, azóta elhunyt férjé-

vel és Mariska leányával hosszabb látogatást tett az óhazában.

GYÖRGY PÉTER. **a Drydock Hotel tulajdonosa**

Broad és Front Street sarak, Perth Amboy, N. J.
Született: 1880 dec. 29-án, Tarezal, Zemplén megye

A szálloda és étterem szakmának egyik legalaposabb ismerője ez a régi amerikai magyar, aki 33 éve él New Jerseyben, ahová 25 éves korában utazott ki az óhazából.

György Péter első amerikai stációja Woodbridge, N. J., volt, ahol megismerkedvén az amerikai élettel és az angol nyelvvel is, átköltözött Trentonba, ahol egyhuzamban 18 esztendőn keresztül megmaradt. Itt még a háboru előtti években szalonit nyitott Trentonból Passaicba, majd Harrisonba ment, az 1933-as esztendő azonban már Perth Amboyban talált, ahol megvásárolta a Dry Dock szállodát. Azóta is Perth Amboyban él.

Jómeneteli és nagyforgalmu üzletek tulajdonosa volt mindig és így széleskörű ismeretségre tett szert. Magyar egyesületben mindig tevékenykedett. A New Jersey Magyar Egyesület Egyesülete központi tisztikarának évek óta tagja és évek óta buzgó tagja a református egyházaknak.

György Pétert fiatalon súlyos gyász sújtotta, mert első felesége elköltözött az élők sorából. Másodszor Perth Amboyban nősült és feleségének leányneve Jakab Juliánna, aki a Szatmár megyei Kocsordról származik.

A közkedvelt szállodatulajdonos gyermekei közül István a budapesti Kivándorlást Védő Iroda hivatalnok, akit az óhazában több ízben meg is látogatott, Árpád, Elizabeth, N. J.-ben református pap, György a sárospataki református kollégiumban tanul, Elemer Chesterfield, N. J.-ben gazdálkodik. György Péternek egy leánya is van, akinek tréneke a neve.

DR. KLEIN SÁNDOR. **orvos**

328 High Street, Perth Amboy, N. J.
Született: 1893 jan. 8-án, Nyírbakta, Szabolcs m.

Aki a nyugodt idegzetű, megfontolt beszédű, rokonszenves és mégis komoly egyéniségű dr. Klein társaságába került, el sem tudja gondolni, hogy ez a higgadt, mélyenérzősű jellem négy esztendőn keresztül a 38-ik (tízévezred) katona orvosa gyanánt élte végig a világháboru minden borzalmát.

A háboru után 3 évig a pesti Szabolcs utcai kórháznak volt sebész-orvosa és amikor széleskörű gyakorlattal és tudással 1923-ban Amerikába jött, Perth Amboyban telepedett le. Szerénységgel párosult szorgalma, lelkiismeretes munkássága rövid idő alatt tekintélyt és becsületet szerzett neki egész New Jersey államban, úgy hogy egyre növekvő gyakorlatát saját kórházának felállítására véln tudta csak ellátni.

Dr. Klein Sándor a szülőhazában 1915-ben vet-

te nőt a Felvinc városban, Erdélyben született Török Esztert, akinek Pásztón, Heves megyében esküdött örök hűséget. A boldog házaspár gyönyörű gyümölcse Klein Évike. Ugy Dr. Klein mint neje jó tagjai a Református Egyesületnek és az Ancient Order of United Workmen-nek.

Az amerikai magyar közéletben országos felünést keltettek azok az írások, melyeket Dr. Klein Sándor több magyar lapban tett közzé és amelyek mélyeséges szabadelvűségükkel a hétköznapon messze felülemelkedő magaslatra épültek. Szűkebb hazáján kívül is tiszteletet szerzett nevének, mely egyike a legjobb hangzásúknak Magyar Amerikában.

Jelenleg a Perth Amboy General Hospital-ban Associate Surgeon és kiterjedt sebészeti praxiszsa van.

KRUTZLER KÁROLY.

fűszerkereskedő és mészáros, a Lutheránus Egyház presbitere

608 Catharine Street, Perth Amboy, N. J.

Született: 1891 február 2, Szaknyér, Vas megye

Tizenkilenc éves korában érkezett az Új Világba, mint képesített kádár. 28 éves amerikai itt tartózkodása alatt mindig Perth Amboyban lakott, kivéve az első évet, amikor New Brunswickbe ment. Időközben újból New Brunswickben talált 4 éven át megélhetést és csak aztán költözött vissza Perth Amboyba, hogy ott, mint családos ember életét munkájának, családjának és a meggyorság vallási és társadalmi akcióinak szentelhesse.

Közel husz éve hogy önálló üzletember. Első ízben New Brunswickben alapított üzletet. Vallásos lutheránus ember lévén, nagy részt kért ki magának az egyházi mozgalmakból, alapítótag volt, a multban gondnok, jelenleg pedig presbíter.

Házasságát 1912-ben, New Brunswickon kötötte, az odavaló születésű Csóbor Máriaival, aki a Raritan kerületi Református Ifjúsági kör superintendense. A házaspár három fia közül Károly cserkész-mester, egyetemet végzett vegyész és az egyház jegyzője. György dolgozik. Imre iskolába jár és kislányuk Marianne pedig 3 éves.

KUCSMA BELA.

a General Cable Corp., munkavezetője, a Woodmen of the World Liberty Camp pénzügyi titkára

340 Maple Street, Perth Amboy, N. J.

Született: 1886 dec. 6-án, Abanjszántón, Abanj m.

Perth Amboy magyar társadalmi akcióinak egyik aktív résztvevője és pártolója. 25 éves ko-

rában jött ki az óhazából egyenesen Perth Amboyba, ahol 1911 év óta állandó lakos. Amerikai karrierje egy mondatba foglalható össze: megérkezésekor alkalmazást nyert a General Cable Corporation üzemében és mind a mai napig ott dolgozik, még pedig 18 év óta munkavezetői minőségben.

Társadalmi tevékenysége főleg a Liberty Camp 65. Woodmen of the World magyar osztályra szorítkozik, melynek 1913 év óta tagja és amelyben nagy népszerűségére való tekintettel különböző illesztésekre választották meg. 8 év óta pedig ezen testületnek pénzügyi titkára.

Egyenesek élénk részt vett annak idején a Hűség Liga megszervezésében is. Régebben mint működővő volt ismeretes és tagja több amerikai társas klubnak.

Majd két évtizede, hogy első hitvesét fiatalon elragadta a halál és 1922 évben feleségül vette a budapesti asztromazsú Matejesik Annát, aki 1937 évben két leányukkal majd egy évig tartózkodott Magyarországon látogatásban.

Készen Béla portáján hármias volt a gyermek áldás. A legidősebb, a Béni fiú, ki a General Cable Corporation-nak tisztviselője és a két leány, Betty és Munezi, kik mint hivatalnokok keresik meg kenyerüket.

KUBIK MIKLÓS.

üzletember

734 Cortland St., Perth Amboy, N. J.
Született: 1886 nov. 27. Mártélyos, Szabolcs m.

Közvetlen modern, szerény megjelenésű ember, akiről meg sem látszik, hogy regényes élete egy tró tollára méltó.

Húszonkét esztendővel volt, amikor 1907-ben kikerkezett az Egyesült Államokba. Megfordult Indiana, Kentucky, Texas és West Virginia államokban, ahol többnyire cement gyárakban dolgozott. Ebben a minőségben kapott munkát Perth Amboyban 1919-ben és azóta többnyire New Jersey államban tartózkodik, bár öt esztendővel ezelőtt újból hontazta az egész Egyesült Államokat, sőt Hollywoodban is megfordult. Már mint tekintélyes kereskedő, egy jömenetelő üzlet tulajdonosa, tette meg a nagy utat. Ezt megelőzőleg, 1929-ben pedig feleségével együtt hosszabb látogatást tett az óhazában.

Jó magyar érzelmű ember, aki mindenkor lelkesedéssel vesz részt a magyar társadalmi alakokban.

Bethlehemben nősült és a Vas megyei Alsó-jánosfalvából 1913-ban idészarmazott Kranyocz Vil-mát vezette az oltár elé. A házaspár ideális meg-értésben és közmegegyezésben él.

MITRUSKA JÁNOS.

temetkezési vállalkozó

681 Cortland Street, Perth Amboy, N. J.
Született: Perth Amboy, N. J.

Az amerikai magyar második generáció egyik érdem-dus tagja, aki azt a magyar szellemet, amelyet ellumyt édes atya, néhai Mitruska János hozott magával az óhazából, amikor 1882-ben Sárospatakról kijött Amerikába, jelenleg is magáénak tartja és tovább fejleszti. Meghaldogott édes-anya üzletember volt Perth Amboyban, így tehát maga is mint üzletember kívánta megkeresni kegyerét. A temetkezési vállalkozóknak a törvény megkivánta tanulmányokat Philadelphában vé-gyezte el, ahol d'plomáját is megszerezte. Az utolsó két évtizede, hogy megnyitotta üzletét saját házá-ban, amely azóta is elismert és megbízható cég.

Részvesz az általános magyar mozgalomban és minden nemesről, amely magyar érdekeket szolgál, örömeit támogat. Számos magyar egy-letnek tevékeny tagja és a Magyarok Nagyszaszonyu Rómái Katolikus Egyház kebelébe tartozik.

Mitruska János egész életében azép és köve-tendő példát szolgáltat az amerikai magyar másodk generáció tagjainak azzal, hogy bár szülő-hazájának derék polgára, de egyben szívén viseli azokat az érdekeket is, amelyek atyjának szülő-földjét szolgálják.

TENGERI SÁNDOR.

az Atlantic Bottling Works tulajdonosa

436 Grove Street, Perth Amboy, N. J.
Szül.: 1882 augusztus 30. Kötorgény, Ung megye.

1906-ban érkezett Perth Amboyba és azóta ott él. Mint kész faesztergályos érkezett Amerikába, miután leszolgált katonai évet a 66-ik gya-logezrednél.

1916-ban megnyitotta üzletét, amely sörfőzéssel és palacko-zással foglalkozott, de a szesz-tildom életbeléptetésekor át-tét a szódagyártásra és ennél maradt meg mind a mai napig.

Tagja a Modern Woodmen of the World Egye-sületnek, valamint az Öreg Amerikások Családjá-nak is tagja volt a múltban. Jelen volt a Ma-gyarok Nagyszaszonyu Rómái Katolikus Hitközség alapításánál, amelynek hű tagja.

1906-ban megősült és Perth Amboyban oltár-éle vezette Fedor Jullát, aki a Zemplén megyei Kis-dob községből származott az Ujvágha. A há-

zaspár egyetlen fia Sándor, aki szalóntulajdonos. Hat leányuk közül, Juliska, Prekop Antalné, Margit, Marosy Károlyné, Erzsike, Pintér Istvánné, Ilonka, Mariska és Anna a szülei házában vannak.

**TOBIÁS FERENC, üzlettulajdonos,
a Független Ref. Egyház főgondnoka**

430 Smith Street, Perth Amboy, N. J.
Szül.: 1889 augusztus 15. Tarnócz, Ung megye.

1907-ben érkezett ki Amerikába és New Jerseyben telepedett meg, de alig múlt el egy esztendő, a 21 éves fiatalember elutazott Canadába, ahol 3 kemény esztendőn át vaskált a föld melé- ben fekete gyémántért. Mikor megelégedte a szénbányászattal, visszatért New Jerseybe és azóta is Perth Amboyban tartózkodik. 1919-ben üzletet nyitott és megmutatd ugyanakkor az üzletágnál, az üzlethelyiségnél is mind a mai napig. Üzleti tulajkozó helye a földtulajdon magyaroknak.

Mint hírhű református ember Tóbiás Ferenc tagja a Református Szövetségnek és a Független Református Egyháznak is elismerten buzgó és értékes tagja. 1938-ban főgondnoknak választotta meg.

Ideális családi életet él hitvesével, született Nagy Juliannával, akit a Zemplén megyei Nagy Csigándról jött ki Amerikába, hogy 1916-ban férjhezmenjen. A házaspár négy gyermeke. Jolán, aki a Rider's Collegeban tanítónőnek készült. Rozsika szépségápolást tanul, míg Ilonka és Erzsike a többi iskolákba járnak.

ZAMBORY SANDOR,

**a "Híradó" szerkesztője és kiadója
a Hetilapok Országos Szövetségének elnöke**

237 Madison Street, Perth Amboy, N. J.

Az örök-ifjú Zambory Sándor szerkesztő korát csak abból lehet gyantálni, hogy Amerikában három magyar hetilapot alapított és ezek közül a trentoni Függetlenség ebben az évben, 1939-ben önnepelt fennállásának 25 éves fordulóját, a Perth Amboyban megjelenő Híradó, amelynek Zambory ma is szerkesztő-tulajdonosa, már 17 éves és a trentoni Jersey Híradó 12 éves lap. Akit érdekel, ehhez következtetéseket vonhat le a legközelebb kedélyű amerikai magyar újságról korára, bár akik személyesen ismerik Zamboryt, azok tudják, hogy milyen fiatal m. is és akik nem ismerik, irásminak fiatalos üdésége napján harminc év körültre becsülik. Pedig már közel járhat az...

Hosszu újságról múlt áll Zambory Sándor mö-

gött, főleg ha tudjuk, hogy már kassai gimnazista korában a "Felsőmagyarország" című napilap munkatársa volt és ott kedvelte meg úgy a belülről, hogy nem tudott többé attól megválni.

Eredményekben gazdag újságról működést fejtett ki Amerikában Zambory Sándor. A trentoni magyarság kultur életét a 70 ezer dolláros Magyar Ház megteremtésével gazdagította, de ennél is nagyobb érdeme az, hogy mikor Trentonban a híres magyarfaló Dr. Lucaclu Epaminoudas, a hírhedt Lucaclu László fia volt a görög katolikus pap, akkor kiülte New Jersey fővárosából és a szép templommal rendelkező hitközséget a magyar nemzet gondolatnak mentette meg.

Munkára kész, vállalkozó szelleme soha nem hagyta nyugodni és elgondolásaainak javarészt sző sikerrel valóslította meg. Mindig bátran becsátkozott a magyar érdekekért küzdelembe. Sebeket osztott és ha néha közben maga is kapott sebeket, soha nem esüggedő bizakodással ment újra és újra harcba a magyar érdekekért azzal a hitében élő gondolattal, hogy a magyarnál különb faj nincs a föld kereskén és a nemzetnek olyan történelmi hívatottsága van, hogy nem multhat el soha a föld szhérol.

A mindig jókedvű, alkotásra mindig kész Zambory Sándor tehetséget kaptársai azzal ismerték el, hogy az Amerikai Magyar Hetilapok elnöki székébe ültették. Az amerikai társadalom részéről is érték kitüntetések, legutóbb azzal, hogy a Federal Housing Authority a perth amboyi kirendeltség igazgató-titkári teendőinek ellátásával bízta meg.

Székebb hazájában, Perth Amboyban nevével együtt az amerikai és magyar társadalmi életnek egyik nagyon tisztelt és becsült tagja, aki a múlt év során nevének társaságában meglátogatta szülő-huzáját, résztvevett a Világkongresszuson és ottan magyar érzéselben megerősödve tért vissza Amerikába, hogy itt rendületlenül szolgálja tovább a magyar érdekeket.

WOODBRIDGE

**FL. LÉNYI VINCE,
a Karmelhegyi Boldogasszony Róm. Kath.
Hitközség plébánosa**

Woodbridge, N. J.

Született: 1900 január 20. Nézs, Nógrád megye.

Fl. Lényi Vince gimnáziumi tanulmányait 1919-ben Vác városában végezte és aztán a budapesti tudomány egyetemre ment theologiai tanulmányokra, de betegeskedése miatt orvosai a vidékre rendelték és így az egri szemináriumba ment két évre, majd három évre a váci egyházmegye

fennhatósága alá került és onnan néhai Prohászka Ottokár püspök hívására szárnyai alá helyezkedett. Mivel ez időben a fehérvári szemnárrium szünetelt, tanulmányait Esztergomban folytatta, ahol néhai Chernoch János hercegprímás 1923 június 17-én szentelte pappá.

A fiatal áldozati szíve szülőfalujába húzta és első miséjét Nézsán mondta 1923 június 24-én. Megkezdvén egyházközségi munkáját a fehérvári egyházmegyében, Adonyban, Polgárdiban, Budafokon, Pomázon, Csepelen és Nagytétényben volt segédlelkész és ez utóbbi helyen nevezték ki hitoktatónak és egyben megbízták azzal, hogy a Baross Gábor telepen lévő leányegyházat önálló hitközséggé fejlessze. Ekkor azonban már felvetődött az a kérdés, hogy a tehetséges fiatal papot Amerikába küldjék és amíg ez megvalósult, addig Szabadhatyánba helyezték három hónapra káplánnak.

Az amerikai meghívás elérkezével Ft. Lényi Vince 1930 december 16-án érkezett a Mauritania hajóval Amerikába és Bridgeportra ment a Szent István Egyházközséghez, ahonnan 1932 február 15-én a Connecticut állam Stratford városában lévő Holy Name templomhoz helyezték át. Mikor 1934 júliusában a trentoni egyházmegye kötelekény lépett át, akkor püspöke a New Jersey állam Woodbridge városában lévő Karmelhegyi Boldogasszony Római Katolikus Magyar Egyház plébánosának nevezte ki.

Mikor Lényi plébános a hitközség vezetését átvette, anyagi és hitéletbeli zavartokat talált ott, amelyeket páratlan szorgalommal megfeszített munkával hamarosan rendbehozott és az egyházat minden tekintetben megerősítette úgy, hogy azt a tizenöt éves jubileum 1935 során már szilárdnak és tekintélyesnek találta. Ft. Lényi munkája folytán a hitközség nemcsak megszilárdult, de az állandó fejlődés útjára lépett és szép jövő elé nézhet teljes reménnyel.

BICZÓ JÓZSEF.

**a New Jersey-i Magyar Egyletek Egyesülete
fiókjának titkára
a Magyar Demokrata Klub pénztárnoka**

287 Smith Street, Woodbridge, N. J.

Szül.: 1887 február 1-én, Nick, Vas vármegye.

Háza tája olyan mint ahogyan a regényekben írják le azt az otthon, ahol boldog, Istenfélő, megelégedett emberek élnek. Egymás iránti szeretet az idősebbekkel szemben tisztelet, a halottak iránt kegyelet, ez a szellem uralkodik a Woodbridge-i B i c z ó portán, hol minduntalan felhangzik a magyar szó és ahonnan

nem fogy el a magyar írás, mert ép tizenkét magyar újság hirdeti a magyar ígét

Szülőfalujából, mint fiatal fiu elkerült Sárvárra, ahol Lajos bujor király hatalmas uradalma terül el. 19-ik életévében azonban Sárvárnak is hátat fordít, mert hátyja, aki New Brunswickban él, magához hívja az új hazába. Az első dollárt Amerikában Woodbridge-ben kereste meg, a helybeli téglagyárban. Azután 10 éven át a bűdogyárban dolgozott. A következő állását az Asphalt Barber Company-nál kapja, ahol 21 éve keresi meg a kenyérét.

Jelenleg a New Jersey-i Magyar Egyletek Egyesülete fiókjának titkára, a Magyar Demokrata Klub pénztárnoka és ugyancsak az American Citizen Club titkára. Mint buzgó katolikus a Karmelhegyi Római Katolikus Egyház kebelébe tartozik és annak két évig trusteeje is volt.

A boldog és megértő házasságra idő előtt tett pontot a halál, mikor az elmúlt évben elragadta oldaláról szeretett hitvesét, a Vas vármegyei Farkasfából ideszármazott néhai Soós Máriát. Az ideális frigyből, amelyet 1917-ben kötöttek meg, három gyermek született, Mariska, aki Bendl Ervin szeretett hitvese, a kis Heléa és József István. (Képeink Biczó Józsefet és elhunyt nejét mutatja be).

TOBÁK PÉTER.

üzlettulajdonos

291 Amboy Avenue, Woodbridge, N. J.

Szül.: Nagygyeőez, Ung megye.

A környék legrégibb amerikai magyarjai közé tartozik, mert még 31 esztendővel ezelőtt, az 1904-es évben jött ki Ung megyéből az Újvilágba. Az első amerikai évek nehéz munkával telnek, eleinte bűdoggyárban keresi meg a megélhetését és még ekkor tűzi ki maga elé a célt, hogy saját gazdája legyen idővel. Két évtizede, hogy saját üzlete van.

Jó magyar ember, aki résztvesz a magyar mozgalmakban. Úgy maga, mint családja a Róm. Kath. Egyház kebelébe tartozik. Amerikai útja előtt a 66-os gyalogezredben viselte a császárkabátját.

Mint négy éves amerikai, 1908-ban visszatért szülőföldjére, majd egy év múlva ismét visszajön. Neje Simor Erzsébet. A boldog és megértő frigyből hét gyermek származott: Gyula, János, Zsigmond, Béla, István, Erzsike és Margit, akik mind vallásos és magyaros szellemben nevelkedtek.

TOFFLER JENŐ,
 az Ancient Order of United Workmen
 kerületi ügykezelője

87 Main Street, Woodbridge, N. J.
 Szül.: 1894 febr. 28-án, Gölnichánya, Szepes m.

Toffler Jenő végigküzdötte a világháborút az óhazában és a kassai 6-ik tüzérezrednél szolgált mint főhadnagy. Mikor leszerelt, a mellén díszlett a Signum Laudis, az aranykereszt, a Károly-csapatkereszt, később összekötő tiszti volt a Vix misszió mellett.

Előzőleg kereskedelmi pályára készült. Kereskedelmi iskolát végzett, akadémiái ösztöndíj szerzett, később Svájcban, majd Németországban tanult.

Az általános magyar mozgalmakban mindig részt vett Toffler Jenő és egyike volt azoknak akik megjelentek Senator Borah előtt a revíziós küldöttséggel.

Ismert sakkjátékos. A Manhattan Chess Clubnak (New York) és a YMCA-nek tagja.

Két ízben járt az óhazában Toffler Jenő, utoljára 1937-ben. Magyarországon két méltóságos ur bátyja él Toffler Jenőnek: Toffler Gyula, m. kir. posta és távirat-főigazgató és Dr. Toffler Arthur, ügyvéd, kormányfőtanácsos.

IN MEMORIAM

Néhai VARGYAS KAROLY

3 William Street, Woodbridge, N. J.
 Szül. 1879 dec. 28 meghalt 1939

Az amerikai magyar közélet érdemes, jóra való embert vesztett a "Magyar Amerika Irásiban és Képliben" a kötetének szerkesztése közben a woodbridgei Vargyas Károly elhalásával. Ő volt Vargyas minden magyar megmozdulásban igaz magyar érzéssel és áldozatkészséggel. Éveken át buzgó tisztviselője és több ízben konvenciók delegátusa volt a Verhovay Segély Egyletnek. Halála napjáig hűséges tisztviselő gyanánt szolgált a W. O. W. 864k osztályát és bő kézzel áldozott minden az óhaza javát célzó akció javára.

Vargyas már a szülőhazában is amerikai szellemben nevelkedett az egyik Pápa városi lejtűzetben és tudását esti iskolában gyarapította. Amerikába 1907-ben érkezett és először Bonhamptonban majd hét éven át Jersey Cityben volt szalonüzlete, 1922-ben Woodbridge-re telepedett át, amelynek egyik tekintélyes üzletembere lett.

Neje, szül. Ping Anna, aki két gyermekkel ajándékozta meg 1935-ben halt el. József őt 1938-ban végezte el Washingtonban a George Washington egyetemen, ahol orvosi oklevelet nyert. Honka leánya, aki Tomcsik László neje, tevékeny részt vett édesapja üzletének vezetésében és egyben a nagyforgalmú üzlet mellett levő álló családi otthon háztartását is ellátta.

Nemcsak Woodbridge városának, hanem az egyetemes amerikai magyar érdekeknek is vesztesége Vargyas Károly elhalása.

CARTERET

BAKOS JÓZSEF
 szalontulajdonos

247 Washington Avenue, Carteret, N. J.
 Szül.: 1891 május 14, Nagyráth, Ung megye.

Kellemes modoru, örökké mosolygó, szíves magyar ember, akéhez ha a vendég betér, néhány barátságos szót is kap ajándékol.

A kies Ung vármegye Nagyráth községében látott először napvilágot, ott is töltötte el gyermek- és ifjúkorát, mikor azonban abba a korbba került, hogy az élet

komolyabbik felét is nézik, elhatározta, hogy nyomon követi testvérhúját, aki már Carteretben él. 1912-ben ér ki az Egyesült Államokba. Carteretben telepedik meg, ahol a rézgyárban munkát szerez magának és hét évig dolgozik ott. Utána három esztendőig egy másik munkán dolgozik, de a három év elteltével visszatérül a rézgyárba, ahol egyhuzamban tízenegyesztendőt dolgozik. Amikor 1934-ben előadódott az alkalom, hogy megnyithassa a saját üzletét, megvolt az üzletnyitáshoz a legelső kellék — a pénz. Az üzlet egyre fejlődik és szép jövő elé tekinthet.

Nagy szerepe volt a magyar társadalmi mozgalmakban. Tagja egy a Rákóczi Egyletnek, mint a Woodmen of the World magyar osztályának, valamint a New Jersey Magyar Egyletek Egyesületének. A Citizen Clubnak korábban titkársa, majd egy esztendőn keresztül az elnöke volt. Családjával együtt a Szent Erzsébet Római Katolikus Egyház körébe tartozik.

1918 augusztus 10-én házassodott. Feleségül az Ung megyei Császlózból származó Bodnár Honát vette, aki a magyar szellemben felnevelt szép két leánya, Margit és Honka, édesanyja.

BERGÁCS JÁNOS,

a Carteret Laundry tulajdonosa

1-7 Edwin Street, Carteret, N. J.
 Szül.: 1890 dec. 5-én, Aranyosrév, Szabolcs m.

Jöndulatú magyar ember, aki polgári jólétet és az emberek megheccsülését aránylag fiatalon vívta ki magának.

1914-ben indult el szülőföldjéről Amerikába, ahol a huszonnegy esztendőes fiatalembert már szülei várják. A család Keashy-ben telepszik meg

és itt nyerte első munkáját a 21 éves ifjú is, egy nagyüzetben. A munka nehéz, de a fiatal magyar már az óhazában megacélozott, ugyanis amerikai útja előtt szolgált le katonasávját a 65-ös cs. és kir. közös gyalogezrednél.

15 esztendő amerikai tartózkodás után, az 1929-es esztendőben megnyitotta saját tisztító vállalatát, amelyet, mint vizsgázott engineer maga vezet és állandóan 7-8 magyarnak ad ott kenyeret. Nagy vállalatának vezetése mellett időt talál magának arra, hogy résztvegyen a magyar társadalmi életben is. Évek óta tagja a Verhovay Segély Egylet helybeli fiókjának, azonkívül az IWO. osztályának is. Ugy ő mint családja a Baptista Egyház kebelébe tartozik.

A népszerű magyar üzletember 1916 július 1-én nősült és neje, szül. Ivancsik Ida, a Szabolcs megyei Kisvárdai városból származott. A boldog frigyből három gyermek született: Helén, János és Béla.

DEBREI JÁNOS, üzlettulajdonos

69 Pershing Avenue, Carteret, N. J.

Szül.: 1894 dec. 25-én, Mezőladány, Szabolcs megye.

1913 szeptember havában jött ki az új hazába. Megékezesekor munkát nyert a Carteretben lévő Agricultural Chemical Co. üzemében és itt töltötte az első 15 hónapot. Három esztendőn keresztül egy vasgyárban kereste meg a kenyerét. Innen Philadelphiamba ment és az itt eltöltött két éven kívül állandóan Carteretben él.

A világháború befejezése idején már önállóan magát és cipokereskedést nyit, amelyet öt évig vezet, utána biztosítási irodát állít fel, majd 1925-ben megnyitja mai fűszerkereskedését, saját házában.

Debri János a Róm. Kath. Szent Erzsébet Hitközség tagja és tizennégy éven keresztül zeng-zetes hangon kántora.

1923 február 16-án nősült Carteretben. Felesége a Szabolcs megyei Tiszabeszéd községből ideszármazott Soltész Júlia. A boldog frigyből két derék fiu származott, János és Elemér, akik érthetően a szülők büszkeségei.

Debri János pár hónappal ezelőtt tért vissza az óhazában tett utjáról, ahol meglátogatta szüleit és rokonságát.

SZUCS SANDOR, mészáros és fűszerkereskedő

7 Wheeler Avenue, Carteret, N. J.

Szül.: 1888 aug. 20-án, Királydöröz, Szatmár m.

Mikor először lépett partra az Újvilágban, nem volt senkije, aki megmutatta volna neki az érvényesülés útját, de a barátságos, szókimondó magyar megmutatta, hogy az ember önönmaga is megtalálhatja az utat a siker felé.

Tizenhét éves volt mikor elhagyta szülőföldjét. Egyenesen Carteretbe jött és azóta is ott tartózkodik. A fiatalembernek kijutott a szokásos magyar sors, a küzdelem a létért. Az első években nehéz gyári és farmai munkát végzett, majd mesterséget tanult és 18 esztendőt egyhuzamban a gyárban dolgozott. Időközben állandóan az a vágy élt benne, hogy önállóvá lesz, tehát centet cent mellé tett mindaddig, míg 1919-ben megnyitja első üzletét. Azóta is a maga ura. Az üzlet pedig tekintélyben és bevételben egyre gyarapodott és ma is nagy közkeveltségűek örvend a helybeli lakosság között.

Nagy részt kért mindig a társadalmi életben. A Szent György Egyletnek alelnöke, előzőleg 12 évig titkára. Tagja és tisztviselője a Szűz Mária Egyletnek, a Woodmen of the World magyar osztályának és a Görög Katholikus Egyháznak, míg neje a Róm. Kath. Egyház kebelébe tartozik.

Házasságát 1914 október 24-én kötötte, ugyanis ekkor vezette az oltár elé Agrícola Máriát, aki a Turóc megyei Szibulyafürdőből származott ide. A boldog frigyből Sándor, Emil és Mariska gyermekek származtak. Az idősebb fiu, a tehetséges Sándor, az Alabamai egyetem kiváló hallgatója.

TÓTH JÓZSEF,
szalontulajdonos

44 Essex Street, Carteret, N. J.

Született: Szombathely, Vas megyében.

A környékbeli magyarság kedvelt üzletembere Tóth József, aki első nejeének halála után 1938 szeptember 7-én nőül vette a Veszprém megyei Szabó Rózát, akivel megértő és boldog házasságot kötött.

Üzlete a magyarság kedvelt találkozási helye.

— ♦ ♦ ♦ —
FORDS

PÁSZTOR FERENC,

a "Snow White" mosóda társ-tulajdonosa

354 Kirkland Place, Fords, New Jersey, N. J.
Szül.: 1888 március 2-án, Szerémfalva, Ung megye.

Szívben, lélekben magyar, barátságos, vendégszerető! Harmatnégyszáz éve van az új hazában és bejárta ezalatt csaknem egész Amerikát.

1905-ben érkezik ki Connellsville, Pa.-ba. Később dolgozott Coloradoban, Wyomingban, New Mexicoban. 1911-ben hazamegy, két év múlva visszajön és 1930-ig lakik Belleville, Ill.-ban; onnan Fords-ba kerül; új lakóhelyén is tiszteletet és becsületet szerzett nevének.

1913 február havában vette nőül a Nagyrát.

Ung megyei származása Juhász Erzsébetet. Boldog házasságukból származott Ambrus fiók már nő, felesége az Ung megyei származású néhai Ignácz János leánya Ilonka. Ambrus ficskájuk pár hónapos.

Pásztor Ferenc tagja a Verhovay Egyletnek, az IWO-nak. Családjával együtt a Gör. Kath. Egyház hitbuzgó tagjai. Vállalatában, melynek társ-tulajdonosa, 25-30-an dolgoznak, csaknem mind magyarok!

VERÉB ISTVÁN,

a Veréb's Dairy elnöke

86 Hornsby Avenue, Fords, N. J.

Szül.: 1888 május 1-én, Sárosatak, Zemplén megye.

Rákóczi várának árnyékában született és mint 17 éves ifju érkezett ki Perth Amboyba. 24 éves korában — amikor már 4 éves nő ember volt — egy tejuzen vezetésével próbálkozott meg és kevés idő kivételével — amikor gázolin állomása volt — azt is folytatja állandóan.

Tagja a Shelby Democratic Clubnak, a Fords Commercial Clubnak és több magyar egyesülésnek: a Rákóczi, a Magyarok Nagymasszonya és a Szűz Mária Egyletnek. A Szent Miklós Gör. Kath. Hitközség buzgó tagja.

Felesége, Karajsz Erzsébet, aki ugyancsak sárospataki és anyja a Veréb házaspár 6 gyermekének, akik közül István és János apjukkal dolgoznak. Mariska férjével van Woodbridge-ben Tábori Istvánnal és egy kis gyermek anyja, Annuska dolgozik. Rózsika odahaza van és Irénke az ovodába jár még.

RIESZ MIHÁLY,

General Contractor és építész,
a Fords National Bank igazgatója

868 Amboy Avenue, Fords, N. J.

Szül.: 1886 május 22, Torzsa, Bács-Bodrog megye.

Riesz Mihály 1903-ban jött Amerikába. 1906-ban hazautazott és szolgálatra jelentkezett a 4-ik honvédelmszár ezrednél; 1911-ben aztán visszatért Amerikába. Ő építette a közelmultban a Butler, N. J.-i High Schoolt, a Perth Amboy-i Szent Mihály Görög Katolikus templomot, ugyancsak számos középület, iskola, templom és bank is Riesz Mihály műve, aki igazgatója a Fords National Banknak és a helybeli Building and Loan Associationnak is.

Felesége az ugyancsak Bács-Bodrog megyei Torzsa községből származó Reitenbach Erzsébet, akivel 1904-ben esküdött meg első amerikai útja alkalmával. A házaspár egyetlen gyermeke Sophia, aki az építkezési vállalat Superintendensének, Elnyer Jensennek a hitvese.

DEMETER SÁNDOR,

füszerüzlet és mészárszék tulajdonos

Dahl Avenue, Keasby, N. J.

Szül.: 1886 márc. 18, Nyír Jármű Szatmár m.

Mint 18 éves fiatalember, tetteggyal és munkakedvvel megállva, 1904-ben lépett partira az Egyesült Államokban. Először is az akkor még kicsiny Woodbridge, N. J.-i magyar kolóniának lett a tagja. 6 hónap múlva Roseton, N.Y.-ba költözött, majd Keasby-re került. Itt ismerkedett meg a Mezőzombor, Zemplén megyei származású Dulina Erzsébettel, akit 1918 január 19-én, vezetett oltár elé és Keasbyben telepedett meg.

1922-ben nyitotta meg első üzletét, amely mészárszékekkel volt egybekötve. 11 évvel ezelőtt nagyobb helyiségbe költözött.

A Demeter-házaspár a helybeli Görög Kath. Egyház tagjai és a Szent János Betegségéelyző Együlethez is tartoznak. Mindketten tagjai a New Jersey-i Egyesült Magyar Egyleteknek.

KESŐ PÉTER ÉS NEJE üzlettulajdonosok

Florida és Grove Street, Keasby Heights N. J.

Született: Dobóruzska, Ung megye.

Több, mint egy emberöltő mult el azóta, hogy elhagyták az óhazát, de szívükben még mindig ott él a hazai rög emléke. Az élet könyve egyazon sorsot jelölt ki számukra, mint a többi bevándoroltnak: nehéz munkát, szakadatlan küzdelmet, aminek ellenértéke a polgári jólét és az emberek megbecsülése.

Késő Péter dolgozik, a neje vezet az üzletet, egyetlen fiók segítségével, akinek minden igyekezete az, hogy előmozdítsa azon üzlet felvirágzását, amelynek előremenetele annyira a szülei szívében fekszik.

A népszerű és köztiszteltben élő házaspár a Római Katholikus Hitközség tagja és mindketten a Szűz Mária Egylet alapító tagjai közé tartoznak.

A házaspár 1909-ben esküdött meg és Késő Péterné, szül. Kocsis Julianna, aki 1934-ben 3 hónapra hazai látogatásra utazott, négy gyermek anyja. Margit leánya Orosz Sándor hitvese és a 5 éves Irénke anyja. Honka Szűcs János hitvese, Róza leányuk most kerül eladósorba és egyetlen fiuk, Péter, az üzletben szorgalmaskodik.

ZSERAY MÁTYÁS,

a Woodmen of the World kerületi
ügykezelője

83 Woodbridge Avenue, Sewaren, New Jersey.

Szül.: 1886 január 31-én, Majláthfalva.

Egészen fiatalon határozta el magát arra, hogy az új hazában próbál szerencsét. 1905 február 26-án indul el a nagy útra a 19 esztendő fiatalember, aki odahaza már elsajátított egy mesterséget, a horbéllyáságot. Ideérkezve Pennsylvánia államban egy kőbányában keresi meg a kenyerét, majd egy vasöntödében. Az első években történt utazásai alatt egész a Missouri államban levő St. Louis városig is eljut, de 1907-ben visszakérle keletre. Woodbridgen telepszik meg és azóta egyik legismertebb magyarja lett a környéknek. Ennek is tulajdonítható be az, hogy a Woodmen of the World magyar osztálya megtisztelte azzal, hogy kerületi ügykezelőjének választotta meg.

Házasságát 1907-ben kötötte és az év március 4-én, vezette az oltár elé az Arad megyei Magyarpecskából Ideszármarozott Szénássy Katalint, akivel ideális boldogságban él.

SZEBÉNYI JÓZSEF,

szalon és étteremtulajdonos

127 Prospect Street, South River, N. J.

Szül.: 1889 márc. 28-án, Makoshogyka, Zemplén m.

Allg 17 esztendő korában, 1906-ban a South River-i téglagyárban dolgozni kezdett a fiatal greenhorn Szébenyi József, aki akkor érkezett ki a Zemplén megyei kis faluból. Gépész lesz, majd később mozdonyvezető. Nem megy városról-városra fiatalos meggondolatlansággal, megbeszéli a munkát, és mikor 3 évvel ezelőtt üzletét kinyitotta, a siker biztosítva volt.

1913 január 11-én nősült Szébenyi József. Neje a Sárospatak, Zemplén megyei születésű Kapcsó Margit, néhai Kapcsó János és az Amerikában elhunyt édesanya, néhai Balla Julia leánya. Hat szép gyermeket, 5 leányt és egy fiút nevelt fel Szébenyi József és neje, Margit tanítónő, a második generáció jogos büszkesége: Helén, Erzsike, Ella, Lorraine szülei házában vannak; Lajos elvégezvén a gépészeti iskolát, a Long Islandi repülőgépgyár megbecsült mechanikusa lett.

Szép családi házuk van Szébenyiéknek a 127 Prospect Street alatt, kettő is egymás mellett. Szébenyi József és családja magyarnak és vallásosnak maradtak meg. Tagja a 12 Aradi Vértanú Egyletnek, a Református Szövetséghez tartozik, melynek korábban alelnöke is volt.

NEWARK

Newarkot és a körülötte levő városokat a Hudson folyó választja csupán el New Yorktól, sőt a hajók nagy része, a nagy német és a holland vonalak egyenesen a New Jersey állam partjain levő kikötőkbe mennek be és így egészen természetesen volt, hogy a metropolisból a magyarság a folyó tulsó oldalára húzódik át. Először csak lakni mentek oda, később azonban már munkát is találtak és apránként elszakadva New Yorktól, önálló életet kezdtek élni. Ma pedig ott tartanak, hogy bár Newarkról tíz perc alatt New Yorkban lehet a földalatti villamossal az ember, vannak magyarok, akik husz év óta nem tették meg ezt az utat, hanem a Hudson folyó tulsó oldalán maradtak.

EGYHÁZI ÉLET

Ha a hitélet szempontjából szabjuk a mértéket, a következő adatokat lehet Newark és környéke felől felsorolnunk:

Ennek a környéknek csak egy magyar római katolikus temploma van: a newarki Mária Menybenemetele hitközség, amelynek érdemes plébánosa, Dr. Ditelján István ez a kiváló zene-költő, akinek művészeti játékát országszerte ismerik. Több, önálló hangversenyt is rendezett.

Protészti templom van több. Newarkon a presbyterian kötelekékbe tartozó magyar református hitközség, amelynek lelkesze Nt. Rásky József, az alpai születésű fiatal pap, aki bár tanulmányait itt végezte, minden ízében magyar.

Elizabeth városban a szintén presbyterian fenhatóság alá tartozó magyar református egyház lelkesze Nt. György Árpád, aki szép erővel tartja össze hitközségét.

MAGYAR SAJTÓ

A magyar sajtó képviselője a Newarki Híradó, amely a környékbeli városok sajtószükségletét is ellátja és Ács Pál szerkesztésében erősen felvirágozott. Alapítója és első szerkesztője néhai Dr. Nessi Pál, volt

magyar országgyűlési képviselő, aki Newarikon tragikus halált halt.

EGYLETI ÉLET

Egyleti téren természetesen e városokban nincs semmi hiányosság, de kiemelkedik közülök a newarki Magyar Ház, amelynek nagyarányú épülete van. Erős szociális munkát fejtettek ki mindig a newarki magyar épületben.

Saját házával rendelkezik Linden városában a Kerek Asztaltársaság is, amelynek az érdemes Fedor János az egyik alapítója és mai elnöke. Magyar megmozdulásokban és magyar jótékonykodás téren páratlan munkát fejtett ki ez az aránylag nem nagy egyesület, amely azonban teljes sikerrel ápolta és tartotta fent a magyar szellemet nemcsak Lindenben, hanem hatását érezni lehet Rahway és Elizabeth városokban is, amelyekből csak egy "macskaugrás" választja el. Rahwayban a Polgári Kör tartja össze nemcsak a helyi, de a vidéki magyarságot is.

Politikai téren is nagy szerepet viszik Lindenben a magyar elem. A városi tanácsban mindig képviselve van, sőt a város békebírájának is magyar embert választottak, akinek pártatlan igazságossága olyan hírnévre tett szert, hogy a magyar bíró ítélő terme közkedvelt lett ügyvédi körökben.

Erre a vidékre természetesen New York közelsége folytán rányomta a maga bélyegét. Százával laknak Newarkon, Elizabethen, Lindenben és Rahwayn magyarok, akik kenyerüket New York városában keresik meg. Különösen a pártatlan szak tudásu magyar szücsök, akiknek munkája rendszeresen állandó és minden más iparággal szemben sokkal jobban fizetett, vásároltak pompás kertekkel dicsekvő házakat és telepedtek le a környéken véglegesen. Bemenni naponta New Yorkba a munkába és estére hazatérnek, hogy a parkszertű városok csendjében élvezhessék az életet.

Magyar nemzeti szempontból mind a négy város értéket képvisel, mert hiszen lakói hűségesen ragaszkodnak magyar származásukhoz. Büszkén lehet megállapítani róluk azt, hogy magukhoz tudták vonni például a sváb elemeket is, akiknek pedig módjuk lett volna arra, hogy a német körökbe járjanak. Mikor azonban megérezték azt, hogy igazi helyük mégis a magyarok között van, akkor azoknak sorában maradtak és azoknak táborát erősítették a maguk értékeivel.

Számos magas tanultságu magyar ember telepedett le ezekben a városokban. Látszólag például több magyar orvos van Newarkon, Elizabethen és Lindenben, mint

ami arányban lenne a magyar lakosság számával, de ezek a tanult emberek az amerikai körökben találtak utat az érvényesülésre, bár lelkükben igaz magyarok maradtak. Ugyanez mondható a magyar mérnökökre is, akiknek egész tömege található e négy város gyáraiban. És ezeknek a tanult elemeknek számát évente legalább ötvennel szaporítják a második nemzedékből valók, akikre joggal büszke a környékbeli magyarság.

Magyar származásu intellektuelek, kereskedők, — gyárosok, nagyvállalkozók és nagykereskedők adnak megérdemelt tekintélyt a newarki és környékbeli magyar kolóniáknak.

BECK GYÖRGY,

gyáros, az Eagle Tool & Machine Co., Inc.
títkár-pénztárnoka és a Sure Catch Lure
Corp. elnöke

972 Springfield Avenue, Newark, N. J.
Szül.: 1888 december 7-én, Budapesten.

Pennsylvania állam fővárosába, Harrisburgba érkezett az 1907-ik év folyamán a Budapest egyik legnagyobb szerszám készítő gyárában kitüntetett szerszámkészítő. Egy évi itt tartózkodás után Newarkba érkezett és mintegy 10 év múlva résztvett az Eagle szerszámgyár megalakításában, melynek

nézője is főpénztárosa, bár közben egyideig az elnöki széklet is betöltötte.

Pár évvel ezelőtt több szabadalmat szerzett egy villanylőpóval ellátott halászó-horog gyártására és most ugyazólván teljes idejét ezen gyár fejlesztésére fordítja.

Beck György felesége a budapesti Tanti Klótild, aki a nyár folyamán is odabaza volt látogatásban. Az egész család is többször volt odabaza. Klótild György most nyerte el mérnöki képesítését és a horoggyárat vezető édesapjával. Klótild leányuk pedig a felső iskolák elvégzése után koncert énekesnőnek készült. Beck György régebben mint jó műkedvelő ismert szereplő volt. Tagja volt mindkét Dalárdának és a Munkás Otthonnak. Tagja és alapítója a W. O. W. magyar osztályának, az Elks és Oddfellows Clubnak és a Gyárosok Szövetkezetének.

A Beck-család otthona Irvingtonban 1431 Clinton Avenue alatt van, ahol Beck Györgyné magyars vendégszeretettel tölti be a háziasszonyi tisztet.

BIRÓ P. ERNŐ, ügyvéd volt állami képviselő és bíró

1007 Springfield Avenue, Irvington, N. J.
Született: 1893 június 13-án, Budapesten

A budapesti születésű ügyvéd életpályája amerikai fiában törtet előre. Hét éves volt, amikor édesanyjával és mostoha apjával — a 10 évvel ezelőtt elhalt Pacanovszky Palmer Károly, aki később Newark egyik tekintélyes gyárosa lett Amerikába jött. Az iskolák elvégzése után, 1915 óta ügyvédi gyakorlatot folytat és azóta a város polgárságának bizalma többször kitüntetett pozícióba emelte. 8 éven keresztül volt rendőrbíró, 1927-ben pedig állami képviselőnek választották meg.

Ő volt az első magyarországi születésű egyén az államban, aki ezt a tisztséget elnyerte. Most is értékes tagja egy a város, mint a megyei republikánus pártnak, aki most is a városi Zoning Commission-nak tagja és alelnöke. Ő volt az első ügyvéd aki kártalanítási pert indított egy repülőgép társaság ellen, amikor egy szerencsétlenségből kifolyólag 14 ember halt meg. Tízezerre került a per, amely végül is a fiatal ügyvéd győzelmével végződött.

Biró P. Ernő a világháború alatt egy évig tiszti volt az Egyesült Államok hadseregében, de természetesen nem vitték át Európába. Tagja az Ügyvédi Kamarának, az American Legion-nak, az Elks, a Moose, az Optimist Cluboknak és a Delta Theta Phi egyetemi testületnek, amely jogvégzett emberekből áll.

Felesége az East Orange-i illetőségű Etha Claire Demmert, aki három gyermekkel ajándékozta meg.

BÉLAVÁRI BURCHARDT JÓZSEF AKOS,
az Amerikai Magyar Népszava irodavezetője, a Woodmen of the World 104-ik Magyar Osztályának elnöke, a Singer Sewing Machine Company, Newark és környéke Ass't. Dep't. managere

17 William Street, Maplewood, N. J.
Szül.: 1877 április 7-én, Budapesten.

A kutyabőrből készült egyetemi oklevelet és a miniszteri tb. fogalmazói címet a magyar nemesi család Amerikába szakult sarja felesérelte a munka nemességét jellemző munkászubbonnyal és Amerikába érkezése után egy évre belépett a világhírű Singer varrógépgyár katalékóba. 35 évvel ezelőtt került a gyár alkalmazásába, hol hamar felismerték képességeit és ma már egy nagy osztály assistant managere-i állásba helyezte őt a gyár vezetőségének bizalma.

Burchardt József Akos neve azóta összeforrott Newark magyarságának történetével, amelynek nemesak mint egyik krónikása — mert hiszen 33 év óta képviseli az Amerikai Magyar Népszavát — de mint a magyarság ügyeinek egyik intézője is részt kért magának a magyarság életéből. Alapítója volt a Dulárdának, a Munkás Otthon-nak, több egyesületnek és a magyarság nem is maradt hálátlan elismeréseivel. 20 év óta tisztelik meg minden évben a Woodmen of the World Washington Camp magyar osztályának elnöki tisztségével, több egyesület tiszteletbeli tagjává választotta és két alkalommal is rendeztek tiszteletére nagyarányu bankettet, melyen állam- és városi dígnitársnokok méltatták érdemeit.

Burchardt József Akos a magyar egyesületeken kívül tevékeny tagja az Elks és Forester Cluboknak és a Bridgeporti Szövetségnek, alig van magyar Newark környéki, aki őt nem ismerné és akit ő nem ismerne.

1905-ben nősült. Neje a homonnai származású keresztesi Keresztessy Juliska, a homonnai volt főbíró leánya, akivel együtt buzgó tagja a newarki Nagyboldogasszony Róm. Kath. hitközségnek. A boldog frigyből Marion leányuk származott, aki főiskolát végzett, az American Insurance Company hivatalnok Newarikon és virága a Maplewoodon lévő családi otthonnak.

Rokonszenves egyéniség Burchardt József Akos, akinek híre messze túlterjedt a város határain és úgy a magyar mint az amerikai társas életben ismert tényező.

DOBROSKY (DOBROWSZKY) LAJOS
a Harrison Auto Body & Painting Co.
társtulajdonosa

14-16 East 20th Street, Irvington, N. J.
Született: 1893 február 5-én, Newark, N. J.

Öt éves volt, amikor szülei visszavitték Ungvárra, ahol kitanulta az autómobil festést és aml-

kor 20 éves korában visszajött Newarkra, ezt folytatta tovább is. Nemsokára öccsével együtt üzletet kezdett és a két testvér azóta is együtt van a nagy üzemben, mely 8-10 embert foglalkoztat állandóan.

Egyik alapítója és tisztviselője volt a Munkás Otthon-nak, melynek ma is közbeesült tagja. Ugyancsak tagja volt a Dulárdának és más magyar testületeknek is. 1922-ben nősült, Felesége a Perth Amboy-i Wolf János Ung megyei származásu honfitársunk Mariska nevű leánya, aki Béla és Lajos nevű fiaival ajándékozta meg.

A Dobrosky család otthona 120 Hillside Terrace alatti saját házukban van.

FELDHEIM JÓZSEF,

a Consolidated and Kent Stores elnöke és főpénztárnoka

Chestnut Street, Hillside, N. J.

Szül.: 1889 január 25-én, Szatmár városában.

Mikor pár év előtt Feldheim József azt mondta, hogy a világ közepe New Jersey állam Hillside nevű városkájában van és onnan egyelőre csak az országot, de később mindent meghódít, nem akartak hinni szavának. De ma, mikor Feldheim József vezetése alatt ötven üzlet visell New Jersey államban a Consolidated and Kent Stores nevet és az üzem állandó emelkedésben van, akkor mindenki meg van győződve róla, hogy Feldheim csak-

ugyan megvalósítja a célt, amelyet maga elé tá-
zött.

A páratlan életkedvű és energilátni ember 1907-
ben jött Amerikába és az 1910-ik esztendő során
már saját üzletében volt, de éles szeme meglátta,
hogy igazán nagyot csak a lánc-rendszeres üz-
letek segítségével lehet Amerikában ma már te-
remteni és ez vitte arra, hogy a Consolidated and
Kent Stores céget megalapítsa és nagyra fej-
lessze.

Sikereinek külső jele az, hogy a New Jersey
Cleaners Association elnökévé választotta és a
szakmabeli sajtó több ízben reménykélvő elismertő
hangon emlékezett meg Feldheim József műkö-
dése felől, amely a maga ipari ágában úttörő. A
gondolat, hogy ezt az Ipari ágat is sorozatos lánc-
üzletekre kell építeni, Feldheim József elméjé-
ben született és azt habozás nélkül, teljes siker-
rel valósította meg.

Feldheim József a híres Szatmárnak típusos
fia. Tele van életerővel, jó kedvvel, munkakész-
séggel és emberbaráti szívvvel. A balsors és az
emberi nyomorúság előtt nem tud elmenni, hogy
önkéntelen mozdulattal zsebébe ne nyúljon és ne
segítsen a mások szenvedésén. Köztudomású ez
felőle annyira, hogy nincs olyan magyar közügy,
amellyel fel ne keressenék és segítségét, támogatá-
sát, gyakorlati esetben anyagi hozzájárulását ne kér-
nék, amit mindig meg is kapnak, mert Feldheim
József egyetlen érdemes magyar ügytől se tagadja
meg jószágát.

Családi élete csupa derű. A Szabolcs megye
Nyír-Balkány községéből származó Gelbert Annát
vette nőül, aki derék Milton fiával és Margit
leányával ajándékozta meg. Fla és veje szintén a
Consolidated and Kent Stores kötelékében fejt ki
hasznos munkásságot. A család egyébként 1925-
ben hosszabb látogatást tett a szülőhazában.

Az életben nagyon sok ember álmodik nagy
álmokat, amelyek a leggyakoribb esetben lég-
váraknak bizonyulnak. Feldheim József azonban
férfias erővel tudta megvalósítani elgondolásait,
mert tervel mögött nemesak alapos számítás, az
esélyek megfontolt latbvetése volt, hanem a fér-
fiás, erős akarat is, amely nehézséget nem is-
mert, hanem nyílegyenesen ment a cél felé.

El kellett ezt ismerje nemesak a szakma,
nemelynek keretében utat tört és új irányokat
jelölt ki, hanem úgy a magyar, mint az ame-
rikai társadalom, amely őszinte meghacsulást ta-
nosít Feldheim Józseffel szemben. Az egykori
magyar bevándorló ma már szerves tagja az ame-
rikai társadalomnak és annál kedvesebb a ma-
gyar lélekre az, mikor tudja, hogy ennek dacára
minden ízében és idegszálában igaz magyar ma-
radt. Fajához ragaszkodó, annak örömeiben és bá-
nataiban osztozó, akire a magyarság mindig tá-
maszkodhatik.

HAJDU BELA.

az S. Hajdu & Sons Packing Co. elnöke,
a Newarki E. M. Ref. Egyház gondnoka

116 Magazine Street, Newark, N. J.
Született: Tiszaujlak, Ugocsa m.

A newarki magyar húsfeldolgozó telepet néhai
Hajdu Sándor 1916-ban alapította legidősebb fiával,
Hajdu Bélával, aki 1893-ban Tiszaujlakon született.
Az öreg urnak Magyarországon szerzett szaktudása
és Hajdu Bélának amerikai üzleti szelleme a telepet
olyan arányokra növelte, hogy ma állandóan hat-
van munkást foglalkoztat és a cégnek huszon-
három teher autómobilja hordja ki az árukat
New Jersey állam egész területére.

A vállalat élén — Hajdu Sándor jobblétre
szenderültével — az érdemes Hajdu Béla áll, mint
elnök, de a vezetésben osztoznak vele testvérrel és
üzlettársal: Hajdu Ferenc, Hajdu Sándor, Hajdu
Lajos, meg Hajdu József. Főelőrekvésük az, hogy
állandóan a legjobb minőségű áruval lássák el a
piacot és sikerüljenek ez az igazi titka.

Nagy elfoglatlaga dacára Hajdu Béla elnök,
tevékeny részt vesz az amerikai magyar életben
is. Gondnoka az Első Newarki Magyar Református
Egyháznak és pártfogója minden értékes magyar
akciónak.

Hajdu Béla 1922-ben nőül vette a beregszászi
Gulyás Juliskát és a boldog házasságból három
gyermek: Edward, Béla és Ágnes származtak.

HOLZI BOLDIZSAR, gyáros

az Eagle Tool & Machine Co., Inc. elnöke

37 Freeman Street, Newark, N. J.
Szül.: 1896 december 31-én, Budafok.

Welss Manfred világhírű csepeli gyárában ta-
nulta mesterségét és 1909-ben már Berlinben dolgo-
zott és 1913-ban érkezett Ellzabethre. A következő
évben Detroitba került, de pár hónap múlva vissza-
ment és Newarkon telepedett le. A szakképzett
géplakatos 1918-ban saját üzemet kezdett és a ma-
tani hatalmas vállalat, ahol 40—50 ember dolgozik,
páratlan szaktudásának eredménye.

Üzlete magával hozza, hogy az ország külön-
böző ipari gécpontjában gyakran megforduljon és
ilyenkor repülőgépen tesz meg az utat. Tagja a
Kereskedelmi Kamarának az Elks Clubnak, a
W. O. W. magyar osztályának és egyéb egyesületeknek.

Az első honvéd gyalogezred katonája volt Holzi
Boldizsár, aki Newarkon nősült. Neje az ungvári
származású Cseh Etel, aki élénk részt vesz a város
magyarságának jókönyvében és társadalmi mozgal-
maiban. A Holzi házaspár otthona és Hoptka kies
nyári nyaralója sok magyar társadalmi és családi
összejövetel kedves színhelye.

Eros akaratú tevékeny ember Holzi Boldizsár,
akinek szaktudását és tanácsát gyakran veszik
igénybe. Az ő gyára volt az első, ahol a Bakellé
néven ismert anyag első minta-öntvényét készítet-
ték. Holzi Boldizsár családjával többször járt Ma-
gyarországon látogatóban.

KAUFMAN ANTAL,
író, lapszerkesztő és laptulajdonos
Csenger város díszpolgára

190 Badger Street, Newark, N. J.
 Szül.: 1882 október 6-án, Csenger, Szatmár m.

Abban a nagy oknyomozó történelmi munkában, amely "Magyarország vármegyéi és városai" cím alatt Budapesten jelent meg és amelynek befejezését a világháború szakította meg, a Szatmár vármegyéiről szóló vastkos kötet a következőket írja a szatmári Kaufman család felől:

— Negyedik Béla király kora óta játszik szerepet a megye életében a Mózes vallását követő Kaufman-család, amelynek első telepedési helye Nagykároly volt és onnan becsúszott ki fiát Mátyáska, Csenger és női ágán Erdőd felé. A megyei levéltár adatai szerint Zápolya János király szabad kereskedelmi jogot biztosított a Kaufman családnak e három városban amit később Ferdinánd király is megerősített. Egy másik okirat arról tesz említést, hogy az udvari kancellária Márta Theresia idejében elismerte a Kaufmanok vámszedési jogát a csengeri és szalkai vásárokon.

A szabadságharc idején Mészáros Lázár honvédelmi miniszter Kaufman Áront hadi élelmezési biztosnak nevezte ki és napjainkban (1895) Szatmár vármegye törvényhatósági bizottságában a Kaufman család négy tagja van képviselve.

Ez az a Kaufman-család, amelyből Kaufman Antal származott 1882-ben. A korunkbeli hajlás iskoláit Szatmáron, Debrecenben, Pozsonyban, Nagybecskerekben, egyetemi tanulmányait pedig Berlinben végezte, ahol a Morgen Zeitung nevű nagy napilap szerkesztőségének kötelékébe lépett és megkezdte hírlapírói pályáját, amelyet többé nem hagyott el.

Mindössze 18 éves volt Kaufman Antal, amikor katonai szolgálatának eleget tett, mint egy éves önkéntes a 12-ik honvéd gyalogrezredhez vonult be és az év végén a sikeres tiszti vizsga után hadnagyi kinevezést kapott.

Az erős tudományos képzettségű ifjú ember, 1905-ben jött Amerikába, ahol előbb a pennsylvaniai Williamsporton, majd Bethlehemben talált megfelelő alkalmazást, majd 1909 március havában megszűnt és feleségül az egész Amerika szerelmert, new yorki, Houston Street Import kereskedőnek, A. B. Newman-nak leányát, Newman Fanniét vette. A fiatal pár másztra ment Európába, ahol négy hónapig voltak. Visszatérte után Kaufman rövid ideig apósának nagykereskedelmi üzletében dolgozott, de hajlammal mindíg az újságírás felé vontak és a kereskedelmi pályát abbahagyva, 1914-ben megalakította a Detroit Jewish Chronicle című lapot, amelynek szerkesztői székét töltötte be. Öt évvel később, közéleti betegsége miatt meg kellett válnon első lapjától, amelyet 1919-ben eladott és visszatérve a keletre, megalakította a Newark Jewish Chronicle-t, amelynek ma is tulajdonosa és felelős szerkesztője. Évek során több más lap tulajdonosa is lett, de igazán erejét és tollát legfőként newarki kifizető lapjának szenteli.

Az amerikai életben Kaufman Antal nagy súlyú szerepet tölt be. A Chamber of Commerce és Progress Clubon kívül huszonnégy különböző jótékonyági és társadalmi egyesület tagja, sokunk igazgatóságai tagja és a közügyekben páratlan tevékenységet fejt ki. Annak idején az Egyesült Államok háboru utáni jótékonyágának kifejtésére alakított Joint Distribution Committee magyar előadója volt és ebben az időben és minőségében keresztül vitte azt, hogy a magyarországi nyomorúság esyhitőre több, mint fél millió dollárt áldozzának. Természetesen kiváló munkát fejtett ki az amerikai zsidó életükben is minden vonalon.

Néhai Kaufman Lajos, volt megyei törvényhatósági tag és a Szatmár megyei Kossuth Párt alelnökének fia örökös érzelmeiből kifolyólag foglalkozott mindíg a magyar ügyekkel, mert hiszen a szalak erősen kötődtek mindíg a szülőhazához.

Látható, kézfeffogható bizonyosságok vannak arra, hogy Kaufman Antal milyen érzelmeikkel viseltetik szülőföldje iránt. Az 1933-ik esztendőben Csengerben, ahol született, tanulmányi ösztöndíj alapítványt létesített, amelynek kamataiból évente tízenkét kifizető tanuló 100—100 pengő ösztöndíjat kap. Az alapítvány "Antal Kaufman és neje, Fannie Newman iskolai alapítvány" néven ismeretes és kezdete óta sok tehetséges de szegény sorsu ifjunak tette lehetővé azt, hogy az életben magasabbra juthasson.

Csenger városn Kaufman Antal jóságát azzal hálálta meg, hogy díszpolgárává választotta és egyben örökös dísztagja a csengeri izraelita Hitközségnek is. De tisztagja Kaufman Antal az egész Ma-

gyorsországot átvelelő OMKE, azaz Országos Magyar Kereskedelmi Egyesületnek is, amely ezt a kitértést kivéve csak néhai gróf Apponyi Albertnek és a new yorki Horváth Ödönnek adta meg.

Magyarországi barátai sorába tartozott a kiváló Sándor Pál, a magyar képviselőház egyik díszjele, akinek bizalmas híve volt és mikor Sándor Pál Amerikában járt, a tiszteletére rendezett fogadtatás és bankett elnöke lett. De elnöke volt Kaufman Antal annak a bizottságnak is, amely néhai Balházi Dézsi debreceni püspököt fogadta Amerikában és segítette hozzá, hogy tekintélyes összeget szerezhessen a debreceni református főiskolának.

Hitének szolgálatában szerzett érdemeit elismerésül a budapesti Izraelita Hitközség díszjele inculhával ajándékozta meg Kaufman Antalt, amit csak Dr. Vázsonyi Vilmos volt igazságügy miniszterrel és Sándor Pállal tettek meg.

Irodalmi munkásságának tulnyomó része természetesen angol nyelven, de csak négyre igen kevés az a tudomány, amelyben az amerikai magyar szűkösség történetét írta meg az Amerikai Magyar Népszava jubileumi száma részére.

A Kaufman-név, Kaufman Antal amerikai letelepedésével meg lett örökítve az új hazában is. Fiai: Theodore és Herbert már most is főnevű fiók, Julian és Leonard pedig még a jövő reménységei.

KRAUTER FERENC ÉS NEJE,

az Emma Floral Shop tulajdonosai

53 So. Orange Ave., Newark, N. J.

Született: 1876. október 29-án, Temesvárott.

A Krauter házaspár története mintaképpül állítható oda a hazáról képzettségű képzettségű embereknek, akik az amerikai élet öröksében is megállnak helyüket.

Krauter Ferenc az ipariskola elvégzése után elvégezte a kereskedelmi iskolát és a katonai évek lezárása végén a Magyar Agrár és Járulékbank temesvári fiókjához került. Innen vonult be a háborúba és mint őrmester szolgált. Majd önálló irodája is volt Temesvárott. Valódi ezermester Krauter Ferenc, aki mielőtt az Agrárbanknál a főkönyvelői tisztséget töltötte be, hivatali órái után az ipariskolába járt és mesterséget tanult. Az ipar iránti szeretetet valószínűleg

Amerikában szerezte, mert 1903-tól 1908-ig new yorki lakos volt.

Amilyen sokoldalú Krauter éppen olyan híres a maga szakmájában felesége a temesvári Berger Emma, akivel 1920. augusztus 1-én kötött egybe. Krauter Ferencné országos bíró virágdíszítő volt odabaza és "Emma Virágüzlete" néven Temesvárott volt üzlete. New York legelőkelőbb helyein dolgozott, majd Newarkon nyitott üzletet 1925-ben. Izléses és nagy szaktudására valló, pompás virágdíszítései miatt az amerikai előkelő társaság tagjai is vevői közé tartoznak.

Mindketten kedvelt tagjai a newarki magyar úrsodalomnak, részt vesznek az egyetemi életben, ahol bírják tagtársaink becsületét és szeretetét.

MENNER VILMOS,

a Menner Packing Corp. elnöke

25 Wall Street, Newark, N. J.

Született: 1863. április 15-én, Komáromban.

Kora ifjúságában Budapestre került a magyar nemesi családból származó Menner Vilmos, aki egyedül tanja a családnak, akiből nem hivatalnok, hanem mesterember lett. A hentes mesterséget tanulmányozta Budapesten és amikor a meglett ember, akkor Budapesten is több üzlete volt Amerikába érkezett. Newarkban telepedett le. Hat évvel később már saját üzlete volt és mint külkereskedő az egész környéken ismerték. Ugyanabban az időben kezdte meg üzletét, ahol ma konzervgyára van, több mint 30 évvel ezelőtt, ahol átlag 15 ember, de azelőtt többen is dolgoztak. Konzervgyárban gulyást, pörköltöt, stb. készítenek, a New York legnagyobb cégei tartoznak vevői közé.

Menner Vilmos tagja a W.O.W. magyar osztályának és éveken keresztül, különösen lábormegelőt élénk részt vett az általános magyar mozgalmakban.

Katonai családból származik Menner Vilmos, akinek édesapja Menner Alajos 48-as honvéd százados és Klapka generálisnak adjutánsa volt. Édesapja alapította meg a Magyar-Francia Biztosító Társaságot, Klapka, Perczel Mária és Türr István tábornokokkal együtt. Menner Vilmos a Molnár 38-asoknál töltötte le katonai éveit. Budapesten 1901-ben nősült, a Dunaszerdahelyi, Pozsony megyei Algéier Erzsébetet vette nőül. A boldog férjgyől származó gyermekeik közül Lajos és Béla apjukkal dolgoznak, István és Vilmos a Bell Telefon Társaság hivatalnokai, Erzsike férjhezett Mrs. Miller, Hermína pedig hivatalnoknő.

A boldog család otthona Irvingtonban 220-40-ik utcában van. Menner Vilmos 1920-ban, felesége pedig 1937-ben is volt odabaza.

OSTERHUBER GÉZA.

a Vas megyeiek Egyesületének elnöke, az Irvington Asztaltársaság elnöke

1811 Springfield Avenue, Maplewood, N. J.
Szül.: 1874 április 16-án, Körömend, Vas megye.

Tanulmányait Magyarországon végezte. Gyermek korában a festőművészethez volt hajlama és számos képet festett melyekből ma szép gyűjteménye van. Később kitanulta a műasztalosságot, de mert szeretett a színészetet, sokat műkedvelősködött. Sokszor kértek fel hívatásos színársulatok vendégszereplésre, melyeken nagy sikereket voltak. Katonai kötelezettségének a 83-át gyalogezrednél tett eleget Szombathelyen, majd 1897-ben asztalosműhelyt nyitott Körömenben.

1899 január 18-án nőt vett néhai Hoffsdorfer Justin állomástörök 17 éves Stefánia leányát, akivel 1900 május 15-én Newarkra érkezett, hol 28 évig lakott. Három havi 31 léte után belépett az Első Magyar Bs. Egyletbe, hol mindjárt jegyzővé választották meg. Ugyanazon év július havában tagja lett a newarki Műkedvelő és Társaság Egyesületnek, októberben pedig megalakította a Petőfi Munkás Dalárdát, mely testület elnökévé választotta meg. 1908 elején a Műkedvelő Egyesület teljesen széthullott, ekkor vette kezébe az egyesület újjáépítését. A Műkedvelő Kör 1910-ben kiadott jubileumi száma ezeket írja Osterhuberről.

Ebben a válságos helyzetben a gondvilág egy erőskező egyenes jellemű embert adott Osterhuber Géza személyében, ki rövid három hónapig elnökléte alatt megtisztította az egyesületet, annak részét a netét visszaszerezte, a tagok létszáma szaporodott. Az 1909 február havi gyűlés egyhangú lelkesedéssel örökös elnökségévé választotta meg. 1912 május 1-én ugyanezen egyesület egy pécsergyűléssel ajándékozta meg, melyben a magyar korona retek-mása van bevésve.

Több mint ezaz szüdarabot rendezett a newarki egyesületeknek, Dalárdáknak, katolikusoknak, reformátusoknak, liberális egyesületeknek, — etc és valláskülönbség nélkül. Alakító tagja volt a Newarki Római Kath. Hitközségnek, mely a kultúra fejlesztése körül munkájátét habérkoszornival ünnelte ki. Ő rendezte Newark város 250 éves jubileumi ünnepélyét. Több Verhovay konvención vett részt mind kiküldött és az 1917 októberi Pittsburgh-i konvención ő lett a fellebezési bizottság elnöke és ő békítette ki az akkori Verhovay költözököségi ügy perlekedő feleit ami által ezeket mentett meg az egyesületek. Alapító tagja volt a Newarki Munkás Ötthonnak, elnöke az Irvington Asztaltársaságnak, melynek tagjai egy remek kivitelű platina briliáns kövekkel ékesített nyakkendőjét ajándékozták meg. Ugyancsak elnöke az ottani Vas megyeiek Egyesületének.

1926-ban a közel Maplewoodra, N. J. költö-

zött, hol ma is Jóhruévnek örvendő asztalos üzlete a 1811 Springfield Avenue alatt, családi otthona pedig 50 Broadview Avenue alatt van.

Házasságából négy gyermeke született. József fia könyvelő, Ede automobil műhely tulajdonos, Károly édes apjával van a műasztalos üzletben. Nagy műveltségű leányuk, Piroška, 17 éves korában tudógyulladásban meghalt.

Röviden említt írhatunk Osterhuberről, ki igazán eldicsékedhetik azzal, hogy nem sok ember van Amerikában, ki annyit áruadozott és tett volna a magyarok érdekében mint ő.

SEILER ERNŐ szalontulajdonos

505 Lyons Avenue, Irvington, N. J.
Szül.: 1884 szeptember 12-én, Bakonyszombathely, Veszprém megye.

Egyike a legregyebb magyar üzletembereknek, akiknek már 1906-ban szalontja volt New Yorkban, ahol 5 évig tartózkodott 1902-ban érkezett Amerikába és 1908 óta állandóan Newarkon tartózkodik. Mindig üzletben volt. Tagja a Munkás Ötthonnak és a Dalárdának és állandó támogatója a magyar mozgalomnak, Seiler Ernőné ott van mindenütt, ahol magyar ügyfél van szó. Jelenleg is a Szent Erzsébet Női Betegsegélyző Egyesület elnöke. A házaspárnak egyetlen gyermeke Gyula, villanyfelszerelést vállalkozó, akinek a Norfolk Streeten van saját üzlete, Larkósnak a 38 Deyline St. alatt Newarkon lévő saját házukban van.

Seiler Ernő amikor még fiatal volt, szép berendezett öttermét és üzletét és szabad idejében legtöbbször a tengerre megy, hogy kedvence sportoljon, a hálószatnak hűdöljön. A newarki magyar társadalom megbecsült tagja Seiler Ernő és családja, aminek nemrégiben azzal is kifejezést adtak, hogy Mrs. Seiler a Szt. Erzsébet Nőgyógyászati és Szülészeti elnöke választotta meg.

SOÓS JÓZSEF.

a Verhovay Segély Egyesület központi igazgatója

132 South 7th Street, Newark, N. J.
Szül.: 1896 április 29, Parkasfa, Vas megye.

A nagy Verhovay Segély Egyesület történetében csak egyszer fordul elő olyan eset, hogy az egyik kerület új delegátust küldött a konvencióra és azt nyomban az igazgatóság tagjává választották. Ez az egy eset 1935-ben történt, mikor Soós József Pittsburghba ment a konvencióra Newarkról és

mint a Verhovay központi igazgatója tért haza. Ez mutatja, hogy Soós József rendkívüli kvalitású ember kell legyen.

Mikor otthon a géplakatos iparág titkait elsjátította. 1912-ben Amerikába jött, először Newarkon talált alkalmazást, majd 1914-ben Bethlehembe ment át, ahonnan végleges tartózkodásra ismét visszatért Newarkra. Ekkor már nős ember volt Soós József, a Szatmár megye Mátészalka városába való Dobos Lidiát vette nőül, akivel kötött holdog házasságából származott Erzsike, aki most végezte a High Schoolt teljes sikerrel és aki további tanulmányokra készül.

A newarki és környéki amerikai magyar életben Soós József mindig rendkívül erős tevékenységet fejtett ki. Titkári vezetése alatt nagyra uott és megerősödött a Verhovay 70-ik osztálya, de Soos emellett tisztviselője volt a Munkás Otthonnak és Munkás Dalárdának is, mert az általános munkásmozgalmakban Soós mindig vezető szerepet vitt, noha józan mértékkel mindig a közéleten haladt és a kilengéseket kerülte, sőt mérsékelte.

TOMPA KÁLMÁN,

az Irvington Excel Laundry tulajdonosa

676—678 South 16th Street, Newark, N. J.

Született: 1894 november 20, Kapuvár, Sopron m.

Tompa Kálmán a győri magyar királyi állami Ipariskolát végezte, amely elsárendű műszaki képzettséget adott neki úgy, hogy mikor Amerikába érkezve szerszám készítőnek jelentkezett, azonnal talált alkalmazást.

Az 1910-ik év során érkezett Tompa Kálmán Newarkra és 1924-ben vetette meg az Irvington Excel Laundry alapját. 1917-ben Newarkon vette nőül a szegedi származású Barna Erzsébetet és ebből a házasságból származott a fiatal Tompa Róbert, aki most a High School tanulója és szüleinél lakik a Newark melletti Belleuillen lévő, szüleinek tulajdonát képező meleg és értékes családi házban.

A kezdet kezdetén Tompa Kálmán éjet és napot egybetéve fáradozott azon, hogy üzleti vállalkozását nagyra építse és ennek a fáradhatlan munkának meg is lett az eredménye. Ma már 50—60 embert alkalmaz a hatalmas üzem és a truckok serege hirdeti a városban a magyar akaratérő és tehetség eredményeit.

Az amerikai élet nem ölte ki Tompa Kálmán szívéből a magyar kapcsolatokat. Az évek során több ízben ment a szülőhazába látogatóba, legutóbb 1935-ban.

RAHWAY

FÜLÖP GYULA,
az Auto Body Repair Co. tulajdonosa

120 West Scott Avenue, Rahway, N. J.
Szül.: 1880 szept. 14, Rimaszombat, Gömör megye.

Korán kezdte az életet Fülöp Gyula. Már 18 éves korában berukkolt katonának és három évig mint puskaműves dolgozott. Egy év múlva már New Yorkban volt, ahol 1918-ig lakott. Rahwaybe költözött, ahol társasüzeletet nyitott, majd 1930-ban egyedül kezdett üzletet, szép saját portáján, ahol ma is van. Fülöp Gyula élénk részt vett a new yorki magyar társaséletben és 1913 és 1914-ben elnöke volt a neves New Yorki Ifjúsági Kör és Daltestületnek.

Fülöp Gyula az érsekújvári születésű Marosi Vilánt bírja nőül, aki Gyula nevű fiával ajándékozta meg. Sok jó barátal dicsekedhetik Fülöp Gyula és bizonyos, hogy szorgalma és becsületessége jutatta a megérdemelt sikerre.

IN MEMORIAM

Néhai MIHALOVITS GÉZA

215 William Street, Rahway, N. J.
Szül.: 1880 dec. 28, Vecse, Zemplén megye.
Még halt 1939 jan. 1.

1939 január első napja gyászt hozott Rahway és környéke magyarságára, mert váratlanul elköltözött az élők sorából egyik értékes és érdemes egyénisége: Mihaloovits Géza.

Az élte virágában elmult magyar a szülő hazában a szabóipart tanulta és ezt folytatta Amerikában is, mikor 1905 május 19-én annak partjára lépett. Magyar földön Bánffy-hunyadon volt önálló üzlete, ott is nősült meg és nejevel együtt a ruházati iparágban helyezkedtek el New York városában addig, amíg 1920-ban véglegesen Rahway városába telepedtek le.

Mihaloovits Géza Békéscsabában vette nőül Povázsay Erzsébet, Mancika leányuk Pláto D. Bumgarner neje lett, aki a Mirek Chemical Co. egyik osztályának vezetője és Rahway város tekintélyes polgára.

A néhai Mihaloovits Géza alapítója és első pénztárnoka volt a Rahway-i Magyar Amerikai Polgári Körnek, majd annak elnökévé is megválasztották. Nejevel együtt rendkívül erős tevékenységet fejtett ki minden magyar közügy érdekében és korai elmulását a környékbeli egész magyarság őszinte bánattal gyászolta.

PÁL TAMAS.
szüicsmester

184 W. Main Street, Rahway, N. J.
Született: Oros, Zemplén megyében.

A mi kór 1902-ben megérkezett Amerikába az európai képesítési szüicsmester, a világ-hírű new yorki Wanamaker cégnél kapott alkalmazást, majd Kansas City, Detroit, Cleveland, Pittsburgh és Boston előkelő üzleteiben mint szabász dolgozott.

Az utóbbi helyen két egybe nejevel, Povázsay Soma, Arad-

megyeli volt főjegyzőjének leányával, Hajnalkával, Bostoni tartózkodása alatt sok munkát készített Calvin Coolidge, az Egyesült Államok volt elnöke feleségének számára, valamint Mrs. Coolidge nagynénjének Mrs. Stearn-nek is.

1926-ban telepedett le a közkedvelt házaspár Rahway, ahol rövidesen megvásárolta azt a házat, amelyben ma otthonuk, üzletük és "Cold Storage"-ük van. A cold storage-raktár, a mai idők igényének megfelelően: air condition-nal hűtőköszülékkel van felszerelve, amelyben nyáron át 450-500 szürnyekabát nyer gondos és pontos kezelést.

Mindketten tagjai a Magyar Amerikai Polgári Körnek és a new yorki 69-ik utcai Református Egyháznak, melynek Pál Tamás, több ízben tiszviselője és presbiterje is volt.

A magyar társaságnak megbecsült tagja a Pál házaspár, akiknek életét Gaby leányuk és Gergely nevű unokájuk aranyozza be.

THOMA MÁRTON,
a Security Steel Equipment Corp.,
osztályvezetője

637 Seminary Avenue, Rahway, N. J.
Született: 1876 márc. 7-én, Buda, Pest megye.

Toldy Miklós élete sorát egy malomko változtatta meg, míg Thoma Márton amerikai boldogulásának alapját egy visszavonult amerikai magyar üzletember szalonasztási passziója vetette meg, mert az akkor még zöld amerikai Thoma Márton ott mindjárt ellátározta, hogy addig nem nyúzzák, amíg ő is nem

jut a gondtalanul élő emberek sorába. Ma már odajutott Thoma Márton, hogy szívvel-lélekkel adózhat kedvenc szórakozásának a halászatnak és vadászatnak, de közben annyira idegébe öltött a munka szeretete, hogy az is szórakozásává vált.

Thoma Márton mint kész gépész és okleveles patkoló-kovács érkezett Amerikába 1901-ben. Öt évig New Yorkban lakott, majd Rahway-be költözött, ahol 22 éve van jelenlegi állásában. Megbecsült tagja a magyar társaságnak, sokáig elnöke volt a Polgári Körnek, melynek ma is egyik legtelevisebb tagja és tiszviselője. 1906-ban Mrs. Thoma látogatóban volt Magyarországon, míg 1911-ben az egész Thoma család hazalátogatott. Közben jártak Afrikában, Medéirában és a Földközi tenger többi kies, paradicsomszerű helyein.

Thoma Márton 1898-ban nősült Dévaványán, Szolnok megye, neje az ugyanoda való Vad Ida, akivel megfűtő és boldog házasságot él. A boldog frigyhol lányuk Ida Helen származott, aki Herbert Henry Kieh-nek, a Security Steel Equipment Corporation sales manager-nek felesége. Megbecsült tagjai az itteni magyar társaságnak és gyönyörűen berendezett saját otthonukban gyakran látják vendégül magyszámú barátait.

SZOTÁK JÁNOS ÉS NEJE,
a Singer gyár foremanje

1360 Bryant Street, Rahway, N. J.
Szül.: 1884 december 16-án, Boly, Zemplén megye

Szoták János szakképzettségének nemcsak mestere, hanem egyik uttörője is. Bizonyosára ennek az a több értékes találmány, amely nemcsak új gondolatot ad, hanem használatban is van és rendszeres jövedelmet biztosít Szoták Jánosnak, aki különben ödesapjának ipartelepén, otthon tanulta a géplakatos és kovács üzem titkait és azok birtokában jött Amerikába 1900-ban. Előbb a pennsylvaniai Phoenixvilben, majd Ohio állam Conneant városában volt, két év múlva hazament, ahol szintén két évet töltött és akkor New Jerseyben, az Elizabeth városban lévő Singer-gyárlan talált alkalmazást 11 éven át.

Tudását és tehetségét itt ismerték fel és a Singer-gyár bridgeporti és new yorki telepein alkalmazták, majd Bayonneba vitték, ahol a cég kísérleti telepének foremanja és így állandó alkalmazva van arra, hogy új találmányokkal foglalkozhassék, ami szakbeli tekintélyét állandóan növeli.

A magyar közéletben korábban több magyar egyetemben vitt szép tevékenységet és most a Rahway Magyar Polgári Kör házbizottságának pénztáros.

Szoták János a budapesti illetőségű és széles műveltségű Giesz Gizellát vette el, aki a Rahwayi Polgári Körnek évek óta közbeesülésben élő titkára és elismert újságírói tevékenységet fejt ki. Kedvelt munkatársa a Newarki Hírlapnak, de tizenkét éven át a Labor Age című jeles folyóirat

szerkesztőjének oldalán dolgozott, mint munkatárs, majd a Hosier-Necktie Workers Union szervezője lett. Rendkívül agilis asszony, aki képzettségét St. Louisban, a Washington Universtyn szerezte és ebben az időben tekintélyes szerepet vitt a St. Louis városában lévő magyar életben, többek között a St. Louisi Első Magyar Női Segély Egyesület első titkára volt. Tartalmas és mindig érdekes cikkeivel és írásaival nagy példányszámban elterjedt amerikai magazinokban és társadalmi folyóiratokban jelennek meg és széleskörű olvasottságnak örvendenek, mert mindig nagy súlyú mondani valókat foglalnak magukban.

A Szoták házaspár igazi értéke az amerikai magyar életnek. Mindketten mélyen szántó elmék, amelyek a dolgok és életjelenségek igazi értékét kutatják és azokra építve vonják le megállapításukat. Ennek következménye a szabadalmak, amelyek Szoták János dolgozott ki és amelyek iparilag értékelve vannak, mert azok állandó használatát jelentik és a másik részük ennek bizonyítéka az az iradalmi név, amelyet Mrs. Szoták épített a maga részére.

Két egy irányban haladó egyéniség értékes találkozását lehet találni a Szoták családi otthonban, amely vendégszerető és az útlagon felüli szórakozást tud nyújtani azoknak, akik részére ajjal megnyitják. A hétköznapot messze túlhaladó műveltség, az emberlelenség szívbéli melege, a becsületes élet sok tisztelőt szerzett Szotákéknak úgy a magyar, mint az amerikai társadalmi életben és ezt meg is érdemelték.

ZBORAY ANDRÁS.

a Central Auto Painting Co. tulajdonosa

454 Hamilton Street, Rahway, N. J.

Szül.: 1885 április 27-én, Nagymihály, Zemplén m.

Életének két sorsdöntő napja az április 27. Születőnapja ez a nap és az 1905-ik évben ezen a napon érkezett New Yorkba, ahol a még odahaza képezített festő azonnal állásba jutott.

1919-ben Rahwayba költözött ki, ahol részt vett egy autó karosszéria vállalat megalakításában és azóta is saját üzlete van. A magyar társadalmi élet megbecsült tagja Zboray András. Tagja a Magyar Polgári Körnek, melynek 1937-ben elnöke volt. Jelenleg a gazdasági bizottság tagja. De már new yorki tartózkodása alatt is tagja volt az Ifjúsági Körnek és egyik megalapítója volt a Dalárdának. Mint ismert műkedvelő igen sok esetben szerepelt.

New Yorkban nősült 1910-ben, neje a szárdalmási, Abnuy megyei illetőségű Tóth Anna, Körgyermekük van. Endre hivatalnok, Erzsike pedig a közeli Elizabethen lakó Dániel Martin felesége.

Komoly, megfontolt ember Zboray András, aki megjárta Amerika iskoláját és munkájával kiérdemelte egy a magyar, mint az angol társadalom közbecsülését.

LINDEN, ELIZABETH

BALOGH ANDRÁS.

szalontulajdonos

9 West Price Street, Linden, N. J.

Szül.: 1880 augusztus 18-án, Székelyhíd, Bihar m.

Hazuról asztalos mester volt és amikor 1904-ben kijött Amerikába, az elsőrendű szakképzettséggel bíró ember ugyanazt folytatta itt is. Amikor pedig 1915-ben letelepedett mai lakóhelyén építési vállalkozást folytatott, hosszú esztendőkn keresztül és nagyon sok házat az ő utasítása, vagy keze munkája után építettek fel.

Mal üzletét 1933-ban nyitotta meg és az a város közepén egyike a legszebb üzleteknek. Balogh András a budapesti származása Kubisch Mária-t bírja nőül, akivel több mint negyed százada él nyugodt és megérett családdal életet. Gyermekük: Margit férjezett Mrs. Bruno Wenig. Ella, férj. Mrs. Joseph Valvano és András, aki High Schoolba jár. A Balogh-család a 137 So. Siles Street alatti saját házában lakik.

Balogh András régen amerikai polgár. Tagja a Kerek Asztal Jótékony Asztaltársaságnak, amelynek éveken át házvezető gondnoka volt.

BUKVA MIKLÓS.

üzlettulajdonos

319 Magnolia Avenue, Elizabeth, N. J.

Szül.: 1887 ápr. 15, Nándorhegy, Krassó-Szörény m.

Korán megismerte az élet változatoságát az 1907-ben megtelepedett Bukva Miklós. Hazuról vaskereskedő volt. Itt a Singer varrógép gyárban és több műhelyben mint mészáros dolgozott. Bukva Miklós mint kifizető énekes 30 év óta kedvence a műkedvelő közönségnek. Nemcsak magyar, de angol Minstrel-show-ban is szerepel. Ott volt minden magyar mozgalomban és éveken át elnöke volt a Dalárdának, melynek ma is tagja, ugyasziúten az Első Magyar Betegsegélyző Egyesületnek és a Német-Magyar Énekkarnak.

Elizabeth-ben 1910-ben vette nőül a budapesti illetőségű Zsilinszky Terézt. Egyetlen fiuk Endre lteni gyári hivatalnok. Bukva Miklósné két ízben is járt Magyarországon.

MILOSY ISTVÁN.

az S. G. Milosy & Son virágtermelő cég elnöke

Terrill Road, Plainfield, N. J.

Szül.: 1887 július 30, Szombathely, Vas megye.

A legjobb magyarok közül való Milosy István, de ennek dacára nevét jobban ismerik az amerikaiak, mint magunk. Nincs olyan virágkereskedője vagy virágszakértője ennek az országnak, aki a Milosy név jelentőségével tisztában ne lenne, mert ez a név a virágkertészetben a tudomány nál állásának megfelelő legmagasabb pozíciót jelenti.

Ez az Amerikaszelebe ismert kertészeti pálya 51 év előtt Vas megye székhelyéről, Szombathelyről indult utnak, ahol az amerikai családalapító Milosy István édesapja a gróf Széchenyi bírtok főkertésze volt és 1900-ban Szombathelyen kereskedő-kertészetet nyitott -- üvegházakkal. A nál amerikai Milosyknak tehát virágok között született virágok között nevelkedett és ott szilvta magába azt a tudományt, aminek ma egyik leghívtottabb szakértője.

A legjobb nevelő, az apai szeretet oktatta a fiatal fiút a virágkertészet elemeire, amit később mint műkertész 3 évig Stulmer József virágüzletében tanult és szabadult fel, majd Bécsújhelyben, Póhóban és Drezdában tökéletesíteti addig amíg az 1905-ik év során Amerikába jött. Nem azért, mintha a szükség kergette volna ide, hiszen sikeres a tenger túlsó partján is biztosítva volt, hanem azért, hogy tudását és tapasztalatait gazdagítsa, 18 éves volt ekkor.

Az új haza a "zöld embert" éppen olyan kevéssé várta tárt karokkal, mint a többi bevándoroltat. Mivel angolul nem tudott, pályáját egyelőre nem folytathatta, mert abban elhelyezkedést nem talált. A fiatal Milosyban azonban megvolt a férfias akarat arra, hogy szégyenszemé ne fusson vissza, hanem felvegye a harcot az adott viszonyokkal olyan formában, amint azt azok követelték. Itt nem nevelhetett csodaszép virágokat, akkor nem riadt vissza attól, hogy előbb egy zongoragyárban, heti 72 órára 5 dollárért, majd egy péktelepen heti négy dollárért keresse

mag kenyerét addig, amíg az angol nyelv kezdeti nehézségével meg tudott birkózni és az új haza központjában, Washingtonban el tudott helyezkedni egy virágkertészetben. Itt már 8 dollár heti fizetése volt. Nagy pénz volt az akkor!

A virágház üvegfalú között természetesen azonnal érvényesült Milosy felényes tudása, ami csakhamar átvitte a New York államban lévő Newburgh városba, ahol Frank V. Burton milliomos család kertésze lett.

Ebbe a korszakba szűrődik be a romantikus esemény, Newburghban való élete során ismerkedett meg a Szatmár megye Mátészalkáról származó Havas Mihály asztalosmester Teréz nevű bájos leányával, a mátészalkai varroda növénydekével, akinek a new yorki Szent István magyar róm. kath. templomban esküdtött örök hűséget 1909-ben. A holdog házasságból származott fiók István Ferenc, aki a szakmabeli főiskolai tanulmányok elvégzése után ma a nagyarányú üzlet technikail és irodalmi részét vezeti. Az ifjabbik Milosy 1935 őzén nősült, amikor is Tóth Róza, Tóth Gilbert newarki förlisztviselőnek és nejeének leányát vezette oltár elé. A Milosy-házaspár másik gyermeke: Helén Terézia, Kish Istvánné nemrégiben nyitotta meg a Milosy bírtokkal szemben lévő helyen gyönyörű, üvegből építetett virágüzletét és két ikergyermekekével egy fiúval és leánnyal, ott lakik a gondos szülők közvetlen szomszédságában.

A virágüzlet egyike a legszebbeknek és a legmodernebbeknek Amerikában. 100 láb hosszú, üvegből építve és üvegtetővel ellátva a környék egyik látványossága.

Newburgh kezdte országosan ismertté tenni Milosy Istvánt, mint nagy Amerika egyik legkiválóbb műkertészt. A világtkiállításokon az általa termelt virágok évről-évre díjakat nyertek és on-

nek kézzelfogható eredménye gyanánt az egyik nagy brooklyni kereskedelmi kertészet Superintendentnek hívta meg, amit Milosy el is fogadott. 18 évig vezette ezt az üzemet, ott is minden évben egyik díjat a másik után vitte el és egymásután nyerte a sok ezüst érmelet, okleveleket. És nyerik azokat ma is úgy hogy szak-körökben azt mondják hogy Milosy virágai versenyen felül állanak.

Önálló üzemenek megkezdéséhez Milosy New Jersey állam Plainfield városát választotta ahol 25 akér területű birtoka mindenben kedvező volt a nagy arányú virágtermeléshez. Józán körültekintéssel és előreszámító üzleti ésszel csak két üvegházzal kezdte de azóta évente két új üvegházat épít a régiék mellé egy, hogy ma tizenötben termel virágot és ezek mindegyike 13.000 négyzet láb területet ölel fel. Ezeket a virágházakat Milosy olyan kazánokkal fűti amelyek saját tervai alapján olajfűtésre készültek és a hasonló természetű fűtő-készülékek között a legnagyobbak Amerikában.

Milosy telepei csak a virágkereskedők részére termelnek, főleg gardeniát és orchidákat, ujabban a híres Lily of Valley-t is. New York, Philadelphia, Boston, Baltimore a rendes összeköttetéssel, de híresebb virágainak piaca van Clevelandban, Chicagóban, sőt a távol Floridában is. A telepen Ferenc fiának vezetése alatt dolgozik 25—30 szakképzett ember a Milosy által személyesen tervezett és kezelt üvegházakban. A telep olyan arányú, hogy ma több százezer dollár értékű orchidia és gardenia van benne.

Az amerikai magyar életből a magyar szempontból kicsiny Plainfielden Milosy úgy veszi ki a részét, hogy a szomszédos Rahway városban a

Magyar Polgári Kör gazdasági bizottságának tagja. Az amerikai társadalmi életben a New York Florist Club, a New Jersey Florist Association, az Eastern Growers Association cselekvő tagja és az utóbbiban az igazgató tanácsban is helyet foglal. Mint szabadkőműves az Elizabeth Lodgeban dolgozik és brooklyni 32 fokú szabadkőműves. Vallására nézve: római katolikus.

A Milosy virágtelep hírneve olyan, hogy az egyetemi hallgatókat tucatszámra viszik oda annak megtekintésére, annál is inkább, mert ott Milosy István készséggel szolgál előadással részükre. A virágkertészeti intézmény előtt sokszor 500—600 ember jelenlétében tart Milosy érdekes, a figyelmet mindvégig lekötő előadásokat a virágok felől olyan szellemesen, hogy a virág szakma Will Rogers-je néven emlegetik. Telepéről és egyéniségéről a szaklapok már sokszor emlékeztek meg dicséző cikkeken és nekünk, amerikai magyaroknak, jogos büszkeségünk, hogy sorainkból ilyen férfi válhatott ki és emelkedhetett nagyra.

Amikor megemlékezünk Milosy István gyönyörű amerikai karrierjéről, szólnunk kell természetesen szeretett hitvestársáról is, mert hiszen ennek a nemeslelkű magyar asszonynak nagy része van abban, hogy Milosy István nemcsak hatalmas vagyont szerzett magának, de ismerté tette a nevét egy a magyar, mint az amerikai társadalomban. Mrs. Milosy mintaképe a jó magyar családanyáknak, aki szerető gondossággal nevelte két gyermekét. Milosy Istvánné hosszú éveken át mindenben kivette részét a nehéz munkából, ami természetesen energiát és bátortást adott férjének. Mrs. Milosy szerény, rendkívül barátságos, rokonszenves modoru nő, közlékeny mindenkivel szemben, akit nem kápráztatott el az a nagy vagyon, amit férjével együtt szereztek meg.

A Milosy-féle kertészet téli képe, az üvegházak egy részével.

FEDOR JÁNOS.
a Linden Trust Company alelnöke

530 South Wood Ave., Linden, N. J.
Született: 1879 június 10. Szepes Bélán.

Az amerikai élet kezdeti éveit először vették a fiatal Fedor Jánost. A kalapgyárba, majd onnan a börgyárba, ismét a vendéglői üzemekbe, hol Elizabethben, New Jerseyben, majd West Orange városában és ismét New Yorkban ahol apránként a legelőkelőbb éttermi üzemekbe tudta magát feldolgozni. A Wall Street egyik híres úterméből az Amerikába 1896-ban ideszakadt ifjú a Lüchow-étterembe, innen a Waldorfba került és eközben látta meg öles esze azt, hogy az ingatlan üzlet milyen páratlan lehetőséget nyújt. Figyelme a Realty Trust Company által alapított Linden városka felé irányult és pályáját megszakítva, az ingatlan üzlethez kezdett.

Linden városa, amely ma annyira kifejllett, akkor még a kezdet kezdetén állott, de Fedor János előrelátta a fejlődést és bátor mozdulattal oda telepedett át és szerény real estate irodát nyitott. A vás szorgalmú ember megbízhatóságát hamarosan felismerte a Standard Oil Company, a nagy Rockefeller vállalat és megbízta azzal, hogy a Linden határában tervezett új Standard Oil gyár részére a szükséges ingatlanokat szerezzze meg.

Üzleti munkássága közben érezte meg azt, hogy mint a jó papnak, neki is holtig kell tanulni és teljes erővel fektült neki az olvasásnak, hogy önmagát kiképezze. Így jutott odáig, hogy teljes sikerrel tehette le az American Real Estate Appraiser vizsgát és arról az oklevelet is megkapta.

Az egyre rohamosabban fejlődő város korán szükségét érezte annak, hogy banküzletét helyben és ne a szomszédos Elizabeth városban

bonyolítsa le. Fedor Jánosnak rendkívül tevékeny része volt ekkor a ma is virágzó és tökéletes Linden Trust Company megalapításában, amelynek a kezdet óta alelnöke. Később igazgatósági tagja lett a Fidelity Building and Loan Associationnak, amelynek oly nagy része van Linden kiépítésében. Igazgatósági tagja a Chamber of Commerce-nek, a Rotary Clubnak, az Elks Clubnak, de egyben tevékeny része volt és van minden olyan mozgalomban, amely Linden város javát célozza. Választások alkalmával szavának olyan nagy súlya van, hogy Linden város tanácsában utat tudott nyitni a magyaroknak is, noha a mi fajunk aránylag nem nagy erővel rendelkezik politikailag Lindenben.

Ámbár meggyőződéséből folyólag nem vállal olyan köztisztviselői, amely fizetéssel jár, mikor a város tanács bizalma feléje fordult, készséggel fogadta el a Linden Police and Firemen Pension Fund (rendőrségi és tűzoltósági nyugdíj alap) commissioneri állását, amellyel fizetés nem jár és ezt a nagy összeget levő nyugdíj alapot teljes sikerrel kezeli.

Fedor János üzleti irodáját az 540 South Avenue alatti levő saját hirdokában tartott családi otthona mellett levő saját irodái épületében helyezte el a South Wood Avenue 530 száma alatt és azt gyermekeinek heronászával és közreműködésével vezeti. Az 1901-ik év során New Yorkban nőül vette a kassai születésű Tamaskovits Mária-t és ebből a házasságából négy gyermeke származott. A gyermekeknek Fedor János nehezen megadta azt a tanulási lehetőséget, amit öle a sors megtagadott, de egyenesen megkövetelte tőlük, hogy minél magasabb fokú tudományos képzettségre tegyenek szert.

17. Fedor János, az egyetem elvégzése után letette az állam szakvizsgát és ügyvéd lett. Fedor Arthur a Washington & Lee College szorgalmas tanulója, Fedor Walter a New York University képi magát, míg Fedor Irénke a Page Institute növendéke, de valamennyien tevékeny részt vesznek édesapjuk üzleti vállalkozásaiban önálló vezetői lesznek. Irénke férje: Arthur Vorbaum, egyik tekintélyes üzletembere a városnak, ahol több gazolin állomása van.

Az amerikai magyar közéletnek mindig rendkívül tevékeny tagja és pártfogója volt Fedor János. A lindeni és környéki magyarságot erős táborba foglaló és saját pompás otthonnal rendelkező Lindeni Kerek Asztaltársaság, amely kiterjedt jótékonyágot gyakorol, alapító tagját tiszteli Fedor Jánosban, aki egyben annak pénztárnoka is hosszú évek óta.

Közel van már a hatvanhoz Fedor János, de ma is tele van páratlan életkedvvel és a jövőbe vetett reménységgel. Évekkel előre számol ma is és ha a naggyá fejlődött Linden városát nézi, erős bizakodással mondja, hogy a város még csak ezután fogja igazán magaslatát elérni. Ez volt a felfogása akkor is, mikor kezdeményezésére a Linden Real Estate Board megalakult és első elnökévé az alapító Fedor Jánost választották.

ORANGE

MAGYAR JÁNOS, a Main Street Pressing & Tailoring Co., főpénztárnoka

184 Main Street, East Orange, N. J.
Született: 1883 jun. 11-én Kenyeresi Vas megye.

A szabómesterséget Sopronban tanulta Magyar János, aki Budapesten volt nagyszerű állásban, amikor kenyerespajtásán és faluhellje — a vele ma társasviszonyban lévő Sárl József — 1 hónapi amerikai tartózkodás után meglátta neki, hogy 1 új amerikai öltöny díszült ruhátörő. Ez döntötte el Magyar János élete sorát. Hat új ruhát pakolt kofferjébe és amióta hajója 1907 szeptember 22-én kikötött New York partján. Magyar János ugyiszólván egy napot sem töltött munka nélkül, amennyiben 10 év után levéllró pajtásával együtt megalapította mai üzletét, mely egyike a város legismertebb üzleteinek, ahol az előkelő polgárság dolgoztat.

Magyar János aktív részt vett sokáig az egyetli életben, ma is tagja a New Jersey Magyar Egyletek Egyesületének, a W. O. W. magyar osztályának, valamint több amerikai társadalmi klubnak is.

Néjével a Tiszánlak (Ugoesa m.) születésű Hajdu Rózával 1922-ben kötött házasságot és a boldog frigyel két szép gyermekkel áldotta meg az ég. Alfred és Florence Rose, mindketten iskolába járnak.

Mrs. Magyar vezető tagja a Newarki Magyar Ref. Egyháznak és a házaspár családi otthona, mely Maplewoodon 87 Rutger Streeten van, sok kellemes családi és barátai összejövetelek színhelye.

SÁRI JÓZSEF, a Main Street Pressing & Tailoring Co., elnöke

184 Main Street, East Orange, N. J.
Született: 1882 szept. 15, Kenyeri, Vas m.

Amikor 1907-ben Newarkra érkezett, kész mester ember volt Sárl József, aki éveken át Budapesten dolgozott. 10 évi newarki tartózkodás után 1917-ben megalapította mai üzletét társával, Magyar Jánossal és azóta is a legnagyobb egyetléssel dolgoznak együtt.

Sárl József 10 tartózkodása óta állandóan tevékony részese a magyar közéletnek. Több éven át elnöke és titkára volt a Károlyi Gáspár Egyesületnek és ma is tagja a W. O. W. és a New Jersey Magyar Egyletek Egyesületének. De részt vesz Sárl József az amerikai közéletben is, amennyiben tagja a Hillside Presbyterian Church-nek Orangeon és az East Orange Rotary Clubnak is, ahol egyik tagja volt annak a bizottságnak, amely az országok egymás közötti hékéjét sürgette.

Sárl József katona éveit a szombathelyi 11-ik buszárczrednél szolgálta le. Röviddel Newarkba való érkezése után nőül vette a Beled. Sopron megyei születésű Jakab Julit és a boldog frigyel ő fia származott. Albert József az American Air Line newarki irodájának hivatalnok. Ernő László ugyanott mechanikus, Edmund Béla az Eastern Air Line forgalmi ellenőre, Tivadar apja üzletében dolgozik, míg Walter Roland a High School utolsó osztályát végzi és több testvérel-vel együtt szintén a repülőgép iparban keres elhelyezkedést, amennyiben mérnöknek készül.

A boldog család otthona 516 Lincoln Place alatt van, saját házukban.

RÓTH JENŐ, a J. Roth Auto Coach Works tulajdonosa

15 Hollywood Plaza, East Orange, N. J.
Szül.: 1893 január 4-én, Nyírbátor, Szabolcs m.

Közvetlen a világegés előtt, 1913-ben érkezett Amerikába mint kész bádogos. Négy évi New Yorki tartózkodás után Clevelandba került, majd Newarkon telepedett le és azóta itt is van.

1922-ben nyitotta meg első műhelyét, jelenlegi remek szép épületét 1929-ben építtette, ahol automobli karosszertáka, sárhányókat készítenek, radiátorok javításával) és új tetők készítésével foglalkoznak és egyike a város legkeresettebb műhelyeinek. Üzletében 6-8 ember dolgozik.

1918-ban nősült. Felesége a Porcsalma, Szatmár megyei illetőségű Klein Etel, akivel boldog házasságot él a 237 Schley St. (Newark) alatti saját otthonukban. Egyetlen gyermekük Ede, iskolába jár.

Róth Jenő szívesen támogatja a magyar ügyeket, tagja volt a Kossuth Ferenc Egyletnek és ma is tagja a szabadtűműves páholyoknak. 1928-ban az egész család látogatásban volt Magyarországon.

DIÓSZEGHY IMRE, szalon-tulajdonos

39 Franklin Avenue, West Orange, N. J.
Született: 1879 június 19-én, Szatmárnémeti

Apja kötélgyártó volt és ő is ezt a mesterséget tanulta a nagybányai iparskolában. Később saját műhelyt nyitott Szatmárnémetiben. 1907-ben érkezett Newarkra, ahol mint géplakatos dolgozott hosszú éveken keresztül. 1923 óta van üzletben.

Tevékeny közéleti munkára tekinthet vissza. Éveken keresztül tisztségeket viselt a Munkás Betegséggyógyító Szövetségben és a W. O. W. magyar

osztályában, melynek jelenleg is beteg-látogatója. 1907-ben nősült Szatmárnémetiben. Felesége az ugyanodaváló Székely Mária, akivel nászutra jött Amerikába. Azóta is nászuton van. Gyermekei: János apjával dolgozik. Károly mesterember, Mariska, férjezett Mrs. Arthur Nary.

SIMPFF MIHÁLY,

hotel, szalon és restaurant tulajdonos
a N. J. M. E. Egyesület 15-ik fiókjának
pénztárnoka

414 So. 4th Street, Harrison, N. J.
Szül.: 1895 november 26-án, Szinfalu, Szatmár m.

Legényember volt már Simpf Mihály, amikor kijött Jersey Cityben lévő szüleihez. Majd Trentonba ment, ahol 1 1/2 évig üzlete is volt.

1922-ben megvásárolta mai helyét, amely azóta a környékbeli magyarság kedvelt helye lett. Több amerikai és magyar testületnek megbecsült tagja

és vezetője a fiatal üzletember, aki már 1905-ben beiratkozott a Verhovay Egyesületbe. 20 év óta tagja a W. O. W. magyar osztályának, alapító tagja és 10 éves fennállása óta pénztárnoka a New Jersey-i Magyar Egyletek Egyesülete 15-ik osztályának, melynek konvenciósi delegátusa is volt. Ugyancsak tagja a Kearney-i Magyar Demokrata Körnek is, valamint az Elks Clubnek.

Simpf Mihály kétszer volt odahaza látogatóban, egy alkalommal pedig egész családját magával vitte. Felesége a királyhalmeci (Zemplén m.) születésű Bino Erzsébet hűséges segítőtársa az üzletben. Mrs. Simpf tagja a Newark-i Magyar Katolikus Egyháznak.

A boldog frigyből két gyermek származott. Mihály fia az üzletben segít, míg Dorothy leánya a new yorki University hallgatója.

LÁGYI CSISZÁR JÓZSEF,

145 West Westfield Ave.,
Roselle Park, N. J.

Született: 1876 február 6-án,
Máramarosszigetén

Lágyi Csizsár József már 25 évvel ezelőtt érkezett Amerikába. Szorgalmával itt lakutélves vagyont szerzett. Ismert műpártoló, ki a magyar irodalom és képzőművészet pártolására évente több száz dollárt áldoz. Nagy könyvtárban ott vannak a magyar írók javai! Történelmi és vallási tárgya képei a világhírné mesterek: Munkácsi, Rubens, Bihari, Murillo, Feszty Árpád eredetijének nagyszerű olajjal festett másolatát.

Csizsár bátyánk művészelőadó ember, kinek az a második éneke ha munkájából este hazatér, hogy

széplelkű emberekkel társalog stúdiójában. Kéziratárában, több mint nyolcszáz magyar író, politikus, újságíró, festő és szobrász-művész levelét őrzi. Valamint Jókai Mór három regényének eredeti kéziratát, melyből egy kötetet, "Mire mekvénülünk" címűt, szeretettel ajándékozta oda a Ligonterben épülő múzeumnak, mint ritka iradalmi kincsét!...

Lágyi Csizsár Józsefnek az őházában nem volt módja arra, hogy magus lakolába járassák szüleit. Lakatos mesterségre adták s ma mint autodidakta, egy élő lexicon! Nyelvtudós, volt lap-szerkesztő, mű és hízenvezető, esendő-örsvezető, vadász zászlóaljnál Galliciában mint ezugszfűher szolgálta katona évet az orosz határon. Számos kitüntetés tulajdonosa, a tudományok ágából, de azokkal kérkedni tilja egyszerű jellege.

Mint a magyar irodalom lelkes pártfogója, évi 25 dollárt ajánlott fel a Lancasteri Marshall Collegiumnak és küldte azt mindaddig amíg a magyar tanzék meg nem szűnt. Ezt az ösztöndíjat a legjobban tanuló magyar diáknak osztották ki.

Bár sokan követnék Csizsár bátyánk példáját, a nálánál tehetősebb magyarok, hogy Kálcsesnek, a huszti várrom ormán iri epigramja szíven usse őket: "Honfi, mit ér epedő kebelled, itt e romok ormán, -- rég mult idők árnyán, vissza me-rengui mit ér!?... Haas, alkoss, gyarapíts, s a Haza, fényre derül!..."

JERSEY CITY

MIKULA GYÖRGY,

151 Pacific Avenue, Jersey City, N. J.
Született: 1883 szeptember 15, Ungorodacs, Ung m.

Nagy gyárak tövébe van beékelve ez a kis ház, amelyet Mikula György hosszú évek óta sajátjának nevez. Fűtő mesterségére nézve Mikula György és szívét a megcsontott szülőháza iránt érzett olyan nagy fájdalom járja át, amelynek többszörösen is kifejezést adott. Saját költségén több röphatol nyomtatott ki angol és szláv nyelven és terjesztette azt be amerikai szenátorokhoz, az elnökhöz, európai államférfiakhoz és egyéb hivatalos helyeken. Minden szabad idejét, pénzt ennek a munkának áldozza Mikula György, aki szolgál a magyar hadseregben és éveken át az amerikai egyenruhát is viselte.

Szép családjá is van Mikula Györgynek 1910-ben nősült New Yorkban. Felesége a Verejeze, Ugoosa megyei Bírány Teréz, aki édesanyja hat

felnevelt gyermeküknek. György előmunkás, János asztalos, Mihály és Károly iskolába járnak. Mariska Révész Mihály, Annuska pedig Péter György felesége.

Az amerikai magyarság még sokat fog hallani Mikula György munkásságáról.

TÓTH GYÖRGY.

Biztosító és Real Estate Iroda tulajdonos

425 Ocean Avenue, Jersey City, N. J.

Szül.: 1889 április 27-én, Borsosgyőr, Veszprém m.

Dióhéjba foglalva ilyen egy amerikai magyar üzletember karrierje: 17 éves korában érkezett Bridgporton és a fiatal gyerek a legnehezebb munkába került. Napi 12 órát dolgozott egy acélgyárban, ahol a munkabér abban az időben 12 $\frac{1}{2}$ cent volt. Három évig dolgozott itt, közben iskolába járt és megtanulta a géplakatossgát, mely mesterségénél évekig dolgozott. 1920-ban garázs üzletet nyitott és Jersey Citybe 1925-be költözött át. Itt egy zongora cégnek volt üzletvezetője, majd 10 évvel ezelőtt kinyitotta mai irodáját, ahol általános biztosítás és lízeldással foglalkozik.

1909-ben nősült Bridgporton, neje a győri származású Luceó Irén, akit három gyermekkel ajándékozta meg. Mindhárom iskolázta Tóth György, akitnek hasonnevű fia ma már kész nővér. Elemér fia orvosandhallgató és úgy ő mint hátyja a Lancasteri Franklin Marshall College hallgatói voltak, ahol a magyar nyelvet és irodalmat tökéletesen elsajátították. Irénke leányuk bank hivatalnoknő és szüleikkel a 36 Bayview alatti lakásban laknak.

Tóth György gyakorlati szakismerete és merész bátorsága értékes emberré emeltek őt, akit különböző anyagi ügyekben szívesen megkeresnek.

MÜLLER ISTVÁN,

a Woodland Boiler and Pump Works társtulajdonosa

Foot of Woodland Ave., Jersey City, N. J.

Szül.: 1895 szept. 18-án, Madarász, Szatmár m.

Gépezsmester, aki képesítést Budapesten nyerte és a Máv. műhelyekből érkezett Amerikába 1922-ben.

Tíz évig dolgozott másnak, majd társul belépett egy vállalkozáshoz: hat év óta pedig a fenti üzletnek tulajdonosa. A Magyar Demokrata Kör tagja és 1931-ben egy évet töltött odahaza családjával együtt.

Felesége a Pocsaji Bihar megyei születésű Szakács Mária, akit Mariska és István nevű gyermekekkel ajándékozta meg. A boldog család a 336 Virginia Avenuei saját házukban lakik.

Müller István a háborút a 18-ik örszázalójánál szolgálta le, majd mint csendőr volt beosztva a fogolytáborba.

NUTLEY

GANTNER JÁNOS.

a Gantner Hardware Company tulajdonosa

160 Franklin Avenue, Nutley, N. J.

Született: 1892 június 1-én, Herend, Veszprém m.

Aki New Jersey állam egyik szép városában, Nutleyban járva, bemegy a főutcán bármilyen okból a Gantner Hardware Company hatalmas üzletébe, a négy kiszolgáló élén egy fiatalos megjelenésű, mosolygó arcú, rokokuszentes egyéniséget talál, a gazdát, akiről talán el se hinné, hogy magyar.

Évekig tartó munka árán szerezte meg Gantner János azt a tőkét, amivel üzletét megnyitotta és azt a mai hatalmas, száz láb széles, minden tekintetben elsőrendű vállalatát fejlesztette úgy, hogy az épület is a sajátja. Nagy, számottevő forgalmat bonyolít le Gantner János ebben az üzletben, amely a város egyik büszkesége.

Az üzletbeli elfoglaltság mellett Gantner János mindig talált időt arra, hogy a közéletben is résztvegyen. Régebben tisztségviselője, ma pedig jó tagja több magyar és német egyesületnek, az amerikai életben pedig az Eika Club és a Businessmen's Association kitalálékához tartozik.

Gantner 1916-ban nősült, amikor a Veszprém megyében levő Városlőd községbe való Vida Irénkét vette nőül, akit két szép gyermekkel ajándékozta meg. Mariska leányuk Grell József boldog felesége, János fiuk a Iltres Lehigh University, a Bethlehem városában levő kifizető egyetem szorgalmas hallgatója.

A család egyébként Nutley városában, a Stager Street 65 száma alatt levő és pompásan berendezett saját házában lakik.

GASPÁR FERENC.

fűszer és húscsarnok tulajdonos

153 Franklin Street, Nutley, N. J.

Született: 1900 április 2-án, Nagysároslak, Vas m.

Gáspár Ferenc iparját már otthon, a Vas megyei Körmeden sajátította el, majd mikor a 33-ik gyalogezredben mint távirászt nyert kiképzést, az 1922 év során Amerikába jött, ahol előbb egy-egy évet töltött a pennsylvaniai Northampton és Allentown városokban, majd mikor 1925-ben Perth Amboyban nőül vette a Szabolcs

megye Gáva községbe való néhai Hatarik Mihály leányát, Hatarik Esztert, nyolc évre Passaicban telepedett le, majd megnyitotta mostani szép üzletét.

Az évek során a család két kedves leánnyal szaporodott: Teréz és Mariska, a St. Mary's School növendékei, hol elsőrendű nevelésben részesülnek.

MAGYAR ALKOTÓK ÉS ALKOTÁSOK...

1. Gantner János üzlete, Nutley
2. Tóth Testvérek benzolín-állomása, Bridgeport
3. Molnár Károly étterme, Tomawanda
4. Bachler Gyula otthona, Philadelphia
5. Fleischer Gyula gyára, Bridgeport
6. Szent János r. káth. magyar iskola, Bethlehem
7. Balódy József otthona, Waukegan
8. Szabó Balint háza, New Brunswick
9. Novák Lajos háza, South Norwalk
10. Yoo György üzlete és lakóháza, Bethlehem
11. Jacoby Ferenc bútorgyüzlete, Bridgeport

12. Kish Béla otthona, Trenton
13. Pusztay Endre háza és üzlete, Garfield
14. Czizlar József otthona, Bridgeport
15. A Bridgeport-i Szlovénok Ártalmajátéka
16. Galamb János tanterme, Buffalo
17. Tompa Kálmán mosodája, Newark
18. A Bridgeport-i Szlovénok farsangviselői és hazatérői, 1938.
19. Székely János és családja, Marlinton
20. Mandy Samu üzlete, Bridgeport
21. Gergely István üzlete, Bethlehem

22. Székely Pál gazdálkodóháza, Alpha
23. Székelys Adám üzlete, Marlinton
24. Székelys Adám üzletekkel felszerelt, Marlinton
25. Arpad János üzlete, North Amboy
26. Kröszner Ferenc és felesége háza, üzlete, házantaxái előtti, Bridgeport
27. Kocsis Gyula üzlete, N. Brunswick
28. Juhász István üzlete, 3621 River Rd., Buffalo
29. Szent Imre templom a plébánián, Fairfield, Conn.
30. Székely József háza, South River

PASSAIC - GARFIELD

Ha a jó világban magára hagyott, előrehaladott koru agglegényt látott az amerikai magyar, akkor azt mondta reá:

— Ez se járt soha Passaicon.

Mert a régi jó világban a New Jersey állambeli Passaic volt a magyar házasság közvetítő intézmény. Felpakoltak Pocahontason a nőlen magyar bányászok, Chicagóban vagy Pittsburghban a magános vasgyári munkások és elmentek Passaicra leánynezőbe. És ritkán jöttek vissza kossárral onnan. Amint a két Mokray testvér, a passaicai országos hírű szalonosok mondták:

— Szombaton meg vasárnap több messze vidékre való vendégünk volt az üzletben, mint helybeli. Házasodni jöttek a legények és nálunk ülték a legénybucsut, meg utánna mindjárt a lakodalmat. Volt olyan vasárnap, hogy egyszerre tíz új pár részére terítettünk asztalt.

A szövőipar nyújtotta Passaicnak ezt az előnyt. Ott volt a híres Botany gyár, amely 14—15 ezer munkással dolgozott és a szövőgépek kezelésére alkalmasak voltak az ügyes kezű magyar nők. Hetenként százával érkeztek Passaicra a szülőhazából a jóra való magyar leányok, akik jóformán meg se melegedhettek az új házában, már férjre találtak és mentek szét nagy Amerikába a szélrózsa minden irányába.

A magyarnak könnyű volt akkor munkát találni Passaicon, vagy a vele összenőtt Garfielden, amelytől csak egy hid választja el és a másik irányban Cliftonban, amely felől azt mondják:

— Az ember nem tudja, hogy mikor van Passaicon és mikor van Cliftonban, mert még határjelző tábla sincs a kettő között.

Szerették a magyarokat, mert megbízhatóságának, keze ügyességének, szorgalmának annyi tanujelét adta, hogy kedvükért a nagy szövőgyárak még magyar hivatalnokokat is alkalmaztak.

A magyar léleknek nem volt házasság az, amit nem pap előtt kötöttek, nem az Isten házában tették marandóvá. Ha-

marosan megalakult tehát a Szent István hitközség, amely hatalmas templommal, iskolával, plébánia épülettel rendelkezik és amelynek plébánosa ma az érdemes Ft. Gáspár János. E élyes vezetése alatt a hitközség példás virágzásnak örvend. Egyébként a passaicai plébánia hivatal irodájából indult utnak a világháború után a magyarországi szeretet-csomag mozgalom, amelynek megteremtője néhai Ft. Marczinkó József volt.

A magyar reformátusok viszont a katolikus templommal szemben helyezkedtek el templomukkal, amely az Evangelical and Reformed Church keleti egyházmegyéjéhez tartozó viruló vallási intézmény és amelynek évtizedeken át néhai Nt. Tegze László volt a lelkésze, míg ma Nt. Rácz Győző áll az egyház élén és vezeti azt minden tekintetben kiváló módon.

Az erős passaicai magyar élet hamarosan kiváltotta a sajtó szükségét és létrejött a "Szabad Sajtó" című magyar nyelvű hetilap, amely fenállása alatt mindig hiven szolgálta a magyar érdekeket és amelynek mai szerkesztője és kiadója az érdemes Karl Nándor, aki a lapnak új lendületet adott.

Az egyleti téren Passaic legerősebb intézménye, amely helyi jellegű, a Szent Antal Egylet és kedvenc találkozó helye a Passaicai Magyar Klub. Az országos magyar biztosító intézmények természetesen erős osztályokkal vannak képviselve a városban és annak környékén.

Jogos büszkesége a passaicai magyarságnak a Magyar Building and Loan Association, amely egyike az erős pénzügyi intézeteknek és tekintélyes vagyona révén sokat tett Passaic város kiépítésének érdekében.

A Passaiccal szomszédos Garfield város, amelyet csupán egy kis folyó és hídak választanak el Passaicától, magyar társadalmi életet, va'amin az egyházat is Passaiccal kapcsolatosan él, de különös dicsőséget szerzett a magyar névnek és lehetőségnek azzal, hogy a pénzügyileg bajba jutott város talpraállítása érdekében

magyar polgármestert választottak, amint az e könyv más részében részletesen meg van írva. Gabriel János, a fiatal magyar polgár mester erélyes keze máris olyan rendet teremtett Garfielden, hogy a város pénzügyi egyensúlya helyreállott.

A helyzet adottságánál fogva a cliffoni magyarság is Passaicot tartja állandó közéleti központjának és bár van egy-két helyi jelentőségű társulata, alapjában Passaiccal karöltve szolgálja a magyar érdekeket.

Jellemző Passaicra az, hogy a szülőhazában talán még jobban ismerik, mint Clevelandot, holott az ohioi nagy városban sokkal több a magyar. A világháborút követő tizenöt éven át nem jöhetett ki olyan magyar előkelőség Amerikába, aki pár napot ne töltött volna Passaicon, aki és voltaképpen ott ismerkedett meg az igazi amerikai magyarsággal. Ennek jelét látjuk abban, amit a Kossuth szobor leleplezése alkalmából Amerikában járt Dr. Bródy Ernő országgyűlési képviselő írt hazatérése után Passaic felől a következő sorokban:

— New Yorkból azzal vittek ki engem Passaicra, hogy ott láthatom meg, milyen igazában véve a valódi amerikai magyar. Csak annyit mondhatok, hogy amit Passaicon láttam, annak alapján csak egyet kívánhatok — bár ilyen volna a magyar itthon is. Vas szorgalmu, e-kölesös életű, tisztességtartó, gerinces és mégis szerény modoru, akinek a jólét nem ment a fe-

jébe. Alig hiszem, hogy lenne olyan magyar Passaicon és környékén, aki ne élne saját házában és bár ezek az otthonok vagyont képviselnek, azoknak árán otthon negyven holdas gazda lehetne a tulajdonos, azért a passaicai magyar mégse büszke, mégse gögös, nincs benne semmi beképzeltség. Ami pedig a vendégszeretetet illeti, ha van csakugyan hagyományos magyar vendégszeretet, úgy Passaicon található az.

Meg egy jellemző vonása van Passaicnak. A szintizta magyarokkal együtt él ott vagy kétezret magyar földről származó, de német eredetű, úgynevezett sváb család. Szorgalmasak, takarékosak, vagyoniilag tulnyomó részük igen erősen áll. De ezeknél jobb magyar nincs. Van köztük olyan, aki csak törve beszél magyarul, de inkább angolra fordítja a szót, mint németre. És büszkén vallja, hogy magyar. Hazafias célokra, magyar egyházakra készséggel és bőkezűen áldoz és a magyar egyleteknek ez a svábság fentartó oszlopa. Mikor a világháború után a temesvári svábok megkörnyékezték ezeket a derék embereket, akkor rideg visszautasításra találtak és eredmény nélkül, teljesen üres kézzel hagyták el ezt a reájuk nevezve kifejezetten ellenséges indulatu területet.

A passaicai és környéki második nemzedék sorából százával kerültek ki az egyetemet végzett, magyar származásu ifjak, akik az amerikai társadalmi életben sikeresen helyezkedtek el és csak tiszteséget hoztak a magyar névre.

Magyar niaságlrók asztala a Clevelandi Apponyi banko-tton, 1911-ben. Az asztalnál ülnek: Kende Géza, Mihók Sándor, Fáy Nándor, Horváth József,

Puky István, Szentfrey József, Káldor Kálmán, Biro János és Muzsly József, akik közül csak az utolsó három van még életben.

ANTAL FERENC,

az Am. Magyar Népszava irodavezetője,
a Páduai Szt. Antal Egylet jegyzője,
a Bridgeporti Szövetség osztály-titkára

32 Division Ave., Garfield, N. J.

Szül.: 1896 szept. 22-én, Tiszaujlak, Ungarn m.

Antal Ferenc, aki 1922-ben nejevel együtt jött Amerikába és nyomban Passaicban telepedett le, erős magyar érzéstől indítva az első perctől kezdve a legerősebb tevékenységet fejtette ki a magyar közéletben. Nem csak az általános jellegű magyar mozgalmakban vett részt, de az egyetl élet terén is olyan munkát végzett, hogy csakhamar a Bridgeporti Szövetség 421-k osztályának ügykezelő titkára, a Szent Antal Egylet, a Közérdekű Szövetség, a Passaic Első Magyar Férfi és Női Betegsegélyző Egylet és a Rákóczi helyi fiókjának egyik vezető tagja lett.

Ezt a közérdekű magyar munkásságot ismerte fel és méltányolta az Amerikai Magyar Népszava napilap azzal, hogy kilenc év előtt passaic-i irodájának vezetésével bízta meg, aminek Antal Ferenc minden tekintetben és becsületesen felelt meg.

Antal Ferenc 1920-ban Budapesten vette nőül a kaposvári születésű Furlan Muriát és a garfieldi Division Avenue 32 száma alatt, saját tulajdonukban lévő családi házában élnek gyermekeikkel, ifj. Antal Ferencel, aki már elvégezte a High Schoolt és Honkával, aki még iskolában jár.

Vasszorgalmu, erős akaratu, egyenes jellemű és feltétlen tisztességű férfi Antal Ferenc, aki minden ízében magyar és aki a legnagyobb fáradtságot se sajnálja, ha azzal a magyar érdekeket mozdíthatja elő. Erre a célra készséggel áldoz is. Tekintélynek és becsületnek örvend Passaicban, amit alaposan megszolgált és kiérdemelt.

BARANYI DANIEL,

fűszer és delicatessen kereskedő

23 Highland, Passaic, N. J.

Szül.: 1881 július 3-án, Tiszakezdi, Borsod megye.

Az élet hullámvörése átsodorta őt is a nagy vízen... 1908-ban, 24 éves korában érkezett Butler, Pa.-ba. De előzőleg otthon már kiszolgálta a 34-ik gyalogezredet Kassán. Mint ismert jó zenész, nagyon sok helyet bejárta Amerikában. Passaicban 1914-ben telepedett le és azóta állandóan ott is lakik. 1919-ben Restaurant és szalon üzletet nyitott; jelenleg pedig szép grocery és

delicatessen üzlete van, melyet feleségével együtt vezetnek.

1914 május 9-én nősült Passaicban. Felesége a Szakács, Borsod megyei Kiss Erzsébet, akitnek Magyarországon ismert, előkelő rokonsága van. Nagypapja Rakacsza Szent (Borsod megye) református lelkésze volt; nagybátyja, Nagy Sándor pedig borsodi főjegyző; azonkívül közel rokonságban van Nt. Kecskenéthy József református lelkésszel és a tekintélyes, történelmi nevű Dókus

családdal is. Gyermekeik: Bertalan és Ernő az üzletben segítenek szüleiknek. A Ref. Egyháznak tagja az egész család. Általános magyar mozgalmakban, mint jó magyarok mindig részt vettek.

Bár régi amerikai polgárok és az üzlet és családi, valamint társadalmi ügyek lefojtallják minden idejüket; azért Magyarország képe gyakran megjelenik képzeletükben. A ködös emlékek gyakran kifényesednek és lelkiileg otthon érzik magukat. Pedig életüknek most már minden komoly szála: a gyermekek, az itteni ismerősök; a megélhetési lehetőség és a jövő idekötői őket. Csakhogy az érzésnek és léleknek mégsem lehet parancsolni és érzés meg lélek gyakran hazaszállanak...

BOSKA JÓZSEF,

a Sanitary Cleaning and Dyeing Co.
tulajdonosa.

az American-Hungarian Building & Loan
Association elnöke,

az Am. Magyar Polgári Kör trusteeja

51 Harding Avenue, Clifton, N. J.

Szül.: 1896 november 20, Szápár, Veszprém m.

Boska József a szabó ipart már otthon tanulta és mikor 1913 június 13-án Passaicba érkezett, képzettsége mellett rögtön kegyeret talált és szakmája mellett maradt. Jelenlegi üzletében 15 éve van a mai helyen.

Passaic és környékének magyar közéletében mindig erős szerepet vitt. A Szent István Hitközségnek régi, oszlopos tagja, évekig trusteeja volt és nagy tevékenységet fejtett ki az új iskola építése körül. Tagja a Szent Antal Egyletnek is, amelynek 18

éven át tisztviselője volt, az Amerikai Magyar Polgári Körnek pedig trusteeje. Legértékesebb tevékenységét azonban mégis a negyed millió dollár tőkével rendelkező és rendkívül körültekintően vezetett passaieti American Hungarian Building and Loan Association vezetése körüli fejtette ki és ennek a nagy pénzüzetnek öt év óta mint elnök áll az élén. Gyártelepének fekvéséhez mérten, bár Passaic-on a 4-ik utca 198 száma alatt lévő saját házában lakik, tagja a Cliftoni Elks Clubnak, tagja a St. Paul Egyháznak is és a városi közcélt ben elismert tekintélynek örvend.

Boska József 1916-ban vette nőül a Veszprém megye Egod községből származó Tűrök Vilánt, aki a magyar egyháznak maga is egyik vezető tagja. Házasságukból négy gyermek származott, József, aki édesapja üzletében tevékenykedik, Margit, aki a High Schoolba, Dorothy, aki az elemi iskolába jár és a kis Loretta, aki még fiatal arra, hogy édesanyja szemel alól iskolába bocsáthassák.

CSÁKY LAJOS, a Dundee Tavern tulajdonosa

13 Monroe Street, Passaic, N. J.
Született: 1904 szeptember 8-án, Fairmount, W. Va.

"Csáky gróf"-nak hívja mindenki, nemcsak azért, mert a neve ugyanaz mint az egyik ismert magyar mágnás familláé, de mert lelki nemességével is kiérdemli azt. Örömet, szívesen segít mindenkinek és ha kedvére való magyar mulatság van szombati este, vagy vasárnap otthagyja üzletét, sokszor még a bartenderét is magával viszi, hogy áldozzon a magyar közszerelet oltárán.

Amerikában született, de szülei 5 éves korában hazavitték és 18 éves koráig a Borsod megyei Szalonmán nevelkedett, ahol édesapja, Csáky István ma is él. 1923-ban jött újra Amerikába és a vendéglől pályán talált elhelyezkedést. Hosszabb ideig dolgozott New Yorkban, közben két saját üzlete is volt Garfield, N. J.-ben, mal üzletét egy éve vezeti. Társadalmi téren tagja a Bridgeporti Szövetségnek, a Ref. Egyháznak és a Joyfális jöke-délyű embert mindenkül szereti a városban.

DOBI PÉTER, a Dobi-farm és piknik helyiség tulajdonosa

372 Semel Ave., Garfield, N. J.
Szül.: 1889 dec. 6-án, Szalonma, Borsod megye.

A mosolygós gyermekkorban, 1901-ben, 11 éves korában érkezett Passaicba és azóta állandóan Garfieldben lakik. Az élet drótkéfeje perzeze őt is megrongozta és ma már sok-sok küzdelem áll a

háta megett. Garfielden 14 évi butcher és grocery store-jó volt, amelyet aztán a szép Dobi Farm Caldwell Township piknikező helyiséggel cserélt fel. Mindamellett állandóan dolgozik is; jelenleg már nyolc év óta, a Botany Worsted Mills-nél, mint szövőgépjavító dolgozik.

Tagja a Szent Antal Egyletnek, a passaieti Első Magyar Férfi és Női Egyletnek, továbbá a Ref. Egyháznak. A Garfieldi Férfi és Női Egyletnél 7 éviig p. ú. titkár volt.

De eljött a családalapítás ideje is. 1913-ban Passaic-on oltárhoz vezette a Finke, Borsod megyei származású Takács Lilit, aki mindenben hűséges segítőtársa és minden küzdelmének és sikerének hű osztályosa. Igazi élettárs: jó feleség és anyja. Leányuknak: Dobi Jolánának, aki az Amerikai Magyar Népszava szépségversenyén díjat nyert. Beauty shopja van Garfielden. Miklós István: Hobokében a Stevens Institute of Technologyt végezte és most lesz mérnök; Péter Béla ugyanott tanul.

Akármiilyen hosszú is az út a 11 éves kortól az ötvenig és Szalonmától Garfieldig; Dobi Péter nem panaszkodhatik, hogy ez az út meddő maradt. Mert ha utja nem is volt kiköveve csupa sikerrel; de nem is maradt jeltelen és eredménytelen! Aki ilyen szép családot ilyen szép eredménnyel, ilyen gondos iskolázattal tudott felnevelni; az büszkén és holdogan tekinthet vissza küzdelmeire és életére!

DEÁK GUSZTÁV, a Western Electric Co. accountantja, a Bergen County Federation of Taxpayers Association elnöke.

134 Outwater Lane, Garfield, N. J.
Született: 1904 október 9-én, Garfield, N. J.

Deák Gusztáv, aki a nagyszülősi származású néh. Deák Gusztáv fia, noha hi született, szívtel-lekkel vesz részt minden magyar közgyben. Előadások-m szerepelt a Szt. Antal Egyletnek tagja és tisztviselője, a Garfieldi Első Magyar Férfi és Női Bs. Egyletnek volt elnöke, a Passaieti hasonló nevű egyletnek és a Bridgeporti Szövetségnek jó tagja.

Tanulmányai végeztével a Western Electric

Company Kearney városban lévő gyárának cost-accountantja hivatalos pályáján, de egyben a Bergen megyei közéletnek egyik rendkívül tevékeny tagja. Így választották meg először Garfield városában, majd az egész Bergen megyére kiterjedő hatáskörrel a Taxpayer's Association elnökének. 1927-ben pártunkivüli programmal U. S. congress-mannak, 1937-ben városi tanácsosnak jelölték, mert benne látták azt az erőt, amely a közérdekeket legjobban tudná képviselni.

Deák Gusztáv 1929-ben Garfielden nősült, amikor Kopetz Annát vette feleségül.

Közvetlen modora és nagy szociális érzéke, a mely a városi, megyei, állami és szövetségi háztartás költséges voltában látja a haladás legnagyobb gátját, Garfield városában és Bergen megyében a vezető sorokba emelte, akiknek szavát méltányolják minden vonalon.

FALUDI GYULA

70 Jackson Street, Passaic, N. J.

Szül.: 1886 december 13-án. Ősi, Veszprém megye.

Amikor 1903-ban Passaicba érkezett: otthon már változatos élet állott mögötte és a 19-ik gyalogezrednek is kiszolgálati tisztje volt. A gimnáziumba a veszprémi Piaristákhoz, kereskedelmibe pedig Szekesfehervárra járt. De nem lett hivatalnok, hanem kereskedő, mert ezt reálisabbnak ítélte. Itt munkás lett, mert jó munkát kapott. Jelenleg a Forstman Woolen Co. laboratóriumában dolgozik, mint litografus. Szeretik, megbecsülik és 29 év óta ugyanazon a helyen dolgozik.

1908-ban felesége betegsége miatt egy évre visszautazott Magyarországra. De azután ugyanott folytatta munkáját, ahol elhagyta. 1922-ben kihozta egész családját. Nagy volt az öröm. De nem sokára súlyos gyász érte. Hat hét múlva a család kijövelete után, életének hű osztályosa, akit még otthon 1901-ben vett feleségül: örökre lehunyt a szemét. Három leánya közül: Anna; férj. Halni Artumné, Long Islandon; Rózsika; férj. Gorun Mihályné, Passaicon; Jolán férj. Müller Hansó, Lodiban, N. J. lakik. Apai és nagyapai boldogságát munkái teszik teljessé.

Tagja: a Passaic M. Hs. és Tem. Egyletnek, a Bridgeporti Szövetségnek, a Polgári Körnek, a Közérdekű Szövetségnek, a Magyar Egyletek Egyesületének, a Ben Hur magyar osztályának, a Modern Woodmannak. Sok egyletnek volt tisztviselője: régebben az Önképző és Műkedvelő Körnek is egyik erős oszlopa volt. Mikor kijött: kevés volt még a tollforgató ember és ezért jóformán minden egyesbe bevonták. Tagja a Szent István Rom. Kath. Hitközségnek, amelynek éppen akkor tették le az alapkövét, amikor ő ideérkezett. Mindenkor szíves, lélekkel részt vett az általános magyar mozgalmakban. A helyi sajtónak értékes munkatársa volt és mikor a Szabad Sajtó megindult, hosszú ideig társszerkesztője lett a lapnak. Mindent összevéve: olyan szép, munkás és eredményes élet áll mögötte, amire mindenkor büszke lehet!

GREENWALD JENŐ.

a Friendly Tavern tulajdonosa

11 Monroe Street, Passaic, N. J.

Szül.: 1881 december 31. Kisvárdá, Szabolcs m.

Greenwald Jenő egyetlen percet sem költe el születésekor azt, hogy egy egész évvel legyen fiatalabb. Az új év beköszöntése előtt egy perccel született december 31-én. Miután a 11-es hónap gyalogozóval kötelekében hadkötelezettségének eleget tett, 1906-ban Amerikába jött és Pittsburghban telepedett le, ahol 1914-ben nősült vette a zempléni Homonnára való Wintner Bertát és mint tréfásan emlegeti, ezzel meg is indította a nagy háborút.

Passaicra 1915-ben költözött át Greenwald Jenő és a saját tulajdonában lévő épületben, mai helyén nyitotta meg üzletét, amely sokáig volt gyűlés-terme a magyar egyletnek és ahonnan nagyon sok magyar mozgalom indult annak, sokszor Greenwald Jenő kezdeményezésére, de minden esetben az ő bőkezű pártfogása mellett. Ez a magyar ügyek iránti bőkezűséget gyakorolja ma is. Különösen erős híve és buzgó tagja a magyar Izraelita Hitközségnek, amely minden tevékenységében igaz magyar és amelynek Greenwald Jenő jelenleg is tiszteletbeli gondnoka.

A sors gyönyörű családdal áldotta meg Greenwald Jenőt. Gyermekei: Irwin, Ede, Dennis, Sarolta, Katherine, Ruth, Lillian és Pearl, mind a családi otthonban élnek még, iskolába járnak és mély vallásos szellemű nevelésben részesültek. Sarolta február 12-én ment férjhez Wm. Lazovich-hoz.

Greenwald Jenőt Amerikaszerte ismerik és becsülik. Csaknem negyedszázad alatt sok ezer magyar fordult meg Passaicon, akik ezt a vendégszerető és mindig udvarias, egyenes jellemű embert felkeverték és becsülni tanulták meg.

GABRIEL M. JÁNOS,

Garfield város polgármestere

City Hall, Garfield, N. J.

Született: 1910 szeptember 7-én, Garfield, N. J.

Tűzszökös magyar vérből származott Gábrriel János, aki iskoláit szülővárosában, Garfielden végezte, majd Philadelphában a Drexel Institute of Technology hallgatója lett, ahol Bachelor of Science és Civil Engineer oklevelet szerzett. Tovább folytatta tanulmányait a Mount Clair State Teacher's Collegeban. Tanár lett és

négy éven át a High School tanára volt. Már az első évben tagja lett a College teamnek és tanuló-társai között egyetemes népszerűségnek örvendett.

A szülővárosába visszatérő fiatal tanárt 24 éves korában már megválasztották városi tanácsosnak. Mint ilyen értékes munkásságot fejtett ki és amikor a nehéz anyagi gondokkal küzdő Garfield egy erőfeszítés közepén és feltétlenül tiszta jellemű polgármesterre keresett, 1937-ben Gábrriel M. Jánosra bízta a várost. Bár a demokraták jelöltje volt, számos republikánus támogatta, mert tudták, hogy Gábrriel János nem pártot, hanem az egész polgárság érdekét fogja szolgálni és ennek a várakozásnak munkája meg is felel.

Garfield városa szegény emberek városa, amelynek életszükséglete az, hogy takarékos és becsületes kormányzata legyen. Ezt adja a fiatal polgármester a városnak akként, hogy vezetése alatt annak tekintélye és hitele máris helyreállott.

Gábrriel polgármester, aki az Egyesült Államok hadseregének tartalékos tisztje, ma is szülőföldjével együtt lakik, ezekkel a derék, becsületes magyar emberekkel, akik meg tudták tartani szívében a magyar faj iránti szeretetet és ki tudták nevelni benne azokat a tehetségeket, amelyek révén a magasba emelkedett. A polgármester érzésének tanúbizonysága az, hogy ma is tagja és jó tagja a Szent István Körnek.

Szívében magyar álmokat ápol. Nagyon szeretné megismerni azt az országot, amelyből szülei idészarmaztak és mihelyst lehet, Magyarországi tanulmányutra fog indulni.

Az amerikai magyarság egészére dicsőséget hozott a második nemzedékbeli fiatal garfieldi polgármester, aki egész New Jerseynek megmutatta, hogy fajunkban olyan tehetségek laknak, amelyek azt az átlag felé emelik. A sikernek, amely Gábrriel Jánosra vár, a polgármesteri tiszttség csak az első lépésfok, mert hiszen ma mindössze 28 éves a fiatal polgármester, akinek hivatali működését érthető érdeklődéssel kísérik nemcsak a megye, de az állam polgársága is.

ID GABRIEL JÁNOS,

a Gabriel Dairy tulajdonosa

422 Boulevard, Garfield, N. J.

Született: 1880 július 4. Ács-tészer, Veszprém m.

Ha van valami büszkeség a jóruvóló és szerény Gábrriel János lelkében, úgy arra jussza is van, hogy büszke legyen a fiára, aki a 35.000 lakosnál nagyobb népességű Garfield város polgármestere New Jersey államban. Ezt a büszkeségét minden magyar megérti, hiszen nem utolsó dolog az, hogy a földműves sorból került magyar bevándorló fiú egy jelentékeny város polgármestere legyen az új hazában, az Egyesült Államokban.

Gábrriel János, miután fészolgálta a 13-ik tüzérezredben a katonaeveket, 1906-ban nőül vette Korstner Máriát és vele együtt 1909 június havában Passaicra jött, ahol nyomban munkába állott az egyik gyárban és alkalmazásban is maradt addig, míg 1923-ban tejjüzletét megnyitotta "Gabriel Dairy" név alatt, amit virágzó üzletté fejlesztett úgy, hogy állandóan öt-hat embert foglalkoztat telepén. Különlegessége ennek a telepnek az, hogy nemcsak a mások tejtermékét dolgozza fel kereskedelmi forgalomra alkalmas módon, hanem mintegy tizenkét fajtehenet saját üzemében tart.

Gábrriel János, aki minden magyar mozgalomban tevékeny részt vesz, családjával együtt hűséges tagja a passaicai Szt. István római katolikus egyháznak és nevével együtt életének legfőbb célja az volt, hogy jó gyermekeket neveljenek. Ezt a céljukat el is érték. Erzsébet leányuk boldog házasságban él Suhovszky Vilmosmal, míg János fia tanári oklevelet szerzett és jelenteg a város polgármestere.

Az amerikai magyar közvélemény tisztelettel néz Gábrriel János felé, aki olyan második nemzedékbeli fiút ajándékozott Amerikának, akire mindnyájan joggal lehetünk büszkéek.

GYÖRGY ISTVÁN,

a Passaicai Ref. Egyház algondnoka, a Ref. Egyesület osztály jegyzője

53 Commerce Street, Garfield, N. J.

Született: 1897 december 25. Szalonna, Borsod m.

György István már 16 éves korában elhagyta szülőföldjét, hogy itt Amerikában telepedjen le. Kemény harcot kellett néki megvívni, míg kiverekedte magának azt a (tisztelettel) övezett társadalmi állást és posztitót, — ami máma is körülveszi.

1913-ban, 26 évvel ezelőtt érkezett Passaicba. Onnan nemsokára Woodbridge-be, majd onnan Perth Amboyba került, 1926-ban ismét visszatért Passaicba.

A Református Egyesületi passaicai osztályának

jegyzője és az ottani Református Egyháznak már éveken keresztül algonodnoka Sokoldalú tevékenységén kívül részt vesz az általános magyar mozgalmakban is. Mindig egyike a legelsőeknek ott, ahol áldozni kell.

1916 július 1-én New Brunswick, N. J.-ben megnősült, feleségül vette Bagácz Erzsébetet. Házaságukból egy kis leány származott, aki most elismert szépség-ápoló egész New Jersey területén.

Jelenleg Paterson, N. J.-ben dolgozik. Mindenütt, mint megbízható, józan életű, közért mindenkor áldozni kész derék magyar embernek ismerik. Egyik példányképe azoknak, akikre az amerikai azt szokta mondani: "He is the right man" és mi ilyen bevándorlókat akarunk. Passaic, Garfield és környékének magyarsága ugy tekinti reá, mint akire bármely időben számítani lehet és lehet rá építeni mint jó és erős fundamentumra.

HORVÁTH JÓZSEF,

a Hungarian-American Building and Loan Association igazgatósági tagja, a John Hancock Life Insurance Co. képviselője

233 East 7th St., Clifton, N. J.
Szülőhelye: Bodajk, Fehér m.

Tizenkét éves korában hozták szülei Amerikába és azóta Passaic-on és környékén él és iskoláit is ott végezte. Kezdetben a Botany nagy posttögyár irodájában kapott alkalmazást és ennél a nagy vállalatnál maradt azután 21 éven át, amikor a depresszió miatt a gyár olyan nehéz helyzetbe került,

hogy tisztviselőinek túlnyomó részét elbocsátotta. Horváth ekkor a biztosítási üzlet terére lépett át és a John Hancock Life Insurance Company képviselője lett, amit immár nyolc éve szép sikerrel folytat. Általában a vezető ügynökök között foglal helyet.

A magyar közelében Horváth József részese volt a passaic-i Hungarian American Building and Loan Association alapításának és a negyed millió dollár tőkével rendelkező pénztintézetnek ma is igazgatósági tagja. Számvivője a Szt. Antal Egyetnek titkára az Első Dalkornak és ma is jó tagja az Amerikai Magyar Polgári Körnek és a Cliftoni Polgári Körnek. Hitbizgó híve a Szt. István római katolikus egyháznak is.

Horváth 1913-ban nőül vette az Abauj Szántóon született Flaska Mária-t, aki 13 évi boldog házasság után jobblétre szenderült. Egyetlen fia, Horváth Géza vizsgázott repülőgép és gépészmérnök a pennsylvaniai Mainheim városban, a U. S. Coast Artillery Anti-Aircraft divíziójában tartalékos hadnagy, édesapjának jogos büszkesége.

Közbersülésnek és szeretetnek örveid Horváth József, akinek boldogsága az, hogy 84 éves édesapja, Horváth János és édesanyja még élnek és szeretettel övezik körül drága fiukat.

FT. GÁSPÁR JÁNOS,

a Szt. István R. Kath. Hitközség plebánosa

217 Third Street, Passaic, N. J.
Született: 1898 május 6. Nagy Sároslak, Vas m.

Magyar Amerika katolikus magyarsága és felettes egyházi hatósága, a newarki érsekség véleménye Ft. Gáspár János egyénisége felől az, hogy egy veszendőnek indult, válságban levő hitközséget mentett meg magyar fájának és katolikus hitének javára.

Ft. Gáspár János középiskolai tanulmányait sikeresen végezve. Közegen tett érettségi vizsgát, majd a szombathelyi, később az esztergomi teológián végezte papi tanulmányait és 1921 december 17-én a szombathelyi püspöki templomban szentelték áldozórrá.

A fiatal pap először Ausztria Incaud községében volt káplán, majd szülőbuzájába vágyakozva Zala megyei Alsóbogát községébe helyezték át, ahonnan Zalaegerszögére ment hitoktatónak, majd a községi plebániára helyezték át és ott is maradt 1929-ig, amikor meghívásra Amerikába jött, ahol először a Perth Amboy Magyarok Nagyszönya egyházban volt káplán, majd Staten Islandon Arocharban az Isteni Szeretet Leányainak rendházában volt a lelk. atya. Itt érte a meghívás, hogy vegye át a woodbridge-i Karméhelyi Boldogasszony római katolikus hitközség plebánosi székét és ottani munkájából, 1933-ban rábízták a válságba jutott passaic-i hitközség megmentésének feladatát.

Az, hogy ilyen nehéz helyre vezényelték, nem volt elrettentő Ft. Gáspár Jánosra nézve, aki a világháborút mint honvédhadnagy küzdötte végig és az olasz harctéren még is sebesült. Elment Passaicra és olyan rendet teremtett, amelynek eredménye a berendezések nélkül is 66.000 dollárba került magyar iskola, amely teljesen új intézmény és amelynek mellékéga a két apáca vezetése alatt álló gyermek-ovoda.

Nemcsak hitéletének mélységében, hanem anyagiakban is megerősödött és megszállt a passaic-i magyar római katolikus hitközség. Szinte megszakítás nélkül szentelte ennek éveit Ft. Gáspár János és munkáját csak egyetlen esetben szakította meg, amikor 1938-ben hazalulzott, hogy a budapesti eucharisztikus világkongresszuson felfrissítse lelkét a hazai emlékekkel és a katolikus hitélet nagy világeseményeivel. Nemcsak híve, de az őszmagyarság körében is osztatlan elismerést arat neves munkájával Isten Igéjének e fenekült lelkületű hirdetője.

IZSA FÁBIÁN,

fűszer és husáru kereskedő

26 Sherman Street, Passaic, N. J.
Szül. 1883 január 20. Homokbödögér, Veszprém m.

Izsa Fábián a hentes és mészárosmesterséget Magyarországon, Pápán tanulta és Amerikában is

e tudása alapján kereste meg kenyerét. Amerikába az 1903-ik év során jött és egy ideig New Jersey Patterson nevű városában élt, majd az erős magyar életű Passaicra költözött át az 1906-ik év folyamán és ott 1908-ban nyitotta meg saját üzletét, amely azóta is mostani helyén, saját épületében van. Vasszorgalmu munkájának és szaktudásának eredménye gyauánt ma már a megalapozott amerikai polgárok közül való, akinek szép birtoka, több háza és tisztes vagyona van. Családi otthona üzletének közelében, a Sherman Street 23-ik szám alatt van, saját házában.

Izsa Fábán 1903-ban nősült és legnagyobb és jogos öröme gyönyörű családjá, Honku és Teréz leányai már férjnek vannak. Anna, Rózsi, Lujza, Mariska és Gertrude még a szülői otthonban élnek és részben iskolába járnak, részben az üzletben segítkeznek, míg az ifjú Izsa Fábán a High School szorgalmas tanulója. Valamennyi erős vallás-erkölcsi szellemben nevelkedett, jó gyermekek.

A Szt. István hitközségnek Passaicon egyik oszlopa Izsa Fábán, aki annak korábban buzgó tisztviselője is volt és ma is áldozatkész tagja. Tagja és tisztviselője a Verhovay Segély Egylet 87-ik osztályának is és tevékeny szerepet vesz a Szt. Antal Egylet életében. Erős része van minden magyar megmozdulásban, mert hiszen a magyar érdekek szolgálatában Izsa Fábán áldozatkészére mindig biztosan lehet számítani.

KOVÁCS ISTVÁN.

szalontulajdonos

158 — 3rd Street, Passaic, N. J.

Született: 1872 december 31-én, Szalonna, Borsod m.

Ez év október 1-én lesz 50 esztendeje, hogy Kovács István megérkezett Amerikába. 11 évet volt a zsebében, de mert akkor az erőszim, dolgozni akaró bevándorlót megbecsülték: harmadnap már Irwin, Pa.-i telepen vágta a szemet az óhazában képesített Kovács mester. Onnan Clevelandba Pittsburgba ment munka után, majd ismét bányába ment. Miután New Yorkban is szétnézett, 1903-ban Passaicra ment, hol a szövő gyárban kapott munkát. Itt ismerkedett meg feleségével, Páulész Veronikával (Abanjszánlő) akivel 1903 szeptember 4-én kelt egybe. Azután 2-3 ízben is jártak odahaza, később fűszerüzletet és mészárszéket nyitottak, melyet 1921-ben adtak csak fel.

Ezután ismét hazamentek, részben, hogy gyógykezeléssék magukat és meglátogatták rokonokat. Egy ily ntők alkalmával szüleiknek díszes sírkövet is emeltek.

Kovács István éveken át élénk részese volt a passaicai magyarság egyházi és egyleti életének. Volt az Egyesült Egyletek és a Közérdekű Szövetség elnöke, pénztárnoka, több ízben is. Gondnoka volt a református egyháznak is, míg Mrs. Kovács a Szent Erzsébet Női Egyletnek és a Szent Anna Oltáregyletnek, valamint a Passaicai Közérdekű Szövetségnek is tagja.

A Kovács házaspár megbecsült és kedvelt tagjai a helyi társadalomnak, akiket szívesen keresnek meg, nagy látogatottságnak örvendő tiszteletükben.

KRAMER SANDOR.

virágkereskedő.

a Water of Youth, Inc. elnöke,
a Passaicai Polgári Kör alelnöke

18 Monroe Street, Passaic, N. J.

Szület: 1880 május 1-én, Huszt, Máramaros megye.

Nehéz küzdelmek borították Kramer Sándor életét, de vele született humora soha el nem hagyta és életkedvét mindig megőrizte. A Nagyszőlősen és Sátoraljaújhelyen tanult fiatal kereskedő 1901-ben pénz nélkül érkezett New Yorkba, ahonnan West Virginia Acme nevű bányatelepére került, ahol egy

évig csupán ellátásért dolgozott a szénbányában és végül pénz nélkül, sőt 60 dollár adósság hátrahagyásával ment Charlestonba, majd vissza New Yorkba ahonnan tartozását becsületesen megfizerte. Végül Passaicba került, ahol éveken át másnak dolgozva, 1911-ben megnyitotta mai virágüzletét, amelynek sikere olyan, hogy nemcsak más amerikai városokból, de még Európából is kap rendeléseket, mert tagja a World Florists Associationnak.

Kramer Sándor lelke a passaicai magyar közéletnek és üzlete az egyik központja annak. Éveken át "Remark" név alatt volt a Szabad Sajtó jeles munkatársa és írással ma is egyik oszlopa a lapnak. Részt vesz áldozatkészen minden magyar mozgalomban. Alelnöke a Polgári Körnek, elnöke volt a Modern Woodmannak, alelnöke a Petöfi Körnek, tagja a Garfieldi Egyesült Magyar Betegsegélyző Egyletnek, az Elks Clubnak, a Shrinersnek és 32-es rangban lévő szabadkőműves.

Kramer Sándor 1905-ben vette nőül a veszprémi Bakonybélből származó Sárffy Rozát. Saját tulajdonukban lévő, pompás otthonuknak legnagyobb ékessége Kramer Sándor magyar könyvtára. Gyermekeik közül Lajos Albert Hackensackon saját üzletét vezeti. Elsie Mr. Moss szeptember neje, Margit, Schoen D. felesége és Lillian, aki még otthon van szüleinél, ismert nevű festőművésznő.

Mélyen gondolkozó és erős humoru ember Kramer Sándor, aki szülőhazája érdekében igazán értékes tanulmányokat küldött Magyarországra vezető embereihez, akik elgondolásai közül többet sikerrel valósítottak meg.

MARTON JÓZSEF,

szalontulajdonos

246—3rd Street, Passaic, N. J.

Született: 1885 február 15. Mánd, Szatmár megye.

Mint ahogy a Toldi énekében olvashatjuk: "még legény-toll sem pelyhedzett az állán", amikor 1903 április 20-án, 18 éves korában Passaicra érkezett és azóta állandóan ott is maradt. Mikor a passaicai drótygyárban dolgozni kezdett: eleinte 5 cent órakerék kapott. De azért volt kitartása és ott maradt jóideig, amíg végre rezsesebb fizetést verkedett ki magának. Mialatt a gyárban dolgozott, folyton üzletalapításon járta az eszt. És estenként már akkor is bartender volt Mokrayóknál. Hamarosan azután vágya beteljesült, szalon üzletet nyitott, mely ma egyik legrégibb, közel 30 év óta fenálló szalonülhet. Persze azóta át van alakítva a modern kor igényeinek megfelelően. Night Clubnak és ma a fiatalságnak egyik legkedvesebb találkozási helye. De közben: 10—12 évig volt már hajójegyzője is. Üzletén kívül Passaicon több háza is van.

A Református Egyház tagja és alapítója és mint ilyen: díszes elismerő okmányt is kapott. Gondnoka is volt az Egyháznak. Amikor Debrecen nagy emlékü püspöke: Balházi Dezső Amerikában járt: az ő házában is vendége volt. Tagja a Verhovaynak, a Közérdekű Szövetségnek; az Első Magyar Férfi és Női Magyar Bs. Egyletnek, továbbá a Moose, Eagle és Citizen Clubnak. 1921-ben látogatásban volt Magyarországon, Amerikában pedig, míg ideje engedte: régebben ott volt minden magyar ügy oldalán.

1908 április 22-én vezette oltárhoz Passaicon a Felső Szend, Abanij megyei származású Kovács Erzsébetet, akivel boldog házasságban élnek. Gyermekük közül József és Sándor apjuknak segítenek. Teréz, férj. Adam Campbell, Grand Rock, N. J.; Irén, férj. Mathias Winter, Passaicon laknak.

MOSSAY GYULA,

a Szt. István R. Kath. Hitközség kurátora

71 Van Winkle Ave., Passaic, N. J.

Szület.: 1886 szeptember 16-án, Kassa, Abanij m.

Ebben az évben bizonyára nagy öröm ért Mossay Gyulát: születési helye Kassa, Rákóczi szentelt hamvaival együtt visszatért a magyar hazához. És ha újra visszatér szülőföldje látogatására: akkor már magyar földre fog lépni!

Miután otthon kitanulta a géplakatossgot: 1905-ben Amerikába: New Yorkba érkezett, ahol több évig dolgozott. Majd Chicagoba, onnét Denverbe, ismét Chicagoba vetette a sorsa, majd 1910-ben megint Passaicra, N. J., ahol végleg megtelepedett. Hosszabb ideig a Greig gépgyár for-

manja volt, jelenleg az U. S. Rubber-gyárban dolgozik.

Tagja és egyben kurátora a Szent István Hitközségnek. Tagja továbbá az M. W. of A., az E. M. Férfi és Női Bs. Egyletnek, a Passaic Közérdekű Szövetségnek. Éveken át tiszviselője volt az E. M. F. és Női Bs. Egyletnek.

1910-ben nősült New Yorkban. Felesége a kassai származású Kiss Margit. Gyermekei közül Gyula és Vilmos hivatalnokok. Imre pedig High Schoolba jár.

PUSZTAY ENDRE,

kereskedő

23 Belmont Ave., Garfield, N. J.

Szület.: 1878 nov. 28-án, Huszt, Máramaros megye.

A kivándorlók nagy vitor-szágulján 1905-ben, 27 éves korában érkezett Bridgeportra. De mielőtt ideérkezett: otthon kitanulta a mézsáros mester-séget és vagy tíz évig már folytatta is, mielőtt Amerikába indult. Katonáéveit a máramarosszigeti 85-ös gyalogezrednél szolgálta ki.

1908 óta saját üzlete van, melyet 1921 óta Garfielden levő saját házában folytat.

Széleskörben nagy népszerűségben él, mert egyenes, korrekt gondolkodású embernek ismerik. Szép, független társadalmi életet él; egyformán jó magyar, jó polgár!

NT. RÁCZ GYÓZÓ,

a Passaic, N. J.-i Ref. Egyház lelkesze, a Keleti Egyházmegye jegyzője

220 E. 4th Street, Passaic, N. J.

Szület.: 1904 április 3-án, Tiszabездő, Szabolcs m.

Debrecenben, a magyar kálvinista Rómában, a híres debreceni Collegiumban járt gimnáziumba és ugyanott tette le az érettségit is. Ott szíva tele a lelket a magyar levegővel is, amely mindenkit végtelenségig, örökre eljegyez a magyar sors-sal!

Az érettségi után beiratkozott a debreceni jogakadémiára, ahol jogot végzett. Közben beiratkozott a teológiára is de ezt már nem fejezhette be otthon, mert időközben Amerikába jött, ahol tovább folytatta teológiai tanulmányait. Trentonban 1930-ban avatták pappá, hol csak rövid ideig működött, mert hivatása Phoenixville, Pa.-ba szolgáltotta, ahol nagy egyházi feladatok vártak reá. Nemcsak az elvilágiasodott hívők lelket kellett a krisztusi igéhez visszatéríteni, hanem egy új tempómépitésének nyomasztó gondoljai is vállára neheztek.

Miután nehéz feladatát Istenbe vetetti hitel

megoldotta és életének alkotásokban gazdag 8 esztendejét szentelte a hitélet magyar szellemű ápolására; a Passaic, N. J.-i Egyház hívásának engedve, az ottani református egyház lelkésze lett. Bár Phoenixville-től nehezen vált meg; mégis volt ereje otthagyni alkotásának nagy művét és 8 évi lelképásztorkodásának súlyos, de mégis gyönyörű emlékeit, mert Passaic új célokat és feladatokat jelentett számára, melyet a hitélet érdekében kellett vállalnia.

Lelkipásztori feladatain kívül a magyar irodalomnak is lelkes művelője és e téren bizonyára még sokat várhatunk tőle. Mifután magyar tartalékos táisz is: sok világi ismeretre is tett szert és ennek, mint lelképásztor is nagy hasznát veszi. 1930-ban a magyműveltségű Nagy Irénét; Nagy Bertalan gyáros leányát vette feleségül, aki a lelképásztori hivatás a derűt és napsugarat jelent! Boldog házasságuk gyümölcsei: Ernő és Gabriella két gyermek a szülők személtüpe és egyben a jövő hízatói ígéretei.

SZEMÁN ISTVÁN.

az American-Hungarian Building and Loan Ass'n alelnöke, a Passaic E. M. Férfi és Női Bs. Egylet elnöke, a Passaic Közérdekű Szövetség titkára, a Polgári Kör titkára

Rochelle Park, New Jersey.

Szül.: 1885 június 13-án, Lád-Bessenye, Borsod m.

A gyermekkor és ifjkor találkozásánál: 15 éves korában érkezett Amerikába: Philadelphába. De onnét csakhamar Clevelandba, az amerikai "Debetzentra" került, ahol három év alatt kitanulta a módos mesterséget. Így ő lett az amerikai magyar módosok egyik lelképásztora. 1903-ban Passaicba ment és azóta állandóan ott él, miközben az amerikai és magyar közélet egyik népszerű vezetőalakja lett.

Igy többek között az Amerikai Magyar Bldg and Loan alelnöke, Badlietwer Township rendőre; a Polgári Kör titkára, a Passaic E. M. Férfi és Női Bs. elnöke, a Passaic Közérdekű Szövetség titkára. Tagja továbbá a Szent István Róm. Katol. Egyháznak és a Szent Antal Egyletnek.

1903-ban családapáltásra gondolt és feleségül vette az Abol községből (Borsod megyei Bője Mária), ki szintén tagja a legtöbb fenti egyletnek és aki egész életében mindenben hűséges segítőtársa volt. Szemán István összesen 26 évig volt módos és ebből 6 évet a híres Wright Aeroplane Co.-nál töltött el. 1908-ban hazatért, hogy kislé felhívott korában is széttekintően régen elhagyott szülőföldjén. Gyermekel közül Vilmos core-maker Wright-nél; Olga, férj. Czibula Jánosné Garthelden, N. J. lakik. Szép és harmonikus családi életet élnek és igen széles körben nagy szeretetnek és nagy népszerűségnek örvendenek. Élete a család és a közélet szolgálatában oszlik meg; pontosága és kötelesség érzése, valamint korrektsége közzmondásos.

SÓGORKA MIHÁLY,

a White Laundry, Inc., elnöke

16-20 Van Winkle St., Passaic, N. J.

Szül.: Sur, Veszprém megye.

Sógorka Mihály már négy gimnáziumot végzett Beatercebányán és Sopronban, amikor a sors Amerikába vetette, ahol rögtön a megélhetés gondja foglalta le. 25 év előtt kezdte János öccsével malüzletét, amelyet vas szorgalommal olyan nagyra építettek, hogy ma már 50 embert foglalkoztatnak az üzemből és saját teher-automobiljakkal használják a forgalom lebonyolítására. Mindketten tagjai a passaic városi Chamber of Commerce-nek és a Manufacturers' Associationnak, de emellett erős támogatói minden magyar akciónak is, bár a hatalmas üzem minden idejét leköti. Gyári telepük saját épületükben van kftűnő gépekkel felszerelve.

A huszonöt év alatt, mióta a két testvér önálló üzlet vállalkozáshoz kezdett, azt teljes megértéssel, egymás iránti megbecsüléssel úgy vezették, hogy az üzem évről-évre nagyobb és erőteljesebb lett. Két magyar lélek minden ambíciója van a telephez építve. Passaicban és környékén elbőrendülő hírneve van a White Laundry, Inc. cégnek, amelyet a megbízhatóság mintaképek tartanak.

Értelemmel szép és meleg családot élnek. A gyermekek már College-ba járnak, de igazán magyar szellemben lettek nevelve, aminek közzel fogható bizonyítéka az, hogy az angolok által nehezen kiejthető család névhez ragaszkodnak és azt nem hajlandók könnyebb kiejtésű angol névre cserélni.

FRANKLIN

DR. VERMES LÁSZLÓ, orvos

172 Main Street, Franklin, N. J.

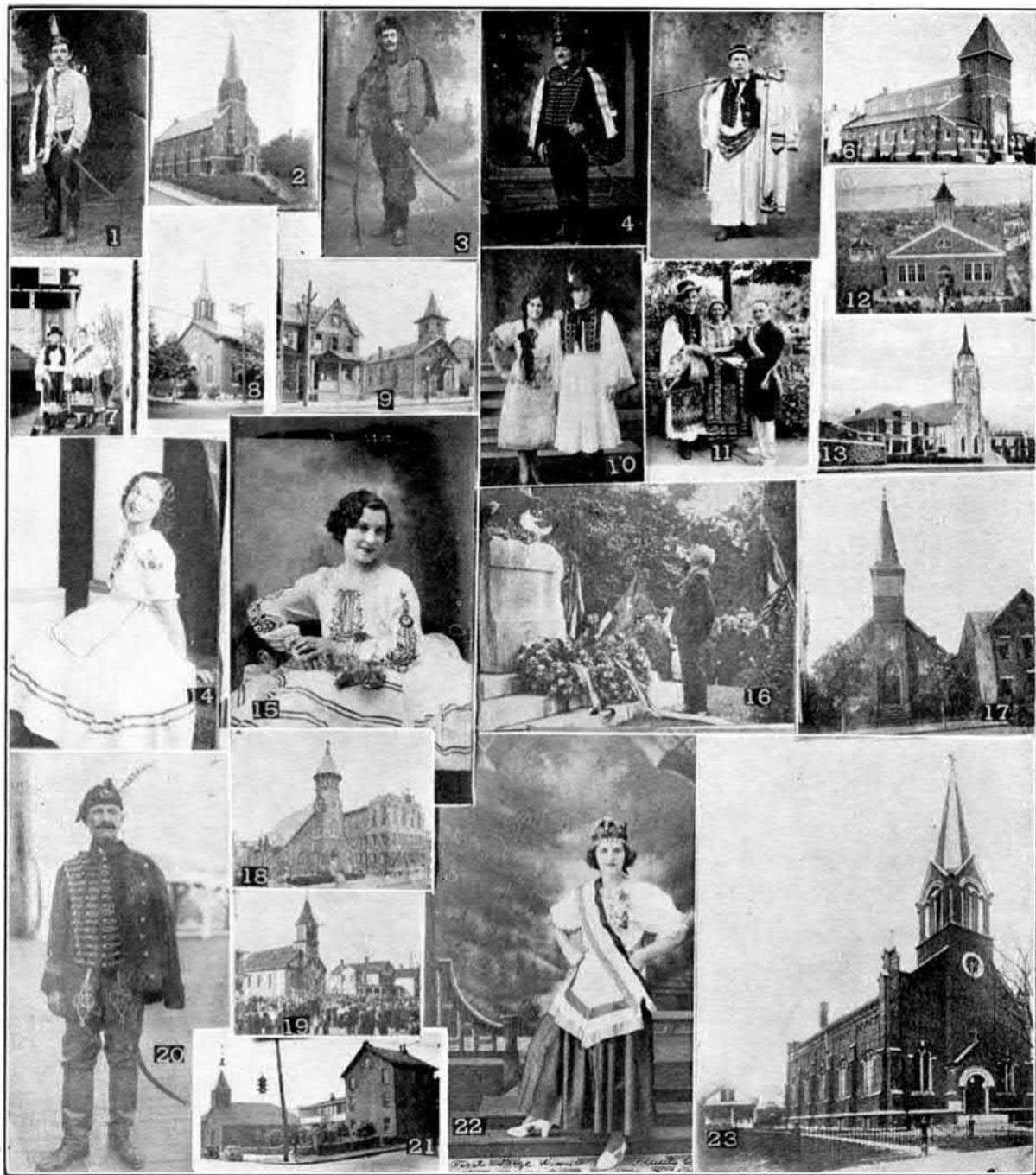
Szüetett: 1909 január 23-án, Újpesten.

Fiatal ember és fiatal amerikai magyar Dr. Vermes László, aki orvosi oklevelét a világhírű bécsi egyetemen szerezte és megfelelő klinikai gyakorlat után 1934-ben jött Amerikába, hogy egyik régi magyar telepünkön, a New Jersey államban lévő Franklin városban kezdje meg orvosi gyakorlatát. Mielőtt Amerikába jött volna, az első lovóed gyógyszerrel kötelekében mint önkéntes orvos teljesített Ratonal szolgálatot.

1934 május 30-án nősült meg és boldog házasságából Zsuzsika nevű hájos kis leánykájára hajtott ki, akit édesanyja, Vermes Alice magyar szellemben nevel a magyar szülői szeretet melegével.

Az amerikai magyarság, amely józan belátással fel tudja ismerni azt az értéket, amit egy magyar orvosnak, mint Dr. Vermes Lászlóknak Franklinban való telepedése jelent összességünkre nézve, mindig számítani fog a benne élő értékre. Orvosi oklevelé, magas képzettsége, nagy tudásán révén súlyt és tekintélyt ad Dr. Vermes László az amerikai társadalom szemében annak a magyar telepnek, amelynek tagjait eddig jó munkájuk révén becsülték meg a városban.

Képek a magyar életből

1 Kéry Imre 30 év előtt egyik szerepében, Bethlehem. 2 Bethlehem magyar lutheránus templom. 3 Várjas Mihály 30 év előtt, Bethlehem. 4 Megulesz János, Trenton. 5 Várjas András 30 év előtt, Bethlehem. 6 A perth anebolyi magyar gör. kath. templom. 7 Csató István és neje matyó viseletben, Trenton. 8 Sommerset utcai ref. templom, New Brunswick. 9 Bethlehem ref. templom. 10 Trentoni fiatal pár. 11 Kondás András mlnt magyar anyukönyvvezető Philadelphiában. 12 Woodbridgei magyar r. k. templom. 13 Bethlehem r. kath. templom.

14 Képzőművészeti iskolai előadás. 15 Baran Mariska, Bridgeport. 16 Molnár István Hszteleg a budapesti Washington szobor előtt. 17 Trentoni Független ref. templom. 18 A trentoni r. kath. templom és iskola. 19 Ref. harangszentély Wallingfordon. 20 Guy Tivadár, Bethlehem. 21 Szt. István Király r. k. templom, Allentown. 22 Rosman Mariska, az 1938-as Magyar Nap szépség királynője, Allentown. 23 Szt. Erzsébet r. k. templom, Baltala.

PHILADELPHIA

Az Egyesült Államok harmadik legnagyobb városának a legkülönbözőbb jelzőket adták. Reáfogták, hogy lassu életű város, ami nem csoda, ha tudjuk, hogy a várost annak idejében német bevándorlók, a mai Pennsylvania Dutch elemek és a Quaker felekezet hívei teremtették, tehát a legmegfontoltabban cselekvő emberek. Mégis Philadelphiaiban született a csillagsávos amerikai lobogó, ott élt Betsy Ross és ott teremtette meg az Egyesült Államok a maga függetlenségét, alkotmányát, hiszen Washington, a philadelphiaiak szerint "csak későbbi valami". Akkor jött, amikor a nemzet már megvolt.

Egy igen jellemző meghatározást olvastunk valamikor a philadelphiai magyarság felől, amely körülbelül ezeket mondja:

— Philadelphiaiban csak okos magyarok boldogulhattak. Iparos, kereskedő, orvos, tanár vagy bármi foglalkozása volt a magyarnak, Philadelphiaiban csak úgy boldogulhatott, ha az átlagnál sokkal műveltebb volt.

A MAGYAR HITTELET

Hitközségeik erősek. A katolikusok Szent Szív hitközségéről Ft. Mihály István plebános felől írt tanulmányunkban emlékeztünk meg. A reformátusok hitbeli életét az Első Magyar Presbyterian Egyház látja el, amely 1908-ban alakult Pivány Jenő kezdeményezésére és amelynek első lelkésze néhai Hankó Gyula volt. A hitközséget ma Nt. Pazar Miklós református lelkész vezeti, aki hosszú években át Kingston és Wilkes Barre lelképásztora volt és 1934-ben vette át a philadelphiai reformátusok gondozását és erélyes munkájának hatása a hitközség erős fellendülésében nagyon észlelhető.

Megállapodott és jól elhelyezkedett a philadelphiai magyarságnak jóformán minden egyes tagja, aminek legláthatóbb jele a philadelphiai Első Amerikai Magyar Building and Loan Association, amelyet 1920-ban alapítottak a magyarok és amely tiszta magyar vezetés alatt áll ma is. Titkári székét a kiváló Alló Béla tölti

be nagy szakértelemmel.

A philadelphiai magyarság összetartásában érdemes része van a Függetlenség című hetilapnak, melynek szerkesztője Dr. Aczél Aurel, ez a megfontoltan gondolkozó, erősen képzett koponya, aki azt a higgadt megfontolás szellemében neveli. Dr. Aczél Aurel a világháború során mint magyar katonaszert orosz fogságban volt, ahol tanulmányait folytatta.

RÉGI ÉS ÚJ MAGYAR EGYLETEK

Egyesületi téren számtalan magyar egyesület van a philadelphiai magyarságnak és természetesen valamennyi országos magyar biztosító intézmény nagy erővel van képviselve ott. A nagy helyi egyletek mellett ott működik évtizedek óta a Dalgárda is, melynek szép helyisége van. Ugyancsak tágas helyisége van a Jótékonyági Egyesületnek is.

Történelmileg is vannak magyar vonatkozásai Philadelphiainak. Maga Kossuth Lajos is meglátogatta és mint a negyvennyolcas idők nagy külügyi államtitkára, később a budapesti Nemzeti Múzeum igazgatója feljegyezte. Amerikában a legelső magyar pap Philadelphiaiban talált templomot és otthont. Aszalay volt ez, hazulról sámsoni református pap, aki nyomban a világosi fegyverletétel után Amerikába jött, Philadelphiaiba ment és ott egészen véletlenül találkozott vele Pulszky Ferenc, mikor Kossuth látogatását készítette elő és felújították a régi barátságot.

— Sajnos, — jegyzi meg Pulszky "Életem és korom" című emlékiratában, — magyar hívek hiányában németül prédikált Aszalay és pedig azzal a hortobágyi német klejtéssel, amelynél kedvesebb magyar fülnek nem is lehet. Éppen csak a német érti meg nehezen, de azzal Aszalay nem sokat törődött.

A philadelphiai százötven éves kiállítás és ünnepségek alkalmából a magyar elemek felől külön ünnep keretében emlékezett meg Philadelphia városa, amely siker tekintetében semmi kivánnivalót nem hagyott hátra.

ACHIMOV PÉTER és NEJE.

kereskedő

900 Marcella Street, Philadelphia, Pa.
Született: 1883 június 8-án, Sáratalva, Torontál m.

Achimov Péter már képzett kereskedő volt az óhazában is, amikor 1909-ben Amerikába jött, a pennsylvaniai Amber városába, majd a Pennsylvania vasút bevándorlási hivatalnoká lett hosszú évekre és most már egy nagy new yorki cég főképviselője, önálló vállalatot folytat. Achimov élete legfontosabb eseményének

azt tartja, hogy 1919-ben hazajutott látogatónak, Nagykláidán megismerkedett Decker Rozsi zongora tanárnővel és nőül vette, Neje Temesvárott teljes sikerrel végezte a felső zenei iskolát, tanárnői oklevelet szerzett.

Az Amerikába jövő házaspár összetartó erővel vágott neki az új életnek, Achimovné előnyösen ismert zene tanárnő lett előbb New Yorkban, majd mikor 1925-ben Floridába mentek, ott folytatta hivatását és három év után visszatérve Philadelphióba, mint énekesnő szép sikereket aratott a rádió és közben jeles eredménnyel folytatja növendékei közt a zenei tanítást is.

Dr. ACZÉL AURÉL, jogtudor

a "Függetlenség" szerkesztője és kiadója

700 West Girard Avenue, Philadelphia, Pa.
Szül.: 1888 Királyhelme, Zemplén megye.

Mélyen szántó, erősen képzett elme, amelynek megfontolt, tárgyilagos ítélő ereje tisztelget parancsoló. Ez Dr. Aczél Aurél egyéniségének mérése.

Gimnáziumi érettségét Sátoralfajhelyen, a piaristák gimnáziumában tette, majd jogtudori oklevelét a budapesti tudományos egyetemen szerezte, ahonnan a sors a vil-

ágháborúba sodorta. Először a 29-es gyalogsági hadtestbe került két másik, a lovasságnál szolgált tisztársával együtt, majd 1916 februárjában gyalogsági kiképző tanfolyamra osztották be és a hat hetes útképző tanfolyam sikeres elvégzése után a 65-ik gyalogezredbe ment. Az orosz Brussilow tábornok elleni offenzíva során, 1916 nyarán meg-

sebesülve, orosz fogságba került és négy évig volt hadifogoly Szibériában.

A hadifogságban 1918-ban kétszázezer amerikai dollár értékű orosz rubelt sikerült orosz nagytökeésektől szereznie, amit sikeresen becsempészett Dr. Aczél Beregovlába, a hadifoglyok táborába és ezt tisztársainak segítségével kölcsönképpen a legnagyobb igazsággal osztotta el fogolytársai között, akiket a válságos időkben szilte az éhhalál elől mentett meg ez az óriási összeg. Körülbelül ezer hadifogoly, tiszt és önkéntes részesült ebben a segítségben akkor, amikor arra legnagyobb szükség volt.

Négy év hadifogság után Dr. Aczél Aurél 1920-ban Japánba jutott, ahonnan Magyarország felé igyekezve, Amerikába ért és itt maradt. Philadelphióban előbb egy pénzügyi szervezetet szervezett, amelynek titkára lett 1923-ig, de közben 1926-ban átvette a philadelphiai Függetlenség heti lap szerkesztését. Társadalmi munkásságából folyólag egyre erősebb munkát fejt ki az amerikai politikai életben, a legutóbbi választások alkalmával is a magyar alakulatok vezetője volt az állam területén.

A hétköznapi újságírás teendőin felül adott alkalmunkkor erős tollú publicisztikai írások látnak napvilágot Dr. Aczél Aurél tollából, amelyek azután végigjárják az egész amerikai magyar sajtót és átvés hatást gyakorolnak az amerikai magyar közéletre.

ALLO BELA,

szalon és étterem tulajdonos,
a Magyar Building and Loan Ass'n titkára

1229-1231 Lawrence St., Philadelphia, Pa.
Született: 1887 július 18-án

A philadelphiai magyarság története úgy van átszőve Álló Béla életével és tevékenységével.

hogy a kettő egymástól elválasztani nem lehet. Hiszen mióta kijött 1903-ban Álló Béla Amerikába, nem volt olyan magyar megmozdulás a köz javára Philadelphában, amiből ne vette volna ki a maga hatalmas részét.

Magán élete alig is volt Álló Bélának. A pozsonyi gimnáziumból jött Amerikába, ahol kezdetben vendéglőkben dolgozva a szakma titkait elsajátította, majd 1915-ben saját üzletet nyitott. A szárazság bekövetkeztével ingatlan üzletet folytatott, amíg 1933-ban ismét megnyithatta a mai üzletét. 1910 során nőül vette a Bácskulán való Hornyák Terézi és házasságukból származott érettségizett Mariska leány, aki hivatalnoknő és Béla fia akl a High Schoolba jár.

Ami ellenben a közéletet illeti, ott egészen másként fest a kép.

A philadelphiai Jótékony Egylet egyik alapítója Álló Béla volt, aki azt években út mint elnök vezette. Közben a katolikus jellegű intézménnyel kapcsolatosan alapították meg a philadelphiai római katolikus egyházat, amelynek egyik alapító harcosa szintén Álló Béla volt, aki rendkívül sokat fáradozott a szép templom építése körül is. Egyben harcos tagja lett az Árpád Egyletnek, a Bredgeport-i Szövetségnek, az Amerikai Magyar Társaságnak, a Liberty Loan Klubjának idején az idegen nyelvű bizottság pénztárnokának neveztek ki. Tevékeny részt vett Álló Béla a new yorki Kosuth szobor megalkotása körül, valamint a philadelphiai revizlós gyűlés összehívása érdekében. Közben mint művelődő is tevékeny szerepet vett szép sikerrel. 1920-ban megalakította a Magyar Building and Loan Asszociációt, amelynek azóta is elnöke. Részt vesz a Moose és Elks nagy amerikai egyesületek életében és hetetizedesül legutóbb száz magyarunk volt tanúja a polgárosodás alkalmával.

Aki ennél többre képes, az mesébe való ember kell legyen. Nem csoda, ha ilyen közmunka mellett Álló Béla nevének arany csengése van a philadelphiai magyarság előtt.

BACHER A. GYULA.

ingatlanforgalmi és építészeti iroda tulajdonos, a Református Egylet helyi osztályának elnöke, a Dalárda örökös disztagja

7862 Oxford Avenue, Philadelphia, Pa.
Született: 1879 március 12-én, Zirc, Veszprém m.

Bacher Gyula, aktuak írója a philadelphiai régi magyar emléktárgyak valóságos múzeuma, képzett molnár volt már, mikor Amerika jött 1897-ben, ahol tudásának fokozása és az angol nyelv elsajátítása érdekében azonnal esti iskolába ment, majd real estate tanfolyamot végzett, úgy, hogy két évvel később saját íródája volt. Kenyerét előbb biztosítással kereste, majd pénzküldő és hajlégy és ingatlanforgalmi irodát nyitott Philadelphában. A philadelphiai életben Bacher mindig vezető szerepet vitt. Mindkét egyház alapításában résztvevő, nemcsak tagja, de tisztviselője is volt minden magyar egyesületnek. A Dalárda örökös disztagja.

tagjának, a Református Egylet helyi osztálya elnökének választotta és igen tevékeny munkát végzett a régi Republikánus Klubban is. Ősszekértetési folyttá ma is sokat segít magyar honfitársain. Már most teljesen amerikai az üzletköre. Sokat áldozott a sportra is, amelyet maga is gyakorolt, hiszen fiatalabb korában ismert nevű hárkozó

volt. Az amerikai társaságokban a N. E. Business Men's Association és a N. E. Chamber of Commerce tagja.

Bacher A. Gyula 1905-ben Ft. Várlaky Sándor plébános előtt vette nőül a Kiszegjőz, Ung megyéből származó Demjén Borbálát. Gyula József fia bank tisztviselő, Albert könyvelő, Ferenc apjának üzletében dolgozik. Bertta és Anna leányai még a családi otthonban élnek.

Az érdemes magyar ember áldozatos részese volt minden magyar megmozdulásnak, többek között az AMOSZ philadelphiai osztályának elnöke is volt.

CZEINER JÓZSEF, szo'ontulajdonos

3401 Water St., Philadelphia, Pa.
Szül.: 1877 márc. 16-án, Tósd-Bereud, Veszprém m.

Az uttörő magyarok közé tartozik. 1899-ben jött ki, amikor a magyar kivándorlás még csak gyermekkorában volt. Az akkori III. osztályú utazás még nem volt olyan luxusutazás, mint a mai. Aki akkoriban jött ki: sokáig el nem telede a háromhetes tengeri utat... Mint jómódu gazdálkodócsalád gyermeke jött ki. Nem szükségből és nem muszájból, hanem azért, mert világot akart látni. Először Springton, N. J.-be érkezett, majd

Bethlehemben és utána Philadelphában vállalni nehéz munkát. Azután elfogta egy kislát a honvágy és haza rúterant. És ha már otthon volt: lát meg is nősült. 1906 július 3-án feleségül vette Kulesár Karolinát, Tócsok-Berenden, ahol Ferenc öccse híró és utol már apja is híró volt.

1908-ban már feleségétől együtt jött vissza Amerikába. És itt régi helyén: az Art Clubban, mint szakács dolgozott. Majd önálló restaurantra nyitott, melyet változó szerencsével évekig vezetett. 1925 óta jelenlegi helyén van, mint szalonos és szolgája széles körben nagy népszerűségnek örvend. Tagja a Dalárdának, a Verhovaynak, az Amerikai Magyar Társulatnak, továbbá a Mooseheart, West Morelandnak, a 33-ik Ward Republican Clubnak és a Retail Liquor Dealers Ass-nek. Régebben egyetemi tisztviselő is volt.

Gyermekek közül Anna apjával dolgozik. József mechanikus és Ferenc vegyermérnök. Általános magyar mozgalmakat mindig szívesen támogatott. Mrs. Czeiner 1931-ben Ferenc fiával hazament látogatni, hogy a régen nem látott rokonokat és ismerősöket meglátogassa.

ERDÖSY JANOS.

a Philadelphiai Nagybizottság elnöke,
a Magyar Demokrata Liga elnöke,
a Verhovay 76-ik fiók titkára

110 West Rockland, Philadelphia, Pa.

Szül. 1873 augusztus 16. Gyertyámos, Torontál m.

Három és fél évtized óta áll az amerikai magyar végvárcak bástyáin minden nemzeti érdek felett őrt a tisztas, öreg harcos — Erdős János, Magyar Amerikában nincs olyan kis telep, ahol nevét ne ismernék, hiszen évtizedeken keresztül volt egyik, a legnagyobb országos egyesületünk vezetőségének tagja.

A bádogos ipart tanulva Erdős János a szülőházában és szakképzettsége biztosította kenyereit az új hazában is. Mikor 1905-ben Amerikába jött, Philadelphában telepedett le. 1915-ben a nagy Verhovay Segély Egylet bizalma a központi irodába hívta abban Detroitba ment, ahol az egyik nagy amerikai hajógyár foremanja lett, majd 1920-ban visszatért Philadelphába, ahol saját házában alapította meg végleges családját otthonát. Első feleségét elvesztve 1919-ben a Zemplén megyei Tállyára való Helz Máriát vette nőül. János fia hivatalnok, egyben a Verhovay philadelphiai angol fiókjának is titkára, míg Honka leánya felső ipari iskolába jár.

A helyi körben Erdős János elnöke a phila-

delphiai Magyar Egyletek és Egyházak Nagybizottságának, elnöke a Magyar Demokrata Ligának és a Verhovay 76-ik fiókjának titkára és kerületi delegátusa. Alapította a philadelphiai Szent Szív r. kath. egyháznak, tagja a fiatal Betegsegélyező Egyletnek, titkára volt az Árpád Egyletnek, elnöke volt a helyi Kosuth Szobor Bizottságnak és részese a philadelphiai revíziós gyűlésnek. Munkájára jellemző, hogy utlag volt három hónapig tagja a Verhovay 76-ik osztályának, már elnöknek választották. Több, mint 100 tagot szerzett az osztálynak, közben megalapította az angol osztályt is.

Országos hírnevét a Verhovay érdekekben kifejtett igazán nagy munkájának köszönheti. Több ízben volt konvenció delegátus, majd 1911-ben főellenőrnek választották a központba, 1929-ben igazgatóságl és 1931-ben szavaztató bizottságl tisztviselőnek.

HADIK C. JÓZSEF.

a J. C. H. Automatic Machine Works
társtulajdonosa

2431 N. 6th Street, Philadelphia, Pa.
Született: 1889 augusztus 1-én, Budapest

Tipikusan a jó gyermek, a jó fiú életrajza Hadik József története. Édes apjával a Fehér megyei Aba községből ideszármazott Hadik Imrével megkezdett kles' műhelyt a fiu szorgalmá, tudása, rátermettsége, az amerikai ipari életben való járassága tette naggyá és emelte ki a száirke ismeretlenség homályából olyan vállalatá, amely egyike a legjobbakkak és legismertebbeknek az egész környéken. Azt az alaposságot, amit az apai európai tanultsága adott az üzletnek, — mert hiszen Hadik Imre éveken keresztül a budapesti Ganz gyárban dolgozott — ezt párosította Hadik József amerikai conceptiójával.

Fokról-fokra fejlesztette nagyobbra az üzemet és építette ki a helységet, úgy hogy ma 60—70 munkás dolgozik a műhelyben és ha az ember kívülről nézi meg az épületet, dehogy is sejténé, hogy bent az udvaron százezer dollárt meghaladó gépek és három emeletes helység van.

Hadik József ma elismert szaktekintély. Tagja az "American Society of Tool Engineers"-nek és vezetése alatt épült fel a világhíró Horn and Harder automata cégnek első lincses automatája. Üzletfelek közé tartozik az Egyesült Államok kormánya és csaknem minden Philadelphia és környékbeli világ cég is.

Hadik József 1917-ben nősült és a Szt. András, Abauj megyei Breznai Juliskút vezette útjár elé, akivel ideális házasságot él, a gyár szomszédjában felépített saját otthonában.

Az apa, Hadik Imre, ma már visszavonult az üzlettől abban a tudatban, hogy József és a szintén Budapesten született, nagy tapasztalatu és gyakorlatu bíró Ernő fialnak kezében a vállalat továbbra is megtartja azt a jó nevet, amit 22 év megfeszített munkájával megalapoztak magokunk.

FENESSY JÁNOS.

a Philadelphia Beauty Parlor Equipment Co. tulajdonosa

1112 North 3rd St., Philadelphia, Pa.

Született: 1888 augusztus 30, Nagyváradon

A gerinces férfi akarat igazi mintaképe Fenessy János, aki azzal jött Amerikába hogy "valaki" lesz és tényleg lett. Napszámosságon kezdte és gyárosi pozícióra emelkedett saját erejéből, saját akaratából.

Regényírók tollára való élet áll Fenessy János mögött. Nehéz sorsral kezdte Nagyváradon az életet, de vas szorgalmával mindig tanult és elérte azt, hogy építészetl rajzoló lett, ami a szűkes anyagi viszonyok között is annyira biztosította, hogy 1911-ben nőül vette Nagyváradon a költői lelki Enyedy Erzsébetet. A családi élet zavartalan boldogságára azonban három évvel később reátköszöntött a világháború és Fenessy János fekvőbeteg fogott, hogy hazáját védelmezze. Négy hosszú esztendőn át küzdött végig a háborút, majd a háborút követő nehéz éveket, amikor szülővárosa idegen uralom alá jutott és 1922-ben a Fenessy család utnak indult Amerika felé azzal az elhatározással, hogy az apa az új világban is lesz "valaki", nem utolsó ember.

Nehéz, kemény küzdelem várt Fenessy Jánosra Amerikában. A sikernek nehéz itt az iskolája és az életet Fenessy is a legalacsonyabb fokon, a napszámos munkánál kezdte. Vele született ezermesteri tehetsége azonban nem hagyta esernben és meg volt benne az akarat is, hogy magasabbra jusson.

Ennek a küzdelemnek állomásai keserűek voltak. Az 1922-ik év során Fenessy négy hónapig Phoenixvilten a vasgyárban dolgozott, majd átment Philadelphiba, ahol két évre egy lámpagyárban kereste családjá kenyerét. Két évet a festő iparágban töltött és aztán másfél évig butorasztagalos üzembn dolgozott. Csak ekkor kezdett felettedérülni az ég akként, hogy a pennsylvaniai Ambler városában végre tudományos képzettségének meg-

felelő foglalkozáshoz jutott három és fél évig mint építész rajzoló gyakorolhatta tudását és tehetségét, míg végre három év előtt odáig jutott, hogy megnyithatta saját ipartelepét, amelyben ma hatnyolc embernek tud állandóan foglalkozást adni. Éles szeme és mérnöki tudása jelölte ki neki az utat, amelyen a siker felé haladhat Amerikában.

Ahhoz a munkához, amit az étellel való harcban Fenessy János fejtett ki, a családi otthon szilárd megalapozása adta meg a legerősebb indító rugókat. A hűséges házastárs, akinek igaz magyar szellemű és hitéhez hű lélekből eredő kötevényei megjelentek az Amerikai Magyar Népszava és a philadelphiai Függetlenség hasábján. Igazi vőnőke volt a családnak, amelynek tagjai: János, a mechanikus, József, aki apjával együtt dolgozik István, aki szintén mechanikus, György, aki a nő ruhaszövészet mesterévé akar fejlődni és Erzsike, aki a High School érdemes nővérdőke. A gyermekek örökölték apjuktól azt, hogy ezermesterek legyenek. A négy Fenessy fu minden szabad idejét esténként és vasárnap az építészetnek szentelik de közben időt találnak arra is, hogy szövetéyuknek hódolva, elsőrendű megdőlket csináljanak. Az apa akarati, hogy magasra haladjanak az életben, megvan mindegyikben és a művészet, a szép iránti szeretetet költői lelkesedéssel és anyjuk oltotta beléjük.

És talán mondani se kell ott, ahol a családuya lakót a magyar Muzsa ihlette meg, hogy nincs olyan tag a Fenessy család otthonában, amely az East Sedgley Avenue 1338 száma alatt saját házukban van, aki ne lenne igaz magyar. Szóban és írásban. Nem is lehet ez másként, hiszen hogy járhatná át másként az anya költői tollának szavakba öntött varázsa lelküket, egész életüket?

Öreg amerikasok szemében fiatal amerikasok a Fenessy család tagjai, de magyar Amerikának gazán úgy kell reájuk tekinteni, mint akik már begyökereszték az új hazába és alapjában a régiek közül valók. Fenessy János mintaképül szolgálhat arra, hogy mire képes a komoly férfi akarat és sikerében amerikai szempontból nem járziik komoly szetepet az, hogy nagy tudással és szinte boszorkányos tehetséggel lépett az új világ partjaira, Fenessy Jánosnak és nejlének éppen azért, mert az ugynevezett fehér gallérosok osztályából vándoroltak ki, sokkal több nehézséggel kellett megküzdendők, mint az átlagos embernek. Igen, mert őrlást lelki erőt követel az, hogy az ember az egyszer már elért pozícióról leszálljon és páratlan akarat kell hozzá, hogy újra felemelkedjék. Ezen a nagy erőpróbán teljes sikerrel ment át a Fenessy házaspár, amely hitébe vetett erővel viselte a nehézségeket és saját erejébe, saját tehetségébe vetett erővel harcolt azért, hogy amerikai szempontból is sikert érhesen el.

És ez a siker ma még csak a kezdetén van. A Fenessy család utja még mindig felfelé vezet és valószínű, hogy a gyermekekben a legmagasabb pontra jut.

**KLEIN EUGENE (JENŐ),
bélyeg nagykereskedő és műgyűjtő**

200 So. 13th Street, Philadelphia, Pa.
Született: Timnye, Pest megye

45 évvel ezelőtt érkezett Amerikába és ma az övé nemcsak Amerikának, de a világnak egyik legnagyobb bélyegkereskedése. Üzletét Európában csaknem olyan jól ismerik, mint Ázsiában és vásárlói között vannak Roosevelt elnök, az angol király, a román király, az Egyiptomi alkirály, stb. Európát körutja alkalmával gyakran keres fel szülőföldjét. Magángyűjteménye valóságos múzeum és egyike a világ elismert bélyegszakértőinek.

KNOFF ANDRÁS és NEJE.

üzletember

18 East Gorgas Lane (Mt. Airy), Philadelphia, Pa.
Szül. 1882 augusztus 11. Gyertyámos, Torontól m.

Mint képzett iparos, 1906-ban jött Philadelphába, ahol 1911-ig más alkalmazásban kereste kenyerét és akkor önálló vállalkozást kezdett, amelyet ma is sikerrel folytat. Knoff, aki hűkötelezettségének a budapesti 44k tüzérezred kötelékében tett eleget, 1908-ban Philadelphában nőt vett a torontái NagyJécsa községbe való Romfich Katalint, aki Szegeden, igaz magyar szeltemben nevelkedett. Ha a magyaránny üzlet erősen le is foglalja Knoff Andrást úgy, hogy csak a Dalárda és a Republikánus Kör tagja, a magyar közéletben annál tekintélyesebb és köztisztelőben tartott munkát végez a neje, aki az Egyletközi Bizottság alelnöke, a Republikánus Klub nőosztályának 8 éven át alelnöke és jó tagja a Dalárda Nőegyletnek. Tevékeny részt vett a Kossuth szobor teleplezésének előkészítésében és mikor a magyar érdekek védelméről volt szó, férjével és Katica leányával együttesen jelent meg Washingtonban Borah szenátor előtt.

Knoffék háza rendkívül vendégszerető és amíg a leányok otthon voltak, találkozó helye volt a helyi és átutazó művészi tehetségeknek, akiket Knoff Andrásné reávelt arra, hogy a magyar előadásokon szerepeljenek, ami azokat természetesen nagy sikerűvé tette. Szép munkájának elismerése gyanánt Knoffné 1930-ban és 1932-ben megnyerte

a Függetlenség hetilap népszerűségi versenyét, amit meg is érdemelt, hiszen lelke minden magyar mozgalomnak.

A gyönyörű családi életből származó gyermekek közül Micke, aki a Temple University végzte és okleveles ápolónő, Mr. A. Cohen neje. Katicán négy évig a bécsi zeneakadémián tanult és önálló művészi pályáját azért szakította meg, mert közben Alex Cheblow gyáros neje lett. Ifjabb Knoff András édesapja oldala mellett vesz részt az üzlet vezetésében.

KONDÁS ANDRÁS,

a Philadelphiai Jótékonyági Egylet
jegyzője

1215 North 4th Street, Philadelphia, Pa
Született: 1874 szeptember 2-án, Nyíregyháza

Kondás András ritka felsőiskolai kiképzésben részesült fiatal korában. A Tarcalon levő magyar állami szőlészeti és borászati főiskola oklevele jogostolta fel arra, hogy kerületi munkavezető legyen előbb állami hivatalban Szabadkán öt évig, Bácskán és Torontól kerületekben. Ebből a tisztegről jött 1906-ban Amerikába és

az első két évet Bethlehemben, majd két évet Lansdalen, két évet Berwickben töltött és miután Veronában is volt alkalmazva, végül Philadelphában telepedett le véglegesen, ahol páratlanul erős részt vett ki a magyar közéletben. Ennek elismerése gyanánt lett a Jótékonyági Egylet jegyzője, majd az Egyletközi Bizottság delegátusa, aki minden jó magyar ügyet készséggel támogat.

Hithellég a Szent Sziv r. kath. egyház tagja és a Darby városban levő katólikus Árvaház erős támogatója. Képviselet, amely Kondás Andrást bemutatja, szintén Darbyben készült, ahol ez a kiváló énekhanggal rendelkező emberbarát 1938 augusztusában Szent István emlékünnepeén egy alkalmi verset szavalt nagy hatással a mikrofon előtt.

Kondás András a munkási 65-ik ezredben szolgált le katonaséveit és a szülőhazájával állandó kapcsolatot tart fent unokaöccsével: Dr. Papp Péter budapesti királyi ítélő táblai bíró, valamint Sarkady Ferenc nyíregyházi bank tisztviselő útján.

Egyszerű és szerény modora mögött alig érezhető meg a fölényes tanultság, amely higgadt ítélkezésének alapja, de fel kellett ezt lámerni cselekedeteiből és ezért foglal el annyira megbecsült és tisztelt pozíciót Philadelphia magyar társas életében.

LEBICK H. JÁNOS.

real estate, biztosítási iroda tulajdonos

144 Diamond St. (száját házi) Philadelphia, Pa.

Született: 1894 május 4. Rakoveza, Borsod megye

Egészen fiatal fiú volt, amikor kiérkezett Amerikába. Azonnal iskolába iratkozott be, amely alapját adta üzleti sikerének. 20 éves korában már életbiztosítással, majd real estate-el foglalkozott. 1921-ik évben kezdte első üzletét. Mai irodáját 1923 óta vezeti és a legnagyobb biztosítási cégek megbízottja. Közjegyzői kinevezését 1924-ben kapta meg. Lakóházakat, üzleteket sok száz magyarnak és más nemzetiségűeknek adott el. Mortgage kölcsönöket közvetli. Oktatókat átfordít különböző nyelvekre és úhazai adás-vétel szerződéseket, meghatalmazásokat is elintézik irodájában.

Nagyránya üzleti elfoglaltsága mellett, sok időt szentel közügyeknek. A budapesti Egyetemi Énekkar ítélte elatt tagja volt a fogadó bizottságnak. Egyike volt a legelsőeknek, aki tiltakozott a magyarok ellen a sajtóban folytatott hadjárat ellen. Résztvevett a revíziós bizottságokban is. Tagja az Egyetemi Bizottságnak és 1938-ban a város által rendezett Festival of Nations ünnepségén a magyar csoportnak volt a vezetője. Az ünnepségről az állam egy 400 oldalas emlékkönyvet adott ki, melyben díszelőleg emlékeznek meg a magyarokról, ugyancsak Lebick Jánosról is, aki ezért munkájáért egy okmányt is kapott. A Magyar Republikánus Klubnak éveken át volt alelnöke és igazgatósági elnöke, a depresszió alatt pénzürnoka volt a Jótékony Segély Bizottságnak.

Ismeret műkedvelő zenész. A világ híres Étude zene magazinban meg is jelent egy cikke, ami a játszás közben elpuffant harok gyors módon való pótlásáról szólt. Zenei tudását a Temple zeneakadémián 4 évig tökéletesítette. Tagja a Real Estate Boardnak és élénk magyar és amerikai társadalmi életet él.

1921 július 2-án nősült Philadelphában. Neje, a szegedi származású Koekás Ilonka és a boldog frigyből Ernő nevű fiuk született, aki a North East High School tanulója. Vendégszerető házukról sok Philá-ban járt magyar és a barátok százai tanuszkodhatnak.

IFJ. LENDVAY LAJOS.

a Louis & Heggie Beauty Shop tulajdonosa

1120 Widener Bldg., Philadelphia, Pa.

Született: 1906 május 6, Cleveland, O.

Azzal kezdte az életét, hogy amerikai polgár léte, egy éves korában szülei hazavitték őt a Győr-ménogyol Tűpszenintélsra, ahonnan 13 éves korában Budapestre került. A borbély mesterséget a híres Széchényi fürdőben és a fodrászságot a Rákóczi uton. Ventner Gyulánál tanulta. 1923-ban szülővárosában, Clevelandban telepedett le és ott a Buckeye Roudon, a népszerű Messerschmidt borbély üzletben dolgozott. Rövid időn belül a borbélyszágot abba hagyta és a női fodrászságra fektette a súlyt.

1927-ben Philadelphába költözött, ahol 1929-ben üzletet nyitott "Louis és Heggie" név alatt. 1931-ben Heggie társától az üzletet teljesen átvette és a műhely, ahol állandóan 4-5-en dolgoznak, már régen saját tulajdon.

1934-ben Clevelandban nősült, ahol feleségül vette Messerschmidt régi népszerű borbélymesternek kedves leányát, Mariskát. Boldog házasságukat 1937-ben egy bűjös fűveskával áldotta meg az ég.

Életüknek nagy dalménye volt, mikor 1938-ban hazatértek a szüleit meglátogatni, majd Budapestre utaztak a Szent István ünnepekre. Mindannak dacára, hogy Ifj. Lendvay Lajos Amerikában született, a magyar nyelvet magyszerően bírja és meg is fogadta, hogy a kis Lajoskát is meg fogja tanítani a magyar nyelvre.

PAPP GÁBOR, magánzó

2121 Green Street, Philadelphia, Pa.

Szüi. 1873 november 22-én, Nagybánya, Szatmár m.

A férfikor elején, 31 éves korában, 1907-ben jött Amerikába, Philadelphába. Mindössze kilenc hónapig dolgozott itten amikor megvett egy nagy szalon, bár jóformán azót sem beszélt még akkor angolul sem ő sem felesége. Egy aranybányában sokáig dolgozott mint foglyelő. Így az aranyt és annak termelését nagyon közelről látta. És ha nem is jutott rá valami sok az aranyból, azért fizetéséből mégis szépen megtakarított. Chicogóban három évig volt szalonüzlete. Majd Philában Oyster Salont nyitott melyet 25 évig személyesen vezetett. Közben megvette a Beechwood nyaralóhelyet, melyet 9 éven át vezetett, de 1938 őszén bérelt.

Tagja a Verhovay 76-ik főkéjának, ahol régebben több ízben tisztviselő is volt. Az 1920-as évek

ben a Verhovay S. E. igazgatósági tagja is volt és részt vett a clevelandi és pittsburghi konvenciókon is. Majd egyik tagja volt a delegációnak, mely felülvizsgálta az egyletnek Huzletonból Pittsburchba való költöztetését. Tagja továbbá a Jézus Szent Szíve római katolikus egyháznak. Mielőtt Amerikába jött, kiszolgált három hakaévet a híres mlskolci 5-ös "Avns" ezredben.

1899 pünkösdjén megnősült és feleségül vette a magyarányi Ivánkovics Rózát, aki mindenben segítõ hûséges élettársa és hitvese.

Kétszer már az óhazában is voltak. Elõször együtt 1912-ben, azután 1925-ben.

FT. DR. MIHALIK ISTVÁN, **a Szent Szív r. kath. hitközség plebánosa**

1403 Mascher Street, Philadelphla, Pa.
Szül.: 1895 augusztus 5-én, Nagyszőlente.

A hajllok híres városának. Sz a lomtának szülötte. Ft. Dr. Mihalik István gimnáziumi tanulmányait Gyulán végezte teljes sikerrel, majd a nagyváradi, szegedi theologiai szemlértumok növendéke lett és végül a katolikus világ leghíresebb egyetemén, a jezsuiták tanítása mellett négy évet Innsbruckban töltött és ott

szentelték áldozár pappá 1920-ban. Rövid időre Magyarországra lért ekkor vissza, majd egy évet Angliában és fél évet Svájcban töltött, hogy nyelvtudását fokozza és ez hozta Amerikába is. Az angol nyelv teljes elsajátítása, amit Angliában kezdett meg, mivel a német nyelvet Innsbruckban már tökéletesen megtanulta.

1925 szeptemberében érkezett az új hazába a fiatal lelkipásztor és nyomban átvette a philadelphiai Szent Szív Róm. Kath. Hitközség vezetését, mint annak plebánosa. Nehéz munkára vállalkozott. Jólformán kezdeti állapotából kellett az egyházközséget nagyra szerveznie és pedig a sajátos philadelphiai viszonyok folytán akként, hogy egyszerre bilingvális, azaz két nyelvű pásztorálást folytat, hiszen a hívek egy részének magyarul, más részének németül kell prédikálnia és az ifjúságot az angol nyelvvel köti az egyházhoz.

Ennek az áldozatos munkának Ft. Mihalik István erős hitből fakadó türelmes készséggel tesz eleget és közben a hitközség anyagi gondjaival is szép sikerrel küzdött meg.

NAGY LAJOS, kereskedő **a Kovács ezredes Társaság titkára**

2031 North Third Street, Philadelphla, Pa.
Szül.: 1890 augusztus 1. Tasnád, Szilágy megye.

A törhetlen magyarságu Nagy Lajosnak mindig

van ideje és akarata arra, hogy magyar fajtának érdekében páratlan munkát végezzen, erős teljesítményeket szolgáltatasson.

Zilah városában, a híres Wesselényi kollegiumban érettségizett Nagy Lajos, aki 1910-ben — Bécsben az 51-ik kolozsvári ezrednél eltöltött önkéntesi éve után — jött Amerikába, St. Paulban, Detroitban, majd Virginiában dolgozott, míg végre 1921-ben Philadelphliába jutott, ahol képzettsége és műveltsége dacára gyári munkával kereste kenyerét. Később importált kézimunka üzletet nyitott neje segítségével és egyben egyik nagy amerikai egyruhagyár képviselőjét látta el.

A munka és az üzlet gondjai között mindig tudott Nagy Lajos időt arra, hogy a magyar ügyek javára páratlan erővel fáradozzék. Jó tagja a philadelphiai Árpád Egyletnek, a Bridgeporti Szövetségnek, a Verhovay Seregély Egyletnek, a philadelphiai Republikánus Klubnak, de egyben a Kovács ezredes Társaság titkári teendőit is végzi. Ott volt a buffaloi Nemzetgyűlésen, a philadelphiai Revizlós gyűlésen, amely kezdeményezésére alakult és az egész előkészítő munkát maga végezte. Mint a Szent Szív Róm. Kath. Egyház tagja a Darbyban lévő Árvaház érdekében nagy anyagi áldozatokat hozott, közben műkedvelőket irányított, jótékonyágl titkári teendőket látott el.

Legnagyobb sikere az volt, hogy a Jótékonyági Egylet irányzatát az idegen irányból való kilendüléséből át tudta ismét menteni a magyar hullámvonal felé.

Nagy Lajos, aki 1914-ben nősült meg, országos hírnévre tett szert revizlós munkálkodásával.

Egy-két évre jött mindössze Amerikába Nagy Lajos, Ma-holnap 30 éve éj közöttünk, mindnyájunk örömére és büszkeségére!

PALENCsAR ELEMER, **villamossági vállalkozó,** **a Magyar Republikánus Klub elnöke,** **a 22-nd Ward Republican Club elnöke**

5517 Boyer Street, Philadelphia, Pa.
Született: 1896 szeptember 6. Szatmár Németi

Fiatul gyermek volt még Palencsar Elemér, amikor szület az Egyesült Államokba hozták, de az amerikai nevelés nem tudta kiűlni lelkéből a kuruc vármegye öröklött magyar fajtságát. Nyelvben és gondolkodásban igazi amerikaivá lett Palencsar Elemér, de szívében megmaradt igazi jó magyarnak.

Amerikában tanulta a villamos szakmát Palencsar Elemér, amelyet most szép sikerrel folytat saját üzemében. Az 1916-ik év során nősült, mikor az Eperjes váro-

sában született Klausner Mariont vette feleségül. A zavartalanul boldog házasság hajlékaal Evelyn, Elemér, Róbert és Vilmos, akiket a magyar faj hűsületére és megbecsülésére nevelnek szülei.

Az 1938 év nyarán Evelyn Magyarországon jár, mint az Amerikai Magyar Népszava egyik pályadíjnyertes versenyzője. Utjáról igen érdekfeszítő felolvasásokat tartott egy egyetemi kollégái, mint a város számos társadalmi testülete előtt, ahol a hallgatóság mindig zajosan megtapsolta a magyar propagandának e bájos megszemélyesítőjét.

A philadelphiai magyar közéletben mindig tevékeny szerepet vitt Palencsár Elemér. Tagja volt az Egyetemi Bizottságnak, a Jótékonyági Egyletnek, a Munkás Dalárdának és résztvevett amellett minden országos vonatkozású magyar megmozdulásban is, amelyeket anyagilag készséggel támogatott. Megérezvén azt, hogy fájunknak súlyt csak úgy adhatunk, ha kivesszük részünket az amerikai politikai életből is, Palencsár Elemér minden lehetőt megtett, hogy a magyarságot e téren érdekeltesse. Elnöke a Philadelphiai Magyar Republikánus Klubnak és elnöke a philadelphiai 22.ik Ward Republican Clubnak és a párt életében olyan sulya van, hogy kétféleképpen hízták reá a párt zászlajának bordozását. Az 1933-ik évben City Magistrate tisztségre, majd 1935-ben County Commissioner állásra jelölték és kétségtelen, hogy a republikánus életben Palencsár Elemér sulyos tényező, akinek szavával, ajánlásával számolnak is a hivatalos körök.

A nagy olvasztó-kohó semmit se vágott le Palencsár Elemér magyar érzéseiből. A reviz és mozgalmak, az Egyetemi Énekkar fogadtatása, stb. mozgalmakban mindenütt az elsők között találkoztunk Palencsár Elemér tisztelt nevével.

ROSTA JÓZSEF.

**a Bridgeporti Szövetség központi alelnöke,
az Árpád Betegsegélyző Egylet elnöke**

3513 North 10th Street, Philadelphia, Pa.
Szül.: 1887 február 22-én, Hőgyész, Tolna megye.

A nagy Bridgeporti Szövetség központi alelnökének születésnapján, mint azt barátai tréfásan emlegetik, egész Amerika ünnepe, hiszen egybeesik az első elnök, a szabadságharc fővezérének, Washington Györgynek születésnapjával.

Rosta József a szülőházában a géplakatos iparág mestere lett.

1909 február 19-én Budapesten nőül vette Berkes Juliannát, akivel 1911-ben Amerikába jött és hál

és fél évig a Virginia Államban levő Lynchburgban kereste meg kenyerét. Ottan két évre Washingtonba költözött át és 1918 után véglegesen Philadelphióban telepedett le.

Már 1911-ben tagja lett a Bridgeporti Szövetségnek és ezt a takságát soha fel nem adta. Éveken át olyan értékes munkát fejtett ki a Szövetség 75-ik osztályának kebelében, hogy több ízben tisztviseletnek választották, majd kétféleképpen a konvenciókra küldték delegátusnak, ahol tehetségét felismerve, 1936-ban az országos testület központi alelnöki tisztségével bízták meg egyetemes megelégedésre.

A philadelphiai életben az Árpád Betegsegélyző Egylet javára fáradozott és méltánylás gyanánt annak már öt éve állandóan elnöke. Ellenőre a Philadelphiai Jótékony Egyletnek és tagja a fiatal, egy éves multu helyi Betegsegélyző Egyletnek is.

Az egyetemes amerikai magyar élet minden megmozdulásából kivette a maga részét Rosta József, akinek higgadt modora, józan ítéllete elismerést és ennek folytán több munkát szerzett, amit azonban készséggel végez magyar fájának érdekében.

Rosta József, aki régi amerikai polgár, boldog családi életében három gyermekben és két unokában találja örömet. Ferenc fia apjával egy iparágban keresi kenyerét. Két leánya egy napon egy órában ment férjhez. Erzsike leánya, Debi Ferenc neje, Donának leánya pedig Elena Gusztáv felesége lett. Két kedves kislánya aranyozza be a nagyszülők tisztességben élt életének napjait.

SCHMIDT JÓZSEF.

**a Schmidt's Beauty Shop tulajdonosa,
a Magyar Demokrata Klub pénztárnoka**

1425 Chestnut Street, Philadelphia, Pa.
Szül.: 1893 július 22, Velemend, Baranya megye.

Schmidt József a női fodrászat ezernyi titkát öt évig Budapesten, majd egy évig Bécsben tanulta, mellettt 1914-ben Philadelphióba jött, ahol három évi munka után már önálló üzletet nyitott és 1921 óta Philadelphia belvárosában kitűnő hírnévnek örvendő hölgyfodrász műtermet vezet, amelyben állandóan 6-8 segédeket foglalkoztat.

Ha üzlete távol is van a magyaroktól, lelkeben mégis igaz magyar. Tagja a Philadelphiai Egyleti és Egyházi Nyugdíj Bizottságnak, a Verhovaynak, a Dalárdának, pénztárnoka a Magyar Demokrata Klubnak, lámogat minden magyar mozgalmat és gyermeket is vallásos szellemben, meg jó magyar érzésben nevelte. József fia az egyetemes orvos-tan hallgató, Peggy leánya még a középiskolába jár és szüleikkel együtt laknak a West Oaklane villa-

negyedben lévő szép család, saját tulajdonukban lévő házukban.

Schmidt József 1919-ben vette nőül Philadelphian Fábán Margitot, Fábán Gyula tekintélyes philadelphiai magyar közéleti férfi, leányfiát. Fábán Gyula Jóterem minden philadelphiai magyar egyház és egyesület alapítója és nevével együtt két egyesületi zászló keresztürel.

Schmidt József családjával előbb 1922-ben, majd 1928-ban egy évig volt Magyarországon, ahol a pécsváradi járásban megvásárolta a Pereszle-féle 450 hektáros birtokot, amelyet 1937-ben újra megvették. A birtokot Schmidt József sógora, vitéz Harsányi János kezeli, de feleségének szülei, Fábán Gyula és neje szintén ott élnek leányuk és vejük birtokán.

Egy sikeres élet tisztessége szerzett közbecsülést Schmidt József egyéniségének és nevének.

SMITH JÓZSEF JÁNOS,

az J. J. Smith Electric Motor Co. tulajdonosa

2225 North 12th Str., Philadelphia, Pa.

Szüli: 1888 január 19-én, Rozsnyó Gömör megye.

Smith József János 13 éves korában, 1901-ben nagyanyja kíséretében jött Amerikába, ahol a sors nyomában Philadelphian vitte és ezzel ott végleg le is telepedett. Az iskolaköteles fiatal fiú játszva sajátította el az angol nyelvet és bár természetesen nem nagyon gyorsan beleszokott az eltérő amerikai viszonyokba, lelke mélyén magyar is maradt.

A magyar futóválo tartozandóság érzését pedig csak növelte és erősítette benne az, hogy 1910 szeptember 10-én Philadelphian nőül vette a Szabolcs megye Tiszaújváros községéből származó Roskovics Irént, annak a híres Roskovics családnak hájtását, amely házuknak a kiváló Roskovics Ignác festőművésszel, a budapesti Bazilika templom pártatlan képeinek alkotójával és a három Roskovics kanonokkal szolgált.

Ugy látszik, hogy a nagybácsi tehetsége Amerikába is átöröklődött, mert a Smith-házaspár legkisebb fia, Ifj. Smith József János, aki az előkelő Wilmingtoni, Delaware Todd-család egyik szépséges tagja, Miss Elizabeth Todd-ot vezette oltár elé, akivel együtt végezte a Pennsylvania Industrial School of Art intézetet; jelenleg a Walter Disney Studio megbecsült művésze Hollywoodban.

A boldog házasságból való hájtások közül való Irén, férj. Fekete A. Imréné, akiben szintén meg-

vannak az öröklött művészi tehetségek. A fiatal asszony elsőrendűen játszik a zongorán és a philadelphiai magyarságnak gyakran volt alkalma arra, hogy művészetében gyönyörködjék. Férje, Fekete A. Imre, pompáshango bariton-énekes, aki három philadelphiai operatársulatnak volt tagja, ma a Philadelphia Electric Company hivatalnok.

Smith Valentine György, a legifjabb fia szintén nő. Felesége Elsie M. Mohr, aki a közismert Mrs. Mohr leánya Philadelphianból. Smith Valentine György édesapjával dolgozik, akinek jobb keze az üzleti vállalkozásában.

Smith József János régi és jó tagja a Jólétonsági Egyesületnek, amely pártatlanul hasznos szolgálatokat tett, az Árpád Egyletnek és a Bridgeporti Szövetségnek. Felesége a Szent Szív Nő Egylet és a Református Nő Egyletnek kötelessége tartozik. Régebben igen sokszor fordultak meg a magyrok társaságában és ma sincs olyan magyar megmozdulás, amely ne számíthatna Smith József János anyagi támogatására, ha annak hasznos voltáról meggyőződük.

A köztisztviselőben álló család a gyártelep közelében, a North 12th Street 2254 számú alatt lévő saját házában lakik, de nyáron és a hét végső hónapján többnyire a New Jersey államban lévő Surf City nyaralóban találhatók.

VELLNER JENŐ,

az Eugene Vellner vegyészeti telephely tulajdonosa

1209-11-13 North Fourth St., Philadelphia, Pa.

Szüli: 1882 márc. 15-én, Káptalanfi, Zala m.

Jó pap lett volna Vellner Jenő, mert azok közül való, akik holtig tanulnak. Sikertelt ennek a jellemvonásának köszönhető.

Ikolázottságának az olemelt a híres Pápin és Veszprémben rakta le, majd mikor 1908-ban Amerikába jött, egy vegyészeti kísérleti telepen talált alkalmazást és mert a pálya vonzotta, éj-

szakánként vas-szorgalommal tanult lakásán addig, amíg a vegyészeti mestere lett. Tudását csakhamar feltámaszták és nevét ismertté tette az, amikor 1909-ben olyan termelési methodust talált fel, amely a legértékesebb festékanyagokat szolgáltatja. Kutatásait és kísérleteit azonban ezzel nem fejezte be, hanem tovább haladva a megkezdett úton, egészen új módot talált fel a selyem anyagok, főleg a harisnyák selyem fonáljának festésére és ma Vellner Jenő előnyösen ismert laboratóriuma szállítja a textiliparban használatos "Albinol" nevű különleges szappant és az "Ebenol" néven ismert textile ok-

jat. Magyar szívére és érzésére jellemző, hogy teljes megbízhatóságot követelő, kényes vegyi termékeket kezelő telepén csak magyar embereket alkalmaz.

A ma is állandóan olvasó és tanuló vegyész a Pennsylvania American Chemical Society, az American Association for the Advancement of Science, az Academy of Science, a Penn State Chamber of Commerce, a Philadelphia Chamber of Commerce tagja és örökös tiszteletbeli tagnak választotta meg a Lincoln Memorial University.

Vellner Jenő amerikai élete során, meléül saját telepét szervezte volna, a világhírű A. Kiplstein and Company vegyésze, majd sales managere, a Commonwealth Color and Chemical Corporation, majd a United Chemical Products Corporation főtisztviselője volt és sikereiről teljes elismeréssel emlékezik meg a Textile Colorist című angol nyelvű szaklap 50 éves jubiláris száma.

A nagy sikerű magyar vegyész, aki a philadelphiai Szent Szív Róm. Kath. Egyház tagja és a Magyar Árvaház egyik alapító tagja. 1914-ben nőül vette Philadelphában egy előkelő német származású család leányát: Elsie Meyert. A házassághoz született Elsie leánykájuk, akinek betegsége kapcsán szüleinek bámulatos önfeláldozása, szinte városzerte ismert. 1932-ben Vellner nevével és az akkor 12 éves beteg leánykájával együtt gyógyulást keresni, bejárta egész Európát. Elmentek a Lourdesben lévő csodafüzdőbe, Párisba, Kölnbe, Lipcsébe, Dresdába majd Bécsbe, ahol Vellner katonai szolgálatának tett korábban eleget és ahol min jó uszó tünt fel, majd Budapesten kitagatták meg és végül Genová keresztül tértek haza Amerikába.

1937 januárjában azonban nagy szomorúság érte a Vellner-családot mert kedves Elsie leányuk jobblétre szenderült.

Vellner Jenő tudományos és üzleti sikere szintizta magyar siker, amelyre méltán lehet büszke az egész amerikai magyarság.

VÖNEKI IMRE.

a "Little Hungary" étterem tulajdonosa, a Munkás Dalárda pénztárnoka

1145 North Fourth Street, Philadelphía, Pa.
Született: 1882 szept. 3-án, Szegeden.

A híres magyar iparúrat, a lakatoságot tanult előbb Szegeden, majd Budapesten. 1908-ban jött Amerikába. Előbb Philadelphában lakott, majd 8 évet Bethlehemben töltött. Később visszatért ismét Philadelphába. Az 1925-ik év során Philadelphában magyar jellegű éttermet nyitott, amely az első perctől kezdve sikeres volt és ugy a helybeli, mint a Philadelphában átutazó magyarság kedvelt találkozó helye lett. Ebben az üzletben felesége, a szintén szegedi származású Gergely Juliiska a legerősebb támogató, akinek vezetése mellett a legjobb magyar konyhával szolgálnak.

Vönekí Imre már fiatal korától kezdve erős munkásérzelmi ember volt, aki saját párttársai

orsót mindig szívére viselte. De ugyanakkor magyar is volt és maradt minden ízében és mint ilyen nyolc éven át volt jegyzője a magyar Árpád Egyletnek, éveken át jegyzője a Verhovay Segély Egylet Bethlehemi osztályának, jó tagja a Rákóczi Egyletnek és éveken át jeles énekese és 10 évig pénztárnoka a philadelphiai Dalárdának, amely a művészeti téren mindig sikereket tudott felmutatni.

A negyvenhatodik ezred egykori katonája kellemes, érces csengésű hangja révén kedvelt szereplője lett a magyar társaséletnek, amelyhez lelkiével ragaszkodik.

Magyar érzésére jellemző, hogy a szárazság elmúltával Vönekí nyomban kiérletet tett arra, hogy Amerikában a magyar szesz-lpar jeles termékeket hozzon. Nagyobb utat tett e célból Philadelphia körül, hogy a magyar termelésnek piacot teremtsen.

Vönekí fia, Vönekí Imre aki mostanában nősült, szintén kitűnő mecénikus és nejevel Newarkon lakik.

WAHLBERG GYULA.

opera-énekes

a Julius Wahlberg Voice Studio igazgatója

425 Theodore Presser Bldg. Philadelphía, Pa.
Szül.: 1906 január 1-én, Faeskö, Trencsén m.

A New York vidéki, de főleg a philadelphiai magyarság előtt jó hangzású művészi neve van Wahlberg Gyulának, aki a rádió, templonokban, hangversenyeken kedvelt énekművész.

15 éves volt, amikor egy Caruso lemezt hallgatott és akkor határozta el, hogy énekművész lesz. Tanulni kezdett átmenet

Európába, ahol világhírű mestereknek volt kedvenc tanítványa. Amikor visszajött Amerikába belátta, hogy az éneklésből nem tud megélni és hozzá kezdett apja mesterségének folytatásához. Mészáros lett és 2144 East Chelton Avenue alatti kővő üzletének jövedelméből tartja fenn özvegy édesanyját és támogatja rokonait.

Életének egyedüli vágya, hogy egyetlen egyszer felléphessen a Metropolitan Operaházban és az opera műértő közönsége előtt a La Bohème vagy a Pagliacci áriát énekelhesse. Ha ezt elérni, boldogan vonulna vissza a főke mellé. Mert itt szén a Philadelphiai és New Yorki Civic Orchestra 6000 főt publikuma előtt már énekelt.

Kétlaki életet él Wahlberg Gyula, akit Andor Váradi néven olyan ember protezsál, mint dr. James Francis Cooke, az Etude zenefolyóirat szerkesz-

tője. Nappal a tőke mellett vágja a lust, este frakkba vágja magát és énekel vagy tanít jónevű stúdiójában. Még egy kedves puzsólója van Váradl-Wahlberg Gyulának. Szeret halászni. Évek óta minden szabad vasárnapját horgászással tölti el. És ha jókedve van — ami gyakran megeshik vele — megereszti a hangját és felejtve horgot, halat, ételt és környezetet: énekel csordultig tele szívvel, tüdővel tüdővel a teremtés legszebb szimbólumának: a Természettnek!

WERNER JÁNOS.

a Columbia Casket Co., Inc. elnöke,
a Rákóczi 76-ik osztályának elnöke,
a Jótékonyági Egylet főszámvévoje

304 Master Street, Philadelphia, Pa.
Született: 1889 augusztus 14-én, Bácskúlán.

A ma idegen kézen lévő, élni tudó és élni akaró Bácska szülöttje Werner János, aki mlután üzletágát megtanulta otthon, és saját őz emében gyakorolta is. 1907-ben Amerikába jött és az ohlól Barbentonban telepe-

dett le. Öt évvel később azonban hazahozta a szíve és 1912-ben jóformán azért ment haza, hogy egy évvel később a boszniai megszállás idején fegyverrel szolgálja hazáját, majd 1914-től kezdve 1918-ig, tehát a világháború utolsó napjáig végigküzdje az összes frontokat és kltüntetésekert szerezzen. Annál nehezebb volt ez Werner Jánosra nézve, mert ke-

véssel azután, hogy 1912-ben hazaérkezett, Bácskúlán nőül vott Zsóka Erzsébetet, aki Gyula fiával ajándékozta meg, aki most apjával együtt a philadelphiai gyárat vezeti.

A világháború díszöséggel végigharcolt Werner János 1924-ben családjával együtt újra kijött Amerikába, ahol először ismét Barbentonba ment és ottan az 1928-ik év során Philadelphióban telepedett át, ahol üzletet kezdett, majd az 1932-ik év során, amikor a válság éppen a mélypontjára volt, megalapította mai ipari telepét, amelyet annyira fejlesztett, hogy abban most állandóan 25-30 ember dolgozik és az általa készített fu és ére koporsókat az ország minden részében vásárolják. Gondolkozására és szívére jellemző, hogy majdnem minden munkása magyar ember. Werner egyébként tagja az amerikai Manufacturers Associationnak is.

A magyar életben jó tagja a philadelphiai Szt. Szlv. Róm. Kath. Hitközségnek, a Jótékonyági Egyletnek pedig sok éven át tisztviselője és jelenleg is főszámvévoje. Tagja több más magyar egyesületnek is, tevékeny résztvevoje minden magyar életzatu megmozdulásnak, amelyekre készséggel áldoz.

Werner Gyula hazáját ábrító nemes lelke sokáig vergődött a gondolatnál, de az 1938-ik év során mégis hazalátogatott szülőhazájába az eucharisztikus világkongresszussal kapcsolatban, amikor is négy hónapot töltöttek a tenger túlsó partján, amelytől elszakadni nem tudnak. Visszatérve Amerikába a philadelphiai Orlanna Street 1936 száma alatt saját házában lévő családl otthon melegében emlékezzek a szívüknek kedves óhznál látogatásról.

Werner János nevének tisztességét nem igazán szép üzleti sikere, hanem férfias, becsületes jellemző adja, amelyet respektál mindenké, aki ismeri.

Az Atlantic Ocean mellett, Point Pleasant New Jersey-i városkában, nyaralóhelyet épített Irshay András ismert magyar újságíró, a "The Clubwoman" előkelő amerikai folyóirat ügyvezető-igazgatója. A trentoni, new brunswicki magyar üzletemberek, egyletek, egyházak és magánosok jóvoltából sok szegénysorsu magyar gyermek tölt ott nyaranta 2-3 hetet
Cím: Andrew Irshay, 137 East Hanover St., Trenton, N. J.

Képek a magyar életből

1 Kósa Árpád egyik társasutazása, New Brunswick. 2 Karácsony az északi sarkon. A szakállas férfi a magyar Vörös Lukács. 3 Trentoni matyó csoport. 4 Esküvő a Cziko családban, New Brunswick. 5 Trentoni magyarok arató ünnepe. 6 Matkovics János üzlete, Buffalo. 7 Részlet a Bányászlap 25 éves jubileumáról. 8 A Bloomfield College csapata. 9 Huszárok Trenton jubileumán. 10 Biró Péter egyik társasutazása, New Brunswick. 11 Bridgeporti háborús emlék. 12 Magyar lakodalom

Woodbridge-n. 13 Kiss Géza tojzemeFairfielden. 14 Takács József üzlete, New Brunswick. 15 Rácz Dezső üzlete, New Brunswick. 16 Czigliár József üzlete, Bridgeport. 17 Shallér Ottó gázolin üzlete, Shelton. 18 Szücs Sándor háza, Carteret. 19 Sebestyén Gyula üzlete, Bridgeport. 20 Takács József üzlete, New Brunswick. 21 Bró Péter háza, New Brunswick. 22 Csongrády Kornél íróasztalánál. 23 A Trentoni Magyar Otthon. 24 Nt. Borsy-Kerekes beszéd a budapesti Országgyűlésnél.

BETHLEHEM

Az első magyar család 1887 körül került Bethlehembe: a Böszörményi család. De már 1892-ben mintegy hatvan magyar munkása volt a városnak és ezek száma attól kezdve rohamosan szaporodott. Mint mindenütt másutt, az első magyar tömörülés Bethlehemben is a biztosítás szükségessége körül merült fel 1899-ben, amikor megalakították a Bridgeporti Szövetség 64-ik osztályát. A magyarság társadalmi életét megvetette és irányította az 1892-ben létrejött a Társalgó Egylet, amely ma is legerősebb központja a bethleheми magyar életnek. Saját épülettel is rendelkezik. Kulturális téren azonban még erősebb tevékenységet fejt ki a Bethleheми Első Magyar Dal és Önképző Kör, amely 1905-ben alakult és tíz évi nagyszerű munka után 1915-ben megnyitotta saját helyiségét. A magyar nyelv és irodalom terén páratlan munkát végzett az Önképző. Műkedvelői előadásokat rendezett, könyvtárat állított fel, előadásokat tartott és a magyar társadalmi élet vezetője lett Bethlehemben. Fel se becsülhető a szolgálat, amit az Önképző Kör a magyar nemzeti eszme szolgálatában végzett és ezt az amerikai társadalom is készséggel ismerte el, főleg a Körnek harminc éves jubileuma alkalmával, amelyen Pennsylvania állam nagyon sok előkelősége vett részt.

A KATHOLIKUS TEMPLOMALAPÍTÁS

A magyar fajban oly erősen élő hitcrő 1903-ban mozdult meg, amikor a római katolikusok Ft. Várlaky Sándor plébános vezetése alatt megalakították a Kapisztráni Szent János Hitközséget, amelynek előbb templomot, majd iskolát és végül plébánia lakot építettek. A plébánosi széket 1912-ben Ft. Kovács Lajos foglalta el, akit Schimko János plébános követett. Erős munkája közben Ft. Schimko súlyosan megbetegedett, majd 1918-ban meghalt, mire az egyházmegye utódjává Ft. Reseterics Józsefet nevezte ki, aki azóta is nagy sikerrel vezeti a hitközséget. Ft.

Reseterics erőyes munkája révén épült fel az új templom és plébánosi épület, amelyet 1923-ban szentelt fel Crane püspök és amely igazi díszje Bethlehemnek. Azóta is szinte évről-évre folytatta Reseterics plébános a templom feldisztatését úgy, hogy az ma joggal büszkesége az egész Lehigh völgyének. Közben felépült a hitközségi iskola és a tanító apácák részére a zárda is és ma a Kapisztráni Szt. János Hitközség vagyona 300,000 dollár értékű és terhe jóformán nincs. Mindez annak a páratlan munkának az eredménye, amit Reseterics plébános végzett.

A PROTESTÁNS EGYHÁZALAPÍTÁSOK.

A második hitközségi megmozdulás a reformátusok részéről jött Bethlehemben, akik 1906-ban Nt. Erdélyi János lelkész munkája folytán megalakították a Bethleheми Első Magyar Református Egyházat, amelyet az 1908-ban a hitközség élére szólitott Nt. Nagy Emil lelkész fejlesztett erőssé. Nt. Nagy Emil Szatmáron volt segédlelkész és tanító képzői tanár, majd 1906-ban Pocahontásra hívták meg református lelkésznek és ottani sikerei alapján választották meg Bethlehembe, ahol szép templomot, majd iskolát épített.

A Bethleheми Ev. Ref. Egyház történeti hivatást töltött be a bethleheми magyarság életében és hogy a második generáció tud még magyarul beszélni az sokban az egyház munkájának köszönhető. Az evangélikus testvérek kivállása után az egyház nehéz helyzetbe került, a depresszió évei csak még jobban megnehezítették a helyzetet, de most a gyülekezet újra bátor reménységgel indul az Isten országa további építésére. A gyülekezet lelkipásztora a princertoni egvetemi theologia nagyképzetttségű növendéke: Nt. Paal Gyula, akinek működésétől sokat remélnek.

A MAGYAR SAJTÓ

A magyar katolikus hitközségből 1914-ben kiváltak a dunántuli vend ma-

gyarok és külön hitközséget alapítottak maguknak. Leükben azonban mindig igaz magyarok maradtak a derék vendék, amire jellemző az, hogy a tulajdonukban lévő nyomda vállalkozott és adja ki Bethlehem kitünő magyar nyelvű hetilapját, a "Bethlehemi Híradót", amelyet ma ikafalvi Dienes László tehetséges tollu székelly menekült újságíró szerkeszt elsődüen.

Kardos Sándor és Hassay Ferenc a lelke ennek a vállalatnak, akiknek önfeláldozó áldozatkészsége teszi lehetővé, hogy a Lehigh völgyi magyarság saját sajtóorgánummal bír.

A lutheránusok is alapítottak hitközséget Bethlehembben. A magyar lutheránus egyház alapjait Nt. Pottschacher István lelkész rakta le, akit később az amerikai magyar közéletben országos nevű, érdemes Nt. Ormay János követett, akinek vezetése alatt a hitközség lényegesen fejlődött.

A magyar fajjal szoros kapcsolatot tartó Vas és Zala megyékből származó vendék szintén alakítottak lutheránus templomot Bethlehembben, amelynek élére az 1914-ik év során a páratlan tehetségű Nt. Dr. Stiegler A. Ernót hívták, aki szinte semmiből nagy vagyont teremtett a hitközség részére. Magyar nemzeti szempontból el nem muló érdeme Dr. Stiegler Ernónek, hogy 1919-ben megszervezte az Amerikai Vend Nemzeti Tanácsot, amely a világ nemzeteinél állandóan tiltakozik az ellen, hogy a vend nemzetet Magyarországtól elszakítsák.

A KÖZELVIDÉK.

Az egyre nagyobbra fejlődő bethlehemi magyar telep az évek során ágakat bocsátott ki magából. A Lehigh folyó völgyében a magyar munkának kitünő hírneve lett és egyre-másra hívták át a magyarokat a csekély távolságra levő városokba.

Igy alakult ki az allentowni magyar kolónia a maga nagysikerű Római Kath. Hitközségével, hol Ft. Nagy László a plébános, akinek elődje Érdujhelyi Menyhért volt. Allentown plébánosa felől egyébként részletes beszámolót ad külön feje-

zetünk. Megemlítésre méltó az, hogy Allentownban sohase volt ugyan zártabb jellegű magyar telep, mégis a magyarok összehasonlítása igen nagy dolgokat tudott benne alkotni.

Amikor a Northamptoni katolikus magyarok szükségét érezték annak, hogy önálló templomuk legyen, kezét fogtak minden más nemzetiség katolikus fiaival és önálló hitközséget alakítottak. Vannak ennek más nyelvű tagjai is, de a magyar elem dominál, amiben igen nagy része van Ft. Repchik Pál plébánosnak, akit mint németül is kitünően tudó papot hívatott meg Amerikába a philadelphiai érsek és így lett a northamptoni Magyarok Nagyszönya Hitközség plébánosa.

A Bethlehemtől valamivel távolabbeső, de még mindig csak tizenkét mértföldre levő pennsylvaniai Easton magyarjai is Bethlehemből kerültek át, csakugy, mint azok a magyarok, akik a Delaware folyó hidján átmelve New Jerseyben, részben Pillipsburgban, részben Alphan telepedtek le. Mivel Alphan túlnyomó többségbe jöttek a magyarok, két hitközséget is alapítottak. Az egyik a Római Katolikus Hitközség, amelynek Ft. Jászay Benvenut Ferencrendi szerzetes a plébánosa, aki 1931 óta van ott. Szepességi születésű, iskoláit Iglón és Rozsnyón végezte és 1907-ben Városvy Gyula Kalocsai érsek szentelte pappá.

Az Alpai Magyar Református Egyház élén Nt. Szabó András lelkész áll, aki fiatalon jött Amerikába, a bloomfieldi szemináriumot végezte és előbb Caldwell, N.J. városban volt magyar református lelkész, majd 1922-ben Alpha hívta meg. Közhasznu munkája révén a városi tanács tagjává választották. "Közöny" címen református jellegű, de általános magyar szempontból is értékes magyar havilapot ad ki.

Tudnunk kell azt, hogy a Lehigh-völgyi gyárakba került magyarok kilencven százaléka az óhazában földművelő ember volt és itt is a föld felé huzta a szive. Ennek következménye lett az, hogy Bethlehemből harminc mértföldes területben nagyon sok birtoknak magyar ember a sikeres gazdája.

Igen nagy szó ez a Lehigh völgyében. Ezt a területet csaknem két évszázad előtt

elsőrendű német mezőgazdák foglallák le, akiknek utódai, az ugynevezett "Pennsylvania Dutch" elemek ma is a legjobb földművelők Amerikában. Ezekkel szemben kellett a magyaroknak felvenni a versenyt és abban sikeresen állják helyüket.

De ipari téren is elsőrendű hírnevet szerzett a Bethlehem környéki magyarság. A Lehigh völgyének ipari élete felett uralkodó óriási vállalat, a Bethlehem Steel Corporation sok száz esetben állított már ki oklevelet arról, hogy magyar munkásai a legjobbak és tényleg ragaszkodik is azokhoz, hiszen vannak ott száz számra öreg magyarok, akik előrehaladott koruk dacára ma sincsenek "letéve", hanem elsőrendűen végzik munkájukat.

Bárhova menjen az ember ezen a környéken, romlatlan magyar nyelvet, magyar öntudatot és magyar vendégszeretetet talál. Van bizonyos helyi öntudat is a northamptoni, allentowni, eastoni vagy alphai magyarokban, de azért mindnyájan

megnyugosznak abban, hogy a vezető magyar központ Bethlehem és a legerősebb magyar üzleti élet ennél fogva ott fejlődött ki.

Feltűnő jelenség Bethlehemre nézve az, hogy ez az egyetlen hely az országban, amelynek magyar lakos-száma a kívándorlás megszigorítása óta nemhogy csökkent volna, hanem növekedett. Igaz, hogy a Lehigh völgyben még a derék vendek, sőt a magyarországi svábok is magyarnak vallják magukat, de kétségtelen, hogy más vidékekről állandóan huzódnak a magyarok Bethlehem felé, amelynek elsőrendű hírneve van. Ez a szaporodás az új népszámlálásban legalább tíz százalékot fog kitenni a helyi erők becslése szerint, ami nagyon örvendetes jelenség. Bizonyítéka ez annak, hogy a Lehigh völgyében lakó magyarságban megmaradt romlatlanul a magyar érzés, amely részükre kiváltságos helyzetet biztosít Magyar-Amerika történetében.

DONCSE CZ JÖZSEF,

tejkereskedő

1167 Mechanic Street, Bethlehem, Pa.
Szül.: 1906 június 1-én Bethlehem, Pa.

Egyike a legfiatalabb magyar üzletembereknek. Valamikor talán korban a legfiatalabb is lehetett, mert hiszen 10 éve van már a tejkereskedése. Szülei kiskorában hazavitték és amikor 1923-ban visszajött, az acélgárban kezdett dolgozni, ahol öt évig volt.

Kedvelt tagja a Sport Klubnak és a Testvériség Betegsegélyző Egyletnek, ahol azelőtt tisztséget is vállalt.

1931-ben nősült. Felesége, aki ugy az üzletben, mint az életben hűséges segítőtársa, a Rábagyar-mal, Vas megyei származású Birkás Mariska. Egy kis lányuk van, Mariska. Az egész család hitbuzgó tagja a Kapisztrán János Róm. Kath. Egyháznak.

Doncsecz mintaképe a fiatal és törekvő üzletembereknek, akinek mindenké szép jövőt jósol.

GOMZY FERENC, magánzó,

a "Sun Spot" italgyár társtulajdonosa

202 East 3rd Street, Bethlehem, Pa.
Szül.: 1896 szept. 24. Alsó Lendva, Zala megye.

A hamvazó ifjuság legelején, 17 éves korában, 1913-ban érkezett Amerikába, ahol Bethlehem, Pa.-ban telepedett le.

Ótthonról az elegáns plucér mesterséget hozta magával és ez nem is bizonyult rossz utavátónak, mert itt is csakhamar munkához és az emberek és amerikai viszonyok megismeréséhez segítette.

Igy történt, hogy már egész fiatal korában hotelt nyitott és önálló üzletember lett.

Tagja a Hungarian Sport Clubnak, melynek egyik alapító tagja is. Továbbá a Dal és Önképzőkörnek és tagja egész családjával együtt a Kapisztrán Szent János Hílközségnek. Szívesen részt vesz általános magyar mozgalmakban, melyeket pártolásra érdemesnek tart.

Ótthona izléses, tágas, lakályos. Magyar leve-

gőjü. A gyönyörű, jómódu otthonnak ez a lelkiség a legfőbb kincse. Ennek a lelkiségnek a terjesztője, kisugárzója viszont a ház urnője, a budapesti származású Tardín Mária, aki Bethlehemben 1922-ban ment férjhez Gomzy Ferenchez. A kitűnő izlést és urinevelést Budapestről hozta magával. Leánykájuk: Izabella a High School első éves tanulója, aki derűt és melegséget varázsol a szép otthonba.

1936-ban az egész család egy évi látogatásra ment hazra, Magyarországra. Mikor visszajöttek és Gomzy Ferenc átkartta venni üzlete vezetését, el-esett és lábát törte. Azóta magánzökönt családjának él. Szerencsére gond nélkül megteheti, mert több háza és lirtoka van. Az Elks és Eagle amerikai egyesületnek szintén tagja. Szép és harmonikus életük van, aminek utabban ismét taralmat adott az a vállalkozás, melyet Gomzy Ferenc kezdett, amikor társulajdonos lett a "Sun Spot" nevű italgyárban.

GERGITS ISTVÁN, üzlettulajdonos

802 E. 5th Str., Bethlehem, Pa.
Szül.: 1896 nov. 30-án, Szent Gotthard, Vas megye.

Mindössze 13 éves volt, mikor 1909-ben át kelt a nagy vízen és New Brunswicken telepedett le. Itt négy évig tanult, küzdött, dolgozott és azután elment "Amerikát látni" Pittsburgba. Persze, itt is küzdelmes évek következtek, de ezek a küzdelmek egy üzlettel végződtek és itt szerezte az első üzleti tapasztalatokat. 1918-ban Bethlehembe költözött, ahol azóta állandóan üzlete van. Virágzó üzletében, mely 15 éve áll fenn — állandóan 6—8 embert foglalkoztat.

Fiatalabb korában szép sikerekkel vett részt a működvelő előadásokon. Tagja a Szent József Lovagyletnek, a Magyar Demokrata Körnek és a Dalkörnek és hűséges tagja a Kapisztrán Szent János Róm. Kath. Egyháznak.

Azok közé a szerencsések közé tartozik, akiknek szorgalma, kitartása meghozta fáradozásaik gyümölcsét. A városban házaik vannak: farmjuk van ezer almafával, azonkívül 45 akeros málna és 20 akeros ribizli földjük van.

Bethlehem, Pa.-ban nősült 1916-ban. Felesége a Gereháza, Vas megyei Huisz Franciska, akivel boldog házasságban él. Gyermekük nevelésére nagy gondot fordítottak. Irénke Philadelphióban a Temple Universityt végezte el, kitűnő hangja van és ismert működvelő. Mariska Allentownban járt a Collegera és 2 évet a Drexel Collegeben töltött. Olga: az Allentown Cedar Street Collegebe jár.

Mr. Gergits 1928-ban, Mrs. Gergits pedig 1929-ben voltak Magyarországon látogatóban.

GÖNCZ VENDEL,

a "Washington Hotel" tulajdonosa

728 N. Main, Corner Garrison St., Bethlehem, Pa.
Szül.: 1891 okt. 15-én, Lendvahosszúfalva, Zala m.

Mikor a sors, mint mondani szokás, éppen nyitogatja férfiember számára a kaput: 22 éves korában, 1913-ban érkezett Amerikába, ahol első állomása Bethlehem volt és ahol azóta is lakik. Mielőtt kijött: három évet szolgált a vasuti és távírda ezredben, ahol kitűnően elsajátította a távírtozást. De nyelvismerete híjján, sajnos,

ennek a tudományának nem sok hasznát vette. Amerikában az acélgyárban kezdett tehát dolgozni, ahol 3 évig kemény munkával kereste meg a kenyerét. De csakhamar üzlethez kezdett. Rövid ideig Eastonban volt üzlete. 1925-ben megvette mai modern 28 szobás szállodáját és a hozzávaló Restaurantot. Mindezt azután még egy szalonnal bővítette ki. Ezenkívül még más értékes ingatlanai is vannak, ugy, hogy szorgalma és küzdelme igazán nem volt hiábavaló.

A magyar mozgalmat tehetségéhez képest mindig szívesen támogatta. Üzletén kívül leginkább családjának él. Egyetlen külső szórakozása a vadászat.

1922-ben Bethlehemben nősült. Felesége a Vaslak, Vas megyei Benrák Vilma, aki mindenben hűséges segítőtőrsa. Leányuk: a család kedvence: Irénke, a High Schoolba jár. Mrs. Göncz 1935-ben Magyarországon volt látogatóban, ahonnan sok kedves és friss hazai emlékekkel megrakodva tért vissza.

GUJ TIVADAR

1024 Linden Street, Bethlehem, Pa.
Szül.: 1868 szept. 22-én, Miske, Arad m.

A bethlehemi magyar közéletnek ez a korábban annyira tevékeny tagja, Gúj Tivadar hetvenegy éves korára eljutott a bőles megállapításhoz:

— Dolgozzanak most már a fiatalok.

Mikor a 53-ik ezred kötelékében a katonai szolgáltnak eleget tett, Gúj Tivadar 1904-ben Amerikába jött nejével, a Temes megye Gátalja községbe való Kalmár Terezzel és azóta bár a munka néha más városokba vitte, mint például St. Louisba, állandó otthona Bethlehembben van, ahol éveken át v'selt különböző tisztségeket a Testvériség Egyesületben, de kerületi felügyelő bizottsági tagja és konvenció delegátusa volt a Bridgeporti Szövetésnek is, amelynek nejével együtt hűséges tagja.

Tisztviselősközt viselt a Magyar Demokrata Körben is. Egyike a régi amerikai polgároknak.

A bethlehemi Kapsztrán Szent Jánosról nevezett Magyar Róm. Kath. Hitközség alapítása körül is nagyon erős szerepe volt Guf Tivadarnak, aki éveken át különböző egyházi tisztségeket viselt és a templomnak ma is híj tagja. Különösen az egyház szép templomának építése körül szerzett nagy érdemeket.

Korának előrehaladtával boldog családi életben találja legnagyobb gyönyörűségét. Fia: Guf Ádám György elsőrendű mérnök. Juliska leánya William Herrk postahivatalnok neje, míg Ágnes leánya a Kutztown levő College-t végezte és okleveles tanítónő.

Tisztességben töltött, becsületes életre tekinteth vissza Guf Tivadar, akit a bethlehemi magyar társadalom megbecsül és méltányol igaz jelleméért.

HORVÁTH LÁSZLÓ, grocery üzlet tulajdonos

1227 East 4th Street, Bethlehem, Pa.
Szül.: 1877 július 30-án, Berzenze, Somogy m.

Híába énekelték otthon egyidőben, hogy "Tehelyi, mert vasutyi; Dél Vasut fizetyi"; azért Horváth László mégsem találta olyan gyönyörű életnek a vasuti életet és bizony 1905-ben hajóra ült, mely Philadelphióban "kötött" ki. Nem is egyedül, mert vele jött felesége is, a Nagy Gortea (Zágráb m.) származású Grubani Mária is, akivel 1905-ben, kevéssel kijövetelük előtt, esküdtek meg, Gola község templomában.

Mielőtt amerikai életéről volna szó, azt is el kell mondani, hogy otthon a 44-es híres somogyi ezredből kitüntetett igazolvánnyal, mint altiszt lett szabadságra.

Amerikai élete küzdelmesen kezdődött. A Baldwin lokomotív gyárban dolgozott, majd kimutatta az Ingvasalást. 1910-ben polgár lett, 1911-ben hazatért látogatónak, egy olyan hajóval, mely bejárta egy részét a világnak, mert azon kapott alkalmazást a Laundry-ban. 1912 év áprilisában jött vissza, Philadelphióba, majd St. Louisba ment ahol biztos munka várta. Ott dolgozott 1917-ig, aztán visszatért Philadelphióba, hol 1920-ig dolgozott az American Engineering Co.-nál mint lakatos. Bethlehem vidékére kerülve, Redingtonban vett üzletet, 1926-ig ott volt; 1929-ben került a bethlehemi Róm. Kath. Egyházhoz mint háztelügyelő, ahol több mint hat évet töltött.

1936-ik évben átvette mai üzletét. Tagja volt a St. Louisi Róm. Kath. Magyar Egyháznak. Továbbá dísztagja volt a philadelphiai Róm. Kath. Jézus Szíve Egyháznak; és ugyancsak alapító dísztagja a bethlehemi Kapsztrán Szent Jánosról elnevezett Egyháznak, és a Kapsztrán Betegséggyógyító Egyletnek. Felesége mindenben vele volt együttélésük alatt és mindenben hűséges segítőtársa volt.

KÉRY J. IMRE.

festő és papírozó vállalkozó és fűszerkereskedő

az E. M. Bs. és Testvér Egylet (Társalgó) elnöke

1043 Mechanic Street, Bethlehem, Pa.
Szül.: 1891 január 26-án, Tótvárossy, Veszprém m.

Kéry J. Imre nélkül bethlehemi és környéki magyar megmozdulás se a múltban, se a jelenben nem képzelhető el. Ha magyar érdekek szolgálatáról volt bármikor szó, Kéry Imre nemhogy hívásra várt volna, hanem maga indult meg az érdeklő felt a magyar társalgóval és egyéniségének olyan súlya van, hogy arra nyomban meg is mozdult a magyarság és megrette azt magyar fajunkért, nemzetünkért, becsületünkért, amit csak kívánni lehetett.

A közbizalom olyan mértékben becsülte Kéry Imrét, hogy az 1200 taggal bíró Bethlehemi Első Magyar Betegséggyógyító és Testvér Egyletnek, amelyet Társalgó néven ismernek most egy huzamban öt éve elnöke, de azelőtt is vezette azt éveken át. Tevékenysége során titkára volt a régi Önképzőnek, a Református Betegséggyógyító évek óta pénztárnoka a Független Magyar Működő Egyletnek évek óta elnöke és jó tagja egy a bethlehemi Magyar Református Egyháznak, mint a Demokrata Körnek.

Kéry 1906-ban telepedett le Bethlehemben, ahol iparágát tanulta és folytatta és ahol amerikai polgár is lett. Az 1911-ik év során nőül vette a veszprémi Felsőszék közsébe való Kovács Rozáliát és boldog házasságukból hét gyermek származott. Imre fia nő és Bethlehemben dolgozik. Árpád szintén nő és a városi iskolaszék épület felügyelője. György apja üzletben van alkalmazva, csakugy, mint Ferenc fia. Leányai közül Jolánka és Annuska már önálló keresetnek örvendenek, míg Erzsike a High School jó tanulója.

Köztisztelt és közbecsülés veszi körül Kéry J. Imre értékes egyéniségét, amely ezt jellemének tisztességével méltán meg is érdemli.

KOVÁCS ANTAL.

sörnagykereskedő és fűszerüzlet tulajdonos

836 East 5th St., Bethlehem, Pa.

Szül.: 1808 szeptember 27-én, Tét, Győr megye.

Kovács Antal a szülőhazájában a kőműves iparágat tanulta és mikor Amerikába érkezett, az alpai kőbányában nyomban alkalmazást talált, mert abban szakembereket kerestek. A fiatal, alig 18 éves ember, aki 1906-ban lépett Amerikába, hamarosan a világhírű grünit

jutott Bethlehembe, ahonnan a világhírű grünit hazájába, a New Hampshire államban lévő Portsmouth városba ment. Ezután Buffalóban kereste meg kenyerét, majd Detroitban dolgozott, ahonnan 1908-ban visszatért Bethlehembe, ahol végleg letelepedett. Jobb jövője érdekében vasakarattal tanulmányozta a gépészet titkait és annak elsajátítása után, a biztonság tudatában gondolt a családalapításra.

Kovács Antal 1907-ben Bethlehemben nősült. Feleségül vette a Győr megye Koroncó községéből származó Varga Irént és a boldog házasságuk szép hajtsái lettek. Különösen üdésapjának nagy arányú sörüzletét vezeti. Antal tudományos képzettségére törekedve, egyetemi hallgató, Katharine már boldog asszony, Horváth András József magyar ember felesége, Erzsike New York városában a St. Joseph Hill Academy-ba jár, míg Irénke és Viola a bethlehemi High Schoolban tanulnak és szüleikkel az üzlet mellett és családi társaságban lévő saját otthonukban laknak, hol Kovács Antalnak más hivatásai is vannak.

A magyar közélet szép hasznát vette Kovács Antal tehetségének és ismereteinek. Hosszu éveken át tisztviselőjének választotta a Társalgó Kör, mint a Dal és Ünneplő Kör is. Kovács Antal jó tagja a Magyar Demokrata Körnek, vallás tekintetben pedig a Szent János Egyház kötelékébe tartozik. Felesége is jó tagja az egyháznak valamint a Testvériség Egyesületnek is.

Mint jó magyar érzésű ember, Kovács Antal készséggel csatlakozott ahhoz a küldöttséghez, amely William Borah szenátort Washingtonban felkereste, hogy a Trianoni szerződés revíziójára tőle pártfogást nyerjenek. De egyébként is ott volt és van minden olyan magyar megmozdulásban, amely a megtépett magyar hazáért vagy a magyar faj érdekét szolgálta és ilyen célokra mindig készséggel áldozott.

A Kovács családot Bethlehemben és környékén a legszívesebben ismerik és tisztelik, becsülik is, mint a társadalom értékes tényezőjét.

KUTI MÁTÉ.

a Bridgeporti Szövetség 64-ik osztályának ügykezelője

1016 East Mechanic Street, Bethlehem, Pa.

Szül.: 1869 szept. 16-án, Rozsávár, Veszprém m.

Ötven éves tisztességes közéleti munkával érdemelte ki Kuti Máté azt a megbecsülést, amellyel a Lehigh völgyi magyarság tekint felé.

1890 szeptember 27-én érkezett Amerikába, nyomban Bethlehemben telepedett le és azóta változatlanul ott van, az utóbbi években állami alkalmazásban. Tizenhét éven át elpő üzletet és vegyes kereskedést folytatott.

A bethlehemi magyar életnek alig van olyan tevékeny tagja, mint Kuti Máté, aki a városban túlnyúlva a leghíresebb magyar. Tizenöt év óta ügykezelője a Bridgeporti Szövetség 64-ik osztályának és a Szövetség 1936-ik évi elnöki konferenciájának delegátusa volt. Alapító tagja és tisztviselője egyben az a Kapisztráni Szent János Róm. Kath. Egyháznak. A pocahontasi Bányász Egyesület is tagja és tisztviselője volt, de tisztviselője volt a Társalgó Körnek is, a Bridgeporti Szövetség gyermekosztályát pedig ő alakította Bethlehemben.

Kuti Máté 1902-ben nősült, a német származású Weidinger Erzsébetet vette nőül, aki férje mellett nemcsak maga tanul meg jól magyarul, de gyermekeit is magyar szellemben nevelte, hiszen mindögyik beszél, ír és olvas magyarul. József fiuk nő és Allentownban lakik. Máté szintén nő Bethlehemben. Juliska leányuk Steve Havernek neje Bethlehemben, míg Erzsike és Teréz szüleikkel élnek együtt.

LANG ISTVÁN.

a Verhovay 98-as számú fiókjának titkára

911 Evans St., Bethlehem, Pa.

Szül.: 1898 aug. 24-én, Kaczarlak Zala megye.

Lang István Canadában kezdte Amerikát, ahová 1913-ban érkezett. Mindössze 17 éves volt még akkor; az induló élet legelején. A küzdelmes élet hamarosan acélossá edzette. 1915-ben az Egyesült Államokba jött és Bethlehem, Pa.-ban telepedett le. Folytatódtak a küzdelmes évek,

de mindenütt becsülettel megállta helyét. Lassanként felfedezték sokoldalúságát; hat évig gondnoka volt a Magyar Háznak. Tagja lett a Verhovay, Társalgó (Testvériség) Egyesületnek és a Demokrata Körnek. Kilenc év óta pedig titkára a Verhovay 98-ik fióknak és 1937-ben "tiszteletdíj" díjat is nyert.

1917-ben, 21 éves korában megnősült. Felesége és egyben hűséges szeretőtársa: Erős Julianna, aki a somogy megyei Niklán született. Gyermekeik közül István, aki High School végzettségű, a harrisburghi állami hivatalban van alkalmazva; Anna otthon segít, Mariska a High Schoolba jár. Géza és Juliska pedig az alsóbb osztályokba.

MIHALOW ANDRÁS.

a "Fifth Ward Grill" tulajdonosa
a Dal és Önképzőkör elnöke

817 East 4th Street, Bethlehem, Pa.
Szül.: 1881 október 6-án, Szepesváralja.

A magyar nemzet legnagyobb gyászának napján, október 6-án született Mihalow András a cukrász művészetet tanulva Szepesváralján és Budapesten, majd 1905 május havában Amerikába jött és New Yorkban nyomban keresetelhez jutott, 1910-ben St. Louisba hívták át, ahonnan azonban visszatért a nagyobb lehetőséget nyújtó New Yorkba, majd kenyérsütődét nyitott Trentonban és Brooklynban. Az 1924-ik év során ezeket az üzleteket eladta és megvette Bethlehemben lévő üzletét, amelyet azóta is szép sikerrel folytat.

A Fifth Ward Grill, 817 E. 4th Street alatti, acélgyárral szemben lévő épület, amelynek kitűnő éttermét és konyháját Mihalow Andrásné, szül. Unger Erzsébet vezeti, aki Pápara való és akit férje 1908-ban New Yorkban vett nőül. A házasságból származott Albert András a Fordham College egyetemi hallgatója volt, amikor nőül vette Juhász Lajos allentowni üzletember leányát, Juhász Hontenset és azóta ődesapja üzletében tevékenykedik. Két kedves kis gyermek teszi örömteljessé a boldog családi életet.

Mihalow András, aki Kassán, a 9-ik honvéd gyalogezred kötelékében szolgált a Bethlehemi Dalkör, az Eagles és Owls amerikai egyesületek régi és megbecsült tagja és kilenc éven át titkára volt New Yorkban a Rákóczi Kurucz Betegségélyző Egyletnek, majd a Dalkör elnöke lett és azt igen magas színvonalra emelte. Kedvenc szórakozása a vadászat és nem is mulaszt el egyetlen alkalmat sem, hogy annak hódoljon.

A magyar megmozdulásokban Mihalow András mindig tevékeny részt vett és anyagilag nagy erővel támogatja a magyar intézményeket. Besületes, egyenes jellemű közéleti embernek örvend.

NAGY JÁNOS.

tejüzem tulajdonos és kereskedő

918 Evans Street, Bethlehem, Pa.
Született: 1890 július 16-án, Lendvaujfalú, Zala m.

Nagy János 17 éves korában, 1907 május 12-én érkezett Amerikába, ahol nyomban Bethlehemben telepedett le és hat éven át a Bethlehem Steel Corporation kötelékében kereste kenyerét. 1913-ban önálló üzletét kezdte, tejtermelő telepet létesített, amelyet azóta is maga vezet és növel egyre nagyobb arányokra. Az üzem — a családtagokon kívül — három alkalmazottnak ad állandó kenyeret.

Még a Bethlehem Steel kötelékében volt, amikor 1909-ben Allentownban nőül vette a Vas megyei Csörötnekből való Kukor Máriát, akivel kötött boldog házasságából négy gyermek származott, akik már mind házasok és akik a szülőket három szép, magyarul is jól beszélő unokával ajándékozták meg.

Még a Bethlehem Steel kötelékében volt, amikor 1909-ben Allentownban nőül vette a Vas megyei Csörötnekből való Kukor Máriát, akivel kötött boldog házasságából négy gyermek származott, akik már mind házasok és akik a szülőket három szép, magyarul is jól beszélő unokával ajándékozták meg.

A bethlehemi életben Nagy János jelentékeny és áldozatos munkát végzett a Kapisztráni Szent János magyar római katolikus Egyház alapítása körül. Jó tagja a Kapisztráni Szt. János Templomi és Betegségélyző Egyletnek és nejevel együtt tagja a bethlehemi Önképzőkörnek. Általában a bethlehemi magyar társadalmi életnek egyik igazán érdemes, pártfogó és közreműködő tagja Nagy János, akit udvarias szerénysége miatt nagyra becsülnék. Zenei érzékének sugallatára tagja lett a Lincoln German Singing Societynek is.

Nagy János az 1926-ik év során hazalátogatott szülőföldjére, ahol előbb Budapesten lakó nővérét látogatta meg, majd ma is élő édesanyját kereste fel szülőfalujában és nejeének szüleit is meglátogatta Vas megyében. Találkozott két otthon élő fivérével és elgyászolta egyik fivérét, aki a világháború hősi halottja lett.

Évi pihenője idején Nagy János rendszeren Floridába látogat el, ahol ingatlanai, két háza és gázolin állomása van. Bethlehemben az Evans St., 918—20 száma alatt lakik a Nagy házaspár saját otthonában, amely vendégszeretetéről híres az egész vidéken.

Üzlete magával hozza, hogy ugyyszólván hétről-hétre sorra látogatja a magyar otthonokat és mindeműtt a jó magyar ügyek szószólójaként idővölzik. Nagy János a bethlehemi magyar üzletemberek egyik legkedveltebbje a magyar körökben.

A tejüzemen kívül üzletet is tart Nagy János, melyet felesége vezet nagy hozzáértéssel és szakértelemmel és a környéken lakó magyarság előszeretettel keresi fel az üzletet, hol állandóan friss áruk és ételnemiek vannak rakáron.

BEMUTATJUK:

1. AMACZI JÁNOS, butor kereskedő, 285 State St., Perth Amboy. A Ref. Szöv. helyi osztály-elnöke: Szül.: Kaplony, (Szatmár m.)
2. ADÁM LAJOS, a Magyar Bldg. and Loan Co. atelnöke, a Kossuth Ferenc Egylet pénztárnoka, 257 Woodbridge Ave., New Brunswick, N. J. Szül.: Kisrácz, Ung m. Neje: Balogh Erzsébet (Kisdobrony, Bereg m.)
3. DIDRENTZ GUSZTÁV, muzsikus, 74 Jersey Avenue, Trenton, N. J. Szül.: Diósgyőr, Borsod m. Neje: Farkas Mária (Mátészalka.)
4. SOÓS ISTVÁN, autógyártás tulajdonos, 370 Washington Str., Perth Amboy, N. J. Szül.: Ostoros, Borsod m. Neje: Szerencs Piroska.
5. YURONKA GYÖRGY, hajójegyiroda tulajdonos, 97 Carteret Ave., Carteret, N. J. Szül.: Korláthalmeg, Ung m. Neje: Papp Róza. (Inota, Fehér m.)
6. FAUCL J. VILMOS, a "Julcy" Service Station tulajdonosa, 271 Amboy Ave., Perth Amboy, N. J. Szül.: Passaic, N. J. Edesapja: Faubl János, r. k. kántor, Neje: Helen Leonard.
7. KISH JÓZSEF, biztosítási iroda tulajdonos, Nixon, N. J. (Raritan Township), Szül.: Nagydém, Veszprém m. 10 évig postamester volt Nixonban. Nőtlen, a világháborút a U. S. Army, 78 Divis onban küzdötte végig.
8. KOLODINSZKY IMRE, szabó, üzlet tulajdonos, 293 Smith Str., Perth Amboy, N. J. Szül.: Budapest, Elnöke a W. O. W. magyar osztályának, Neje: Singlár Anna (Abauj m.)
9. MITAK JÓZSEF, Carteret, N. J. polgármestere és gyógyszerész, 61 Roosevelt Avenue, Szül.: Rajac, Neje: Ifalász Magda.
10. GALANDA JÓZSEF, a Middlesex Hotel and Tavern tulajdonosa, 124 Main Str., Woodbridge, N. J. Neje: Papp Róza (Sárospataki).
11. Néhai HOMOKAY GEZA (Pécs) volt depew (N. Y.) üzletember, 1936 május 1-én halt el. (Eltérő más helyen van közölve).
12. TOFFLER JENO, Woodbridge, N. J. (Eltérő más helyen van közölve).
13. KRAJNYAK LAJOS, new york üzletember, régi amerikai család sarja (Clevelandban született és résztvevő a világháborúban).
14. GEORGE KOSSUTH, wheellingi fényképész, akinek nagyatyja az 1850-es években jött Amerikába és Kossuth Lajos dédunokaöccsének vallja magát.
15. PAPP ISTVÁN, a "Prospect Tavern" tulajdonosa, 299 Smith Str., Perth Amboy, N. J. Szül.: Sárospatak, Zemplén m. Neje: Singlár Mária (Krasznok-Vajda, Abauj m.)
16. PAPP W. SANDOR a Gulf gasolin állomás tulajdonosa, Szül.: 1905 július 1-én, Nőtlen.
17. HJ. GAYDOS JÓZSEF, Perth Amboy.
18. IVAN SANDOR, Perth Amboy.
19. HJ. KISH BELA, Trenton.
20. SZÜCS EML. Carteret.
21. BLASKÓ PAL, Perth Amboy.
22. OSZFOLK IMRE, Rosbling.
23. HJ. BUKOVITZ JÓZSEF, Trenton.
24. GYÖRGY ISTVÁN, Perth Amboy.
25. HJ. KOVÁCS ANTAL, Bethlehem.
26. IVAN JÁNOS, üzlet-tulajdonos, 403 Bruck Ave., Perth Amboy, N. J. Neje: Hódos Klára. Mindkettő Pony, Abauj m.-gyéb. n. születtek.
27. SZMUTKO ISTVÁN, Trenton.
28. SZÜCS SANDOR, Carteret.
29. NT. BÖSZÖRMÉNYI ISTVÁN, Bridgeport.
30. CSONDOR IRENKE, Allentown.
31. DR. KONDOR JÓZSEF, Trenton.
32. OZV. BODÓ FERENCNÉ, Roselle Park.
33. GAZSI MARGITKA, Shelton.
34. FT. CSERNITZKY ISTVÁN, Bridgeport.
35. NT. LAKY ZSIGMOND, Buffalo.
36. LIPTAK JOLANKA, Bordentown.

**MEILINGER PAL, kereskedő,
a "Meilinger Szivarüzlet" tulajdonosa**

628 East Third Street, Bethlehem, Pa.

Született: 1903 március 13-án Bethlehem, Pa.

Meilinger Pál, aki Bethlehemben született, három éves korában szülei visszavitték 1906-ban Magyarországra, a Győr megyei Gyarmat községbe, ahol születése óta is élnek és csak jóval később, 1923-ban, mint született amerikai állampolgár tért vissza ismét Bethlehembe. A szülőházában a Magyar Királyi Államvasutak kötelékében volt alkalmazva és azt megelőzőleg mezőgazdaság munkával foglalkozott. Amerikában öt éven át dolgozott a Bethlehem Steel Company telepén, majd 1927-ben, szeptember 5-én nőül vette a kanadai Torontóba való Takács Irént és azóta állandóan önállóságra törekedett. Ennek eredménye lett a nagy forgalmú és "Meilinger szivarüzlet" néven ismert vállalkozás, amelynek tizenegy év óta tulajdonosa és amely általános dohányáru, újság, stb., árukat ölel fel és nagy népszerűségnek örvend egy a magyar mint amerikai körökben.

Meilinger Pál az amerikai magyar közéletben erős tevékenységet fejt ki. Minden nevezetesebb bethlehemi magyar szolgálatnak lelkes résztvevője és hőkező pártfogója és egyben erős sportbarátja is. Az Önképzőkörnek két éven át alelnöke volt és jó tagja a Bethlehemi Első Magyar Testvéri Betegségélyző Egyletnek, a Hungaria Sport Klubnak és hívhő és áldozatos tagja a Kapisztráni Szent Jánosról nevezett magyar római katolikus hitközségnek. Felesége szintén kiváló tagja a bethlehemi Első Magyar Dal és Önképző Egyletnek.

Meilinger 1936 nyarán Magyarországra ment négy hónapra, hogy szüleit meglátogassa, az 1935-ik évben pedig felesége járt az öregszülőknél két és fél hónapig Gyarmat községben.

A bethlehemi Third Street 628 száma alatt berendezett szép családi otthon legnagyobb szülei gyönyörűsége a huszonkét hónapos kis Edward Paul Meilinger, akinek mosolygó vidámsága kedvessé teszi szüleinek életét.

Jólelkű, embertársával szemben udvarias és szolgálatkész jelkölte közfiszteletet szerzett Bethlehemben Meilinger Pálnak aki erős érteke az amerikai magyar élet összességének. Meilinger Pál annak idején megjelent Senator Borah előtt is abban a küldöttségben, mely a magyar revíziót sürgette.

**NT. NAGY EMIL, ref. lelkész,
a Református Egyesület kerületi szervezője**

595 Second Avenue, Bethlehem, Pa.

A korábbi magyar korszak aranyos, zamatos, igaz magyar humoru meglátásával jött Nt. Nagy Emil 1906 december 3-án Amerikába, ahová a magyarországi protestáns konvent küldte, hogy Pocahtonson a magyar lelkek lelképásztora legyen. Ebben a tisztségben találta a bethlehemi magyar református

hívek meghívása és 1908 márciusában ment a nagy acélgyárt városba, ahol harminec éven át szolgált a gyülekezetet. Vezetése alatt épült a szép bethlehemi templom iskola és parochialis épület és tejlődött naggyá az egyház.

A bethlehemi lelkészi székben érte Nt. Nagy Emil 1933 során az Amerikai Magyar Református Egyesület meghívása, hogy szélesebb munkateret vállaljon és legyen a nagy magyar intézmény kerületi szervezője. Nagy akaratával és szívóssággal látott a közérdekű munkának, a régi osztályokat felváltogoztatta, több új osztályt szervezett, igen sok új taggal szaporította az amerikai magyar életnek a bástyáját. Az élete delén levő férfi további munkásságához ez alapon fűz olyan nagy reménységgel az amerikai magyar erőt oly szilárdan képviselő intézmény, amelynek egyik legérdemesebb munkatársa.

Nt. Nagy Emil lelképásztor munkájában nagy segítségére volt neje, akivel töltött boldog házasságából származott gyermekeik közül Ifj. Nagy Emil bídgeport segédlelkész, míg Adél nevű leánya a helybeli Moravlan College kitűnő, osztályának mindig legelső tanulója, aki tanárnői pályára készül és 1938-ban Magyarországon hebraizozott a Tisza István Egyetemre, mint a Ref. Egyesület egyik díjnyertese.

**OSVATICS ISTVAN, kereskedő,
a Belmont Bar Supply üzlet tulajdonosa,
az E. M. Testvéri és Bs. Egylet igazgatósági tagja**

425 East Third St., Bethlehem, Pa.

Született: 1896 december 23, Kistólmács, Zala m.

Sok minden köszönhet a bethlehemi magyar élet Osvatics Istvánnak, de legnagyobb érdeme mégis az, hogy nélküle nem lett volna és talán ma sem volna magyar sport-élet a Lehigh völgyének nagy acél-városában.

Fiatalon, 1913 december 12-én jött Osvatics Amerikába, egyenesen Bethlehembe, sokat próbált, dolgozott gyárban, majd üzletekben, míg 1932-ben megkezdte saját üzletét, a Belmont Bar Supply vállalatot, amelyet azóta is szép sikerrel vezet. Az életben sok csapás érte. Felesége, született Ballek Katalin, akit Maryland állam Elkton városában 1923-ban vett nőül, tíz évvel később, 1933

november 17-én jobblétre szenderült. Közéleti tevékenysége során is sokszor érte esalódás. Főleg a sport terén.

Osvátics István az 1915-ik év során huszad magával megalakította Bethlehemben a Magyar Athléta Egyesületet, amely később csak azért oszlott fel hogy helyére Osvátics vasakarata a Hungaria Sport Clubot állítsa, amelynek nemcsak alapítója, de hat éven át elnöke is volt. Mikor a budapesti Magyar Testgyakorlók Körének híres football csapata világgörútján Amerikába érkezett, Osvátics volt az, aki a magyar bajnokcsapat bethlehemi mérkőzését szervezte és lehelővé tette. Közben pedig, meri szenvedélyes vadász is, lelkes és aktív tagja lett a környékbeli amerikai Field and Stream Asszociációnak és szép munkát fejt ki ma is a vad-védelemi mozgalmak javára.

Magyar közéleti tevékenységét jellemzik a következő adatok: elnöke volt a Bethlehemi Dal és Önképző Egyletnek, ennek a hatalmas kulturális intézménynek; tükára a bethlehemi Első Magyar Műkedvelő Körnek; igazgatóság tagja az Első Magyar Testvéri Betegséggyógyító Egyesületnek; tagja a bethlehemi Amerikai Magyar Demokrata Klubnak és mindezen intézményekben igazán hasznosan eszelelvő munkát végez a köz javára.

Ami az amerikai társadalmi életet illeti, abban is tekintélyes szerepe van. Tagja a Bethlehem Police Social Clubnak, a Jacksonian Democratic Clubnak, az egész Amerikát átölelő híres Elks Club bethlehemi osztályának és a Bethoven Menneherornak.

A magyar és amerikai társas életben kifejtett erős tevékenysége révén Osvátics Istvánt a legszélesebb körökben ismerik és tisztelik azért az üzletlenségért amely a maga részére nem kér semmit, ellenben annál készségesebben áldoz és fáradoz a köz javára.

**Nt. PAÁL GYULA, ref. lelkész,
a Bethlehemi Ev. Ref. Magyar Egyház
lelkésze**

520 East 4th Street, Bethlehem, Pa.
Szül. 1916 február 16-án, Diosviszló, Baranya m.

Rev. Paál Gyula régi tanító-papi család sarja. Édesapja Paál Zoltán ref. tanító, édesanyja Lukács Margit. 17 éves korában jeles eredménnyel érettségizett a bonyhádi reál-gimnáziumban, hol kitűnő előndői tehetségével. Magyar irodalom és történelem tanulmányaival pályadíjakat nyert. Mindenki azt gondolta, hogy tanári pályára lép, de belső lelki kényszer folytán a lelkészi hivatás választotta. 1933-ban iratkozott be a budapesti Ref. Theologiai Akadémiába, majd a Pázmány Péter Tudományegyetem bölcészeti karára, hol jeles eredménnyel vizsgákat tett a latin történelem szakterületekben. Harmadéves korában exmissió-s segéd-lelkészként szolgált Ücsény és Zámoly községekben.

Az egyetemen különös szeretettel foglalkozott az ótestamentumi és sémta tudományokkal. Képről dolgozatát "Isten Szentsége az Ótestamentumban" 250 oldalas terjedelemben írta meg. Két 100-

100 oldalas öszövétségi pályamunkával díjat nyert. Negyrdéves korában az egyházkerületi szónoklati verseny nyertese volt. 1937 őszén lelkészsképesítő vizsgát tett ez alkalommal is egyedül tiszta jeles eredménnyel. Ugyanez év őszén ösztöndíjat kapott a Princeton Presbyterian Theological Seminary-től. 1937—1938 tanévben összes creditjeit

megszerezte a Theologia Mestere fokozat elismerésére. 1938—39 tanévben a szeminárium rendes hallgatója és 1939 május havában kapja mesteri fokozatát. Tézise: "A Mózesi Törvényhozás és a Keleti Törvény-Kódexek". Célja, hogy a Princetoni egyetemen a keleti nyelvek doktorátusát szerezze meg.

1935 tavaszán vette át a bethlehemi egyház vezetését, hol már eddig is szép eredményt ért el. Lelkés munkája, reméljük, mindkét oldalon celt ér. Akár hazatér az otthonába, akár itt marad közöttünk, munkája és karrierje a magyar tehetség és magyar akarat diadalát jelenti.

**Dr. POLGÁR JENŐ ERVIN,
sebész-orvos**

401 Taylor St. Cor. East 1th, Bethlehem, Pa.
Szül.: 1901 szept. 17-én, Szent Ilbör, Vas m.

Az óhazat általános és tudományos képzettséggel rendelkező Dr. Polgár, gimnáziumi tanulmányait Szent Gothardon folytatta, majd a budapesti Pázmány Péter Tudományos Egyetemen szerezte meg orvosi oklevelét és a nagykanizsai kórház sebész-alorvosa volt négy éven át, ahonnan Budapestre ment és az UJ Szent János kórházban orv-torok-gége és sebészeti tanulmányokat folytatva, 1933-ban Allentownban érkezett. Itt kórházi bentlakó orvos lett és bár sebészti oklevelét már hazulról magával hozta, azt Amerikában is megszerezte. Tudásának híre gyorsan terjedt és csakhamar igen kiterjedt gyakorlatra tett szert Bethlehemben, amelyet a Taylor Street 401 szám alatti saját házában berendezett rendelő irodájában folytat. A lekötelező modoru és uriasan szerény or-

vost több magyar és vend egyesület hivatalos orvosává választotta meg.

Dr. Polgár 1925-ben nőül vette Munchák Annát, Munchák János scranton-i temetkezési vállalkozó leányát és a házasságból származtak a kis Rose Anna és Irvina, akik a családi otthon igazi boldogsága.

Végzetlenül kiterjedt elfoglaltsága dacára Dr. Polgár, aki az összes orvosi testületek tagja állandó figyelemmel kíséri az amerikai magyar megmozdulásokat. Tagja a Ref. Egyháznak is. Tanácsár a magyar társadalom gyakran kéri ezekben a nehéz időkben, amikor nemcsak a helyzet ismerete, hanem magasabb szempontokból való megítélése is szükséges a helyes lépések érdekében.

FT. RESETERICS JÓZSEF.

a Kap.sztrán Szt. János r. kath. egyház plebánosa

910 East 4th Street, Bethlehem, Pa.

Született: 1884 június 11. Csepreg, Sopron m.

A legjellemzőbb meghatározás, amit valaha Ft. Reseterics József felől mondtak, ezúttal jubileuma alkalmával hangzott el, amikor ezt írták róla:

— Talpiz papi ember!

Eros hitét már kis korában csepegtették lelkébe szülei, mikor még a csepregi elemi iskolába járt, ahonnan a községi gimnáziumba került. Huszonhárom éves korában jött Amerikába, ahol lelkének régi vágyát követve, a pennsylvániai harrishurgi egyházmegyébe vándorolt fel.

Az overbrook-i szentjánosban elvégezvén tanulmányait, 1911 május 27-én szentelte áldozár pappá a philadelphiai érsek.

A fiatal papot missziós beosztásra Marion Heightsra küldte főpásztora, ahonnan a kulpmonti magyar hívek hitbéli életét is ellátta, majd Shamokin városában angol plebánfára nyert beosztást addig, amíg 1913-ban a Kulpmonton lanyhuló magyar római katolikus hitközség újjászervezését bízták rá. Mikor négy és fél év alatt már megerősítette a kulpmonti hitéletet, akkor a válságba jutott bethlehemi magyar római katolikus egyház megmentésére hívták fel és 1918-ban átvette a Kapisztrán Szent János hitközség plebániájátak vezetését.

A fiatal papot missziós beosztásra Marion Heightsra küldte főpásztora, ahonnan a kulpmonti magyar hívek hitbéli életét is ellátta, majd Shamokin városában angol plebánfára nyert beosztást addig, amíg 1913-ban a Kulpmonton lanyhuló magyar római katolikus hitközség újjászervezését bízták rá. Mikor négy és fél év alatt már megerősítette a kulpmonti hitéletet, akkor a válságba jutott bethlehemi magyar római katolikus egyház megmentésére hívták fel és 1918-ban átvette a Kapisztrán Szent János hitközség plebániájátak vezetését.

Súlyos és mélyreható válság mély pontját élte a bethlehemi magyar katolikus hitközség, amikor Ft. Reseterics József ott megjelent és elsőnek a szükséges összhangot teremtve meg, nyomban hozzáfogott az alkotáshoz. Még 1918-ban kifizette a hitközség régi adósságát és hozzálátott az anyagiak megszerzéséhez új templomra, új épü-

letekre. Négy rövid év alatt 32.000 dollár készpénz tartalmú gyűjtőt és hozzákezdtek az új templom és plebánia lak építéséhez.

A száraz, a rideg tények ezeket mondják: a bethlehemi római katolikus magyarság hitéletét ma 600 ülőhelyes, díszes, gótikus stílusú templom szolgálja, 12 szobás plebánosi lakással, 11 termes modern iskolépülettel. A hitközség vagyoni állománya értéke több, mint 300.000 dollár és erre három év előtt márcsak 35.000 dollár tartozása volt úgy, hogy rövid időn belül minden teljesen tehermentes lesz.

Ft. Reseterics József páratlan munkásságát nemcsak főpásztora ismerte el, hanem a magyar faj érdekében tett szolgálatainak méltánylása gyanánt ezüstnemesítésére alkalmából Horthy Miklós, Magyarország kormányzója, 1936 szeptember 26-án a Magyar Érdemrend tiszti keresztjével tüntette ki és Bethlehem város egész társadalma páratlan banket keretében ünnepelte a kiváló plebánost, aki a polgármester szerint "egyedül is többet tett Bethlehémért, mint mások százan együttvéve."

SRÁJ JÁNOS.

Metalurgiai vegyész, a Hungaria Sport Klub elnöke, a Lutheránus Egyház titkára

1233 Third Avenue, Hallertown, Pa.

Született: 1909 november 29-én, Bethlehem, Pa.

Sraj János ugyan Amerika szülőtte második nemzedékbeli, de lelkében és érzéseiben csak olyan jó magyar, mint édesapja, Sraj Kálmán, aki Vas megye Pártuszfalva községéből vándorolt Amerikába.

Sraj János elemi iskolát és a High School Bethlehemben végezte, majd a Bethlehem Steel Corporation szolgálatába lépett és tízenkét év óta a nagy aranyú acélgvár vegyészeti osztályának megbecsült tisztviselője. Minden lehetőség megváltva tehát arra, hogy végleg beolvadjon a nagy amerikai közösségbe, de Sraj János ilyen körülmények között is megmaradt sorainkban. Nemcsak jól beszél magyarul, de ismert műkedvelő is, aki a rádión is többször szerepelt énekszámokkal és hatásos beszédekkel.

Az amerikai sport szellemében növekedvén fel, Sraj János rendkívül tevékeny szerepet vitt a Bethlehem Hungarian Sport Club megalapítása körül és annak hét év óta elnöke. A magyar sport klubbal annyira össze van nőve, hogy bárhol játszik a csapat, Sraj János velük van. Csak a hozzáértők tudják, hogy milyen nagy anyagi áldozatába kerül a magyar sport élet fenntartása és annak elismert sikerei.

Vallási téren szintén erős tevékenységet fejt ki Sraj János. Titkára a bethlehemi Lutheránus hitközségnek és ezen a révén az Allentowni Lutheránus Esperesi Kerület értekezletén hat év óta az igazoló bizottság tagja.

Szivelelke magyar társaság, magyar baráti kör felé huzza Sraj Jánost, aki élő bizonyítéka annak, hogy a nagy amerikai egyetemességben

sem kell a jóra való embernek elszakadni a magyar nemzeti gondolattól, hanem értéket lehet adni annak becsületos, jó munkával, tiszta jellemmel az amerikai körök előtt is. És mivel Sráj János ezt teszi, igazán érdemes becsülésünkre és tiszteletünkre.

NT. DR. STIEGLER S. ERNŐ.

a vend. lutheránus egyház lelkésze

621 East 4th St., Bethlehem, Pa.

Született: 1889 február 6-án, Sopronban

Dr. Stiegler S. Ernő Stiegler Gusztáv soproni evangélikus lelkész és neje szül. Valentai Loog Emma fia. Tanulmányait a soproni gimnáziumban, Theológián és Filozófián Akadémián, a Rostocki Egyetemen, Bethel bel Bielefeldi és Gienf svájci külföldi iskolákban elvégezve, pappá avatása után Gyurácz

Ferenc pápai püspök személyes kaplánja volt 1911 és 1912 években Amerikába jöveteléig. Amerikába a New Brunswick, N. J. magyar egyház meghívására 1912 szeptember 1-én érkezett. Jövetelének eredeti célja a püspök megbízásából, az amerikai evangélikus egyházak helyzetének tanulmányozása volt. A tanulmány idejének leteltével a bethlehemi Vend evangélikus egyház 1914 július 4-én egyhangulag lelkészévé választotta. Ebben az időben Raffay Sándor püspök Amerikában járva, buzdította a fiatal lelkészt, hogy tanuljon meg vendül és vállalja el a derék vend. hívek lelki gondozását. Dr. Stiegler elvállalta a nehéz munkát és rövid időn belül megtanult vendül és azóta is a hívek nagy szeretetével körülvéve végzi nemes munkáját a bethlehemi Vend Evangélikus egyház körében. Az ő 25 éves munkálkodása alatt az egyház Amerika egyik leghatalmasabb bevándorolt gyülekezetévé fejlődött.

Dr. Stiegler a Trianoni béke kötés után Jugoszláviához esotolt vend. vidék Magyarországhoz való vissza esotolása érdekében egy hatalmas amerikai Vend Nemzeti tanácsot szervezett meg, melynek ő azóta országos nemzeti titkára. 1922-ben a Washingtoni Naval Conference idején a világ nemzetének fejeivel tárgyalt ez ügyben.

Dr. Stiegler Bethlemben, a megyében és az egyházi körökben nagy népszerűségnek örvend. A bethlehemi amerikai lelkész körzet két alkalommal elnökvé választotta s eme tisztséget mostan is viseli. A helyi Kiwanis Clubnak igazgatója.

Köztiszteletben álló nejevel, született Fráter Idával 1918 október 19-én lépett házasságra, mely boldog frigyből két gyermekük született: Leona Margaret és Ernest Jr.

SZILÁGYI GÉZA, szén és épületanyag kereskedő, a Lehigh Völgyi Revíziós Bizottság elnöke

1414 East 4th St., Bethlehem, Pa.

Mindössze tizenhét éves volt Szilágyi Géza, mikor 1904-ben Veszprémből Amerikába érkezett, lefutott abban a fogékony korszakban, amikor a fiatal bevándorló leggyorsabban tud a változott viszonyokhoz simulni és beolvadni abba a nagy közösségbe, amely a maga részéről ennek a beolvadásnak elősegítésére mindent megtesz.

Szilágyi Géza azonban talpig magyar maradt, aminek több látható jele van.

A legelső az, hogy élettársának szintén izg. magyar nőt, a Pápuról való Németh Terézt választotta, aki három derék fiúval ajándékozta meg: Gézával, aki édes apja üzletének második telepét vezeti; Lászlóval, aki a család birtokán a gazdaságot vezeti és Károlyval, aki Bethlehem város alkalmazottja.

A második ok, ami Szilágyi Gézát színmagynak tartotta, a szívében levő magyar érzés volt, amely a magyar élet felé húzta. Ennek körében olyan élénk és hasznos tevékenységet fejtett ki, aminek következménye gyanánt Bethlehem és környékének magyarsága a legfontosabb magyar intézmény, az egész Lehigh völgyét felölelő Lehigh Völgyi Revíziós Liga elnökvé választotta. És ez a Revíziós Liga Szilágyi Géza vezetése alatt egyike a legtevékenyebbeknek Magyar-Amerikában.

A harmadik tényező, ami magyarnak tartotta meg Szilágyi Gézát a magyar fajnak, a termő föld iránti szeretete. Ez indította Szilágyi Gézát arra, hogy a Pennsylvania államban levő Bath város határában megeremtsen azt a 300 holdas műtagazdaságot, amelynek csodájára járnak. Pompa otthon, gazdasági épületek egész serege, munkáslakások, mezőgazdasági gépek, száznál több faj tehén teszi híressé ezt a gazdaságot, amely megyei és állami kiállításokon már gyakran nyert díjakat. A gazdaság arányait jellemzi, hogy a birtok állandóan nyolc munkást foglalkoztat.

A városnak két különböző helyén is van Szilágyi Géza szén és épületanyag üzlete, amely igen leklitelyes forgalmat bonyolít le és a kereskedelmi életben is szép értéket ad Szilágyi Géza nevének.

Mintaszerű élet, igaz magyar vendégszeretet a család fő feltétlen tisztessége ad Bethlemben és környékén arany értéket a Szilágyi névnek, amelynek tisztelettel adózik a Lehigh völgyének egész nagyarámu magyarsága.

TAKÁCS GYULA.

a Bridgeporti Szövetség 64 osztályának elnöke

1732 East Second St., Bethlehem, Pa.

Született: 1876 március 13-án, Tétzentkút, Győr m.

Apjától tanulta az ácsipart, aki viszont nagyapja neveltje volt, aki a szakmának egyik síke-

res önálló vállalkozója volt a szülőházában. Mikor Takács Gyula 1902-ben Amerikába és ott egyenesen Bethlehembe jött, a hazáról hozott szaktudás nyomában megadta kenyerét, aminek bizonyítéka az, hogy állandóan a Bethlehem Steel Corporation szolgálatában van, mint üzemester.

Jó magyar léte re munkája mellett mindig kivette részét a magyar mozgmozdulásokból. Alapító tagja volt a bethleheimi Kapisztráni Szent János római katolikus hitközségnek és olyan tevékeny szervezői munkát fejtett ki, hogy még 1938 során is husz új tagot tudott szerezni. A Hirdéportú Szövetség 64-ik osztályának sok éven át ügykezelője, most négy éven át elnöke és korábban a bethleheimi Társalgó Körnek is tisztviselője volt.

Takács Gyula 1903-ban nősült meg. Feleségül vette a Győr megye Tét községben született Oláh Rózát és ez volt az első magyar házaspár, akit néhai Várlaky Sándor plebánus esketett Bethlehemben. Ebből a holdog házasságból rendkívül jóra való, hatalmas család származott. Takács József a Bethlehem Steel előmunkása, valamint Takács Antal is e gyár kötelékébe tartozik. Ujabb Takács Gyula géplakatos és jelenleg a Jefferson Demokrata Club managere. Takács Ferenc mérnöki rajzoló most a U. S. Marine Corps szolgálatában. Mariska, férjezett Havancsek Mihályné, Anna, férjezett Gaser Gusztávné, Helen, aki előmunkás egy ruhagyárban és Etel, aki Girl Scout teacher a család leány tagjai.

A harmonikus és páratlanul tisztességes életet élő Takács család köztisztviselőnek és becsülésnek örvend Bethlehemben és környékén az amerikai körökben is.

TÓTH KÁROLY.

a Magyar Testvéri Bs. Egylet anyaosztályának elnöke

425 South New Street, Bethlehem, Pa.
Született: 1882 május 22. Duraboshegy, Vas m.

Tóth Károly, aki a szülőházában elsőrendű géplakatos képzettséget nyert, 1905-ben jött Amerikába és az itteni sajátságos viszonyok között West Virginiában a Glen Jean telepen szénbányász lett, onnan 1906-ban a pennsylvanial Northamptonba költözött, majd 1907 szeptember hónapban, mikor nőül vette a Vas megye Szücs községében született Kozma Karollnát, feleségével együtt Bethlehemben telepedett le, ahol mint vasasztergályos a Bethlehem Steel Corporation kötelékébe lépett. Ott dolgozik ma is.

A magyar ügyek iránt Tóth Károly mindig ragaszkodó szeretettel tanúsított. Két éven át bethleheimi képviselője volt az Amerikai Magyar Népszavának és több értékes verse jelent meg a helyi és más vidéki magyar lapokban. Most már 36 éves elnöke a Bethleheimi Testvériség Betegsegélyző Egyletnek, érdemes munkása a nagy Verhovay Segély Egyletnek és politikai téren jó tagja a Demokrata Polgári Körnek. Felekezeti téren mindig jó katolikus szellemben működött. De különösen említésre méltó az, hogy a bethleheimi

Önképzőkörnek nemcsak titkára volt három éven át, de mint műkedvelő és rendező is szép sikereket aratott. Honka leánya, férjezett Nagy Lajosné, aki most utával Hallertownban lakik, apja buzdítása mellett születn kívül magyar műkedvelő volt a színpadon és a rádióon keresztül kedvelt énekesnője a környéknek.

A saját házában liko derék házaspár Géza fia képzett gépész, Károly elsőrendű forrasztó és Annaika a család otthonban segítkezik édesanyjának.

Egy köztisztviselőben álló munkás ember élete az, amit Tóth Károly becsülésben folytatott és aminek tiszta jellemével becsületet szerzett.

TURNAUER FERENC.

a Golden Star Bottling Works tulajdonosa

1008 Evans Street, Bethlehem, Pa.

Született: 1897 augusztus 2. Alsólendva, Zala m.

Kis gyermek, mindössze 10 éves volt, amikor Amerikába megérkezett. Bethlehemben telepedett meg és a 32 esztendő alatt egy társadalmi, mint üzleti téren egyike lett a város vezető polgárainak. Az iskolai elvégzése után kitanulta a sörgyártást és a prohibíció megszüntése után a Virginiái Norfolkon ő nyitotta meg az első sörgyárat. Közben Németországba utazott, hogy elsajátítsa a sörgyártás titkát, majd beutazta csaknem az egész világot, részben passzszólóbból, részben tanulmányi célokból. Utoljára öt évvel ezelőt volt odahaza, amikor saját Cadillac kocsijával ment és egy évig tartózkodott otthon.

Miután végig szolgálta a világháborút, mint őrmester szerelt le az amerikai hadseregben.

Közéleti és társadalmi tevékenysége rendkívül sokoldalú. Úgy magyar, mint amerikai körökben egyaránt kedvelt egyéniség. Elnöke volt a Társalgó Egyesületnek, a Dal és Önképző Körnek, tagja a Magyar Demokrata Körnek. 1937-ben a város szavazói polgármesternek jelölték. Tagja az Elks nevű jótékonyági egyletnek és elnöke a Jótékonyági Bizottságnak. Az ő vezetése alatt osztják ki az Egyesület karácsonyi kosarait a szegények között. Pénztárnoka a Jefferson Democratic Associationnak, tagja a Knight of Pythias, American Legion, s. b. és városi testületeknek.

Feleségével, a budapesti származású Angéla Poe-val Bethlehem egyik szép részében levő otthonában lakik.

YOO GYÖRGY,
üzlet tulajdonos és a Bethlehem Steel
Construction Dep't foremanja

1102 East 3rd Street, Bethlehem, Pa.
Szül.: 1894 szeptember 7-én Halogy, Vas m.

Fiatalon, tizenkét éve korában jött Yoo György Amerikába, ahol nyomban a Bethlehem Steel Corporation alkalmazásában kezdte kenyerét keresni. Négy évvel később, 1917-ben meg is nősült Bethlehemben, ahol a Vas megyei Rába Gyarmat községbe való Kocsis Annát vette nőül és a hábon befejezése után állapodott meg nejével abban a gondolatban hogy amerikai polgárok lesznek és végleg meletelvedve az új hazában, itt állandó gyökereket vernek.

Ez a gondolat vitte Yoo Györgyöt az amerikai föld felé, hiszen az minden magyar lélek álma, hogy hazatérjenek, de öt évi próbálkozás után, főleg mikor már a gyermekek jó neveléséről is gondoskodni kellett, visszatért a családot Bethlehembe, ahol az apa visszakapta régi munkáját és hamarosan az építkezési osztály foremanja lett, amely tisztséget ma is becsülettel tölti be.

Az 1932-ik év során családjának tagjaival együttesen üzleti vállalkozásba bocsátkoztak, amely célra mindjárt saját üzleti helyiséget építettek, majd 1936-ban, amikor az üzlet már szilárd alapokon állott, hatalmas három emeletes, villamos felvonó géppel ellátott, teljesen modern házat építettek az üzlet céljaira míg a családi otthon a bethlehemi Hill Street 214 száma alatt lévő saját házukban rendezték be.

Józan körültekintéssel vetett a család számot a körülményekkel. Maga Yoo György nem adta fel a Bethlehem Steel kötelességét viselt tisztségét. Az üzlet vezetését édesanyjával együttesen ifjabb Yoo György látja el, a két leány pedig, Mariska és Annuska szintén segítőkészek a teendőik ellátása körül.

FREEMANSBURG

AGÓCS BALI ISTVÁN,
a Freeman House tulajdonosa

30 Main St., Freemansburg, Pa.
Született: 1886 október 18. Alnügy, Gömör m.

17 éves korában érkezett Daytonba hol a Malleable vasöntőben másfél évig dolgozott, Innét St. Louisba, Pittsburgba, majd Clevelandba ment, ahol a White Auto Co.-nál, majd Trentonban a drótygyárban dolgozott, 1919 július 15-én a bethlehemi gyárba került, ahol hidegben és tikkasztó melegben alaposan meg kellett dolgozni a mindennapi kenyeréért. Csakhogy Agócs B. István

ezek közül az öreg módliak közül való, akik maguk is vasból valók és az élet minden viszontagságát elbíriák és úgy megedződnek, mint acél a tűzben. Szorgalommal és munkával egy kis tőkét gyűjtött, üzletet nyitott de vasszorgalommal tovább dolgozott.

Általános magyar ügyekben szívesen részt vesz. Tagja a Moose, Owl és a Lionor Dealers Asszociatónak és tagja a magyar Társalgónak is.

Elsőszöben 1909 július 18-án nősült meg. Első feleségétől elvált 1919-ben. Második felesége a Borsod megyei Martonfalvi illetőségű Takács Terézka volt, aki 1923-ban halt el, míg jelenlegi felesége Petránuszky Erzsébet, akivel harmonikus boldog házasságot élnek. Első házasságából származott gyermekek: Béla, Venezuelában mérnök, Alfréd New Yorkban mechanikus. Második nőiállásából származott Irénke és Herbert, akik iskolába járnak.

ALPHA

SZALÓKY PÁL,
a Paul Service Station tulajdonosa

R. 22, Alpha Philipsburg, N. J.
Szül.: 1892 október 15. Adorjánháza, Veszprém m.

A New Jerseyben Philipsburgból délnek vezető U. S. Road 22 és State Road 28-nak azon a pontján, ahol a mellékút Alphára vezet, áll nyolc akeros területen Szalóky Pál hatalmas gázolin állomása és autómobiljavító és felszerelési telepe.

Már gyermekkorában annyira érdeklődött a mechanika iránt, hogy

szülőfalujának órása, gépésze és fegyverkovácsa volt. Ez vitte később Amerikában az autómobil üzlet felé, noha, mikor 1911-ben Amerikába jött, Eastonban selyemgyári munkás lett, majd két évig fűszer és buszüzlettel foglalkozott.

Az 1915-ik évben Eastonban nőül vette Szoba Rozát, aki a veszprémi Csöngle községben született és boldog házasságukból a High Schoolba járó Pál és az elemi iskolába járó Vilmos és Ferenc származtak, akik mind beszélnek magyarul. Pál és Vilmos 1926-ban anyjukkal Magyarországon is jártak és Pál ma is egy ilyen utra gyűjt pénzt.

A Marzalmenti folyóir Fin gyermekkorától kezdve szenvedélyes vadász és halász és hívatottságát, a lakását díszítő őzaggancsok ékezen bizonyítja.

Szalóky Pál mindig erős híve volt a magyar munkásmozgalomnak. Régebben a Munkás Betegsegélyző Egylet fiók jegyzője és titkára volt, míg most az IWO tagja. 1930-ban látogatást tett a szülőhazában és magyar lélekben megújulva tért vissza Amerikába, amelynek 1922 óta polgára.

JÁROSY JÓZSEF,
v. városi tanácsos, a "Willow Grove House"
tulajdonosa

655 Main Street, Freemansburg, Pa.
 Született: 1886 március 5-én, Tállya, Zemplén m.

A zempléni Tállya, Kosuth Lajos községe szülte és nevelte igaz magyarnak Járosy Józsefet, aki fiatalon, 1907 április 8-án érkezett Amerikába és először a pennsylvániai Palmertonban telepedett le, ahol két évet töltött Palmertonból a nagyobb Bethlehembe telepedett át Járosy József hat esztendőre, ahol az 1913-ik év során meg is nősült. Bacsa Zsófiát vette feleségül, akivel holdog házasságot élt 1927-ig amikor bejött elvesztette.

A bethlehemi erőteljes magyar életben Járosy József mindig igaz magyar lelkületű és érzésű tevékenységet fejtett ki. Erőteljes része volt a bethlehemi római katolikus magyar templom építése körül, de nagy áldozatokat hozott a Prospect Heights-on levő Sacred Heart Church megalapozása körül is, amelynek ma is áldozatos tagja és hve.

A világháború megelőzőleg, bár még akkor egészen fiatal ember volt, a magyar hazai függetlenségi mozgalomnak egyik amerikai barcusa

lett. Mikor gróf Károlyi Mihály és a negyven magyar képviselő 1914-ben Amerikába jött, hogy az amerikai magyarság áldozatkészségét nyerje meg a magyar hazai függetlenségi mozgalomnak javára. Járosy József erős áldozatokat hozott a cél érdekében. De éppen ilyen erőfeszítéseket tett akkor, amikor a világháború után a trianoni országgyűléssel szemben megindult a revíziós mozgalom, amelyet Járosy József Bethlehemben és környékén főleg az önképzőkörön keresztül, amelynek lelkes tagja, hathatósan pártfogott. A megemlékelt Magyarországra viszonyulnak megismerése érdekében az 1924-ik év során Járosy hazahátogadott a szülőhazába, ahonnan felfrissült lélekkel tért vissza Amerikába.

Az 1915-ik év Freemansburgba vitte át Járosy Józsefet, ahol végleg telepedett és ahol a nagy forgalmú és népszerű "Willow Grove House" tulajdonosa. Freemansburg életében olyan erős szerepet játszott, hogy érdemeit felismerve, három ízben választották meg városi tanácsosnak, azaz összesen tizenkét éven át viselte ezt a díszes tisztséget. Ebben az időben hívták meg az Elks Klubba is, amelynek tagja lett és amelyen keresztül hathatós munkát végez az általános jólétség és a kultúra fejlesztése terén.

Rokonszenves, kellemes megjelenésű egyéniség Járosy József, akinek az egész környéken nagy tekintélyt adott az, hogy adott szavát mindig megtartotta. Úgy ismerik, mint aki alaposan megfontolja a dolgokat, józan mérlegelés alapján dönt, de azután ha egyszer állást foglalt valamilyen kérdésben, akkor elvel mellett hűséggel tart ki. Tisztakezűségét és őszinteségét is felismerték és ezért nyílvánult meg ránta a közbizalom három ízben, amikor az általa nem keresett, hanem a neki felajánlott városi tanácsosi állása újra és újra megválasztották.

Bár ma már Freemansburg a végleges székhelye, ahol nagy, hotelszerű saját épülete és lugattalan vannak, a bethlehemi és környéki magyar élet a maga tagjának vállalja és jogosan büszke arra, hogy Járosy József olyan tiszta magyarnak maradt, mint akkor volt, amikor Amerikába érkezett. A magyar vér az amerikai életben elért szép sikerek dacára se viiltott vízze. Járosy József igazi értéke az amerikai magyar egyetemesegeknek.

BEMUTATJUK:

1. CZINGRABER JENO, Roehling, N. J. péküzlettulajdonos. Szül.: Sárvár, Vas m. Neje: Szontag Borbála (Budapest).
2. SZASZI LASZLO, üzlettulajdonos, 1101 Georges Road, New Brunswick, N. J. Szül.: Olcsva, Szatmár m. Neje a New Brunswicki születésű Deák Zsófia.
3. SCHRETTER FERENC, 31 Brookside Ave., New Brunswick, N. J. Szül.: Körösbökény, 1890. Neje: Lajcsák Karolin (Szül.: Arad).
4. KERESZY GYÖRGY, 11 Beatty St., Trenton, N. J. Szül.: Szaniszló, Szatmár m. 1882. Neje: Oroz Anna (Szül.: Szaniszló).
5. KALMAN MIKLÓS, 33 Hartwell Ave., New Brunswick, N. J. Szül.: Borsi, Zemplén m. 1907. Neje: Novak Margit (Szül.: Welland, Canada).
6. KIRALY JÁNOS, 2828 Broad St. Trenton, N.J. Szül.: Nyírkárász, Szabolcs m. 1885. Neje: Lipiák Anna.
7. VARTAS JÁNOS, 108 Hancock St., Trenton, N. J. Született: Trenton, N. J. 1901. Neje: Burszen Mariška (Szül.: Trenton, N. J.)
8. SZAMOSSZEGI JENO és NEJE, Szül.: Próbly Irénke, Trenton, N. J.
9. POROSKI JANOS ÉS NEJE, 261 Goodwin St., Perth Amboy, N. J. Mindketten Nagyráth. Ung m. születtek. Poroski, a Snow White Laundry elnöke és egyik társtulajdonosa. Neje: Fidor Eszter.
10. BIHARI SANDOR ÉS NEJE, 132 S. Cherry St. Wallingford, Conn. Ismert, régi műkedvelők és ez a kép 30 évvel ezelőtt készült.
11. MIZDA JENO, 41 Cummings Ave., Trenton, N. J. Szül. Gersa, Vas m. Neje: Onda Jullika.
12. BEDI GYULA, 72 Strawberry Hill, Woodbridge, N. J. Szül.: 1891 dec. 16. A Carmel-hegyi Boldogasszony R. K. Hittközség volt trustee-ja. Neje: a Szt. Margit Hittközség.
13. PRÉBY TAMAS, 35 Cummings St., Trenton, N. J. Szül.: Rodroszardahely, Zemplén m. 1886. Neje: Iván Vasas Mária (Szül.: ugyanott).
14. Mr. és Mrs. BENDY, Woodbridge, N. J.
15. JANOSI KAROLY ÉS NEJE, Jefferson St. Buffalo, A "Junosi Florist" tulajdonosa.
16. LENGYEL MIKLÓS, 4 Plum St. New Brunswick, N. J. Szül.: Mátészalka, 1912. Neje: Hugymássy Erzsébet (Szül.: Woodbridge, N. J.)
17. LIPITAK MARIA és elhunyt édesanyja, Bordentown, N. J.
18. LAUTNER LAJOS, 1100 Genessee, Trenton.
19. CHARNY JANOS, garázstulajdonos, 191 Ham'lon, New Brunswick, N. J., Szül.: Tótmorác, Vas m. Neje: Kúcsán Ilona, (Tótkes-resztúr, Vas m.)
20. NACSA ISTVAN, lizlethelyisége 4500 Grutz Street, Philadelphia.
21. A NACSA-CSALAD három generációján.
22. LÁROS IMRE, szodavizgyáros 62 Plum St., New Brunswick, N. J. Szül.: Kérsenjén, Szatmár m. Neje: Hollinka Mária (Radvány, Ung megye.)
23. JENEY JÓZSEF, 442 Genessee St., Trenton, N. J. Szül.: Olaszlászka, Zemplén m. Neje: Jádicsky Erzsébet (Szül.: Olaszlászka).
24. TELEPŐSZKY JÓZSEF, a Woodmen of the World Carteret-i főnökének titkára, v. R. K. egyházgondnok, 18 Emerson St., Carteret, N. J. Szül.: 1884-ben Gálya, Szabolcs m. Neje: Lovas Juliá.
25. NAGY JÓZSEF, Roehling, N. J. Szül.: Harmac, Gömör m. 1881. Neje: Pócsy Anna. (Szül.: Makkó.)
26. LUKACS BERTALAN, 351 Somerset Avenue, New Brunswick, N. J. Szül.: Csáke, Zemplén m. Neje: Barakcsó Jolán (Besztérecz, Szabolcs m.)
27. KÖPENCZEY JÓZSEF, 195 Hamilton, New Brunswick, N. J. A Magyar Bldg. és Loan Co. igazgatósági tagja. Szül.: Rákospalota, Pest m. Neje: Szabó Anna (Csörötök, Vas m.)

ALLENTOWN

BODISH JÁNOS

fűszer és husáru üzlet tulajdonos

402 Union Street, Allentown, Pa.
Szül.: 1882 október 18-án, Rábagyarmat, Vas m.

Bodish János 1902-ben érkezett Amerikába és véglegesen Allentownban telepedett le, ahol 15 éve van üzletben, amely saját épületében van rendezve és nagy forgalomnak örvend.

Az 1904-ik év folyamán nőt vett a Vas megye Felső Maraczi községből származó Vadász Máriát, em az igaz magyar nőt, aki férjével nemcsak az élet gondjait osztotta meg, hanem egyben sarkalta arra is, hogy a magyar életben minél nagyobb tevékenységet fejtsenek ki a magyar érdekek javára. Meleg magyar érzésnek mindketten, amit legelőnyösebben a Magyar Otthon Egyesület érzett meg, amelynek alakítása körül; úgy Bodish János, mint neje, nagy munkát végeztek és amelynek életében ma is vezető szerepet visznek. Hívhó és buzgó tagjai a Szent István Róm. Kath. Hitközségnek is.

A boldog házasságot négy leánnyal áldotta meg a sors, akik már mind férjvel és üzletben vannak.

Az évek hosszú során a honvágy kétszer vitte hazra Bodish János nejét, míg saját maga az üzleti elfoglaltság folytán csak egy ízben tudta szülőhazáját felkeresni.

Nincs olyan magyar mozgalom, amely ha csakugyan érdemes célt szolgál, szervezőinek és vezetőinek sorában nem látná Bodish Jánosnéit, aki egyben férjét is helyettesíti a közügyekben, hiszen őt a nagy forgalmú üzlet erősen lekötötte. Az áldozatkész adakozók sorában a Bodish házaspár neve mindig ott szerepel és keresztény felebaráti szeretettel széles körökben ismeretes és szerzett megbecsülést nevének.

BOLEZ GÉZA,

hajójegy, pénzküldés, étterem, bankigazgató a Verhovay 90-ik fiók diszelnöke

238 Hamilton Street, Allentown, Pa.
Szül.: 1883 augusztus 31, Andorháza, Vas m.

Az amerikai magyar élet során hosszú évtizedeken át emberek, üzletek jöttek és mentek, de Bolez Géza irrodája, amely ma már több mint negyven esztendő, ma is áll és kötelezettségeinek eleget tesz szigorú pontossággal. Pedig ez az üzlet akkor nyílt meg, amikor Bolez Géza még zöld amerikai volt, és mindössze négy hónap óta élt az újvilágban.

Bolez Géza életét a régi világban, a Déli Vasut Társaság üzemében kezdte, amelynek Grächen lévő telepén mozdonyvezetőnek képezték ki. Erről a jól jövedelmező állásról leköszönve 1907 november 21-én Amerikába érkezett, ahol széles látókörre nyomban megérezte, hogy önállóságra kell törekednie és ezért négy hónappal később megnyitotta hajójegy és pénzküldő irrodáját azon a helyen, ahol az ma is van. A közben lezajlott négy évtized alatt Bolez Géza irrodája hűszármű pontossággal teljesítette a vállalt ügyek ellátását. Az irroda sikerében nagy része volt természetesen Bolez Géza páratlan nyelvtudásának, hiszen magyarul, németül, vendül, lengyelül, ruténül és tótul folyékonyan beszél. A szláv nyelvek mellett olaszul is megtanult, aminél köszönhetné azt, hogy 1909-ben a pennsylvania Lehigh County hivatalos törvénytudósági tolmácsává nevezték ki ezekre a nyelvekre.

A hajójegy és pénzküldési teendők mellett Bolez Géza tevékenysége más üzletágakra is kiterjedt. Tizenkét ház tulajdonosa és ezek között van az Allentown főutcáján lévő díszes épület, amely az előnyösen ismert "Vienna Grill" nevű előkelő étteremnek ad székhelyet, amely szintén Bolez Géza tulajdona és amelynek vezetését Colletet végzett fia, Bolez Vilmos látja el.

Üzleti tudásának értékét természetesen hamarosan felismerték Allentownban és meg is becsülték. Bizonyítéka ennek az, hogy az allentowni tíz millió dolláros bank, a Merchants National Bank igazgatósági tagjává választották, de egyben igazgatósági tagja a Lehigh Valley Finance Corporation és az Allentown Industrial Loan Corporationnak is.

A magyar életben kifejtett munkájának lezsebb jele az, hogy a Verhovay Segély Egylet 90-ik fiókja már 1914-ben örökös diszelnökévé választotta. Üzleti összeköttetéssel folytán azonban huszonhat társas vagy betegsegélyező egyesület és hitközség tagja, amelyeknek sorában Allentown minden nemzetiségének tömörülése helyet foglalnak. Az anyai nyelvet beszélő Bolez Géza e tekintetben nem tehetett egyetlen nemzetiséggel se kivételt.

Bolez Géza Bethlehemben 1908 október 12-én vette nőt a Vas megye Alsó Szolnok községből származó Gáspár Máriát. A boldog házasságnak hajtásai: Vilmos, College-t végzett és a Hamilton Street 309 száma alatt lévő Vienna Grill üzletvezetője; Géza, mint ügyvéd mostanság fogja megkezdni pályáját; Ferenc, College-ba jár; Otto, a High School szorgalmas tanulója; Edward Károly, a Public Schoolban tanul; Mariska, férjzett Benkovics Józsefné, Erzsike, aki még tanul és Ázneska, a család személfénye.

Feltétlen becsületesség, az adott szónak szilárd betartása, jóságos szív, az emberi élet nehézségeit megértő és méltányló lélek jellemzik Bolez Gézát, aki a régi világ nagy jellemi közül való ember. Embertársait és a közö mindíg lelkiismeretesen szolgálta, szép, a szülőkhöz méltó családot nevelt és igazán megérdemli, hogy neve széles körben legyen ismert és becsült.

**CSONDOR FERENC,
fűszer és húsarucsarnok tulajdonos**

747 Lawrence St., Allentown, Pa.
Született: 1892. április 11-én, Lendvaufalu, Zala m.

Fiatalon, 1907-ben jött Amerikába Csondor Ferenc, de rögtön önfentartó lett Bethlehembben, ahonnan három évvel később az egyik allentowni gyárba vonult át és szorgalmas munkával szerzett tőkét arra, hogy üzletet kezdhessen. Segítségére volt ebben derék neje, akit 1915-ben vett nőül. Felesége született Beck Mária, a zalai Páka községből származik.

Az amerikai magyar közéletben Csondor Ferenc mindig értékes munkát végzett, több ízben volt egyetemi tisztviselő is, ma is tagja a Verhovay Szentély Egyletnek és a Magyar Háznak és bár elfoglaltsága ma leköt, készséggel áldoz minden magyar célra. Családjával együtt erős híve a Szent István hitközségnek, amelynek korábban világi elnöke és kurátora is volt. Az óhazába 1929-ben Margit leányának tiszaságában látogatott el, míg neje 1931-ben járt a szülőföldön.

Csondor Ferenc legidősebb leánya, Irénke, városi tisztviselőnő, titkár a Verhovay Ifjúsági osztályának és 1938-ban haza látogatott, résztvevett az Eucharisztikus Kongresszuson és a Külföldi Magyarok Világ Szövetségének kongresszusán az Allentownban lévő magyar egyházaknál és egyesületeket képviselte sikerrel.

A Csondor család több gyermekel közül Margit most végezte a High Schoolt teljes sikerrel. Erzsike és Ilonka pedig még az iskolába járnak.

**GERENCSER GÁBOR ÉS CSALÁDJÁ
a Magyar Otthon könyvtárnoka**

513 Lawrence Street, Allentown, Pa.
Született: 1893. februárban, Páka, Zala megye.

Gerencser Gábor 1917-ben jött Amerikába, nyomban Allentown-városába ment és ott végleg le is telepedett. Az új hazában 1915 szeptember havában nőül vette az ugyan- csak Zala megye Lendva-Hosszafalu községéből származó nejét, aki Olga leányával ajándékozta meg. A fiatal leányka most a Junior High School

szorgalmas tanulója.

Gerencserék Allentownban a legtöbb magyar egyesületnek tagjai és a Szent István Római Kath. Hitközség kötelékébe tartoznak.

Az allentowni magyar közéletben Gerencser mindig tevékeny szerepet vitt. Könyvtárnoka az allentowni Magyar Otthonnak és korábban jegyzője volt a Hákózi Egylet allentowni osztályának. Értékes munkásságukat teljes mértékben becsüli meg a város és a környék magyarsága.

**HORVÁTH ISTVÁN,
a "Steve's Hotel" tulajdonosa**

14 South 6th Street, Allentown, Pa.

Szül.: 1887. július 22-én, Veszprém városában.

Horváth István édesatyjának néhai id. Horváth Sándornak 37 évig katonai sőtő és szállító üzlete volt Veszprémben, később a Jutasz Állomás melletti birtokán a "Sándor telepen" vasúti vendéglőt nyitott, amelyet elhaláláig vezetett. István fia a Veszprémi polgári és felső kereskedelmi iskolát végezte, később atyjának üzletében tevékenykedett.

A haza iránti kötelezettségének a 14-ik tüzérezredben és a cs. és kir. élelmezési raktárban tett eleget, majd 1913 során Amerikába, Bethlehembbe jött és a Bethlehem Steel vasgyárban dolgozott, de még ez évben nőül vette Herezeg Teréziát.

A széles látókörű Horváth István előbb Bethlehembben barkerekekedéssel, majd Hotel üzlettel foglalatzkodott, később 1932-ben átvette a mai allentowni üzletét, amely a fentebb közvetlen közelében a Hamilton Street mellett van, 17 vendégszobával. A szálloda éttermét neje vezeti.

Horváth István hokezú támogatója minden magyar ügynek. 25 éve tagja a Bethlehemi Társalgó Egyletnek, a Citizens Clubnak, az Elka Clubnak és a Hotelman Associationnak. Az évek során háromszor volt otthon Pista fővel, ki High Schoolt végzett és akl édes atyjával osztozik az üzlet vezetésében, továbbá otthon volt egész családjával. Juliska leányuk zenekonzervatoriumot végzett, egyben kiváló szoprán énekes is, akl sok magyar hangversenyen, a new yorki, philadelphiai rádión énekelt nagy sikerrel. 1938 tavaszán, mikor hazament az Eucharisztikus és a Külföldi Magyarok Világszövetségének kongresszusára, amikor ének-órákat vett Budapesten, majd Olaszországban, de a háborús felhők miatt, mintán Rómát, Nápolyt, Florenct, Velencét meglátogatta, hazatért az Egyesült Államok biztonságául.

Otthonlété alkalmával Balaton Almádtban tartott dalversenyen az első díjat nyerte el magyar dalával, 24 versenyző közül.

KANCSAL KÁLMÁN.

a Magyar Otthon Egyesület elnöke

524 Hill Street, Allentown, Pa.

Született: 1890 október 14-én, Redics, Zala megye.

Oláhaza a takács mesterséget tanulta ki és itt is ugyanezt folytatja. 1910-ben érkezett Allentownba és csakhamar egyike lett a legismertebbeknek a magyar életben. 1914 június 6-án vette nőül a Vas megyei Zsida községből származó Papp Szidóniát és felesége nemcsak a kenyérkereset gondjait, de a magyar közélet munkáját is megosztja férjével.

Alapító tagjai a Magyar Polgári Körnek és a Szent István Róm. Kath. Egyházközségnek és tevékeny munkásai a revíziós mozgalmaknak. Természetesen a magyar egyesületeknek is régi tagjai. Alapító tagjai a Magyar Háznak is. 1928-ban a Kancsal-házaspár hazautazott szülőföldjük megmentésére. Azelőtt is, de azóta is élénk szószólói a magyar igazságnak! Hazafias eszmék, revíziós mozgalmak, nem kerülnek köztudatba nevük nélkül, mert amit valami mozgalomról van szó, azonnal munkáiban állanak!

KOTZMAN GYULA.

festő vállalkozó.

a Demokrata Club elnöke, az I. W. O. osztály kultur-titkára

518 Lawrence St., Allentown, Pa.

Szüil.: 1900 márc. 12-én, Nemetújvár, Vas m.

Kotzman Gyula a festészeti ipart Körmen városában tanulta és 1911 óta ezen iparágban dolgozik. Tervezett tanulmányait nem folytathatta életére a háború, később a forradalom miatt.

1919 őszén önként ment katonának, a 106 gyalogezredhez; 18 hónapot szolgált mint szanítész és később, mint zászlóalj futár. 1921 márc. 10-én, saját kérelmére leszerelt, hogy iparművészeti főiskolát végezzen. Tanulmányai közben lényegesen katonai szolgálatra hívták és újból katona volt 1922 június 13-ig.

Leszerelése után édesanyja Amerikába hívta, ahová 1922 szeptember 4-én, érkezett. Allentownból néhány hónap múlán Philadelphióba ment.

Visszatérve Allentownba 1924-ben, nőül vette Tóth Rozáliát Leuvalrosszalfából és a boldog házasságból született gyermekei: Roland és Valéria az iskolába járva készülnek elő az életre az új

házában, amelyben édes apjuk 1928-ban szerezte amerikai polgári jogait.

Kotzman Gyulában és nevében is műpártoló lélek lakik. Kotzman maga is járják hegedűn és kedvelője az irodalom és színművészetnek is, a múltban többször szereztek dícsőretet a színpadi fellépéssel. A kulturális érzéssel telt Kotzman Gyula kedvence szórakozása az olvasás és ezzel kapcsolatban az írás is. Prózában és versben több alkotása jelent már meg, népdalok és verseket írt, amelyek rövidesen átmennek a köztudatba, annak dacára, hogy Vas megyei származása folytán német stílusúakkal tökéletesebb. Népdalait egyébként saját maga zenésítette meg, igazán fülbe-mászó zenével.

A magyar közéletet illetően Kotzman tudja a Magyar Otthonnak, elnöke a Demokrata Körnek és tagja az IWO-nak, hol a múltban levelező titkár volt, jelenleg kultur titkára. Ezzel téren elősorandó szakember és feltétlen megbízhatósága révén, mindezt érdemeket szerez.

KOVÁCH ELEMÉR, énekművész.

a Union Roofing & Siding Co., elnöke

514 Turner Street, Allentown, Pa.

Született: Királyhelmec, Zemplén megye

Középsiskolából került Amerikába, ahol hamar beleélté magát az amerikai szellembe. Realisan gondolkodó ember, aki rögtön rájött, hogy magyar színművésztől nem lehet megélni. Real Estate üzletbe fogott, nagy üzleteket bonyolított le. Ma pedig szép vállalkozása van; egy nagy kiterjedésű házőpítési és javítási cég feje.

Időközönként szívesen lép fel a magyar színpadon. Az allentowni rádió állomásnak állandó énekművésze és gyakran a vidéken is mint kedvelt vendégművész szerepel, akinek meleg baráti hangja sok műpártolót szerzett a színművészetnek. Több ízben látogatott el az óhazába, ahonnan mindig a legjobb slágerekkel érkezett vissza.

De túl a mindennapos élet gondjainak nyugtató befolyásán, amely az olvasztó kohó átalakító tüze felé terel minden bevándorlót, Kovách Elemér lelkében igaz magyar maradt, akit megérdemelt megbecsüléssel tisztelnek.

NÉMETH JÓZSEF.

nagybani sörárusító cég tulajdonosa

231 So. 5th St., Allentown, Pa.

Született: 1887 február 19-én.

Tizenkilenc éves korában, 1906-ban jött Amerikába. A fiatal lélek fogékony és így hamarosan

ő is mindent elsajátított, amire az amerikai életben szükség van. Allentownban telepedett le, de 1910-ben családi körülmények miatt ismét Magyarországra ment feleségével együtt, ahol két gyermekük is született. De annak, aki Amerikát megpróbálta: nehéz otthon megszokni és 1913-ban ismét csak Amerikába jöttek. De a viszonyok változtak és 1920-ban ismét hazatért az feleségével együtt. A második otthonjétel még rövidebb időre szűkölt, 1921-ben már ismét Amerikába jöttek és azóta itt is vannak.

Miért azonban otthon voltak: a katonasággal is meg kellett birkózni és a 83. ezred katonáéletét alaposan kipróbálta. De szerencséjére még a világháború kitörése előtt jött vissza és így a második kivándorlása valószínűleg az életét mentette meg? Tagja a Szent István Róm. Kath. Egyháznak, a Verhovynak, a Társalgóknak, a Szent György Egyesületnek és a Magyar Demokrata Körnek, továbbá a Liquor Dealers Associationnak.

Amerikai életének egyik legkimagaslóbb eseménye volt, amikor 1915-ben megmentette két munkásnak az életét, akik a sörgyári pócegdór tisztítása közben a borzalmas gödörbe zuhanok és nélküle egész biztosan életüket veszítették volna! Hőstetteért 500 dollár jutalmat és a Carnegie hős-érmet kapta.

1907 november 4-én nősült. Felesége a Cseretnek, Vas megyei Közé Katalin, aki mindenben hárséges segítőtársa. Gyermekük közül Rózi, Mariska, Katalin férjnél vannak. Anya odahaza van.

FL. NAGY LÁSZLÓ,

a Szent István Király Róm. Katolikus Hitközség plébánosa

506 Union Street, Allentown, Pa.
Szül.: 1886 június 15, Felsőszék, Veszprém m.

A töretlen agarad, tartónál rosszabb helyzetben lévő allentowni felhagyott, elya dult magyar nyelvű, római katolikus mezőt a mélyen szántó Fl. Nagy László lelkeből fakadó, szívós és erőteljes munkája tette ismét lét és halálraig acélos buzát termő értékes talajjá. Nélküle ma nem állna többé az allentowni magyar katolikus végvár, amelyet a végző összeomlás percében vett gondjába.

Fl. Nagy László a gimnáziumot a pápal becs főiskolában végezte, majd a Rómában székelő híres Collegium Internationale Seraphicum theologiai lett. bölcseleti tanulmányait pedig az Aquinói

Szent Tamás Akadémián végezte. Áldozó pappá 1912 augusztus 26-án néhai Vaszary Kulos herceg-prímás segédpüspöke, a szilenti néhai Kohl Medard szentelte föl Budapesten és első székhelye a Szeged felsőváros plébániá volt 1912 szeptember 12-től 1917 augusztus 30-ig, ahol annyira megkedvelték a szerény, de lelkes és szívós munkája fiatal papot, hogy az egyik szegedi napilap ekként bucsuztatn:

— Eltávozott Szegedről a város egyik legkedveltebb férfa és apostola.

Utja Nyírbátorba, a plébános székébe vezette, a honnan katonai szolgálatra hívták be.

A sopronyéki fogolytábor és a környékén lévő olasz tiszti táborok és kórházak lelki gondozását végezte lelkes papl lélekkel és buzafias magyar szívvel. A háború után hittanárnak ment, vissza Nyírbátorba, ahol feljegyezték róla, hogy a kommunizáció uralma alatt reverendáját soha nem vette le. A rémuralom alatt helyét Egyházához töretellen gerlenceességgel töltötte be. Még abban az évben, 1919 december 24-én Nagyenyedre érkezett és átvette a plébánia vezetését, amely székében 1923 június 7-ig maradt. E könyes helyén nemcsak hnye volt a felekezeti békességnek, hanem gyakorolta is azt teljes mértékben. Nagyenyedről Arad-gaj plébániájára ment és ott is mint Nagyenyeden rendezte a hitközség lelki és anyagi ügyeit és erősen növelte az egyház vagyoni alapját és igen szép hftéletet teremtett egy év leforgása alatt.

... "Nemcsak megszervezte az egyházközséget, hanem annak anyagi főnállását is biztosította és áldott emléket hagyott hátra hívei szívében" -- írta róla volt főesperese, magyarpérskal apát-plébános, Olajos József." Társadalmilag is sok-sok sikerrel működött. Valláskülönbőség nélkül nagyra-beesülték.

Ilyen sikerekkel és felkészültséggel jött át Amerikába 1924 június 21-én Perth Amboy, N. J.-be. 1925 augusztus 25-én vette át az allentowni magyar plébániát, amely akkor oldott kéve módjára már okzóban volt és ahol valóságos esodát művelt. A végző veszedelembé jutott hitközségnek ma egyetlen cent adóssága sincs, pedig az épületeket költségesen renoválták és parkszerű udvart rendeztek a plébánia és a templom között.

Fl. Nagy László, aki olaszul, franciánul tökéletesen beszél, az allentowni gondok között is talált magának időt arra, hogy rendkívül értékes földalmi munkásságot fejtson ki és a "Jézus lelke" című értékes vallásos munka fordításával hitének igen nagy szolgálatot tett. Tavaly pedig Magyarország kettős szentévének emlékére újabb remek fordítássalnyvel gazdagította az emhariztikus földalmat, az "Én Szentmáson"-mal. Sok értékes cikke jelen már meg az amerikai katolikus hetilapokban, de az Amerikai Magyar Népszavában is.

Az érdemes plébános, aki a veszprémi egyház-megye tagja, Magyar-Amerikában országos tekintélynek és tiszteletnek örvend.

PFEIFFER GYULA

a Lehigh Hotel tulajdonosa

37 Hamilton, Corner Front St., Allentown, Pa.
Szül.: 1891 július 28-án, Rábagyurmat, Vas m.

1905-ben, 14 éves korában jött ki Allentown-ba, ahol azonnal munkába állt. 10 évi ittlét után, a világháború kitörése előtt pár nappal ért haza és 1 és fél évig végigküzdötte a háborút a repülő és autómobil osztagnál. 1921-ig katonai soffőr volt, azután visszatért Allentownba és 10 évvel ezelőtt megnyitotta mai nagyforgalmu üzletét, ahol 22 szobás szállodája és Mrs. Pfeiffer személyes vezetése alatt lévő konyhája közkedvelt a városban.

1910-ben nősült Allentownban. Felesége az Iváné, Vas megyei Bodü Iona. Mindketten tagjai a Szent István Róm. Kath. Egyháznak, ugyancsak a Hotel Men's Association-nak és a városi Demokrata Körnek. Irénke leánya Lakics Imre felesége. Tereska: Németh József neje; Ilonka leányuk pedig segít a nagyforgalmu üzletben, ahol 6-8 alkalmazotti dolgozik.

Pfeiffer Gyula éveken át titkári teendőket végzett a Magyar Otthonban és ma is tagja a Verhovny és Társulgo Egyesületeknek és ha jó magyar ügyről van szó, senki nem megy el tőle üres kézzel.

RÓKA FRIGYES.

szalon tulajdonos

344 Lehigh St., Allentown, Pa.
Született: 1893 július 1-én, Győrszemere Győr m.

Róka Frigyes írás-járási képzettséget szerzett már az óhazában mikor husz éves korában, 1913-

ban Amerikába jött, ahol először West Virginia Pouiten bányatelepen talált foglalkozást, majd New Yorkba ment, ahonnan Ajaxre, majd Hinder-ville-re telepedett. Mintán Cleveland városában, az amerikai magyar Debrecentben és rövid időre New Yorkban próbálta az életet, a pennsylvániai Allentownban állapodott meg, ahol a 22-es Highway közelében nyitotta meg mai üzletét.

1916-ban New Yorkban nőül vette Barabás Lilit és a boldog házasságból három jó gyermek származott. István, a legkisebb fia, High Schoolt végzett és az "Allentown Call" angol újság photo engravere. Ilonka szüleiél él a család otthonban, mint Rózsika is, aki az allentowni High School kitünő növendéke.

Róka Frigyes, akinek az oreg magyar bányászok között számtalan jó barátja van, mindig hűséggel megaskodott magyar váltához. Tagja a Verhovnyak és a Rákócziak és a 313-as tőknek nemesak elnöke és pénztárosa, de egyben alapítója is volt. Amerikai élete alatt sok megmozdulásnak volt tevékeny résztvevője és pedig nemcsak azok körében, akik egy-egy cél érdekében beszéltek, hanem sokkal inkább azok között, akik a magyar akció javára önkézzel adakoztak. Ha már saját maga üzleti elfoglaltsági miatt nem tudott ellátogatni a szülőhazába, legutóbb nejét küldte 1938-ban oda, ahol mindkettőjük búcsóje ringott.

Becsület és tisztesség jellemezte Róka Frigyes egész amerikai életét. Mindenki tudja felől, hogy kimondott szava kötelezőenyei egyenértékű, mert azt hajsza pontossággal tartja be és ezért értékell olyan nagyra egyéniségét.

SCHMIDT FERENC,

a Franz Hotel és italmérés tulajdonosa

402 North 6th St., corner Gordon, Allentown, Pa.
Született: 1884 június 8, Gyulafi Rátót, Veszprém m.

Schmidt Ferenc, aki Veszprém városában nevelkedett, fiatalon, 1901 július havában jött Amerikába, ahol három évig kereste kenyerét a pennsylvániai Northampton városában, majd hazatért szülőföldjére és Győr városában, a 15-ik ezred kötelékében tett eleget katonai szolgálatának. Csak aztán, 1908-ban fért vissza Northamptonba, ahonnan 1910-ben a közeli Allentownba telepedett és tíz évet az allentowni Horlacher, négy évet a

Dacfer sörgyár szolgálatában töltött. Közben meg-
nősült, elvette az ugyancsak Rátótra való Bren-
ner Katalint 1912-ben és házasságukat két gyer-
mekkel áldotta meg a sors. Leányuk, Margit, Dr.
Moritz F. Károly neje Northamptonban, míg Fe-
rencük most végezte el a college-ot és szép
jövő vár rá. Schmidt Ferenc nevével együtt pon-
pásan berendezett családi otthonban él, bár a
városban is van egy szép bérházuk és több más
ingatlanuk. Ezek között saját tulajdonában tartja
Schmidt Ferenc a szállodai épületet is, amely felett
két modern bérlakás van állandó bérletben.

A közéletben értékes tevékenységet fejt ki a
Schmidt házaspár. Jó tagjai a Szent István római
katolikus egyháznak és részt vesznek nagy áldo-
zatkészséggel minden olyan megmozdulásban, amely
tényleg hasznosan szolgálja a közös magyar ér-
dekeket.

Schmidt Ferenc, aki egyébként rendszeres tagja
a Lehigh Valley Hotelmen's Associációnak az
1925-ik év során nejeének társaságában látogatást
tett a szülőházában, hogy felújítsák régi emlékei-
ket és rokonságuk körében felüdüljenek.

Dr. SIKLOS SANDOR ISTVÁN.

orvos és belgyógyász

523 Walnut Street, Allentown, Pa.

Született: 1905 április 13. Budapeston.

Dr. Siklós Sándor István Budapeston a Paz-
mány Péter magyar királyi Tudomány Egyetemen
szerezte meg orvosi oklevelét és annak belgyógyá-
szati klinikáján mint kész orvos, négy és fél esztendőt
töltött tanársegédi állásban.

Amerikában az Allentowni Sacred Heart Hos-
pitalban nyert pozíciót. Tanulmányait és önálló
kutatásait állandóan folytatta Amerikában is és
orvosi cikkeiknek egész sorozata jelent meg több-
ből a tudományos orvosi folyóiratokban gyomor és
belgyógyászati kórelőzetekkel kapcsolatban, amelyek
a szakkörökben nagy figyelmet keltettek.

Amerikában ma még szinte egyedül állónak
mondható az, amit a reuma terén Dr. Siklós Sándor
István végez. Európai tanárok kutatásainak ered-
ményeit követve ezt a fájdalmas és kínos betegséget
méh-csipősekkel gyógyítja számottevő eredménnyel,
ami niszterri gondolat Amerikában, de a gyógyulási
százalék azt mutatja, hogy Dr. Siklós módszere
a helyes uton jár.

Az érdemes magyar orvos, aki Amerikába jött
előtt leszokálta a szülőházában önkéntesül évet
Allentownban Marie Hayzok-ot vette nőül.

Az amerikai magyar társasélethez természet-
esen nagy népszerűségnek örvend, aminek jele
az, hogy a Verhovay, Rákóczi és Magyar Otthon
hivatalos orvosa, de tudását több német és ame-
rikai egyesület is megbecsülte azzal, hogy orvosnak vá-
lasztotta.

NORTHAMPTON

HANTÓ ISTVÁN.

a Szent Péter és Pál Róm. Kath. Bs.
Egylet elnöke

521 East 10th Street, Northampton, Pa.
Szül.: 1887 aug. 15. Nagykölked, Vas megye.

Hantó István 1906-ban jött Amerikába. North-
amptonban telepedett meg, hol az Atlas Cement
Company kötelékébe lépett és maradt is megsza-
kítás nélkül a mai napig. 1909 május 3-án vette
nőül a Vas megye Szentpéterfa községbe való Gra-
harits Mária-t. Elszülőlt fiuk József, az amerikai
haditengerészetnek tíz éve első osztályú gépemestere
Mariska New Yorkban van, míg István és Honka,
akik ikrek, a High School növendékei.

A Magyarok Nagyasszonya Hírközség alapítói
között voltak. Hantó István a Szent Péter és
Pál Római Kath. Betegsegélyző Egyletnek négy
évig hírkára és négy éven át elnöke volt. Ugyancsak
huzgó tagja a Jézus Szent Szíve Társulatnak is.
Neje a Szent Péter és Pál Egyesület Női Osztályá-
nak főszerkesztője a Rózsafüzér Társulat pénz-
tárnoka és a Jézus Szent Szíve Egylet tagja.

Hantó István, aki a Magyar Háznak is egyik
érdemes alapító tagja, két ízben volt a szülőháza-
ban látogatásban, míg neje éppen a világháború ki-
törése előtt érkezett haza és néhány évre ott is
rekedt, amíg végre vissza tudott térni amerikai
otthonába, ahová oly nehezen várták.

NÉMETH JÁNOS.

935 Main Street, Northampton, Pa.

Szül.: 1880 június 24. Nagy Csákány, Vas megye.

Németh János mint nős ember jött Amerikába,
mert 1901-ben a szülőházában nőül vette a Vas
megye Taródfa községbe való Maron Terézt. Az
új világba az 1902-ik év során érkezett és először
Trentonban talált foglalkozást, ahonnan három évi
tartózkodás után 1905-ben Northamptonba költö-
zött át és ott harminc éven át az Lehigh Cement
Company kötelékében állott, míg most már a jól
megérdemelt nyugalonba van.

Jártassága lévén a német nyelvben is, otthonos
a northamptoni német körökben is és tisztviselője
a Német Testvér Egyesületnek, a Liederkranz Klub

nak pedig tagja. De szíve mindig a magyarok közé vonja és ennek sokat köszönhet a Verhovay Segély Egyesület northamptoni osztálya, melynek hét éven át elnöke volt és sokáig volt a felügyelő bizottsági tagja. Az 1920-ik évben kp. főszevénviszsgálónak választották meg.

Tagja a northamptoni Szent Péter és Pál Egyeletnek és politikailag a Jefferson Demokrata Klub kebelébe tartozik. Képviseli egyben az Amerikai Magyar Népszava napilapot is.

Németh János nevével együtt érdemes tagja a northamptoni római katolikus hitközségnek.

PERGYIK MIHALY.

építési vállalkozó, a Perdick Construction Co., elnöke

455 East 9th Street, Northampton, Pa.

Szül.: 1891 február 8-án, Rimatamásfalva, Gömör m.

Az amerikai élete ép olyan rapszodikus, mint a magyarországi volt. Épen katonasorbéli ember volt, amikor előntötte Európát a vérözön. A háború első napjától az utolsóig a 26. közös gyalogezredben küzdötté végig a háborút. Leszerelése után visszatért szülőföldjére, ahol a nagytudású iparos rövidesen a harcos magyar ellenzék vezéralakja lett. Titkára volt a Rimaszombati Szociáldemokrata Pártnak, majd három éven át alelnöke és a városi tanács tagja. Mint ilyen nagy tudással és erős szószóki felkészültséggel állandóan ostromozta a megszálló esetek viselkedését, akik egyre több kellemetlenséget okoztak neki. Végre őt is elérte a jó hazafiak sorsa. Választania kellett és ő Amerikát választotta. Northamptonban élt már régebbi idő óta özvegyen maradt édesanyja és hozzá igyekezett.

1923 novemberében érkezett az újvilágba és mint utalva önálló építkezést vállalkozó volt, itt is ebben a szakmában talált megélhetést.

Az ambiciózus, eszes embernek nem kellett sokáig várni az alkalomra, hogy önálló legyen. Első gondja természetesen odahaza hagyott családjának kihozatala volt és két évvel kijövele után megérkezett felesége és négy gyermeke. Ettől az időtől kezdve törekedett az önállóság felé és rövidesen ismert név lett az egész környéken a Pergyik-név, melyet amerikalisan Perdick-re változtatott. Számos középület, templom, iskola, a magánházak száza hirdetik az európai képzettségű iparosnak tehetségét. A hatalmas bethlehem Magyar Ház renoválását is reá bízta a vezetőség és közfoglomása róla, hogy a keze alatt dolgozó 30—40 embernek mindig tudott munkát adni.

Az agilis ember ép ily aktivitással vesz részt a társadalmi és egyházi életben. Az egész család a Magyarok Nagyasszonya Róm. Kath. Hitközséghez tartozik, ő maga pedig megbecsült tagja a Szent Péter és Pál, a Bethlehemi Önképző és Dalkör, valamint a W. O. W. Egyeletnek.

Családi élete boldog. Nejével, a rimaszombati illetőségű Drazgyik Máriával 1913-ban, Budapesten kötött frigyéből László, Gyula, Erzsike és Mária

gyermekei származtak, akik beanyozzák a fent cím alatti gyönyörűen megépített családi otthon melegségét. László fia már nős és két gyermek boldog atyja.

Ft. REPCHIK PÁL, a Magyarok Nagyasszonya Róm. Kath. Egyház plébánosa

1293 Newport Ave., Northampton, Pa.

Szül.: 1885 február 5. Nagydomonca.

A "minden idegen nyelven prédikáló katolikus pap", amint Northamptonban emlegetik Ft. Repchik Pált, gimnáziumi tanulmányait Lőcsén végezte teljes sikerrel, majd a kassai püspöki szemináriumban folytatta vallási és bölcészeti tanulmányait és 1909 február 8-án, néhai való Fisher-Colbrie Ákos püspök szentelte pappá.

A fiatal áldozár ekkor Toketerebesre került, ahol hét évig volt. A háború kitörésekor a hadsereghez osztották be papnak, ahol talán túlságosan is nagy bátorságot tanusított, mert több ízben sebesült meg és öt érdemrenddel tüntették ki. A háború után egy évig Birtfán volt káplán, majd Zemplén-Peleji plébánosa lett. A philadelphiai érsek ekkor egy több nyelvet beszélő magyar papot keresett és így érte Ft. Repchik Pált a külföldi meghívás Amerikába, hol McAdoo-n, Pa. lett plébános.

Rövid, de sikeres munka után bízta reá az érsek a northamptoni hitközség plébánia hivatalának gondját, ahol a templomot 1929-ben újra építette, nagyraemelt tetet az iskolával is, amelybe mintegy 670 gyermek jár és közben zárdát és plébánia lakot is építtetett. Mindez már készen volt akkor, amikor 1934 februárjában ezüst miséjét tartotta, amikor a hálás northamptoni katolikusok mellett a város egész társadalmja sietett a népszerű és érdemes plébános ünneplésére.

SIMKÓ (SIMCOE) G. JANOS, a Northampton Sanitary Dairy tulajdonosa

940 Washington Avenue, Northampton, Pa.

Szül.: 1906 január 15-én, Abanújvár, Abanúj megye.

Első kijövelelének emlékei a homályba vesznek, mert mindössze egy éves volt, mikor először "vándorolt" ki Amerikába. Öt éves korában visszavitték, de 1910-ben, 14 éves korában ismét visszahozták a connecticuti Ansoniába. Két és fél év múlva Colasaguaban dolgozott a selyemgyárban. Munkás, de házifogás ereik következték. Élni is kellett, a fővőre is gondolni kellett. De szívós akarattal, férfias kitartással ezeket a problémákat mind megoldotta és 1923-ban már megvette mai üzletét!

Üzlete lassanként nagy teleppé fejlődött, ahol ma 35—40 ember dolgozik és 18 truckja van.

A magyar mozgalmakban gyakran és szívesen nyújt támogatást. Tagja a Chamber of Commerce-

nek. az Exchange Club-nak egy évig volt elnöke; tagja a Demokrata Clubnak és Chairmenje a Boy Scout Committeenek.

Első felesége elhalálása után újra nősült. Felesége a győri származású Tü Mariska, aki mindenben megértő hitvese és hűséges segítőtársa. Gyermekük közül Aranka Collegebe, Sylvia elemibe jár és Judith, aki még csak 3 éves.

SZUKICS LAJOS.

az "American Hotel" tulajdonosa

1004 Main Street, Northampton, Pa.

Szül.: 1891 december 15, Cseretnek, Vas megye.

A hamvas ifjúság küszöbén husz éves korában, 1911-ben érkezett Allentownba, hol gyárban kezdett dolgozni. Önnét csakhamar Bethlehembe került, hol 1912ben megnősült. Felesége a szülőfalujabeli Korptes Teréz, aki mindenben hűséges segítőtársa.

Bethlehemből Allentownba ment vissza, hol pár hónapig üzlete volt. 1930-ban ismét átvette mai üzletét, melyet azóta feleségével és leányaival együtt vezet.

A Verhovay Egyletnek tagja az egész család; a Társalkó Egyletnek, a Magyar Háznak, valamint az allentowni Magyar Háznak tagjai mindketten. Tagja továbbá a Demokrata Polgári Körnek. Az egész család tagja a Magyarok Nagyszönya Róm. Kath. Egyháznak és tagja volt az allentowni Róm. Kath. Egyháznak is. Az amerikai szervezetek közül tagja a Jefferson Clubnak és az allentowni Klub háznak és Hotelmans Asszociationnak.

1925-ben Terézia leányával Magyarországra utazott rokonok látogatására. Kedves és maradandó emlékekkel tértek vissza és azután újra kezdetét vette a munka és az alkotás. Gyermekük közül Lajos High Schoolba jár; Teréz, Mariska, Annuska Gizella anyjuk felügyelete alatt szép közös mezejárattal az üzletben dolgoznak.

SZILVESZTER (SYLVESTER) ÖDÖN.

városi adószedő, hajójegy, pénzküldő és biztosítási iroda tulajdonos

1057 Main Street, Northampton, Pa.

Szül.: 1890 október 1-én, Tornayos Németi, Abauj m.

Tizenöt éves korában, 1906-ben jött Amerikába, Phillipsburgba. Rövidesen átment Bethlehembe és 1918-ig mint tanonc és mint géplakatos dolgozott a hatalmas acételepen. 1917-ben a Kiss János-féle hajójegyiroda vezetésével lett megbízva. Csaknem tizenkét éven át mintaszerű tisztességgel vezette Szilveszter Ödön a kezére bízott üzletet, amelyet 1929-ben saját tulajdonába vett át.

Mikor becsületes jellemét, tudását és hivatott-ságát fellestették, 1923-ban városi tanácsosnak választották.

Közben városi adószedőnek nevezték ki és ezt a polgárság szervezete is megerősítette 1936-ban. Szilveszter (Sylvester) Ödön ugyan republikánus párti és a város 70%-a demokrata érzelmű, de ennek dacára nagy többség állott mellette. A magyar életben mindig tevékeny szerepet

vitt Szilveszter Ödön. Harminc éve tagja a Bethlehem-i Önképző Körnek. Jó tagja a Sport Clubnak, a Szent Péter és Pál Római Kath. Egyesületnek és 20 éve titkárja a W.O.W. Kossuth osztálynak.

1918-ban vette nőül a mezőberényi, Békés m. illetőségű Szász Juliskát és a boldog házassághól két gyermek származott. János ma már elvégezte a College első évét, mikor a fényképezés iránti előszeretetének hódolva erre a pályára lépett és Easton városában szép sikert ért el. Irénke leánya a High School szorgalmas növendéke.

PALMERTON

SZUKICS ADÁM.

a Szukics Hotel tulajdonosa

Road No. 1, Palmerton, Pa.

Szül.: 1881 július 20, Cseretnek, Vas m.

Az Amerikaszerte híres Delwater Water Gap közelében, a Stoupsburg és Salesbury utai keresztezésénél, Aquashicán tővében van a Szukics Hotel, amelynek konyhája messze vidéken ismeretes. Nem csoda, hiszen azt maga

Szukics Ádammé, szül. Samu Juliska vezeti, aki Rábagyarmatra, Vas megyébe való és aki 1908-ban esküdtött jóban és rosszban örök hűséget tértnek

Szukitsné asszony, aki egyébként a Shephard of Bethlehem jó tagja, lelkét viszi a szakácsművészetbe és az üzlet nagy hírnevét javarészt ennek köszönheti.

Szukits Ádám 1905-ben jött Amerikába. Allentown és Bethlehem között váltakozva élt, amíg 1927-ben Palmerton lntúrában telepedett le, ahol már nagy sikerű üzletét megnyitotta. Régebben elnöke volt a Verhovay Székely Egylet 90-ik fiókjának, melynek tagja egész családjával együtt. Tagja az Allentowni Magyar Otthonnak is, meg a Róm. Kath. Hittársaságnak. Bár üzleti tevékenysége nagyon elfoglalja, minden magyar megmozdulásban készséggel vesz részt anyag támogatása révén.

Szukits Ádám kedvenc szórakozása a vadászat és halászat, amire Palmertonnak vadban és halban gazdag környéke kedvező alkalmat nyújt.

A házaspár gyermekei közül Imre nos és Zine Company alkalmazottja. János, aki szintén nos, Lajos öccsével együtt az üzlet gondjait látja el az édesapa oldala mellett, míg az egyetlen leány, Mariška, férjzett Mrs. Emery Correntle, férjével együtt New York városában él.

Szukitsok köztiszteletnek örvendenek ugy a magyar, mint az amerikai társadalmi életben, amit meg is érdemelnek. A hatalmas Moose Egyesület megbecsült tagja.

VLOSSÁK FERENC,

a Palmerton Coca-Cola Bottling Co. elnöke

450 Delaware Avenue, Palmerton, Pa.
Született: 1893 február 12-én, Nagyvárad

Vlossák Ferenc mint képzett kelmefestő jött Amerikába 1912-ben nővéréhez, aki Palmertonban lakott és ott véglegesen letelepedve rövidesen megvásárolta az egyik sörgyár szódafüzletét, majd az 1918-ik év során Károly öccsével társulva, aki a vállalat főpénztárnoka, önálló üzletet kezdett. Az 1925-ik évben megvásárolta a Coca-Cola gyárnak öt megyére kiterjedő eladási és gyártási jogát. Ma már nyolc saját teherautója hordja szét az által, amelynek gyártása a társulat saját tulajdonában levő épületben történik.

Vlossák Ferenc hosszú ideig tevékeny szerepet vitt a magyar közéletben, főleg a Palmerton Magyar Szövetkezet kötelékében és több egyesületnek volt tisztviselője. Később az egyre növekvő üzleti korlátozta tevékenységét, mely a Board of Trade, a Palmerton Businessmen's Association és a Country Club tagjainak sorába vitte, de magyar összeköttetéssel mindig híven megtartotta és anyagilag pártfogolja a magyar megmozdulásokat.

Vlossák Ferenc 1914-ben nőül vette a Pozsony megye Zavar községéből származó Mochalecz Honkát, aki már kőtízben látogatta meg a szülőházát. A boldog házasságból származó gyermekek közül Honka a részvénytársaság titkára, Ferenc egyetlen hallgató. János a cég közelekkében tisztviselő, Irénke a State Teachers College felső iskolai tanulója, Margit és Gizella pedig a palmerton High School-ba járnak.

EASTON

FERENCY PÁL,

a Shell Gazolin állomás tulajdonosa

16 Butler Street, Easton, Pa., (az U. S. 22-es Highway mentén.)

17 éves korában 1909-ben jött az Ujhazába Steubenvillebe, 12 évig a Wheeling Steel Corp. gyártelepén dolgozott. Egy időben volt előmnikkás. Egy kleszt azétnézet New Yorkban is.

Majd Easton-ba került, ahol építési vállalkozó volt és egész a depresszióig házak építésével foglalkozott. A depresszió fekete felhete azonban őt is megtaposta, de azért nem esett kétségbe. A gazolin üzletbe fogott és négy helyen is volt gazolin állomása. Jelenlegi helyén három éve van.

Tagja a M. B.-nek és a Verhovaynak. A Verhovay 133 fiókjánál több ízben elnökösködött. Steubenvilleben az Önképzőkörnek és a Gróf Apponyi Egyletnek volt titkára és egyike volt azoknak, akik ez utóbbinak a Verhovayhoz való csatlakozását szorgalmazták. Az amerikai egyesületek közül tagja a Moose városi Clubnak és a Gasolin Dealers Associationnak, mely főleg az ő kezdeményezésére alakult meg és éppen ezért az egyesületnek bizottsági tagja is.

Steubenville-ben, 1916-ban nősült. Felesége: Schuller Erzsébet, a Szabolcs megyei Oros községből való. Gyermekei közül Béla, aki High Schoolt végzett, apjával az üzletben van Olga pedig elárulító. Saját házukban laknak a 2435 Victor St.-en. Kedvenc szórakozása az írás, olvasás és tanulás. Élete szép harmonikus élet, mely érdemes a megörökítésre. Életét és élményeit ő maga írta meg, igen szépen.

AUSZT BÉLA,

az eastoni törvényszék hivatalos tolmácsa
a Mountain Spring Hotel tulajdonosa

North Delaware River Rd., Easton, Pa.
Született: 1884 január 29-én, Órdarma, Ung megye.

Alig 16 éves ifjú volt, amikor Bethlehemben megtelepedett s ahogy növekedett az ottani magyar kolónia, ugyanolyan mértékben növekedett Auszt Béla tekintélye és magyar ügyekben való szereplése. Több mint negyven esztendője szolgálja a magyar ügyet és e hosszú idő alatt megszerette őt mindenki, egyénisége és

munkássága révén. Ott volt csaknem az összes nagy magyar egyetlek bölcsőjénél és alapító tagja volt az Önképzőkörnek, a Testvériség Betegsegélyző Egyesületnek, valamint a Magyar Politikai Clubnak, és a Szent János Rómiai Katolikus Hitközségnek is.

Természetes, hogy közéleti munkássága nem maradt jutalom nélkül. A város legnagyobb magyar testülete a Társalgó Egylet öt éven át választotta meg elnöknek. Ugyancsak több ízben volt elnöke az Önképzőkörnek is.

Szervező képességét és azt a megbecsülést, amit nemcsak a magyarság, de a város polgársága körében is élvez, felismerték a politikai tényezők is és 1935-ben a demokrata párti Sheriff jelöltje volt, míg 1937-ben a Recorder of Deeds tisztségre jelölték. Ugyanakkor egy 600 terítékes bankettet rendeztek a tiszteletére.

Politikai érettségét felismerték a megye és állam kitüntetései is és kériki ki véleményét.

Egyike az első üzletembereknek. Már 30 évvel ezelőtt hotelja volt és üzleteit gyakran cserélgette. Hol New Yorkban, hol Californiában, hol Bethlehemben találjuk. De szíve mindig visszahuzta az ő városába, oda ahol felnőtt és ahol legjobban érezte magát mindig.

Mai szép 32 szobás szállodáját három év óta vezeti feleségével, az Unk megyei születésű Harkay Annával, akivel negyedszázad óta él harmonikus és megértő házasságban.

Az első házasságából származó gyermekei közül: Irén, Oakland, Calif.-ban lakik férjével, Böszörményi Istvánnal; Irma; férj, Lambert Kitchen, Phillipsburg, N. J.; Mariska még édesapjánál lakik. Jelen házasságából Robert fia a High Schoolba jár, Viola pedig a harrisburgi kormányzóság hivatalnok.

FREELAND

BRUGER GÉZA, ügyvéd.

a Verhovay S. E. volt jogtanácsosa és fő-pénztárnoka, a Vörös Kereszt Egyesület district-elnöke, a Y. M. C. A. igazgatósági tagja

820 Main Street, Freeland, Pa.

Született: 1882 május 6-án, Kurimo, Sáros m.

Nagy Ameriká minden részéből hétszáz magyar gyűlt össze Pittsburghban a Verhovay Segély Egylet ötven éves jubileumi banketjére, akik közül jó ha ötven ismerte személyesen és mégis mindenki tudta, hogy ki az a Brugger Géza, akit ceremónia mesternek kértek fel. Ismertebb magyar név kevés van Amerikában. És becsültebb név még kevesebb.

Brugger Géza után Eperjesen elvégezte a

gimnáziumot és beiratkozott a jogakadémiára, ahol az első két szigorlatot sikerrel tette le, katonai önkéntesi évét szintén Eperjesen, a 67-ik gyalogezred kötelékében szolgálta le. Mint egyetemi hallgató, országos hírnevet szerzett a sport terén. Az 10 és 20 mérföldes távfutásokban 1905-ben egyetemi bajnok, majd 1908-ban Felsőmagyarország bajnoka lett, megnyerte az egy mérföldes távfutás bajnokságát is és 1908-ban alternate versenyző volt a Londonban tartott Olimpiászon és több sport érmet nyert.

Mivel az angol nyelvet már otthon elsajátította, tudásának tökéletesítése érdekében elfogalta sógorának meghívását Amerikába és 1908-ban áthajózott a tengeren, ahol a pennsylvaniai Freelandba ment, beiratkozott az egyetemre és amikor kinyitotta ügyvédi irodáját, csakhamar a környéken vidék egyik legkeresettebb ügyvédje lett.

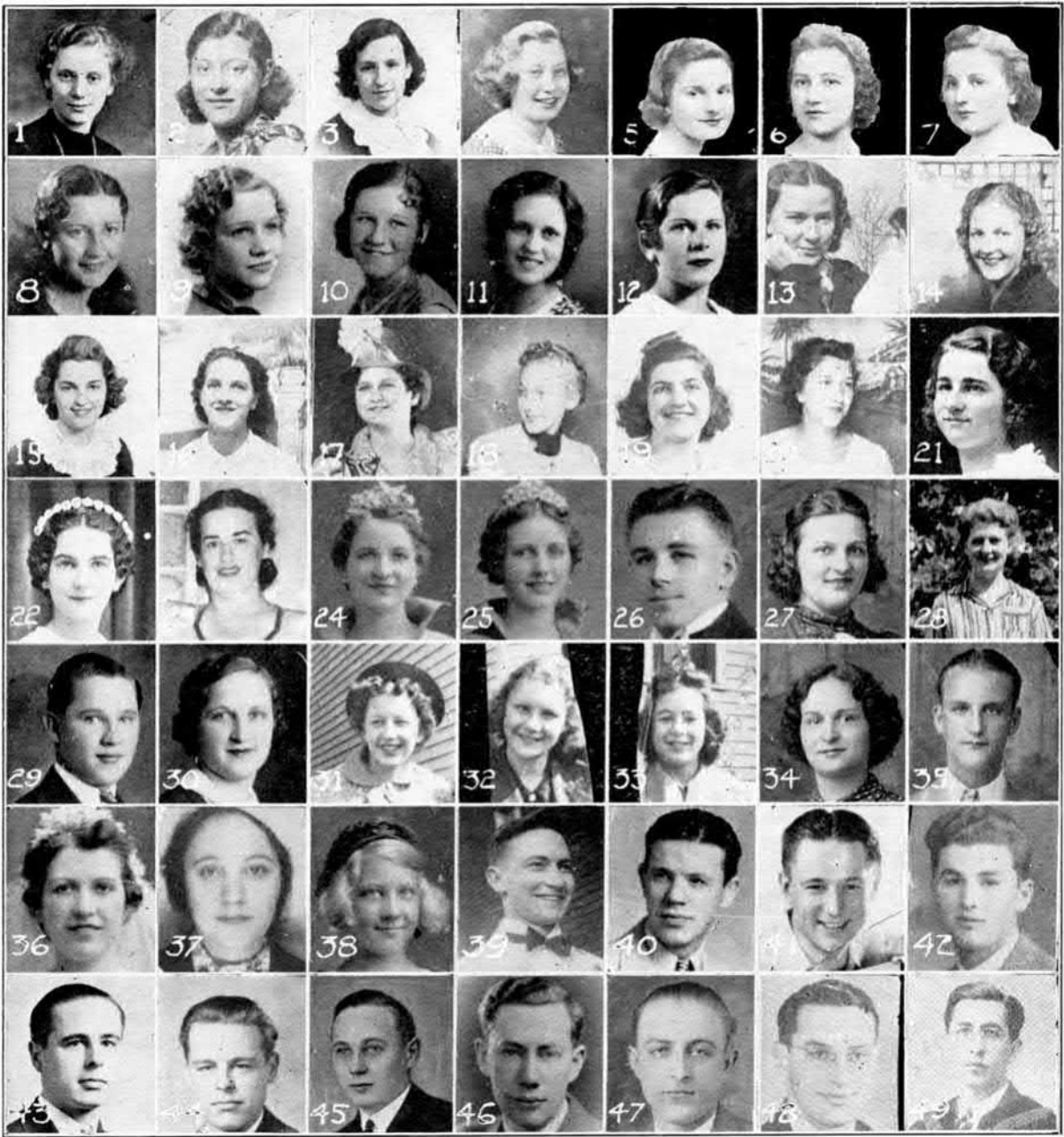
1911 szeptember 16-án Hazletonban nőül vette Majorcsák Annát, néhai Majorcsák József és neje, néhai Orosz Ilona leányát. Gyermekeik közül Brugger Adrienne, Chambersburgban a Wilson College-t végezte és Philadelphiában kormány-tisztviselő. Mártha leányuk a Kingstonban levő magániskola, a Wyoming Seminary tanulója.

Az élet során Brugger Géza tehetősége és jogi tudása nagy sikereket ért el. Freeland a régi Verhovay központ, Hazleton közelében lévén, Brugger Géza Verhovay tag lett, majd az 1917-es pittsburghi konvenció központi pénztárosnak, az 1920-as konvenció pedig a felügyelő bizottság elnökének és később jogtanácsosának választotta, amit meg is tartott addig, amíg a központ át nem költözött Pittsburghba.

Ami az amerikai életben elért sikereket jellemzi, arra nézve had soroljuk fel a következőket: Brugger Géza ügyésze a hazletoni Union Building and Loan Associationnak és a városi bírótörzének. Öt éven át elnöke volt és ma alelnöke a hazletoni és környéki Vörös Kereszt Egyesületnek, Katolikus ember léte, hiszen egész családjával együtt jó tagja a St. Anthony r. kuth. egyháznak, igazgatósági tagja a Y. M. C. A.-nak és igazgatósági tagja a Freeland Businessmen's Associationnak. Politikai téren az erősen republikánus Pennsylvániában két ízben, 1922-ben és 1929-ben jelölték a demokraták a Recorder of Deeds állásra. Hat éven át commissionerje volt a szegényeken felügyelő bizottságnak, közben elnöke a hazletoni Anthracite Athletic Associationnak. A Freeland Boy Scout akció igazgatósági tagja és a Freeland District elnöke. Tizenegy év óta tagja és közben elnöke is volt a Rotary Clubnak tagja az Ügyvédi Kamarának, hiszen mint ügyvéd, a szövetségi Supreme Court és az állami Supreme Court előtt gyakorolja pályáját.

E nagy sikerű elfoglaltság mögött egy athléta természetű, fiatalos ruganyosságra és látszólag szigorúan komoly férfi áll, de mindenki tudja, hogy Brugger Gézában ez a komolyság az egyedüli mesterként vonás, amit magára erőltet azért, hogy jószágos öde lelkének embertársai iránt való végtelen szeretetét eltitkolja.

MAGYAR REMÉNYSÉGEK...

1. Dudor Helen, Perth Amboy
 2. Siska Jolánka, New York
 3. Tengeri Ilonka, Perth Amboy
 4. Kuny Berta Klára, Trenton
 5. Geralt Olga, Bethlehem
 6. Geralt Márta, Bethlehem
 7. Geralt Irénke, Bethlehem
 8. Guy Agnes, Bethlehem
 9. Jassy Tere, Trenton
 10. Galini Erzsike, Perth Amboy
 11. Gutcheson Márta, Trenton
 12. Tiska Erzsike, Trenton
 13. Varga Jolánka, Franklin Park
 14. Anszl Viola, Boston
 15. Huska Rozsika, Perth Amboy
 16. Kovacs Viola, Bethlehem
 17. Lukacs Etelka, New Brunswick

18. Bluska Márta, Perth Amboy
 19. Tóth Rozsika, Perth Amboy
 20. Kovacs Márta, Perth Amboy
 21. Farkas Evelyn, Bridgeport
 22. Galamb Laura Jennie, Buffalo
 23. Szabo Ilonka, New Brunswick
 24. Molnar Betty, New Brunswick
 25. Molnar Helen, New Brunswick
 26. Szchenyi Gizi, South River
 27. Pal Márta, Rosbling
 28. Pazekas Emma, Buffalo
 29. Keso Peter, Keanby Heights
 30. Keso Rozsika, Keanby Heights
 31. Antal Ilonka, Garfield
 32. Germain Margitta, Clifton
 33. Gottini Florence, Clifton

34. Pal Helen, Rosbling
 35. Pal György, Rosbling
 36. Molnar Márta, New Brunswick
 37. Bosk Márta, Milwaukee
 38. Schuster Gizella, New Brunswick
 39. Horvath Gizi, Clifton
 40. Oszfolk Egon, Rosbling
 41. Bodnar Miklos Bela, Lackawanna
 42. Garas Vilmos, Trenton
 43. Bró Bela, New Brunswick
 44. György Arpad, Perth Amboy
 45. Jekers Irina, Perth Amboy
 46. Molnar Gizi, New Brunswick
 47. Csongrád József, Bridgeport
 48. Kovacs Bela, Lackawanna

A BETHLEHEMI MAGYAR SAJTÓ

A bethlesemi magyar újság, a Bethlesemi Híradó a magyar hazafas érülettől fűtött magyar-vend nyomda-cé: kiadásában jelenik meg. A társaság elnöke és egyben a vend újság szerkesztője KARDOS SÁNDOR, aki kitűnő alapképzettséggel rendelkezik, mivel már a szülőházában is újságrással foglalkozott.

A Híradó szerkesztője IKAFALVI DIÉNES LÁSZLÓ. Kézdivásárhelyen született 1912-ben ősi székely családból, Középiskolai tanulmányait szülővárosában és Budapesten végezte, ahonnan 1931-ben

tért haza Erdélybe s beállt az oláh elnyomatás alatt szenvedő székely harcosok sorába. 1932-ben lépett a "Székely Újság" kötelékébe, ahol szép-irodalmi és általános cikkeivel kedveltelte meg magát az olvasókkal; közben egy jónévű ügyvéd irodájában dolgozott, mint

típkár. 1933-ban besorozták oláh katonának, de nem akarta magára venni az oláh mundaert; többszöri halasztás után 1936-ban búcsút mondott szülőföldének és kirándorolt az Új Hazába. Itt a "Szabadság" naplap hasábjain egymásután jelentek meg értekes cikkei, versei. 1937-ben a Híradó lapláncolat kötelékébe lépett, majd a "Bethlesemi Híradó" szerkesztését vállalta el. Neve ma már jólismert, írásai olvasottak.

A lapkiadó vállalat miska feje HASSAY FERENC, ak egyike a legkiválóbb nyomdai szakértőknek és a nyomdavállalatot magas színvonalra emelte. Mindkét újság törhetetlen harcosi és vezetője minden igaz magyar mozgalomnak és a nagy magyar és vend kolóniák osztatlan szeretet és bizalmát bírják.

LIGONIER

Nt. Dr. NÁNÁSSY LAJOS,
református lekész, a Bethlen Otthon
igazgatója

Ligonier, Pa.

Szül.: 1881 április 13-án, Debrecenben.

Dr. Nánássy Lajos, a ritka emberek közül való, mert elérte a tulajdon álmát — árvák és elaggottak anyja, gondvitelője lett.

Életét — két év kivételével, melyeket a nagyváradai premontrai szerzetes rend gimnáziumában töltött, — minden szál a híres debreceni református kollégiumhoz fűz, a melynek teológiai tanulmányait alig fejezte be, már Angliába, Parisba és Svájcba ment, hogy hittudományi tanulmányait folytassa. Az Egyesült Államokba 1903-ban hívták meg, először South Chicago és környékére, ahol mint a református egyház lelkipásztora olyan területet szolgált be egyedül, ahol ma tíz templom és lelkész működik. Szorgalmas munkájával önfenntartóvá tette első egyházát.

A siker láttára Perth Amboyba hívták meg lelkésznek, ahol azután huszonnégy esztendő töltött és közben az egyházmegye esperesének választották. Dr. Nánássy Lajos ideje alatt épült fel a perth amboyi gyönyörű független magyar református templom, három iskola, a parochiális épület és ekkor vásároltak külön református temetőt is. Dr. Nánássy Lajos munkájának köszönhető, hogy perth amboyi független egyház ma is mint a Magyar-Amerikában.

Perth Amboyban érte a megtisztelő meghívás, amely álmait megvalósította. 1929-ben a Ligonieri Bethlen Otthon, azaz a magyar református Árvaház és Agymenház helyettes árvaatyjának választották, majd annak egész vezetésével bízták meg. Ekkor tűzte ki élete céljának azt, hogy általános gyűjtés útján új épületet emeljenek az évről évre szaporodó elaggottak befogadására és el látására.

A temérdek munkában, amivel a Bethlen Otthon vezetése jár, Dr. Nánássy Lajos neje is kiveszi a maga részét, mint árvaanya és a háztartás vezetője. A holdog házassághól egyébként öt gyermek van életben: H. Nánássy Lajos, mechanikus, Irén, aki Novak Lajos, West Virginia, logani lelkész neje, Marian, aki a Johnstownban lévő kórház ápolónője, Vilmos és Raymond, akik még iskolába járnak.

Irodalmi téren Dr. Nánássy Lajos eros tevékenységet fejtett ki állandóan. Számos magyar és angol nyelvű lap és folyóirat munkatársa. Magyar

nyelven nyolc és angol nyelven egy könyve jelent meg. Irodalmi munkássága és emberbaráti érdemei elismerésül a debreceni Tisza István Egyetem theologiai díszdoktorsággal tüntette ki.

DICKSON CITY

NÉMETH IMRE.

szálloda tulajdonos, szalonos és vendéglős

421 Boulevard Ave., Dickson City, Pa.
Szül.: 1891 január 10-én, Edelény, Borsod megye.

Flaton. 14 esztendő korában követte Amerikába három fivérért, akik már előzőleg jöttek ki a Pennsylvania államban lévő Dickson Citybe. A fiatal fiú azonban nem kegyelemlenyéért jött az Újvilágba, maga is azonnal dolgozni kezdett a bányában. Ennél a munkánál maradt meg majd egy évtizedig, míg a városban rendőri állást nem nyert, amelyet négy esztendőn keresztül töltött be. 1918-ban, 27 éves korában megnyitotta első üzletét. Saját házában lévő szállodáját italmérésrel és vendéglővel bővítette ki, és ma mind a három üzem nagy népszerűségnek örvend.

Az ismert magyar újszemlő egész családjával egyetemben tagja a Saint Mary Róm. Kath. Egyháznak, valamint a Verhovay Egyletnek. Hat esztendőn keresztül egyfolytában töltötte be a School Director tisztségét. Egyébként sok megfizetetés jutott ki számára, így megnyerte az 1938-as Nagydíjat is. Tagja a Hotelmen's Associationnak.

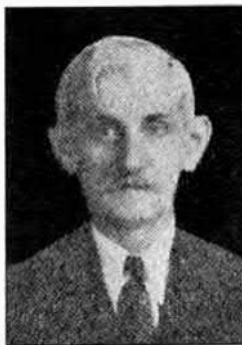
1917-ben nősült, hitvese, Vécsey Teréz, a Borsod megyei Meszes községből származott az Újvilágba. A házaspár 5 gyermeke közül Rózsika, Kútka István hitvese, a négy fiú pedig: Elemér, József, Pál, és András, a második generáció büszkeségei.

BELLEVUE

NÉMETH ZOLTÁN.

a Verhovay Segély Egylet kpti tisztviselője

517 Division Street, Bellevue, Pa.

Németh Zoltán azon a síkságon született, ahol utójjára hangzott a Rákóczi tárogatók küzdelemre hívó riadója, ahol lehanyatlott a Szűz Máriás lobogó és ahol terakta a kurucság a fegyvert. Szatmár vármegyének ebben a részében azonban máig is megmaradt a romlatlan, osl magyar szellem, amelyet Németh Zoltán át-

dott lelki édesapja, az egykori tanítómaster fiába is beoltott. Németh Zoltán magyarnak született, magyarnak neveltek. Semmi másnak. Olyan magyarnak, akinek nyelvi zamatját harminc esztendőnél hosszabb idő alatt se tudta megrontani az angol szó befolyása.

Középiskolai tanulmányainak sikeres elvégzése után Németh Zoltán jegyzői pályára lépett, közben a pénzügytan és államháztartásból is levizsgázott a közigazgatást jog mellett, majd az életviszonyok változása Amerikába hozta, ahol New Jersey Államban, Phillipsburg városában ütött tanyát és az iskolázott férfi pillanatnyilag se habozott, hogy az új körülmények között nehéz testi munkával, gyári foglalkozással keresse kenyerét. Szabad idejében pedig tanácsadója, bródeákja, oktatója és vezetője lett a környékbeli magyarságnak, amely az igaz magyar táblalbrói jellemű Németh Zoltánban második apját ismerte fel.

A Verhovay Segély Egylet kötelekében Phillipsburg környékén páratlan munkát fejtett ki kezdettől fogva Németh Zoltán úgy, hogy hamarosan konvenció delegátus lett, akit a központi ellenőrző bizottságba, majd annak elnökévé választottak és végül központi tisztviselői állással tüntettek ki.

A törekény testű, de annál erősebb szellemű férfi ekkor már megroskadt a nehéz gyári munka alatt évekig hegeskedett Phillipsburgban, ahol áldott lelki neje viselte hitves! hűséggel gondját. De betegsége is szakadatlanul szolgálta a magyarság érdekeit és végül orvosainak egyenes parancsára adta reá fejét arra, hogy a Verhovay megbízatását elfogadva, képzettségének, tudásának és jellemének megfelelőbb helyen fejtsse ki erejét. Nehéz szívvel hagyta el "második hazáját", Phillipsburgot, amely ma is a magáéának tekintj és uxy mellé át Pittsburghba, hogy ott még több amerikai magyar érdekében dolgozhassék.

A Verhovaynak pontos, lelkiismeretes, a dolgokhoz értő tisztviselője, embertársainak gyöngéd lelki pártfogója, magyar voltának törhetetlen harcosa Németh Zoltán, aki kiváltotta egyénisége iránt az amerikai magyarság tiszteletét.

MORGANTOWN

Nt. BORSOS ISTVÁN.

nyugalmozott magyar református lelkész

424 Park Avenue, P. O. Box 376, Morgantown, W. Va.
Szül.: 1872 augusztus 11, Vajdáciska, Zemplén m.

Nt. Borsos Istvánt, akit Sárospaták nevű református lelkészé és aki előbb Nagyváradon hitoktató, majd Szalacson helyettes lelkész volt, a magyarországi református zsinat első lelkészének küldte ki Amerikába, ahová 1905 virágvasárnapján érkezett és utazó lelkész lett. Munkája során

14 amerikai magyar református egyház alapításában vett részt, majd a tiffini egyezmény aláírása után a Reformed Church of America kötelékébe lépett.

Hosszu és érdemes lelkesül szolgálata alatt Nt. Borsos István a következő helyeken szolgált be mindig magyar nyelvű református egyházakat: New York, Windber, Buffalo, New Brunswick, Wallburgford, Philadelphia, McKeesport, Detroit, ahol tízenhárom és fél éven át nagyra építette egyházát. Flint, Kalamazoo, Port Huron, East Chicago, Uniontown, Morgantown, Fairmont és West Clarksburg. Egy emberi élet missziós munkájának ez a látható eredménye.

Ezt az apostoli vándorlást osztotta meg Nt. Borsos Istvánnal családja is. Első neje, Tóth Mária, akit Biharbözsegen vett nőül, korán és gyermektelenül halt el. Második neje, Kertész Erzsébet, akit 26 év előtt vett nőül, 13 gyermekkel ajándékozta meg, akik közül 12 él, sőt már egy unoka is gazdagítja a családot.

Az utolsó három évtizedben Nt. Borsos István mindig az amerikai magyar közélet előterében állott. Alapító tagja volt az eredeti Amerikai Magyar Szövetségnek, husz éven át ellenőre az Amerikai Magyar Református Egyesületnek, erős harcosa a magyar revízió gondolatának, segítője a világháború magyar áldozatainak, akiknek javára Detroitban négy magyar papjáról fél milliót gyűjtött és ezért Horthy kormányzó bronzéremmel tüntette ki. De mindennek felül szívőnek minden örésével küzdött a dolgozó munkás emberek jólétéért.

Hosszu és sikerteljes lelkesül működése után vonult nyugalmába Morgantownban. Nevét, híret öröklék azok a magyar református templomok, amelyek az ő munkája nélkül talán nem állnának ma az új hazai földjén.

HUNTINGTON

GYÖNGYÖSI JÁNOS.

a Logan Ref. Egyház pénztárnoka
a Bridgeporti 373-ik fiók ügykezelője

629 1/2, 9th Street, Huntington, W. Va.
Szül. 1872 nov. 24. Tiszakeszi, Borsod megye.

Magyarországi élete a regényes tiszai halál-szattal kezdődött, a melyről Jókai és Mikszáth oly remek leírásokat közöltek. A legszebb férfikorban, 38 éves korában érkezett Amerikába, ahol azután megkezdődött a nagy és küzdelmes élet. Mikor e sorokat írjuk: a hosszú, küzdelmes élet eredményeképpen ép egy új

üzlet megnyitásával foglalatokodik. A szénvidék eme veterán üzletembere Huntingtonban nyitott szállodát és éttermet.

Tagja a Verhovay és Bridgeporti Szövetségnek, pénztárnoka és ügykezelője a Bridgeporti 373-as fióknak és pénztárnoka a Logan Református Egyháznak. Minden magyar megmozdulásban részt vesz. A Woodmen of the Worldnak helybéli osztályánál szintén pénztárnok volt. És tisztviselője volt a Verhovay 284-ik fiókjának, 28 évig lakott Loganban, 1916 óta van üzletben.

1896 május 24-én nősült, a Tiszakeszi származású Nagy Lidiát vette feleségül, aki minden küzdelmében mindenkor hűséges segítőtársa volt. Gyermekük: Lúdia, Zsófia, Erzsébet és Margit; mind férjnél vannak. Dezső fiók Detroitban dolgozik, György pedig bánya-bász az Ethel bányában.

BECKLEY

TARACZKÖZY ISTVÁN, cipészmeister

40 McCreey Street, Beckley, W. Va

Ezelőtt 20 évvel született Amerikában, szülei Beregszászlóól jöttek. Megamagab magyszere magyar érzésű, vallásos gondolkodású embernek, ami a szülei neveltetésén kívül főleg a trentoni magyarság körében élőltött néhány esztendőnek tudható be. Trentonban élénk részt vett a hitéletben, lelkes tagja, műkedvelője, rendezője volt a Szent István Lovaggyuletnak, a Magyar Társaságnak, stb.

Evekkel ezelőtt ismert nevű boxoló volt. Ismerik és ő is ismer a városban mindenkit, jól lehet róla mondani, hogy személyes jóbarátja mindenkinek. Hívbuzgó és áhózatos tagja a római, kath. egyházközségnek, tagja a Chamber of Commerce-nak és azon keresztül aktív részt vesz a társadalmi és kereskedelmi élet minden mozzanatában.

POCAHONTAS

IFJ. DOBOS ANDRÁS, a Verhovay Segély Egylet igazgatója

P. O. Box 914, Pocahontas, Va.
Szül.: 1896 április 20. Abana, Zemplén megye.

Piatlonon, 1913 augusztus 9-én jött Amerikába, ahol előbb a pennsylvaniai Duquesne városában dolgozott, majd hányásznak ment Ohio Állam Congo telepére, ahol 1918 január 12-én nőül vette a Zemplén megye Veké községébe való Tóth Erzsébetet, aki három gyermekkel ajándékozta meg.

József fiók Collegeba jár. János és Ilonka az elemi iskola növendékei.

Huszonkét év előtt költözött át Pocahontasra Dobos András és a Pocahontas Fuel Company motornenye lett, majd amikor baleset folytán a bányában elvesztette egyik karját, Supply Clerknek neveztek ki, amit tisztességgel és sikerrel lát el. Dobos András nevével együtt rendkívül élénk tevékenységet fejtett ki minden magyar akcióban. A pocahontasi református egyháznak presbitere és pénztárnoka, az Amerikai Magyar Református Egylet 49-ik osztályának jegyzője volt, de igazi tevékenységet a Verhovay Segély Egylet keretében tüntette ki, mint a 23-ik fiók ügyvezetője.

Jó munkájának elismerésül tagtársal 1935-ben a konvencióra delegátusnak küldték, ahonnan a komoly és józan ítélletű ember mint a központi igazgatóság tagja tért haza Pocahontasra. Mikor a Verhovay Segély Egylet 1936-ban tagszerzési versenyét megkezdte, az első győzteseket Dobos András igazgató vezette az öbázába és az amerikai magyar bányász, a munka embere elismert dicsőséget hozott a szülőhazájában az egész amerikai magyarságra.

Dobos András páratlan szorgalmának és akaratának köszönhető az, hogy a West Virginiában lévő Bluefield városban székelő rádó állomás Dobos vezetésével külön magyar órát ad a híres bányavidéknek.

ALLIANCE

**KÖRÖSFÖY JÁNOS, üzletember
a Verhovay Segély Egylet ale'nöke**

647 South Webb Street, Alliance, Ohio.

Udvarhely vármegyéből, székelyföldről jött Amerikába. Mikor a szülőhazájában elrejtett katonai kötelezettségének megmósólt és ifjú nevével az új hazába vándorolva Ohio állam Alliance városában telepedett le, ahol gyári munkával kereste kenyerét. Igazi székely szelleme azonban önállóságra vágyott és pár év után

fűszerüzletet nyitott, amelyet nagyra növelt. Körösfőy János vezette be Amerikában az autómobilokra épített mozgó fűszer és húsrú üzleteket, amelyekkel nagy sikert ért el.

A fiatal házaspár Alliance városában erős gyökeret vert. Utánuk jött előbb Körösfőy János áldott lelkű édesanyja és öccse, mert hűszen a nagyanya vágyva vágyott arra, hogy az új világban született unokáinak nevelésében résztvegyen. És

nem kis dicsősége Körösfőy Jánosnak az a szép család, amelynek minden egyes tagja College-ot járt, ha ma mindjárt nekik kell viselniük is a nagyra nőtt üzlet gondját.

Az amerikai magyar közéletben Körösfőy János nevével együtt mindig áldozatkész tevékenységet fejtett ki. A Verhovay Segély Egylet kötelékében hosszú éveken át a nagy intézmény fegyelmi bizottságának elnöke volt Körösfőy János, majd az 1935-ik évi konvenció a központi alelnöki székbe emelte. Emel hivatásának teljesítése közben beutazta a magyar kolóniák nagy részét, mindenütt híveket szervezve egyletének barátokat magának.

MARTINSFERRY

SZÉKELY JÁNOS,

Bridgeporti Szövetség p. központi igazgatója és a 160-ik fiók ügykezelője

803 Zane Highway, North P. O. Box 441,
Martinsferry, Ohio.

Szül.: 1883 január 27. Mucsony, Borsod megye.

Székely János 18 éves korában indult utnak, 1901 március 15-én az új haza felé, ahol előbb Hogestendon dolgozott, majd Ohio államba ment át és Izzig-vérg való bányász lett. Csongóban kezdte és Rand villen folytatta, majd visszatért Pennsylvániába, ahol Burgesborban és Midlandon dolgozott, hogy az

1903-ik osztendő visezavígye ismét Ohioba, ahol még ebben az évben nőül vette a Zemplén megye, Nagy Ráska községbe való Szlanylnka Erzsébetet, akivel két évtizeden Hollisteren, majd Clevelandban élt és 1924-ben Martinsferry-ben telepedtek le.

Harminkét évi boldog házasság után súlyos csapás érte nevének korai halálával és fokozta a veszteségét az, hogy aránylag rövid idővel később 1938 novemberében János nevű, 25 éves fiát is elvesztette. Vigasztalást leányában talált, akik közül Erzsébet, Kovács István bányász neje, az ohioi Deep Run telepén, Margit, Kandrács Péter bányász hitestársn Martinsferryben és Mariska Magdolna édesapjának háztartását vezeti.

A nagy Bridgeporti Szövetség életében Székely János mindig tevékeny szerepet vitt. A Szövetség 160-ik fiókjának ma is ügykezelője, 1936-ban a konvención Chicagóban delegátus volt és a komoly szava mély megfontoltságn férfit p. központi igazgató tisztességgel tüntették ki munkásságának elismeréséül.

SZÜCS (SZEFEH) JÓZSEF. grocery és butcher üzlet tulajdonos

500 So. Zane Highway, Martinsferry, O.
Szül.: 1880 október 17-én, Vas megyében.

A férfikor legelején, 1905-ben, 25 éves korában érkezett Amerikába: Wheelingbe, W.Va. mint szakképzett magyarországi hegesztő. Kiváló üzleti érzékét dicsérel, hogy nemsokára üzlet tulajdonos lett. Egy ideig Connersvilleben lakott, majd ismét Wheeling, W. Va.-ban. Végül Martinsferry, O.-ban telepedett le, ahol jelenlegi saját helyén már 32 éve tartózkodik.

Mielőtt az öházból utrakélt: tanult hegesztő mesterségén kívül már a szombathelyi 11-es huszárezred kizsoltgált katonája volt. Olyan emlék ez, amit sohasem lehet elfelejteni és a huszárezlet emléke még ma is sokszor eszébe jut.

1908-ban St. Clairsville, O.-ban nősült. Felesége a Nagy Kesző, Vas megyei Tunkoszló Jutka, akivel igen szép, egymást megértő boldog házasságot élnek.

Egyetlen fiók: Károly József az üzletben segíti anyjának. Az egész család közismerten szorgalmas és nagy népszerűségnek örvend.

HARRISBURG

BALABÁS BÉLA, autó alkatrész, javító telep és gázolin állomás tulajdonosa

607 W. Poplar St., Harrisburg, Illinois.
Született: 1902 április 13. Nagyrozsvány, Zemplén m.

Fiatal, 11 éves gyermek volt Balabás Béla, amikor 1913-ban szüleiivel együtt Amerikába jött és nyomban Harrisburgba került, ahol véglegesen megtelepedett. Mikor csaknem egy évvel előtt születel hazatértek Magyarországra, Balabás Béla Amerikában maradt, mert hiszen egész neveltsége az új hazához kötötte és az amerikai viszonyoktól eltérő helyzetben már nem tudott volna sikerre jutni. Kora ifjúságától fogva erősen érdekelte Balabás Bélát az auto-mechanika és ezen a téren keresett pályát magának. Mikor alapos szaktudást szerzett, akkor megnyitotta saját autómobil javító műhelyét, amelyet automobill

alkatrészek és gázolin állomással szerelt fel és folytat szép sikerrel.

Ha sikert ért el Balabás Béla, azon nem lehet csodálkozni. A mindig barátságosan mosolygó ember rokonszenves és udvarias modora meggyert részére mindenkit, akivel csak dolga volt valaha. És ha ehhez hozzávesszük azt, hogy szakmájának igazi mestere és a kezéből kikerülő munka az igényeknek mindig megfelel, akkor már tudhatjuk is, hogy ilyen viszonyok mellett a siker nem maradvhatott el.

Bár amerikai iskolában nevelkedett, Balabás Béla ma is jó beszél, ír és olvas magyarul és előszeretettel jár magyar körökbe. Jó tagja a Verhovay Egyletnek is.

KISS SÁNDOR, kereskedő

Harrisburg, Illinois
Született: 1891 február 22, Abarát, Zemplén m.

A legismertebb magyarok egyike Harrisburgban és környékén Kiss Sándor, mert hiszen alig van ezen a vidéken magyar, aki ügyes-bajos dolgával ne őt keresné fel.

Az életet a föld mélyében, bányász-kenyéren kezdte. Hosszu évek óta vízfűző üzletet nyitott, amelyet ugyan tönkretett pár év előtt az árvíz, de a hullámok ereje Kiss Sándor férfias akaratát megtöri nem tudta. Alig tért vissza az áradat medrébe, Kiss Sándor megfeszített erővel látott hozzá üzletének újraéltéséhez, de ugyanakkor lelke és vezetője lett annak a mozgalomnak is, amely az árvízkárosult magyarok felszorgozását tűzte ki céljául.

Az érdemes magyar üzletember 1916-ban nőül vette Tóth Borbálát, aki két gyermekkel, Magdolnával és Sándorral ajándékozta meg.

HARCO

BÓNA GYULA, kereskedő Harco, Illinois

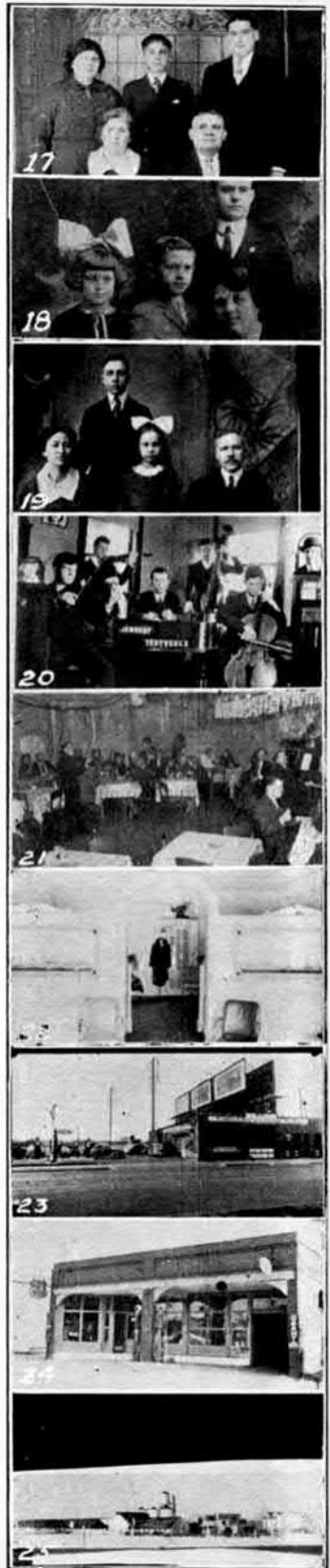
Bóna Gyula is nincstelen kivándorló gyanánt érkezett Amerikába és a föld mélyén, bányászattal kereste kenyerét, de többre, magasabbra vágó lelke az üzletemberek sorába emelte. Szűkös anyagi eszközökkel, kis arányokban kezdte üzletét, amelyet vasszorgalommal növelt egyre nagyobbra, amikor a végzet súlyos csapást mért a törekvő üzletemberre. Háza és üzlete leégett, de e súlyos veszteség nem kedvelenítette el Bóna Gyulát, hozzálátott az építkezéshez és ma szebb az üzlete, mint volt.

Az élettel való küzdelemben páratlan segítőtárs a neje, Szabó Károly néhai öreg magyar bányász leánya, aki egy derek fiúval ajándékozta meg, aki amerikai iskolázottsága dacára magyar szellemben LÁSZLÓ, Kézdivásárhelyen született 1912-ben ősi lett nevelve és jól beszél magyarul.

BEMUTATJUK:

1. KOVACS GYORGY, 392 Bruck Avenue, Perth Amboy, N. J. Szül.: 1894-ben. Kísráth. Ung m. A Szt. György Szöv. kp. elnöke. Neje: Szilágyi Mária (Ujfehértó, Szabolcs m.)
2. TÓTH IMRE, fűszerkereskedő, 36 High Str., Keasbey Heights, N. J. Szül.: Hetyén, Bereg m. Neje: Vass Ida (Ujkenéz, Szabolcs m.)
3. LJNI JANOS, 8 W. Front St. Trenton, N. J. Testápolást és szépszézi műterem tulajdonos. Szül. 1895-ben, Mezőpetri, Szatmár m.
4. SAMUDOVSKY MIHALY, 906 S. Broad St. Trenton, N. J., az Am. M. Népszava irada-vezetője. Szül.: 1893-ban. Márk, Zemplén m. A háborúban mint tiszt, 5 évig vett részt és ut küntetésével szerelt le. Neje: Egry Piroska (Viss, Szabolcs m.)
5. NOVAK GYULA ÉS NEJE, 106 Ashmore St. Trenton, N. J.
6. OROSZ GERGELY ÉS NEJE, néhai Teleky-Dankó Amália, 200 Genessee St. Trenton, N.J.
7. Mrs. J. WALDROFF, 91 Ray Street, New Brunswick, N. J.
8. ANTAL LAJOS, 58 Gullden St., New Brunswick, N. J. Szül.: Borosgyőr, Veszprém m. Neje: Hosszu Margit (Pacsir, Bücsödög m.)
9. Nt. ORMAY JANOS, evangélikus lelkész, Bethlehem, Pa.
10. LEY JÓZSEF 1228 S Broad St., Trenton, N. J. Szül.: Tatutóváros 1885-ben. Neje: Gergely Mariska (Sátoralfajhely).
11. TAMÁS ISTVÁN, 111 Gullden Street, New Brunswick, N. J.
12. GYORGY IRENKE, Perth Amboy, N. J.
13. Nt. KALASSAY SANDOR, ref. esperes, Ligonier, Pa.
14. GYI TIVADAR, Bethlehem, Pa. (Életeleit más helyen közöljük).
15. Ifj. MIZSANKO FERENC, Trenton, N. J.
16. SZILVESZTER ODON, Northampton, Pa. (30 évve, ezeltől készült ez a fénykép).
17. RADICS JANOS ÉS CSALÁDJA, 50 Louis St. New Brunswick, N. J. Szül. 1884-ben. Neje: Ferbert Katalin.
18. FRONCSAK ALBERT ÉS CSALÁDJA, 309 Genessee St., Trenton, N. J. Szül.: Raul, Zemplén m. Neje: Dull Róza. (Szül.: Trenton, New Jersey).
19. KISH JOZSEF, üzletember, 345 Woodland Ave., Trenton, N. J. Szül.: Vanyalán 1880-ban. Neje: szül.: Nagyimolt (Veszprém m.)
20. A JANOSEY TESTVÉREK zenekara, New Brunswick, N. J.
21. A VÁRADI GROVE belseje, melynek Váradi László a tulajdonosa, Fords, N. J. Szül.: Kistárkány, Szabolcs m.
22. A WOODBRIDGE FUR SHOP helyisége, a melynek Tóke Lajos a tulajdonosa, 522 Amboy Ave. Woodbridge, N. J. Szül. Kemenősemjén, Vas m. Neje: Tóth Ida, Kásvárda (Szabolcs m.)
23. BALABAS BELA garázsa, Harrisburg, Ill. 756 E. State St., Trenton, N. J.
24. BALABAS BELA garázsa, Harrisburg, Ill.
25. A MILLSIDE FARM látképe, mely Lászlóczy István tulajdona, Riverside, N. J.

ZEIGLER

KISH RAFAEL.

fűszer és húсарu üzlettulajdonos

Walnut and Church Street, Zeigler, Illinois.

Szül.: 1889 október 24-én. Pápateszér, Veszprém m.

1906 májusát írták akkor mikor egy 16 éves veszprémi gyerek, Kish Rafael meglátta a Szabadság szobrát, Sok terével, reménységgel érkezett az újvilágba és most megérdemelten szép anyagi sikerei között visszagondolva fiatal korára, józanul és hátrán néz a szemünkbe mikor első job-jai iránt érdeklődünk. "Dícheit ástani" mondja nyugodton és ebben benne van egész komoly lénye és gondolkodása. Mert szakadatlan munka volt az osztályrésze Kish Rafaelnek, ki most is csak egyet kér a sorsától: további egészséget — a többi, mint mondja, magától fog jönni.

Bradley, O. Muddy, Ledford, Wasson, Ill. sth. bányatelepek voltak amerikai életének első állomásai. Bányász lesz, mint anyai sok más fiatal gyerekenkben, de 11 évvel kijöve után már üzlete van. Lengyel Gézával társul, de 1917-ben Wassonban már önálló lesz: később Zeiglerre kerül és azóta is itt van. Kedveli, becsüli, tiszteli őt és családját mindenki — olyan kivételes ember akinek csak barátai vannak.

1922 augusztus 8-án nősiül, Zeigleren. Neje a Zemplén megyei születésű és most is Bentonban élő Novák János és neje szül. Nagy Mária leánya, Margit, kivel megértő és boldog házasságot él. Felesége kora reggeltől késő estig segít üzletében. Bájos modoru, szorgalmas élettárs, ki gyermekeit, Rafael Jr.-t, Bettyt, Józsefet és a kis Mary Margaretet magyar szellemben neveli. A "héhi" nem is tud másként csak magyarul...

Szép üzletének forgalma és vevőköre, különösen régebben, olyan volt, hogy hitelt kellett adnia vevőinek. A depresszió beálltával a kollektálás lehetetlenné vált és az ő életében is elérkezett az a bizonyos "fekete nap" mikor egész életének munkája összeomlani látszott. Munkája, főleg jó neve az üzleti világban ismét talpra állította Kish Rafaelt. Egy tekintetben ma is ugyanaz, mint mikor Amerikába érkezett: a munkának megcsalójának él!

Kish Rafael régen amerikai polgár. Zeigleren szép háza, a közelben farmja van, ahova ki-kijárva megfedkezik az élet apró bajairól.

ELDORADO

NÉMETH JÁNOS.

kereskedő, volt rendőrkapitány

Eldorado, Illinois

Született: Edelény, Borsod megye

Eldorado bányaváros, Illinois állam déli részében valamikor erős magyar központ volt, de idők múltán más vidékre oszlottak onnan a magyarok és fajunk hírét-nevét a csekély számú magyarságból oszlopként kimagasló Németh János tartja fent. Hatalmas, erőteljes természetű, egészséges lelkével csakugyan hivatott is arra Németh János, hogy a magyar fajnak méltó képviselője legyen a körülötte élő amerikai társadalomban.

Mint minden e vidékre került magyar, Németh János is a szénbányában kezdte életét és a nehéz testi munkán keresztül ismerte meg az életet, amelynek kezéből kiküzdötte a maga jól megérdemelt sikerét. Mestere lett az angol nyelvnek és ugy helenőtt a sajátos amerikai viszonyokba, hogy idők múltán a bányaváros rendőrkapitánya lett. Ebben a tisztségében South Illinois egész magyarsága benne látta természetes pártfogóját, körülötte csoportosult és becsüli ma is változatlan tisztelettel.

A közhivatali biztonsága nem elégtette ki Németh János igényeit. Önállóságra törekedett és ez nevének, Németh Rózának segítségével, akivel boldog házasságban él, meg is teremtette azzal, hogy üzletet alapított, amelyet ketőjük szívós munkája sikeressé fejlesztett.

A magyar léleknek azonban van egy veleszületett hajlandósága, amelyet senmiféle üzleti siker nem tud elfojtani. A földvágy ez, amely idők múltán kilört Németh János lelkében is. Üzlete mellé a magyar földvágytól hajtva birtokot szerzett és azt azzal az igaz szeretettel vette művelés alá, amelyet csak a magyar lélek tud megadni a talajnak. Ennek eredménye az, hogy Németh Jánost Eldoradoban "minta-gazda" címen emlegetik. Pompás birtokát szívesen keresik fel és igyekeznek ellenszárni azokat a hibákat, amelyek annak hozamát olyan magasra emelték, hogy az a környéken versenyen felül áll.

Az idők és körülmények változása folytán Illinois állam déli részében elhalványult az egykor élénk magyar élet és a kis számú magyarság során Németh János se fejteth ki már olyan közéleti tevékenységet, mint a korábbi időkben. De lelkében igaz magyar maradt, aki érdeklődik minden magyar esemény iránt és nyelvéhez, fájához hiven ragaszkodik.

A mindenkivel szemben jóindulatu, nyájas szavú férfi abban a társadalmi körben, amelyben a sors akaratából él, oszlatlan tiszteletnek és becsülésnek örvend. Tudják róla, hogy magyar származású. Tudják róla, hogy az életet legalul, a bányában, nehéz testi munkával kezdte és éppen azért becsülik, hogy onerejéből magasabbra tudott emelkedni és igazi értéke lett az amerikai életnek.

Az amerikai magyarok küldöttsége 1932. június 28-án jelent meg William Borah szövetkezési szenátor előtt, hogy átadjon neki Budapest és a többi magyar városok ajándékait.

UTMUTATÓ

<i>Város</i>	<i>Obbat</i>	<i>Város</i>	<i>Obbat</i>
Allentown	201	Linden	153
Alliance	215	Martinsferry	215
Alpha	198	Morgantown	213
Beckley	214	Newark	144
Bellevue	213	New Brunswick	110
Bethlehem	185	New Haven	81
Bridgeport	51	New York	7
Bordentown	108	Northampton	206
Buffalo	42	Mulley	159
Carieret	140	Orange	157
Clifton	161	Palmerton	208
Depew	50	Passaic	161
Dickson City	213	Perth Amboy	129
Easton	209	Philadelphia	172
Eldorado	218	Plainfield	154
Elizabeth	153	Pocahontas	214
Fairfield	77	Roebing	106
Fords	142	Rowayton	81
Franklin	170	Riverside	109
Freeland	210	Sewaren	143
Freemansburg	198	Shelton	80
Garfield	161	South Norwalk	79
Harco	216	South River	143
Harrisburg	216	Tonawanda	48
Huntington	214	Trenton	84
Irvington	145	Wallingford	82
Keasby	143	Washington	83
Jersey City	158	Woodbridge	138
Lackawanna	48	Zeigler	218
Ligonier	212		

